GERALD MESSADIÉ

Seria

FURTUNI PE NIL

Ochiul lui Nefertiti

Mastile lui Tutankhamon
Triumful lui Seth

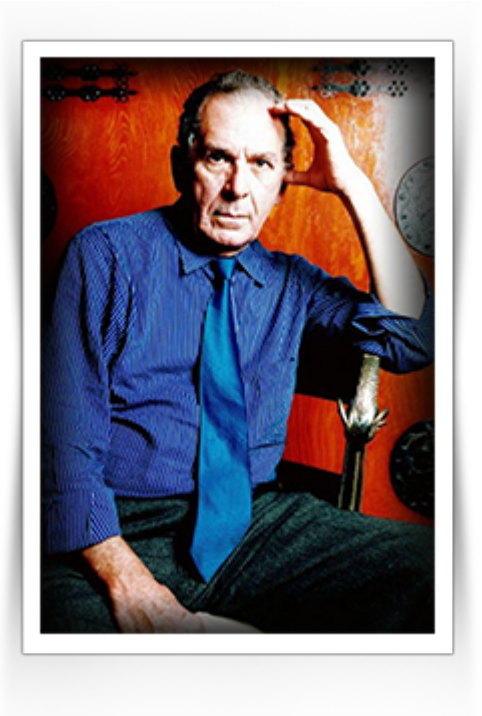

Gerald Messadié s-a născut în Egipt, în 1931, și este jurnalist, istoric, eseist și romancier francez. Opera sa, numărând peste șaizeci de titluri, cuprinde eseuri despre credințele, culturile și religiile lumii, biografii, romane istorice și chiar science fiction. Dintre lucrările sale amintim: *L'Homme qui devint Dieu,* 4 vol. (1988-1995), *Ma vie amoureuse et criminelle avec Martin Heidegger* (1994 – *Viața mea amoroasă și criminală cu Martin Heidegger,* Editura Nemira, 1997), *29 jours avant la fin du monde* (1995 – *29 de zile până la sfârșitul lumii,* Editura Nemira, 1997), *Orages sur le Nil,* 3 vol. (2004 – în pregătire la Editura Nemira), *Marie-Antoinette, la rose écrasée* (2006 – în pregătire la Editura Nemira), *Patruzeci de secole de esoterism* (2006 – Editura Nemira, 2008) *Judas, le bien-aimé*(2007 – în pregătire la Editura Nemira).

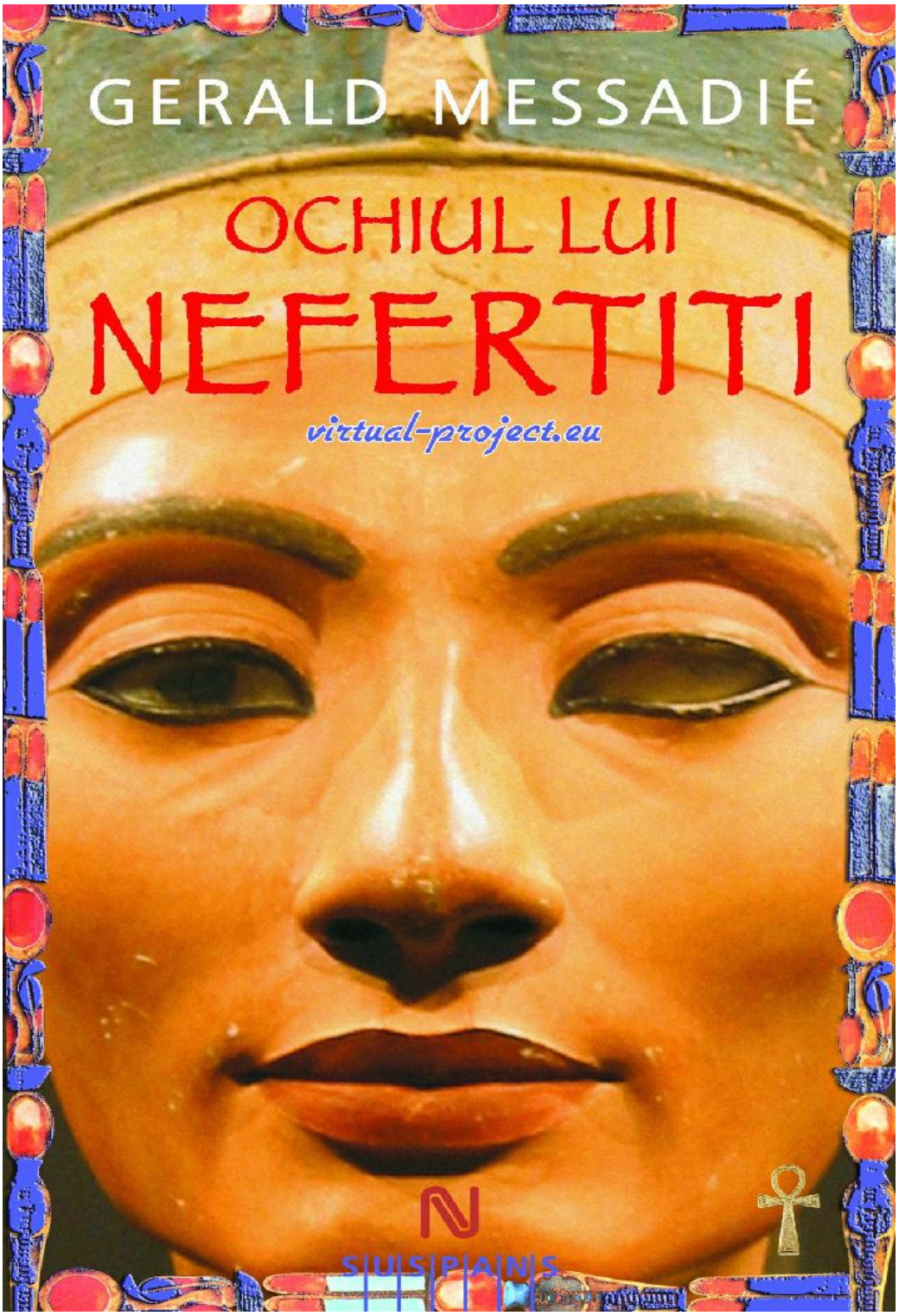
GERALD MESSADIÉ
OCHIUL LUI
NEFERTITI
virtual-project.eu
S|U|S|P|A|N|S

GERALD MESSADIÉ

Furtuni pe Nil

OCHIUL LUI NEFERTITI

Original: *Orages sur le Nil*
Tome 1: *L'oeil de Néfertiti* (2004)
Traducere din franceză: Mihaela Stan

NEMIRA

• PRIMA PARTE •

CHEILE REGATULUI

♀ Capitolul 1

PULBERI, PARFUMURI ȘI DESCÂNTECE

O rafală de vânt fierbinte se abătu peste cetatea Akhetaton, Orizontul lui Aton, purtând cu iuțeală spre palatul prințeselor mirosurile înțepătoare ale berăriei și pe cele, aproape senzuale, ale brutăriei. Căci, la urma urmei, viața își relua cursul și oamenii aveau să bea iar bere și să mănânce iarăși pâine.

Palmierii își scuturau frunzele, iar apele Marelui Fluviu se unduiau. Pe străzile noii capitale, ce pretindea că rivalizează cu cea veche, Theba, nori de praf se învârteau într-un dans ce înnebunea pisicile.

Pe terasa palatului prințeselor, învecinat cu cel regal, tânăra prințesă Ankhensepaton își aplecă peste balustradă silueta firavă a celor unsprezece ani ai săi. Profilul ei, ce avea delicatețea unei flori, se înclină către lumea de piatră, oameni și animale pe care nu-i era îngăduit să-i privească de-aproape, ci doar de sus. Terasa aceasta reprezenta singura deschidere spre regatul tatălui ei.

Cercetă cu privirea strada cea mare care despărțea palatele, înșirate de-a lungul Marelui Fluviu, ce va fi numit mult mai târziu Nil, de celălalt palat aflat în față, Casa regelui, și de ansamblul clădirilor administrative, situate mai la nord. Gura prințesei, un fruct crăpat în două, de culoarea mărgeanului, se întredeschise de uimire. Nu văzuse atâta lume în împrejurimi până acum trei zile când murise tatăl ei, regele Akhenaton, „Cel care îi este favorabil lui Aton”. Iar defilarea nu se oprea. Moartea unui rege genera o harababură de nedescris, mai ales cea a unui rege ca acesta, și nimeni nu putea rămâne indiferent. Guvernatori de provincii – nomele –, ajutoare de guvernatori, slujbași și scribi de diferite ranguri, proprietari de pământuri ce călătoriseră pe corăbii, comandanți de garnizoană sosiți în galop, cu toții se adunaseră din susul și din josul văii Marelui Fluviu, pentru

a-și arăta prețuirea față de răposatul faraon, cinstindu-i trupul neînsuflețit. Nu se mai găsea niciun pat liber la hanurile din oraș, așa că locuitorii capitalei își închiriau acoperișurile caselor, iar berarii – hambarele.

Dar se știa că mai veniseră și unii care se îndeletniceau cu vrăji și alte treburi necurate. Și hoți, desigur. Aceștia aveau să doarmă sub cerul liber, pândindu-i pe muștériii ce părăseau tavernele cu pas nesigur.

Și cum trebuiau să se gândească la toate, stăpânii tavernelor chemaseră degrabă dansatoare de la Hebenu, Oxyrhinchos și Herakleopolis. Nu talentele lor artistice aveau să fie cele mai căutate, firește, dar asta Ankhensepaton n-o știa.

Se zăreau chiar, ici și colo, preoți din Theba și Memphis, deși între ei și răposat domnise vrajba. Într-adevăr, Akhenaton îi respinsese pe zeii lor, în folosul unicului Aton, discul solar, și-și numise cetatea în cinstea lui.

La drept vorbind, toate persoanele de vază prezente bătuseră atâta drum ca să afle cine va urca pe tronul răposatului faraon. Regentul, desigur, Semenkhere.

Ankhensepaton ar fi vrut să coboare ca să privească de aproape la acești oameni. Și ca să se joace cu băieții de vârsta ei pe care-i vedea alergându-se și râzând cu gura până la urechi. Dar o prințesă de sânge, a treia soție regală, nu cobora într-o astfel de stradă. „Să te amesteci cu oamenii de rând!” se indigna sora ei mai mare, Maketaton. Sclifoseli, socotea Ankhensepaton, care o bănuia că întreține o legătură tot mai strânsă cu una dintre tinerele sclave din Kush. O făptură încântătoare, nimic de zis, însă asemenea jocuri nu-i stârneau deloc interesul lui Ankhensepaton.

— Mă plictisesc precum o curmală stricată! izbucni ea.

Dinspre palatul regal, aflat chiar alături, se auzeau, la intervale regulate, bocitoarele. Ankhensepaton le ascultă, cu tulburarea așternută pe chip și lacrimile gata să-i umple ochii.

Alungă din minte imaginea trupului neînsuflețit și cumplitul moment în care fusese dusă împreună cu surorile ei înaintea rămășițelor pământești ale faraonului. Ce urât era un cadavru!

Nemulțumirea îi spori la amintirea șușotelilor ce străbăteau ca niște urechelnițe palatul prințeselor. Iar doicile și slujitoarele amuțeau brusc de fiecare dată când apărea ea.

— Ce spuneați?

— Nimic, jeleam moartea regelui, răspundeau ele, tânguindu-se, cu guri fățarnice și ochi sulemeniți cu fardul prefăcătoriei.

Atunci de ce se opreau din vorbit netoatele alea?

O nouă rafală, încărcată de pulbere roșie din munți, se prăvăli peste oraș, semănând dezordine printre cortegiile de lectici și învălmășeala de măgari și cai, care nu conteneau decât noaptea. Vârful penei albe de struț, ce împodobea coiful unui ofițer călare, căpătă o culoare roșcată, animalul se cabră și zvârli din copite, măgarii începură să ragă, ocări izbucniră în stânga și-n dreapta și drumul se umplu de baligi.

Așa cum se întâmpla adesea, echinocțiul de primăvară aținea spiritele cerești care, zicea doica, se luptau în munte. Învățătorul susținea că, în avântul său de a da naștere primăverii, divinul șoim Horus stârnise, cu o bătaie din aripi, furtuna de nisip. Iar vorbele lui vădeau multă îndrăzneală, căci Horus nu era recunoscut la Akhetaton.

Însă oricine ar fi fost cei care se agitau, rodul zbuciumului lor era același: praful.

Ankhensepaton se strâmbă, scuipă și alergă înăuntrul palatului. Pardoseala scârțâi sub tălpile ei. Unghiile degetelor de la picioare, de forma unor petale de migdal, deveniseră cenușii.

— Ce praf! Mi s-a umplut gura de el! E mai rău decât răsuflarea ce iese din nările lui Apopis!

Își însușise comparația de la sora sa mai mare Meritaton, care o folosise pentru răsuflarea Marelui Intendent al palatelor, un bărbat pântecos, care mânca adesea usturoi stropit din belșug cu vin.

— Doar te-am prevenit să nu ieși, bodogăni doica, prinzând din zbor peruca pe care tânăra sa stăpână i-o aruncase.

O bătu cu palma, apoi o netezi cu o perie din păr de cal, în vreme ce prințesa îndepărta pulberea așternută ca o pudră pe rochia plisată.

Ankhensepaton înșfăcă un vas cu apă și bău fără să-l atingă cu buzele, turnându-și lichidul direct în gâtlej, își clăti gura, apoi trase în lături tapiseria grea ce ascundea o ușă și împiedica praful să pătrundă în odaie. Ieși pe o altă terasă, care dădea spre Marele Fluviu, și scuipă apa în grădină. După aceea, intră din nou, alergă în camera de baie și, suflecându-și rochia, se așeză pe scaunul din lemn de cedru, ornamentat și ascultă sunetul urinei sale țârâind în vasul de dedesubt. În sfârșit, într-o stare de enervare de neînțeles, merse să ia loc în sala cea mare de la primul etaj al palatului prințeselor. Aici se găsea iar în tovărășia celor cinci surori ale sale, cu vârste cuprinse între patru și șaptesprezece ani, a celor șase doici și a celor patruzeci și opt de sclave.

— Vântul cel mare îi scoate pe demoni din sălașurile lor, iar ei vin să-i chinuiască pe oameni, sporovăiau între ele doicile.

Sclavele umblau de colo colo, frecau lespezile de piatră, înmiresmau cu fum de tămâie vasele cu apă, duceau rufele la spălat, aruncau tămâie în cădelnițe.

Toate de vârstă fragedă, cincisprezece sau șaisprezece ani cel mult, erau cu desăvârșire goale și li se cunoștea perioada de sângerare lunară după triunghiul de pânză pe care-l purtau atunci peste sex, prins în jurul șalelor cu o sforicică. Triunghiul ascundea un bandaj care, așa cum poruncise Meritaton, era schimbat de trei ori pe zi.

Muștele începură să zboare din nou, întărâtate.

Ankhensepaton își puse peruca proaspăt aranjată pe care i-o dăduse doica. O perucă scurtă, după moda nubiană, nu unul dintre acele acoperăminte de cap pline de șuvițe răsucite și crețe, pe care le preferau nevestele demnitarilor, fălindu-se cu eleganța lor. Verifică într-o oglindă din argint lustruit dacă podoaba îi vine bine și dacă, din pricina pielii jilave, fardul ce-i contura ochii se întinsese. Apoi începu să-și facă vânt cu un evantai cu mâner de fildeș.

— Bocitoarelor n-o să le fie greu să se acopere cu țărână, observă Meritaton, lovind cu sandaua aurită o muscă uriașă ce i se târa la picioare.

Sora ei mai mică, Maketaton, înălță din sprâncene. Cea de-a patra și cea de-a cincea prințesă, Neferneru-aton-Tashery și Nefernerure, chicotiră. Setepenre era prea tânără ca să remarce necuviința rostită. Ankhensepaton, a treia din constelația regală, se abținu să râdă. Prima doică ridică o privire dojenitoare spre prima prințesă, de care avea grijă. Dar nu scoase niciun cuvânt. Și asta din motive temeinice: Meritaton se căsătorise cu răposatul, propriul ei tată, în cursul unei ceremonii desfășurate cu patru ani în urmă, sub ochii nepăsători ai mamei sale. De atunci devenise prima soție regală și, ca atare, urma să-l ia de bărbat pe succesorul lui Akhenaton. Trebuia să fii nebună ca să riști să-ți poarte pică viitoarea regină.

La fel de nimerit era să nu înfrunți mânia celei de-a doua și celei de-a treia prințese, ale căror căsătorii, celebrate solemn, cu răposatul faraon, le desemnase ca deținătoare legitime ale dreptului de descendență, adică al privilegiului de a-și învesti soții cu titlul de rege al Celor Două Pământuri[1]. Dispoziția lui Ankhensepaton, a treia deținătoare a titlului, semăna azi cu a unei pisici închise în cușcă.

Cele două surori mai mici, Nefernerure și Setepenre, se jucau cu păpușile. Doicile se prefăceau a nu băga de seamă, căci în timpul doliului un asemenea lucru nu era permis. Dar se împlineau trei zile de când fetițele erau prizoniere în palat, așa că puteau măcar să se distreze un pic. Lecțiile de dimineață fuseseră, bineînțeles, amânate.

Pe jos zăceau un câine cu articulații, o capră din lemn pe roți și un car micuț, în care stătea o păpușă.

— Îmi plesnește capul, gemu o doică, așezându-se și sprijinindu-se de un perete.

— E demonul Shehakek, zise doica lui Maketaton, sigură pe sine. Întotdeauna dă târcoale prin furtunile de nisip și pricinuiește dureri de cap.

La auzul numelui de Shehakek, Neferneru-aton-Tashery se înfioră. Acest duh rău se hrănea cu scârnă și trăia în bălegar. Te făcea să vomiți fiere și, pe lângă durerile de cap, din cauza lui îți apăreau bubulițe pe piele și aveai mâncărimi greu de îndurat; prințesa o știa din proprie experiență.

— Trebuie rostită formula magică! sări Neferneru-aton-Tashery. Fără ea o să pătimim la fel cu toatele!

— Spuneți incantația aia și să isprăvim odată! întări Meritaton. Îmi dați deja dureri de cap…

— N-o cunosc, gemu iar doica.

— O știu eu, sări doica lui Maketaton.

Își ridică trupul greoi, se îndreptă, legănându-și șoldurile, spre suferindă și se proțăpi în fața ei.

— Uită-te la mine, îi porunci suratei sale. Așa. Acum repetă după mine: „Înapoi, Shehakek, care vii din Cer și din Pământ! Nedrakkhse e numele mamei tale, Tshubeset e numele tatălui tău. Ai atacat-o pe doica Parathor. Îl chem să te alunge pe Thoth, care-ți va despica pântecul și-ți va împrăștia măruntaiele în deșert! Pleacă! Pleacă! Pleacă!”

Cealaltă repetă formula, apoi se lăsă jos, vădit tulburată de asemenea incantații.

— Formula era mai lungă atunci când o spunea Pentju, medicul tatei, afirmă Maketaton, pe un ton atotștiutor.

— Important e că am rostit numele mamei și al tatălui demonului, i-o întoarse înțepată exorcista.

În afara surorii mai mari, Meritaton, pe al cărui chip fermecător se deslușea o expresie ușor zeflemitoare, prințesele o priveau țintă pe doică,

așteptându-se ca din gura ei să iasă, negreșit, scârbosul Shehakek, proferând blesteme.

Însă ea râgâi zgomotos, o râgâială zdravănă, ca un canal ce se golește brusc. Maketaton scoase un țipăt și alergă să se adăpostească în celălalt capăt al sălii.

Doica suspină, apoi gemu.

— Cum te simți, Parathor? o întrebă curioasă tămăduitoarea ei.

— Mi se pare că mai bine, răspunse femeia.

În acel moment, pe scări răsunară pași și zvon de glasuri. Două sclave nubiene, purtând evantaie mari din pene de struț, prinse în vârful unor vergi frumos decorate, apărură în ușa sălii. Alte două se zăreau în spatele lor.

Doicile ascunseră degrabă păpușile.

O vizită. Nefertiti.

Și, într-adevăr, regina intră cu pas domol. Avea fața suptă și crispată, ochiul benefic era posomorât, celălalt, maleficul – la fel de înfricoșător ca de obicei, iar gura vădea tristețe. Nenorocirea îi ofilise frumusețea trufașă.

Miresme de ulei de cedru și esență de smirnă dansau împrejurul rochiei sale largi, din pânză de in plisată mărunt și strânsă în talie cu un nod mare. Prințesele mai vârstnice admirară ca de fiecare dată lacul auriu ce-i acoperea unghiile de la picioare.

Și toate dădură fuga spre ea. Regina schiță câteva îmbrățișări, o luă în brațe pe mezină, Setepenre, o sărută și o lăsă jos. Apoi se arătă binevoitoare cu celelalte, deși se vedea că avea gândurile în altă parte. Degetele celor mai tinere i se agățau de rochie, de mâini, de brațe. Nefertiti își recăpătă înfățișarea semeață.

— Prințese, fiicele mele, ascultați-mă. Mâine, la cea de-a noua oră și la cea de-a patra a zilei ce urmează, să fiți pregătite și împodobite cum se cuvine pentru a vă lua rămas-bun de la rămășițele pământești ale tatălui vostru. Iar voi, doicilor, vegheați-le să nu întârzie.

Mezinele izbucniră în plâns. Apoi doicile. Apoi slujitoarele și sclavele. Ochii lui Meritaton rămaseră însă uscați și, după pilda ei, Ankhensepaton își stăpâni lacrimile de emoție. Văzuse deja trupul neînsuflețit, care trebuie că era și mai înspăimântător, și acum venise timpul să fie înmormântat.

— Prințese, fetele mele, fiul lui Aton se va alătura tatălui său în Orizontul Îndepărtat, mai spuse Nefertiti. Vreme de șaptezeci de zile se va pregăti pentru călătoria de lumină spre Apus.

Ankhensepaton se cutremură amintindu-și ce îi destăinuise Meritaton. Îmbălsămătorii vor pregăti trupul regelui. Vor tăia pielea de pe pântec, vor extrage creierul, vor goli corpul de tot ce poate să putrezească, apoi îl vor înmuia în natron și-l vor umple cu substanțe aromate… Alungă din minte toate astea.

— După aceea vom merge la templu pentru slujba pe care-o vor celebra preoții lui Aton.

Și regina plecă, învăluită de parfumurile sale ca într-o armură.

Cina fu servită curând: salate de praz și castraveți, porumbei fripți cu usturoi, felii de carne de rață, cu vin și coriandru, pâini mici, rotunde, și pepeni galbeni proaspeți. Primele bucate calde de care aveau parte de la moartea monarhului, întrucât, potrivit tradiției, era interzis să gătești în primele două zile de doliu. Până acum trăiseră cu resturi, pâine uscată, curmale, pepeni și lăptuci. Prințesele se ghemuiră pe o rogojină, în jurul unei mese rotunde și joase pe care se înșirau talere, pahare fără picior, un urcior cu apă rece și un altul cu bere, cel din urmă doar pentru cele mai mari.

Împinsă de poftă, Ankhensepaton tocmai se pregătea să apuce cu vârful degetelor o bucată de porumbel când înaintea ochilor îi apăru, aievea parcă, imaginea pieptului despicat al păsării și-și retrase mâna. Meritaton băgă de seamă gestul făcut doar pe jumătate și-i aruncă o privire surorii sale. Ankhensepaton lăsă ochii în pământ.

Se gândi la tatăl ei.

Tatăl ei, acel personaj ieșit din comun, cu șolduri de femeie, care pretindea ca cele șase fiice ale sale să vină dimineață de dimineață să i se închine, le săruta și apoi le trimitea îndărăt în palatul lor, la lecțiile mai-marelui scribilor, care le învăța religia și scrisul.

Un tată, da. Dacă nu există alt nume.

♀

Așternuturile fuseseră scuturate în curtea interioară pentru a îndepărta insectele. După aceea camerele fuseseră parfumate cu tămâie. Amestecul parfumului cu firele de praf ce pluteau încă în aer reflecta spiritul orei: moarte și primăvară. Toate prințesele se retraseră, fiecare în odaia sa, însoțită de doică. Într-un vârtej de santal și trupuri fierbinți, un freamăt de sâni micuți, fese puternice și unghii roz la picioare, trupa de sclave, majoritatea cu desăvârșire goale, coborî la parter, acolo unde își aveau „garnizoana”. Șase lămpi ardeau în vasta sală acum pustie.

Cei șase lotuși ce pluteau în marele bazin de piatră se închiseseră ca în fiecare seară.

— De ce? întrebaseră tinerele prințese.

— Dorm și ei, le lămurise doica.

— Se închid ca să nu-l vadă pe zeul Anubis, Marele Câine al morții, care dă târcoale noaptea, precizase Meritaton. Dar să nu mai spui asta, îi ordonase ea lui Ankhensepaton, singura dintre surori cu care păstra o legătură aparte.

Într-adevăr, nici de Anubis nu se pomenea în cetatea regală Akhetaton. Porunca regelui. Un unic zeu trebuia să domnească peste regat, Aton, discul solar. Ca și Thoth, Horus, Hapy, Hathor, Sekhmet și mulți alții, Anubis era un zeu al trecutului, o divinitate pentru oamenii de rând, zicea cu dispreț Nefertiti. Numele și cultele lor fuseseră interzise la Akhetaton.

Dar nimeni n-o întreba pe Meritaton de unde dobândise asemenea învățătură.

Somnul o părăsi pe Ankhensepaton la fel de repede cum venise. Respirația grea și regulată a doicii, culcată la picioarele patului, umplea noaptea. Prințesa se săltă în capul oaselor, apoi se ridică din așternut și ieși desculță în sala cea mare. Fapt neobișnuit, ușa ce dădea către terasa dinspre fluviu era întredeschisă. Ankhensepaton aruncă o privire afară. O siluetă stătea aplecată peste balustradă și prințesa o recunoscu pe Meritaton, cu capul descoperit ca ea, deoarece seara perucile erau puse pe suporturile lor. Ankhensepaton veni lângă ea.

— Ar trebui să te odihnești, zise sora cea mare. Mâine va fi o zi grea.

— Tocmai de aceea nu reușesc să dorm, răspunse Ankhensepaton, cuprinzând cu privirea cerul senin, împodobit cu mii de stele, și fluviul care oglindea în puzderie de fărâme strălucirea aurie a lămpilor aprinse de luntrașii ce trăseseră la mal.

— De ce-ai putea să te plângi? Eu sunt cea care va deveni noua regină!

— Dar tu de ce-ai putea să te plângi? i-o întoarse Ankhensepaton.

Mirosul greu și amar al mâlului mustind de apă ajungea până la terasă. Broaștele râioase orăcăiau cu obișnuitul lor zel prostesc.

Meritaton nu răspunse imediat.

— Nu pari să-ți dai seama, șopti ea. Acum, că tatăl nostru a murit, clerul lui Amon va unelti din răsputeri ca să înlăture cultul lui Aton, statornicit de părintele nostru, și cum toate ne-am născut în acest cult, ne aflăm în mare primejdie.

— În primejdie?

— În primejdie de moarte, da, Ankhensep-aton.

Aceasta se înfioră.

— Ar putea să ne ucidă? Pe noi? Preoții? strigă ea.

— Sst! Mai încet. Suntem în siguranță aici, în orașul întemeiat de tatăl nostru. Dar suntem și prizoniere în el. Poate că noul rege se va vedea obligat să se stabilească la Theba. Iar acolo noi nu vom fi bine primite niciodată.

— Dar armata? Generalul Horemheb?

Era singurul om străin de Curte al cărui nume îl știa și asta dintr-un motiv simplu: îi era unchi prin alianță, soțul surorii lui Nefertiti. Și o mai auzise pe o doică lăudându-i isprăvile.

Meritaton ridică din umeri.

— Nătărăul ăla? Ca să-și asigure sprijinul armatei, preoții lui Amon nu trebuie decât să-l facă să creadă că va deveni faraon.

După aceste cuvinte neliniștitoare, se așternu tăcerea. Ankhensepaton chibzui la potențialele primejdii, apoi continuă:

— Și cine îi va urma tatei la tron?

— Nu știu. După ordinea succesorală, Semenkhere, fratele lui și unchiul nostru.

Ankhensepaton își aminti de bărbatul tânăr și zâmbitor, cu ochi prelungi și îngușți, cu care răposatul faraon împărțise, la drept vorbind, locuința proprie, Casa regelui, construită de cealaltă parte a străzii principale. Semenkhere purta dublul titlu de frate al regelui și de coregent. Dar un lucru era sigur: Nefertiti nu-l avea la inimă. Nu lăsase niciodată să-i scape nici cel mai mărunt cuvânt neplăcut despre el, însă expresia feței îi trăda sentimentele într-un mod mai presus de orice îndoială.

— E un băiat frumos, grăi visătoare Ankhensepaton.

— Așa credea și tata, rosti enigmatic Meritaton.

— De ce șușotesc doicile pe la colțuri?

— Femeile astea sunt ca țânțarii. Du-te și culcă-te, ți-am spus că ziua de mâine va fi grea.

— Și mama noastră ce spune? o iscodi Ankhensepaton, depărtându-se de balustradă.

— Ce poate să zică? Oricum n-are ce face. De aproape trei ani nu-l mai vedea pe tatăl nostru decât în timpul ceremoniilor oficiale. Doar o cunoști, nu se destăinuie cu ușurință.

— De ce nu-l mai vedea?

Meritaton ridică iar din umeri.

— Bărbații. Femeile. Nu știu. El locuia împreună cu Semenkhere.

Misterioase observații! Ankhensepaton rămase câteva clipe nemișcată, o siluetă micuță și firavă, precum un fir de iarbă în adierea nopții. Apoi se înapoie în odaia sa.

Stelele scânteiau aidoma a mii de ochi. Dar nimeni nu învățase încă să descifreze aceste priviri.

♀ Capitolul 2

O ISCOADĂ ÎNGROZITĂ

La aceeași oră, în pavilionul vizitatorilor, de cealaltă parte a străzii principale și la un zbor de gâscă grasă de Casa regelui, șase demnitari ai delegației preoților din Theba beau bere și stăteau de vorbă. Zece lămpi răspândeau în sală o lumină aurie, conturând siluetele celor șase personaje, ghemuite în jurul mesei pentru cină, servită, bineînțeles, de șase slujitori ce stăteau acum în picioare lângă perete.

Zgomotul delicat al unei clepsidre de bronz, a cărei apă se scurgea picătură cu picătură într-un bazin de piatră, măsura trecerea timpului.

Erau acolo Humose, mai-marele cultului zeului Amon-Ra de la Theba, Karnak, Luxor și multe alte nome, socotit clerul cel mai puternic din valea Nilului, și Nefertep, marele preot al zeului Ptah din Memphis. Ei reprezentau cele două culte principale ale regatului, interzise prin hotărârea smintită a răposatului rege, de a-l cinsti doar pe zeul Aton. Ceilalți patru preoți erau oamenii lor de încredere.

Alți doisprezece mari preoți din alte nome sosiseră la Akhetaton sub pretextul că vor să arate familiei răposatului durerea pe care-o încercau, dar, în realitate, veniseră să afle care era situația din regat după moartea celui care le făcuse atât rău. Și ei poposiseră în pavilionul vizitatorilor, dar la ora aceasta dormeau deja.

Humose și Nefertep avuseseră grijă să-și aducă propriii servitori, ca să nu fie iscodiți de cei din palat. Încredințați că sunt singuri și că pot vorbi fără teamă, lăsaseră întredeschisă ușa sălii principale, astfel încât curenții de aer ai nopții să poată răcori locul.

Nu bănuiau câtuși de puțin că dintr-o cămăruță învecinată cineva îi asculta. Lungă și lată de patru coți, încăperea servea la păstrarea așternuturilor și rogojinilor din clădire și, întrucât era parfumată cu tămâie, Pasar, un băiat de zece ani, unul dintre fiii intendentului pavilionului, o folosea adesea ca adăpost secret. Se refugia în acest culcuș înmiresmat și răcoros atunci când în casa tatălui său era prea cald. Subțire ca o trestie, iute ca un fluture de noapte, nu-l auzise nimeni când intrase pe poarta din grădină.

— Bine, zise Humose, un bărbat robust, scund și îndesat, cu un chip lipsit de expresie, pe care gura părea un tăiș de sabie și cu o privire întunecată, ce scânteia sub sprâncenele precum cerneala. În sfârșit, renegatul a murit. E rândul nostru să intrăm în joc.

— Treizeci și șapte de ani… Era tânăr, observă un preot din suita lui Nefertep.

— Se zice că i s-a oprit inima, îi întări spusele un coleg de-al său, mai-marele scribilor din templul lui Amon de la Theba.

— I-o fi lipsit protecția lui Amon, ripostă Humose.

— Fără îndoială, neamul acesta nu-i binecuvântat de zei, adăugă un preot din propria lui suită.

— În orice caz, momentul e prielnic pentru a întoarce situația în favoarea noastră, rosti Humose, lingându-și buzele după o înghițitură de bere.

— Sunt multe păsări în copac, observă Nefertep, punându-și cupa de aramă șlefuită pe rogojină.

Până atunci, Nefertep nu făcuse altceva decât să asculte. Înfățișarea sa era întru totul opusă celei a interlocutorului său. Avea un trup rotofei și o față copilăroasă și zâmbitoare, în ciuda autorității cu care fusese, ca și celălalt, învestit. Degetele grăsuțe de la picioare semănau cu niște smochine, iar gura plină de viață gusta din berea de la palat cu o lăcomie aproape caraghioasă.

Ceilalți patru preoți îi sorbeau cuvintele.

— Probabil că urmașul la tron va fi regentul Semenkhere, rosti Nefertep.

— Un vrăbioi plăpând, zise Humose.

— Vrăbioiul se va căsători cu Meritaton, fiica cea mare a răposatului.

— Dacă vrem noi.

După aceste vorbe amenințătoare se așternu tăcerea. Preoții schimbară priviri rapide.

— Și nu vrem? reîncepu Nefertep.

— Depinde de hotărârile regentului în ceea ce ne privește. A fost legat îndeaproape, prea îndeaproape, aș zice, de treburile răposatului. Îi va fi foarte greu să se dezică de ele în fața tuturor, mai întâi în cetatea Akhetaton, apoi în restul regatului, începând cu Theba.

— Dacă regentul vrea s-o ia de soție pe Meritaton, Panesy, care e întâiul slujitor al lui Aton, nu va putea decât să-i facă pe plac. Va celebra, ascultător, căsătoria și înscăunarea în acest oraș. Nu văd ce-am putea noi să facem și, cu atât mai puțin, cum putem să ne opunem.

— Panesy, spuse Humose, a fost preot al cultului zeului Amon la Heliopolis, înainte ca Akhenaton să-l ridice la rangul de întâi slujitor al lui Aton. E un bărbat deștept și-și dă seama că situația de acum nu poate ține la nesfârșit. Știm că vrea să fie repuse în drepturi cultele noastre. Îl putem convinge să amâne ceremonia până încheiem tratativele cu regentul. Trebuie ca Semenkhere să fie înscăunat la Theba și să făgăduiască răspicat că va pune capăt persecuțiilor!

Doi fluturi de noapte mari zburau de colo-colo deasupra micii adunări.

— Ne-a făcut unele propuneri, observă Nefertep întinzând cupa unui servitor ca să i-o umple.

— Foarte timide.

— Mai bine o jumătate de dar, decât deloc.

— Nu-i vorba de-un dar, cinstite și puternice Nefertep, ci să fim repuși în drepturi și să ni se înapoieze ceea ce ne-a fost luat cu forța. Mârșavul profanator, căruia Maât îi cântărește în această clipă faptele, s-a purtat cum n-a făcut-o nici cel mai înverșunat dușman al regatului! Acest fiu al demonului Apopis a pus să fie șterse cu dalta imaginile gâștei sacre a lui Amon din templele și capelele funerare! A îndrăznit să castreze o statuie a lui Min într-un templu din Kerma! Dacă populația nu se răscula, ar fi distrus și templul lui Anubis din Kerma! Numărul preoților s-a înjumătățit și mai multe temple secundare au fost desființate. Ni s-au luat două treimi din pământuri! Veniturile ni s-au redus! Și nici voi n-ați fost mai norocoși ca noi, știți bine!

Cei patru preoți aflați în încăpere începură să se agite, încuviințând din cap. Nefertep așteptă să treacă furtuna. Cunoștea mânia lui Humose.

— Acest bărbat cu pântec de femeie voia să ne nimicească! strigă Humose înălțându-și brațele spre cer. Ticălosul! Ce fericire că am scăpat de o asemenea ființă vătămătoare!

Privirea lui Nefertep îl avertiză că se aprinsese primejdios de tare. Humose tăcu și-și trecu mâna peste țeasta pleșuvă, ce lucea de sudoare.

Disprețul său pentru persoana faraonului-zeu, fie el și mort, nu-i făcu pe cei prezenți decât să ridice din sprâncene. Cu toții îl urau pe răposat de ani întregi. În ascunzătoarea sa, Pasar înghiți în sec. Dacă i-ar fi povestit așa ceva tatălui său, ar fi primit cea mai strașnică bătaie din viața lui!

— Trebuie să ne amintim că el nu e singurul răspunzător pentru necazurile noastre. Ciudățenia asta a cultului unic al zeului Aton a început cu tatăl său, Amenhotep al III-lea, observă unul dintre preoții lui Amon, pe nume Paasu.

— Desigur, desigur! Dar mai ales sub domnia lui Akhenaton am avut cel mai mult de suferit, grăi Nefertep. Unsprezece ani de dispreț și prigoană mocnită. Sărăcirea treptată. Și fără îndoială că n-o să ne redobândim privilegiile odată cu moartea regelui. Dar în sfârșit, există mijloace de a-l convinge pe Semenkhere, tânărul ce-i va urma la tron, că e în interesul dinastiei să pună capăt acestei rătăciri care e cultul unic al lui Aton. Poporul e nemulțumit. În partea de răsărit, regatul a pierdut provinciile din Siria. La miazăzi, nu mai suntem respectați de regele din Kush. În anumite regiuni din Egiptul de Sus și Egiptul de Jos, dările nu se mai strâng. Horemheb nu va putea să rămână indiferent față de această situație.

— Cinstite Nefertep, propui să-l amenințăm pe viitorul rege că armata va încerca să facă ordine?

Ascuns în așternuturile parfumate, Pasar făcu ochii mari, înspăimântat. Ce nume auzea! Semenkhere, regentul! Horemheb, temutul general! Nume pe care chiar și tatăl său le rostea cu groază! Și felul în care vorbeau despre rege… Profanator! Se gândi la prințese, îndeosebi la cea de-a treia, Ankhensepaton, pe care o admirase de atâtea ori în cursul procesiunilor regale. Mai frumoasă decât o floare de crin.

— E prea mult spus „să-l amenințăm”, răspunse Nefertep, zâmbind strâmb. M-aș mărgini să-i arăt, cu cel mai mare respect, firește, că-și va asigura gloria viitoarei sale domnii dacă se va bucura de sprijinul deplin al armatei, al preoților noștri și al poporului.

Servitorii umplură iar cupele.

— M-aș mira ca Horemheb să accepte un astfel de plan, zise Humose cu un aer grav. Și-a clădit cariera în umbra lui Akhenaton. Datorează mult cultului lui Aton. Nici el nu va putea să se dezică cu ușurință.

— N-am pomenit de Nefertiti, observă unul dintre preoți, Paasu.

— De multă vreme a fost îndepărtată de la palat, răspunse Nefertep, ridicând din umeri. Mă îndoiesc că mai are vreo putere. Dacă ar mai fi avut, s-ar fi descotorosit până acum de Semenkhere.

— Totuși, e fiica lui Ay.

— Da, dar tronul e ocupat de un regent numit de răposatul rege. Nu mi-o închipui nesocotind dorințele soțului ei.

— L-am uitat cumva pe purtătorul de evantai al faraonului? Pe scribul personal al răposatului? Pe însuși tatăl reginei văduve? Să fi uitat de Ay? întrebă Paasu pe un ton din care răzbătea ironia.

— Nu, n-am uitat-o pe bufnița aia bătrână, zise Humose.

Se lăsă din nou tăcerea.

— Am avut întotdeauna influență asupra lui prin intermediul fratelui său Anen. El, cel puțin, ne-a rămas fidel, adăugă Humose.

— Dar Anen nu-i Ay, observă cu finețe Nefertep.

— Ay este foarte puternic, zise Paasu. E aproape viceregele provinciei Akhmim. Face parte din Consiliul regal și din armată.

— Dar și el e compromis, stărui Humose.

Își goli cupa, în care un servitor se grăbi să-i toarne iarăși bere.

— Ascultați-mă, zise Humose. Cinstitul meu coleg Nefertep spunea că sunt multe păsări în copac. Adevărat, însă niciuna dintre ele nu-i bună de mâncat. Toți acești oameni sunt compromiși. Am săvârși o uriașă greșeală dacă ne-am amăgi cu gândul că ei vor restabili de bunăvoie cultele de odinioară. S-au aliat cu toții, Consiliul regal, șambelanul Thutu, complicele lui Panesy, întâiul slujitor al lui Aton, regentul Semenkhere, regina văduvă Nefertiti și chiar Ay și Horemheb.

— Și ce-ar trebui să facem? întrebă Nefertep.

— Să facem noi primul pas, amenințându-i cu răzvrătirea poporului dacă stăruie să păstreze cultul unic al lui Aton. Ceea ce s-a întâmplat la Theba, când cu atacul jefuitorilor, l-a îngrozit chiar pe Akhenaton. Din fericire îl avea de partea lui pe Mahu, căpetenia gărzilor, care a reînstăpânit ordinea!

O tăcere apăsătoare întâmpină propunerea. Apoi un surâs ironic se ivi pe chipul lui Nefertep.

— Am crezut că v-am luat prin surprindere adineauri când am propus să-i sugerăm regentului să întărească armonia regatului său. M-ați bănuit că vântur amenințări. Și iată că acum vrednicul meu coleg Humose propune el însuși să apelăm la amenințarea cu răscoala.

Râse scurt, pe înfundate, luă o înghițitură zdravănă de bere și-și linse buzele, apoi întrebă:

— Și cui să facem cunoscută această amenințare?

— Eu zic ca ea să ajungă la urechile lui Ay, răspunse Humose. E cel mai prudent și are cea mai mare experiență dintre toți. O să se grăbească să-i înștiințeze pe Semenkhere, pe Horemheb și pe ceilalți.

— Să așteptăm să vedem ce se va întâmpla în zilele următoare, propuse Nefertep. Dacă va fi nevoie, vom putea, într-adevăr, să-i sugerăm lui Ay că furtuna e gata să izbucnească. Până atunci, însă, vă sfătuiesc să mergem să ne odihnim, căci ziua de mâine va fi grea.

După nivelul apei din bazinul clepsidrei se putea citi că începuse prima oră după miezul nopții. Preoții se ridicară, urmați de servitori și se îndreptară spre odăile lor. Doar trei lămpi rămaseră aprinse. Liniștea se așternu din nou peste pavilionul vizitatorilor.

În ascunzătoarea sa, Pasar stătu vreme îndelungată nemișcat, de parcă împietrise. Apoi ieși în grădină ca să urineze, punând pe fugă o năpârcă uriașă. Când se întoarse în ascunzătoare, îi luă mult timp ca să adoarmă.

♀

La câțiva zeci de coți mai încolo, în grădinile întunecate ale palatului prințeselor, suspinele se amestecau cu orăcăitul broaștelor râioase. În tufișurile de tuia, sudorile a două animale umane răspândeau în jur mirosurile lor naturale, dar și parfumurile cu care își unseseră trupurile. Nardul, care se dădea pe pântece și la subsuori, își amesteca mireasma cu cea a santalului, folosit, în mod obișnuit, la masarea brațelor și a părului. Totul ținu cam atât timp cât e nevoie pentru a frige pe jar o pasăre micuță, însoțit de foșnetul mai mult sau mai puțin regulat al ramurilor.

Un sân auriu răsări în lumina palidă a nopții, fruct neașteptat al tufelor de tuia. Apoi un picior gol.

După extaz, cele două trupuri se îmbrățișară, de astă dată cu blândețe.

Șoapte, pe care le deslușeau doar bufnițele, liliecii și mangustele, se strecurau prin rămurиș.

— Ești încarnarea zeului Min[2].

— Orice bărbat ce are privilegiul de a te zări devine un zeu Min.

Un râs înăbușit.

— Deși ai dinți ca perlele, s-ar crede că ești știrbă.

Încă un râs.

— Data viitoare o să-mi lași sămânța să țâșnească în tine?

— Și ce-aș zice dacă aș naște un copil?

— Nu folosești unguent?

— Ba da, dar nu se știe niciodată.

— Ai putea spune că te-a vizitat chiar zeul.

Un ultim hohot râs se risipi în întuneric, aidoma unui colier de perle rupt.

— Ca să nu mai zic că se presupune că sunt în doliu!

— Abia îl vei suporta mai ușor!

Umbrele se despărțiră. Una se îndreptă cu pas molatic către palatul prințeselor. Cealaltă apucă de-a lungul fluviului înspre clădirile administrative. Ajunse într-un loc deschis, mărginit în dreptul fluviului de papirus și stuf, unde lumina nopții făcu să sclipească un tors zvelt, ca de metal, încă transpirat.

De cum reveni în odaia sa, îndrăgostita își puse peruca pe un suport, se dezbrăcă și-și aruncă rochia pe un scaun, apoi se întinse pe întuneric în pat. Își mângâie trupul satisfăcut, parcă pentru a imita dezmierdările iubitului.

Rememoră întâlnirea lor.

El era unul dintre scribii veniți, din porunca întâiului șambelan Thutu, la câteva ore după moartea suveranului, ca să adune documentele regale și să le ducă în pavilionul arhivelor. Pașii li s-au întâlnit atunci când ea cobora din odăile unde mama sa, întoarsă din palatul de nord, se instalase. Privirile le-au rămas agățate una de alta. Ei îi plăcuseră din capul locului acest chip hotărât și vioi, maxilarele puternice, bărbia delicată, fruntea bombată, gura cărnoasă și umerii rotunzi.

Ar fi trebuit să-și întoarcă ochii de la el. Dar n-o făcuse. Ce nebunie!

El îi urmărea pe furiș fiecare gest. Ea își privi mâinile și le desfăcu, deget cu deget. Zece. Apoi întinse arătătorul. Unsprezece. Ora unsprezece. A doua nebunie! Ea, o prințesă!

Apoi prinse privirea tânărului și arătă din ochi spre grădini. A treia nebunie! Ea, o fecioară regală!

Dar moartea neașteptată a faraonului pusese capăt, cel puțin pentru ea, unei îndelungate toropeli urâcioase. Nu fusese până atunci decât o statuie, o marionetă articulară în mâinile tatălui său și ale mamei sale. Emoția bruscă și puternică o smulsese din tăria farmecelor. O dezlegase de vrajă.

Atmosfera care domnea în palatul prințeselor, cu fecioare lipsite de libertate și doici trecute de prima tinerețe, o scotea din minți. Avea șaptesprezece ani. Voia să cunoască un bărbat ales de ea.

Nu știa însă că acesta era un efect obișnuit al morții: să-i îmbete de viață pe cei vii.

Mai întâi o îndepărtase pe doică, sub pretextul că sforăiturile ei o împiedică să doarmă. Apoi, la ora stabilită, ieșise pe terasă. Era aproape lună plină și se vedea bine în grădini.

El venise. Ea îi arătă cu degetul tufele de tuia, căci acolo unde se afla acum putea fi zărit cu ușurință. Apoi i se alăturase. A patra nebunie!

Își aminti cu emoție de spaima tânărului. Dacă îl surprindea cineva ar fi primit o sută de lovituri cu vergile. Ori chiar mai rău. Căzuse în genunchi în fața ei. Ea își sufleca rochia. Era un scrib isteț și supus. Ba pe deasupra, plin de râvnă. Își făcuse datoria, cu stângăcie la început, apoi tot mai înfocat.

Cu o voce puțin răgușită, prințesa îi porunci să se ridice în picioare. Își strecurase mâna sub pânza din jurul șoldurilor lui. A cincea nebunie!

Își aminti cu plăcere strigătul de surpriză al tânărului, un țipăt prelung, când, pentru prima oară în viață, ea cuprinsese un mădular cu mâna. Îl mângâiase. Apoi îl sărutase. Apoi…

Sprijinită de o tuia, se lăsase posedată. Durerea. Sângele. Apoi o deplinătate de neînchipuit. Îmbrățișarea. Un sărut de milioane de ani.

Dacă el n-ar fi plecat în seara aceea, l-ar fi chemat din nou.

♀

La o distanță de cinci leghe, la aceeași oră, însoțiți de orăcăitul îndârjit al broaștelor râioase și de primele adieri nocturne, trei tineri mergeau cu pas sprinten pe unul din drumurile micului oraș Hebenu. Se îndreptau spre o casă fără etaj, depărtată de celelalte, pe țărmul Marelui Fluviu. O recunoșteai cât de colo după cele trei torțe ce lăsau să cadă în apă, peste stuful și papirusul de pe mal, resturi de aramă încinsă. Sunetul țiterelor și al tamburinelor *kemkems,* ce făgăduiau fericirea, se auzea tot mai tare pe măsură ce tinerii se apropiau. Grăbiră pasul.

La ușă fură întâmpinați de un pitic cu obraji dolofani și fese proeminente. Era o persoană cu totul aparte piticul ăsta, Micul-Bes[3], după cum i se spunea. El și un altul cu aceeași înfățișare îi aparținuseră cândva lui Mutnejmet, soția generalului Horemheb și sora reginei. În cele din urmă, sătulă probabil de obrăzniciile lui, ea îi redase libertatea, iar el deschisese această tavernă, nu departe de Akhetaton.

— Ah, lucrătorii lui Thoth ne fac, în sfârșit, cinstea de a ne vizita! strigă el. Ați venit la timp, spectacolul o să înceapă curând.

Pocni din degete și o servitoare veni să se îngrijească de noii sosiți. Îi conduse într-o sală ce avea șaizeci de coți în lungime și tot atât în lățime, unde două-trei duzini de bărbați de toate vârstele stăteau în fața meselor joase. Trei muzicanți se dădeau în spectacol pe platforma din cărămizi nearse și scânduri, aflată în mijlocul sălii. Cei prezenți beau bere, vin, mied, sorbind puțin câte puțin din cupe. Unii mâncau de seară, fiertură de bob sau pește fript, dar mai ales pâine. Mici mănunchiuri de khat[4] împodobeau aproape toate mesele. Izbucniră strigăte și râsete.

— Sudjo! Renefer! Akheru! Iată-vă dați în vileag!

Cei trei scribi, căci aceasta era ocupația lor, aleseră o masă mai liberă și luară loc printre colegi, negustători, țărani, slujbași ai podgoriei, toți oameni de condiție mijlocie, umilă chiar. Persoanele de vază nu călcau într-o astfel de tavernă. Plăteau ca să vadă spectacolul la ei acasă.

— Ce v-a reținut atât de mult?

— Stabilirea noilor cadastre, răspunse Renefer, care-și purta întotdeauna calamusul după ureche.

De la o masă alăturată, un mușteriu se răsti la ei încercând să acopere zarva tamburinelor.

— Desfrânaților! M-ați sărăcit de tot! O să le spun nevestelor voastre pe unde umblați noaptea!

— Găsește-mi mai întâi nevasta de care vorbești!

— Când ți-o crește păr pe picioare, mucosule!

Izbucniră noi râsete.

O slujitoare rotofeie se interesă ce doreau să comande ultimii veniți. Optară pentru pește marinat, o salată de ceapă, pâine cu susan și bere.

— Ne gândeam că taverna va fi închisă, zise Sudjo către vecinul său, scrib la templul lui Bes, care molfăia frunze de khat, umezindu-și din când în când cerul gurii cu o înghițitură de vin.

— De ce să fie închisă?

— N-ai aflat? Regele a murit.

— Ei și! Eu, unul, sunt viu! Oricum, a murit la Akhetaton. Noi ne găsim aici, la Hebenu. Până să afle tot regatul, o să treacă vreo treizeci de zile. Crezi că o să ținem doliu treizeci de zile?

— Se știe cine o să-i urmeze la tron? întrebă curios un negustător.

— Regentul, fără îndoială. Semenkhere, răspunse Akheru.

— Aha, iubițelul. Ne-am aranjat bine.

Schimbul de cuvinte fu întrerupt de muzicanții care zornăiră plăcuțele magice și tamburinele. Piticul urcă pe platformă și, cu un gest al mâinii, ceru să se facă liniște.

— Bărbați cu ochi ageri și sânge fierbinte, începe acum spectacolul rezervat zeilor!

Glume deșucheate întâmpinară aceste cuvinte.

— Cele trei dansatoare ale lui Hathor! anunță piticul.

Scrâșnetul țiterelor și al perlelor *minots,* asemănător sunetului scos de un șarpe cu clopoței furios, umplu încăperea. Apoi o formidabilă lovitură de tamburină îi făcu pe spectatori să tresară.

Piticul coborî dintr-o săritură de pe platformă, fiind urmat de trei dansatoare. Nu purtau nimic pe ele, în afara colierelor ce sunau legănându-se între sânii lor micuți. Aveau cincisprezece ani, cel mult. O tăcere deplină se așternu brusc. Cele trei artiste se așezară spate în spate, drepte și mândre, alcătuind un triunghi de carne tânără spre care se îndreptau răsuflarea și privirile arzătoare ale celor de față. Un zornăit de perle *minots* se înălță dinspre mâna unui muzicant. Dansatoarele se înfiorară până în vârful unghiilor și începură să-și miște degetele roz de la picioare. Freamătul crescu și o tamburină zbârnâi. Fetele își scuturară sânii. Încă o tamburină. Picioarele tremurau și ele. Apoi urmă un ritm de o măsură și jumătate. Fetele se depărtară una de alta, bătând din călcâie ritmul. Potrivit obiceiului, spectatorii îl amplificară pocnind din degete. Fetele schițară mișcări de rotire. Un flaut își făcu auzit glasul, când sacadat, când obsedant. Tamburinele *kemkems* intrară în joc, făcând să vibreze scena.

Vibrațiile se răspândiră în șoldurile, fesele și vintrele spectatorilor. Fură golite cupele, apoi urcioarele. La un semn, slujitoarele aduseră altele. Mănunchiurile de khat se micșorau.

Dansatoarele păreau acum de-a dreptul posedate. Când își întindeau trupurile ca un arc, când se unduiau ca valurile apelor umflate.

Un freamăt de voci nestăpânit urca din piepturile bărbaților. Pocnetele din degete deveniră frenetice. Descriind cercuri din ce în ce mai largi, dansatoarele se apropiară de mese, de privirile hămesite, de gurile întredeschise, de mâinile lacome, ca niște fluturi de noapte atrași de o flacără. Fetele se legănau, iar mâinile se întinseră apucând o gleznă, o fesă sau un sân, când dansatoarea se apleca.

Tamburinele *kemkems* și perlele *minots* nu lăsau niciun ungher neatins de atmosfera din cale-afară de încinsă, tot așa cum dansatoarele nu lăsau nicio

fărâmă de liniște în sufletul bărbaților.

— Pe Min! Dacă prind una, am să-i fac „păsărica” să vorbească!

Un râs ascuțit, deșucheat, biciui aerul.

Încă o lovitură de tamburină. Dansatoarele se opriră. Drepte, cu brațele întinse, băteau din palme, trăgându-se înapoi spre mijlocul platformei. Perlele *minots* zornăiau tot mai încet. Dansatoarele încremeniră.

O ultimă lovitură de tamburină. Apoi tăcere. Și larma se stârni în rândurile celor prezenți. Răsunau aplauze, se rosteau cu glas tare vorbe spurcate, hohote de râs izbucneau nestingherite. Dansatoarele părăsiră scena și dispărură printr-o ușă din spatele încăperii, ferindu-se, nu fără greutate, de mâinile care le mângâiau în treacăt.

Spectatorii își umplură cupele. Așa cum se cuvenea, le oferiră băutură și muzicanților.

Se auzea din nou orăcăitul broaștelor râioase pe care, pesemne, zarva le întărâtase, căci acum era mai puternic.

Toți știau că, într-o altă sală, mai mică și mai slab luminată, câteva fete care-și vindeau farmecele așteptau mușteriii înfierbântați. Dar simbria lor nu le îngăduia scribilor asemenea distracții. Seara costase deja mai mult decât ar fi trebuit. Și câțiva își aminteau că cei vârstnici îi preveniseră: acolo găseai plăceri ce deveneau lesne obișnuință.

Unul sau doi negustători, dintre cei mai înstăriți, plecară, cu fereală, să-și potolească emoțiile. Pentru ceilalți, discuțiile țineau loc de așa ceva.

— Poate că guvernatorul va decreta mâine doliul, zise unul dintre scribi. Taverna o să fie închisă.

— S-o crezi tu! Micul-Bes îl mituiește de-ajuns!

— Și dacă n-ar fi decât Micul-Bes!

— La drept vorbind, îi zise un negustător lui Sudjo, doar vouă, slujbașilor fiscului, nu vi se dă mită!

— Adevărat. Dar n-ar avea niciun rost, întrucât ar însemna același lucru.

Un râs scurt însoți constatarea.

— Așa că vezi tu, încheie negustătorul, puțin îmi pasă dacă Akhenaton e viu sau mort, pentru că asta n-o să schimbe nimic în privința dărilor.

— Nu există rege fără dări, observă sentențios Akheru. Chiar și zeii iau dări, dar perceptorii lor se numesc preoți.

Mai mulți meseni încuviințară, rânjind.

— Haide, ești un băiat bun, îți ofer o bere, îi zise negustătorul lui Akheru.

Fără îndoială, broaștele râioase dădeau o petrecere, căci orăcăielile lor nu slăbeau deloc. Ele nu plăteau dări. O scăpare de neiertat a fiscului. Supuși ai zeului incarnat, ar fi trebuit să plătească dări, ca toți ceilalți! Cu siguranță că o s-o îndreptăm și pe-asta, își zise în sinea lui Akheru, noaptea târziu, cu un zâmbet răutăcios.

♀

A doua zi dimineață, un emisar al marelui vistiernic sosi la Memphis. Se duse direct la prefectul orașului ca să-i transmită un mesaj din partea mai-marelui său: funeraliile regale urmând să coste scump, iar vistieria statului fiind goală, dorea să obțină de la cei mai bogați locuitori ai orașului un obol pentru acoperirea cheltuielilor. Prefectul chemă la el după-amiază negustori și proprietari de pământuri dintre cei mai înstăriți. Emisarul le spuse care era scopul călătoriei sale. Bărbații îl ascultau cu un aer ursuz. Când termină, unul dintre ei îi răspunse:

— N-o să dăm nimic.

Brutalitatea reacției îl lăsă pe emisar cu gura căscată.

— Regele ăsta nu-i al nostru. Și-a trimis gărzile ca să zdrobească statuile și reprezentările lui Ptah, zeul protector al cetății noastre, în temple și chiar în mormintele părinților și prietenilor noștri. Câinii deșertului n-au decât să-l devoreze așa cum e. Puțin ne pasă.

Emisarul se înroși la față.

— Răspunsul vostru e de neacceptat! Vorbim de trupul zeului viu!

— Nu era zeul viu. Niciun zeu nu se atinge de alți zei. Nu ești prea deștept dacă-ți închipui că noi o să plătim pentru bandajele și substanțele aromate ale acestei hiene care tocmai a crăpat.

— Am să pun să fiți arestați pentru lipsă de respect!

— De către cine, țărănoiule?

— De către gărzile regentului.

— Puțin ne pasă nouă de regent.

Emisarul se întoarse către prefect:

— Îți ordon să-i arestezi pe acești neobrăzați!

— N-ai ce ordine să-mi dai, emisare. Ai venit fără delegație oficială din simplul motiv că nu există nicio putere în regat. Regele a murit și nimeni nu i-a luat locul. Ai cerut să-i vezi pe acești oameni. Iar ei ți-au răspuns.

O asemenea sfidare a autorității regale îl descumpăni total pe emisar. Ce-o să raporteze la Akhetaton?

— Veți da socoteală pentru cuvintele voastre, le spuse, furios, celor de față.

Însă nici ei nu erau mai puțin furioși.

— Până atunci, primește această milostenie de la noi, îi zise unul și, aplecându-se spre el, îi dădu o palmă.

Emisarul ripostă înghiontindu-l. Cei doi se încăierară. Prefectul încercă, zadarnic, să-i despartă. Zece gărzi se aflau la ușă, dar nu se clintiră. Scribul ce-l însoțea pe emisar sări în ajutorul stăpânului său. Un pumn îl trânti numaidecât la pământ. Emisarul fu repede copleșit. Cu trupul plin de sânge, începu să strige. Apoi își pierdu cunoștința. Îl scoaseră din încăpere și-l azvârliră în stradă.

Emisarul avu nevoie de trei zile ca să fie în stare să apuce pe drumul de întoarcere. Îi povesti lui Thutu cum se desfășurase ceea ce ar fi trebuit să fie o întâlnire cu supuși ai faraonului.

Dar regatul avea atunci alte griji decât obrăznicia unor notabilități din provincii. Oricum, povestea emisarului dădea de gândit. Proprietarul care îl ocărâse spusese adevărul: nu exista putere în Regatul Celor Două Pământuri.

Ci doar aparența unei administrații.

♀ Capitolul 3

OBRĂZNICIA MUȘTELOR

Un mort nu e o persoană lipsită de viață, ci un obiect cu totul diferit. Moartea crede că-l înhață pe cel viu. Ha! Îndată ce pune stăpânire pe el, acesta devine altceva.

Tot așa arăta și obiectul pe care cele șase prințese, pășind în urma mamei lor, mai semeață ca niciodată, fură poftite să-l privească în sala mare a palatului, înainte de a fi dus în Casa regelui, unde, timp de șaptezeci de zile, îmbălsămătorii vor trudi să-i păstreze amintirea formelor.

Cadavrul, cum obișnuia să i se spună, zăcea pe un pat ceremonial – o platformă acoperită cu o pânză brodată, prevăzută cu scripeți aurii pentru transport. Picioare care, pe verticală, păreau și mai mari și mai plate, un pântec și mai proeminent, umflat de fluidele fermentate ce vor hrăni doar viermii, presupunând că li se va îngădui să trăiască, și o față de vulpe.

Fălcile erau strânse cu o fâșie de țesătură care făcea să stea țeapănă barba falsă, împletită. Pielea, de la sine înțeles, era lividă.

Vasăzică acest ciudat trup neînsuflețit fusese centrul puterii – o putere tiranică, ce impusese întregii țări cultul unic al discului solar.

Uimirea le încremeni pe prințese și le îngheță lacrimile. Un tată. Un rege. Și un astfel de om se preschimbase în ceea ce se vedea acum.

Slujitorul lui Ka stătea la picioarele patului, țeasta-i rasă lucind de sudoare.

Prințesele se rânduiră pe latura dreaptă, lângă fratele vitreg al răposatului și coregent al regatului, Semenkhere, în spatele căruia veghea purtătorul său de evantai. Avea douăzeci de ani, același chip de vulpe, aceeași gură parcă dăltuită, lacomă și voluptuoasă ca a fratelui său vitreg, torsul la fel de zvelt, dar abdomenul mai puțin proeminent. Când regina Nefertiti intră în sală, își ridică ochii cu un aer grav, aproape crispat, apoi îi lăsă din nou în pământ.

Îndepărtată din preajma regelui, apoi chiar de la putere, în beneficiul coregentului, ea nu mai era decât imaginea unei regine. Prezența sa era doar simbolică. Nu mai simțea decât ură.

Dreaptă ca un stâlp, cu trupu-i băiețesc îmbrăcat într-o rochie largă plisată, având în picioarele cu unghii date cu pudră de aur sandale aurite, Doar-Un-Ochi, cum o porecleau dușmanii săi din rândul preoțimii, cuprinsese cu privirea-i de temut întreaga adunare, îndată ce intrase. Și îi descoperise atât pe aliați, cât și pe adversari.

O întâmplare de neuitat întărise odinioară legenda despre această privire. În cursul unei sărbători de la palat, un curtean nesuferit îi întinsese lui Nefertiti un pahar cu vin, dar, mare greșeală, îl apropiase de ea prin stânga. Nefertiti privise paharul, iar acesta se spărsese în mâinile băgăciosului înspăimântat. Așadar ochiul stâng era cel malefic. Ea era conștientă de asta și uneori închidea ochiul drept ca să-i îngrozească pe cei pe care-i bănuia de gânduri dușmănoase.

Lângă Semenkhere stătea un băiețel cu chip delicat, ochi blânzi, mâini și picioare atât de fine că păreau cizelate de un bijutier, încălțat cu sandale din piele de vițel aurită care-i cruțau tălpile de atingerea podelei atât de modeste. Tutankhaton, ultimul născut al lui Amenhotep al III-lea, era, prin urmare, frate vitreg atât cu răposatul, cât și cu regentul.

În fața lui, pe partea din stânga, se afla întâiul șambelan Thutu, masiv, cu ridurile-i leonine și mai adâncite ca de obicei.

Alături se înșirau persoanele de vază ale regatului.

Întâiul slujitor al lui Aton, Panesy, cu chip și trup de cucuvea.

Scribul regal, stăpânul Casei regelui, căpetenia căpeteniilor și nobil de prim rang, medic al persoanei regale, cel care se apropie de trupul regelui, Pentju, subțire pentru cei cincizeci de ani ai săi, cu privire stinsă, de vultur orbit de lumina zilei.

Maya, general al domnului Celor Două Țări, intendent al Casei regelui, pacificator al lui Aton, scrib regal, supraveghetor al tuturor lucrărilor regelui, patruzeci de ani, nas coroiat și expresie nepăsătoare, membru al Consiliului regal.

Nakhtmin, prinț ereditar, văr cu Ay, tatăl reginei, purtător al sigiliului regal al Egiptului de Jos, vechi membru în Consiliul regal al tatălui răposatului rege, comandant al garnizoanelor din Theba. Neoficial, supraveghea însă și cetatea Akhetaton, rivalizând, astfel, cu Mahu, comandantul gărzilor regatului.

Horemheb, roșu la față și încruntat, cu ceafă și trup ca ale boului Apis, mâini în formă de lopățică pentru bătut rufele, picioare enorme, de culoarea cărnii crude lăsate în soare, comandant al garnizoanelor din Memphis, dar, mai ales, învingător vremelnic al răzvrătiților din Țara Kush. Din când în când arunca o privire spre soția sa, Mutnejmet. Soră mai mică a lui Nefertiti, ea se oprise la trei pași în spatele acesteia, distanța impusă de protocol, întrucât nu făcea parte din familia regală propriu-zisă. Se zvonea că cele două nu se înțelegeau deloc, Mutnejmet neputând să sufere tonul poruncitor al surorii sale.

Uersef, comandantul garnizoanei din Akhetaton, un personaj uscățiv cu un aer din cale-afară de supărat.

Mahu, căpetenia gărzilor regatului, un bărbat scund cu trăsături dure, tăiate parcă în lemn de cedru.

Și Ay, cincizeci și cinci de ani deja, cu fața pătrățoasă brăzdată de riduri fine, poreclit și „prințul din Akhmim”, datorită influenței pe care-o exercita în această provincie, aflată la cincizeci de leghe sud de Akhetaton, și a întinderilor de pământ uriașe pe care le stăpânea. Comandant al cavaleriei regelui și general al carelor de luptă, purtător al evantaiului regal, scrib personal al suveranului, văr cu Nakhtmin, cumnat cu Amenophis al III-lea, căci sora sa se căsătorise cu acesta. Socrul lui Horemheb, soțul lui Mutnejmet. Membru al Consiliului regal, firește. Și titlul cel mai important: socrul răposatului rege, fiind tatăl lui Nefertiti. Îi aruncă fiicei sale o

uitătură greu de descifrat. Ea îi răspunse în același fel. Schimbul de priviri nu-i scăpă lui Meritaton.

Erau prezenți și mulți alți demnitari, scribi și mari preoți din cele patruzeci și două de nome ale regatului.

Și bineînțeles, Humose și Nefertep, a căror prezență constituia oarecum o ofensă adusă răposatului, deoarece ei reprezentau două dintre cultele pe care slujitorul lui Aton le ura cel mai mult. Dar, susținător al dorinței de conciliere a regentului Semenkhere, întâiul șambelan și maestru de ceremonii, Thutu, socotise că nu li se poate interzice să ia parte la doliu, întrucât răposatul fusese stăpânul Celor Două Pământuri și, ca atare, suveranul tuturor cultelor. De altfel, și marele preot Panesy se arătase de aceeași părere. Dar fiecare știa că toți marii preoți se înțelegeau de minune între ei și că cei ai cultelor interzise se fereau să-l atace vreodată direct pe Panesy. Nu erau porniți decât împotriva celui care impusese cultul habotnic și fără noimă al lui Aton.

La ușă stăteau o sută de străji, cu lancea la picior. Iar afară se strânse mulțimea: slugile palatului și locuitorii cetății Akhetaton.

Pretutindeni, muște. Incarnări ale frivolității, indiscreției și obrăzniciei, aceste surori mai mici ale lăcustelor profitau că scăpaseră de blestemele rituale și se așezau peste tot, dar mai cu seamă pe buze.

Liniștea, încărcată de fum de tămâie, era apăsătoare. Se auzi chiar și chiorăitul a două, trei stomacuri. Dintr-o pricină necunoscută, cea mai mică dintre prințese, Setepenre, izbucni în hohote de plâns zgomotoase. Nimeni nu se clinti. Ankhensepaton o luă de mână, îi mângâie obrazul și o îmbrățișă.

Slujitorul Ka-ului regal făcu un semn. Un scrib îi aduse un papirus pe care-l scoase din tocul său, îl desfășură solemn și i-l întinse. Nefertep observă că documentul era nou-nouț.

— Glorie lui Aton, stăpânul suprem al cerului, care hotărăște în această zi să te întorci în casa ta cerească, începu slujitorul Ka-ului.

Humose făcu ochii mari. Neîndoielnic, era un text necunoscut. Nefertep și ceilalți preoți rămaseră indiferenți.

— În prima zi din prima lună a încolțirii grânelor din cel de-al șaptesprezecelea an al domniei tale asupra Celor Două Pământuri, ai hotărât să-ți iei în stăpânire sufletul pământean și să-l conduci să facă înconjurul statelor tale…

Nefertep se strâmbă ușor: nici cea mai mică aluzie la Amon-Ra, Horus, Anubis, Thoth, Mut. Nimic nou, aceeași habotnicie. Zidurile înaltei săli de audiențe răsunau de glasul puternic al slujitorului lui Ka:

— Pace ție, pace ție, suflet divin viu care-ți lovești vrăjmașii. Sufletul tău divin e cu tine, forma ta divină îți este alături în regalitatea supremă a lui Aton!

Semenkhere scrută chipurile clerului politeist, indignat, fără îndoială, de omiterea numelor tuturor zeilor pentru slujirea cărora ei își dedicaseră viața. Textul fusese compus chiar de Akhenaton.

Nefertiti rămase netulburată, semeață, ca o statuie, părând să nu observe privirile pe care tatăl său Ay le arunca din când în când spre ea și spre nepoatele lui.

O muscă se așeză pe nasul regelui. Slujitorul lui Ka își continuă psalmodierea:

— Nu vei mușca pământul, nu te vei hrăni cu țărână…

Ankhensepaton zări musca. Primul impuls fu să se ducă s-o alunge. Meritaton o opri cu un gest rapid, dar ferm.

Horemheb își trase o palmă peste obraz. O altă muscă pică moartă.

— Sufletul tău este în tine, în pieptul tău, forma ta îți aparține…

Ankhensepaton era surprinsă. Bineînțeles, profesorul ei o învățase că regii nu mor, ci-și părăsesc locuințele pământești pentru a-și regăsi forma cerească. Totuși, cuvintele pe care le rostea slujitorul lui Ka nu mai însemnau nimic pentru ea.

Sora ei Neferneru-aton-Tashery începu deodată să se agite și strănută. Să strănuți! Cea mai funestă prevestire! Nefertiti întoarse o privire întunecată spre penultima născută și Ankhensepaton strânse cu forță, amenințător, mâna neobrăzatei. Aceasta își trase nasul.

O altă muscă poposi pe arcada stângă a mortului. Nerușinarea acestor creaturi zburătoare era de nesuportat. Nu știau că-l sfidează pe regele universului?

Cu îndurare, invocația slujitorului lui Ka încetase. Panesy se apropie de trupul neînsuflețit. Șase preoți aduseră pe un taler aurit dubla coroană sacră, receptacul al puterii divine, dar nu o așezară pe fruntea răposatului, ci se mărginiră să țină talerul în dreptul capului. Apoi patru preoți veniră să apuce baldachinul funerar și, la un ordin scurt al mai-marelui peste templul lui Aton, îl ridicară și se puseră în mișcare, cu pași ireal de înceți, îndreptându-se spre ușa înaltă, urmați de purtătorii dublei coroane, de

coregent, de regină și de prințese și la sfârșit de restul demnitarilor. Păstrând ordinea ceremonioasă, trecură pe lângă un șir de străji, aproape preschimbate în statui, și străbătură curtea în același ritm.

Cerul ca argintul însemnă o eliberare pentru Ankhensepaton. Mirosul de tămâie risipindu-se în sfârșit, prințesa trase adânc aer în piept. Nu știa dacă morții respirau, dar, una peste alta, ea avusese impresia că inhalase vaporii tatălui ei dispărut.

Cortegiul ajunse la poarta palatului, își croi drum prin mulțimea care aștepta afară, trecu strada și intră pe sub portalul Casei regelui, aflată chiar în față. Traversă o altă curte și pătrunse în locuința regală. Odată ajuns în sala cea mare, slujitorul lui Ka le făcu semn purtătorilor să lase jos litiera pe care era așezat baldachinul. Acesta fu împins pe o masă cu picioarele sculptate în formă de labe de leu. Doisprezece îmbălsămători așteptau acolo. Slujitorul lui Ka ridică solemn mâna și ușile aurite se închiseră. Familiei regale, demnitarilor, preoților nu le mai rămânea altceva de făcut decât să se întoarcă acasă.

Mânuind cuțitele de obsidian și de bronz, îmbălsămătorii erau gata să-și înceapă munca sinistră și sacră: să administreze cadavrului o spălătură cu ulei de cedru ca să dizolve intestinele, să-l taie ca să scoată organele, smulgând astfel părțile moi lăcomiei viermilor, să le cufunde în băi cu natron și să le depună în vase din alabastru. Așa începea mumificarea. Șaptezeci de zile mai târziu, mumia regală pornea în ultima sa călătorie pe Pământ, spre mormântul unde o așteptau mobilierul, ofrandele și toate lucrurile necesare vieții veșnice a cuiva care nu mai exista.

Regina și prințesele plecaseră primele, însoțite de slujitoare, purtătoare de evantai și sclave.

Din mulțime, un băiat le privea, cu ochii mari, rotunzi de spaimă.

Încântată că se găsește în sfârșit pe strada pe care-și dorise cu atâta ardoare s-o cunoască, Ankhensepaton mergea agale, învârtindu-se de colo-colo, în urma cortegiului, uitându-se cu atenție la acești oameni care fuseseră supușii tatălui său. Ei îi zâmbeau, impresionați de frumusețea și de trupul ei plăpând. Prințesa le răspundea, cu sinceritate, în același fel.

Băiatul ajunse, gâfâind, în dreptul tinerei. Mișcările dezordonate ale cortegiului regal îl împinseseră spre ea. El îi strecură în mână o piatră netedă și dispăru din nou în mulțime, îngrozit de îndrăzneala propriului gest.

Uluită, Ankhensepaton privi piatra. Era cumva un joc? După expresia neliniștită a băiatului nu s-ar fi zis. Prințesa realiză că nu era momentul s-o cerceteze. Care putea să fie mesajul? Tocmai atunci doica veni după ea și-i porunci să se alăture cortegiului.

O oră mai târziu, în timp ce Aton vărsa argint topit peste valea Marelui Fluviu, interzicându-le obeliscurilor și celor vii existența oricărei umbre, regina se înapoie în odăile sale, iar prințesele regăsiră cu bucurie răcoarea dintr-ale lor. Meritaton ceru o gustare alcătuită din plăcinte, smochine și lapte de migdale cu miere. Nimeni nu scoase un sunet. Ceremonia funebră parcă le scosese măruntaiele și le lipsise de simțuri pe prințese, pe doici, pe slujitoare și pe sclave, nelăsându-le decât vederea și gustul, auzul, pipăitul și vorbirea fiind afectate de prezența morții. Mirosul dispăruse din cauza cantității impresionante de tămâie. Apoi Meritaton se închise în odaia sa ca să doarmă puțin.

Ankhensepaton făcu la fel. Își descleștă degetele și cercetă piatra. Cinci rânduri în hieratică erau înscrise pe ea[5].

♀ Capitolul 4

RĂZBUNARE DE FEMEIE

Semenkhere și cei care-i erau de-acum subordonați – întrucât, ca regent, fusese ales să-i urmeze la tron răposatului rege – aveau de gând să se întoarcă în odăile din Casa regelui. Ocoliră fațadele înalte ce dominau strada, ca să treacă prin grădini. Timp de șaptezeci de zile, cât dura îmbălsămarea, nu le era îngăduit să pătrundă în marea sală de audiențe particulare. În afara scribului său personal, regentul era urmat de șambelanul Thutu, de Panesy, întâiul slujitor al lui Aton, de scribii și purtătorii de evantai ai acestora, adică vreo treizeci de persoane.

— Unde este Pentju? întrebă Semenkhere.

Nimeni nu-l văzuse.

— Dar Maya?

Și el dispăruse.

Ajunși la poarta grădinilor, avură surpriza s-o găsească păzită de cincizeci de soldați cu lancea la picior.

— Ai chemat străji, Majestate? întrebă Thutu.

— Nu, răspunse Semenkhere încruntându-se.

Surpriza crescu atunci când acesta se văzu împiedicat să treacă de poartă chiar de însuși comandantul trupei de soldați.

— Am primit ordin să nu-l lăsăm pe regentul Semenkhere să pătrundă în odăile Casei regelui! anunță ceremonios ofițerul.

Semenkhere și suita sa rămaseră o clipă fără glas.

— Cine a dat ordinul?

— Comandantul garnizoanei din Akhetaton, generalul Uersef.

Lui Semenkhere îi trebui ceva timp ca să priceapă cele auzite. Se întoarse spre Thutu:

— Adu-mi caii de la grajduri.

Șambelanul dădu să îndeplinească porunca, însă comandantul adăugă:

— Regentului Semenkhere îi este interzisă folosirea cailor regali. Grajdurile sunt păzite.

Semenkhere păli. El și membrii suitei sale se priviră uluiți. Nici nu se punea problema să te târguiești cu un comandant militar. Totuși, deținând puterea numai prin mijlocirea răposatului rege și încă nefiind el însuși încoronat, regentul nu avea nicio autoritate oficială. Depindea de Consiliul regal care nu se reunise încă pentru a-i confirma statutul.

— Veniți, zise el.

Părăsiră grădina. Odată ajunși în stradă, Semenkhere hotărî:

— Să-i facem o vizită comandantului garnizoanei. Îl cunosc bine.

În timpul regenței sale, Semenkhere întreținuse relații prietenești cu acest militar. Acum înțelegea de ce Uersef păruse atât de supărat cât ținuse ceremonia de despărțire.

Cazarma se afla la mai bine de-o jumătate de oră de mers, în partea de miazănoapte a orașului. Mulțimea se uita cu mirare la un cortegiu regal care mergea pe jos.

Când ajunseră la destinație, comandantul garnizoanei își făcea siesta. Conștient de nestatornicia onorurilor și de legăturile de până atunci dintre regent și mai-marele său, locotenentul acceptă numaidecât să-l înștiințeze pe acesta din urmă de prezența oaspeților săi. Câteva clipe mai târziu, potrivindu-și încă peruca, semn vădit de respect, Uersef se ridică să-i întâmpine pe Semenkhere și suita sa. Se înclină în fața oaspetelui regal, un alt semn de respect.

— Cine ți-a dat ordin să nu fiu lăsat să intru în Casa regelui? întrebă Semenkhere.

— Regina, cinstite regent.

— Dar eu sunt regentul!

— Nu fac decât să execut niște ordine, cinstite regent. Nefertiti a fost numită aseară succesor al regelui, de către Consiliul regal restrâns. Au fost acolo Maya, Pentju și mai-marele meu Nakhtmin. Și Ay, firește.

— Nakhtmin a participat?

— Da, cinstite regent.

— Dar parcă el nu mai făcea parte din Consiliul regal, nu?

— I-au fost redate vechile privilegii. Nu putea face altceva decât să încuviințeze hotărârea celorlalți trei. L-au asigurat că și Horemheb acceptase.

Semenkhere își plecă ochii, cugetând. Era o lovitură de stat, fără îndoială pusă la cale în grabă de Nefertiti și de tatăl ei. Medită la răzbunarea acestei femei, care încă își mai arăta puterea. Căci regina fusese crescută în cultul puterii și nu putea să-l ierte pe Semenkhere pentru că o lipsise de ea în ultimii trei ani ai domniei soțului său. Și-așa era destul că ibovnicul îi răpise afecțiunea soțului ei. Dar puterea, nu!

Semenkhere o înțelegea cu ușurință. Dar nu se așteptase la această schimbare bruscă a situației.

— Cinstite regent, nu ți-e sete? întrebă Uersef. Aș fi fericit să vă ofer, ție și suitei tale, bere rece.

Semenkhere încuviință din cap. Căldura devenea apăsătoare. Uersef dădu o poruncă scurtă și ordonanța comandantului garnizoanei aduse numaidecât trei vase mici de pământ și pahare fără picior.

După ce băură și iar băură din licoarea răcoritoare, nu mai avea niciun rost să piardă vremea la cazarmă.

— Majestate, grăi Thutu, orele trec. Situația este de neacceptat. Lasă-mă să-ți ofer ospitalitatea casei mele. O să avem destul timp să chibzuim.

— Nu mergem s-o vedem pe Nefertiti, mai întâi?

Panesy își încreți buzele într-o strâmbătură, urmată de un zâmbet răutăcios.

— Majestate, îi zise el lui Semenkhere folosind anume vechiul lui titlu. Ce așteaptă o femeie care a repurtat o victorie asupra vrăjmașului? Proteste. Majestatea Ta e prea fină ca să nu știe că acesta n-ar fi decât o recunoaștere a înfrângerii. Ea știe că dispui de mijloace importante. Tăcerea ta ar reprezenta o dovadă de dispreț și n-ar putea decât s-o neliniștească. Crede-

mă, dacă până la căderea nopții nu te vei duce să-ți arăți indignarea, va dormi cum nu se poate mai rău.

— Dar ce vom face apoi? întrebă Semenkhere, cucerit de cuvintele lui.

— Ne întâlnim diseară acasă la Thutu.

Și întorcându-se spre acesta din urmă, Panesy adăugă:

— Îngăduie-mi să aduc cu mine la cină câțiva invitați.

— Vor fi binevenițI, răspunse Thutu.

Curios om acest Panesy, gândi Semenkhere. De partea cui era? Ar fi trebuit să se numere printre susținătorii lui Nefertiti, apărătoarea înverșunată a cultului lui Aton, și totuși părea să fi trecut de partea învinsului…

♀

Prințesă celestă,
marii preoți Humose
și Nefertep o să-i amenințe
pe-ai tăi cu o răzmeriță
sprijinită de Horemheb.

Ankhensepaton se așeză pe patul său. Mesajul era enigmatic. Ca și felul în care îi fusese înmânat. Nu știa ce să creadă. Nu era familiarizată cu jocurile puterii, nu-i cunoștea pe Humose și pe Nefertep și recunoscu doar numele unchiului său Horemheb. Dar ceva îi spunea că mesajul era important.

Cu piatra în mână, ieși din cameră pe terasă și se duse la Meritaton, care stătea în încăperea alăturată. Aceasta dormea întinsă pe spate, pe jumătate goală. Respirația îi era grea. Ankhensepaton îi admiră o clipă sânii, lucind de sudoare. Se așeză pe pat și-i puse o mână pe picior. Respirația lui Meritaton se poticni de două, trei ori, sfârșind într-un soi de mormăit. Apoi deschise ochii cârpiți de somn.

— Ce s-a întâmplat? exclamă ea alarmată.

Ankhensepaton îi întinse piatra.

— Unde-ai găsit asta?

— Mi-a strecurat-o în palmă un băiat mai devreme, când ne întorceam acasă.

— Un băiat?

— De vârsta mea.

Meritaton cercetă piatra netedă. Un scris ca de copil.

— Cine sunt Humose și Nefertep? întrebă Ankhensepaton.

— Marii preoți ai cultelor lui Amon-Ra de la Theba și Ptah de la Memphis.

— Amon-Ra?

Ankhensepaton nu cunoștea nici măcar numele celui ce fusese regele zeilor înainte ca tatăl ei să-l fi alungat din regat.

— Și Ptah?

— O să-ți povestesc și asta. Nu l-ai mai văzut niciodată pe băiat?

— Niciodată. De altfel, abia l-am zărit când mi-a strecurat piatra în palmă.

Meritaton părea nedumerită.

— Culmea este că mesajul poate fi demn de crezare.

— S-o întrebăm pe doică…

— Nici să nu te gândești!

— Atunci pe mama?

— O s-ajungem să ne certăm ca două țărănci necinstite. Auzi! Să primești un mesaj din mâna unui băiețaș necunoscut! Cred că visez!

Meritaton se ridică și, în picioarele goale, se duse să bea dintr-un vas o înghițitură zdravănă de apă de fântână parfumată cu esență de trandafiri. Apoi luă o caisă dintr-un castronaș și începu s-o mănânce cu un aer gânditor.

— Tu pari să cunoști semnificația mesajului. Lămurește-mă! îi ceru, nerăbdătoare, Ankhensepaton.

— Vorbește mai încet! îi porunci Meritaton. O să le trezești pe doici.

Se așează pe pat.

— Cândva, în regat erau venerați mai mulți zei. Amon-Ra, Ptah, Horus, Osiris, Isis și alții. Un cler numeros și prosper se îngrijea de fiecare cult. Tatăl nostru a interzis cultele lor și a confiscat veniturile acestor preoți. Iar ei îl urăsc. Acum, că el a murit, or să unelteasă pentru a-și recăpăta privilegiile. Pricepi?

— Nouă de ce nu ni s-a spus asta niciodată?

— Pentru că era interzis! șopti Meritaton, pierzându-și răbdarea.

— Și de-asta șușotesc doicile pe la colțuri?

— Cumetrele astea aud tot soiul de bârfe care dospesc în capetele lor! bodogăni Meritaton.

— De ce te enervezi?

— Pentru că mesajul pare adevărat. Dar nu știu ce-am putea face noi. Nici măcar cum să-l tălmăcim. Trebuie să înțelegi că tronul e acum gol. Și mulți îl râvnesc.

— Cine?

— Mama, în primul rând. Apoi Semenkhere. Bunicul nostru Ay. Și alții, nu mă îndoiesc.

Prin fereastra deschisă, Ankhensepaton privi cerul. Lumea era cu neputință de înțeles. Ba chiar mai rău: amenințătoare.

— Și noi? întrebă ea cu glas slab.

— Vom vedea, răspunse cu înțelepciune Meritaton. Se va găsi întotdeauna un soț, nu?

Spaima o făcu pe Ankhensepaton să-și stăpânească indignarea. Mesajul băiatului nu va sluji la nimic. Și de altfel de unde aflase el ceea ce susținea?

♀

Fostul mai-mare peste garderoba regală nădușea de frică. Sudoarea îi șiroia în firișoare mătăsoase pe pielea mată a trupului atletic și neted, pe frunte, de-a lungul coastelor, printre mușchii de pe piept, unde umezea colierul Favorii regale, și cobora până la buric.

Așezată într-un jilț de abanos cu brațele decorate cu aur smălțuit, Nefertiti îl săgeta cu privirea-i pământeană, cea a ochiului drept, și cu cealaltă, malefică, a ochiului stâng.

— Așadar, ai rămas fără slujbă, zise ea.

— Da, divină stăpână.

Cine-ar mai avea de-acum nevoie de cele două sute de tunici din pânză de in plisată ale răposatului, de fustele din același material, petrecute în față sau desfăcute la poale? De mantiile stacojii? De zecile de perechi de sandale din aur sau din piele aurită, bătute cu pietre prețioase? De centurile din aur cu nestemate? De pectoralii[6] de ceremonie din aur împodobiți cu pietre prețioase rare, printre care faimoasele safire, în formă de stea, din Taprobane?

— Inventarul e în ordine?

— Da, divină stăpână. Sipetele sunt sigilate.

— Va trebui să-mi aduci bijuteriile.

— Da, divină stăpână. Mai sunt și sipetele regentului.

Nefertiti nu zise nimic. Va hotărî împreună cu tatăl ei dacă giuvaierurile regentului aparțineau de drept acestuia sau tezaurului regatului.

— Chiar dormeau în același pat? întrebă ea.

Sudoarea șiroi și mai vârtos pe trupul slujbașului.

— Da, divină stăpână. Regele pusese să se mesterească un pat dublu.

— După părerea ta, care din ei era femeia?

Necuviința întrebării îl izbi pe mai-marele garderobei ca o palmă peste față. Înghiți în sec. Un răspuns stângaci putea să-l coste nu doar slujba de invidiat, ci chiar viața.

— Nu știu, divină stăpână, răspunse cu vocea gâtuită.

— Vorbește. Nu-mi spui decât mie.

— Nu lucram noaptea, divină stăpână.

— Dar stăteai toată ziua cu ei. Așa că vorbește.

— Divină stăpână…

— Vorbește! Știu precis ce ai furat din lucrurile regelui.

Bărbatul se holbă la ea îngrozit.

— Stăpânul nostru… reuși în cele din urmă să îngaime.

Ea șovăi doar o clipă înainte de a întreba:

— Dar tu?

Bărbatul părea gata-gata să se prăbușească. Făcu ochii mari.

— Eu?

— Cu cine te culcai?

Și ochiul ei îl privea, sfredelindu-i creierul…

— Cu amândoi?

El încuviință din cap.

— Mai veneau și alții?

— Uneori… În timpul plimbărilor cu *Gloria lui Aton,* se bâlbâi el.

Barca regală, acum ancorată în fața palatului prințeselor. Nefertiti își aminti de plimbările în familie la care fusese folosită cândva această barcă. Strigătele de bucurie ale fiicelor sale. Cojile de pepene pe care le aruncau în apă ca să vadă pești mari țâșnind și înghițindu-le cu lăcomie…

— Cine mai știa?

— Nimeni, divină stăpână. Era un secret.

— Pleacă, zise ea. Poți să păstrezi ce-ai furat. Rămâi în slujba Casei regelui până când voi hotărî altceva. Dacă dezvălui vreun cuvânt din discuția noastră, am să pun să fii omorât în bătaie. De ce plângi? îl întrebă când el dădea să iasă.

Bărbatul se întoarse.

— Stăpânul meu… era bun… Mă gândesc la fericirea pierdută…

— Și eu la fel.

În sfârșit, bărbatul părăsi încăperea, cu fruntea în pământ. Nefertiti ieși pe terasă. Privirea îi rătăci pe deasupra Marelui Fluviu și-i căzu apoi pe *Gloria lui Aton,* care se legăna cu nerușinare în fața palatului prințeselor. Nu putu să îndure vederea ei, așa că se întoarse în penumbra odăii sale de lucru.

Ghicise de multă vreme ceea ce auzise adineaori. Akhenaton era un om cu două fețe. Un cuceritor a cărui plăcere supremă era să fie cucerit. Purtătorul unei coroane duble, bărbat și femeie. Iubitul imaterial al Discului lui Aton și, în același timp, o făptură din carne și sânge, favorit al favoritului său. Și totuși ea crezuse că viața ei e fericită. Până în ziua în care a apărut fiul mitannienei, Semenkhere. Precum șarpele Apopis, își fermecase fratele cu prospețimea celor cincisprezece ani ai săi. Îl convinsese să locuiască împreună, mai întâi în Casa regelui, apoi, întrucât aceasta era prea apropiată de palat, într-un palat nou-nouț, construit anume pentru ei la Meru Aton. Și obținuse titlul de regent. Îi luase locul. Ca soție, apoi ca membru în consiliu și garant al tronului.

Brusc, basoreliefurile și frescele care înfățișau cuplul regal, înconjurat de copiii săi, învăluiți în dubla căldură a lui Aton și a dragostei familiale, care-l arătau pe rege îmbrățișându-și fata cea mai mică, toate acestea nu mai erau decât minciuni pentru ochii curtenilor și ai poporului. I se raportase că un basorelief îi reprezenta pe Akhenaton și Semenkhere îmbrățișați. Nefertiti îl pălmuise pe cel care-i adusese această veste.

Nici măcar nu căzuse în dizgrație, ci fusese, pur și simplu, uitată. Cunoștea motivul: nu-i dăruise soțului ei decât fiice. Se spune că, în asemenea cazuri, vina stă în sămânța prea slabă, dovadă copilul pe care i-l născuse o concubină, tot o fată, moartă la o vârstă foarte fragedă. Dar Akhenaton refuzase să-și condamne licoarea divină. Simțindu-se înșelat în așteptările sale, părăsise patul regal.

Ea își chemase în ajutor tatăl, pe Ay. Acesta își mărturisise mâhnirea și neputința. Vorbise și cu Mutnejmet, sora sa și soția lui Horemheb, care o sfătuise să-și găsească un ibovnic și să-i dăruiască în sfârșit un băiat soțului ei, fie și bastard. Dar vârsta când putea să zămislească trecuse. De-acum pântecul îi era la fel de sterp precum al demonului Semenkhere.

Rana se adâncise încet și în tăcere. Lacrimile se iviră în ochii reginei. Soția zeului viu trebuia acum să joace comedia doliului.

Dar ea încă trăia. Îi va face pe dușmani să bea vinul acru plămădit din lacrimile, umilința și furia ei.

În odaie intră un bărbat. Avea nasul coroiat și un aer impunător și de cum păși înăuntru văzu că Nefertiti era tulburată. Se repezi spre ea.

— Stăpână! exclamă. Ce se întâmplă?

Și atunci ea începu să plângă din toată inima. El o luă în brațe și o mângâie.

♀

Cu puțin înainte ca soarele să apună, un mesager îi aduse lui Thutu acasă un înscris regal care îl înștiința că nu mai era întâi șambelan al Casei regelui. Thutu primi vestea cu un rânjet care-l surprinse până și pe oaspetele său de onoare, regentul Semenkhere.

— Cum te cheamă, mesagere?

— Ha-Uzait.

— O să-mi amintesc numele tău cât de curând, crede-mă.

Omul plecă, neliniștit. Thutu se întoarse, batjocoritor, și agăță înscrisul sub lampa de bronz cu trei brațe ce atârna de tavanul marii săli, ca să-l vadă toți. Documentul amenințător se legănă și se învârti în aer, ca un obiect fără greutate. Căci acesta era respectul pe care fostul întâi șambelan îl arăta deciziei reginei. Și pentru prima dată după zile întregi, Semenkhere începu să râdă.

Indiferenți la toate aceste întâmplări, zece sclavi trebăluiau desculți, unii măturând rogojinile, alții umplând lămpile cu ulei, aranjând urcioarele cu bere și vin pe masa mare și joasă din mijlocul sălii, aţâțând focul în vasele pentru încălzit sau alungând insectele care se aventurau pe pardoseala de piatră. La poarta grădinii, fumul talașului de cedru ținea la distanță roiurile de musculițe dornice de umezeală, care se adunau la fiecare asfințit de soare. Păsările se hrăneau cu o parte din ele înainte de a se adăposti în sicomori, iar liliecii terminau cu restul.

Însoțit de cele patru slugi care-i mai rămăseseră, Semenkhere se spălă și se instală în cea mai frumoasă cameră a locuinței lui Thutu. Când se întoarse în sala mare, odihnit, masat, proaspăt bărbierit, parfumat, cu pielea unsă cu uleiuri de santal și iasomie, tocmai ce sosiseră Humose și Nefertep, însoțiți de Panesy, colegul lor și întâiul slujitor. Respectul de care dădeau dovadă, întru totul potrivit cu protocolul regal, arăta deschis ce sentimente aveau față de regent. Nu știau, oare, că nu mai e regent? Semenkhere intui totuși mirarea pe care nu reușeau s-o ascundă și a cărei pricină o cunoștea: niciodată deținătorul puterii regale, viitorul zeu viu, nu mergea în casa unui

slujbaș de-al său, oricât de înalt ar fi fost rangul acestuia, ca să ia masa de seară. Firește că se întrebau ce se întâmpla.

Dar și el era uimit. Cum de putuse Panesy, întâiul slujitor al unui cult potrivnic tuturor celorlalte, să-i câștige de partea sa atât de repede pe marii preoți ai cultelor zeilor Amon-Ra și Ptah, care ar fi trebuit să simtă față de el un dezgust fără margini? Apoi Semenkhere râse pe înfundate. La urma urmei, toți acești demnitari se înțelegeau de minune între ei. Și în situația actuală, care cerea măsuri urgente, lăsaseră deoparte resentimentele, reale sau presupuse.

Nu-i văzuse pe Humose și pe Nefertep decât la ceremonia de plecare a regelui spre Orizontul Îndepărtat, dar îi cunoștea bine, căci el răspunsese protestelor trimise de ei, legate de micșorarea veniturilor și a pământurilor lor. Iar răspunsurile lui oficiale dovediseră atâta bunăvoință cât îi îngăduise răposatul rege. Ba mai mult, alăturase scrisorilor oficiale un mesaj personal, asigurându-i pe marii preoți că nu putea să rămână nesimțitor la greutățile întâmpinate de niște slujitori ai divinităților. Era tot ce-și putea permite, ținând seama de ura lui Akhenaton și de propria-i neîncredere față de preoțimea trădătoare.

Chiar dacă lăsase pe umerii scumpului său frate cele mai multe dintre treburile regatului, din pricina sănătății sale tot mai șubrede, Akhenaton veghea asupra lor cu privirea-i de vulpe. Cât despre greutățile preoților: rahat de maimuță și muci de mangustă! Pretinsa lor sărăcie era generată de faptul că nu-și mai luau partea din tributurile obținute în urma cuceririlor, pentru că acestea nu mai existau.

Stăteau rânduiți în semicerc în fața fostului regent, care îi observa. Nu se lăsa păcălit de atitudinea lor supusă. Cei doi bărbați, Humose și Nefertep, se numărau printre adevărații stăpâni ai văii. Erau prinții fără titlu ai regatului, iar Akhetaton era doar o cetate izolată, construită de răposatul rege. Și se aflau acolo ca reprezentanți ai clerului tuturor celorlalte culte.

Când tatăl său, Amenhotep al III-lea, încă trăia, pe Akhenaton îl cuprinsese indignarea la Hermopolis, văzând modul nerușinat în care acești preoți se îmbogățeau și partea pe care o primeau din prăzile de război. Culmea nerușinării, împrumutau apoi acest avut tezaurului regal pentru a sprijini campaniile militare și puneau mai presus de orice interesele care urmau să le sporească prada. Mari preoți? Ha! Mai degrabă niște cămătari, printre care găseai și adevărate secături.

Imposibil să-i înlături. Îi susțineau notabilitățile și proprietarii ale căror legături strânse erau la fel de greu de distrus precum mușuroaiele de cârtiță. La început Akhenaton nu le-a dat atenție, apoi le-a redus privilegiile și, în sfârșit, a pus să fie zdrobite efigiile zeilor la care se închinau. Și a întemeiat cultul unui zeu unic, Aton, discul solar, ale cărui venituri le controla îndeaproape prin mijlocirea întâiului slujitor al acestuia, Panesy. Îi ridicase temple lui Aton și poruncise construirea unui oraș în jurul lor, Akhetaton.

Trudă zadarnică, Akhenaton și Semenkhere o știau prea bine. Cultele celorlalți zei rezistaseră. Poporul de-abia îl cunoștea pe Aton, rămânându-le credincios lui Amon, lui Apis, lui Horus, pe scurt, tuturor celorlalți zei în numele cărora preoții lor se îmbogățeau. Și ei supraviețuiseră. Iar dovada era faptul că cei mai de vază reprezentanți ai acestora își ofereau luxul de a se ospăta seara laolaltă cu moștenitorul dușmanului lor. În clipa în care privirile li se încrucișară, Semenkhere își aminti furia fratelui său când înțelesese că dăduse greș în încercarea lui de a schimba vechea rânduială. Apoi se felicită pentru propria înțelepciune. Mai împăciuitor din fire, el învățase să se poarte atent cu acești mari preoți, deoarece era nevoie de ei pentru cheltuielile pe care le presupuneau campaniile militare. Așa că mai domolise pornirile răzbunătoare ale fratelui său. Dar marii preoți nu încetaseră să-i poarte ranchiună regelui și, în lipsa ajutoarelor date de ei, armata nu fusese capabilă să-și păstreze influența asupra țărilor de la răsărit și de la miazăzi. Discursul lor era simplu și brutal: „Vrei să impui cultul lui Aton în locul celor ale zeilor tradiționali? Foarte bine! Noi o să-ți subminăm încetul cu încetul autoritatea!” Și răzbunarea lor provocase declinul puterii militare a regatului.

Semenkhere oftă și le făcu un semn din mână, apoi se așeză primul, de parcă era încă regent. Se ghemuiră cu toții în jurul mesei. Thutu organizase un adevărat festin.

Privirile oaspeților rătăciră câteva momente peste stâlpii cu capiteluri în formă de lotus. Apoi, Humose zări documentul care se legăna ușor în aerul serii, deasupra mesei. Păru surprins, dacă nu chiar indignat, căci recunoscuse sigiliul regal. Thutu îl înștiință cu un aer poznaș că acest papirus proaspăt adus îl demitea din slujba de șambelan regal. Uimirea răvăși chipurile lui Humose și Nefertep. Ce-i drept, prezența lui Semenkhere făcea situația de neînțeles. Un singur om avea autoritatea să-l demită pe șambelan. Cel care ocupa tronul. Or, acesta din urmă se găsea chiar aici, la masă, zâmbitor și părând întru totul liniștit.

— Nefertiti a fost numită aseară, de către un Consiliu regal restrâns, deținătoare a tronului soțului ei, îi lămuri Semenkhere. Iar una dintre primele ei griji a fost să-l demită pe Thutu, gazda noastră.

Humose fu cât pe-aici să se înece. Nefertep își întinse gâtul spre Thutu ca o broască râioasă ce se pregătește să înhațe o muscă mare.

— Accesul în odăile regale și la grajduri mi-a fost interzis de către o trupă de soldați din ordinul lui Nakhtmin, impus, desigur, de Nefertiti, după cum mi-a explicat Uersef. Așa că Thutu a binevoit să-mi ofere ospitalitatea sa.

— Nefertiti s-a pus numaidecât pe treabă, observă Panesy. M-a chemat în mare grabă. Când am sosit, era înconjurată de tatăl său Ay, de scribul regal Maya, de Nakhtmin și Pentju. Maya ținea încă în mână bucata de trestie cu care scrisese chiar el actul Consiliului regal. Cerneala abia dacă se uscase. Nefertiti m-a anunțat pe un ton poruncitor că un Consiliu regal restrâns a numit-o regenta regatului, până când prințul Tutankhaton va avea vârsta potrivită. Și mi-a cerut să semnez. Nu puteam decât să mă supun.

Deși cunoștea hotărârile lui Nefertiti, Panesy nu le spusese o vorbă colegilor săi, deduse Semenkhere; nici măcar nu-i prevenise. Fără îndoială, îi plăceau surprizele.

Chipul lui Humose păru să se descompună. Apoi începu să devină stacojiu. Thutu se temu ca marele preot să nu sufere un atac.

— Am observat că semnătura regentului lipsea de pe document, continuă Panesy, întorcându-se spre Semenkhere. Ay mi-a spus că asta nu conta deoarece, regentul fiind, de fapt, conducătorul Consiliului regal, precedenta regență era abolită.

Acestea erau informații proaspete. Printr-un șiretlic administrativ, mai mult sau mai puțin legal, Ay îl înlocuise pe regentul legitim cu propria fiică.

O dată în plus, Semenkhere se întrebă care era poziția lui Panesy. Încuviințase numirea lui Nefertiti și, totodată, se alăturase taberei dușmanului ei. Firesc ar fi fost să treacă de partea noii regente, chezaș al ordinii stabilite și, ca atare, al privilegiilor lui. Dar știa că situația e primejdioasă și prin jocul său dublu spera să nu fie dat la o parte în haosul care se profila, chiar dacă avea să-și piardă unele privilegii.

Humose se plesni furios peste coapsă, gest neîngăduit de etichetă.

— Dar ce căuta acolo Pentju? întrebă cu mânie. Nu-i decât medicul regelui și nu făcea parte din Consiliul regal.

— Ea-l va fi numit în pripă, la fel cum l-a repus pe Nakhtmin în vechea funcție de consilier regal, sugeră Panesy.

— Presupun că a luat și alte măsuri, adăugă Semenkhere, calm. Vom vedea. Nu m-ar mira să fie încoronată înainte de trecerea celor șaptezeci de zile.

— Dar asta nu s-a mai făcut niciodată! izbucni Nefertep.

— Dar ca un Consiliu regal restrâns să ia atât de rapid o hotărâre s-a mai pomenit? Orice e posibil cu femeia asta.

Servitorii turnară vin. Copleșită de emoții, mica adunare goli paharele cât ai clipi.

— Vasăzică, Ay e cel care a tras toate sforile, observă Nefertep. Și-a așezat fiica pe tron.

— Dar ea n-are sânge regal! exclamă Thutu.

— În ochii poporului poate părea firesc ca ea să-și asume regența în numele lui Tutankhaton.

— Dar tu ești prezent, Majestate! obiectă Humose.

— Tocmai. Nefertiti trebuia să facă în așa fel încât să nu fiu. Dar privind în perspectivă, se poate ca asta să fie în avantajul meu.

Înarmate cu un lighean mare și o cană cu apă parfumată, slugile veniră să spele mâinile mesenilor și serviră apoi bucatele. Porumbei umpluți cu grâu și cepe mici, carne de gâscă, salată de praz cu ulei, lăptuci proaspete, castraveți cu lapte acru… De toate, în afară de pește, căci viitorului zeu viu, la fel ca preoților, nu îi era îngăduit să consume acest aliment, iar grija lui Thutu dovedea prin urmare că-l consideră pe Semenkhere drept stăpân și moștenitor legitim al tronului.

— S-ar părea că Nefertiti are aceeași fire ca sora tatălui ei, zise, ca prin vis, Nefertep.

Semenkhere dădu din cap. Ty, sora lui Ay, soția lui Amenhotep al III-lea și mama lui Akhenaton, fusese o femeie puternică. Își condusese soțul din umbră cu o mână de fier. Cuvintele lui Nefertep frizau obrăznicia, dacă nu chiar crima de lezmajestate deoarece, chiar dacă el nu era fiul lui Ty, ci al unei prințese mitanniene, a doua soție a lui Amenhotep, Semenkhere rămânea strâns legat de clanul regal. Oricum, era de preferat să-ți ții gura când se vorbea despre familia regală, cu atât mai mult în prezența posibilului succesor. Totuși, acesta se prefăcu a nu observa necuviința. Pentru moment fusese îndepărtat de tron. Iar acești doi mari preoți se

numărau printre puținii aliați posibili în lupta sa pentru recâștigarea coroanei.

— Majestate, asta e ceva de neacceptat, rosti cu tărie Humose.

— De neacceptat, repetă Nefertep.

— De neacceptat, adeveri Thutu.

— De neacceptat, încheie Panesy.

— Să-nțeleg că Nakhtmin a trecut în tabăra lui Nefertiti? îl întrebă Humose pe Thutu.

Acesta dădu din cap.

— La fel ca Pentju și Maya, adăugă Semenkhere, luând ultima înghițitură dintr-o bucată de gâscă friptă. Au participat la Consiliul regal restrâns.

Se așternu tăcerea. Peticul dreptunghiular de cer care se contura prin ușa deschisă spre grădini căpăta treptat o culoare intensă, albastră-vineție. Păsările începură să se ciorovăiască pentru locurile de înnoptat din sicomori și arborii banian. Un câine lătra, undeva departe. Începea vremea recoltelor de primăvară și mirosul pământului reavăn și al paielor arse se amesteca, în amurg, cu parfumul de cedru ce se înălța din vasele pentru încălzit.

— Nu putem lăsa să se întâmple una ca asta, luă iar cuvântul Humose, uitându-se țintă la Nefertep.

Acesta îi prinse privirea și-și coborî pleoapele, cu subînțeles.

— Ce puteți face voi? întrebă Semenkhere.

— Această luare în stăpânire a tronului cu forța nu e garantată decât de un singur om, Horemheb, comandantul garnizoanei din Memphis.

— Și de Nakhtmin, mai-marele garnizoanei din Theba și vărul lui Ay, precizăă Semenkhere.

— Garnizoana din Memphis e mult mai numeroasă decât cea din Theba, zise Nefertep.

— Nu pricep unde bateți, i-o întoarse Semenkhere.

Nefertep cugetă un timp înainte de a răspunde.

— Majestate, ca mare preot al cultului zeului Ptah de la Memphis, unde se află această garnizoană, pot să te asigur că poporul e nemulțumit din cauza prigonirii zeului nostru protector, fapt despre care ți-am mai scris odinioară și la care tu ai avut nețărmurita bunăvoință să iei aminte.

Semenkhere încuviință din cap. Cei doi preoți ai lui Amon-Ra și Ptah erau pe cale să se folosească împotriva lui Nefertiti de aceleași arme la care, dacă el ar fi urcat pe tron, ar fi recurs și contra lui, dacă el n-ar fi restabilit suficient de repede vechile culte.

Cei doi preoți se priviră stăruitor.

— Răzmerițe ar putea izbucni la fel de bine și în alte nome, sugeră Humose pe un ton viclean.

Toate provinciile dispuneau de câte o garnizoană. Fără îndoială, amenințarea a șase sau șapte revolte va provoca, până la urmă, îngrijorarea lui Horemheb și chiar a lui Nakhtmin. Amenințarea i-ar face să regrete. Și într-un fel sau altul, ei ar ajunge să anuleze numirea lui Nefertiti drept moștenitoare a tronului. Oricum, primejdioasă aventură!

— Împotriva lui Nefertiti vă răzvrătiți voi? întrebă Semenkhere.

— Împotriva rânduielilor impuse de Akhenaton, răspunse Humose, de parcă uitase că interlocutorul său era fratele vitreg al regelui detestat și-i fusese coregent.

Semenkhere înțelese cu ușurință că era ostaticul lor. Dacă ei l-ar ajuta să-și recapete tronul, ce-i revenea de drept, i-ar impune dorințele lor. Iar prima condiție, în privința căreia nu încăpea discuție, o reprezenta restabilirea vechilor culte. Desigur, el nu le era ostil și avusese grijă să păstreze relații cel puțin curtenitoare cu marii preoți ai cultelor interzise. Dar i se păru că va pierde o parte din autoritatea supremă a tronului dacă se va alătura fățiș uneltirilor lor.

Servitorul său îngenunche ca să-i șteargă degetele. Ghicind reținerile regentului, Thutu încercă să schimbe subiectul discuției.

— Ar fi neplăcut, zise el, întru totul neplăcut ca preoțimea să pară că se răzvrătește împotriva tronului. Regele e zeul viu și, dacă puterea lui slăbește, la fel se întâmplă și cu cea a clerului.

Nefertep și Panesy încuviințară. Humose își dădu seama de greșeala grosolană spre care îl împinsese mânia.

— Clerul nostru e deja slăbit, spuse el, pentru a salva aparențele.

— Tocmai din această cauză și puterea regală e la fel, i-o întoarse Thutu.

Panesy clipi iute de câteva ori. Nu un joc dublu se impunea, ci unul triplu. Căci trebuia pe deasupra să salveze și aparențele!

— Așadar, ce vom face? întrebă Humose nerăbdător.

— Cred că e de datoria noastră să ne plecăm înaintea divinei înțelepciuni a regentului nostru, care a inspirat cuvintele prudente ale prea cinstitului nostru Thutu, grăi Nefertep, mângâindu-și țeasta cu mâna-i grăsuță.

— Adică?

Semenkhere urmărea schimburile de cuvinte, dictate, în primul rând de apărarea interesului propriu. Pentru el însă, acest Consiliu regal paralel, care

se ținea aici astă-seară, nu putea face mare lucru. Fără susținerea pe față a armatei, toți cei prezenți puteau doar să întoarcă pe toate fețele situația, dar n-aveau cum să se aventureze să ia vreo hotărâre, mai ales una pripită precum cea propusă de Humose. Așa că fu mulțumit de întorsătura pe care o luase discuția.

— Mă îndoiesc că regina va grăbi recunoașterea ei oficială ca regentă înainte de trecerea celor șaptezeci de zile rituale, grăi Nefertep. Ar fi o greșeală gravă în ochii tuturor. Ba mai rău: o jignire. Ay n-o va lăsa să facă așa ceva. Avem deci câteva zile ca să supunem un plan divinei înțelepciuni a stăpânului nostru suprem, regentul.

Și Nefertep își întoarse ochii spre Semenkhere, care zâmbi. Acesta din urmă bănuia că șiretul Nefertep vădea o prea mare prudență în felul de-a vorbi, ca să n-aibă la îndemână o lovitură strașnică.

— Dar asta nu ne împiedică să răspândim câteva păreri inspirate de această înțelepciune, continuă marele preot al lui Ptah.

Nici Thutu nu se putu împiedica să zâmbească. Ce tot punea la cale Nefertep?

— Aș propune ca prea-vrednicul nostru frate Panesy să-i împărtășească generalului Horemheb îngrijorările sale privind situația. Vor fi primite mai bine dacă vin din partea lui decât dintr-a noastră.

Panesy izbucni în râs, stârnind o veselie generală. Paharele se goliră din nou.

— Ar fi nevoie de mai mult pentru a o face pe Nefertiti să renunțe la regență, observă Semenkhere.

— Firește, firește, divine stăpân! exclamă Nefertep. Dar dacă s-ar întâmpla să se iște cu adevărat o răzmeriță, ea nu s-ar mai bucura de sprijinul lui Horemheb, iar poziția lui Ay s-ar șubrezi simțitor.

— Dacă înțeleg bine, o răzmeriță chiar va avea loc la Memphis, zise Semenkhere.

Nefertep clipi des și arboră o expresie de uimire nevinovată.

— Am spus eu asta, divine părinte?

Semenkhere râse pe-nfundate. Nu avea motiv să continue aceste discuții. Mai bine să lase carul nemulțumirii să se rostogolească de la sine. Nefertiti ar rămâne regentă până una, alta, neștiind, deocamdată, ce dușmănii a dezlănțuit uzurpând tronul. Fostul regent nu putea să se înjosească participând la comploturi, putea doar să-și plece urechea la ele cu atenție.

Își înțelesese rolul în răstimpul celor trei ani cât împărțise cu fratele său puterea regală, pentru care plătea acum atât de scump.

Simțindu-se brusc obosit după o zi plină de surprize deosebite, se ridică. Mesenii îl imitară, unii cu ajutorul slugilor, apoi îi urară odihnă plăcută. Părăsind sala, ocoli un bazin în apa căruia șase lotuși se închiseseră deja. Sclavii casei îl însoțiră, îi scoaseră veșmintele și doi dintre ei rămaseră să-i păzească ușa.

♀ Capitolul 5

KHERUY APOPISSO!

Ziua fu senină ca un lotus înflorit. După ce, aidoma celorlalți zei, se hrănise cu nectar de stele și cornuri de lună prăjite, Aton se prefăcu a nu ști că domnia sa absolută era pusă la îndoială și se lăsă în voia îndeletnicirii lui favorite: să-i observe pe oameni.

Preceptorii veniră să înceapă lecțiile cu prințesele. Căci erau doi, unul pentru cele trei surori mai mari și unul pentru celelalte trei prințese. Dar în locul lecțiilor de vorbit, scris și citit, se mărginiră de astă dată să ridice în slăvi virtuțile a doi zei: Anubis, stăpânul divinului pavilion, a cărui sarcină era să-i introducă pe morți în lumea de dincolo, și Maât, fiica lui Ra, regina adevărului și a dreptății, care cântărea faptele morților îndată ce aceștia pășeau pe celălalt tărâm. Descriseră nemaipomenita întâlnire care se petrecuse în urmă cu patru zile pământene, atunci când regele divin trecuse dincolo de viață, poposind în ținuturile acestor temute divinități. Zugrăviră totul în cuvinte atât de meșteșugite, că aproape regretai că n-ai fost de față.

— … iar Maât, cu glasul său delicat și blând, îi spuse zâmbind regelui, după ce lăsă deoparte balanța, că talgerul faptelor rele fiind gol, cântărirea nu mai avea rost.

Preceptorii imitară și vocea cavernoasă pe care i-o atribuiau lui Anubis:

— Zeule viu, trăiești de-acum veșnic printre ceilalți zei!

Aduseseră cu ei două statuete înfățișând una pe zeul negru cu cap de șacal și urechile ciulite, alta pe mica și grațioasa zeiță ce purta în păr pana de struț ce-i reprezenta numele.

Prințesele trecură din mână în mână statuetele, sub privirile încruntate ale doicilor. Ce mai era și povestea asta cu zeii? Nu exista decât unul singur,

Aton, și, după ce preceptorii plecară, se sfătuiră între ele dacă se cuvenea s-o înștiințeze pe regină despre lecțiile, care îndemnau, probabil, la răzvrătire, date prințeselor. Dar nereușind să ajungă la un acord, își reluară șușotelile. Una dintre doici o să discute totuși cu prințesa cea mare.

Meritaton ascultase distrată lecțiile de o corectitudine religioasă mai mult decât îndoielnică, deoarece picotea. Noaptea fusese mai scurtă ca de obicei. Nimeni nu se îndoia că preceptorii n-ar fi îndrăznit niciodată să le vorbească prințeselor regale despre Anubis, Thoth sau Maât dacă suveranul ar mai fi trăit, căci ar fi fost biciuiți crunt. Cu siguranță, obraznicii ăștia își închipuiau că odată cu regele se stinsese și cultul unic al lui Aton. Dar prințesa știa că populația, chiar și la Akhetaton, continua să-i cinstească în secret pe acești zei și pe mulți alții. Nu trebuia decât să vezi amuletele de aramă ale zeiței cu cap de hipopotam, Thueris, protectoarea fecundității și a nașterilor, amulete ce atârnau la gâtul ipocritelor doici. Meritaton fusese prevenită, în aceeași măsură ca și surorile ei, mai ales a doua și a treia soție regală, Maketaton și Ankhensepaton, despre ce credea restul lumii.

Tocmai se pregătea să se întoarcă în odaia ei ca să se întindă pe pat și să mediteze la recentele sale isprăvi amoroase, când apărură frizerul și peruchierul, care veneau în fiecare săptămână să le radă în cap pe prințese. Într-adevăr, era imposibil să porți o perucă dacă aveai păr pe sub ea. În primul rând, acesta pișcă și în al doilea rând peruca ar fi stat strâmb.

Frizerul se înclină ceremonios și le prezentă prințeselor dovada umilului său respect. Apoi ucenicul său lăsă jos lădița cu unelte de lucru și o deschise. Meritaton se așeză prima pe scaunul pentru tuns. Ucenicul îi dădu meșterului un castronaș cu apă. Frizerul aruncă în el câteva bucăți de săpun și, cu un burete, le amestecă până le transformă în spumă. Când pasta i se păru suficient de groasă, acoperi cu ea capul prințesei. Ucenicul îi întinse un brici, a cărui lamă o ascuțise între timp pe o piatră, și meșterul începu să radă părul des, deja crescut de un deget. După ce isprăvi, fără a uita ceafa și tâmplele, înmuie un alt burete în apă parfumată și spălă țeasta lucioasă. Pe măsură ce părul era înlăturat, ucenicul îl ardea, rostind o formulă consacrată. Apoi frizerul aduse în fața prințesei o oglindă și se înclină iarăși.

În acest răstimp, peruchierul lustruia cu ulei parfumat perucile regale, scurte, după moda nubiană, așa cum cerea regina, apoi le pieptănă din nou ca să le redea forma. Când termină, puse fiecare perucă pe un suport.

Frizerul se îngriji pe rând de părul prințeselor, începând cu cele mari și sfârșind cu cele mici și după vreo două ore puteai vedea șase țeste lucioase

în fața a șase suporturi împodobite cu peruci.

Scăpând în cele din urmă de corvoadă, Meritaton se duse să se odihnească, Maketaton se adânci în citirea unor imnuri dedicate lui Aton, compuse de răposatul ei tată, iar Ankhensepaton ieși pe terasă ca să observe lumea, adică strada. Cât despre cele trei prințese mai mici, ele se întoarseră la păpușile și la jocurile lor.

Deodată, Ankhensepaton îl recunoscu pe băiatul care îi dăduse enigmaticul mesaj. Băiatul, care privea în sus, o zări și rămase stană de piatră. Ea își flutură mâna. El o privea în continuare, cu ochi mari, rotunzi. Dar ce era cu el? Nu se poate să nu-și amintească de ea! Ankhensepaton își agită brațul. Băiatul se uită în jurul lui și-și flutură, în sfârșit, și el mâna. Ankhensepaton îi făcu semn că o să coboare.

Alergă în sala cea mare unde doicile împleteau șiruri nesfârșite de trăncăneli fără rost și luă dintr-un castron trei plăcinte cu miere, apoi părăsi încăperea cu fereala unui șoricel. Se repezi pe coridorul ce ducea spre scara grădinii, căci celălalt, care dădea în stradă, era păzit de străji ce n-ar fi lăsat, cu siguranță, o prințesă să se aventureze singură afară.

Cu plăcintele în mână, porni în goană de-a lungul grădinii. Gărzile patrulau. Prințesa se ascunse după un tufiș de tuia și le lăsă să treacă, apoi o luă din nou la fugă. Cunoștea domeniile regale: în capăt, puteai să te strecori prin gardul viu de tamarini. Și de-acolo, trecând pe lângă o clădire administrativă, nimereai în stradă.

Ajunse, în sfârșit, în stradă, uimită de propria-i cutezanță. Acum trebuia să meargă în sens invers, trecând prin dreptul clădirilor, ca să-l găsească pe băiat. Pe drum întâlni o femeie ce căra pe cap un coș plin cu pâini. Apoi doi scribi, ce-și țineau tăblițele sub braț și discutau aprins, fără să-i arunce nici măcar o privire. Un bătrân călare pe un măgar, cu picioarele sprijinite de două coșuri încărcate de salate și pepeni, se uită la ea stăruitor. O femeie grasă vorbea de una singură, vădit nemulțumită… Strada era într-adevăr un spectacol vesel.

Băiatul o aștepta, părând cu totul descumpănit. Ankhensepaton străbătu în pas alergător cei câțiva coți ce-o despărțeau de el. Se opri lângă el gâfâind, dar încântată că pentru prima oară cunoștea pe cineva din lumea reală, adică din afara palatului. Îi întinse plăcintele. El le primi și se uită la ea înmărmurit, îngrozit, înnebunit, cu ochii la fel de mari ca adineauri.

— Ce ai? îl întrebă ea.

— Tu afară… dacă te vede cineva! se bâlbâi el, cu vocea gâtuită de spaimă.

Se găseau la mică distanță de poarta principală a palatului prințeselor și aproape în dreptul portalului Casei regelui, aflat de cealaltă parte a străzii. Cele două intrări erau păzite de gărzi cu lancea la picior.

— Vino! șopti băiatul.

Și o trase după el. Cunoștea împrejurimile și o duse pe o străduță ce despărțea clădirile administrative. De-acolo o rupseră la fugă până la malul fluviului, unde doar mateloții de pe bărcile ce se legănau nepăsătoare ar fi putut să-i vadă, dacă într-adevăr ar fi avut o asemenea curiozitate. Ea îl privi, mirată de atâta agitație, și i se păru frumos.

— Cum te cheamă?

— Pasar.

— Eu sunt Ankhensepaton…

— Știu, i-o reteză el. Dacă ne găseau împreună, tata m-ar fi bătut până la sânge.

— De ce?

— N-am dreptul să-ți vorbesc.

— De ce?

— Ești fiica regelui.

— Dar regele e mort!

El părea dezarmat de atâta inconștiență.

— Ai citit mesajul meu?

— Da. Cum de cunoști atâtea lucruri?

— Le-am auzit. Și ce-ai făcut cu el?

— L-am arătat surorii mele mai mari. Ea a zis că e demn de atenție, dar că noi n-avem ce face împotriva acestor uneltiri.

— De ce?

— Nu putem vorbi nimănui despre ele. Cine ne-ar crede? Cine te-ar crede?

El își puse mâna peste cea a lui Ankhensepaton cu mare prudență, de parcă l-ar fi ars atingerea pielii regale.

— Dacă ți se întâmplă ceva care să te sperie, orice-ar fi, fugi din palat și vino la mine.

— Unde anume?

— Sunt fiul intendentului din pavilionul vizitatorilor. Îți făgăduiesc să te iau de soție. Am să te apăr! zise el cu înflăcărare.

Ea zâmbi, neîncrezătoare. Băiatul ăsta era impetuos. Dar ideea că dorea s-o ia de soție îi plăcu.

— Ascultă, trebuie să te întorci la palat. Absența ta va provoca îngrijorare.

Sfatul ăsta, socoti ea, i-l dicta bunul-simț.

— Să ne întâlnim mâine, tot aici, zise prințesa cu un surâs dezarmant.

Pasar îi luă mâna și i-o sărută.

— Da? întrebă ea.

El dădu din cap în semn de încuviințare și o luă la goană. Ankhensepaton se înapoie în grădină, mergând încet spre palat. Doica ei, care o căuta peste tot, începu s-o certe.

— Unde erai?

— În grădină, răspunse liniștită Ankhensepaton.

— Am fost acolo și nu te-am găsit.

— Nu te mai răsti la sora mea, se amestecă Maketaton. Nu-i sluga ta. Nu uita că Meritaton și cu mine putem pune să fii alungată!

Doica, surprinsă de această izbucnire de autoritate, tăcu. Celelalte doici îi aruncară priviri stăruitoare. Iar ea se ghemui, fără să mai protesteze, în umbra sălii.

♀

Doi mesageri de la palat, locotenenți de armată, se prezentară acasă la Thutu la cea de-a patra oră a după-amiezii.

— Fratele Prea Înaltului Rege defunct locuiește aici?

— Da. Acum se odihnește.

— Trebuie să-i întrerupem odihna și să-i înmânăm acest mesaj din partea tronului.

Date fiind împrejurările, servitorul îi privi fără urmă de amabilitate. Răfuielile celor puternici se răsfrângeau întotdeauna asupra subordonaților, iar servitorul încercă o mare mulțumire să-i facă pe emisari să simtă că partida nu era încă jucată.

— O să văd împreună cu stăpânul meu dacă odihna regentului regatului poate fi tulburată, răspunse el cu înfumurare, uitându-se spre sulul de papirus de parcă ar fi fost vorba de mesajul unui arendaș. Așteptați răspuns?

— Nu, rosti printre dinți unul din locotenenți, uimit de atâta obrăznicie.

— Bine, atunci închid ușa.

Servitorul alergă să-l înștiințeze pe Thutu, care porni să-și trezească oaspetele și să-i ducă sulul de papirus. Semenkhere se așeză pe marginea

patului și citi mesajul.

— E o convocare, zise el. Nefertiti vrea să mă vadă numaidecât.

— Câtă necuviință! exclamă Thutu. Majestate, lasă-mă să-ți dau doi servitori să te-nsoțească.

Semenkhere primi oferta și-și potrivi peruca, apoi își trase sandalele.

— Dacă nu mă întorc până la asfințitul soarelui, să-i previi pe Humose și Nefertep.

O jumătate de oră mai târziu, Semenkhere trecu pragul palatului. Un nou șambelan, pe care nu-l văzuse niciodată, îl însoți până în odaia de lucru a unui vizir, pe care de asemenea nu-l cunoștea. Nefertiti nu pregetase să înlocuiască personalul regal. Vizirul îl duse în marea sală de audiențe. Semenkhere fu apoi condus în fața tronului. Iată cât de ceremonios îl primea Nefertiti.

Lângă ea stăteau Ay, tatăl său, și scribul regal Maya. Tronul se afla pe o platformă înaltă de trei coți, ca să le ajungă oamenilor în dreptul feței. Nefertiti își întinse sandaua aurită. Protocolul cerea ca orice supus s-o sărute. Semenkhere se prefăcu a nu observa.

— Sărută-mi piciorul! porunci ea pe un ton furios.

— Se sărută doar sandaua monarhului, Nefertiti. Și după știința mea, tu nu ești monarhul, îi răspunse el cu seninătate.

— Începând de ieri sunt și tu o știi bine!

— Nu știu nimic de felul ăsta.

— Gărzi! strigă ea.

Doi zbiri săriră de lângă perete ca să aplece cu forța fruntea lui Semenkhere spre sanda. Maya părea îngrozit. Ay șopti în grabă un sfat la urechea fiicei sale, care-și retrase pe jumătate piciorul și le trimise pe gărzi înapoi la locul lor.

— Ce vrei de la mine? o întrebă Semenkhere, trufaș și fără a se pierde cu firea.

— Unde locuiești?

— Știi foarte bine unde, de vreme ce acolo mi-ai trimis convocarea, iar ieri mi-ai interzis să intru în odăile mele.

— Odăile regelui!

— Și odăile mele alăturate, răspunse Semenkhere.

— Ca membru al Consiliului regal, ar fi trebuit să-mi dai de știre despre noua ta locuință. Consiliul s-a văzut nevoit să se reunească fără tine.

— Mă bucur, răspunse Semenkhere. În felul ăsta n-am luat parte la o nelegiuire.

— Ce spui? tună ea.

— Ce-ai auzit.

— Am fost numită regentă de către un Consiliu restrâns.

Ay și mai cu seamă Maya, care se legăna de pe un picior pe altul, păreau tot mai stânjeniți. Semenkhere observă și bănui că nu Ay își urcase fiica pe tron, ci că ea îi smulsese cu de-a sila încuviințarea.

— Prin urmare, hotărârile acestui Consiliu sunt lipsite de puterea legii.

— Au fost aprobate de întâiul slujitor al lui Aton, Panesy.

— N-a avut de ales. Iar eu, ca mai-mare al Consiliului regal, n-am confirmat această hotărâre care, pe deasupra, a fost luată încălcându-se protocolul, la doar trei zile după moartea regelui și fără să fie cerută de vreo împrejurare ce nu suferea amânare. Rămân, deci, regentul desemnat de rege, iar tertipurile tale încalcă atât voința regală, cât și protocolul.

— Mă sfidezi, Semenkhere?

— Îți spun adevărul. Tu nu aparții neamului nostru. Ești o femeie de rând. Tot ce-ai făcut dovedește invidia care te roade și nu grija pentru regat.

Nefertiti se trase brusc înapoi, lipindu-se de spătar, izbită parcă de acuzații.

— Am sfetnici pricepuți aici, răspunse ea într-un târziu, cu voce răgușită. Voi ști să mă îngrijesc de regat la fel de bine ca tine. Cât despre invidie…

Mâinile i se încleștară pe brațele tronului. Și vorbi în continuare cu un glas împrumutat parcă de la o cobră. Poate că, la urma urmei, reptila protectoare nu era un animal demn de respect.

— L-ai lipsit pe soțul meu de puterea pământească, luându-i-o cu de-a sila. Dar nu te-ai mulțumit cu asta, ci l-ai îndepărtat de cei dragi. Cinci ani ai împărțit cu el patul regal, Semenkhere și trei ani ai ținut și sceptrul.

El rămase nepăsător.

— Ești un uzurpator.

El o măsură din cap până-n picioare, cu trufia celor douăzeci de ani ai săi. Ea îl domina datorită nivelului platformei, el o domina prin grație. El era frumos, ea îmbătrânea. Ce satisfacție mai mare decât asta exista? Akhenaton îl chemase lângă el pentru că tânărul său frate reprezenta într-un anume fel fiul pe care nu-l avusese niciodată, capabil să înțeleagă obsesia pentru un zeu transcendent, ce unește energiile spirituale ale adoratorilor săi, în locul nenumăratelor divinități cu înfățișare de șacal, șoim, crocodil,

hipopotam, leoaică… Apoi afecțiunea spirituală se transformase în apropiere fizică. Dar ce conta, întrucât dragostea era cea care domnea? În fond, el triumfase, căci ea tocmai mărturisise de față cu alții pricina urii sale.

Semenkhere se mulțumi să-i răspundă cu o privire răutăcioasă.

— Credeai că o să-i urmezi la tron regelui, grație șiretlicurilor tale, reîncepu Nefertiti. Dar am înțeles limpede care ți-e jocul.

El o asculta indiferent.

— Îmbălsămător de cadavre venit din haos! Ai smuls inima soțului meu, pe când trăia, și ai târât-o în mocirla poftelor tale nemăsurate!

Dacă i s-ar fi adus la cunoștință lui Semenkhere nivelul revărsării apelor și tot ar fi părut mai interesat!

— Ce vrei de la mine?

Nefertiti se aplecă spre el, cu privirea încărcată de venin.

— Vreau să semnezi actul Consiliului regal.

— N-am s-o fac.

— Ba vei semna!

— N-am să semnez așa cum n-am să-ți sărut sandaua, Nefertiti.

Îi întoarse spatele și dădu să plece.

— Semenkhere!

— Nefertiti, dacă mi se clintește un singur fir de păr din cap, zise el întorcându-se spre ea, vei da socoteală mai aspru decât îți închipui.

— Mă amenințI? Tu? *Kheruy Apopisso*! îi aruncă ea.

Coaiele lui Apopisso!

El izbucni în râs. Fratele lui n-ar fi spus așa ceva!

— Nefertiti, îți mulțumesc. Mi-ai oferit plăcerea rară de a te vedea umilindu-te în fața tatălui tău și a unui scrib trădător. În felul ăsta ai arătat că ești într-adevăr o femeie de rând.

— *Ched ab*! se răsti ea. Burduf de lăudăroșenie!

El ridică din umeri și se îndreptă spre ușă. Când ieși o văzu stând în picioare, aidoma unei cobre întărâtate, în vreme ce Ay îi vorbea repede și chiar cu vehemență. Iar Maya încremenise de uimire.

Așadar rămânea regentă. Dar oare pentru cât timp?

Mergând spre casa lui Thutu, Semenkhere, în ciuda victoriei morale asupra dușmancei sale, se trezi că-l încercau gânduri încurcate și supărătoare. O să vadă mai târziu cum le va descâlci. Dar, cu siguranță, fusese neplăcut impresionat de ochiul stâng al reginei.

♀

Un urlet de șacal sfâșie noaptea, deasupra câmpurilor din vecinătatea Memphisului. Câteva lătrături îi răspunseră. Câinii se aflau cam la vreo mie de pași. Niște ochi ageri ar fi zărit rare licăriri roșietice în clădirile joase: lămpi cu ulei menite să păstreze focul care, în zori, va fi întețit pentru treburile zilnice, precum coptul pâinii. Acolo se găsea satul Trei Șoimi.

Pașii a douăzeci de bărbați ce înaintau peste câmp, printre snopurile de paie pregătite pentru ars, de-a lungul unui canal îngust de irigație, goniră câțiva șoareci, iar răsuflările lor iuți înnebuniră liliecii. Niciunul dintre bărbați nu scotea o vorbă. Dacă le-ai fi observat cu atenție umbrele în lumina primului pătrar al lunii, ai fi văzut că țin cu toții în mâini bâte groase.

Traversară drumul ce despărțea câmpurile de sat și ducea la Memphis, trecură pe lângă câteva locuințe modeste și se îndreptară spre un zid înalt în spatele căruia se ridica una din puținele case cu etaj. Aici se opriră. Un bărbat se ghemui la pământ, altul se sui în spinarea sa, se cățără pe zid, îl încălecă și sări dincolo. Un câine începu să latre. Se auziră zgomote înfundate și violente, un strigăt, un horcăit, ultimele semne de viață ale celui care stătea de pază, apoi scârțâitul drugului ce silea poarta cea mare să se urnească, deschizându-se. Bărbații năvăliră înăuntru. Străbătură curtea, sparseră ușa principală izbind-o cu umărul, se repeziră pe scări și urcară la etaj. Apoi se împrăștiară prin camere, orbecăind în întuneric. Curând izbucniră țipete. Unul dintre bărbați înhăță o lampă și răcni:

— E aici!

În fața lui, stătea gol, așezat pe marginea patului, Neser-Ptah, prefectul din Trei Șoimi. Strângând în mână un pumnal cu lama scurtă și lată, necunoscutul se răsti la el cu voce răgușită:

— Aurul! Unde ții ascuns aurul?

Neser-Ptah holbă ochii îngrozit și întinse mâinile. Bărbatul îi lipi vârful pumnalului de gât.

— În odaia întărită a scribilor! Jos!

— Cheia!

— Nu-i aici… Lasă-mă s-o caut…

— Spune-mi unde e.

Strigătele și gemetele femeilor, ale copiilor și ale slugilor începură iar. Sudalmele răsunau pretutindeni.

— N-ai știi unde să cauți… E jos… Lasă-mă să mă duc acolo…

Bărbatul, de bună seamă căpetenia hoților, își retrase pumnalul.

— Haide, ia-o înainte, zise el amenințător.

Prefectul, gol-pușcă, se apropie de scară, coborî și ajunse în curte, urmat îndeaproape de hoți. Apucând o lampă din bucătărie, se îndreptă spre prima dintre odăile de lucru ale scribilor, împinse ușa, intră și, la lumina felinarului, scoase o cheie, mai precis o lamă lungă cu o sumedenie de găuri, pe care i-o întinse căpeteniei tâlharilor.

— Ușa de la camera întărită dă în curte.

Căpetenia îi smulse lampa și ieși, urmat îndeaproape de oamenii săi. Băgă cheia în ușa cu pricina, o răsuci, ridicând limbile broaștei, și intră.

Cineva îi luă lampa din mâini. Hoțul scoase un țipăt. Ultimul din viața lui, căci fu ucis numaidecât. La fel și cei doi bărbați din apropierea sa. Afară, tâlharii care nu pătrunseseră încă în odaie păreau nedumeriți.

— De ce s-a stins lampa?

Intrară și ei. Și avură parte de aceeași soartă. Izbucniră urlete de spaimă. Cinci gărzi înarmate cu spade încovoiate țâșniră din cameră și-i hăcuiră fără milă pe hoții uluiți, alergând după ei prin curte.

Neser-Ptah ridică bâta unui muribund și-l doborî pe unul dintre nelegiuiți cu lovituri năprasnice, sfărâmându-i oasele cu furie.

Trei bărbați rămăseseră la etaj ca să păzească femeile, copiii și slugile. Dar alertați de zgomot, veniră în fugă. Neser-Ptah îi doborî pe rând, îndată ce trecură pragul. Apoi le zdrobi țeasta și oasele cu îndârjire.

Trei hoți reușiră să fugă. Gărzile dădură să se ia după ei.

— Nu, lăsați-i. Să le povestească și altora ce-au pățit, porunci Neser-Ptah, gâfâind.

Cele două soții, cei șase copii și slugile prefectului coborâră scările într-un suflet și-l găsiră pe stăpânul casei numărând victimele la lumina palidă a lunii. Șaisprezece.

Noi vaiete răsunară. O scenă tot mai obișnuită pe câmpurile Regatului Celor Două Pământuri, de la urcarea pe tron a lui Akhenaton. Așa că prefecții își luaseră măsuri de prevedere.

♀ Capitolul 6

O PRIVIRE DE STICLĂ

Trei zile mai târziu, spre sfârșitul dimineții, cam pe la ora când mușteleleveneau îndrăznețe, în cea de-a doua sală mare a Casei regelui, îmbălsămătorii cercetau cu atenție primele rezultate ale muncii lor. Doar grație lor, și o știau bine, monarhul defunct va putea să-și înceapă cea de-a doua parte a vieții cu demnitate și într-o stare potrivită rangului său suprem de zeu viu. Va putea să renască întru viața veșnică.

Cu două zile înainte, cadavrul fusese deschis de către *paraskyte* – cel care taie – cu ajutorul unei lame rituale de silex. Potrivit ritualului, după îndeplinirea acestei sarcini obligatorii, ceilalți îmbălsămători îl copleșiră pe *paraskyte* cu ocări. Așa se cuvenea, deoarece el săvârșise o fărădelege de neiertat, aceea de a fi distrus integritatea fizică a unei ființe omenești. Prin urmare fusese alungat din sala de îmbălsămare cu lovituri de bâtă, aplicate însă cu grijă. În realitate, *paraskyte*-ul era un băiat grozav, care deschidea cadavre de ani buni și care va mai lua parte la multe alte îmbălsămări. Avea o faimoasă îndemânare de a despica trupurile neînsuflețite. Nicio carne, oricât de tare, nu rezista silexului său.

Tot după cum o cereau obiceiurile, îmbălsămătorii adunaseră la ușa Casei regelui câțiva oameni care să-l huiduiască pe nelegiuit. Adesea, pentru îmbălsămările obișnuite, o sumedenie de gură-cască veneau să îngroașe numărul acestor presupuși revoltați, fericiți peste măsură că pot să tragă o bătaie zdravănă cuiva, chiar dacă nu erau convinși de nelegiuirea săvârșită de el. De data asta, însă, fuseseră destui de puțini și *paraskyte*-ul se întorsese acasă fără a se alege cu prea multe ghionturi.

Dus pe gânduri, nemișcat, cu picioarele pe cele trei rogojini așezate una peste alta pentru a proteja, în împrejurările de față, pardoseala sălii, meșterul îmbălsămător, un bărbat de vreo patruzeci de ani, calm și nepăsător, cu ochii mijiți întotdeauna, se întreba dacă nu cumva tradițiile dispăreau.

Ridicând pielea de-a lungul tăieturii laterale ce se întindea de la subsuoară până la vintre, verifică dacă interiorul regalului trup neînsuflețit e gol. Nu mai rămăsese din el decât un înveliș de oase și piele. Spălarea cu ulei de cedru și rășină își făcuse efectul. Intestinele se dizolvaseră, iar resturile, bucăți de membrane transparente, fuseseră desprinse cu grijă, cu o lopățică și puse într-un vas din alabastru.

Totuși, anusul rămânea astupat cu un tampon făcut dintr-un sul de pânză de in, căci la ce-ar mai servi de-acum înainte? La fel se proceda în cazul

tuturor morților. De unde și ocara ce se auzea uneori, dar numai în cartierele mărginașe: „Fi-ți-ar curul astupat pe veci!”

Meșterul îmbălsămător se aplecă să cerceteze partea de jos a coloanei vertebrale, curățată bine în interiorul cavității abdominale. Inima fusese de asemeni scoasă și pusă într-un vas plin cu natron, așezat apoi pe o masă, alături de creier, scos și el chiar din prima zi. Ce-i drept, organul gândirii putrezea cel mai repede dintre toate. Și oricum, nimeni n-avea nevoie de creier ca să ajungă în Orizontul Îndepărtat. Conștiința divină îi ținea cu prisosință locul. Cavitatea cranianã a lui Akhenaton, de fapt Neferkheperure-Waenre, după numele regal, era, așadar, goală. Peste patruzeci de zile va fi umplută cu substanțe aromate.

Și stomacul fusese scos. Și splina. Și rinichii. Și vezica. Și plămânii. Și alte organe mici al căror rost era încă neclar. Grăsimea, care fusese răzuită cum se cuvine, mai ales din abdomen, unde ocupa un loc nefiresc de întins, umpluse un vas mare din alabastru.

Spălarea cu vin de palmier diluat cu apă de fântână purificase toate cavitățile.

Din cauza extragerii viscerelor, abdomenul monarhului se zbârcise. Chiar și coșul pieptului se înfundase, nemaiadăpostind nimic. Pe scurt, trupul cel mare, care se descărna, devenise plat precum acei pești rotunzi pescuiți din întinderea Verde.

Inima îl nedumerise din cale afară pe meșterul îmbălsămător. Nu semăna cu cele pe care le scotea de obicei și care își păstrau și după moarte moliciunea spongioasă. Aceasta era în întregime neagră și tare. Oare de ce? Trebuia sau nu să-i dea de știre lui Pentju, medicul regelui? Hotărâse, totuși, să se abțină. Dac-o făcea, putea fi mustrat. Pentju ar pretinde că, din pricina folosirii greșite a substanțelor aromate, inima suferise stricăciuni.

Meșterul îl chemă pe ajutorul său și-i dădu ordin să treacă la bandajarea cu natron uscat. Era nevoie să fie înlăturate umorile apoase ce rămăseseră în țesuturi, sarcină pe care sarea o îndeplinea de minune. Totuși, era o treabă delicată, căci natronul trebuia dozat cu precizie. O cantitate prea mare făcea carnea să devină sfărâmicioasă. În plus, sarea trebuia îndepărtată îndată ce absorbea umiditatea. Ulterior, ritualul prevedea ca marele burduf gol, astfel obținut, să fie umplut cu substanțe aromate, cu smirnă, casie[7], ienupăr, tutun și altele.

Trei îmbălsămători se grăbiră să ia natron din sacii sprijiniți de perete și să pregătească spatulele ca să-l întindă. Aerul devenise greu de respirat și

torsurile îmbălsămătorilor luceau de sudoare. Muștele, care se încăpățânau să asiste la toate aceste îndeletniciri, nu le dădeau deloc pace. În general, insectelor părea să le placă la nebunie un astfel de spectacol. Uneori, gândacii acopereau mumiile lăsate nepăzite peste noapte.

Deshidratarea dura de obicei patruzeci de zile, la capătul cărora pielea, mușchii, cartilagiile, ligamentele și aponevrozele[8] aveau să arate ca pielea tăbăcită și să capete aspectul unor sfori de cânepă maronii sau negricioase. Și abia de-atunci încolo puteau să înfrunte pentru veșnicie nedemna putrezire.

Meșterul îmbălsămător strâmbă din nas a nemulțumire. Pielea de pe acest pântec, odată golit, începea să se încrețească urât. Va trebui s-o întindă când va fi cusut cadavrul.

După umplerea cu substanțe aromate, va începe cea de-a treia etapă a îmbălsămării. Trupul mumificat și umplut cu cele de cuviință avea să fie înfășurat în fâșii înguste de pânză de in, îmbibate cu gumă arabică, apoi în fâșii mai late, acoperite de texte sacre.

Pe scurt, marea sală devenea o bucătărie a morții. Aici se pregătea un rege pentru un ospăț ce nu va avea niciodată loc.

Ultima parte a ritualului prevedea punerea mumiei într-un sarcofag, acesta fiind introdus în încă două sicrie, mai mari.

De bună seamă, șaptezeci de zile nu erau un răstimp prea mare pentru atâtea sarcini. Dar, ce-i drept, îmbălsămătorii câștigau în aceste săptămâni îndeajuns cât să trăiască doi ani și, pe deasupra, să-și cumpere și pământuri, atunci când obiectul muncii lor era un trup regal.

În această perioadă, în atelierele lor aflate la câteva sute de coți mai încolo, aurarii lucrau cu înfrigurare, bătând cu ciocanul foițe de aur, așezându-le pe un mulaj de lemn, lustruindu-le cu o unealtă din os, turnând pastă de sticlă, alegând pietre dure, modelând în mare prima mască de aur, apoi pe cea de-a doua, apoi pe cea de-a treia, cea care va împodobi ansamblul sarcofagului, toate cu efigia răposatului. Unul se ocupa de chip, altul de acoperământul capului, al treilea de degetele de la mâini și de la picioare, al patrulea, al cincilea și al șaselea de veșmintele sarcofagelor, al șaptelea de cele două embleme regale ce se înălțau deasupra frunții, cobra și vulturul, simboluri ale celor două pământuri peste care domnise zeul ce fusese odinioară viu și care acum nu mai era. Cu mâinile încrucișate pe piept, dreapta ținând cârja sau sceptrul puterii, iar stânga biciul, avea să privească drept în sus pentru vecie.

Dar toți știau că și zeii sunt muritori. Chiar și Amon-Ra, Marele Uitat, risca să piară dacă nu i se aduceau ofrandele cuvenite. Fără îndoială, tocmai din această pricină, regele defunct înlocuise toți zeii cu Aton care apărea în fiecare zi, chiar dacă oamenii se îngrijeau de el sau nu.

Orice s-ar spune, funeraliile acestea dădeau de lucru tuturor, fiecare artizan având la dispoziție cinci sau șase ucenici.

Un miros înțepător umplu aerul, înnebunind muștele. Cu paleta plină de natron în mână, meșterul îmbălsămător migălea învelișul de sare al trupului neînsuflețit fără a-și întrerupe șirul gândurilor pe care se ferea să le împărtășească altcuiva. Se gândea mai ales la inima și vârsta tânără a monarhului. Treizeci și șapte de ani. Care să fi fost cauza morții? Brusc, inima încetase să-i bată, așa-zisese Pentju. Această inimă care, ce-i drept, avea un aspect neobișnuit.

Aplecat asupra lucrării sale, meșterul îmbălsămător puse un strat gros de natron peste organele genitale ale cadavrului, în timp ce două dintre ajutoarele sale îi urmăreau mișcările admirându-i priceperea.

Deodată, unul dintre canaturile ușii grele se deschise, lăsând să intre un bărbat în vârstă, însoțit de un slujitor tânăr, care ducea un sipet din lemn de cedru.

— Meștere Asekhem, prosperitatea lui Aton fie cu tine! exclamă nou-venitul.

— Meștere Sudjeb, vizita ta e aidoma celei a lui Aton în zori! îi răspunse numaidecât meșterul îmbălsămător.

Cei doi bărbați se apropiară, vădit bucuroși de întâlnire, dar ferindu-se să se atingă, căci orice legătură cu un cadavru afecta puritatea.

— Am isprăvit treaba, zise Sudjeb, făcându-i semn însoțitorului său să deschidă sipetul.

Asekhem se aplecă să vadă ce conținea.

— Ți-ai dat multă osteneală, observă el.

— Am dat greș cu prima pereche, prea neregulată, dar aceasta este, după părerea mea, fără cusur.

Doi ochi de sticlă odihneau pe fundul sipetului. Asekhem îi luă cu delicatețe, îi cercetă și-i rostogoli ușor în palmă. Îi ridică în dreptul propriilor ochi și-i admiră.

— Fără cusur, într-adevăr. Să juri că te privesc, nu alta.

Meșterul Sudjeb se umflă în pene încântat.

— Mă bucur că-ți plac.

Ochii de sticlă erau o idee sau mai degrabă o pretenție a lui Nefertiti. De obicei nu se punea nimic în orbitele cadavrului. Sau doar niște cepe mici. Asekhem și Sudjeb discutaseră cu Panesy, mai-mare peste ritualurile lui Aton, care, de altfel, erau în bună parte invenția lui Akhenaton. Panesy socotise că, dacă tot se născociseră atâtea, de ce nu și asta? Așa că Sudjeb împlinise dorința lui Nefertiti.

Chiar atunci se stârni oarecare zarvă. Doi scribi deschiseseră plini de gravitate ușile marii săli și noul șambelan numit de Nefertiti își făcu o intrare solemnă, însoțit de purtătorul său de evantai și urmat de șase sclavi. Vreo zece muște se folosiră de prilej ca să se repeadă spre aerul curat de-afară.

Un șambelan regal era o persoană importantă. Și primul om convins de asta era chiar el, după cum o dovedea înfățișarea-i țanțoșă. Purta fermecătorul nume, așa cum anunțaseră scribii crainici, de Uadj Menekh, „Papirus viguros”. În realitate, era un bătrân naiv, descoperit de Ay, în graba de a-i găsi un succesor lui Thutu.

Meșterul îmbălsămător îi aruncă o privire de om care-și cunoaște bine meseria. Uadj Menekh supraviețuise multor pericole, căci număra cu siguranță vreo șaizeci și cinci de ani. Or, în acest răstimp, se abătuseră peste regat optsprezece molime.

Bătrânii erau mai ușor de pregătit decât tinerii, prea plini de fluide, cu aponevroze și peritonee rezistente. Iar acesta avea deja pielea tăbăcită. Vasăzică lucrase mult în soare, iar noul lui titlu reprezenta o înălțare în rang din cale-afară de rapidă.

Privirea lui Uadj Menekh căzu pe obiectele pe care Asekhem le ținea în palmă.

— Ce sunt astea? întrebă el.

— Ochii regelui, răspunse meșterul îmbălsămător.

Chiar atunci, cele două bile de sticlă se ciocniră ușor, scoțând un sunet clar. Celălalt se îndreptă brusc de șale, ca și cum se temea ca ochii falși să nu-l săgeteze cu o privire malefică.

— Într-adevăr, zise el, făcând un pas înapoi.

Apoi se uită cu atenție la îmbălsămătorii care se opriseră din lucru, surprinși de apariția unui personaj de la Curte.

— Am venit să vă aduc o veste mare, spuse șambelanul, plimbând dintr-un capăt în altul al sălii o privire maiestuoasă, oprindu-și ochii cu pleoape

umflate pe bazinul cu natron. Divina noastră regină a fost numită regenta regatului.

— Nețărmurită e înțelepciunea lui Aton! exclamă meșterul îmbălsămător.

Artizanii încuviințară cu toții din cap și repetară:

— Nețărmurită e înțelepciunea lui Aton!

— Divina noastră stăpână, continuă Uadj Menekh, m-a trimis la voi ca să afle, prin mijlocirea umilei mele persoane, cum înaintează lucrarea voastră.

Scribii așterneau pe papirusuri schimburile de cuvinte.

— Vom termina la timp, îi răspunse meșterul îmbălsămător.

Uadj Menekh încuviință din cap unduindu-și gușile ce-i atârnau dedesubt.

„Prea multă grăsime, observă meșterul îmbălsămător. Când o să-mi încapă în mâini, am s-o rad cum se cuvine”.

— Peste nouă săptămâni, adică.

— Peste nouă săptămâni.

Acestea fiind zice, Uadj Menekh și suita sa se îndreptară spre ieșire.

Unul dintre îmbălsămători bodogăni că, hotărât lucru, dinastia se feminiza. După un rege cu șolduri de muiere, iată că aveau acum o regentă!

Meșterul îmbălsămător se prefăcu a nu auzi. Apropiindu-se de trupul neînsuflețit, învelit în stratul de natron, se apucă să potrivească delicat un ochi de sticlă în orbita goală. Apoi pe celălalt. Se trase puțin îndărăt ca să cântărească efectul. Înfricoșător. Un îmbălsămător rămase cu gura căscată.

— S-ar zice că ne privește! exclamă el cu neliniște.

— Și ce are parte să vadă! rosti printre dinți Asekhem.

♀

La primul etaj al palatului regal, un bărbat și o femeie luau masa, așezați față în față pe o țesătură brodată, în mijlocul unei săli vaste. Îndată ce puseră bucatele pe masă, slugile se retraseră îndeajuns de departe ca să nu audă ce vorbeau stăpânii lor.

— Se cuvine să-l prezentăm curând pe Tutankhaton clerului și poporului, zise Ay înfruptându-se dintr-un picior de porumbel fript.

Nefertiti primi sfatul fără să clipească și continuă să mestece încet un piept de porumbel, prânzul fiind alcătuit îndeosebi din astfel de păsări fripte și salate. Apoi bău o înghițitură de vin.

— E singurul temei al regenței tale, adăugă Ay, ronțăind o ceapă cu sare.

Se așternu iar tăcerea.

— Vei scăpa pentru totdeauna de Semenkhere.

Nefertiti privi pe fereastră. Gândurile îi zburară spre acea zi din trecut, zi de mâhnire profundă, când tunetul căzuse ca din senin: un înscris regal îl numea pe Semenkhere regent! Pe el! Un băiat ce-abia împlinise șaptesprezece ani!

Își dădu seama că tatăl ei o privea.

— Aș fi fericită să-l văd părăsind Aket-atonul, spuse ea.

— Desemnarea lui Tutankhaton drept viitor faraon ar trebui să-i înlesnească plecarea.

— Să așteptăm terminarea îmbălsămării și înmormântarea, zise ea. Nu putem să-l gonim?

— Pe cine?

— Pe Semenkhere.

Ay părea sceptic.

— Ar trebui să-i oferim un palat și pământuri în altă parte a regatului…

Nefertiti puse paharul pe masă cu un gest scurt.

— Găsește-i ceva la Memphis.

— E orașul lui Horemheb, cu care e în relații bune.

— Ei și? întrebă ea pe un ton morocănos.

— Ar putea încheia o alianță cu el, iar această alianță n-ar fi, se-nțelege, în favoarea noastră.

— Dar Horemheb a acceptat totuși ca Semenkhere să fie îndepărtat de tron, nu?

— Datorită mie! izbucni Ay, brusc iritat.

— Atunci trimite-l altundeva! La Theba.

— O să mă gândesc la asta.

Nefertiti privea peisajul ce se zărea prin ușa mare, deschisă spre terasa palatului, iar Ay își urmărea cu luare aminte fiica. Atâta asprime! E cu putință ca ura ei pentru Semenkhere să-i stăpânească într-atât mintea și sufletul?

— Până atunci, reîncepu Ay, am pus să-i fie trimise lucrurile și mobilele rămase în odăile regelui. Și, de asemeni, am poruncit să-i fie duși și caii.

Mărinimia arătată de tatăl ei fostului regent o făcu să se încrunte. Dar își înghiți cuvintele veninoase.

— Totuși, nu putem să-l tratăm ca pe un țărănoi, adăugă el. Clerul s-ar indigna.

Ea împinsese deoparte castronul cu oscioare de porumbel. Un servitor îi întinse ligheanul și-i turnă apă ca să-și clătească degetele, în timp ce un

altul luă de pe masă resturile și pâinicile începute. Nefertiti alese o curmală roșie dintr-unul din cele două vase de agat pline cu fructe și-și înfipse dinții în pielița lucioasă.

— Ai mers și-așa prea departe cu învinuirile, continuă el, aplecându-și peste masă chipul cu sprâncene încâlcite. Maya a fost foarte afectat.

— Întotdeauna am bănuit că Maya are un suflet de babă, i-o întoarse ea, trufașă.

O albină bâzâia deasupra vasului cu smochine. Un servitor se repezi s-o gonească, apoi se întoarse lângă perete. Ay se uită stăruitor la fiica sa, cu o privire plină de îngrijorare. Știa tot despre legăturile ei cu Maya. Dacă ea își închipuia că-l păcălește cu aprecieri de felul ăsta, însemna că-i disprețuia istețimea. Măcar de s-ar fi plictisit de Maya și s-ar fi hotărât să-și ia un alt ibovnic. Dar pe cine?

— Nefertiti! strigă el dojenitor. E suficient că ai fost numită regentă de către Consiliul regal. N-aveai nevoie să adaugi la asta niște ocări de spălătoreasă! Semenkhere a fost regent vreme de trei ani. Și-a țesut alianțe în rândul notabilităților și al preoțimii, mai ales în provincii. Greșești dacă-l consideri un nimeni.

— Nu-l consider un nimeni, din moment ce-l urăsc! se răsti ea. Iar dacă e complice cu blestemații ăia de preoți din provincii, asta dovedește că-i un renegat!

Scuipă sâmburele de curmală în mijlocul sălii. Același servitor alergă să-l culeagă de jos.

— Nu-l iubesc mai mult decât tine, i-o întoarse el, dar mă aștept să te porți cu solemnitatea necesară tronului.

Ea întoarse spre el ochiul stâng, dar vicleșugul nu funcționă.

— Încă n-am hotărât locul mormântului, zise Ay, schimbând subiectul.

Nefertiti se încruntă.

— Întrebarea ta mă surprinde. N-avem ce să hotărâm. Totul stă scris.

El își miji ochii, nedumerit.

— Stela[9], zise ea cu trufie. Ai uitat stela? „Să fie săpat pentru mine un mormânt în munții de la răsărit de Akhetaton și să fiu îngropat acolo pentru milioanele de jubilee pe care tatăl meu Aton le-a hotărât pentru mine. Înmormântarea reginei Nefertiti să fie făcută tot acolo, pentru milioanele de ani pe care tatăl meu le-a hotărât pentru mine”, recită ea.

Ay dădu din cap fără convingere. Transportarea sarcofagului regal în necropola de la Theba, lângă tatăl și mama regelui, ar fi însemnat

întoarcerea spre tradiție și ar fi îmblânzit asprimea aproape habotnică a cultului lui Aton. Totodată ar fi domolit setea de răzbunare a preoților, care-l făcea pe Ay să se simtă inconfortabil.

— Stela se află la intrarea în necropolă, observă el. Foarte puțini oameni au văzut-o și dintre ei, încă și mai puțini au descifrat-o.

— Ce-a spus soțul meu e bun spus. Oricum, ar fi imprudent să coborâm până la Theba. Am avea de înfruntat pe drum posibile răzvrătiri.

— Oamenii n-ar îndrăzni să atace convoiul funerar, răspunse Ay.

— Nu știu dac-ar îndrăzni sau nu, dar știu că acest convoi ar trebui să străbată teritoriile supuse influenței preoților și notabilităților care așteaptă cu nerăbdare restabilirea vechilor culte. Fără a mai vorbi de oamenii de rând, îl lămuri ea.

Ay se gândi la învinuirile tăcute pe care i le adresau tocmai acești preoți, aceste notabilități și acești „oameni de rând” de pe domeniile sale de la Akhmim, învinuiri privind dările împovărătoare și nesiguranța crescândă pricinuită de cetele de tâlhari. Una dintre iscoadele sale îl înștiințase că la Memphis un trimis al vistieriei fusese bătut. Iar a doua zi, niște țărani dintr-un târgușor de lângă Theba îi ciomăgiseră zdravăn pe slujbașii însărcinați cu strângerea dărilor, ale căror pretenții li se păruseră exagerate. Garnizoana orașului refuzase să intervină, considerând că țăranii aveau dreptate. Pe scurt, autoritatea regală era batjocorită în Regatul Celor Două Pământuri.

Ay se ridică și începu să umble cu pași mari în lungul și-n latul sălii, vădit îngrijorat că fiica sa părea să nu-și dea seama de gravitatea situației. Oare nu știa nimic despre toate astea? Chiar nu-i trezea bănuieli faptul că regele murise exact la momentul potrivit…?

— Cunosc provincia mai bine decât tine, rosti el, autoritar, oprindu-se în fața fiicei sale. Avem probleme mai urgente. Tâlharii ne-au distrus garnizoana de la marginea deșertului, în Palestina. Uadj Menekh a primit mai multe cereri de la comandanții care solicită să li se trimită întăriri.

— Asta-i treaba lui Nakhtmin, nu? zise ea, privindu-și atentă picioarele cu unghii aurite.

— E treaba lui, da, însă de-acum tu ai puterea de a lua hotărâri. Trebuie să-i primești în audiență pe Nakhtmin și pe Horemheb.

— Pe Horemheb de ce?

— Îți închipui că s-a resemnat după pierderea Siriei? E nemulțumit de cum stau lucrurile la hotare. Crede că tâlharii sunt sprijiniți pe ascuns de

hitiți. Soțul tău n-a dat destulă importanță acestor treburi. Armata se așteaptă să pună iar stăpânire pe situație. E în joc viitorul tronului! tună Ay.

— Nu pricep nimic din problemele astea.

— Am să te ajut. Nu așa ne-am înțeles?

— Chiar e important?

— Foarte.

— De ce Akhenaton nu mi-a vorbit niciodată despre astea?

— A greșit. Aliații noștri nu mai au încredere în noi.

Nefertiti oftă.

Pentru prima dată, Ay își dădu seama că ea își îndeplinise datoria de regină, dar că nu era pregătită pentru cea de rege. Domnise peste casa regală, luase parte la sărbători, veghease la educația fiicelor și pusese la cale nenumărate uneltiri, dar habar n-avea să cârmuiască o țară.

— Akhenaton a permis ca armata să-și piardă forța. Corpul carelor noastre de luptă nu mai e ce-a fost odată. Și știu ce spun!

— Nu-i sarcina lui Nakhtmin și a lui Horemheb să se ocupe de el?

— Îți repet, puterea regală trebuie să ia asemenea decizii.

Nefertiti păru să mărunțească între dinți o bucată de curmală, cu un aer morocănos, apoi zise:

— Bine, am să-i primesc diseară. Prin urmare vei fi și tu de față.

Nu era o întrebare, ci un ordin. Ay nu observă. Căzuse pe gânduri.

— Oricum, continuă ea, nu cred că trebuie să-i oferim mai multe mijloacele materiale lui Horemheb. Nu imediat și nu înainte de a obține angajamente ferme din partea lui. Armata e deja prea puternică. Cât a trăit soțul meu, avea o influență nefiresc de mare asupra hotărârilor Consiliului regal.

Își privi stăruitor tatăl, de parcă aștepta o împotrivire din partea lui. Însă Ay rămase nepăsător, cu ochii lipsiți de expresie, căutând încăpățânat cu limba prin gură un rest de mâncare. Nu-i displăcea ideea de a-l duce cu vorba pe soldățoiul de Horemheb, chiar dacă era ginerele său.

După câteva clipe Ay se ridică și spuse că merge să se odihnească. Se îndreptă spre odăile sale, aflate chiar în palat. Înainte să se întindă puțin, intră în sala de baie. Și aici, în timp ce stătea pe vine, fu impresionat neplăcut de un ochi *udjat,* aflat deasupra bazinului pentru spălat și care părea că-l privește. Ba chiar că-l sfidează.

Și dacă zeii existau?

♀ Capitolul 7

DESFĂTĂRI ÎNTRERUPTE

Luna, de forma unui corn subțire, părea că se pregătește să secere câmpurile de stele.

— Peste cinci zile va trebui să încetăm să ne mai vedem sau să găsim alt loc, zise o voce de femeie, ușor îngrijorată. N-o să mai reușesc nici măcar să ies din palat. Străjile m-ar putea vedea. Și oricum, am pe spate numai julituri de la tufișurile astea.

— Problema se poate rezolva ușor, îi răspunse un glas de bărbat. Clădirile administrative din partea de nord sunt pustii noaptea. Și acolo există o mulțime de camere goale până-n zori.

— Numai că trebuie să ajungem la ele.

— Folosește galeria subterană.

— Ce galerie?

— Nu știi galeria subterană? Duce direct de la bucătăriile palatului prințeselor la pavilionul vizitatorilor, apoi la clădirile intendenței și mai departe. Nici măcar nu vei fi nevoită să ieși din palat.

Tânăra prințesă – căci, într-adevăr, Meritaton era – părea din cale-afară de uimită.

— N-am auzit niciodată vorbindu-se despre această galerie subterană. Tu cum de-o cunoști?

— Doar sunt scrib la intendență, nu? Cunosc toate clădirile din Akhetaton. Galeria ajunge chiar și la palatul regal și la Casa regelui. Ar fi trebuit să-ți vorbesc de ea, dar am crezut că preferi grădinile…

— Haide s-o vedem chiar acum, zise ea. La ora asta bucătăriile sunt închise.

Porniră pe lângă zidurile palatului și, odată ajunși în dreptul bucătăriilor, se strecurară înăuntru. Un zgomot ușor de pași îi întâmpinară. Șobolani și chiar șoareci de mlaștină, de mărimea unor purcelușI, se împrăștiară, speriați, care-ncotro, smulgându-i prințesei un țipăt înăbușit. Două flăcări tremurau în vârful lămpilor de pământ ce luminau vasta sală unde se pregătea mâncarea prințeselor. Tânărul, pe numele său Nefer Heru, „Zi perfectă”, avu nevoie de câteva clipe ca să se orienteze. Deschise cu băgare de seamă o ușă. Dădea spre depozitul cu grâu. A doua – spre o magazie de

vase pentru gătit, urcioare și talere. A treia – spre o încăpere unde se țineau tunicile și șervetele. A patra ușă se dovedi cea pe care o căutau: dădea spre o scară. Nefer Heru luă din perete o lampă stinsă, o aprinse de la una din celelalte și coborî primele trepte, ținând-o de braț pe Meritaton.

— Închide ușa după tine, îi șopti el.

Ea îl urmă. La capătul scărilor apăru un coridor larg, construit cu grijă, pardosit cu dale și cu pereții din cărămidă nearsă. Aerul era greu, umed, încărcat de praf. Înaintară o vreme fără să întâlnească nicio urmă de viață. Din când în când la dreapta ori la stânga se desfăceau alte scări. Șobolani și șoareci alergau pe lângă ziduri, speriați de apariția neașteptată a oamenilor. Apoi galeria lungă și dreaptă se bifurcă.

— Culoarul ăsta duce la Casa regelui, șopti Nefer Heru. Acum pesemne că e închis.

Continuară să meargă încă vreo sută de coți după care tânărul apucă pe o scară la dreapta. Ușa din susul treptelor scârțâi în balamale. Ieșiră într-o sală vastă și întunecoasă. Tânărul împinse una dintre cele șase uși care se înșirau de jur-împrejur. Un iz prăfos și dulce de papirus umplea locul. Sute de documente stăteau îngrămădite pe rafturi, fie desfăcute, fie strânse, în suluri. Socoteli, scrisori de la guvernatorii nomelor, plângeri, testamente și mai ales documente ale fiscului și protestele de rigoare. Nefer Heru o trase de mână pe prințesă și închise ușa.

— Ne aflăm în pavilionul arhivelor, o lămuri el.

Tânărul așează lampa pe o masă.

— Dar la ce folosește această galerie subterană?

— Tatăl tău a pus să fie săpată ca să poată merge după bunul plac în orice parte a clădirilor regale și chiar în mai multe cartiere din oraș.

— Și ce să caute acolo?

Nefer Heru ridică din umeri. Să se apuce acum să-i descrie acestei flori încântătoare gelozia cu care își supraveghea răposatul rege slujbașii? Firea lui bănuitoare și neînduplecată? Mai bine îi zâmbi și o cuprinse în brațe. Îi mângâie sânii și o sărută. Apoi mâna îi alunecă în josul pântecului ei, până între picioare, unde fu primită fără rețineri. Dorința, pe care anumite părți mai umflate ale amândurora o dădeau în vileag, se stârnise iarăși. Nefer Heru se gândi să reînceapă isprăvile de mai devreme, însă pe-ndelete și cu mai multă atenție.

— Mâine o să aduc o rogojină, zise el.

Brusc încremeniră amândoi. În sala cea mare răsunau glasuri. Glasuri de bărbați. Înăbușite. Sandalele scârțâiau și lipăiau pe pardoseală. Ușa încăperii învecinate se deschise și se închise la loc. Un scaun hârjâi podeaua. Unul singur. Vasăzică celălalt bărbat nu se așeza?

Cei doi iubiți erau despărțiți de încăperea învecinată doar printr-un perete subțire și o ușă. În timpul zilei, fără îndoială că scribii circulau nestingheriți dintr-o odaie în alta.

Nefer Heru suflă în lampă. Cufundați în întuneric, auzeau limpede discuția.

— Bine, dă-mi sticluța.

Și o clipă mai târziu:

— Stăpâne, știi ce-mi datorezi.

— Cincizeci *debeni* de aramă.

— Ne înțelesesem pentru o sută.

— Și cincizeci e deja prea mult.

— Stăpâne, ți-ai dat cuvântul!

— Ce? Mi-am dat cuvântul? Ești surd, ai înțeles greșit.

Tăcere.

— Stăpâne, îți vând otrava perfectă, care ucide în patru, cinci ore. Și e cu neputință de descoperit. Mulți oameni ar fi interesați de întrebuințarea pe care i-o dai tu.

Tăcere.

Apoi cel care era, așadar, vânzător de otravă rosti:

— Pe care *i-ai* dat-o.

— Ce întrebuințare i-am dat, adică?

— Stăpâne, știi prea bine că datorită mie avem ca regent o femeie…

— Bați câmpii. Bați câmpii și mă amenințăți, țărănoiule?

— Stăpâne, niciodată nevrednica mea persoană n-ar cuteza să facă un lucru atât de josnic față de un om care-și ține cuvântul.

— Foarte bine, atunci cincizeci de *debeni.*

— Stăpâne, otrava asta e greu de găsit, am adus-o în mare taină tocmai din Țara Kush…

— Pot să fac rost de cinci sticluțe de ciumăfaie din Liban pentru același preț. Mă plictisești.

Un zgomot scos de un scaun.

Apoi un zgomot înăbușit. Un horcăit. Ceva greu se prăbuși. Meritaton îl strânse de braț pe Nefer Heru.

— Gânganie spurcată! strigă o voce furioasă.

Un hârșâit neîncetat pe pardoseală dovedea că un corp greu era târât. Apoi se deslușì un scârțâit. Orăcăitul broaștelor deveni mai clar. De bună seamă, ușa ce dădea spre malurile fluviului fusese deschisă. Un bărbat târa gâfâind ceva afară, și ce altceva decât un trup omenesc?

Nefer Heru întredeschise ușa camerei unde se afla și care dădea, de asemeni, spre mal. Și împreună cu Meritaton văzu un bărbat aplecat ce căra un corp prin mijlocul grădinilor. După un timp, îi dădu drumul și-și trase sufletul. În sfârșit, rostogoli trupul printre tufele de drobițe și-l împinse în apele fluviului. Crocodilii și șoarecii îl vor face să dispară numaidecât.

Bărbatul se întoarse pe același drum, respirând zgomotos, trecu pragul și ieși prin sală. Nefer Heru crăpă cealaltă ușă. Bărbatul ținea o lampă.

Meritaton își duse mâna la gură. Îl recunoscuse pe Pentju. Cu două zile în urmă îl văzuse la ceremonia dinaintea îmbălsămării. Era medicul tatălui ei.

I se înmuiară picioarele. Doar cu mare greutate Nefer Heru reuși s-o împiedice să țipe. În lipsa unei lămpi, fură siliți să străbată galeria subterană pe întuneric și să înfrunte scârba pe care le-o pricinuia atingerile ușoare ale șobolanilor și josnicia celor aflate care le stăruia încă în minte.

♀

A doua zi, Meritaton rămase în pat, chiar și când mama ei, cu toată pompa ce i se cuvenea de-acum, precedată de șambelanul palatului și încadrată de un purtător de evantai și de o suită de șase scribi și zece slugi, veni în palatul prințeselor ca să le dea de știre că de-aici înainte era regenta regatului, în numele prințului Tutankhaton.

Nefertiti merse s-o viziteze pe Meritaton în odaia sa. Câteva clipe rămaseră singure.

— Ce ai?

— Mă doare burta. Nu trebuia să beau bere după ce-am mâncat curmale.

— Ai avut sângerarea lunară?

Întrebare necuviincioasă. Oare mama știa de întâlnirile amoroase ale fiicei?

— Da, ca de obicei, în a douăzeci și șaptea zi. De ce mă-ntrebi?

— Ai vomitat?

— Nu.

O clipă se priviră drept în ochi. Meritaton se forță să zâmbească. Oare mama știa că soțul ei fusese otrăvit? Cu ciumăfaie? Sau cu altă otravă?

O idee îi făcu inima să zvâcnească: mama ei avusese oare vreun amestec? Ar fi putut ea să pună la cale otrăvirea propriului soț, regele? Și cine mai luase parte la complot? Pentju nu putea să fi săvârșit omorul doar spre folosul lui.

Și brusc îi încolți încă un gând: pe cine se pregătea să otrăvească Pentju cu ciumăfaia din sticluță? Căci, în mod sigur, medicul punea la cale încă o crimă. Deci, pe cine? Pe Semenkhere? Nefertiti îl ura, asta nu era un secret pentru nimeni. Dar doicile aflaseră numaidecât despre întâmplarea petrecută la ușa Casei regelui și le înștiințaseră pe prințesele mai mari. Semenkhere nu mai locuia nici în acea casă, nici în palat. Prin urmare, Pentju nu putea să se apropie de el. Doar dacă nu cumva reușea să-l cumpere pe unul dintre bucătarii ce preparau bucatele fostului regent.

Din ordinele cui săvârșea Pentju aceste omoruri? Iar Meritaton n-avea pe nimeni căruia să-i vorbească despre toate astea! Dacă îi destăinuia sinistra descoperire mamei sale, ea și-ar fi întrebat fiica prin ce împrejurare ajunsese să asiste la discuția cu pricina. Iar Meritaton ar trebui să-i mărturisească despre aventurile sale nocturne și despre existența iubitului ei, ba chiar să-l pună în pericol pe Nefer Heru și să nu-l mai poată vedea. Nici nu se punea problema!

Era posibil ca tocmai din ordinele mamei sale să îndeplinească Pentju acele mârșave sarcini? Gândul era greu de suportat. Inima lui Meritaton bătea acum să-i spargă pieptul și prințesa începu să se foiască. Își coborî pleoapele ca să nu mai vadă chipul acelei femei, propria ei mamă, și scoase un geamăt.

Nefertiti o chemă pe doică și-i porunci s-o trateze două zile pe Meritaton cu zeamă de bob.

— Intenționez s-o mărit pe Ankhensepaton cu Tutankhaton, zise ea apoi.

Meritaton încuviință din cap. Băiatul avea doar șapte ani. Asta însemna o perioadă îndelungată de regență pentru cumnată, deoarece Tutankhaton era fratele vitreg al răposatului rege, ultimul născut al lui Amenhotep al III-lea.

— Și Semenkhere? se aventură să întrebe Meritaton.

Nefertiti ridică din umeri cu nerăbdare.

— Consiliul regal nu l-a socotit vrednic de a fi ales. Nu putea să stea decât în umbra regalității.

Să cadă deci în uitare. Răposatul rege luase o decizie atât de greșită desemnându-l pe Semenkhere regent? Dar bineînțeles că asta nu era o întrebare pe care Meritaton să cuteze a i-o adresa mamei sale.

Nu îndrăzni nici să întrebe cu cine se va căsători ea acum, când nu mai trebuia să-l ia de bărbat pe fostul regent.

— Te las, zise Nefertiti, după ce mângâie fruntea fiicei sale celei mari. Doica o să-mi dea de știre despre starea ta. Vrei să ți-l trimit pe Pentju?

O fulgerare de spaimă se reflectă în ochii lui Meritaton.

— Nu! strigă ea. Nu, cu siguranță până mâine o să-mi treacă, adăugă apoi pe un ton măsurat.

Nefertiti își înălță abia vizibil sprâncenele, apoi se îndreptă spre ușă. De-abia ieșise, când cea mai mică dintre spălătorese, preferata lui Meritaton, intră în cameră ca să adune rufele pentru spălat.

— Ia grămada din colțul ăla, îi spuse prințesa, roasă de îndoieli și neliniști.

Fata se lăsă pe vine ca să aleagă rufele: o fâșie de pânză pe care Meritaton o purta în jurul șoldurilor când dormea și rochia de in pe care o purtase în cursul îngrozitoarei aventuri din ajun. Veșmântul păstra urmele peregrinărilor prin grădină și prin galeria subterană, fiind murdar de pământ, mai ales la poale, pe broderiile cu fir de aur. Totodată avea și o pată ciudată în dreptul coapsei, dar spălătoreasă se prefăcu a nu băga de seamă. O netezi, apoi o puse pe braț. Curând rochia va fi înmuiată în apă de fântână cu sare, petele vor fi săpunite și frecate și, după curățare, prețiosul veșmânt va intra pe mâna călcătoreselor care, cu migală, îi vor reface pliseurile, folosind scrobeală.

— Îi urez stăpânei mele măreție și mulțumirea inimii, zise fata, după care ieși.

În aceeași clipă intrară Maketaton și Ankhensepaton.

— Ce ai? întrebă prima.

— Măruntaiele mele nu-și găsesc astâmpăr, răspunse Meritaton, dându-și brusc seama că ea și Maketaton fuseseră înlăturate din ordinea de succesiune la tron. Vei fi, așadar, regină, îi zise lui Ankhensepaton.

— Știu, tocmai mi-a spus mama, răspunse prințesa, strâmbând din nas. Până atunci… Va trebui să merg să locuiesc la palat cu acest băiat. N-o să fie vesel.

Toată ziua sub supravegherea mamei sale și a slujbașilor de la Curte. Și n-o să-l mai vadă nici pe Pasar.

— Știi, când mamei îi intră ceva în cap… zise Meritaton.

— Atunci nu-mi mai rămâne decât să-mi găsesc un soț, spuse Maketaton voioasă. Începu să râdă și adăugă: Dar mama o să rămână singură?

Subiectul nu păru să-i stârnească interesul lui Meritaton. Maketaton părăsi camera, însă Ankhensepaton mai zăbovi.

— Ce ai de fapt? întrebă ea cu voce joasă și stăruitoare, neobișnuită pentru o fată de vârsta ei.

— Nimic. De ce?

— Te cunosc eu. Ascunzi ceva.

Meritaton se uită o clipă la sora sa, după care se lăsă pe spate și închise ochii. Cum să-i împărtășească acestei făpturi nevinovate cumplitul secret? Să-i spună că tatăl său fusese otrăvit? Să-i redea discuția pe care ea și Nefer Heru o surprinseseră în pavilionul arhivelor? Uciderea vânzătorului de otrăvuri? La ce bun? Ankhensepaton n-ar putea să-și țină gura. Ba mai rău: s-ar întrista. Sau ar înnebuni. Ar deveni bănuitoare. Ori arțăgoasă.

— Ce-ți trece prin minte! răspunse Meritaton pe un ton obosit.

— Unde erai aseară? continuă Ankhensepaton.

Și cum sora sa, surprinsă, nu răspundea, continuă:

— Ai plecat înainte de miezul nopții și te-ai întors la ivirea zorilor.

Meritaton o țintui cu privirea.

— Vasăzică mă pândești! exclamă ea.

— Și rochia ta era murdară, adăugă Ankhensepaton răutăcioasă.

— Îți interzic să stai cu ochii pe mine, se răsti Meritaton. Și-acum lasă-mă să mă odihnesc.

— Foarte bine, rosti Ankhensepaton pe un ton hotărât. Eu o să mă mărit cu Pasar. Nu vreau să fiu regină, nu vreau să-l iau de bărbat pe Tutankhaton. Pasar mi-a spus că se căsătorește cu mine.

Ajunsese în pragul ușii.

— Cine e Pasar? întrebă Meritaton.

— Fiecare cu secretele ei, i-o întoarse imediat Ankhensepaton.

— Ia vino încoace!

Dar Ankhensepaton închisese deja ușa în urma ei. Meritaton se trezi singură, pradă unui chin pe care-l asemănă cu niște crampe. Dar nu pântecele suferea din pricina acestui zbucium, ci capul. O întrebare îi zvâcnea în minte ca un junghi, pricinuindu-i o durere ascuțită: pe cine se pregătea Pentju să otrăvească?

Gândul îi zbură o clipă spre Semenkhere. Unde era? Cum își ducea viața în dizgrație? Și ce credea despre toate astea? În rarele ocazii când se întâlniseră, înainte de moartea regelui, el se purtase față de ea cu o atenție afectuoasă. Meritaton își aminti privirea lui întunecată, ochii conturați cu

antimoniu, gesturile reținute, delicatețea și atitudinea gânditoare, ce contrasta cu purtarea autoritară, chiar lipsită de îngăduință, a fratelui său vitreg, regele. Ce legături existaseră între ei? Oare era adevărat, după cum o auzise ea cândva pe o slugă de-a mamei ei șoptind, că cei doi bărbați împărțeau același pat? Ce însemna asta? Meritaton ar fi vrut să stea de vorbă cu el, să-i împărtășească îndoielile, secretele și suferința ei. Încercă sentimentul că acest soț promis cândva și apoi brusc dat la o parte era singurul față de care ar fi putut să-și descarce sufletul. Dar el nu se afla aici.

Iar ea era prizonieră în acest palat unde nimeni nu vorbea deschis cu nimeni și unde singurele cuvinte sincere rămâneau neauzite, pentru că se rosteau în șoaptă.

♀ Capitolul 8

O STATUIE GOALĂ PE DINĂUNTRU

Marea sală de audiențe a palatului regal fremăta de șoapte și de scârțâitul sandalelor pe podeaua de piatră. Ușa cea mare, placată cu aur, se deschise larg din amândouă canaturile.

Uadj Menekh se ridică din jilțul aurit și coborî de pe platforma unde se afla, pentru a-și întâmpina oaspeții. Nu putea să se poarte mai reținut, întrucât oamenii aceștia erau o parte dintre marii preoți ai celor mai vechi și mai bogate culte din regat. În afară de marii preoți ai lui Amon și Ptah, Humose și Nefertep, se aflau acolo căpeteniile nu mai puțin importantelor culte ale lui Apis, Horus și Hathor. Chiar dacă zeii lor nu erau recunoscuți la Akhetaton, un șambelan trebuia să le arate respectul pe care puterea lor îl impunea.

Îl rugase pe Panesy, întâiul slujitor al lui Aton, să binevoiască a fi de față la această întrevedere.

Regatul Celor Două Pământuri erau guvernate atât de religie, cât și de respectul pentru putere.

Cu toată solemnitatea pe care-o dovedea, Uadj Menekh, fiu de țăran ridicat încă din tinerețe la demnitatea de scrib, datorită protecției aparte a stăpânului său, știa cât de trecătoare e această putere. Încă un cutremur în cadrul dinastiei și risca să-și piardă titlurile și privilegiile. Dacă s-ar întâmpla să nu le fie pe plac noilor cârmuitori ar fi coborât din rang la fel de

repede cum fusese înălțat. Prin urmare, acum își trata oaspeții cu prudența șireată a arendașului care-i vede sosind pe posibilii cumpărători ai pământurilor sale.

Fiecare dintre ei era precedat de doi scribi și urmat de un purtător de evantai și de șase scribi de rangul doi. Aproape cincizeci de oaspeți, cu totul. Cel mai vârstnic, Humose, pășea în fruntea alaiului.

Căldura făcea să strălucească țestele rase ale demnitarilor. Oare de ce și le rădeau? Vârsta avusese oricum grijă de ele, mai puțin la tâmple, ce-i drept.

Se rostiră cu toată atenția salutări, vorbe respectuoase și urări. Înalții oaspeți luară loc pe cinci jilțuri de ceremonie, din lemn de cedru cu incrustații de fildeș. Uadj Menekh și Panesy se așezară în fața lor, în jilțuri asemănătoare. Slugile aduseră urcioare mici cu vin rece și bere, tăvi încărcate de plăcinte cu miere și cupe din aramă și-i serviră pe oaspeți. Alți slujitori se îngrijiră să le ofere băuturi reci celor din suita invitaților.

— Am venit să te-întrebăm, slăvite mijlocitor, dacă regenta are de gând să ne primească, după cum ne-am exprimat noi dorința, grăi Humose.

Uadj Menekh arboră o expresie tristă. Panesy rămase indiferent, neclintit, de parcă fusese mumificat înainte de vreme.

— Regenta e copleșită de îndatoririle uriașe ale succesiunii regale. Nu poate găsi un răgaz pentru a vă acorda audiența solicitată. Dar poate că inspirații mei oaspeți vor accepta să-mi dezvăluie obiectul cererii lor. Și atunci voi vedea dacă umila mea persoană va cuteza să-l supună divinei înțelepciuni a regentei.

„Divină înțelepciune” era o formulă peste măsură de pompoasă. Divinitatea era asociată doar cu persoana și faptele zeului viu, faraonul însuși. Or, până una, alta, regența nu era de esență divină. Niciunul dintre demnitari nu păru să remarce vorbele nelalocul lor.

— Am venit să întrebăm cu smerenie dacă autoritatea regentă plănuiește să repună în drepturi în tot regatul cultele zeilor noștri și să ia din nou sub oblăduirea sa alte culte.

Altfel spus, să le reintroducă la Akhetaton. Uadj Menekh încremeni de uimire. Să reîntroneze sau mai degrabă să întroneze cultul lui Apis sau Amon la Akhetaton! Asta-i bună! Cunoștea doleanțele preoților, dar un templu al lui Amon sau al lui Horus la Akhetaton era prea de tot! Se întoarse ușor spre Panesy, ce stătea la fel de netulburat, și răspunse după o îndelungată chibzuință:

— Nu cunosc înaltele intenții ale divinei regențe.

Humose se uită întrebător la colegii săi. Apisekhem – „Apis domnește” – evident, mare preot al zeului de la care i se trăgea numele, își stăpâni un zâmbet. Nefertep își ațintи ochii ce semănau cu doi scarabei negri asupra lui Panesy. Cei doi preoți se sfătuiră astfel o secundă, fără să clipească. Doar marele preot al lui Hathor șovăi. Pe scurt, reacțiile fură de-abia perceptibile.

— Deci fără audiență nu va exista nicio repunere în drepturi, aprecie Humose.

Cuvintele erau aproape obraznice, dar Uadj Menekh se abținu să-și dea cu părerea. Doi dintre scribii săi notau tot ce se vorbea, întrucât mai mult ca sigur Nefertiti va cere să i se raporteze cum s-a desfășurat audiența.

— Putem, așadar, să socotim că lipsa acestui răspuns reprezintă în sine un răspuns, observă Nefertep.

Uadj Menekh își ridică amândouă mâinile:

— Ce-aș putea spune altceva decât că tălmăcirea voastră e vrednică de respect, grăi el.

Și încă o dată se întoarse spre Panesy, însă acesta rămânea în continuare ca o stană de piatră.

— Ne vom întoarce în templele noastre, zise apăsat Humose.

Vizita se încheiase. Se rostiră noi saluturi, vorbe ceremonioase și urări. Oaspeții se ridicară din jilțuri, la fel și Uadj Menekh și Panesy, iar slugile luară tăvile.

O oră mai târziu, un scrib de-al lui Humose se duse acasă la Thutu. Fostului șambelan și lui Semenkhere li se aduse la cunoștință cum decursese vizita.

Vasăzică nimic nu se schimbase în regat și nimic nu se va schimba. Discul solar al lui Aton va rămâne singurul zeu recunoscut și cinstit de către cârmuire în acest oraș izolat, întemeiat de răposatul faraon, Akhetaton. Iar tradițiilor religioase din restul țării li se va arăta în continuare același dispreț încăpățânat și absolut.

La masa de seară, Thutu îi spuse oaspetelui său regal:

— Majestate, iată-te înălțat de-acum la rangul de întâia speranță a preoților umiliți.

Semenkhere zâmbi și-l privi iscoditor.

— Speranța e ca o floare care făgăduiește fructul. Nu văd fructul. Nefertiti e regentă. Cine, oare, s-o înlăture?

— Majestate, chiar și cel mai bun înotător din lume poate merge împotriva curentului doar o vreme, dar nu tot timpul, observă Thutu la

rândul său.

Semenkhere medită la această cugetare și luă o înghițitură de vin.

— Și ce-i cu asta?

— Majestate, frate al zeului viu, crezi că zeii pot fi sfidați la nesfârșit?

Fraza era bizară, căci Akhenaton îi sfidase pe zei, iar Semenkhere, fratele său, îi fusese regent. Thutu lăsa așadar să se-nțeleagă că răposatul rege greșise alegându-l pe Aton zeu unic al regatului și că-i sfidase astfel pe zei. Fostul șambelan ar fi rostit în acest caz o jignire de neiertat dacă, așa cum era foarte probabil, ea nu i-ar fi fost inspirată de marele său devotament față de Semenkhere. Iar acesta, ținând seama de dizgrația în care căzuse, nu putea să nesocotească sfatul unui aliat.

— Aveam de gând, zise el, să mă retrag pe pământurile mele de la Memphis. Sugerezi că ar trebui să mai rămân la Akhetaton?

— Neasemuita onoare pe care Majestatea Ta mi-o face acceptând ospitalitatea casei mele nu poate decât să ne copleșească inimile de bucurie, mie și alor mei, răspunse Thutu cu o voce plină de căldură. Dacă Majestatea Ta s-ar învoi să-și prelungească șederea aici m-ar umple de o fericire celestă.

— Dar ce crezi că se va petrece aici?

— Majestate, cunoști învățătura lui Ptah-Hotep: nu planurile oamenilor sunt cele care se-mplinesc vreodată, ci întotdeauna planurile zeilor.

Semenkhere se abținu să-i pună întrebări lui Thutu despre înțelesul acestor observații atât de întortocheate. Aflase oare, întâmplător, despre vreun complot? Dar dacă ar fi fost așa, nu i l-ar fi dezvăluit de la bun început? Sau se legase prin jurământ să păstreze taina? Și ce complot, la urma urmei? Orice întrebare s-ar fi dovedit de prisos. Un singur lucru părea sigur: Thutu se aștepta la o răsturnare de situație.

— Majestate, nu mi-am pus viața în slujba ta? grăi Thutu.

Semenkhere fu surprins de această bruscă mărturie de credință. Însă era adevărat: fostul șambelan îi dovedise o loialitate nedezmințită, ceea ce nu era cazul lui Pentju, al lui Maya și al multor altora.

Scrută chipul lui Thutu. De la ochii negri, cu sclerotica lor de culoare alb-gălbuie, până la gura încremenită în expresia vorbirii. Privirea îi alunecă de-a lungul frunții încrețite și pe ridurile leonine. Și în toate acestea nu deslușì decât căldura devotamentului. Thutu era îndrăgostit spiritual de persoana regală, se scălda în soarele ei. Iar următoarele lui cuvinte adeveriră acest fapt.

— Ești frumos ca ziua ce strălucește, înțelept precum eretele în văzduh și răbdător aidoma cobrei ce-și pândește dușmanul, grăi Thutu. Cum să nu-mi fi închinat eu viața ție, stăpân al cereștilor virtuți regale?

Vorbe rostite pe nerăsuflate, dar cu atât mai emoționante. Semenkhere își puse mâna pe brațul lui Thutu.

— Te înțeleg, zise el, și n-am să uit.

După care luă un castravete macerat în ulei și sare și-l rontăi, dus de gânduri. Thutu îl imită. Apoi mușcă dintr-un copan de rață, iar fostul șambelan făcu la fel.

— Și câți oameni crezi tu că așteaptă întâmplarea neprevăzută de care pomeneai?

— Toți preoții.

— Se împlinesc șaptesprezece ani de când așteaptă. Ce s-a schimbat acum?

Thutu zâmbi.

— Arborii cerului, ca și cei din grădinile tale pământești, își lasă fructele să cadă atunci când sunt coapte. Însă anotimpurile lor au durate diferite.

♀

Hapy, zeul verde și albastru, tată al tuturor zeilor, era mulțumit. Își regăsise tinerețea anuală. El reprezenta sufletul Marelui Fluviu, care se umfla precum o femeie însărcinată.

Venite de dincolo de Țara Kush, unde oamenii au piele de abanos și dinți de sidef, apele încărcate de mâl, de ierburi smulse de pe țărmuri și de tot soiul de putreziciuni, coborau cu voioșie cele șase cataracte. Asemenea unui braț uriaș ce-și răsfira cele cinci degete în delta Egiptului de Jos, Marele Fluviu prindea totul în îmbrățișarea sa până la întinderea Cea Verde. Papirusul și stuful de pe maluri dansau în vârtejurile inundației. Cuiburile plutitoare ale păsărilor fură smulse din legăturile ce le țineau ancorate de țărm și porniră în derivă, păcălindu-i pe crocodilii ce le înghițeau lacomi, căci puișorii le părăsiseră de câteva săptămâni. Apele brune se umpleau mărinimoase cu pește. Plasele pescarilor se îngreunau de anghile, somni mustăcioși, barbuni, crapi smulși din somnul de iarnă, oxirinci cu bot de chițcan și pagrus[10] cu dinți ca de câine.

Începea anotimpul revărsării apelor.

Observând lumea veacuri la rând, învățații egipteni împărțiseră cu precizie timpul care-i trebuia umbrei unui obelisc să revină în punctul de plecare: trei sute șaizeci de zile a câte douăzeci și patru de ore, plus încă

cinci zile epagomene. În total, douăsprezece luni de câte treizeci de zile fix, ce alcătuiau trei anotimpuri, fiecare având patru luni: primăvara, vara, iarna. Revărsarea apelor, semănatul, secerișul.

Apa hrănitoare începea să acopere pământurile. Canalele de irigație o așteptau să-i răspândească bogățiile. Șoarecii-de-câmp bătură în retragere, iar țăranii bătură șoarecii-de-câmp, care le-ar fi mâncat spicele.

Valurile urcară până la rădăcinile sicomorilor ce străjuiau malurile în fața palatului prințeselor.

Pasiunea cuprinse, în sfârșit, inima și șalele lui Nefer Heru, iubitul lui Meritaton. Așa cum îi spusese, îndată ce ea își revenise după grozăvia celor aflate în pavilionul arhivelor, el adusese o rogojină strâns înfășurată. Se întâlneau acolo aproape noapte de noapte.

Cu gura sa, el îi făcea sânii să crească, iar buricul să i se înfioare. Îi dezmierda degetele de la picioare și-i transforma buzele în fructe. Spre deosebire de lotuși, floarea ei cea mai tainică se deschidea noaptea.

— Ești Marele meu Fluviu, îi șopti ea.

— Iar tu ești regatul meu pe care-l inund.

Și cum ea era de esență divină, îi oferi și un trup. Îi dărui cu sfințenie umerii, brațele ca niște cobre, pântecul cu un singur ochi, triunghiul sexului, picioarele de antilopă și fiecare deget de la mână.

♀

În sala cea mare, natronul își continua lucrarea asupra rămășițelor unuia dintre stăpânii lumii. În toate diminețile, meșterul îmbălsămător Asekhem pipăia învelișul odinioară de carne și sânge al lui Akhenaton. Fluidele îl părăseau pe măsură ce apa creștea în valea Marelui Fluviu. „Apa e viață, medită Asekhem. Tulbure sau curată, vâscoasă sau limpede, albastră sau brună, înseamnă totuși viață.”

Se gândi la urina care nu se mai scurgea de patruzeci și cinci de zile din acest trup de-acum pornit spre altă lume. La saliva care nu-i mai umezea gura. La lacrimile, presupunând că ar fi avut acest dar, care nu-i mai ușurau mișcările ochilor, căci Aton, discul solar, părea să i le fi uscat încă din timpul vieții.

„Pregătirea morților pentru viața veșnică te face filosof”, își spuse meșterul îmbălsămător. Apoi își veni în fire. Peste o lună regele va putea să plece. În trei, patru zile, învelișul veșnic avea să devină tare ca o statuie și ușor precum o coajă de ou, după cum cereau regulile îmbălsămării.

— Să începem umplerea, îi zise ajutorului său.

Amestecul de smirnă, casie, scorțișoară, cuișoare și alte mirodenii din Kush era deja gata, într-un sac gros din pânză de in. Fusese frământat și frecat astfel încât să capete consistența unei paste.

Încă o dată, Asekhem verifică dacă interiorul era curat și pregătit și se încredință că, pe timpul nopții, niciun șoarece nu se strecurase înăuntrul îmbietoarei lucrări. Uneori se mai întâmpla și-așa ceva.

Doi ucenici tineri îndesară amestecul în cavitatea abdominală și în coșul pieptului. O mireasmă îmbătătoare se răspândi în jurul cadavrului.

— Așa, e bine, zise Asekhem, înainte de a începe să aranjeze umplutura.

În măsura în care celestul înveliș își păstrase o oarecare suplețe, meșterul modelă niște pectorali puternici în locul sânilor răposatului și un pântec plat în locul burții proeminente. Obiectul căpăta o formă cu adevărat plăcută ochiului.

Pe la prânz, mai marele îmbălsămătorilor luă o pauză și puse să se împartă tuturor bere rece și pâini cu susan. Spre ora două a după-amiezii, făcu un semn către ucenicul *paraskyte*-ului: venise clipa să se înceapă cusutul. Ucenicul aștepta cu uneltele pregătite de câteva zile. Veni în fugă și, sub supravegherea lui Asekhem, se apucă de treabă, petrecând un fir gros de in prin împunsăturile nu prea dese pentru a nu sfărâma pielea.

— Deja e un pic prea tare, zise cusătorul.

Într-adevăr, la fiecare împunsătură se auzea o pocnitură slabă când sula de bronz străpungea pielea uscată.

— Trage cât poți de stomac, îl sfătui Asekhem.

— O să rămână o bucată de piele în afară.

— Îndoai-o înăuntru.

La ora patru, bine cusut și remodelat, Akhenaton avea o înfățișare într-adevăr mândră. Toată echipa de îmbălsămători se adună să-l admire.

Peste patru sau cinci zile se va putea începe înfășurarea în bandajele de pânză. Se cuvenea să fie anunțat șambelanul, iar el, la rândul său, trebuia să le dea de veste preoților, iar acesta să-i zorească pe scribi să înșire pe fâșiile de pânză cuvintele sacre.

Șambelanul Uadj Menekh nu era nici erete, nici șoim, nici uliu. Avea mai degrabă un suflet de șobolan. Însă șobolanii au simțuri ascuțite și miros bun. Înștiințat că îmbălsămarea se apropia de sfârșit, se minună, mai întâi, că totul mergea atât de bine în regat. Ritualurile, pe care mințile cele mai luminate le rostuiseră printr-o inspirație divină, erau, totuși, un lucru tare

frumos. Regina îi succeda regelui ca regentă a unui frate vitreg al răposatului.

Apoi în inimă i se strecurară îndoieli, precum gărgărițele în făină. Se gândi iarăși la vizita marilor preoți și se miră de tăcerea lor deplină. Erau oameni puternici, o știa. Se împăcaseră oare atât de ușor cu ultima lor înfrângere? Iar fostul regent se resemnase atât de lesne cu a sa?

Totul mergea divin de bine. Poate un pic prea bine.

♀ Capitolul 9

INVOCAȚIE CĂTRE SEKHMET

Nefertep era numai miere. De altfel, și muștele îl curtau în căldura înăbușitoare a Memphisului, însă servitorii cu evantaie ce stăteau de veghe la masă aveau grijă ca ele să nu-l deranjeze prea tare.

În fața lui, așezat pe fundul său lat, poreclit în taină „Dos-de-Taur”, Horemheb, măgulit de cinstea de-a fi fost invitat de către un personaj a cărui putere spirituală – mă rog, un fel de-a spune – era cel puțin egală cu puterea lui militară, dar avea să dureze în orice caz mai mult, își trecu mâna pe sub fălci. Bărbierul își făcuse bine treaba. Lama sa de cupru era întotdeauna atât de fin ascuțită încât doar dintr-o lovitură ar tăia o muscă în două. Iar balsamul, uleios și spumos totodată, pe care-l întindea pe obraji și pe gât înainte de a se apuca de lucru ferea pielea de orice usturime. Cel mai mare general al regatului merita un bărbierit demn de gloria sa.

Generalul se uita la marele preot cu ochi sfredelitori. Cărui fapt îi datora onoarea de a cina acasă la marele preot? Ba încă și singuri? Nefertep avea oare de gând să ceară o parte mai mare din prada ultimei campanii militare? Preoții ăștia erau chiar atât de nesătui? Nu primise trei tăvi mari de aramă șlefuită, un jilț de abanos și fildeș și un pectoral din aur din comorile aduse din Kush? Aștepta, prin urmare, ca Nefertep să înceapă să ridice pretenții și o să-i închidă el gura.

Însă marele preot nu părea câtuși de puțin grăbit să-și mărturisească dorințele hrăpărețe.

— Aflu de la mesagerii noștri, zise el pe un ton firesc, de parcă vorbea despre moștenirea vreunui slujbaș cu oarece rang, că îmbălsămarea regelui e aproape terminată.

Servitorii aduseră o tavă mare de aramă plină cu păsări mici, fripte, și o alta cu felii de carne de vită, garnisite cu plăcinte subțiri de ceapă cu smântână și presărate cu fărâme aurii de coriandru.

Horemheb era la al patrulea pahar de vin. Privirea i se aprinse la vederea festinului. Hotărât lucru, marii preoți mâncau la fel de bine ca regii.

— Da, răspunse el apucând două plăcinte o dată. Regenta pregătește ceremonii grandioase.

— Și ești nevoit să asiști la ele, nu? observă Nefertep.

Bineînțeles: clerul urma să fie ținut departe de ceremonii, asta presupunând că ar fi vrut vreodată să asiste.

— Prea cinstitul vostru coleg Panesy e cel care le va conduce, zise Horemheb, mestecând lacom plăcintele.

— Așadar înmormântarea va avea loc la Akhetaton? Horemheb încuviință din cap, înșfăcă o ceapă groasă și își înfipse dinții precum un șacal care mușcă dintr-o rață. Nefertep admiră în dantura militarului doi dinți de aur, un canin și un premolar, lucrați cu măiestrie și fixați de vecinii lor cu o sârmuliță din același metal. Recunoscu mâna dentistului regal. Horemheb sorbi jumătate din vinul din pahar, plescăi din limbă cu vădită plăcere și întrebă:

— Ce vin e ăsta? N-am băut niciodată ceva atât de bun!

— Vin din Țara de Jos. E fermentat de două ori. Evreii îl fac.

— De două ori! E o băutură care l-ar trezi la viață și pe Osiris!

— Am să-ți trimit un urcior, făgădui Nefertep.

Ochii lui Horemheb scânteiară și-și goli paharul. La urma urmelor, preotul nu era o persoană atât de nesuferită precum se temuse el. Ospățul pe care i-l oferea era o încântare și pe deasupra îi făcea și daruri. Nefertep ronțăi o ceapă micuță și-i ceru printr-un semn paharnicului să toarne iar vin.

— Nu găsești că e vrednic de plâns ca fiul să nu se odihnească lângă tată?

Horemheb luă încă două plăcinte și le înghiți cu aceeași iuțeală.

— Așa a vrut regenta, răspunse el ridicând din umeri.

— Deci mormântul Jilțului lui Maât va rămâne gol?

Paharul generalului, în orice caz, nu va rămâne astfel, căci paharnicul veghea asupra lui. Horemheb ronțăi trei ridichi una după alta și râgâi vârtos.

— Din câte-am înțeles, zise el, pe Ay îl îngrijorează ideea unui cortegiu funerar coborând Marele Fluviu.

— De ce se teme? De strigăte dușmănoase?

— Poate, răspunse Horemheb. Sau de o vădită nepăsare. Plăcintele sunt delicioase, adăugă el, luând încă una.

— E oare demn de regalitatea divină ca un faraon mort să nu îndrăznească să-și străbată regatul? întrebă Nefertep.

— Cu siguranță că nu, recunoscu generalul. Locotenenții mei chiar s-au întristat.

— Coborârea pe fluviu ar fi reaprins evlavia poporului față de divinitatea întrupată. Și atunci ar fi așteptat cu patimă desemnarea succesorului său iubit ca să-i aline durerea.

— Ar fi fost minunat, adăugă Horemheb. Ca atunci când tatăl răposatului rege a plecat să-și afle odihna lângă ai săi. Ceremoniile au ținut trei săptămâni!

Nefertep încuviință din cap.

— La drept vorbind, zise el ca prin vis, țara aceasta e ca un trup dezmembrat. Torsul și picioarele sunt aici, iar capul într-altă parte.

Generalul aprobă, la rândul său.

— Adevărat. Ba chiar un trup slăbit.

— Și nu există nicio Isis ca să-l adune laolaltă.

— N-are a treisprezecea bucată! observă Horemheb și, pomenind de falusul lui Osiris, izbucni într-un râs strident și nerușinat, care-i zdruncină burta revărsată și făcu să-i tremure gușa, și care se încheie cu câteva note ascuțite și deșucheate.

Nefertep n-avu încotro, văzându-se obligat să împărtășească veselia oaspetelui său. Se prefăcu că găsește amuzantă această glumă spurcată de cazarmă.

Horemheb apucă o pasăre friptă, îi rupse capul și apoi mușcă apăsat. Se auzi trosnetul oscioarelor, dar mai cu seamă mugetele de plăcere ale generalului.

— Ce sunt astea?

— Prepelițe umplute cu fiertură de bob cu usturoi.

Iarăși mugete. Un hipopotam în mlaștina lui.

Slugile umblau de colo-colo, fără a pierde nimic din cuvintele și clefăitul încântat al generalului, dar rămâneau indiferente. Doar o sclipire de amuzament le însufleția când și când privirile. Nefertep veghease el însuși încă de dimineață la organizarea cinei, ceea ce nu-i stătea în obicei. Chiar și consoarta sa se mirase.

Știa pe Horemheb un mâncăcios fără pereche, dar aflase și că soția lui, Mutnejmet, fiica lui Ay și sora lui Nefertiti, nu-i servea o mâncare mai bună decât cea de la cazarmă, compensând calitatea prin cantitate.

— Am fost deunăzi la Akhetaton, începu generalul, ca să supun pendelete atenției regentei nevoile armatei, mai ales în privința carelor de luptă. Mă asculta fără să priceapă nimic, cererile mele părându-i-se exagerate. Din fericire, erau de față tatăl ei Ay și vărul acestuia Nakhtmin.

Înfulecă și restul păsării fripte, zdrobindu-i oasele între fălcile sale ca piatra, apoi luă încă una. Nefertep păstră tăcerea câtă vreme oaspetele rezervă aceeași soartă și altor păsări, mulțumindu-se să mănânce și el două, pentru a nu fi bănuit că oferă bucate otrăvite. În sfârșit, Horemheb luă o pauză, roase unul sau două copane mititele și puse oscioarele pe masă.

— Dar a fost numită regentă cu sprijinul tău, zise Nefertep.

Observația putea fi socotită drept o supremă jignire, deoarece Horemheb era cumnatul regentei. Doar un mare preot cu autoritatea lui Nefertep putea să-și îngăduie s-o rostească, iar generalul era îndeajuns de prudent ca să nu caute degeaba pricină de ceartă unui om ce cârmuia ținutul Memphisului la fel de sigur pe cât comanda el garnizoana.

Horemheb scoase un oftat ce-i umflă pântecele impresionant, după care își goli paharul și aruncă o privire spre carnea de vită cu smântână pe care servitorii tocmai o aduseseră la masă.

— Mă grăbesc să spun că soția mea n-a avut niciun amestec, zise el.

— Nici nu mi-am închipuit vreodată că ilustrul general Horemheb se lasă condus de femei, i-o întoarse pe un ton glumeț Nefertep.

— Uite cum stau lucrurile, începu să-i explice Horemheb. Mai întâi de toate, Nefertiti nu-i doar soția regelui. Doar știi foarte bine că el a numit-o *rege,* ca el, adică i-a acordat o putere mai mare decât a regentului. Și e singura femeie, din câte știu eu, care a fost înfățișată în basoreliefurile unui palat luptând cu lancea în mână împotriva vrăjmașilor, la fel ca soțul ei. Recunoaște și tu că el e cel care a ridicat-o la un rang ieșit din comun…

— Asta s-a întâmplat înainte ca Semenkhere să intre în viața lui, îi atrase atenția Nefertep.

— Da, însă regele n-a anulat niciodată documentele cu pricina. Pe deasupra, adăugă generalul, m-am lăsat convins de argumentele lui Ay. Sau poate Ay s-a lăsat el însuși păcălit de propriile argumente.

Nefertep aștepta continuarea mărturisirii.

— Ay m-a făcut să-mi dau seama că regența lui Semenkhere nu va face decât să prelungească domnia precedentă, că Semenkhere e un personaj șters, care n-a existat decât grație favorurilor nemăsurate ale regelui și care n-ar putea decât să grăbească declinul regatului. M-a asigurat, totodată, că dacă fiica sa ia asupră-i regența, va readuce țara pe calea părăsită după urcarea pe tron a lui Akhenaton. Pe scurt, eu am înțeles că va cârmui de fapt Ay. Prin urmare, i-am garantat că în provincii garnizoanele nu se vor agita dacă Semenkhere va fi îndepărtat de la putere de către Consiliul regal.

— Ai obținut mijloacele materiale pe care tu și Nakhtmin le cereați pentru armată?

Horemheb savură o înghițitură de vin și întinse mâna spre o plăcintă cu carne de vită și smântână.

— Nu, răspunse el cu o umbră de umor. N-am căpătat decât o mică parte. Ceea ce înseamnă că situația va rămâne la fel de precară ca pe vremea lui Akhenaton. Adică la hotare garnizoanele sunt tot atât de nesigure, deoarece sunt în continuare prost plătite, echipamentul nu acoperă nevoile și nu avem suficiente care de luptă. Tratatele noastre de alianță nu sunt respectate. Hitiții ne-au luat deja provinciile de la răsărit pentru că emisarii noștri, neplătiți, ne-au trădat. Acum mă tem să nu-și dea seama prinții din Kush că hotarele de răsărit sunt slab apărate.

— Dar Ay nu este comandantul carelor de război? Ar trebui să se intereseze mai îndeaproape de ele.

— Da, ar trebui, însă n-are timp să se ocupe de armată. E prins cu problemele lui și cu uneltiri legate de succesiunea regală.

Tonul generalului se înflăcără.

— Și aflu că tot mai mulți prefecți din provincii întrețin pe cheltuiala lor trupe, deoarece garnizoanele din vecinătate nu sunt capabile să-i apere împotriva bandelor de tâlhari! Țara asta se scufundă în haos! tună el.

Și-și aplecă fața cu trăsături grosolane spre marele preot:

— Puterea și bogăția de care ne bucurăm în această clipă, cinstite Nefertep, ar putea să dispară mâine dacă oamenii din Kush hotărăsc să ne atace! zise Horemheb cu glas scăzut, dar atât de bubuitor încât semănă nu cu un muget, ci cu un răget.

Marele preot nici nu se clinti. Erau exact cuvintele pe care dorea să le audă.

— Vasăzică Ay și-a încălcat promisiunea? întrebă el, luând o bucată de carne de vită.

Generalul își îndesă în gură o jumătate zdravănă de plăcintă și smântână amestecată cu ceapă i se prelinse pe bărbia rumenă și pe degete. Își întoarse capul spre un servitor care se apropie numaidecât, aducând un lighean, în timp ce altul dădea fuga înarmat cu o stacană și un șervet din pânza cea mai fină. Generalul întinse mâinile deasupra ligheanului și cel de-al doilea servitor îi turnă apă parfumată, care făcea o spumă ușoară datorită sucului de agavă. Horemheb își trecu degetele peste buze și, odată spălat, se șterse și se apucă iar să mănânce.

— Degeaba-și cunoaște Ay fiica. S-a înșelat. După mine, Nefertiti n-are altă grijă decât să prelungească domnia soțului ei. Se crede încarnarea lui Akhenaton. Se gândește doar să ridice în slăvi cultul lui Amon. O adevărată preoteasă.

— Al lui Aton, îl corectă Nefertep. Dar cum de cunoști toate astea?

Horemheb surâse:

— Datorită soției mele. Tot prin ea am aflat că Nefertiti plănuiește ca, imediat după înmormântarea soțului său, să construiască la Heliopolis, sub protecția armatei, un templu închinat lui Aton.

— Un templu al lui Aton la Heliopolis! strigă Nefertep. Femeia asta e nebună! O să provoace numeroase răzmerițe!

— Soția mea a convins-o să-și schimbe hotărârea, slăvit fie Amon, adăugă Horemheb înfulecând o bucată de carne de vită. Mutnejmet nu este implicată în treburile cârmuirii, dar știe multe și are bun-simț.

Grăsimea sosului îi făcu buzele să lucească, roz-corai, în contrast cu tenul ca de bronz.

— Bucătarul tău e un artist! exclamă el. Aș vrea să-i dea câteva lecții bucătarului meu.

Pentru moment, asta era cea mai mică dintre grijile lui Nefertep. Uluit peste măsură de planul eșuat al unui templu închinat lui Aton la Heliopolis, tot clătina din cap.

— Nefertiti e stăpânită doar de trei sentimente, continuă Horemheb. Ambiția de a urca pe tron, cea de a prelungi opera răposatului ei soț și dezgustul fără margini față de Semenkhere. Îl urăște pe regent nu doar pentru că el i-a furat afecțiunea soțului, ci și pentru că, în ochii ei, se face vinovat de bunăvoința arătată vechilor culte, ca al tău.

— Cam puțin pentru a cârmui un regat, recunoscu Nefertep. Dar asta nu-l îndreptățește pe Ay să-și uite promisiunea de a veghea la întărirea armatei.

La urma urmei, Nakhtmin e vărul lui. Ar putea să dea dovadă de ceva mai mult spirit de familie.

— Tocmai pentru asta îl condamn și eu, răspunse Horemheb.

Privirea de salamandră a generalului poposi îndelung pe chipul marelui preot.

— Cred că știu motivul acestei atitudini, zise Horemheb, cu gura încă plină. Îi e frică să nu devină prea puternică armata. Ar prefera mai degrabă să sacrifice o provincie decât să pună în primejdie siguranța monarhiei.

— Deci totul e ca înainte, trase concluzia Nefertep.

— Dacă nu mă înșel, și voi, preoții, ați înțeles-o deja după întrevederea cu Uadj Menekh.

Odată ajunsă discuția aici, Nefertep ghici că Horemheb avea propriile iscoade în palat, întrucât aflase de întâlnirea cu pricina.

— Am înțeles-o în ceea ce privește cultele, dar nu știam nimic de restul.

Horemheb înghiți și ultima plăcintă cu carne de vită.

— Ce aștepți de la mine? întrebă apoi într-un mod atât de neașteptat, încât marele preot încremeni.

Nefertep înțelese că se pripise. Nici vinul, nici mâncarea fină nu adormiseră vigilența generalului. Niște vrăbii și câteva guri de vin nu erau de ajuns ca să-l ghiftuiască pe hipopotam și să-i întunece judecata.

— Nu aștept nimic decât onoarea pe care mi-o oferă tovărășia ta și plăcerea de a discuta cu un spirit viu și pătrunzător ca al tău, răspunse Nefertep zâmbind. Am constatat că armata e la fel de nemulțumită ca preoțimea. Mă întrebam cum i se pare întreaga situație unui erou ca tine.

— Îngrozitoare.

Servitorii așteptau un semn de la stăpânul lor ca să elibereze masa și, îndată ce-l zăriră, adunară iute resturile și talerele goale, în timp ce alții ștergeau masa cu o cârpă umedă și le ofereau mesenilor frunze de mentă pentru mestecat. După care aduseră o tavă mare cu bucăți de pepene galben, curmale roșii și primele smochine ce se copseseră.

— Dacă vom suferi noi înfrângeri, zise Horemheb, negreșit mie mi se vor pune în cârcă.

— Nu ne rămâne decât să nădăjduim într-un dar de la Sekhmet, zise marele preot.

La auzul numelui sângeroasei zeițe-leoaică, unealta răzbunării divine, zâmbetul pieri de pe chipul lui Horemheb. De altfel, orice locuitor din Vale simțea fiori reci când se pomenea numele ei.

— Dar… ea nu-i distruge pe dușmanii Soarelui? obiectă generalul.

— Ea e ochiul lui Ra! răspunse Nefertep. Veghează la Marele Echilibru.

Horemheb se cutremură și se gândi la o înfruntare directă între ochiul lui Ra și cel al lui Nefertiti. Totuși îndrăzni să ia o bucată de pepene și mușcă din ea cu grijă.

— Îi aducem multe jertfe în vremurile acestea, adăugă Nefertep, băgând de seamă neliniștea militarului.

Într-adevăr, locotenenții îl înștiințaseră pe Horemheb că era o neobișnuită agitație în jurul templului din Memphis, orașul a cărui zeiță protectoare era Sekhmet.

— Dar ce crezi că s-ar putea întâmpla? întrebă îngrijorat generalul, apucând două curmale.

— Nu știu, răspunse Nefertep pe tonul celui care, dimpotrivă, știe.

— Consiliul regal îi e întrutotul supus, observă generalul. N-o va înlătura niciodată.

Nefertep ridică spre bărbatul din fața sa un chip calm și enigmatic.

— Zeilor nu le place să nu-i bagi în seamă prea multă vreme.

Horemheb avu nevoie de ceva timp ca să reflecteze la aceste vorbe cu subînțeles.

— Soldaților nici atât, zise el în cele din urmă.

Păsările încetaseră să ciripească în sicomori. Primii lilieci țâșneau ca niște săgeți pe cerul albastru-vânăt, înhățând insectele întârziate și întâii fluturi de noapte.

Horemheb îi mulțumi gazdei sale și anunță că se retrage. Ca toți militarii, se culca devreme. Escorta sa, hrănită cum se cuvine de servitori, îl aștepta deja la ușă. Nefertep își conduse oaspetele până acolo. Un purtător de făclie păși înainte. Horemheb aținti asupra gazdei sale o privire mută, îndeajuns de lungă pentru a arăta că înțelesese invocația către Sekhmet. Nefertep îi susținu privirea, cu o umbră de zâmbet și cei doi bărbați se despărțiră urându-și o noapte liniștită.

♀

În zori, un slujitor din casa lui Nefertep încălecă pe un catâr și porni într-o călătorie prin regat, având asupra lui trei scurte mesaje scrise. Prima oară poposi la Akhetaton, orașul cel mai apropiat, unde merse acasă la Pentju. Mesajul era formulat astfel:

Deșertul e liber și leoaica poate să sară.

Următorul destinatar fu Khamer, la Heliopolis, iar textul era:

Steaua leoaicei răsare curând.

Mesagerul se duse apoi la Humose, la Theba, purtând mesajul:

Leoaica n-are a se teme de lăncier.

Numai doi mari preoți aveau privilegiul să primească misterioasa informație a lui Nefertep. Era destul. O îndelungată experiență îl învățase pe acesta că limba e o slujitoare necredincioasă, zăpăcită sau nebună și că doar spiritele superioare precum cele ale lui Humose și Khamer știau s-o țină în frâu.

Cât despre al treilea mesaj…

♀ Capitolul 10

„PASĂREA CELESTĂ ȘI-A LUAT ZBORUL”

Cu gemete și fețe plânse, după cum cereau împrejurările, doicile veniră să le trezească pe prințese pentru una din zilele cele mai cumplite din viața lor.

Spălate, fardate, purtând peruci, prințesele coborâră împreună scara ca să se alăture mamei lor în curtea palatului. Lângă Nefertiti se afla un băiețel, iar în spatele amândurora, purtătorii de evantai țineau muștele la distanță.

Prințesele se uitară cercetător la băiețel. Era unchiul lor, Tutankhaton. Un unchi de numai șapte ani. El își întoarse pe furiș capul spre ele și încercă să le zâmbească timid.

La un semn al șambelanului Uadj Menekh, conducătorul ceremoniilor le rugă pe cele șase fete să se rânduiască de-o parte și de alta a regentei. Numai că asta ridica o problemă, întrucât Tutankhaton era deja la dreapta ei. Nefertiti, sătulă de ezitările și discuțiile ce nu mai conteneau, porunci ca lângă viitorul rege să fie așezate Ankhensepaton, viitoarea lui soție, Maketaton și Meritaton. Doicile se înșirară după purtătorii de evantai.

Urlete înspăimântătoare izbucniră. Erau bocitoarele.

Nefertiti rămase ca de piatră. Știa că toți ochii erau ațintiți asupra ei. Dar mai ales privirea celui mai înverșunat dușman al său, Semenkhere, ce stătea singur în spatele ei. Ar fi vrut să nu-i îngăduie prezența la ceremonie, însă Ay se împotrivise ferm.

Meritaton îi aruncă mamei sale o privire plină de îngrijorare. Regenta era livid. Apoi privirea celei mai mari dintre prințese o întâlni pe cea a lui Ankhensepaton. Amândouă făcură ochii mari, ceea ce în limbajul lor mut însemna: „Ne așteaptă o încercare grea. Răbdare.”

După grupul regal venea cel al Consiliului: Ay, Maya, Pentju, Uadj Menekh și comandantul garnizoanei din oraș, Ptah-Sehedj. Panesy, firește, conducea ceremonia, înconjurat de zece preoți, ajutați la rândul lor de douăzeci și doi de scribi. Îl puteai vedea la poartă, așteptând cortegiul să se rânduiască.

Uadj Menekh trimise un scrib să-l înștiințeze pe Panesy că totul era gata. Marele preot, întâiul slujitor al lui Aton, ridică brațul și cortegiul se urni. N-avea de mers prea mult, doar până pe partea cealaltă a străzii, la Casa

regelui, dar alaiul era atât de lung, încât atunci când Panesy ajunse la ușă, cei de la coada cortegiului, slujbași și demnitari, nu trecuseră de poarta palatului.

Ankhensepaton sperase să-l zărească pe Pasar. Degeaba. Numeroși curioși umpleau strada, întinzându-se în stânga și-n dreapta cât vedeai cu ochii. Un detașament de două sute de militari comandați de zece locotenenți călări asigurau menținerea ordinii.

Catafalcul regal, așezat pe un palanchin dus de opt bărbați, ieși din Casa regelui. Strigătele se întețiră. Trompetele gărzii sloboziră în văzduh o chemare stridentă, aproape disperată, ca urletul unui animal ceresc rănit. Ankhensepaton crezu că o să leșine. Tutankhaton roti ochii în jur, speriat. Cei aflați la mică distanță prinseră câteva frânturi dintr-o formulă ritualică recitată de Panesy: „ … În regatul tău pământesc… Gloria lui Aton…” Ceilalți n-auzeau nimic.

Purtătorii palanchinului porniră pe stradă în direcția răsăritului, unde îi aștepta un detașament de cincizeci de bărbați înarmați, încadrați de zece locotenenți călări. Un alt palanchin îi urmă îndeaproape, ducând vasele canope, în care se aflau viscerele regale. Veneau apoi două palanchine cu mobilierul funerar și statuia concubinei regale, în mărime naturală, o fetișcană goală, cu farmece din lemn de cedru pictat. Într-adevăr, defuncții nu renunțau la poftele trupești. Cu totul, era nevoie de douăsprezece palanchine pentru această trecere în lumea de dincolo.

După ce cortegiul înaintă suficient pe stradă, Panesy urcă într-o lectică și-l urmă. Preoții și scribii mergeau pe jos. Conducătorul ceremoniilor veni s-o roage pe Nefertiti să ia loc în lectica sa. Ea îl urmă cu pas vădit șovăielnic împreună cu o însoțitoare și se întinse într-o lectică de gală, galbenă cu perdele roșii, care fură numaidecât coborâte. Gărzile îndepărtară mulțimea și lectica se urni. Tutankhaton se urcă într-o lectică asemănătoare. Prințesele se instalară câte două în alte trei lectici, Semenkhere și Consiliul regal ocupară încă șase, iar doicile porniră pe jos. Un alt detașament militar încheia cortegiul. După el veneau la pas bocitoarele și tot poporul din Akhetaton.

Cele douăsprezece palanchine și cele douăsprezece lectici ajunseră curând la capătul străzii și cotiră spre răsărit, apucând pe drumul către mormintele din munte. Poposiră aici trei ore mai târziu, la primul ceas al după-amiezii. Câțiva ulii brăzdau cerul de argint cu zborul lor, doar aparent nepăsător.

O sută de gărzi și douăzeci de călăreți așteptau la intrarea mormântului de curând săpat în piatră. Panesy coborî din lectică. Preoții și scribii i se alăturară pentru a merge să întâmpine mumia regală la intrarea în ultima ei locuință. Șase preoți tămâiau deja catafalcul. Cu toții așteptau ca ocupanții lecticilor să pună piciorul pe pământ pentru a începe ritualul. Panesy repeta în gând primele cuvinte pe care le va adresa răposatului: „Intră, fiu al lui Aton, stăpân al Celor Două Pământuri, Stâlp al Dreptății…”

Lectica lui Nefertiti tocmai fusese lăsată jos. Purtătorii se grăbiră să dea la o parte perdelele. Regenta puse un picior pe pământ, doar unul, căci apoi se prăbuși. Însoțitoarea ei țipă și vru s-o ridice. Tutankhaton, care de-abia coborâse din lectică, se repezi s-o ajute, cu slabele lui puteri. Cărăușii săriră și, fără să le poruncească nimeni, întinseră trupul regentei în lectică.

Se iscă o mare învălmășeală. Numeroase persoane sosiră în fugă, prințesele, doicile, Consiliul regal, purtătorii celorlalte lectici, scribii. Pentju își croi drum prin mulțime. Ținea în mână o oglindă din bronz lustruit pe care o așeză în dreptul gurii lui Nefertiti. Oglinda nu se aburi. Pentju își puse palma de pieptul regentei. Nimic.

Se întoarse, dând cu ochii de prințesele cu fețe adânc mâhnite.

— Pasărea celestă și-a luat zborul. Cuplul divin s-a unit în Aton! rosti el.

Apoi ochii îi căzură asupra lui Ay, care pălise. Privirile li se încrucișară, înfruntându-se, mai ascuțite ca niște pumnale, dar buzele lor rămaseră pecetluite de cunoașterea reciprocă a omorurilor săvârșite. Bătrânul părea să mestece un rest de mâncare, dar, de fapt, își rumega ura. Brusc, băgară de seamă că cineva se uita la ei. Era Meritaton, singura dintre prințese care nu se lăsase cuprinsă de nebunia din jur. Cu bărbia tremurându-i, îi străpunse pe cei doi bărbați cu o privire aproape la fel de fixă ca a unei măști mortuare.

Surorile sale, doicile și femeile din suita lui Nefertiti porniră un întreg cor de vaiete, iar bocitoarele socotiră că e un prilej bun s-o ia de la capăt, încă și mai abitir. Toată câmpia de la poalele muntelui răsuna de larmă.

Ay și Pentju o priviră stăruitor pe tânăra prințesă, surprinși de atitudinea ei. Însă Meritaton se răsuci brusc pe călcâie și ocoli lectica pentru a se apleca asupra cadavrului mamei ei.

Un mesager alergă să-i ducă vestea lui Panesy care, aflat la trei sute de pași mai departe, observase dezordinea și agitația, fără să și le poată explica.

La cinci pași mai încolo, Semenkhere, neclintit, nu scăpă nimic din dublul schimb de priviri, între Ay și Pentju, pe de-o parte, și între cei doi bărbați și Meritaton, pe de alta. La început fu uimit, apoi tulburat. Oare înțelesese bine aceste înfruntări mute?

Speriat de țipetele ce izbucneau împrejur, fratele său vitreg, Tutankhaton, se îndreptă spre el, palid la față, și-l luă de mână. Semenkhere îi înconjură cu brațul umerii plăpânzi. Băiețelul începu să plângă. Cea care murise nu-i era mamă, însă prea multe emoții se adunaseră în atât de puține zile. Semenkhere îl strânse mai tare lângă el.

— Sunt aici, îi spuse. Nu plânge.

Cuvinte derizorii, își dădu și el seama îndată ce le rostise. De multă vreme avea anumite bănuieli legate de moartea fratelui său. Iar bănuielile tocmai i se schimbaseră în convingeri. Akhenaton fusese otrăvit. Și aceiași uneltitori o uciseseră acum și pe Nefertiti.

Nu era decât o jucărie în mâinile lor. Și deodată pricepu ura pe care defunctul rege o purtase acestui cler. O plătise cu viața, la fel și văduva lui.

Tutankhaton se ghemui lângă fratele său mai mare. Pentru prima oară după mult timp, emoția îi apropia pe tânăr și pe băiat, despărțiți până atunci de întâmplările și protocolul vieții la palat.

Se stârni un vânt ușor. Vârtejuri de praf se răsuceau ca niște duhuri rele printre aceste personaje importante, sporind haosul.

Situația devenea critică. Era cu neputință să se oficieze înmormântarea regelui în prezența cadavrului soției sale. Niciun protocol nu prevăzuse o împrejurare de acest fel. Însă se impunea luarea unei hotărâri neîntârziate, deoarece la ora șase se întuneca, iar drumul de întoarcere dura două ore. Într-adevăr, punând la socoteală întârzierea de până acum, mobilierul regal nu mai putea fi coborât în mormânt într-un răgaz atât de scurt. Doar rugăciunile pentru așezarea vasului cu pământ amestecat cu boabe de grâu, ce simboliza renașterea defunctului pe tărâmul celălalt, țineau o jumătate de oră.

Se organiză pe loc un sfat între membrii Consiliului, inclusiv Panesy, Uadj Menekh și conducătorul ceremoniilor. Deciseră ca lecticile lui Nefertiti și ale fiicelor sale, alături de suitele lor, să se întoarcă în oraș. În schimb, Semenkhere și Tutankhaton vor rămâne să asiste, ca frați ai regelui, măcar la ritualul de deschidere a gurii. Mutnejmet, sora lui Nefertiti și soția lui Horemheb, alese să urmeze lectica surorii sale, iar Ay hotărâse s-o însoțească și să se înapoieze în oraș.

Șapte lectici și purtătorii lor făcură așadar cale-ntoarsă, escortate de scribi, de slujbași ai Casei regale, de doici cu alaiul lor și de un detașament al gărzilor. Horemheb, încadrat de doi locotenenți, urmărea această harababură cu ochi reci. Îi veni în minte, cuvânt cu cuvânt, discuția de la cina din casa lui Nefertep. Regenta murise, exact la momentul potrivit.

Cu puțin înainte de ora trei, Panesy își reluă locul la intrarea în mormânt. Cu gândurile zburându-i, în chip vădit, aiurea, deschise gura și-și căută cuvintele, fără însă a reuși. Un scrib îi suflă:

— Intră, fiu al lui Aton, stăpân al Celor Două Pământuri, Stâlp al Dreptății…

În realitate, niciunul dintre cei de față nu urmărea ritualul, de altfel născocit bucată cu bucată de răposat pentru a ocoli orice pomenire a zeilor disprețuiți. Fiecare se adâncise în propriile gânduri. Tulburarea era prea mare. Îndată ce se încheie ritualul deschiderii gurii, iar triplul sarcofag fu depus într-un al patrulea, din piatră, în prezența celor doi frați ai defunctului, Semenkhere ieși din mormânt, scos din răbdări, și hotărî să-și ducă fratele, pe Tutankhaton, în oraș. Văzuse destul.

♀ Capitolul 11

O PRIZONIERĂ, UN OSTATIC

Luminile și glasurile ce răsunau în grădini o smulseră pe Meritaton din toropeala ce o doborâse după întoarcerea de la funestul mormânt. Se ridică din pat și ieși pe terasă. În lumina a două torțe se deslușeau patru siluete. Prințesa îi recunoscu pe intendentul Casei regale, pe scribul acestuia, pe mai-marea peste garderobă și pe mai-marea peste peruci. Fără îndoială tocmai atunci se întorseseră în oraș și păreau rupți de oboseală. Câteva cuvinte ajunseră la urechile lui Meritaton când grupul intră în palat:

— Și mâine o vom lua de la capăt cu toate astea…

„Adevărat”, gândi prințesa. Cadavrul mamei sale zăcea în camera ei. Și de parcă ziua de azi nu fusese destul de îngrozitoare, cea de mâine va fi și mai cumplită. Meritaton ascultă brotăceii, broaștele râioase și greierii.

În cele de pe urmă licăriri ale torțelor i se păru că zărește o umbră mișcându-se în fundul grădinii, printre tufele de tuia. Inima îi tresări.

Umbra ridică brațul, schițând un salut. Era Nefer Heru. Dar ce făcea aici? Și de cât timp aștepta? Meritaton își puse sandalele și coborî.

— N-aș fi putut să dorm fără să te văd, zise el. Eram foarte neliniștit.

Ea îl cuprinse în brațe și începu să plângă. Nefer Heru o mângâie pe cap.

— Au omorât-o… izbuti ea să articuleze printre hohote. Și înțeleg acum că ei l-au omorât și pe tata!

— Ssst… Ar putea să te audă cineva.

— Niște ucigași, niște otrăvitori! Pentju ăsta…

— Mi-am închipuit că așa vei crede. Și-mi făceam griji.

— Erai acolo?

— Da. Am văzut tot.

— Au dus ceremonia până la sfârșit?

— Nu, așezarea mobilierului funerar nu va putea avea loc decât mâine. Iar ceremonia din templul lui Aton, poimâine.

— Hoții se vor servi după bunul plac!

— Nu. Uadj Menekh a primit aprobarea ca un detașament de cincizeci de bărbați să rămână de pază.

Ea stătea nemișcată, copleșită de povara durerii, învăluită de parfumul aproape supărător de iasomie și rezedă.

— Pentju ăsta… rosti ea din nou cu vehemență.

— Mai încet, te rog. Gândește-te la mine.

O duse într-un loc ferit și o ajută să se așeze jos. Meritaton își șterse lacrimile cu poala rochiei.

— Fii prudentă, îi spuse el. Nu lăsa câtuși de puțin să ți se ghicească gândurile. Cu siguranță, Pentju nu e singur. Execută ordinele pe care le dau alții.

— Care alții?

— Preoții.

— Câtă dreptate avea tata să-i disprețuiască! Crezi că ei sunt cei care i-au poruncit lui Pentju s-o otrăvească pe mama? Dar de ce?

— Din câte am auzit, ea refuza să le restituie privilegiile, mai ales acela de a-și însuși o parte din prăzile de război.

Prințesa cugetă o clipă, apoi continuă:

— Dar Semenkhere? Nu crezi că el trage sforile? Sunt aproape convinsă că va fi numit succesor al tatălui meu de către Consiliul regal. Lui îi folosesc aceste două morți…

— Ascultă, nu mă pricep să citesc în sufletul oamenilor. Însă nu-l văd în stare să-și ucidă fratele. În ultimii ani eu și colegii mei am avut adesea de-a face cu el. Ni s-a părut un om drept și blând, profund devotat fratelui său… Eu, unul, sunt sigur că n-are niciun fel de legătură cu moartea tatălui tău. Tăcu preț de câteva clipe, apoi adăugă: Acum câteva zile îl găseai fermecător și-mi spuneai că ai putea avea o soartă mai rea decât aceea de a-i fi soție…

— Moartea mamei a schimbat totul. Mi-au sărit în ochi anumite lucruri. Sunt sigură că a fost otrăvită. Mă gândesc că Semenkhere va fi vrut să se răzbune pe ea. L-a înlăturat de la putere și l-a umilit…

Nefer Heru clătină din cap.

— Ia chibzuiește mai bine, îi zise. Când a căzut în dizgrație, singurul care l-a urmat a fost Thutu, în casa căruia și locuiește. Pentju l-a trădat de la bun început. Cum ai vrea tu ca Pentju să fie în slujba lui Semenkhere, mai cu seamă când la mijloc e o uneltire atât de funestă precum cea care a dus la moartea mamei tale?

— Și-atunci cine? întrebă ea. Cine?

— Nu știu. Preoții, ți-am spus.

— Ce se vorbește despre legăturile dintre tata și Semenkhere?

Nefer Heru păru că reflectează.

— Că pentru tatăl tău, Semenkhere a fost fiul pe care nu l-a avut. Și că l-a pregătit pe acest frate vitreg ca pe un urmaș.

— Atâta tot?

— Ce-ai vrea să se mai spună?

— Dormeau împreună.

— Nu văd ce-ar însemna asta.

— Că erau iubiți.

Tânărul își luă un răgaz înainte de-a răspunde.

— Tata m-a învățat să nu judec ceea ce nu cunosc și să nu cercetez inimile și șalele, pretinzând că dețin adevărul.

Se așternu o tăcere îndelungată. O cucuvea începu să țipe.

— Atunci clerul e vinovat? Doar el? șopti Meritaton.

— Poate a fost susținut de armată. Merit, nu te chinui cu astfel de întrebări care nu duc nicăieri. Du-te să dormi. Ziua de mâine și următoarele îți vor pune puterile la grea încercare. Va trebui să le sprijini pe surorile tale mai mici. Ține minte: nu-ți trăda gândurile în fața nimănui. Arată oricui doar durerea pricinuită de moartea mamei tale.

— Sunt mulțumită că ai venit să mă aștepți, zise ea, lipindu-și palma de obrazul lui Nefer Heru. O să vii și mâine?

— Mâine și în toate nopțile ce vor urma.

Își puse mâna pe umărul lui Meritaton. Ea îi întinse buzele. Nefer Heru o sărută.

Prințesa porni, cu părere de rău, spre camera ei. Poate că exista o lume unde iubiții se gândeau doar la desfătările lor. Însă nu era și lumea ei. Ea era prințesă. Adică prizonieră.

♀

Cu toate zdruncinăturile lecticii, Tutankhaton adormi, cu brațele petrecute pe după trupul fratelui său. Emoțiile îl istoviseră. Semenkhere își spuse că se afla aproape în situația regelui defunct.

Dar și alte gânduri îl frământau. Primul se impuse cu rapiditate: bănuielile privind moartea subită a lui Akhenaton i se confirmaseră. De la bun început i se păruse ciudat ca fratele său vitreg să fi murit la treizeci și șapte de ani pentru că inima încetase brusc să-i mai bată. Degeaba îi vorbise Pentju despre stările de leșin caracteristice unei micșorări a pulsului, pe care le avea, chipurile, de multă vreme. Semenkhere nu-și putuse alunga anumite îndoieli. Petrecuse atâtea nopți în patul fratelui său! Nu observase niciodată ca respirația să-i fi fost neregulată, lucru legat îndeobște de puls. Și iată că Nefertiti murise de aceeași boală, după nici trei luni. Până și un copil s-ar fi mirat! Boala comună a celor doi soți fusese Pentju. Unealta criminală a preoților, cu probabila implicare a armatei.

Te sufocai în lectica asta! Semenkhere desfăcu puțin perdelele și văzu că înaintau într-un nor de praf. Purtătorii lecticii se opinteau și nădușeau, scuipând din când în când.

Un alt subiect de meditație: schimburile de priviri pe care le surprinsese când Nefertiti se prăbușise. Cea cu care Ay îl săgetase pe Pentju, aplecat lângă lectica regală pentru a confirma inevitabilul. Venerabilul bătrân îl acuza pe medic că provocase moartea fiicei sale.

Semenkhere clătină cu amărăciune din cap. Își aminti, totodată, și felul în care Meritaton se uitase la cei doi bărbați. Oare ea ce știa? Cum ajunsese la aceleași bănuieli ca el?

Își făgădui să stea de vorbă cu ea, acum că putea din nou să intre în palat. Parcă văzu aievea trupul ei zvelt ca trestia, privirea arzătoare și acel aer mândru pe care-l moștenise de la mama sa.

Al treilea subiect de reflecție îl reprezenta comportamentul lui Thutu. Semenkhere cugetă la ultima lor discuție. „Nu planurile oamenilor sunt cele care se împlinesc, ci întotdeauna cele ale zeilor”, spusese fostul șambelan, citându-l pe Ptah-Hotep. Chiar așa! Tonul cu care rostise acele cuvinte, disprețul neobrăzat pe care-l arătase față de actul ce-l înlătura din funcție dovedeau cu prisosință că Thutu știa că regenta urma să fie otrăvită. Știa că nu peste mult timp va fi repus în drepturi, ba chiar ridicat în rang. Așadar, era unul dintre conspiratori. Dar cine erau aceștia? Bineînțeles că preoții.

Cina la care luase parte în casa lui Thutu, împreună cu cei trei mari preoți, Humose, Nefertep și Panesy, îi veni în minte, la fel și temerile sale. Se purtase reținut atunci ca să nu devină ostaticul lor. Zadarnică prudență! Era deja.

Putea acum să se întoarcă în locuința lui Thutu? În ochii tuturor asta ar însemna o recunoaștere a faptului că fusese complice cu uneltitorii. Apoi realiză că fostul șambelan îl găzduise încă din seara în care Nefertiti îl alungase din palat. Adică de două luni! Prea târziu ca să mai dea înapoi!

Ce însemnau, prin urmare, asigurările de credință și devotament aproape amoroase ale lui Thutu? Cum să mai aibă încredere de-acum înainte în el? Cum să nu tremure de fiecare dată când ducea mâncarea la gură? Se înfioră. Îl privi pe băiatul adormit sprijinit de el și-l mângâie pe cap, întrucât peruca îi căzuse. Semenkhere o așeză binișor la picioarele sale și trase la loc perdelele.

Începu să se gândească iar la fostul șambelan. Nu, Thutu nu l-ar otrăvi, cel puțin nu imediat. Se bizuia prea mult pe revenirea stăpânului său la putere ca să și-o recapete pe-a sa.

Această ultimă concluzie îl conduse pe Semenkhere la întrebarea cea mai arzătoare: Ce-o să se întâmple cu el? Va fi numit regent în locul lui Nefertiti, pentru a-și asuma responsabilitățile cârmuirii regatului până când Tutankhaton va împlini vârsta cuvenită? Dar acesta încă nu fusese încoronat, iar căsătoria lui cu Ankhensepaton, condiție a legitimității sale, nu fusese nici ea celebrată. Ori va fi numit el însuși faraon?

Și cine-l va desemna? Același Consiliu regal? Greu de crezut. Poate că Thutu, negreșit mai bine informat, îl va lămuri în privința asta.

Și, în sfârșit, cu Tutankhaton ce să facă? I se strângea inima la ideea de a-l duce înapoi în palatul rece și neprimitor și de a-l încredința servitorilor și scribilor slugarnici și prefăcuți. Problema fu rezolvată chiar de băiețel, care

se trezi din cauza unei zdruncinături mai puternice, se uită în jur cu un aer abătut, căutându-și din ochi peruca și, după ce-o găsi, spuse:

— Vreau să rămân cu tine. Pot?

— Cred că da, răspunse Semenkhere. Dar va trebui să dăm de știre la palat.

— Nu vreau să mă întorc acolo.

Semenkhere îi mângâie pe obraz, cu un zâmbet obosit.

După două ore de mers prin praf și căldură, sclavii lăsară jos lectica în fața casei lui Thutu. Acesta aștepta în pragul ușii cu o expresie de neliniște pe chip.

— Majestate! exclamă el când Semenkhere coborî.

— Îl iau cu mine pe fratele meu, dacă nu găsești vreun neajuns în asta.

— Majestate, sunt copleșit!

Se înclină adânc, lăsându-i să treacă și se grăbi în urma lui Semenkhere.

— Majestate, am aflat vestea, începu Thutu pe un ton tânguitor.

„N-o cunoșteai deja?”, se întrebă Semenkhere, primind din mâna unui servitor un pahar cu lapte de migdale proaspăt și întinzându-i-l lui Tutankhaton, înainte de a fi el însuși servit.

— E din nou doliu în regat, zise el. Pe cadranul solar al zeilor, miezul nopții sosește uneori pe neașteptate în plină zi.

O tăcere lungă, stânjenitoare și otrăvită se așternu după această afirmație misterioasă. Toți cei din jur, inclusiv servitorii, rămaseră încremeniți, neștiind ce să facă.

— O să mergem să ne răcorim, spuse Semenkhere. Avem nevoie după asemenea călătorie grea. Acum se ridică o problemă ce-așteaptă răspuns grabnic: Consiliul regal o să rămână neschimbat? Și ce va hotărî el? Lucrul ăsta a fost prevăzut?

Thutu fu uimit de calmul oaspetelui său și de privirea pătrunzătoare pe care și-o pironise asupra lui. Ecoul ultimei întrebări îi răsuna în cap precum un ciocănit: „Lucrul ăsta a fost prevăzut?” Ceea ce însemna: De vreme ce v-ați pregătit atât de bine lovitura, v-ați gândit și la urmarea uneltirilor voastre? Thutu stătea locului, prostit. Fostul regent, de-acum viitor regent, avea o minte mai ascuțită decât lăsase să se vadă atitudinea lui de tânăr visător.

— Nu știu, Majestate. Într-adevăr, va trebui să se reunească degrabă.

Semenkhere încuviință, ceru ca un slujitor să fie trimis la palat să dea de știre că tânărul prinț va rămâne cu fratele său până la noi ordine, apoi îl

duse pe Tutankhaton să se spele.

♀ Capitolul 12

URECHEA UNUI BĂIAT

Noaptea căzu peste palatul regal ca peste o barcă gata să se scufunde. Marele Cârmaci, Nefertiti, care o condusese cu o mână de fier, zăcea acum pe patul său, înconjurată de fiicele și de sora ei, de slujitoare, doici și de sclave care umblau de colo-colo fără rost, gemând încontinuu. Fetele jeleau pierderea unei mame, oricât de lipsită de afecțiune ar fi fost ea, Mutnejmet, o parte din ea însăși care pierea, iar celelalte, pe stăpâna vieților lor. Cine va mai aproba cheltuielile pentru mâncare? Cine va plăti simbriile? Cine va veghea la viitorul copiilor, la îngrijirea bătrânilor și la pedepsirea celor necinstiți?

Sufletul omenesc năzuiește la ordine și siguranță. Dacă soțul său fusese Stâlpul Dreptății, regina moartă fusese, la rândul ei, Stâlpul Vieții Zilnice, divinitate secundară a delicatei Nut, care, cu trupul ei firav, susține bolta cerului.

La parter, în lumina tristă a lămpilor cu ulei, privegheau vreo doisprezece scribi, toropiți sau buimaci, după una dintre cele mai grele zile din câte se consemnaseră de-a lungul vremurilor. Din când în când, unul sau altul se ridica să se servească din tăvile cu pâini și fructe și din micile urcioare cu vin și bere aduse de slugi.

La ora opt după-amiază, Uadj Menekh se prezentă la ușa de jos a odăilor reginei și ceru s-o vadă pe Meritaton. Prințesa coborî și privirile li se încrucișară în lumina torțelor ce ardeau în marea sală. Șambelanul părea mult mai răvășit decât și-ar fi închipuit ea. Mâinile îi tremurau, glasul i se frângea și chiar i se stinse de mai multe ori în decursul scurtei sale cuvântări. Meritaton trase concluzia că n-avusese niciun amestec în cele întâmplate.

— Durerea oamenilor e precum fluviul care se zbuciumă, începu el.

Fără îndoială, își pregătise cu grijă cuvintele.

— Dar ar deveni nedreaptă dacă oamenii nu s-ar înclina în fața hotărârii Mamei tuturor virtuților de a se alătura divinului său soț întru Aton.

Meritaton îl privea fără să scoată o vorbă. Ceruse să o vadă ca să-i înșire niște fraze goale?

— Prințesă, am venit să-ți amintesc, cu tot respectul, că, fiind cea mai mare, ție îți revine sarcina de a conduce palatul prințeselor și de a veghea asupra surorilor tale.

Ea încuviință printr-o mișcare abia vizibilă a capului, după care întrebă:

— Și palatul acesta?

Șambelanul își ridică spre ea ochii lăcrimoși, tulburi de deznădejde.

— Consiliul regal se va reuni cât de curând ca să ia o hotărâre privind succesiunea, îi răspunse.

— Acum du-te, îi zise ea. Poate că zorii vor lumina inimile.

El îi sărută mâinile și Meritaton îi simți lacrimile calde pe degete.

Apoi urcă înapoi, își strânse surorile și doicile, ca să meargă împreună la palatul prințeselor și să se odihnească. Alcătuind un mic cortegiu, străbătură curtea ce despărțea cele două clădiri.

Când ajunseră la etaj, Ankhensepaton o urmă pe Meritaton în odaia ei. În timp ce sora cea mare își scotea peruca și o așeza pe suport, sora mai mică îi spuse pe un ton aproape provocator:

— Acum înțeleg. Pasar avea dreptate.

Meritaton se întoarse, smulsă brusc din toropeala ei. Uitase de misteriosul mesaj prin care băiatul o prevenea pe Ankhensepaton că va izbucni o răzmeriță, cu complicitatea marilor preoți Humose și Nefertep, dar și cu a lui Horemheb. Revolta nu se produsese, însă, dacă băiatul era bine informat, *cineva* fusese amenințat cu ea. Cine? Și în ce scop?

— Unde e?

— Cine?

— Acest Pasar. Trebuie să vorbesc cu el.

— Am să încerc mâine, răspunse Ankhensepaton. Dar n-o să mă împiedici după aceea să-l văd?

Meritaton se gândi la ciudata asemănare a vieților lor: ea se întâlnea pe ascuns cu Nefer Heru, iar sora ei cu un băiat misterios, chiar dacă pentru jocuri mai nevinovate.

— Nu.

— Făgăduiești?

— Făgăduiesc. Și-acum, du-te la culcare.

Se întinse pe pat, sfârșită, simțind neplăcerea pe care i-o provocau pielea jilavă și picioarele umflate pline de praf. Nimeni n-avusese timp să se spele.

Îi veni în minte un gând amar: toate informațiile din lume n-ar mai schimba nimic, absolut nimic. Degeaba ar fi avertizat-o cineva că în cutare zi, la o anume oră, Nefertiti va fi otrăvită. Nimic n-ar fi oprit sinistra mașinărie pusă în mișcare de puterile tainice ale preoților și armatei.

Cu asemenea constatare în minte, se lăsă biruită de oboseală.

♀

Zorii îl găsiră pe Ay la ușa pavilionului vizitatorilor, însoțit de șase servitori, de secretarul său și de un scrib. Ceru să-l vadă pe Horemheb care, bineînțeles, nu plecase încă spre Memphis. Generalul era deja spălat și ras, iar peruca pe care-o purta fusese de curând periată. Ay purta peruca din ajun, iar chipu-i descompus lucea de sudoare. Cei doi bărbați se întâlniră în sala cea mare a clepsidrei.

— Tată! exclamă Horemheb cu vocea sa gravă. Doar zeii sunt martorii durerii noastre!

Pasar, care adormise în culcușul său tainic, fu trezit de glasurile ce răsunau pe pardoseala de piatră, printre coloanele înalte. Își propusese să meargă s-o aștepte pe Ankhensepaton în grădină, dar acum se vedea obligat să-și amâne planul.

După obișnuitele vorbe curtenitoare, Ay îi spuse lui Horemheb.

— Vreau să discutăm între patru ochi.

Generalul încuviință din cap și-i rugă pe locotenenții săi și pe scribi să-i lase singuri.

— Erai informat?

— Despre ce? întrebă Horemheb.

„Așadar întrevederea începea prost”, își zise Ay. Horemheb o făcea pe neștiutorul.

— Despre această întâmplare cumplită… Fiica mea…

— Informat despre ce?

Ay își miji ochii.

— Nefertiti a fost otrăvită! strigă el cu furie. Fiica mea a fost otrăvită.

— Adevărat? grăi Horemheb, înălțând din sprâncene. Ce uneltire mârșavă! Ești sigur? Atât de repede după soțul ei? Ce potrivală nefericită! Soția mea ar fi distrusă să audă o asemenea acuzație. De aceea n-am să i-o împărtășesc. Și am să-ți cer să nu-i dezvălui bănuielile tale. Ar tulbura-o prea tare.

Ay asculta cu gura căscată acest potop de exclamații marcate de pecetea celei mai neobrăzate prefăcătorii.

— Dar spune-mi, continuă Horemheb, ai dovezi? Sau vreo speranță de a-l găsi pe vinovat? Merită pedeapsa supremă.

Încurcat, Ay strânse din dinți. N-avea alte dovezi în afară de persoana lui Pentju, dar se feri să pomenească de ea. Nu participase el însuși la complotul pentru otrăvirea lui Akhenaton, cu complicitatea lui Horemheb și cu sprijinul hotărâtor al aceluiași Pentju? Înțelese că nu mai putea miza pe cartea crimei și a indignării. Venise să ceară răzbunare, dar se văzu prins în propria-i capcană.

— Te rog să primești regretele mele cele mai adânci, zise Horemheb.

Ay se uită drept în ochii ginerelui său. Ce joc făcea boul ăsta cu suflet de vulpe?

— Situația e îngrozitoare, zise el, îndreptând discuția în altă direcție.

— De ce?

— Consiliul regal e nevoit acum să-i încredințeze lui Semenkhere regența, dacă nu chiar tronul!

— Ei, și?

— Dar nu voi mai avea nicio putere! N-o să mai pot face nimic pentru tine…

Horemheb își înmuie buzele într-un pahar cu lapte de migdale, apoi îl lăsă jos.

— Chiar puteai să faci ceva pentru mine, pentru armată, vrei să zici? Nu-mi dădusem seama… Cererile mele privind acordarea de mijloace materiale, pentru ca soldații să fie mai bine înzestrați și să se formeze noi corpuri de armată, au rămas fără răspuns.

Uimit din cale-afară, Ay deschise gura să vorbească, dar nu-și găsi cuvintele. Vasăzică Horemheb trecuse în cealaltă tabără! Mai bine zis se alăturase conspiratorilor, oricare ar fi fost ei.

— Cererile tale erau pe cale să fie onorate… rosti Ay printre dinți.

— Hotărârea va fi fost luată fără știrea mea.

Ay tăcu. Nicio hotărâre nu fusese luată, o știa mai bine decât oricine. Fiica lui își făcea griji din pricina puterii tot mai mari a generalilor. Înțelegea prea târziu ce greșeală fatală fusese amânarea acordării de fonduri lui Horemheb, ba, și mai rău, reducerea drastică a celor actuale, o milostenie mai degrabă.

— Dar Semenkhere… reîncepu Ay.

— Da, știu, nu-i decât un tânăr care a fost greșit influențat în trecut. Dar a îndeplinit deja sarcinile unui regent și, prin urmare, știe care sunt

problemele armatei. Regent sau rege, cu un consilier bun, se va ridica, fără îndoială, la înălțimea îndatoririi sale.

Ay îl țintui cu privirea. Evident, consecințele morții lui Nefertiti fuseseră bine cântărite, iar calitățile succesorului ei – apreciate cum se cuvine. Pe scurt, jocurile fuseseră deja făcute.

— Preoții sunt de aceeași părere? îl iscodi el pe un ton morocănos.

— Ar trebui să-i întrebi pe ei.

O treabă anevoioasă! După refuzurile lui Uadj Menekh, niciunul dintre marii preoți nu considerase de cuviință să asiste la înmormântarea lui Akhenaton și se întorseseră cu toții în provinciile lor. Ca să stea de vorbă cu ei, Ay ar fi trebuit să se ducă la Memphis sau la Theba, cale de două zile de mers. Regretă că fratele său Anen, preot de rang înalt în cultul lui Amon de la Theba, era atât de departe. I-ar fi dat un sfat bun.

— Prin urmare, Semenkhere va trebui repus în drepturile sale de regent, zise Ay cu resemnare în glas.

— Regența e una dintre cele două căi posibile, pe care tu însuți le-ai sugerat. Mie nu mi se pare a fi decât o ultimă soluție. Suntem în război la hotarele de răsărit și de miazăzi. Dușmanii respectă mai mult un rege decât un regent. Vom lăsa țara fără monarh până când Tutankhaton va avea vârsta potrivită? obiectă Horemheb. Nu găsesc că e înțelept.

— Susții, din câte înțeleg, urcarea lui Semenkhere pe tron?

Horemheb schiță un zâmbet. Ridurile de la colțurile ochilor săi galbeni se adânciră.

— Dar cine-aș fi eu să mă opun? Sigur că voi susține orice hotărâre s-ar lua.

Ay primi lovitura ca un luptător. Răspunsul ginerelui său dovedea că participase la complot. Auzise destul. Decise să chibzuiască în singurătate la cuvintele lui Horemheb și-și luă rămas-bun. În timp ce îl conducea spre ușă, generalul adăugă:

— După mine, tată, ținând seama de toate aceste evenimente dureroase, Consiliul regal ar face bine să se reunească neîntârziat pentru a lua hotărârea care se impune.

Cu o mișcare ușoară a pleoapelor, oaspetele luă act de acest ordin voalat, îl salută pe general și porni spre casă împreună cu suita sa. După ce plecă și ușa se închise în urma lui, în sală intră Mutnejmet, trasă la față.

— Ce voia tata? întrebă ea.

— A venit să-mi afle părerea. Voia să știe dacă aș accepta ca Semenkhere să fie doar regent.

— Și cine să fie faraon? Tutankhaton?

Horemheb încuviință din cap.

— La ce se gândește tata? Un tânăr de douăzeci de ani și un băiat de șapte în fruntea regatului? Până și biata mea soră, cu toată experiența ei… Se opri și întrebă brusc: L-am auzit zicând ceva de otrăvire. Despre ce vorbea?

Generalul știa că soția sa asculta de multe ori pe la uși. Ezită o clipă, gândindu-se ce să facă: să-i împărtășească bănuielile tatălui său și să le ia în râs sau să susțină că e o neînțelegere la mijloc. Însă Mutnejmet putea să fi auzit mai mult decât lăsa să se înțeleagă.

— Crede că sora ta a fost otrăvită, răspunse el.

Mutnejmet amuți.

— De către cine? întrebă ea într-un târziu.

— Nu știe.

— Are dovezi?

— Nu.

— Pe cine bănuiește?

Horemheb ridică din umeri.

— Nu mi-a spus.

Mutnejmet își trase un scaun și se așeză.

— Cui ar folosi moartea ei? Lui Semenkhere? Dar cum să fi ajuns acesta până la ea? Locuiește departe de palat, la fostul lui șambelan. Există, oare, persoane care au interesul ca Semenkhere să revină la putere? Ce crezi?

— Că durerea l-a tulburat pe tatăl tău. Semenkhere n-are atâția susținători care să ardă de nerăbdare să-l urce pe tron cu prețul crimei supreme, aceea de a lua viața unei persoane regale. L-am rugat să nu-ți împărtășească această idee odioasă și fără noimă și s-o păstreze pentru el. Dacă-l vezi, prefă-te că nu știi nimic. Sper că va avea înțelepciunea să nu-și răspândească în stânga și-n dreapta bănuielile. N-ar face decât să stârnească agitație la palat, fără să rezolve nimic.

Mutnejmet suspină adânc.

— Cred că ai dreptate, recunoscu ea. Că tot veni vorba de Semenkhere, trebuie să se termine odată și cu regențele astea tulburi.

— Sunt de aceeași părere.

— Semenkhere trebuie să-i urmeze la tron lui Akhenaton. I se va găsi un sfetnic potrivit. De ce nu chiar tu?

Horemheb nici nu clipi.

Ea se ridică anevoie, merse să deschidă ușa și porunci mai-marelui peste slugi să se măture sala și odăile, apoi își luă rămas-bun de la soțul ei, înștiințându-l că merge la nepoatele sale.

După ce Mutnejmet ieși, Horemheb oftă la rândul lui. Înăbușise zvonul.

Pasar crăpă ușa adăpostului său. Nimeni. Slugile trebăluiau în curtea interioară, înarmate cu mături și coșuri. Se strecură în grădini și porni de-a lungul malului fluviului, spre grădinile palatului prințeselor.

♀

După ce se spălă, Ankhensepaton îmbrăcă o rochie curată, își puse o perucă pieptănată, periată și lustruită și apoi ieși pe terasă ca să-l pândească pe Pasar. Îi zări silueta subțire jos, printre gardurile ce despărțeau grădinile de fluviu. De-abia sosise și gâfâia încă. Ea ridică brațul ca să-i facă semn și alergă în odaia lui Meritaton.

— A venit!

Meritaton se ridică, istovită ca o femeie bătrână, și-și urmă sora în grădină. Văzând că Ankhensepaton nu e singură, Pasar se ascunse degrabă. Ajunsă la locul de întâlnire și nevăzându-l pe băiat, mica prințesă se încruntă.

— Unde e? întrebă Meritaton.

— Acum câteva clipe era aici… Pasar!

Își întoarse capul în dreapta și în stânga.

— Pasar! strigă ea nerăbdătoare.

Un foșnet de crengi îi atrase atenția. Fata se îndreptă spre gardul unde i se părea că zărise o mișcare. Și-aici îl găsi ascuns pe băiat.

— Pasar! exclamă ea. De ce nu te-arăți?

— Cine e femeia aia? șopti el.

— Sora mea. Vrea să te cunoască.

— De ce?

— O să-ți spună chiar ea.

Pasar ieși din ascunzătoare fără tragere de inimă și o urmă pe Ankhensepaton. Meritaton îl cercetă din creștet până-n tălpi cu o privire amuzată. Ștrengarul avea ceva de șoricel și de vrabie, totodată.

— Tu ești Pasar? îl întrebă cu blândețe.

Băiatul încuviință din cap.

— Eu sunt Meritaton, sora lui Ankhensepaton. Mă bucur să te cunosc.

El își fixă ochii asupra ei fără fereală, ba chiar cu oarecare obrăznicie. Meritaton ghici că între băiat și sora sa mai mică exista o complicitate de care ea va rămâne mereu străină.

— Ce vrei? o întrebă el.

În ciuda tristeții ce-o stăpânea, Ankhensepaton izbucni în râs.

— Aș vrea să-mi spui cum ai aflat ceea ce i-ai spus surorii mele.

El întoarse capul spre Ankhensepaton ca pentru a-i cere consimțământul.

— Adesea mă ascund ca să dorm în camera cu rufărie din pavilionul vizitatorilor. Aud ce se discută în sala cea mare.

— Și nu te-a surprins nimeni?

Pasar scutură din cap.

— Noaptea asta nici atât.

— Noaptea asta?

— Horemheb stă acolo. Azi-dimineață, foarte devreme, a venit să-l vadă un bătrân. Tatăl soției lui.

Meritaton se cutremură. Bunicul ei! Se aplecă spre băiat.

— Și ce-au vorbit?

— Bătrânul a spus că fiica sa a fost otrăvită.

Ankhensepaton încremeni.

— Mama? strigă ea.

— Mama ta? Regina e fiica acelui bărbat? întrebă Pasar.

Ea scoase un țipăt de spaimă și își apucă sora de braț.

— Și Horemheb ce-a răspuns? întrebă Meritaton.

— Că el nu crede așa ceva. Că n-are dovezi. Că nu vrea ca bătrânul să-i spună asta soției lui. Dar după ce bătrânul a plecat, generalul i-a mărturisit totuși femeii sale că bătrânul spunea că fii… regina a fost otrăvită. Dar că el nu crede.

Meritaton era uluită. Băiatul nu putea să fi născocit așa ceva.

În depărtare, o barcă trecu prin fața *Gloriei lui Aton* care se plictisea lângă mal, pustie. Doi bărbați goi trăgeau din apă un năvod plin de pește.

— Și ce-au mai zis? vru să afle Meritaton.

— Bătrânul a venit să-l întrebe pe general dacă e de acord ca Semenkhere să fie numit regent. N-am înțeles prea bine.

— Și?

— Horemheb a zis că este. Dar când i-a repetat soției sale discuția, ea a zis: „La ce se gândește tata? Un tânăr de douăzeci de ani și un băiat de șapte

în fruntea regatului?”

Meritaton își înăbuși un chicotit. Recunoștea prezența de spirit a mătușii ei.

— Asta-i tot?

— Soția lui Horemheb s-a întrebat dacă Semenkhere a poruncit otrăvirea reginei. Generalul a spus că nu crede. Atunci ea a zis că trebuie să se termine odată cu „regențele astea tulburi”, sunt chiar cuvintele ei, și Semenkhere să fie numit rege.

Meritaton căzu pe gânduri. La sfârșit își puse mâna pe umărul băiatului.

— Ai făcut bine că ne-ai destăinuit cele auzite. Urechea ta e la fel de benefică precum a lui Horus.

Pasar adoptă o ținută mândră și-i aruncă o privire lui Ankhensepaton. Cei doi copii rămaseră față în față și prințesa îl luă de mână pe Pasar.

— Dacă o amenință cineva, să vină la mine. Am s-o apăr eu, grăi el.

Lacrimile se iviră în ochii lui Meritaton.

— Vreau să fie soția mea.

De data asta, Meritaton nu-și putu stăpâni râsul.

— Dar ești prea tânăr!

Însă atitudinea băiatului arăta că n-o să renunțe prea ușor.

— Ar trebui să fii un mare general. Ca Horemheb, ca Nakhtmin.

El încuviință din cap. Apoi alergă spre gardul unde se ascunsese mai devreme și scoase o colivie pe care o aduse și i-o dădu lui Ankhensepaton. Înăuntru se afla o pasăre, care țopăia de colo-colo și cânta. O mierlă. Chipul prințesei se lumină.

— E pentru mine?

— Am prins-o chiar eu. Ai să vezi. Cântă. Ankhensepaton râse încântată. Îl sărută pe Pasar pe obraz. Băiatul o îmbrățișă și o sărută cu pasiune.

Meritaton deveni, brusc, gravă. Privirea îi rătăci peste fluviul pe care soarele dimineții îl acoperea cu argint. Doi ulii zburau în înaltul cerului.

Meritaton se întrebă dacă va putea într-o bună zi să-și zărească tatăl înălțându-se între ei, ca o statuie de aur între două efigii ale lui Horus.

♀ Capitolul 13

ÎNȘELĂTORII ȘI JURĂMINTE

Cu picioarele zdrobite de oboseală, întâiul șambelan Uadj Menekh îi ceru secretarului său să-i desfacă scaunul pliant pe care acesta îl ținea la subraț și se așeză. Umblase fără încetare în lungul și-n latul pardoselii de piatră a marii săli a palatului de când Consiliul regal se reunise, cu două ore în urmă, la primul etaj. Își îndoi un picior și-l puse pe coapsa celuilalt, își masă degetele și ceru un pahar de bere.

Un scrib coborî în goană scările și veni lângă el.

— Așadar? întrebă șambelanul. Cum merg discuțiile?

— Ay a propus desemnarea lui Tutankhaton ca moștenitor al tronului și încredințarea regenței lui Semenkhere. Horemheb, Nakhtmin și Pentju s-au opus. Apoi a propus să-și asume el însuși regența, însă Horemheb, Maya, Nakhtmin și Panesy s-au împotrivit din nou, socotind că, potrivit orânduielilor dinastice, regența revine de drept unui membru al familiei regale. Ay și-a ieșit din fire și a spus că renunță să mai vorbească. Panesy a propus desemnarea directă a lui Semenkhere ca succesor al fratelui său la tron și acum analizează cu toții această posibilitate. După părerea mea, propunerea va fi aprobată.

Șambelanul apucă paharul mare cu bere pe care i-l adusese un servitor și bău cu nesaț jumătate din el, apoi își schimbă poziția și începu să-și maseze celălalt picior.

— Du-te înapoi și dă-mi de știre când se încheie discuțiile, îi zise scribului.

Dacă Semenkhere avea să fie ales, Uadj Menekh își trăia ultimele ore ca prim-șambelan, întrucât Thutu își va recăpăta vechea slujbă. Și cu el ce-o să se-ntâmple? Va cădea pradă răzbunării noului faraon? Ridică din umeri. Dă-le-ncolo de onoruri! O să se retragă pe pământurile sale, bucurându-se de respectul datorat oricărui om care trăise în preajma familiei regale.

Își goli paharul și abia avu timp să i-l întindă unui servitor, că pe scară se iscă agitație. Uadj Menekh se ridică în grabă și-l văzu pe Ay coborând, cu fața crispată, urmat de scribii săi. Șambelanul n-apucă să schimbe cu el cele câteva vorbe, din care putea să-și dea seama ce se petrecuse. De fapt, după un salut vag, Ay o porni direct spre ușă și dispăru cu suita sa. După el, Panesy coborî cu pas măsurat, discutând cu Maya, și se îndreptă spre Uadj Menekh. Horemheb, Nakhtmin și Pentju coborâră la fel de senini și se alăturară lui Panesy, lângă șambelan. O mică armată de scribi, condusă de întâiul scrib regal, încheia cortegiul, cu tăblițele pe umăr, călimara la centură, calamusul după ureche și papirusuri nefolosite în mână. Panesy,

care după Ay era cel mai vârstnic membru al Consiliului regal, îi întinse șambelanului un papirus cu șase sigilii.

Semenkhere era desemnat urmașul de drept al tronului divinului rege al Celor Două Pământuri, iar Uadj Menekh primea sarcina de a conduce delegația care, în numele Consiliului regal, îi va duce vestea.

Șambelanul se înclină respectuos. Cei cinci bărbați făcură la rândul lor o ușoară plecăciune.

Cadranul solar, al cărui vârf de aur scânteia în curtea palatului, arăta ora două după-amiaza. Uadj Menekh se întoarse către întâiul scrib regal, care urma să vină cu el și să ducă documentul Consiliului. Trei scribi și o escortă de douăzeci și cinci de lăncieri aveau să-i însoțească. Membrii Consiliului se retraseră. Urmându-i îndeaproape, Uadj Menekh și întâiul scrib ieșiră din palat și se urcară în lecticile ce-i așteptau pregătite pentru drum.

Așezați lângă bazinul cu apă din grădina lui Thutu, la umbra unor smochini înalți, Semenkhere și Tutankhaton jucau dame, sorbind când și când lapte de migdale, îndoit cu suc de rodie.

— Ți-am căsăpit regina! exclamă băiatul trântind un pion alb pe un pătrățel negru.

— Unde ai învățat să joci atât de bine? întrebă Semenkhere izbucnind în râs.

Ce-i drept, el jucase prost, deoarece gândurile îi zburau în altă parte.

— Toată ziua nu fac decât asta, răspunse Tutankhaton.

Thutu, copleșit de emoție, veni să le anunțe sosirea unor oaspeți. Cei doi prinți se ridicară. Silueta lui Uadj Menekh se contura deja în ușă.

— Stăpâne divin, grăi șambelanul, membrii Consiliului regal m-au însărcinat să te înștiințez că, inspirați în înțelepciunea lor de către zeul Aton, se înclină cu cel mai adânc respect în fața ta, noul stăpân al Celor Două Pământuri și purtătorul biciului și al sceptrului.

Și luând sulul de papirus din mâinile întâiului scrib, i-l întinse lui Semenkhere, după care îngenunche înaintea lui. Scribii și Thutu îi urmară pilda.

Tutankhaton își apucă fratele de braț.

— Ridicați-vă, zise Semenkhere, mutându-și privirea de la unul la altul, emoționat. Îmi crește inima de bucurie că barca regatului nu va mai fi una fără cârmaci!

Îl rugă pe Thutu să poruncească să li se aducă scaune oaspeților și să fie serviți cu băuturi. Uadj Menekh era uimit de simplitatea noului rege. Până

și un guvernator de provincie ar fi dat dovadă de mai multă solemnitate. Dar iată că faraonul își poftea oaspeții să ia loc alături de el în grădină!

Nimeni nu îndrăznea să rostească vreo vorbă. Semenkhere, uitându-se cu atenție la cele șase sigilii ale documentului pe care-l ținea în mână, întrebă:

— Câți au fost împotriva numirii mele?

Uadj Menekh șovăi înainte de a răspunde simplu:

— Unul singur.

— Cine?

— Ay.

— Ce dorea?

— O regență.

— Pentru el?

— A făcut două propuneri. Fie o regență pentru tine, fie, dacă nu, pentru el. Amândouă au fost respinse.

— Adică Horemheb s-a opus socrului său?

— Da. Ay nu și-a respectat promisiunile.

— Cele privind dotarea armatei?

— Da.

— Și Pentju?

— A susținut propunerea să fii numit rege.

— Panesy?

— Și el.

— Maya?

— La fel.

Semenkhere dădu din cap. Nefertiti își pierduse tronul și viața pentru că nu-i ascultase pe preoți, iar Ay pierduse partida pentru că nu ascultase armata. Așadar, clerul și armata erau de aceeași parte.

Își pironi privirea pe tabla jocului de dame. Vasăzică un singur om îi fusese potrivnic: Ay. Dar nu un om oarecare. Ay nu fusese doar tatăl lui Nefertiti și unchiul regelui: el era, totodată, socrul lui Horemheb și vărul lui Nakhtmin. Și bunicul prințeselor. Ce-i drept, sentimentele nu cântăreau prea mult în lumea lor, însă legăturile de sânge și aliațele, da. În același timp, Ay avea o influență de temut asupra unuia dintre cele mai importante ținuturi din regat: bogata provincie Akhmim, care influența, la rândul ei, toate centrele puterii. O adevărată caracatiță omul ăsta! De-aia nici nu-l avusese la inimă Akhenaton.

De ce i se împotrivise Ay? Răspunsul era evident: deoarece voia puterea pentru el însuși. Își exercitase influența asupra lui Akhenaton prin intermediul legăturilor de sânge și, la moartea acestuia, sperase să și-o păstreze datorită regenței fiicei sale. Fără îndoială, bănuia că el, Semenkhere, pusese la cale otrăvirea lui Nefertiti ca să ajungă pe tron. Vinovatul nu era întotdeauna cel care trăgea foloase de pe urma crimei? Înfrângerea îl va face, bineînțeles, să-l urască pe fostul regent. Cu atât mai mult cu cât, Semenkhere o știa bine, Ay disprețuia profund orice legătură sexuală stearpă și-l considera pe regent un concubin. Când Semenkhere venise să locuiască, odinioară, în Casa regelui, între Ay și Akhenaton izbucnise o ceartă aprigă.

Una peste alta, pentru prima dată în viața lui, Ay nu putea să aibă nicio influență asupra tronului, căci Semenkhere nu era fiul lui Ty, ci al unei concubine a tatălui său. Odată încoronat fostul regent, Ay ar ieși din jocurile puterii. Iar asta era mai mult decât putea el îndura! Nu va cunoaște liniște până când nu-și va recăpăta puterea. „Deci o să-mi fie cel mai înverșunat dușman”, gândi Semenkhere.

— Unde este Ay acum? îl întrebă el pe șambelan.

— Am aflat de la secretarul lui, după încheierea adunării Consiliului, că a plecat numaidecât la Akhmim.

— Acolo să rămână!

Uadj Menekh întrebă:

— Unde dorește Majestatea Voastră să doarmă la noapte, ca să dau poruncile de cuviință?

— Azi e prea târziu să discutăm asta. Însă pentru mâine să fie pregătită Casa regelui, care e nelocuită de nouă săptămâni. Aranjează fostele mele odăi pentru prinț, adăugă Semenkhere arătând spre Tutankhaton. Du-te.

Chipul lui Tutankhaton se lumină de bucurie. Uadj Menekh aruncă o privire speriată spre noul său stăpân.

— Casa regelui, Majestate?

Semenkhere pricepu neliniștea supusului său. Palatul cu pricina devenise simbolul concubinajului regelui defunct cu favoritul său. Era oare bine să fie folosit din nou, cu atât mai mult cu cât noul faraon va merge să locuiască acolo cu fratele său mai mic?

— Da, Casa regelui.

Uadj Menekh se ridică de pe scaun și dădu să îngenuncheze, însă Semenkhere îl opri. Șambelanul se întoarse către Thutu, care clătină din cap

zâmbind, ca pentru a-i răspunde la o întrebare nerostită. Semenkhere înțelese și el:

— Thutu m-a înștiințat că nu dorește să-și reia vechea slujbă. Mergi în pace. O să discutăm mâine.

Șambelanul plecă, vădit tulburat.

Tutankhaton își sărută fratele pe obraz.

— Majestate, grăi Thutu, furtuna a trecut.

Semenkhere se uită la el, îngândurat și zâmbitor.

Nu putea să uite că fostul șambelan știuse de otrăvirea lui Nefertiti.

— Da, rosti el, o furtună a trecut.

♀

Era de vină luna, plină și amenințând să arunce peste lume mii de luni mai mici? Sau frustrarea de a nu putea să se destăinuie cuiva? Neliniștea de a fi singură pe lume, după ce-și pierduse tatăl și mama în doar câteva zeci de zile? Teama de acest palat mai apăsător decât un mormânt și prea mare pentru pasul oamenilor? Oricare ar fi fost pricina, îndată ce surorile sale și doicile se retrăseseră în odăile lor, după baie și cină, Meritaton alergă în grădină ca să-l aștepte pe Nefer Heru. El spusese că va veni. Iar ea spera că tânărul va apărea înainte de ora stabilită. Se ascunse după o tufă de tuia ca să-l aștepte, departe de lumina lunii care în seara aceasta i se părea de nesuportat.

Nefer Heru se ivi mergând cu pas domol, neobișnuit, iar când își ridică ochii spre terasă, Meritaton îl strigă în șoaptă. El se întoarse și ea îi văzu tristețea de pe chip.

— Ce ai? îl întrebă când tânărul i se alătură în umbra ascunzișului.

El îi sărută mâinile fără să răspundă. Ea repetă întrebarea.

— Nu știi? zise el. Semenkhere a fost numit de către Consiliul regal urmașul regelui.

Argintul lunii care scălda grădinile căpătă o culoare sumbră, ca în interiorul unei cripte. Orăcăitul broaștelor râioase, mai puternic decât de obicei, semănau cu cântările preoților lui Apopis, celebrând distrugerea lumii. O clipă nesfârșită abia se scurse.

Meritaton înțelese tristețea lui Nefer Heru. Semenkhere nu putea ajunge pe tron decât căsătorindu-se cu o femeie de neam regal. Cu ea.

— Când ai aflat?

— La ora cinci. Ne gândeam să ne întoarcem pe la casele noastre, când un scrib din administrația lui Uadj Menekh ne-a mărturisit că șambelanul

tocmai îi vestise lui Semenkhere hotărârea Consiliului regal.

O tăcere de piatră urmă după aceste cuvinte.

— Nimic n-o să ne despartă, zise ea cu o voce pe care nu și-o recunoștea. Nimic.

— Spui ceva ce e cu neputință.

Ea scutură din cap.

— Nimic.

— Vei fi regină, însoțită pas cu pas…

— Nimic.

El se sperie.

— Vrei să înfrunți întreg regatul?

Ea chibzui puțin.

— Regatul? O curte de uneltitori și otrăvitori care trăiesc departe de regat, chiar așa! Moartea de i-ar lua pe toți chiar în clipa asta și n-aș mișca un deget.

— Meritaton! Ești fiica cea mare a regelui, tu…

— Și-am încetat să fiu femeie din pricina asta? N-am avut nici mamă, nici tată. Am fost o păpușă creată pentru un cuplu de zei vii. M-au plimbat din ceremonie în ceremonie, de parcă n-aș fi avut măruntaie. Mă uit la basoreliefurile din temple care mă înfățișează înconjurată de surorile mele și copleșită de dragostea părinților mei. Dar acolo nu sunt eu. Toate astea sunt false! Crezi că nu văd copiii ce trec pe stradă, purtați în brațe de mame și mângâiați de tații lor? Acei copii care nu vor apărea niciodată în basoreliefuri? Mă crezi oarbă? Ori și pentru tine sunt tot o păpușă?

Uimirea îl făcu pe Nefer Heru să amuțească. După o vreme, îi cuprinse mâinile în palmele sale și le duse la buze.

— Nu, nu ești o păpușă.

— Și-acum trebuie să-l iau de bărbat pe iubitul tatălui meu!

— Meritaton, prin vorbele tale îți răsucești singură cuțitul în rană…

— Mă voi căsători cu el, pentru că trebuie. Fără sinceritate, ca tot ce se face în regat. Însă nimic n-o să ne despartă, pe tine și pe mine.

Tăcu o vreme.

— Numai dacă tu nu hotărăști altfel.

— Meritaton! exclamă el indignat.

— Zeii care ne comandă pe noi doi, Nefer Heru, sunt la fel de puternici precum oamenii care se maimuțăresc în fața lor!

El îi puse mâna pe obraz.

— Vino, să mergem în galeriile subterane.

Prințesa regăsi aproape cu plăcere poporul șobolanilor. La fel ca acești iubiți, ei sfidau poporul ipocrit al suveranilor.

Rodeau, rodeau!

În bezna infernală a clădirilor administrative, ea se oferi însuși zeului Infernurilor. Nefer Heru nu mai era iubitul fermecător și tandru, ci o forță plină de furie. Îi zdrobi trupul. O posedă ca niciodată. Uimită de febra devoratoare a acestui piton uman, Meritaton înțelese: Nefer Heru voia să rămână însărcinată cu el. Iubitul său o siluia, iar ea consimți. Dorea ca pământul să se crape sub trupurile lor. I se dărui așa cum nici nu credea că ar fi fost posibil. El gemu în gura ei, iar ea, într-a lui.

Se desprinseră unul de altul cu părere de rău.

— Ai dreptate, îi spuse el după ce zbuciumul se potoli. Nimic n-o să ne despartă.

♀ Capitolul 14

FLAMURA PROVOCATOARE

La ora opt după miezul nopții, când soarele își începu drumul spre zenit, unde avea să rămână atât de puțin, Semenkhere și Tutankhaton părăsiră, în aceeași lectică, vila lui Thutu, alături de escorta lor, ca să se instaleze în Casa regelui.

Aici fură întâmpinați de Uadj Menekh, al cărui chip vădea ceva mai multă voioșie decât în ajun. În marea sală de la parter, unde timp de șaptezeci de zile se desfășurase îmbălsămarea fostului monarh, trei preoți rosteau, învăluiți într-un nor albăstrui de tămâie, rugăciuni pentru purificarea locurilor. O armată de servitori și sclavi spălau pardoseala.

— Odăile tale și întreg etajul sunt deja gata, Majestate.

În sala spre care dădeau odăile, șambelanul poruncise să se așeze un bazin de piatră unde șase lotuși își desfăceau deja petalele spre lumină. O statuie în mărime naturală a răposatului monarh se înălța cu fața spre răsărit. Dar nimeni nu va mai auzi vocea domoală și mângâietoare a lui Akhenaton.

— Dar flamura?

— Lucrul e pe cale să se încheie, Majestate. Va fi gata la ora cerută de tine.

Și chiar la miezul zilei, după cum se cuvenea, flamura regală fu ridicată pentru întâia oară după șaptezeci de zile, în vârful catargului care întrecea cu mult înălțimea edificiului.

Sacagii, vânzători de păsări și legume, fierari, hangii, dansatori, zidari, conducători de catâri, doici, scribi, notabilități și preoți, pe scurt, întreaga populație din Akhetaton privi cu uimire marele triunghi galben fluturând în vântul ce bătea dinspre răsărit. Pânza nu mai purta discul roșu, ci ceva ce părea a fi caseta noului rege. Însă nimeni nu reuși să o descifreze.

Doicile îl zăriră din palatul prințeselor și alergară să le dea de veste acestora.

— Un rege! Avem un rege! strigară ele, tulburate.

Într-adevăr, nici ele, nici personalul clădirii, nici măcar servitorii din palatul regal nu aflaseră despre cele petrecute în ajun. Doar câțiva scribi știau, atunci când merseseră la culcare, că Cele Două Pământuri aveau un nou stăpân care purta dubla coroană sacră, cea roșie a Țării de Sus și cea albă a Țării de Jos.

Meritaton, Maketaton, Ankhensepaton și surorile lor se repeziră pe terasa dinspre răsărit ca să vadă noul simbol.

— Dar ce scrie în casetă? întrebă Meritaton.

Și cum nimeni nu știa, îl trimise repede pe întâiul scrib al palatului să ceară lămuriri. Semenkhere? Sau Tutankhaton? Ce hotărâse Consiliul regal? Nimeni nu știa. Membrii Consiliului erau de negăsit, la fel și Uadj Menekh. Și pe unde umbla scribul ăla?

Scribul se întoarse după o oră, lăudându-se că aflase răspunsul doar pentru că era vărul celui care, chiar de dimineață, în mare grabă, trasase cu cerneală pe flamură: „Ankh-Kheperu-Ra, iubit de Nefer-Kheperu-Ra”.

Toată lumea rămase cu gura căscată. Ce nume era ăsta? Doar Meritaton înțelese: Nefer-Kheperu-Ra era numele de încoronare al tatălui ei, schimbat ulterior în Nefer-Kheperu-Aton. Cel iubit era, așadar, Semenkhere. Totuși, era și ea năucită și când explică micului grup strâns în jurul ei ce însemna numele, femeile, fetele și chiar întâiul scrib făcură ochii mari.

O doică mai învățată observă că cele două nume nu pomeneau de Aton. Primul, Ankh-Kheperu-Ra se referea la zeul suprem Ra, la fel ca și cel de-al doilea, Nefer-Kheperu-Ra.

Așadar cultul lui Aton luase sfârșit.

De cealaltă parte a străzii, în Casa regelui, domnea agitația. De la înalți demnitari la sclavi, scribii, diverșii intendenți, gărzile, slugile de la grajduri,

bucătarii, brutarii, berarii, fântânarii, bărbierii, spălătorii, manichiuriștii, ipsosarii, se bucurau cu toții să-și reia munca după luni de tristă lâncezeală.

Pentru Semenkhere, experiența de regent se dovedi prețioasă. Știa ce trebuie să facă. Primul personaj chemat în odaia de lucru a regelui fu Thutu. Se priviră drept în ochi, zâmbindu-și.

Întâiul scrib și trei ajutoare de-ale sale se țineau aproape de Semenkhere, în fața celor doi purtători de evantai. Thutu observă că tânărul Tutankhaton era așezat la dreapta lui Semenkhere, flancat și el de un purtător de evantai din șapte pene de struț regale. Așadar noul faraon își pregătea succesorul.

— Te numesc vizir, grăi Semenkhere, cu condiția să-ți iei numaidecât în primire slujba.

Chipul fostului întâi șambelan se lumină. Dar trăda, totodată, și o oarecare uimire, căreia Semenkhere îi cunoștea pricina: până atunci postul fusese ocupat de Maya.

— Îl demit pe Maya, zise el. Și adăugă după un timp: La Consiliul regal, Maya a fost de partea mea doar pentru că-și atrăsese dușmănia lui Ay și n-avea alt protector în afară de mine. Îl voi numi intendent al vistieriei, dar va asculta de ordinele tale, după ale mele, firește.

Chibzui o clipă: Cum de-i luase partea Thutu cu atâta imprudență? Din ce motiv înfruntase mânia lui Nefertiti și-și bătuse cu obrăznicie joc de înscrisul pe care ea i-l trimisese pentru a-l anunța că nu mai e șambelan? Într-un cuvânt, cum de știuse Thutu că el, Semenkhere, va ajunge pe tron? Acesta era unul din misterele pe care își făgădui să le dezlege cât mai curând.

Făcu un semn întâiului scrib, care își îndreptă degetul arătător către unul dintre ajutoarele sale. Acesta se lăsă numaidecât pe vine, desfășură un papirus curat pe planșeta sa și începu să întocmească actul de numire.

— Prima ta sarcină va fi să-i chemi neîntârziat, trimițându-le mesageri călări, pe marii preoți ai tuturor cultelor din cele douăzeci și șapte de nome reale ale regatului, adică cele patruzeci și două de provincii tradiționale.

Era una dintre ciudățeniile Celor Două Pământuri și o dovadă evidentă a puterii preoților. Aceștia sfidau cu înverșunare împărțirea administrativă și păstrau o tradiție străveche, de altfel îndoielnică, potrivit căreia existau, o dată pentru totdeauna, patruzeci și două de nome și fiecare dintre ele avea drept cârmuitor un mare preot.

— Da, rege divin, răspunse Thutu, vădit mulțumit.

Semenkhere făcu încă un semn spre întâiul scrib și al doilea ajutor al acestuia își luă calamusul de la ureche, îl înmuie în călimară și așternu pe papirus, cu mână sigură și iute, primele rânduri ale documentului.

— Apoi, la capătul a zece zile de doliu general, vei pregăti ceremonia de căsătorie. Dar despre asta o să vorbim pe-ndelete mai târziu.

— Da, rege divin.

Semenkhere simți o ezitare în acest ultim răspuns și ghici pricina.

— Ultima regență n-a fost proclamată oficial, nu-i așa?

— Nu, rege divin.

— Deci zece zile de doliu sunt de ajuns.

— Înseamnă că nu vom impune un doliu prea strict, divine rege?

— Întocmai.

— Și îmbălsămarea, rege divin? Hotărârea trebuie luată cât mai repede.

Nici nu încăpea îndoială, cu toată căldura asta.

— La palatul de nord.

Era cel mai îndepărtat palat din oraș și locul unde Nefertiti își trăise cei trei ani de văduvie în alb.

— Cine va răspunde de transport și de restul ceremoniilor, rege divin?

— Pentju.

Noului vizir nu-i scăpă ordinul provocator și ridică o privire iscoditoare spre stăpânul său. Ucigașul va trebui să-și conducă victima spre viața veșnică. Așadar, Semenkhere bănuia că e vinovat.

— Le înștiințăm pe prințese?

— Da.

— În scris?

— Nu, răspunse Semenkhere întorcându-se spre Uadj Menekh. Vei merge tu însuți să le dai de veste, cât mai curtenitor cu putință.

— Și sarcofagul?

Semenkhere șovăi. Apoi își aminti de stela pe care Akhenaton pusese să se graveze în piatră dorința ca soția lui să se odihnească alături de el.

— Lângă fratele meu, regele.

— Da, rege divin.

Încă un gest al întâiul scrib și cel de-al treilea ajutor al său se apucă de scris.

— După aceea îi vei aduna pe comandanții armatelor.

— Da, rege divin.

— Asta-i tot deocamdată.

Thutu deschise gura, gata să vorbească, însă așteptă un semn.

— Da? întrebă Semenkhere.

— În ce zi va avea loc nunta, rege divin?

Semenkhere cugetă.

— De îndată ce vom discuta cu preoții.

Se întoarse spre întâiul scrib:

— Scrie următorul mesaj: „Eu, Ankh-Kheperu-Ra, iubit de Nefer-Kheperu-Ra, ales prin bunăvoința zeilor ocrotitori și prin mijlocirea Consiliului regal pentru a-i urma fratelui meu pe tronul Celor Două Pământuri, îi cer lui Meritaton, fiica fratelui meu, o întâlnire înainte de împlinirea planurilor divine.”

Se întoarse spre Uadj Menekh:

— Sigiliul meu e gata?

— Majestate, zise șambelanul, întinzându-i cu un zâmbet obiectul respectiv, meșterul tocmai l-a isprăvit.

Un scrib se grăbi să ia cilindrul din aramă pe care fusese gravată caseta regală și-l înmuie în cerneală, apoi îi oferi viitorului rege o foaie de papirus curată pentru ca Majestatea Sa să cerceteze pecetea. Semenkhere rulă sigiliul pe suprafața ca fildeșul, privi rezultatul și se declară mulțumit. Un mesager fu trimis să ducă scrisoarea la palatul de peste drum. După care, Semenkhere le porunci tuturor să se retragă și rămase singur cu Tutankhaton. Ieșiră amândoi pe terasă și priviră strada, apoi priveliștea ce se întindea dincolo de clădiri. Spre răsărit, la orizont, munții roșietici ce străluceau sub soarele care se înălța, iar la apus, șesurile aurii, câmpurile și Marele Fluviu ce-și unduia domol apele…

♀

Nici viitorul rege, nici prințul nu văzură însă scena care se petrecu pe malul de est, la mai puțin de-o leghe depărtare, în fața Casei vămilor.

Doi scribi se uitau la trei bărbați care tocmai își trăseseră barca la mal și târau pe uscat un năvod mare, plin cu pește. Prada, care se zbătea între ochiurile plasei ca un ou uriaș din care puiul stă să iasă, era impresionantă. Scribii se îndreptară spre pescari și le cerură să spună cine erau. Se prezentară drept slujbași ai fiscului, apoi le porunciră să dezlege năvodul și se apucară să facă inventarul capturii. Pescarii, un vlăjgan bucălat și fiii săi, își arătară nemulțumirea.

— Dar peștele ăsta l-am prins în apele fluviului!

— Marele Fluviu și tot ce trăiește în el aparțin regelui!

— Dar nu avem rege! L-ați îngropat mai deunăzi!

— Întotdeauna există un rege și voi trebuie să-i plătiți partea ce i se cuvine. Noi am venit s-o luăm.

— Dar regele nu mănâncă pește, la fel ca preoții!

— Asta nu schimbă cu nimic dările.

Unul dintre scribi desfăcuse deja năvodul și scoase din el un barbun gras.

— Înseamnă că o să-l mâncați voi, nu-i așa? își ieși din răbdări tatăl celor doi pescari.

— Nu discutăm acum în ce fel sunt folosite dările, i-o întoarse, batjocoritor, unul dintre scribi.

— Ah! Ai să vezi tu dacă discutăm sau nu! strigă vlăjganul.

Și, apucând cu amândouă mâinile barbunul, îl izbi cu el în cap pe scrib. Pe jumătate doborât de greutatea peștelui, ce cântărea, probabil, șase kilograme, acesta scoase un țipăt de durere și indignare. Însă pescarul îi arse o lovitură strașnică peste față cu același barbun, apoi încă una. Văzând ce face tatăl lor, ceilalți doi pescari înșfăcară doi somni și-l bătură cu ei pe celălalt scrib. Calamusurile zburară, perucile alunecară și, mânjiți de balele peștilor, zgâriați de solzii barbunului și de mustățile somnilor, scribii o luară la fugă țipând, urmăriți de pescari. După ce siluetele lor dispărură în zare, pescarii puseră la loc peștii în năvod, aruncară năvodul în barcă și se grăbiră să împingă ambarcațiunea în apă.

Dările regelui, cum să nu!

♀

— Și pe mama o vor îmbălsăma? întrebă Maketaton.

Ankhensepaton asculta discuția în timp ce repara pentru sora ei mai mică Setepenre îmbrăcămintea unei păpuși, una dintre acele jucării oribile cu ochi de mort. Oare și păpușile erau îmbălsămate? Auzi „da”-ul ursuz al lui Meritaton, urmat de explicație:

— Nu vrei ca ea să trăiască veșnic?

Chiar atunci intră întâia servitoare ca să anunțe că întâiul șambelan și întâiul scrib cer s-o vadă pe prințesa Meritaton. Protocolul impunea ca ea să coboare.

— Spune-le să urce, răspunse prințesa.

Treizeci de femei începură să se agite, așteptând sosirea celor doi emisari. Îl văzură pe întâiul scrib cum îngenunchează pentru a-i înmâna lui Meritaton un sul de papirus, așezat într-o cutie micuță, și apoi cum pleacă. După care îl priviră pe întâiul șambelan escortat de doi servitori ce aduceau

o cupă cu smochine și curmale discutând cu cea mai mare dintre prințese. O observară pe Meritaton desfășurând papirusul și citindu-l, ascultându-l pe șambelan și încuviințând din cap, apoi chemând-o pe întâia servitoare și coborând scara, urmată de purtătoarea ei de evantai, de Uadj Menekh, de scribii săi și de două însoțitoare.

Câteva clipe mai târziu, Meritaton se găsea în prezența lui Semenkhere care, prevenit de sosirea ei, o aștepta la ușă, potrivit protocolului tradițional.

— Bine ai venit în casa ta, prințesă, regina mea, zise el.

Ea ațintи asupra lui o privire gravă în care teama era domolită de curiozitate.

— Inima-mi înflorește la vederea ta, sălaș al divinității, îi răspunse prințesa cu obișnuita formulă.

El o invită să-l urmeze spre spatele sălii ce dădea către grădini și-i oferi un jilț față în față cu al său. În lipsa emoției, briza înmiresmată de iasomie înfioră corsajul lui Meritaton și pânza ce înfășură șoldurile lui Semenkhere. O masă înaltă fu așezată între ei, având pe ea un urcior cu suc de rodii și un castron cu jujube.

Meritaton se uită în jur. Cel puțin douăzeci de persoane puteau auzi ceea ce-și spuneau.

— N-am vorbi mai liber între patru ochi? șopti ea.

Semenkhere îi făcu un semn lui Uadj Menekh și toată lumea se retrase. Regele se ridică, umplu un pahar cu suc de rodii și i-l întinse tinerei femei. Apoi își turnă și el unul, se așeză din nou în jilț și-l bău.

— Moartea mamei te-a urcat pe tron, zise prințesa.

— Nu-i eram drag, dar îi deplâng plecarea.

— Oare?

Se uită țintă la el.

— Eram chiar lângă lectica ei, îți amintești? Am observat privirea pe care i-ai aruncat-o lui Pentju.

Simpla pomenire a numelui medicului scurta calea destăinuirilor, întrucât însemna că și el îl cunoștea pe vinovat. Meritaton își înmuie buzele în sucul de rodii.

— Cu ce e parfumat?

— Nu cu otravă. Cu apă de flori de portocal. Și eu beau.

Ea încuviință din cap.

— De ordinele cui a ascultat Pentju?

— Nu de-ale mele.

— Ai recunoaște-o dacă ar fi așa?

— Dacă eram omul care să folosească otravă, firește că nu, răspunse el cu un zâmbet. Dar într-un astfel de caz, ar trebui să mă bănui că l-am otrăvit și pe iubitul meu frate.

Ea păru descumpănită și o nouă bănuială îi încolți în minte: Băiatul acesta fermecător, întins leneș în jilțul lui, putea să fi poruncit otrăvirea fratelui său și a soției acestuia ca să ajungă pe tron? Tulburarea adâncă și ciudată pe care-o arătase după moartea lui Akhenaton fusese doar o comedie? Sau povara vinovăției?

— Spune-mi, începu el, ce te face atât de sigură de faptul că mama ta a fost otrăvită? Și de ce atunci i-ai aruncat acea privire acuzatoare lui Pentju?

Ea tăcu o vreme. Apoi se uită în ochii lui Semenkhere și răspunse cu voce limpede:

— L-am văzut cumpărând otravă. Ciumăfaie.

— Cum? strigă Semenkhere atât de tare, încât gărzile, aflate la cincizeci de pași mai încolo, întoarseră capetele.

Ea continuă să povestească.

— Cel care i-a vândut otrava cerea un preț prea mare. Cincizeci de *debeni.* Pentju a încercat să se tocmească. Celălalt l-a amenințat că o să dezvăluie că-i mai vânduse cândva o astfel de otravă.

Semenkhere se aplecă spre Meritaton, holbându-se neîncrezător la ea.

— Atunci Pentju l-a omorât și i-a aruncat cadavrul în Marele Fluviu.

— Unde s-a petrecut asta?

— Într-o sală din pavilionul arhivelor, pe la miezul nopții.

— Dar ce căutai tu acolo?

— O să-ți spun altă dată. Ceea ce contează, aici și acum, e că nu știu la ordinele cui a acționat Pentju.

Se opri și-i aruncă viitorului ei soț o privire arzătoare.

— Semenkhere, zise ea, mai degrabă m-aș otrăvi decât să iau de bărbat, de dragul dinastiei, pe ucigașul tatălui și al mamei mele. Demonii de pe celălalt tărâm nu mi-ar da pace un milion de ani și ar fi îndreptățiți. Ori îmi dovedești că n-ai nicio legătură cu aceste două morți, ori nu vei urca pe tron. Cel puțin nu alături de mine.

El încuviință din cap, fără să arate pic de emoție.

— Meritaton, grăi el, sunt fericit să te aud spunând asta.

Ea, încremeni de uimire.

— Ești fericit…

— Lasă-mă să termin. Nu-mi pot dovedi nevinovăția decât într-un singur fel. Am să-l chem la mine pe Pentju pentru o discuție între patru ochi, iar tu te vei ascunde după o draperie din odaia mea de lucru, ca să asculți.

Ea rămase o clipă năucită de propunere.

— Crezi că va mărturisi? întrebă într-un târziu.

— Nu știu. Însă discuția ar trebui să-ți alunge îndoielile.

Meritaton lăsă capul în piept. Inima îi bătea năvalnic.

— Și-acum îți voi cere să te prefaci că te întorci în palatul prințeselor și apoi, prin grădină, să revii aici neîntârziat, însă fără escortă. Gărzile vor primi ordin să te lase să treci. Intrând la mine dinspre grădină, vei ajunge într-o odăiță mascată de o draperie grea. Vei rămâne ascunsă în spatele ei până când Pentju va pleca.

Meritaton nu-și putu stăpâni tremurul buzei de jos.

— Bine, zise ea ridicându-se.

Semenkhere o conduse până la ușă.

♀ Capitolul 15

APA DE FLORI DE PORTOCAL

Cu o pânză proaspăt spălată înfășurată în jurul șoldurilor, cu pectoralul favorului regal împodobindu-i torsul și cu ochii meșteșugit fardați, Pentju intră în odaia regală de lucru, cu buzele înțepenite într-un zâmbet larg.

— Majestate, pentru mine e o zi de fericire și slavă, rosti el după ce Semenkhere îl pofti să ia loc în fața sa.

Nefiind încă încoronat, viitorul rege socotea că e cam timpuriu și chiar nepotrivit să-și primească oaspeții pe un tron așezat la înălțime, invitându-i astfel să-i sărute sandaua.

Semenkhere îi servi lui Pentju același suc de rodii ca lui Meritaton.

— Apă de flori de portocal, recunoscu cel care se apropie de trupul regelui. Băutură divină!

— Dar prea delicată, fără îndoială, ca să ascundă gustul de ciumăfaie, zise Semenkhere, țintuindu-și oaspetele cu privirea.

Zâmbetul dispăru pe dată de pe chipul lui Pentju. Puse la loc paharul pe masa de alături.

— Ce-are a face ciumăfaia? exclamă el alarmat.

— Nu-i otrava cu care ai scurtat viața reginei? îl întrebă Semenkhere, la fel de calm.

— Majestate! strigă Pentju crispat. O asemenea bănuială!…

Semenkhere își sorbi liniștit băutura.

— Pentju, vreau să te cruț de strădania umilitoare a minciunii. Am un martor care te-a văzut cumpărând o sticluță cu ciumăfaie în subteranele pavilionului arhivelor, pentru suma de cincizeci de *debeni.* Prețul ți s-a părut prea mare. Negustorul îți mai vânduse însă aceeași otravă și te-a amenințat că va dezvălui totul. Așa că l-ai omorât și i-ai aruncat trupul în Marele Fluviu. Zece gărzi se află în spatele ușii de care tocmai ai trecut, gata să te aresteze la prima chemare a mea, în cazul în care ai încerca să mă faci să împărtășesc soarta negustorului.

Chipul lui Pentju deveni livid. Medicul se lăsă pe spate, copleșit.

— Vasăzică, știi tot, șopti el cu voce răgușită.

— Nu. Dar vreau să aflu la ordinele cui ai acționat. Vreau să știu cum tocmai tu, deși ai o meserie care îți cere să ocrotești viața, te-ai transformat în ucigașul divinelor persoane ale regelui și soției lui.

— Așadar sunt un om mort!

— Nu. Căci n-am să dezvălui nimănui ceea ce-mi vei spune. Crimele tale sunt prea grave pentru a fi judecate aici, pe pământ. Te voi îndepărta de palat, dar te voi încredința teafăr și nevătămat judecății puterilor din lumea de dincolo.

Semenkhere își turnă încă un pahar cu suc de rodii. Pentju rămase încremenit vreme îndelungată, privind în gol.

— Am fost silit…

— Nu mă îndoiesc. Vom vedea mai târziu ce mijloace au folosit cei care te-au silit. Dar cine au fost?

— A existat un mare complot. Dar eu n-am avut de-a face decât cu doi oameni.

— Cu cine?

Pentju își ridică ochii spre Semenkhere. Se vedea că îi venea greu să-și înghită propria salivă.

— Bea, îi porunci Semenkhere. Cu cine?

— Humose. Nefertep.

— Ei ți-au cerut să-l otrăvești pe fratele meu?

Pentju încuviință din cap.

— De ce?

— Socoteau că situația preoților devine greu de îndurat și că fratele tău sfida țara întreagă și pe zeii străvechi. Plănuiseră să îndemne la răzvrătire și să trimită un grup înarmat să atace palatul unde fratele tău regele și cu tine locuiați, să vă ucidă și să dea foc clădirilor.

— N-ar fi putut s-o facă fără complicitatea armatei.

— Asta le-am spus și eu. M-au asigurat că armata nu va reacționa. Am preferat să cruț atât de multe vieți omenești și s-o pun în pericol doar pe-a mea.

O tăcere grea ca plumbul urmă după aceste cuvinte.

Aerul duhnea, de parcă în odaie se deșertase un hârdău plin cu lături puturoase sau se destupase o groapă în care putrezea un leș. Semenkhere se ridică și deschise larg ușile dinspre terasă, apoi se așeză iar în jilț.

Imaginea lui Ay înfruntându-l pe Pentju lângă trupul neînsuflețit al lui Nefertiti îi veni în minte. Otrăvirea reginei fusese pusă la cale fără știrea stăpânului din Akhmim. Dar cea a lui Akhenaton? Semenkhere își aminti că-i văzuse pe Ay și Pentju discutând în șoaptă la puțin timp după ceremonia despărțirii de trupul regelui. Când Semenkhere se apropiase de ei, amuțiseră. O întâmplare neînsemnată, care totuși îi rămăsese în memorie. De ce oare?

— N-ai avut de-a face decât cu Humose și Nefertep? întrebă el, preferând s-o ia pe ocolite ca să ajungă la întrebarea care nu-i dădea pace.

Spaima și rușinea îi descompuseseră într-atât chipul lui Pentju, încât era cu neputință să înțelegi ceva din expresia lui. Medicul își trecu dosul palmei peste fruntea brobonată de sudoare. Dar nu răspunse.

— Ți-am pus o întrebare, stărui Semenkhere.

— Ei doi mi-au cerut să pun otravă în mâncarea regelui, grăi în cele din urmă Pentju. Însă…

Semenkhere așteptă continuarea. Care întârzia din cale-afară de mult.

— … însă am înțeles că și alții aveau cunoștință despre complot.

— Cine anume?

— Ay, rosti Pentju atât de încet încât numele de-abia se auzi.

— Ay? repetă Semenkhere.

Pentju încuviință din cap.

— Cum ți-ai dat seama?

— Nu reușeam să fac rost de ciumăfaie. E o otravă greu de preparat. Dacă e prea slabă, provoacă doar coșmaruri, dacă e prea puternică, ucide pe loc. Apoi, într-o bună zi, un negustor m-a căutat ca să-mi propună diferite

licori, printre care și ciumăfaie. Mi s-a părut o coincidență ciudată. L-am întrebat de unde venea. De la Qoceyr, mi-a răspuns el. Însă eu știam că Ay are acolo o prăvălie de mirodenii. Așadar, am cumpărat otrava. A doua zi, Ay m-a întrebat, pe un ton repezit, dacă mă întâlnisem cu Humose și Nefertep. Atunci am înțeles că cei trei acționau împreună.

Pentju își goli paharul cu suc de rodii. Semenkhere i-l umplu din nou, apoi își turnă și într-al lui.

— Și pentru Nefertiti? întrebă el.

— Când ea i-a succedat fratelui tău, firește că ei au sperat, bazându-se pe promisiunile lui Ay, că vor avea loc unele reforme. Au vrut să discute cu ea. Însă Nefertiti a refuzat să-i primească. De asemeni, și armata era dezamăgită.

— Horemheb?

— Da.

Un nou val de liniște se lăsă peste încăpere. Pentju își ținea ochii în pământ, iar Semenkhere nu-și dezlipea privirea de la oaspetele său.

— Au plănuit să te omoare și pe tine, zise Pentju cu un glas ce semăna tot mai mult cu un orăcăit. Ziceau că în sângele neamului tău curge un soi de venin și asta n-are leac. I-am făcut să înțeleagă că tu erai singurul capabil să prelungească linia dinastică în avantajul lor și că purtarea ta ca regent lăsa să se vadă asta, prin cumpătarea pe care o dovedișeși în ceea ce-i privea…

— Cum l-ai otrăvit doar pe fratele meu, deși noi doi împărțeam aceeași mâncare?

— Îți amintești că uneori, seara, el lua o poțiune ca să doarmă?

Semenkhere încuviință.

— Băutura era amară, continuă Pentju. O îndulceam cu miere. Eu însumi o preparam.

— Ai avut complici printre servitorii casei?

Pentju clătină din cap.

— De ce m-ai părăsit când Nefertiti m-a alungat?

— Pentru că numai în felul ăsta puteam intra în palat.

Semenkhere se temu ca Meritaton să nu leșine în ascunzătoarea ei și să facă zgomot.

— Dar Maya?

— I-a fost întotdeauna devotat trup și suflet lui Ay, răspunse Pentju cu glasul întretăiat. Și pe deasupra…

Lăsă fraza neterminată.

— Și pe deasupra? insistă Semenkhere.

— Era legat de persoana lui Nefertiti…

Semenkhere nu se opri asupra acestor cuvinte, îndeajuns de grăitoare: „legat de persoana”. Știa ce însemnau ele. Din grijă față de Meritaton și ca să evite o reacție zgomotoasă a prințesei, care îndura probabil o adevărată agonie în spatele draperiei, se abținu să insiste asupra acestui subiect.

— Însă, reîncepu Pentju, Maya a înțeles că, dacă se opunea complotului preoților, el și familia lui ar fi izgoniți și nimeni nu i-ar mai putea salva. Așa că și-a ținut gura și l-a trădat pe Ay, care acum îl urăște de moarte.

„Un adevărat cuib de vipere”, gândi Semenkhere. Iar preoții erau deasupra tuturor. După ce-și trimisese la moarte ibovnica regală, Maya trecuse de partea lui Semenkhere în Consiliul regal deoarece nu mai avea niciun protector și spera ca noul stăpân al regatului să-l ierte pentru că-l părăsise atunci când Nefertiti preluase puterea.

— Prin ce mijloace te-au constrâns Humose și Nefertep? întrebă Semenkhere.

— O problemă mai veche. Unul dintre locotenenții mei s-a răzvrătit împotriva mea. Ne-am luat la ceartă. M-am înfuriat groaznic. L-am ucis. Era fratele unui preot al lui Ptah. Am făcut în așa fel încât crima să pară o întâmplare nefericită. Fratele lui a venit să-mi spună că știa tot.

— O ultimă întrebare: de ce tocmai ciumăfaie?

Pentju se sili să-și ridice spre el ochii înroșiți.

— Pentru că efectele ei seamănă cu cele ale unei boli naturale. Omoară abia peste câteva ore. Nefertiti o înghițise cu mai bine de trei ore înainte, pusă în laptele de migdale.

Se așternu o tăcere îndelungată. Semenkhere își făcu iarăși griji pentru Meritaton.

— Du-te acum, zise el. Ți-ai salvat viața. Dar o să-ți schimbi slujba. Nu vreau ca dizgrația ta să fie prea bătătoare la ochi. Ar provoca scandal. Prin urmare, vei fi de-aici înainte mai-marele arhivelor regale. Cunoști deja locurile.

Pentju se ridică, împleticindu-se. De-abia se ținea pe picioare și-și înghițea întruna saliva.

— Majestate, îngăimă el, pentru mine e o zi de fericire și slavă…

Ieși fără să se grăbească și închise ușa în urma lui. Semenkhere se ridică și dădu la o parte draperia. Meritaton era acolo, palidă, cu lacrimile șiroindu-i pe obraji.

— Ești mulțumită? o întrebă el trăgând-o ușor de braț ca s-o așeze în jilțul în care stătuse Pentju.

Hohotele îi zguduiau trupul. Semenkhere îi întinse paharul său cu suc de rodii. În timp ce ea bea, lovituri grăbite răsunară în ușă. Semenkhere se duse să deschidă. Ofițerul gărzii stătea în prag, adânc tulburat.

— Majestate! Cel care se apropie de trupul regelui, stăpânul Pentju… A căzut în curte! E mort!

— Asta dovedește că avea inimă, șopti ca pentru sine Semenkhere. Duceți-i corpul în sala gărzilor, iar Uadj Menekh să-i înștiințeze familia.

Închise ușa și privi spre Meritaton: o epavă. Asemenea încercări distrug un bărbat, își zise el. Darămite o femeie…

Când văzură că Meritaton se întoarce din Casa regelui clătinându-se, sprijinită de brațul însoțitoarei sale, surorile sale se speriară și se năpustiră cu toatele în odaia ei. Ce se întâmplase?

— Căldura, născoci ea un motiv. Lăsați-mă să mă odihnesc. Am să fiu lângă voi la cină.

Doicile izbutiră, nu fără greutate, să domolească grija copleșitoare a prințeselor față de sora lor mai mare. Ankhensepaton coborî în grădină și-l căută din priviri pe Pasar. Însă băiatul nu se afla acolo. De ce nu era mereu prezent? Soarele amenința să dea foc orizontului, iar munții dinspre răsărit păreau că ard. Ankhensepaton se pomeni învăluită de o singurătate roșiatică și deznădăjduită. Nu mai exista nimeni pe lume? Și pentru prima dată, prințesa înțelese că mama ei plecase.

— Mamă! începu ea să plângă.

Însă doar vântul care se stârnise făcea trestiile de pe maluri și palmierii să șoptească. Ea se întoarse spre palat alergând, dar ceea ce se întâmpla în sala cea mare de la parter, o făcu să încremenească.

Mama ei!

Cărăușii tocmai puneau pe pardoseală, supravegheați de Uadj Menekh, o statuie din piatră cenușie, înfățișând-o pe regina defunctă, în mărime naturală, așa cum fusese în ultimele ei zile. Goală, cu chipul marcat ici și colo de trecerea anilor, cu obrajii puțin căzuți, cu sânii lăsați, acei sâni prea mici și care nu alăptaseră niciodată. Statuia era neterminată. Până ieri dominase sala de audiențe a reginei din palatul regal și Ankhensepaton n-o mai văzuse. Din ordinul lui Thutu fusese mutată în palatul prințeselor pentru ca viitorul rege să nu simtă vreo neplăcere dacă ochii i-ar cădea asupra ei.

Ankhensepaton privi statuia. Și brusc se aruncă spre ea și înlănțui cu brațele piatra rece.

♀ Capitolul 16

PATRUZECI ȘI TREI DE COBRE ȘI O VACĂ REA

Trebuia găsit, chiar în aceeași seară, un înlocuitor pentru Pentju, ca să supravegheze mutarea trupului neînsuflețit al reginei și ceremoniile. Uadj Menekh se adresă lui Panesy, care îi trimise cu promptitudinea cuvenită un scrib și medic de rang înalt, Aa-Sedjem. Uadj Menekh i-l prezentă numaidecât lui Semenkhere, care fu surprins de ținuta impunătoare și de aerul reținut și senin al urmașului lui Pentju: un bărbat de vreo treizeci de ani, ale cărui trăsături și chiar trup păreau să fi fost rafinate și șlefuite de învățătură.

— Vei fi așadar medicul meu personal, îi zise Semenkhere.

— E o onoare fără de margini să slujesc frumusețea perfectă, Majestate.

— O să stăm de vorbă mai pe-ndelete după ce vei rândui mutarea defunctei regine în locul pe care l-am ales pentru îmbălsămare, încheie Semenkhere. Dar până atunci te vei instala în camerele de la etaj unde locuia Pentju, în caz că aș avea nevoie de tine.

După care îi dictă întâiului scrib actul de numire a lui Aa-Sedjem drept cel care se apropie de trupul regelui și-i porunci lui Uadj Menekh să-i dea lămuririle necesare și să-i pună la dispoziție toate mijloacele pentru a-și îndeplini în condiții optime însărcinările. Îmbălsămătorii regali, care de-abia își isprăviseră munca, aveau s-o ia de la capăt chiar de a doua zi.

Semenkhere privi la bărbații adunați în odaia sa de lucru: Thutu, Uadj Menekh și-acum Aa-Sedjem. Toți erau niște servitori. Își întoarse ochii spre fereastră: potopul de argint fierbinte, care cădea peste regat, când lichid, când ca o pulbere, îl copleși și pe el. Aton era un zeu splendid. Și, spre deosebire de Ra, nu îmbătrânea niciodată, ci se ascundea doar privirii. Câtă dreptate avusese fratele său să-l așeze pe cea mai înaltă treaptă a Creației!

De-aici înainte cârmuia singur! Un sentiment de plenitudine îi umplu inima pentru prima dată după aproape trei luni. Scăpase de otravă și de răzbunarea lui Nefertiti. Odată celebrată căsătoria, va fi stăpânul absolut al Celor Două Pământuri. Dragostea pe care i-o purtase fratelui său se va

împlini. Îi va succeda regelui defunct, iar sufletul acestuia va trăi în el. Chiar dacă Akhenaton își aștepta renașterea în mormântul din munte.

Rămânea de înfăptuit lucrul cel mai dificil: trecerea de la cultul lui Aton, atotputernic în orașul regal, la reinstaurarea cultelor neglijate timp de șaptesprezece ani, cât ținuse domnia lui Akhenaton.

Îi pofti să plece pe întâiul șambelan și pe noul medic, dar îl opri pe Thutu pentru a se sfătui cu el.

— Marii preoți, zise Semenkhere, mângâind cu palma brațul jilțului, ce reprezenta un cap de leoaică, nu așteaptă decât un prilej ca să se simtă jigniți. Totdeauna trag foloase din asta, găsindu-și așa-zise motive pentru răzvrătire și otravă.

La auzul cuvântului „otravă", Thutu, așezat în fața lui într-un jilț de abanos incrustat cu fildeș, clipi repede de câteva ori. Semenkhere observă. Chiar asta urmărise, să-și prevină vizirul că știa mai multe decât arăta. De altfel, Thutu observase că jilțul monarhului nu aparținea mobilierului obișnuit al odăii în care se aflau. Așadar, Semenkhere ceruse să-i fie adus anume din magazii. Oare capul leoaicei, zeița răzbunării, Sekhmet, se voia un avertisment?

— Îți cer să găsești un mijloc de a-i îndemna să vină aici pentru a pregăti, cu o atitudine binevoitoare, ceremoniile de încoronare.

— Mă însărcinezi, Majestate, să fac pe îmblânzitorul de cobre, răspunse Thutu.

Semenkhere zâmbi.

— Cobra este păzitorul coroanei, i-o întoarse el, făcând aluzie la reptila al cărei cap apărea pe dubla coroană regală. Căci vreau să faci să danseze împreună patruzeci și două de cobre. Patruzeci și trei, mai exact, căci trebuie să-l punem la socoteală și pe Panesy.

— Firește că divina ta înțelepciune a înțeles deja, Majestate, că or să-ți ceară să înalți un templu al lui Amon la Akhetaton și să fii încoronat la Theba.

— Nu sunt împotriva încoronării la Theba. Doresc în schimb ca ei să respecte orașul Akhetaton așa cum l-a gândit și construit fratele meu.

— Atunci va trebui să le mărim partea ce li se cuvine din tributuri.

— Fie. Însă nu vreau ca populația din Akhetaton să vadă că memoria fratelui meu e călcată în picioare.

— Asemenea sentiment îți face cinste, Majestate. Dar unde le vom reuni pe cele patruzeci și două de cobre?

— În marele templu al lui Aton?

— Or s-o ia ca pe-o jignire, Majestate. Îngăduie-mi să-ți dau un sfat: primește-le chiar aici, în palat.

— Bine. Trimite scrisorile cuvenite.

♀

Ca în fiecare seară, Ra își schimbă barca pentru a fi purtat vreme de douăsprezece ore prin lumea spiritelor de jos. Și tot ca în fiecare seară, devenea un moșneag, Atum. Așezat în barca nopții, se lăsă cuprins de nostalgie. Își aminti inima ușoară a copilăriei, dar și muzicile tinereții.

Fiica sa, Hathor, îi observa pe oameni, pe care-i învăluia în lumina sa rece.

Și astfel, zeița văzu o tânără trecând de poarta grădinilor palatului prințeselor și furișându-se prin umbra sicomorilor spre un tufiș. Aici o întâmpină un tânăr care o îmbrățișă în tăcere.

— Ai aflat?

— Că Pentju a murit? Da, bineînțeles. Doar despre asta se vorbește. A fost otrăvit?

— Nu. Pur și simplu i-a stat inima sau poate creierul i s-a făcut fărâme. Semenkhere l-a făcut să mărturisească tot. Iar Pentju n-a putut să îndure umilința. Nu pot să-ți descriu ce încercare grea a fost pentru mine…

— Ai asistat la discuție? întrebă surprins Nefer Heru.

O luă de mână pe Meritaton și-i lipi palma de pieptul lui.

— Nu, eram ascunsă după o draperie.

— Cum i-a smuls mărturisirea?

— Îi povestisem eu mai devreme ce-am auzit în pavilionul arhivelor.

Nefer Heru clătină din cap.

— Cum ți s-a părut Semenkhere?

— Ai avut dreptate: n-a avut nicio legătură cu otrăvirile. Își dă foarte bine seama că e prins în menghină. Pentju i-a dezvăluit că preoții voiau să-l otrăvească și pe el. I-a numit pe conducătorii complotului. Marii preoți Humose și Nefertep. Semenkhere e un om cu mintea ascuțită și prudent. Însă nu știu cum o să iasă din capcană.

— Când va avea loc nunta voastră?

— N-a zis. Dar nu mai devreme de zece zile, fără nicio îndoială.

— N-o să ne mai putem vedea.

— Ți-am spus: nimic nu ne va despărți.

— Dar o să locuiești cu el… Palatul regal e mult mai bine păzit decât cel al prințeselor…

— Nefer Heru, voi găsi o cale. Vom găsi.

El îi sărută mâna.

— Am devenit ca o mamă pentru surorile mele, continuă ea. Cum o să le las singure, în grija doicilor? Adineaori, slugile au găsit-o pe Ankhensepaton plângând la picioarele unei statui de-a mamei… Poate că nici nu voi părăsi palatul prințeselor… Nu știu. E prea devreme să mă pronunț.

— Și dacă te îndrăgostești de Semenkhere? întrebă el după un timp. Va trebui să dormi cu el… Pare un bărbat plăcut…

— N-am două inimi, răspunse ea. Și n-am chef să mă gândesc acum la ce spui tu.

Se simțea distrusă. Și ora era prea târzie ca să-i ceară celui care se apropie de trupul regelui una din acele mici pastile negre pe care mama ei le lua ca să doarmă și să-și alunge tristețea. Apoi își aminti că păstrase câteva într-o cutiuță.

— Pe mâine, zise ea ridicându-se.

El o cuprinse în brațe. Ea își puse capul pe umărul lui, neliniștită de ideea care tocmai îi încolțise în minte: acum n-avea pe lume decât un singur zeu și acesta era Nefer Heru. Toți ceilalți își trăiau viețile lor egoiste. Aton nu-i apărase pe niciunul dintre credincioșii săi. Ba mai rău, îi lăsase pradă răzbunării preoților.

De altfel, zeii ăștia se băteau între ei ca niște țărani beți. N-aveai decât să te uiți la Osiris și Seth…

Meritaton își înălță ochii spre discul lui Hathor, ce cobora pe bolta cerului, și se gândi la ceea ce îi povestise cândva tatăl ei, în cursul uneia dintre rarele lor discuții. El îi explicase ce însemnase religia „dinainte”. Această vacă furioasă, care mai apoi se va da drept zeița bucuriei și a dansului, încercase, când lumea fusese creată, să distrugă rasa omenească, iar tatăl ei Ra se văzuse nevoit s-o îmblânzească pentru a pune capăt măcelului.

„Vacă rea!” își zise Meritaton. Și desprinzându-se din îmbrățișarea lui Nefer Heru, se întoarse în odaia ei.

N-avu nevoie să înghită vreun hap care s-o cufunde în somn. Adormi numaidecât, moartă de oboseală.

♀

Semenkhere hotărî ca Aa-Sedjem să fie de față când se îmbăia, ca să-i îndrume pe maseurii care îngrijeau princiarul trup. Și într-adevăr, chiar din seara aceea, noul medic aduse un balsam pentru mușchi și un unguent cu smirnă care, folosit după ras, făcea să dispară urmele de oboseală de pe chip.

Întins gol pe o masă din mijlocul sălii de baie, Semenkhere puse să i se maseze coapsele și pulpele, în timp ce bărbierul îl rădea, iar manichiuristul îi pilea și-i lustruia unghiile. Aa-Sedjem dădu cele două vase, unul întâiului maseur și celălalt bărbierului, apoi se uită spre Semenkhere cu un aer misterios, aproape poznaș.

— Ce e?

— Mărite rege, stăpâne, Pentju nu e mort!

Semenkhere îl îmbrânci pe bărbierul înspăimântat și se ridică dintr-o mișcare.

— Cum?

— Când servitorii îl duceau acasă în lectică, povesti Aa-Sedjem, abținându-se să râdă, a cerut apă. Cărăușii au scăpat lectica din mâini și au rupt-o la fugă urlând. Doar cel mai bătrân dintre servitori și-a biruit spaima și a ridicat perdeaua lecticii. A văzut că Pentju trăia și le-a poruncit celorlalți să-i aducă degrabă apă. Din fericire, cortegiul ajunsese aproape de bucătăriile palatului. Pentju a înțeles că-l socotiseră mort și a pus să fie biciuite slugile.

Semenkhere izbucni în râs. Maseurii, bărbierul și servitorii de la sala de baie se prefăcură că-l imită, după cum era obiceiul. Apoi se întinse la loc și-i lăsă pe servitori să ofere viitoarei sale persoane divine îngrijiri atente.

— Cum se explică aparenta lui moarte? întrebă.

— Și-o fi pierdut cunoștința din cauza nemulțumirii…

Aa-Sedjem nu știa nimic despre mărturisirea lui Pentju. Cum putea să știe că predecesorul său era nemulțumit? se întrebă Semenkhere. Își ridică brațele pentru ca bărbierul să-l radă la subsuori. Apoi, maseurul isprăvindu-și treaba, manichiuristul se aplecă asupra unghiilor de la princiarele picioare. Ca și pe cele de la mâini, le pili, le curăță pielițele și le lustrui cu grăsime fină de rață, parfumată cu iasomie.

— Ce nemulțumire? îl iscodi Semenkhere pe Aa-Sedjem.

— Nu știu, regele meu, însă dacă discuția cu tine ar fi decurs bine pentru el, mă îndoiesc că i s-ar fi făcut rău.

Hotărât lucru, acest medic era pe cât de frumos, pe atât de isteț. Semenkhere își zise că ieșise în câștig.

Se ridică și intră în bazinul cu apă. Întâiul servitor al băilor îi turnă apă caldă pe umeri, tors, picioare, după care se apucă să-i fricționeze corpul cu fibră de dovleac sălbatic, unsă cu săpun. Al doilea servitor se îngriji de sex, fese și de labele picioarelor. Al treilea clăti din belșug cu apă proaspătă și parfumată, viitoarea persoană divină.

Aa-Sedjem urmărea scena cu o privire în care nu se citea nimic.

Întâiul servitor șterse trupul următorului zeu incarnat și-l masă cu ulei de santal. Bărbierul îi unse fața cu unguentul cu smirnă și, când termină, manichiuristul deschise trusa regală de toaletă, din abanos și fildeș, luă din ea un vas mic și o pensulă și contură cu o dungă de cremă din antimoniu ochii splendorii divine.

Semenkhere se simți reconfortat.

Mai-marele garderobei îi aduse o tunică din pânză fină de in și-l ajută pe viitorul rege să se îmbrace. Apoi luă din mâinile unui servitor suportul cu peruca regală și se întoarse spre stăpânul său care luă peruca și și-o potrivi singur. Doar medicului îi era îngăduit a atinge capul unei persoane regale.

Mai-marele garderobei oferi apoi viitoarei persoane divine o oglindă ca să judece rezultatul și aruncă pe furiș o privire spre cel care se apropie de trupul regelui. În sfârșit, îi întinse stăpânului său o tavă de abanos pe care erau așezați cerceii regali, două perle montate în discuri de aur. Semenkhere și-i prinse de lobii urechilor. Întâiul servitor îl ajută pe stăpânul lumii să-și încalțe sandalele.

Semenkhere era gata. O slugă îi aduse un pahar mare cu vin rece, amestecat cu esență de trandafiri. După care, cu degetele de la picioare lucind și fața destinsă, Semenkhere își prinse centura în jurul taliei și părăsi sala de baie, urmat de Aa-Sedjem, sub privirea îngândurată a mai-marelui garderobei.

♀

Semenkhere cină a doua zi cu Tutankhaton, Thutu și Aa-Sedjem. Vorbiră despre nenumăratele sarcini ce-i așteptau, începând cu adunarea preoților, funeraliile lui Nefertiti, convocarea lui Maya și schimbarea componenței Consiliului regal.

Tutankhaton asculta cu aerul grav al unui elev sârguincios în preajma profesorilor săi. Semenkhere se retrase devreme și-l rugă pe Aa-Sedjem să-l urmeze în camera sa. De mult timp îl chinuia spatele, iar emoțiile de peste

zi făcuseră să-i revină durerile, după cum îi explică medicului. Acesta păru să încuviințeze, dispăru o clipă și se întoarse cu un sipet din lemn de cedru. Scoase din el un vas cu unguent, îl destupă și-l rugă pe Semenkhere să se întindă pe burtă. Mirosul alifiei, înțepător și reconfortant, umplu încăperea. Viitorul rege recunoscu aroma de camfor, amestecată cu o alta, amară și necunoscută. Aa-Sedjem îi unse spatele și începu să-l maseze. Îi frământă mușchii de pe ceafă, umeri și omoplați, după care coborî lent pe spinare spre șale. Semenkhere își lepădă pânza din jurul șoldurilor. Medicul îi masă mai întâi fesele, apoi coapsele și pulpele. Urcă iar spre ceafă și apăsă cu latul palmelor de-a lungul vertebrelor, care trosniră. Semenkhere oftă de plăcere și se destinse. Își închipui că era o bucată de lut în mâinile unui sculptor ce-și pregătea lucrarea. Se întoarse cu fața în sus. Aa-Sedjem făcu o pauză abia simțită. Se apucă să-i maseze brațele și iarăși coapsele. Îi frământă mușchii picioarelor, până la degete, pe care le îndoi înainte și-napoi ca să le redea flexibilitatea. Semenkhere zâmbea.

— Lucrarea mea e încheiată, Majestate, zise în sfârșit Aa-Sedjem.

— Nu întru totul, șopti Semenkhere. Întinde-te lângă mine.

Trecuseră luni întregi de când nu-l atinsese nimeni. Și tot atâtea de când el însuși nu atinsese un trup. Chiar dacă invitația îl surprinsese, Aa-Sedjem n-o arătă. În schimb, Semenkhere fu surprins de ceea ce se întâmplă în continuare.

Dar un rege divin e stăpânul inimilor și trupurilor. Cum ai putea să nu-l iubești cu toată ființa? Ar mai rămâne de aflat, se zice, ce zeu ar încarna el de-acum.

Adormi și visă cum cobra regală triumfa, înlănțuindu-i fruntea.

Când se trezi, văzu că mâna lui Aa-Sedjem, încă adâncit în somn, odihnea pe umărul său. Și hotărî să-l numească în Consiliul regal.

♀ Capitolul 17

SLUJITORUL ORDINII

Thutu, întâiul scrib și colaboratorii lor își așteptau în picioare stăpânul, în ușa odăii sale de lucru. Li se alătură și Tutankhaton. Își salută cu afecțiune fratele și-i întinse o floare de lotus, apoi luă loc într-un jilț lângă el. Un servitor aduse o vază din sticlă albastră în care puse floarea. Semenkhere îl

chemă pe Aa-Sedjem și-l înștiință că va face parte din Consiliul regal. O numire firească având în vedere că Pentju cel revenit la viață avea să devină mai-marele arhivelor.

Aa-Sedjem, calm și zâmbitor, se pierdu în cuvinte de recunoștință. Spera, zise el, că umila sa știință să-l mulțumească pe regele care citea în inimi și care era stâlpul dreptății. Era același om care, cu câteva ore mai devreme, dormea cu mâna pe umărul stăpânului său.

Semenkhere îl chemă apoi pe Maya. Deși general al stăpânului Celor Două Țări, titlurile sale militare căzuseră în uitare, căci de doi ani încoace nu mai luase parte la nicio campanie, ceea ce nu-l împiedica însă să-și primească solda de general. Adevăratele sale sarcini erau cele de intendent al Casei regelui. Înălțat în rang de Nefertiti, fusese vizir pentru o zi, iar Pentju, în timpul mărturisirilor sale, subliniase motivele pentru care Maya trecuse după aceea de partea lui Semenkhere: purul instinct de supraviețuire.

Probabil că bănuia că Semenkhere nu se amăgea în privința loialității sale. Iar asta se văzu limpede îndată ce Maya pătrunse în odaia regală de lucru. Cel poreclit Micul Horus, din pricina nasului său coroiat și a ochilor rotunzi, se găsea la strâmtoare. Aflând, datorită neîncetatelor rumori din palate, că Thutu îndeplinea de-acum slujba de vizir, Maya se uită în stânga și-n dreapta, întrebându-se, fără îndoială, ce avea să se întâmple în următoarele minute. Rânduiți în jurul viitorului lor rege, Thutu, Tutankhaton și scribii păreau judecătorii unui tribunal restrâns. Iar pățania lui Pentju n-avea cum să-l liniștească. Potrivit zvonurilor, medicul fostului rege supraviețuise otrăvirii după o întâlnire între patru ochi cu fostul regent.

Pe deasupra, Maya se găsea într-o poziție mult mai proastă în comparație cu Thutu. Acesta din urmă nu numai că ținuse fățiș cu Semenkhere după ce fusese înlăturat de Nefertiti, dar îl și găzduise. Iar acum, flutura stindardul Neclintitei Fidelități.

Datorită experienței de trei ani ca regent, Semenkhere își dădea seama de întreaga situație și de teama pe care-o încerca noul-venit, însă își luă un aer sever, întrucât nu putea uita că cei doi oameni pe care-i credea devotați lui îl părăsiseră.

Își amintea totodată și un amănunt pomenit de Pentju și pe care îl confirmaseră și iscoadele lui Thutu, căci chiar și în dizgrație întâiul șambelan își păstrase oameni de încredere la palat, toți știind că aceia care

au avut puterea pot să și-o recapete într-o bună zi: Maya fusese ibovnicul lui Nefertiti.

— Maya, rosti Semenkhere, vreau să ne spui aici, cu toată seninătatea, motivele care te-au îndemnat să împărtășești părerea potrivit căreia eu nu eram bun pentru titlul de regent, în timp ce răposata soție a regelui nostru era.

— Majestate, răspunse Maya, menirea unui supus e să vegheze ca ordinea să domnească în regat și să se ferească de orice vorbă sau faptă ce-ar putea tulbura pacea tronului. Or, mie mi-a spus Înălțimea Sa Ay că preoții și armata doreau stăruitor ca puterea să-i revină soției marelui nostru rege. Înălțimea Sa Ay mi-a vorbit de tulburările ce-ar putea izbucni în provincii, mai ales la Memphis și la Theba. Așa că m-am declarat de partea lui.

— Vasăzică din fidelitate față de tron l-ai părăsit pe regentul numit de fratele meu, regele?

Întrebarea, ce putea încurca pe oricine, îl făcu pe Thutu să ridice din sprâncene. El și cu Tutankhaton nu pierdeau niciun cuvânt al interogatoriului, la fel ca întâiul scrib și ceilalți, firește. În ceea ce-l privea, Semenkhere își spuse că Maya era sincer, fără îndoială, și că nu știuse despre otrăvirea lui Nefertiti, altminteri ar fi urmat exemplul lui Thutu.

— Majestate, ești judecătorul meu. Dacă m-aș fi răzvrătit, aș fi fost îndepărtat din Consiliu, ori mai rău. Întrucât nu dispun de nicio putere, gestul meu s-ar fi dovedit zadarnic pentru toți și pentru mine însumi. Așa că m-am abținut să-mi dau pe față sentimentele. Am rămas în Consiliu. Poate că un zeu m-a călăuzit spre o asemenea hotărâre căci asta mi-a îngăduit mai târziu să pun în valoare dreptul tău legitim la tron. În cele din urmă, astfel am fost de folos divinei tale persoane.

O cuvântare iscusită, dar și lămuritoare. Maya era un slujbaș desăvârșit: se supunea administrației aflate la putere, oricare ar fi fost ea. Poate că aceeași supunere îl silise să accepte rolul de ibovnic al lui Nefertiti. Se număra printre acei oameni care sfidau imaginea trădătorului: când trădau, o făceau din datorie. Însă când își făceau datoria, pe cine, oare, trădau?

— Și cum ți se pare situația în prezent? întrebă Semenkhere.

— Majestate, în afară de inspirația divină, ai trei ani de experiență a puterii. Cunoști năzuințele regatului, ale preoților și armatei. Eu, unul, doresc ca pacea să pogoare în inima preoților.

— Ce vrei să spui?

— Că puterea ta ar spori dacă încuviințezi cultul lui Amon în loc să i te împotrivești.

— La Akhetaton? întrebă Semenkhere surprins.

— Hotărârea aparține doar divinei tale înțelepciuni. Însă lasă-mă să dau glas și dorinței de a te încorona la Theba. Și chiar de a te stabili acolo.

O clipă se așternu tăcerea. Semenkhere îl chemase pe Maya ca să-l învinuiască în fața tuturor, dar realiză că fostul vizir era un om chibzuit. Maya era un slujitor al Ordinii.

— Vrei să zici că ar trebui să reneg opera fratelui meu mult iubit? întrebă Semenkhere.

— Majestate, spiritul tău de dreptate socoate de cuviință să mă pună la încercare, iar eu mă supun bucuros întrebărilor tale. Însă opera fratelui tău mult iubit urmărea să asigure splendoarea regatului, nu să-i pună pe moștenitorii săi în încurcătură.

Semenkhere găsi că e nimerit să încheie interogatoriul. Se feri, de asemeni, să facă vreo aluzie, cât de mică, la ceea ce știa despre relația dintre Maya și defuncta regină.

— Bine, grăi el, mi-ai răspuns la întrebări și sunt mulțumit. Te numesc intendent al vistieriei. Îmi vei da socoteală mie și vizirului meu Thutu.

Maya păru sincer ușurat. Intrase în odaia de lucru a lui Semenkhere crezându-se condamnat. Și iată că era ridicat în rang. De bună seamă, intendentul vistieriei era al doilea titlu ca importanță după vizir. Semenkhere făcu semn întâiului scrib să întocmească actul de numire. Noul vistiernic sărută cu multă căldură mâna lui Semenkhere și se plecă.

Când rămase singur cu fratele său, Tutankhaton rosti:

— Țara noastră nu iubește cultul lui Aton.

Semenkhere fu surprins de maturitatea cu care acest băiat, așa delicat cum părea, prinsese esența discuției.

— Nu, ce-i drept, răspunse el. Fratele nostru a vrut să-i înlocuiască pe toți ceilalți zei.

Băiatul încuviință din cap.

— Și au murit mulți oameni, nu?

— Da, recunoscu Semenkhere, din ce în ce mai surprins.

— Fratele meu. Apoi soția lui. Și alții.

Își întoarse spre Semenkhere chipul pur și gingaș, potrivit mai degrabă pentru jocurile vârstei lui, decât pentru cele din odăile de lucru ale regilor.

— Nu vreau să mori. Cred că trebuie să fii încoronat la Theba.

Auzindu-i cuvintele, Semenkhere încremeni de uimire. Fratele său mai tânăr era, cu adevărat, un bun jucător de dame.

♀

Invitată la masa de prânz de către viitorul ei soț, Meritaton îi răspunse cu toată curtoazia. Orice ocazie era bună ca să-și mute pionii.

Îl întrebă ce dată prevăzuse pentru nunta lor. El îi răspunse că, părându-i-se mai înțelept să se celebreze toate ceremoniile la Theba, oraș întru totul străin, nu putuse încă să aleagă o zi anume. Ea rămase descumpănită. Theba! Crescuse la Akhetaton. Singurătatea ei era și-așa destul de mare aici. Ce s-ar întâmpla cu ea în acel oraș unde nu pusese niciodată piciorul și unde risca, în special, să-l piardă pe Nefer Heru.

— Și o să mergem cu toții la Theba? protestă ea. Și surorile mele?

El înțelese că era speriată.

— Există totuși o sumedenie de thebani care sunt fericiți să trăiască acolo, căută s-o liniștească el cu un zâmbet.

— Dar… opera tatălui meu… lăcașul regalității… Nu se potrivește deloc cu ideile lui… Tata ura Theba!

— Cunosc sentimentele tatălui tău, răspunse el. E adevărat că iubea numai Akhetaton, deoarece era creația sa. Însă un rege nu poate să-și urască pământurile, nici orașele, Meritaton. El e și regele Thebei, al Memphisului și al tuturor orașelor din vale.

Ea părea din ce în ce mai supărată.

— Te-ai supune acestor preoți care au pus să fie uciși tata și mama? Fratele tău? Care au plănuit să te omoare și pe tine? N-ai făcut deja destul cu numele de încoronare pe care l-ai ales? Îl prezinți pe tata drept iubit de Ra… Ce-ar fi zis el de asta! Dar a trebuit să te lași influențat…

Prințesa se frământa, iar Semenkhere o privi mirat.

— Mă gândesc, răspunse el cu un calm măsurat, că puterea va fi întărită dacă nu-și risipește forțele luptând împotriva supușilor săi. Apoi se uită țintă la ea. Dacă ne-am încăpățâna să păstrăm Akhetaton ca o insulă izolată a puterii regale, și viața ta ar fi în primejdie, rosti el apăsat.

Argumentul avu efect. Meritaton rămase tăcută și începu să ciugulească dintr-un copan de pui. Voise să-și mute prima pionii, dar el o învinsese clar.

— Atunci cred c-ar fi bine, în memoria fratelui tău, să salvăm, pe cât posibil, aparențele, zise ea.

— O idee mult mai înțeleaptă, recunoscu el, luând cu o lingură din lemn dintr-o farfurie cu mâncare de bob și ceapă.

— Ceremoniile ar putea avea loc la Theba, apoi ne-am putea întoarce aici.

— O să chibzuiesc la asta, zise el împăciuitor. Aștept ca marii preoți să se întâlnească și să-mi facă apoi cunoscută părerea lor.

— Unde se vor aduna?

— Aici, la Akhetaton.

El o privi atent, aparent curtenitor, stăruind asupra rotunjimilor ei. Avusese, avea încă o viață amoroasă?

Prânzul se încheie cu fructe, curmale mai precis. Ea, la rândul ei, îl cântări din ochi pe viitorul său soț, incapabilă să se pronunțe chiar și față de ea însăși, displăcându-i mai ales ideea de a urî un bărbat cu care și-ar împărți viața. Era fermecător și, negreșit, inteligent. O dovedise cu prisosință în ultimele zile. Ea îl crezuse moale, însă el era doar prudent, dacă nu chiar viclean. Dar nu se simțea capabilă să viseze, fizic vorbind, la el. „Inima mea e în altă parte", își spuse ea.

— Ce-ai hotărât în legătură cu funeraliile mamei? îl întrebă.

— Ce-am hotărât? repetă el uimit. Va fi îmbălsămată și va merge, potrivit dorințelor fratelui meu, să-și aștepte renașterea alături de el, în munte.

— Vei fi prezent?

— Bineînțeles, răspunse el. A fost soția fratelui meu.

— Ai ținut mult la tata?

— A fost zeul întrupat, rosti Semenkhere, de parcă vorbea cu el însuși.

Meritaton se întrebă cum se împăca devotamentul viitorului ei soț față de Akhenaton cu ceea ce ea socotea o trădare a operei, ba chiar și a numelui celui dispărut. Ankh-Kheperu-Ra, într-adevăr!

Dar trebuia să supraviețuiască.

Când se întoarse în palatul prințeselor, auzi chiar de pe scări cum doica o dojenea cu înverșunare pe Ankhensepaton. Aceasta avea chipul crispat, gata să izbucnească în lacrimi.

— Ce se petrece? întrebă Meritaton.

— Am prins-o jucându-se în grădină cu un băiat din popor!

— Tu nu ești tot din popor?

Doica se uită la ea înmărmurită.

— Dar, stăpână… Regina n-ar fi îngăduit așa ceva niciodată.

— De-acum eu poruncesc aici, zise Meritaton apăsat. Îl cunosc pe băiat. Sora mea are dreptul să se joace cu el.

— A chemat gărzile ca să-l gonească! strigă Ankhensepaton.

— Doică! se răsti Meritaton. Spune-le gărzilor să se ducă să-l caute pe băiat. Îl cheamă Pasar.

Celelalte doici ascultau, din cale afară de uimite. Un sfert de oră mai târziu, comandantul gărzilor veni să-i dea de știre lui Meritaton că-l găsise pe Pasar. Ankhensepaton alergă înspre grădină. Doica îi aruncă lui Meritaton o privire plină de reproș.

— Înțelegeți odată, îi zise prințesa, că locuim într-un palat, nu într-o temniță.

Dar o spusese mai degrabă ca să se convingă pe ea însăși.

Intră în odaia sa, a cărei fereastră era larg deschisă și-de-abia își stăpâni un strigăt. O bătaie de aripi grăbită biciuise aerul din dreptul ferestrei, însoțită de un țipăt ascuțit. Un porumbel zăcea pe jos, rănit, dar încă viu. Tocmai scăpase din ghearele unui uliu.

Meritaton luă porumbelul în mâini. Pasărea se zbătu. În ochi i se vedea groaza. Meritaton scoase un strigăt. Rochia și degetele îi erau mânjite de sânge. O doică sosi alergând.

— Apă! Să mă spăl! Vedeți dacă pasărea asta poate să mai trăiască…

Prințesa credea în semne prevestitoare. Doica îi luă porumbelul din mâini, îl cercetă și se întoarse spre ea:

— Da, va trăi, răspunse.

— Vreau să fie îngrijit ca și cum ar fi al meu.

— Da, stăpână.

Prințesele veniră într-un suflet. Ankhensepaton și sora mai mare se priviră o clipă, fără să rostească vreun cuvânt.

— După ce-o să se vindece, o să-l așezăm laolaltă cu mierla, zise Ankhensepaton.

Ca la comandă, aceasta din urmă începu să cânte în colivia ei de pe terasă.

Două păsări captive.

Prima servitoare o ajută pe Meritaton să-și desfacă rochia și-i aduse o alta.

♀

La ora îmbăierii, Semenkhere îl aștepta pe Aa-Sedjem, ca de obicei. Mai-marele garderobei, Autib, îi dădu de știre că cel care se apropie de trupul regelui lua în primire ierburile de leac și produsele rare care i se trimiteau din țări îndepărtate și că prin urmare va mai întârzia.

Întrucât Aa-Sedjem era cel care avea privilegiul de a fricționa divinul trup, cu ajutorul băieților de la baie, Autib se oferi să-i țină locul, iar Semenkhere acceptă.

Cu câteva luni în urmă, sau mai bine spus într-o altă epocă, Semenkhere îi acordase mai-marelui garderobei favorurile sale. Moartea lui Akhenaton și agitația de după aceea întrerupseseră o vreme legăturile dintre ei. Apoi, așa cum se întâmplă adesea când întrerupi o obișnuință și îți pui întrebări despre motivele pentru care ai dobândit-o, Semenkhere își dăduse seama de un lucru: comoditatea n-ar putea ține loc de atracție. Poate că Autib fusese prea supus și îndatoritor ca să-l țină mereu treaz pe acest vânător numit „dorință”. Nu era mai puțin adevărat că apariția lui Aa-Sedjem îl îndepărtase pe regalul ibovnic de relațiile amoroase cu servitorii.

În timp ce Autib îi masa umerii stăpânului său, Semenkhere văzu că avea lacrimi din ochi.

— Ce ai? îl întrebă.

Lacrimile nu așteptaseră parcă decât această întrebare ca să înceapă să curgă.

— Spune, ce ai?

Băiatul de la baie stătea prin preajmă cu urciorul cu apă parfumată pentru zeul viu. Așadar, Autib nu voia să vorbească de față cu o slugă de rând.

După ce fu șters și îmbrăcat cum se cuvine, Semenkhere îl rugă pe mai-marele garderobei să-l urmeze în odaia sa. Autib izbucni în plâns.

— Ce greșeală am săvârșit pentru a nu mai fi iubit de către divinitatea pe pământ? se dezlănțui el.

— N-ai cum să spui că nu mai ești iubit atât timp ce te-am păstrat în slujba mea, îi răspunse, puțin nesigur, Semenkhere.

— Și trupul mi-era iubit… rosti Autib printre lacrimi.

Semenkhere cântări într-o clipă disperarea și pericolul din vocea lui.

— Anotimpul revărsării apelor ține doar o treime dintr-un an, zise el. Dar am să mă gândesc la cuvintele tale.

Chiar atunci apăru și Aa-Sedjem. Aruncându-i o privire rapidă, Autib dispăru.

♀

Secretarul îi șopti lui Thutu la ureche câteva informații de bună seamă importante, căci vizirul se încruntă, exclamând:

— Adu-l la mine!

Scribii se uitară la el, nedumeriți. Vizirul le făcu semn să plece. Câteva minute mai târziu, secretarul se întoarse, urmat de un bărbat cu mâinile legate la spate cu o funie al cărei capăt era ținut de una dintre gărzi. Secretarul îl rugă pe soldat să aștepte afară lângă ușa pe care-o închise apoi. Prizonierul tremura din toate încheieturile.

— Iarăși tu! strigă Thutu. Ce aflu că îndrugi acum?

Omul nu răspunse, gâtuit de teamă.

— Spui că sunt ghicitor?

— Vorbește! ordonă secretarul.

Însă niciun sunet nu ieși de pe buzele nefericitului.

— Ai o slujbă sigură la palat, dar întrucât nu te mulțumești să-mi aduci vești proaste, îți permiți să înșiri tot felul de baliverne despre mine? Vrei neapărat să-ți pierzi slujba? se răsti Thutu.

Omul era cât pe ce să se prăbușească, simțind că i se taie picioarele.

— O ciomăgeală zdravănă ar fi prea blândă pentru tine, nemernicule! Ai vrea, poate, să pun să ți se taie limba?

Omul gemu îngrozit.

— Îți dau un sfat, mă auzi?

Bărbatul dădu nebunește din cap.

— Ha-Uzait, vei spune că vinul te-a făcut să-ți pierzi mințile. Altminteri îți vei pierde limba. Ai înțeles?

— Stăpânul e prea bun, își dete cu părerea secretarul.

— Să primească zece lovituri cu bastonul la tălpi și să i se ia un sfert din simbria de pe luna asta, încheie Thutu.

Secretarul deschise ușa și smuci funia ca să-l târască pe prizonier afară. Mesagerul de-abia își păstră echilibrul. Secretarul îi transmise gărzii sentința.

— Și să fie numaidecât dusă la îndeplinire, adăugă.

Omul scoase un geamăt sfâșietor. Soldatul îl trase după el pe scări. Zâmbind, secretarul închise ușa. După câteva clipe, strigătele lui Ha-Uzait urcară până la fereastră. De zece ori.

♀

A doua zi, înainte ca trupul lui Nefertiti să fie dus în palatul de nord, ritualul de despărțire de răposata regină strânse laolaltă în sala cea mare a palatului aceleași personaje ca la ceremonia desfășurată pentru rege cu cincisprezece săptămâni în urmă. Toți erau acolo, cu excepția lui Ay și a lui Horemheb, plecați spre provinciile lor. Chiar și Pentju era prezent, pe deplin

întors la viață. Semenkhere stătea în primul rând. Calm și rece, ca o stană de piatră.

Lacrimile curgeau în tăcere pe obrajii lui Meritaton. O mamă este întâiul trup al copiilor ei.

Moartea sa înseamnă pentru ei o amputare. Iar renașterea ce avea să se petreacă în viitor nu putea să le ofere mângâiere. Căci seninătatea desăvârșită a lumii de dincolo înlătura dinainte toate sentimentele.

Maketaton și Ankhensepaton plângeau și ele.

Și surorile mai mici, pentru că le vedeau pe cele mari plângând.

Tronul dispăruse de pe fața pământului. Și uneltirile și răsplata lor.

Murise o mamă.

♀ Capitolul 18

BOI, OI, GÂȘTE, ANTILOPE ORYX, HIENE ȘI UN MESAJ

„Șaptesprezece vaci la cultivatorul Meketon, din satul Bunătatea lui Amon”, anunță cu voce tare scribul. Colegul său înscrise cifra pe papirusul întins pe tăblița pe care o ținea pe genunchi.

Stătea pe un scaun pliant, la umbra unui pavilion alb, unde se ajungea urcând cinci trepte. Foi dreptunghiulare, acoperite de inventarele turmelor și al diverselor bunuri se adunau teanc la picioarele sale. Alți doi scribi așezați alături făceau socotelile. Mai-marele scribilor nu se îndeletnicea cu nimic, făcându-și vânt cu o frunză de palmier, mare și uscată, tăiată rotund cu multă măiestrie, întărită cu clei de amidon și împodobită cu imaginea nodului magic.

Toți erau slujbași ai fiscului, doi dintre ei „dați cu împrumut” de către marele templu al lui Amon-Ra din Theba.

Căldura era deja înăbușitoare, iar praful ridicat de animale o făcea de nesuportat. Mai-marele scribilor luă o înghițitură zdravănă de apă din vasul aflat lângă el. Bău lacom fără să atingă vasul cu buzele, turnându-și lichidul rece direct în gâtlej. Sudoarea ce-i șiroia pe țeasta lucioasă îi intra în ochi. Tot ștergându-și-o cu dosul palmei își curățase de mult fardul de antimoniu cu care toți scribii își conturau ochii.

Din când în când, unul sau altul dintre scribi lua două, trei frunze dintr-un mănunchi de khat ce plutea într-un lighean cu apă și le mesteca pentru a rezista grelelor încercări.

De dimineață începuseră inventarul cirezilor de vite din ținutul din vestul Thebei. Și lucrau așa de o săptămână întreagă, din zori până la asfințit. Făceau parte din personalul permanent al administrației, spre deosebire de mulți alții care erau folosiți doar în anumite perioade și se întorceau la stăpânii lor după ce-și îndeplineau sarcinile. Însă nu puteai avea cu adevărat încredere în aceștia din urmă căci adesea erau în cârdășie cu proprietarii și măsluiau cifrele în favoarea lor.

La nevoie, marii preoți le trimiteau prefecților propriii scribi ca să le dea o mână de ajutor. Și o făceau cu atât mai bucuroși cu cât produsele inventariate erau roadele pământurilor ce le aparțineau.

O dată pe an, toți crescătorii de vite din ținut erau obligați să-și treacă animalele pe care le dețineau prin fața comisiei fiscului. Cei care încercau să se eschiveze primeau ca pedeapsă o bătaie pe măsura avutului lor.

Inventarul animalelor se făcea la începutul anotimpului inundației, iar cel al recoltelor – la sfârșitul anotimpului secerișului.

Cu un băț în mână și acoperit de praf din cap până-n picioare, un băiat în pielea goală mâna cireada de vite ce trebuia numărată.

— Treizeci și patru de vite dintre care șase boi, continuă scribul.

Celălalt îi așternu pe papirus spusele.

Un coleg mai tânăr, ce venea dinspre sat, aflat la douăzeci de minute de mers, căra gâfâind patru vase cu apă de fântână, atârnate de umăr cu funii și într-un sac zece pâini rotunde cu miere.

Soseau și ovinele. Behăitul lor umplea aerul.

— Patru antilope oryx, zise mai-marele scribilor, ca să arate că și el e de folos.

Animalele defilară maiestuos cu coarnele lor lungi și negre îndreptate spre cer.

Tocmai atunci, în pavilion se stârni agitație.

— Uite cine vine! exclamă un scrib.

După ce numără iute din priviri gâștele ce pășeau legănându-se în spatele antilopelor, contabilul întoarse capul, la fel ca și ceilalți. Cu neputință! Humose! Marele preot în persoană! Și prefectul! Escortate de purtătorii de umbrele și de scaune, patru țeste lucioase înaintau sub razele fierbinți ale

soarelui. Cu siguranță le luase mai bine de-o jumătate de oră ca să ajungă de la templu până aici.

— Treizeci și două de gâște! strigă emoționat contabilul.

Oaspeții de vază ajunseră curând la fața locului. Scribii se repeziră să-și întâmpine stăpânii și le sărutară mâna. Humose și prefectul suiră degrabă cele cinci trepte și se adăpostiră sub acoperișul pavilionului. Scaunele fură numaidecât așezate și oaspeții își potriviră șezuturile în ele.

— Nu vă întrerupeți, spuse prefectul, punându-și mâna pe umărul contabilului. Am venit să văd cum merge treaba. Prea cinstitul Humose a dorit să verifice el însuși bogățiile din acest an ale ținutului nostru și, ca atare, m-a însoțit.

Se aplecă, luă una dintre foile de la picioarele scribului și o cercetă.

— Bănuiesc că cineva a făcut socotelile.

— Da, stăpâne, se grăbi să-i răspundă un alt scrib. Până azi la ora aceasta, sunt o sută douăzeci și unu de mii șapte sute zece *debeni* de aramă, din care șaizeci de mii patru sute șaizeci *debeni* pentru pământurile aparținând templului Amon.

Humose și prefectul dădură din cap mulțumiți.

Prelevările, adică treizeci la sută din avuția înregistrată temeinic de scribi în documentele lor, vor fi plătite în grâne și pânză de in. Partea fiscului asigura cheltuielile provinciei Theba pentru repararea drumurilor și a canalelor, simbria slujbașilor, întreținerea rezervelor de grâne din hambare și alte asemenea. Partea clerului, scutită în principiu de dări, servea, după ce se scădeau din ea darurile către cei sărmani, la îngrijirea și înfrumusețarea templelor și edificiilor aferente lor și la plata simbriei preoților. Situația ar putea fi mai bună fără lăcomia oamenilor din Akhetaton, care luau pe deasupra cinci la sută pentru cheltuielile militare și, în plus, refuzau să crească partea din tribut ce revenea clerului.

— Vreo înșelăciune? întrebă prefectul.

— Unul sau doi cultivatori ce pretindeau a avea mai puține animale decât știam noi. Ne-am dus la ei și am găsit vitele pe câmp.

— Să fie bătuți, zise Humose.

— Da, prea cinstite stăpâne, și li se va da și o amendă.

— Bine.

— Dar cu pescarii avem, neîndoielnic, aceleași probleme ca anul trecut. E din cale afară de greu să facem inventarul a tot ceea ce prind ei.

— Da, știu, răspunse prefectul, gărzile fluviului nu pot ajunge pretutindeni. N-avem decât douăzeci de corăbii.

Își împreună mâinile în poală și întrebă dacă exista bere. Servitorii se grăbiră să le ofere înalților oaspeți pahare mari, cu gulere de spumă. Humose luă o înghițitură zdravănă și-și trecu apoi degetele peste buze.

— Va trebui să le cerem berarilor din Akhetaton rețeta pe care o folosesc, zise el către colegul său, întâiul dintre preoții de rând al lui Amon. Berea lor e mai acidulată decât aceasta.

Capetele se întoarseră iar spre drumul Thebei. Doi preoți tineri se apropiau cu pas apăsat, în ciuda căldurii. Ajunși în preajma pavilionului, fură opriți de o turmă de porci și puțin lipsi ca niște capre să nu-i trântească la pământ. Reușiră până la urmă să urce treptele. Unul dintre ei ținea în mână un toc în care se afla un sul de papirus.

— Stăpâne, zise scribul gâfâind, la puțin timp după ce-ai plecat, un curier regal a adus acest mesaj.

Humose luă tocul, scoase papirusul și privirea i se opri întâi asupra sigiliului.

— Ankh-Kheperu-Ra, iubit de Nefer-Kheperu-Ra, silabisi el, cu oarecare surprindere. Vântul s-a stârnit cu adevărat la Akhetaton.

— Am înțeles bine? Ankh-Kheperu-Ra? întrebă uimit prefectul.

— Iubit de Nefer-Kheperu-Ra, completă Humose.

Citi mesajul și-și ridică ochii, gânditor, de parcă nici nu vedea animalele ce defilau prin fața lui.

— Douăzeci și trei de porci, anunță scribul.

Humose îi întinse papirusul întâiului preot de rând al lui Amon, care-și savura berea.

— Uluitor! comentă acesta, zâmbind, după ce citi mesajul. Strădaniile îți sunt, în sfârșit, răsplătite, stăpâne. Chiar și numai numele noului rege o dovedește mai presus de orice îndoială.

— Un nume complicat, zise Humose. M-aș fi mulțumit doar cu prima parte. Dar în sfârșit, tânărul Semenkhere a cutezat chiar să schimbe numele înaintașului său.

Chibzui o vreme, apoi se ridică și-și luă rămas-bun de la prefect, înșirând o mulțime de formule pretențioase.

— Bine, rosti el după aceea. Există niște aspecte ce merită dezbătute în consiliu. Să ne întoarcem.

Porni la drum însoțit de escortă și cei doi mesageri.

— Șase hiene, rosti tare contabilul.

Animalele dungate defilară duse de zgardă, mai mult sau mai puțin supuse, cu boturile adulmecând nerușinate și cu ochi șireți, supravegheate cu nuiaua de stăpânul lor, un tânăr rotofei. Erau de folos pentru alungarea șobolanilor. Dar trebuiau ținute în cușcă până când animalele erau bine închise într-un țarc, unde ele să nu poată ajunge.

♀

Pasar se uită la Ankhensepaton înmărmurit. În mână ținea un ghem de sfoară subțire la capătul căruia atârna un cârlig ascuțit.

— Theba? repetă el.

Ea nu-și dădu osteneala nici măcar să încuviințeze din cap. Auzise bine, de vreme ce punea iar aceeași întrebare.

— Și sora ta vrea să meargă acolo?

Prințesa scutură din cap.

— Dacă mă duc la Theba, vii cu mine?

El chibzui. O întrebare dificilă, mai presus de puterile lui. Cum o să-l lase vreodată tatăl său, intendent al pavilionului vizitatorilor, să meargă la Theba? Unde ar trăi? Și din ce?

— Ar trebui ca tata să fie numit la Theba, spuse el într-un sfârșit.

— O să-i cer asta lui Meritaton.

Chipul băiatului se lumină. La fel și cel al lui Ankhensepaton.

— Theba e mare. Tata zice că e cel mai mare oraș din lume!

Copleșiți de tristețe cu o clipă înainte, cei doi copii își regăsiseră acum veselia.

— Pentru că sora ta va fi regină, poate ne vom căsători la Theba!

Prințesa se posomorî.

— Sora mea zice că mă voi căsători cu Tutankhaton.

— Cu cine? Cine e el?

— Fratele regelui.

— L-ai văzut?

— Da. E de vârsta mea.

Băiatul se posomorî la rândul lui.

— Și eu?

— Nu știu… Meritaton hotărăște.

— Nu mai vrei să te căsătorești cu mine? Ți-am dat mierla…

Ea îi cuprinse ceafa cu mâna.

— Tu ești cel pe care-l iubesc.

El o privi de parcă încerca să descifreze o stelă.

— Vino, îi spuse, arătându-i ghemul de sfoară, să mergem la pescuit.

Porniră în goană spre mal.

De la înălțimea terasei, Meritaton îi observa. Ei, cel puțin, puteau să se întâlnească ziua.

♀

Jos, în palatul de nord, Asekhem, meșterul îmbălsămător, își reluase munca.

Privi cu atenție trupul gol al lui Nefertiti, din care viscerele fuseseră scoase, și se gândi că nu primise decât o treime din plata cuvenită pentru îmbălsămarea regelui. Hotărât lucru, prințesele aveau o sănătate șubredă.

Iar inima defunctei era la fel de vânătă ca și cea a soțului ei.

Problemă neprevăzută: Cu ce să umple orbitele reginei? Hotărî să discute despre asta cu întâiul șambelan Uadj Menekh când o să-l vadă.

Auzise multe despre ochiul stâng al defunctei și se cutremură.

Munca lui era și-așa delicată. Și mai trebuia pe deasupra să se ocupe și de problema cu ochiul malefic!

♀

Să înfrunți soarele amiezii la Edfu, în cea de-a opta lună a anului, era o faptă de vitejie, precum mersul la război. Un milion de săgeți de aur ți se abăteau în fiecare clipă asupra capului. Ca atare, peruca nu era o eleganță fără rost, ci un scut.

Din pricina arșiței, la fel ca toți ceilalți, mânuitorii sacri de harpoane pentru prinderea hipopotamilor stăteau la răcoare pe sub bolți, în partea de miazănoapte a cartierului scribilor permanenți, într-o umbră prielnică siestei. Nicio persoană înstărită nu murise de curând, așa că leviathanii dolofani puteau să se bălăcească liniștiți în noroiul călduț al smârcurilor, aflate la vest de oraș. Nici oamenii nu riscau să piardă pe vreunul dintre ai lor într-una din acele vânători rituale care se organizau pentru celebrarea defunctului. Cu atât mai bine. Pentru că să pornești în urmărirea acestui animal periculos, stând în picioare într-o barcă nesigură, să-i arunci un pește ca să-l faci să deschidă fălcile, să ții bine ca să-i înfigi trei harpoane în bot și să scoți apoi monstrul din apa însângerată, ca să-l dai pe mâna celor ce îl hăcuiau, asta chiar nu era o treabă potrivită pe o astfel de căldură. Fără a mai pune la socoteală că, uneori, vânătorii erau atacați de semenii prăzii lor.

Câteodată unii se întrebau, în taină, de ce fusese divinizat acest animal, sub forma chipului, cu trăsături înfricoșătoare, al zeiței Thueris, dacă tot era măcelărit cu prilejul unor funeralii exorbitante.

Ca întotdeauna la această oră, dintr-a cincea până-ntr-a noua lună din an, la fel ca preoții săi și scribii de diverse ranguri, Tanut-Amarkhis, mare preot în templul lui Horus, zeul protector al orașului Edfu, rămânea în casă, pe care n-o părăsea până pe la ora cinci, când săgețile lui Ra își schimbau direcția și-și mai pierdeau din tărie. De altfel nici credincioșii, săraci sau avuți, nu se încumetau să iasă din locuințele lor. La Edfu, târgurile se încheiau și cererile se discutau în primele patru ore ale dimineții și în ultimele două ale serii.

Tanut-Amarkhis tocmai isprăvise de mâncat o gustare ușoară: salată de castraveți cu lapte prins, o pâinică rotundă, cu brânză și ceapă tocată, și câteva smochine proaspete. Întins pe pat, la primul etaj al clădirii, situată de cealaltă parte a vastei esplanade din fața templului, verifica o copie a ritualului de purificare a preoților de rang înalt:

> *Salut ție, oh, vas de ars. M-am purificat cu ochiul lui Horus pentru ca să împlinesc ritualurile cu tine. M-am purificat pentru Amon împreună cu alaiul său de zei…*

Deodată deslușì un zvon de glasuri sub fereastră, apoi își auzi rostit clar numele. Se ridică și se duse să arunce o privire. Zări doi bărbați. Cu țeste rase. Scribi, vasăzică. O ușoară uimire i se așternu pe chip.

— Ce se petrece?

— Mesagerii regali îl caută pe Tanut-Amarkhis!

— Urcați!

Mesageri regali? Din partea cărui rege? Și cu ce mesaj?

Marele preot deschise ușa. Doi voinici se iviră în prag.

— Venim de la Akhetaton.

Tanut-Amarkhis înălță din sprâncene. Ah da, noul oraș din nord, închinat cultului zeului Aton.

Unul dintre soli îi întinse ceremonios tocul din lemn în care se afla papirusul.

— Dar ce rege v-a trimis?

Întrebare demnă de un necioplit din provincii, însă, ce-i drept, desemnarea lui Semenkhere ca urmaș după succesiunea eșuată a lui

Nefertiti se petrecuse doar acum cinci zile și de-abia peste două săptămâni avea s-o afle tot regatul.

— Fratele răposatului Akhenaton. Noul nostru rege, Ankh-Kheperu-Ra, iubit de Nefer-Kheperu-Ra.

Tanut-Amarkhis rămase cu gura căscată. Nimic altceva decât un nume!

— Cum ați venit până aici?

Alarmată de mișcarea de la etaj la o oră atât de neobișnuită, soția marelui preot apăru și ea.

— Poruncește să li se dea de băut mesagerilor regali, îi zise Tanut-Amarkhis.

— Cu galera regală, răspunse unul dintre aceștia. De fapt, două galere au plecat din Akhetaton, una care să coboare pe fluviu și cealaltă, a noastră, care să urce. Astfel mesajul regal va fi dus în cele patruzeci și două de nome.

Copiii marelui preot apărură dezbrăcați, privindu-i, la rândul lor, iscoditori pe oaspeți. O slugă aduse o tavă cu un urcior și două pahare și-i servi pe nobilii călători. Tanut-Amarkhis clipi des, nedumerit. Chiar că se întâmpla ceva acolo, sus. Ca și colegii săi din Theba, Abydos sau Coptos, ani la rândul nu-i dăduse nicio atenție acelui rege nebun după Aton, care pretindea că nu-l interesează soarta lor. La urma urmelor, provincia mergea la fel de bine și fără consimțământul regal, iar cultele lui Horus și Thueris n-o duceau mai rău. Și iată că noul rege le recunoștea în sfârșit existența și le trimitea în grabă mesageri!

Aceștia își băură cu lăcomie berea și servitorul le umplu iarăși paharele. Tanut-Amarkhis scoase, într-un târziu, papirusul din tocul său și-l desfășură. Aidoma colegilor săi, studie mai întâi sigiliul. Purta într-adevăr numele rostit de mesageri. Citi mesajul prin care era rugat să meargă la Akhetaton pentru înscăunarea lui Ankh-Kheperu-Ra, iubit de Nefer-Kheperu-Ra! Nicicând nu se pomenise așa ceva!

Mesagerii își luară rămas-bun, deoarece erau așteptați pe corabie.

— Ce se petrece? întrebă soția lui Tanut-Amarkhis, privind papirusul pe care bărbatul ei încă îl ținea în mână.

— Noul rege mă roagă să vin la Akhetaton pentru încoronarea lui.

— Avem un nou rege?

Marele preot încuviință din cap, dus pe gânduri. Își zise că, din câte știa el, un singur om putea să-i ofere lămuriri despre aceste întâmplări neașteptate: Humose din Theba.

— Dar o să merg întâi la Theba, se decise el.

În smârcurile lor, hipopotamii mugeau liniștiți, iar pe acoperișurile fierbinți ale marelui templu al lui Horus, șopârlele se încălzeau la soare, înghițind cu plăcere musculițe de vară, cele mai gustoase dintre toate.

♀ Capitolul 19

PREGĂTIRI ȘI RANCHIUNE SAU BUFNIȚA ȘI PAPAGALUL

Cu fața sa turtită și rotundă, cu ochii rotunzi, cu nasul mic și coroiat și buze subțiri, cu umerii căzuți și pieptul umflat, Panesy, întâiul slujitor al lui Aton, adică marele preot al marelui templu al lui Aton din Akhetaton, dădea uneori impresia că e pe cale să-și ia zborul și să se cuibărească într-un arbore sau pe un acoperiș. O cucuvea. Prudent, fin observator și cu o minte ageră. Nimeni nu-și amintea să-l fi auzit vreodată ridicând glasul. Nici să-i fi cerut sfatul în van.

— Cinstea ce mi-o faci e nețărmurită, o, rege, zise el, luând loc la masă, după invitația lui Semenkhere, în dreapta acestuia din urmă.

Thutu așteptă ca prințul Tutankhaton să se așeze, pentru a face și el la fel.

Zece servitori, câte doi pentru fiecare mesean, și doi paharnici așteptau în marea sală a Casei regelui, suficient de aproape ca să audă poruncile stăpânilor. Așezaseră înaintea mesenilor castroane din alabastru, iar în mijlocul mesei un vas mare cu ouă de rață răscoapte, cu boabe de muștar și șofran. Paharele opaline înalte, cu picior, fură umplute cu vin.

La prima înghițitură, ochii lui Panesy se făcură și mai rotunzi. Nici chiar bucătarul lui nu știa să prepare bucate atât de sofisticate și de fine.

— Cinstite Panesy, începu Semenkhere, pregătim ceremoniile de întronare și dorim să-ți cunoaștem părerea.

— Renașterea arborelui regal bucură inima zeilor, răspunse sentențios Panesy.

Un mod de a reaminti că existau și alți zei în afară de Aton. Ce-i drept, marele preot, care avea „urechi” în palate, aflase de mesajele trimise în nome. Mai toți scribii din provincie erau înrudiți într-o măsură sau alta și n-aveau limba legată.

— Ca să reînstăpânim armonia între slujitorii pământești ai divinităților, continuă Semenkhere, i-am rugat pe marii preoți ai celor patruzeci și două de nome să se reunească la Akhetaton.

— Armonia e o binecuvântare cerească, mărite rege, observă Panesy. Ea e rodul inimii zeilor, care bat la unison.

Semenkhere îi făcu semn lui Thutu să ia cuvântul.

— Îți cunoști colegii, grăi vizirul, chiar dacă nu vă vedeți prea des. Ce atitudine crezi că vor adopta?

— Cum să nu se bucure de cinstea regală ce li se face? răspunse Panesy. Tânjesc după atenția regelui Celor Două Pământuri.

Tutankhaton asculta atent acest fel de a vorbi pe ocolite. Remarcă în sinea sa că Panesy nu spusese: „regelui lor”, ci „regelui Celor Două Pământuri”.

— Dar tu, ca întâi slujitor al lui Aton, pe care răposatul rege l-a impus la Akhetaton drept divinitate unică, ce ai de spus?

— Aton n-a fost la origine o manifestare a ființei cu neputință de cunoscut? rosti Panesy cu un zâmbet. Înțelepciunea divinului nostru rege Ankh-Kheperu-Ra, iubit de Nefer-Kheperu-Ra – precizia meticuloasă cu care rosti numele dovedea că înțelesese bine ce simbolizau – este să ude rădăcinile credinței noastre în acest zeu.

Altfel spus, nu vedea niciun neajuns ca Aton să fie reașezat în rând cu celelalte divinități.

— Și cum o să le răspunzi celor care ar observa că voința regală a fost să aleagă discul solar ca zeu suprem? stărui Thutu.

Cu părere de rău, Panesy înghiți ultimul dumicat de ouă cu muștar. Apoi luă câteva guri de vin ca să câștige timp de gândire.

— N-ai cum să reziști puterii divinităților. Iar Aton, al cărui slujitor sunt, și-a exercitat-o pe a sa asupra regretatului monarh. L-a copleșit cu strălucirea sa până într-atât, încât lumina lui i-a ascuns pe ceilalți zei, așa cum li se-ntâmplă celor care privesc soarele și nu mai pot să vadă clar lumea după aceea. Defunctul nostru rege a fost iubitul lui Aton, încheie el, având grijă să-și îndrepte privirea și spre dreapta și spre stânga, ca o posibilă, dar foarte fină, aluzie la alte legături.

— Crezi tu, cinstite slujitor al lui Aton, că marii preoți vor pune unele condiții? întrebă Semenkhere.

Un servitor așeză pe masă o tavă mare cu friptură dintr-un soi rar de pasăre de curte, cu carnea albă, rezervată celor mai alese ospețe. Panesy

aruncă în treacăt o privire pofticioasă spre tavă și răspunse:

— Nu pot spune, mărite rege, ce vor hotărî cei patruzeci și doi de onorați colegi ai mei. Pot doar să presupun că vor spera la un semn care să dovedească voința divinității întrupate care ești tu.

— Ce semn?

Întrucât Semenkhere se servise, Panesy apucă și el cu degetele-i delicate un piept de pasăre albă și se întoarse zâmbind spre gazda sa:

— Numele ales de măritul rege nu-l prevestește deja?

— Înscăunarea la Theba! exclamă Tutankhaton.

Erau primele cuvinte pe care le rostea de la începutul prânzului. Toate privirile se îndreptară spre tânărul prinț și Semenkhere râse din toată inima. Panesy dădu din cap și-l țintui cu ochii săi de pasăre răpitoare pe băiețelul de viță regală.

— Copilul Horus a vorbit.

Isprăvi de mestecat carnea fragedă, roase câteva oscioare de la aripă și adăugă:

— Mai e ceva, mărite rege. Inima nu-și are locul în mijlocul pieptului?

Semenkhere, mirat, recunoscu acest lucru evident și marele preot continuă:

— Și regele nu-i inima regatului?

Urmă o scurtă tăcere, întreruptă de Thutu:

— Așadar regele ar trebui să-și mute reședința la Theba?

Panesy își coborî pleoapele în semn de încuviințare.

— Și ce se va întâmpla cu Akhetaton?

— Va dăinui, ca un dar al lui Aton către făpturile omenești.

— Cum de te împaci așa ușor cu asta, cinstite slujitor al lui Aton?

— Dar cum, Înălțimea Ta, m-aș putea împotrivi unui lucru ce înlesnește gloria regelui și pacea domniei sale?

Admirabil devotament, gândi Thutu, cu singura deosebire că Akhetaton ar deveni cea de-a patruzeci și treia nomă. În plus, pe lângă prețuirea colegilor săi și păstrarea slujbei, Panesy s-ar bucura de privilegiile celorlalte nome: ar scăpa de tutela regală, ar dobândi pământuri și, în sfârșit, s-ar îmbogăți. Într-adevăr, în prezent, potrivit rânduielilor hotărâte de Akhenaton, nu avea voie să posede decât câteva petice de pământ și trăia aproape în totalitate din generozitatea regală, căci defunctul suveran își strunise preoții cu mână de fier pentru a evita acea aplecare spre câștig de

care se lovise de atâtea ori în cazul celorlalți. Thutu își făgădui să-i spună asta lui Semenkhere, presupunând că regele nu și-ar fi dat seama.

— Ești dispus, cinstite slujitor al lui Aton, să-ți pui în lumină aceste păreri în fața colegilor tăi, când ei se vor aduna la Akhetaton? întrebă Semenkhere.

— Mărite rege, însușirea vorbelor înțelepte nu e să reflecte ceea ce oricum este evident? Dacă v-aș fi auzit cuvintele adevărului ce-ți ies de pe buze înainte chiar ca tu să le fi rostit, m-aș fi supus clarviziunii tale?

Ceea ce însemna, de fapt, că Panesy înțelegea ce i se cerea și că era de acord.

Însă Thutu părea îngrijorat. Semenkhere îl întrebă care e pricina.

— Mărite rege, găsesc că le facem o favoare prea mare preoților. Or să-și închipuie că ești gata să te arunci în brațele lor și că dorința ta cea mai arzătoare e să fii încoronat la Theba. Asta o să-i facă să se arate și mai neîngăduitori. De fapt, înscăunarea la Theba trebuie prezentată ca o mare concesie pe care ai binevoi să le-o acorzi numai dacă dorințele îți vor fi pe deplin satisfăcute. Asta i-ar permite cinstitului Panesy să poarte tratative de pe o poziție de forță.

— Dar cum am putea să creăm o asemenea situație?

— Simplu, mărite rege. Pregătește-ți încoronarea la Akhetaton.

Semenkhere, surprins, dar cucerit de propunere, se întrebă totuși dacă ea nu ascundea o trădare din partea vizirului său. Panesy părea și el uimit.

— Cred cu adevărat, mărite rege, că ideea este foarte bună. Cea mai aprigă dorință a lui Humose e să te încoronezi la Theba. Ar fi primejdios să i-o îndeplinești dacă nu renunță la orice atac pe față împotriva cultului lui Aton.

— Și cum să-mi fac cunoscută intenția de a mă încorona la Akhetaton?

— În acest palat nu există o sală potrivită pentru încoronare. Dă-mi poruncă să construiesc una. Scribii cinstitului Panesy vor avea grijă să răspândească zvonul începerii lucrărilor.

— Care zvon trebuie însă să fie vrednic de crezare. Cât timp ar lua construirea acestei săli?

— O lună, mărite rege, răspunse Thutu.

Tutankhaton asculta, uimit, cum se punea amănunțit la cale planul.

— Să îndrăznesc a adăuga o sugestie, mărite rege? riscă Panesy. Ne-ar fi de bun augur pentru domnia ta ca discuțiile cu colegii mei să înceapă sub semnul slăbiciunii tale. Fratele tău, divinul rege, l-a slăvit pe Aton mai ales

la Akhetaton. Așa că seamănă neliniștea în inima colegilor mei propunând să înalți un templu închinat lui Aton într-una din provinciile care îi sunt cele mai ostile. Asta ar arăta în mod vădit că te consideri puternic. Și mi-ar întări, totodată, poziția pe lângă preoți.

— Unde ai vrea să ridic un templu al lui Aton? întrebă Semenkhere, apreciind viclenia aliaților săi.

— La Memphis, mărite rege.

— Memphis! Dar preoții or să strige că-i jignesc!

— Trebuie să plătească pentru favoarea deosebită a încoronării la Theba, mărite rege, nu crezi? răspunse Panesy cu un zâmbet mieros.

— Bine, fie, se învoi Semenkhere.

Apoi zise către Thutu:

— Dă poruncă să se înceapă numaidecât cele două construcții.

Toată lumea încuviință din cap.

După care trecură la desert: curmale și caise cu sirop de miere subțiat cu vin. Dar singurul desert adevărat, gândi Semenkhere, ar fi pacea inimii.

♀

În locuința sa fortificată din Akhmim, Ay turba de furie.

Stăpân al locului, proprietar de câmpuri imense cu orz și grâu, de culturi de zarzavaturi, de livezi și plantații de palmieri, de turme fără număr și ocupându-se la Qoceyr, pe țărmul Mării Trestiilor, cu negoțul de mirodenii, substanțe aromate, tămâie, terebint, abanos, fildeș, sidef, perle, mărgean, bivoli, maimuțe și alte animale exotice aduse din Kush și din Punt, Ay era unul dintre cei mai bogați oameni din regat. Pe deasupra, era fratele defunctei regine Ty, tatăl răposatei regine Nefertiti, așadar cumnat, unchi și socru de regi, socrul lui Horemheb, unul dintre cei mai puternici generali din Vale. Ca atare, se bucura în toată provincia, chiar și în rândul preoților, de atenții regale. Nimic nu se întâmpla fără ca el să nu fie informat. Nimic nu se hotăra fără să i se ceară părerea.

Casa lui Ay rivaliza în splendoare cu palatele regale. Puterea lui o punea în umbră pe cea a tuturor notabilităților începând de la țărmul Întinderii Verzi până la izvoarele Marelui Fluviu. De-aici i se trăgea și supranumele de „prințul din Akhmim”.

Marele preot din templul lui Min îl informase despre mesajul regal și despre conținutul său. Semenkhere, ticălosul ăla netrebnic și plin de ifose, favorit și concubin al lui Akhenaton, îi chema pe preoții celor patruzeci și două de nome din Cele Două Pământuri la încoronarea sa.

Culmea culmilor, el, Ay, membru al Consiliului regal, nu fusese invitat. De neînchipuit!

Fără îndoială, vreun ordin scris, ce nu ajunsese încă la el, îl înlătura din postul de consilier.

Așezat într-un jilț masiv din fildeș incrustat cu aur, în grădina sa de trandafiri și straturi de crini parfumați, în fața unui bazin cu apă împodobit cu nuferi și lotuși, sorbea dintr-un pahar cu vin de caise amestecat cu lichior de cocos și-și rumega ura. Își aducea aminte de înfrângerea mârșavă pe care-o suferise la ultima întrunire a Consiliului regal.

Sperase, în adâncul inimii, că plecarea sa grăbită, mânia și amenințările voalate pe care le proferase îi vor face pe ceilalți să revină asupra hotărârii de a-l numi pe Semenkhere urmaș la tronul Celor Două Pământuri.

Dar nu se întâmplase nimic.

Cum de cutezaseră Pentju, Maya, Panesy, Nakhtmin, chiar și Horemheb, propriul ginere, aceste slugi de consilieri regali, să-l sfideze? Maya, care îi datora cariera? Maya, care fusese ibovnicul răposatei regine? Și care, desigur, fusese implicat în complot? Să-i refuze regența? Fundul-de-taur de Horemheb și viermele înfumurat de Semenkhere uitaseră, așadar, că lui și numai lui îi datorau faptul de a fi evitat, în anul 15[11], răzvrătirea garnizoanei din Theba după atacul jefuitorilor beduini? Nu el plătise solda ofițerilor? Nu tot el împiedicase, șase luni mai târziu, răscoala cultivatorilor din noma Abydos, convingându-l pe prefect să reducă dările, deoarece recoltele fuseseră proaste?

Cum de nu pricepuseră scursurile acelea fără minte că Semenkhere pusese la cale otrăvirea propriei cumnate, regina? Regina Nefertiti! Ea, fiica lui Ay, cea mai frumoasă, cea mai nobilă dintre făpturile pământești! Iar mârșăvia se înfăptuise cu ajutorul lui Pentju! Care, de altfel, plătise scump pentru asta, de vreme ce insecta veninoasă de Semenkhere îl otrăvise imediat și Pentju scăpase de judecată.

Și în acest răstimp, îmbălsămătorii goleau și pregăteau trupul, acel trup atât de fermecător, al fiicei sale! În palatul de nord! Căci Semenkhere trimisese rămășițele reginei cât mai departe cu putință.

Ay își șterse o lacrimă.

Asta îi aduse aminte că va trebui, deși îi era silă, să se întoarcă la Akhetaton ca să discute cu îmbălsămătorii și apoi cu întâiul șambelan despre organizarea înmormântării.

Două maimuțe săreau printre ramurile înalte ale sicomorilor care-și întindeau frunzișul des peste grădină. La apropierea lor, un papagal începu să strige:

— *Bin tchaou*! *Bin tchaou*!

Ay își turnă iar vin de caise și se strădui să-și pună ordine în gânduri. Situația trebuia lămurită ca să poată hotărî ce măsuri să ia.

Semenkhere pusese la cale, fără umbră de îndoială, otrăvirea lui Nefertiti. Așa îi spunea rațiunea: vinovatul e întotdeauna cel care trage foloase de pe urma crimei. Pe lângă asta, Nefertiti și Semenkhere nutreau unul pentru celălalt o ură mortală. Iar acum, că aflase de ostilitatea lui Ay în ceea ce-l privea, Semenkhere îl va înlătura din cercurile regale.

Semenkhere fusese ales cu încuviințarea și complicitatea preoților și ale armatei. De ce? Pentru că reprezenta continuitatea și deci legitimitatea dinastică și pentru că, probabil, făgăduise să sporească dotările armatei.

Trebuia să recunoască totuși că acestui papă-lapte nu-i lipseau nici istețimea, nici dibăcia.

Semenkhere și-ar pune pe cap *pschent*-ul[12]. Apoi s-ar grăbi s-o lase însărcinată pe Meritaton sau să facă în așa fel încât ea să rămână însărcinată, pentru a-și asigura urmași. Iar el s-ar vedea îndepărtat pentru totdeauna de tron.

Căci tronul i se cuvenea. Cine ar îndrăzni să tăgăduiască? Era singurul om energic din regat, cel mai experimentat, cel mai influent. Avea mai multă putere decât Horemheb și Nakhtmin laolaltă.

Însă el, Ay, trebuia să-l învingă pe Semenkhere înainte ca acesta să prindă rădăcini. Orice ar fi, trebuia să-l învingă, ca să-și răzbune fiica.

Dar pentru început trebuia să se împace cu Horemheb și cu Nakhtmin.

Își goli paharul cu vin de caise și cugetă.

Purtând la gât un colier de aur prevăzut cu un inel de care se agăța lesa, un ghepard se strecură în grădină, pășind nepăsător. Se uită împrejur, apoi își ridică ochii fardați și botul spre stăpânul casei. Se apropie de el și se opri cu nările fremătânde.

Ay îi aruncă o plăcintă cu carne de pui și îl mângâie pe grumaz. „Toți sunt niște trădători, își zise el. Chiar și gheparzii.”

Apoi începu iar să chibzuiască.

Papagalul strigă din nou:

— *Bin tchaou*!

Ceea ce însemna „Impuțitule!”

♀ Capitolul 20

UNDE SE SFÂRȘEȘTE ÎNTINDEREA VERDE?

Reparată, recălăfătuită și proaspăt vopsită, *Gloria lui Aton* luneca maiestuos pe ape, împinsă de cele două pânze mari triunghiulare, de culoare roșie. Situată undeva între *dhow* ce străbătea Marea Trestiilor și *gaiassa* pescarilor și cărăușilor de mărfuri de pe Marele Fluviu, dar mai mare decât amândouă, ambarcațiunea regală avea puntea din spate mai puțin ridicată decât la *dhow* și marginile mai înalte decât pe o *gaiassa,* dar, mai ales, vergile erau situate îndeajuns de sus pentru ca un pasager regal să nu riște a fi lovit în cazul unei rafale de vânt.

Pe puntea din spate fuseseră înșirate zece scaune ușoare. Semenkhere, Tutankhaton și cele șase prințese luaseră loc în ele. Trei doici, pentru cele trei prințese mai mici, se așezaseră în spatele lor, pe niște scânduri. Al zecelea scaun fusese rezervat, un privilegiu extraordinar, unei persoane străine de familia regală: Pasar. De aceea, era doar un scaun pliant. După nenumărate rugăminți, Ankhensepaton obținuse de la sora ei această favoare deosebită. Semenkhere o găsise amuzantă și i-o acordase fără greutate. Uadj Menekh, înștiințat despre abaterea de la protocol, îl sfătuise totuși pe băiat să nu pescuiască în vreme ce se afla pe corabie, deoarece Ankhensepaton stârnise mare agitație la palat când adusese somnul cel gras pe care i-l oferise Pasar după partida lor de pescuit cu cârligul.

La cea de-a noua oră după miezul nopții, aerul era încă plăcut.

Prințesele, doicile și, bineînțeles, Pasar priveau, minunându-se, priveliștile ce li se perindau prin fața ochilor pe cele două maluri. Băiețandri supraveghind bivolii ce se scăldau, sate, plantații de palmieri, temple, zborul rațelor sălbatice care plonjau în valuri de parcă voiau să se înece.

Imagini care treceau. Un imens basorelief din bronz și argint.

Tutankhaton îl urmărea cu privirea pe acest băiat vioi, remarcând cum râdea împreună cu Ankhensepaton, aplecându-se amândoi peste bord. La rândul ei, Meritaton își observa sora mai tânără și o invidia: bucurându-se de tovărășia lui Pasar, aceasta uitase de temerile pricinuite de mesajul pe care băiatul i-l strecurase cu atâta îndrăzneală acum câteva săptămâni.

Meritaton fiind ridicată brusc la rangul de cap de familie, Semenkhere se gândise să-și diminueze propria neliniște și pe cea a viitoarei sale soții,

reconstituind, prin această plimbare pe apă, viața obișnuită pe care prințesa o cunoscuse odinioară. Chiar dacă încoronarea era sigură, niciunul dintre ei nu știa când și unde vor fi uniți în mod solemn prin căsătorie, devenind în sfârșit deținătorii tronului, deoarece nu știau cum vor primi preoții propunerile lui Panesy.

Planul lui Semenkhere era să coboare pe firul apei până în orașul Doi Câini, să pună acolo piciorul pe pământ pentru scurt timp, să se odihnească și să pornească iar la drum, împinși de vântul de miazănoapte, pentru a ajunge la Akhetaton înainte de a se lăsa întunericul. Fără îndoială, mica lor aventură încălca protocolul, deoarece palatul trebuia să țină doliu după regină. Însă plimbarea rupea monotonia zilnică, ce devenise sufocantă atât pentru Meritaton, cât și pentru surorile sale. Mai cu seamă cele trei prințese mai mici păstraseră doar o amintire vagă a plimbărilor de altădată și se bucuraseră de cea de-acum ca de o sărbătoare.

Durerea lor era atenuată de faptul că pierduseră mai degrabă imaginea unei mame, decât o mamă în carne și oase. Alăptate, apoi crescute de doici, ele o întâlniseră pe regină mai mult atunci când aceasta voia să fie văzute împreună.

De fapt, erau orfane din naștere. Ca atare, niciun sentiment de rușine nu le umbrea bucuria plimbării.

— Dar tu, Maketaton, n-ai tovarăș de joacă? o întrebă Semenkhere pe cea de-a doua prințesă.

Fata clătină din cap, cu o expresie de dispreț pe buze. Ea, una, nu se compromitea prin grădini cu tot felul de necunoscuți.

Semenkhere se întoarse spre Meritaton, pe al cărei chip înflorise un zâmbet ușor. Nu era deloc nevoie să fii mare scrib ca să-ți dai seama că întrebarea îi era adresată și ei. „Chiar n-avea un tovarăș de joacă?” se întrebă el din nou, furișând o privire spre sânii ei micuți și coapsele cărnoase. Ce-i drept, protocolul din palatul prințeselor înlătura în principiu din interiorul acestuia orice persoană de sex masculin care nu era rudă sau slujbaș. Singura abatere era permisă în timpul marilor sărbători când li se îngăduia câtorva fii ai vreunui slujbaș de rang înalt să schimbe cu vlăstarele divine niște formule bine stabilite, și asta sub privirile vigilente ale doicilor și ale scribilor. Dar, cum-necum, Ankhensepaton reușise totuși să treacă peste aceste interdicții.

Cât despre Meritaton, era posibil ca ea să guste anumite plăceri cu sclavele…

— Pari să-i porți oarece afecțiune acestui băiat, observă Semenkhere.

— El ne-a dovedit afecțiune mai întâi, zise ea cu glas șoptit.

Semenkhere înălță din sprâncene, nedumerit. Meritaton îi povesti despre mesaj și despre ce-i spusese apoi băiatul privind vizita făcută de Ay lui Horemheb, acuzația de otrăvire a lui Nefertiti și îndoiala prefăcută a generalului. Semenkhere se arătă uimit. Maketaton se străduia să tragă cu urechea. Meritaton clipi cu subînțeles spre Semenkhere și-l invită cu voce tare să-și dezmorțească picioarele. El o urmă spre un loc pe punte, opus celui unde Ankhensepaton și băiatul se aplecau să privească valurile.

— Dar cum de știe el toate astea? exclamă Semenkhere.

— E fiul intendentului din pavilionul vizitatorilor. Se duce uneori să doarmă în odăița cu rufărie, învecinată cu sala cea mare. De acolo ascultă ce se vorbește alături.

Semenkhere își încrucișă brațele și meditä. Așadar, Humose, Nefertep și Horemheb se înțeleseseră cu mult timp în urmă să impună regența lui Nefertiti. Complotul, inclusiv amenințarea cu revolte în provincii, fusese, neîndoielnic, condus de Ay. Însă dăduse greș. Iar Ay, plin de ciudă cum era, va căuta să-l atâțe din nou.

Căci Ay era acum cel mai mare dușman al său. Semenkhere îl cunoștea: era trufaș, ambițios și hotărât.

Pasar se întorsese chiar atunci râzând cu gura până la urechi. Semenkhere îi aruncă o privire. Cum putea un băiețandru atât de plăpând să joace un rol atât de important în luptele pentru putere pe care, cu siguranță, nici nu le înțelegea!

— Încuviințez afecțiunea ta pentru el. O să găsesc o cale de a ni-l apropia în mod oficial…

— Nu, îl contrazise Meritaton, ar bate la ochi. E mai bine să fie considerat un simplu tovarăș de joacă al lui Ankhensepaton. Și acum altă problemă: Unde îi vei găzdui pe marii preoți?

Semenkhere ghici la ce se gândea Meritaton.

— Pavilionul vizitatorilor nu poate primi decât cincisprezece oaspeți. Cei mai influenți dintre marii preoți vor fi găzduiți acolo. Mă voi îngriji de asta. Vom vedea unde vor sta ceilalți.

— Sper că Pasar va putea să le asculte discuțiile.

Băiatul era, la urma urmei, prețios.

„Ce situație ciudată! Să te folosești de un copil pentru a lupta împotriva unui bătrân tiranic!” își zise Semenkhere.

Se întoarseră și se așezară din nou pe scaune. Tutankhaton părea dus pe gânduri. Ankhensepaton îi zâmbise doar în treacăt, fără să-i acorde prea multă atenție. Oare prințesa nu știa că-i fusese făgăduită lui? Poate că Meritaton observase melancolia băiatului, căci o chemă pe Ankhensepaton pretinzând că-i deranja pe corăbieri. Ankhensepaton, care înțelesese și ea situația, se așeză lângă micul prinț și îi surâse.

— Unde am ajunge dacă am coborî pe fluviu până la capăt? îl întrebă Tutankhaton pe fratele său.

— La Întinderea Verde.

— Întregul fluviu sfârșește la Întinderea Verde?

— Da, răspunse Semenkhere.

— Atunci înseamnă că e mare, nu?

— Foarte mare.

— Mai mare decât regatul?

Despre asta Semenkhere n-avea idee. Nu-și pusese niciodată problema și nu știa dacă cineva cunoștea răspunsul.

— Nu știu, mărturisi el, cuvinte de neînchipuit în gura unui viitor rege divin.

— Și de ce nu mergem acolo?

— Ne-ar lua prea mult timp. Vreau să fim înapoi în Akhetaton diseară. Iar corabia aceasta nu-i făcută să navigheze pe Întinderea Verde. Mi s-a spus că e din cale-afară de zbuciumată și de primejdioasă.

— N-am văzut niciodată Întinderea Verde.

— Nici eu, răspunse Semenkhere, care își dădea pentru prima oară seama de asta.

— N-am putea merge acolo într-o bună zi?

— Ba da.

— Unde se sfârșește Întinderea Verde?

— Nu știu.

— Știe cineva?

— Am să întreb.

Când mai aveau puțin până la orașul Doi Câini, Semenkhere hotărî să acosteze într-un loc pustiu, întrucât tuturor li se făcuse foame. Călătorii dădură fuga pe după arbori ca să se ușureze. După ce urcară din nou pe corabie, fură deschise coșurile cu merinde, în care se găseau bucăți de pasăre albă fripte, ouă răscoapte, pâine, brânză proaspătă, pepeni, curmale și smochine, precum și urcioare mici, pline cu bere și vin.

Pasar aruncă firimituri de pâine în apă spre bucuria lui Ankhensepaton, căci peștii scoteau capul ca să le înhațe. Curând toți nobilii pasageri îl imitară, spre amuzamentul corăbierilor.

Maketaton propuse să coboare pe mal, însă Meritaton se opuse, căci asta ar fi însemnat că familia regală ieșea din teritoriile palatului, lucru de asemeni interzis de protocolul impus de doliu.

Moleșiți de briza călduță și de vin, călătorii ațipiră pe drumul de întoarcere. Tutankhaton îi convinsese pe Ankhensepaton și pe Pasar să-i împărtășească dorința de a vedea Întinderea Verde.

Semenkhere se lăsă cuprins de nostalgia plimbărilor nocturne de odinioară, în compania regelui.

Cât de lipsită de griji era pe atunci familia sa!

Meritaton se gândea la Nefer Heru, făgăduindu-și să-l vadă chiar diseară ca să-i domolească neliniștile pe care i le pricinuia plecarea la Theba. Căci vor merge toți la Theba, Meritaton vedea bine asta. Planul lui Semenkhere prevedea această mutare doar pentru a-și face din tot clerul un aliat și a-l învinge pe Ay.

Oftă.

Când corabia ajunse la debarcaderul din Akhetaton, se simți ușurată. Plimbarea nu-i trezise în suflet decât melancolie.

Aștepta cu nerăbdare ca palatul prințeselor să se adâncească în somn pentru a-și întâlni iubitul.

♀

— Regele meu, stăpânul meu, șopti Aa-Sedjem prin întunericul în care scânteia lumina aurie a unei lămpi, te implor…

Semenkhere își întoarse capul spre el, surprins.

— Regele meu, stăpânul meu, țara aceasta e primejdioasă.

— Primejdioasă?

— Regele meu, stăpânul meu, îți sărut picioarele. Autoritatea regală nu mai este apărată în multe provincii. Tâlharii atacă vistieriile și garnizoanele. Nimeni nu-ți vorbește de așa ceva, așa cum nimeni n-a cutezat s-o facă nici pe vremea fratelui tău, marele rege defunct, de teamă să nu-ți displacă. Ucide-mă, dar ascultă-mă înainte.

— Cu siguranță n-am să te ucid, ba dimpotrivă, răspunse Semenkhere așezându-se și punându-și mâna pe pieptul medicului său. Dar cum de știi tu astfel de lucruri pe care nimeni nu mi le spune?

— Noi, scribii, avem părinți și prieteni în provincii. Și chiar la Akhetaton ținem legătura prin scrisori cu scribii din alte nome. Acum o săptămână, întâiul scrib din templul lui Ptah de la Memphis i-a scris fratelui meu, întâiul scrib din templul lui Aton, de aici, ca să-i dea de știre că mai-marele vistieriei din provincia Ibisul roșu a golit tezaurul și a fugit.

— Cum? strigă Semenkhere indignat. Dar de ce nu mi s-a spus? De ce nu mi-ai spus chiar tu?

— Regele meu, stăpânul meu, știu că vizirul tău Thutu a fost înștiințat de către prefectul din Memphis. L-a chemat la el pe Mahu, căpetenia gărzilor, însă acesta i-a explicat că hoțul fugar e acum oaspetele fiului lui Nefertep, marele preot al lui Ptah. Care dispune de o trupă proprie mult mai puternică decât garnizoana din Ibisul Roșu. Mahu a zis că ar trebui trimisă garnizoana din Memphis ca să-l aresteze pe însuși fiul marelui preot Nefertep și a refuzat să ia asupra lui o asemenea răspundere. Ca atare, nu s-a făcut nimic, deoarece toată lumea știe că tu încerci să te împaci cu marii preoți.

Semenkhere era înmărmurit, indignat și furios. Vasăzică devenise prizonierul propriului plan de împăcare cu preoții. Se ridică și începu să umble de colo-colo prin cameră.

— Regele meu, stăpânul meu, iubitul meu, continuă Aa-Sedjem, acum o săptămână nu mă bucuram de favorurile tale. Numele meu îți era necunoscut. Cum să fi avut prilejul de a-ți spune aceste lucruri? Cu ce drept? Dacă s-ar fi aflat despre dezvăluirile mele, aș fi fost socotit nebun sau aș fi fost ucis.

— Câtă dreptate avea fratele meu să-i urască pe preoți! exclamă Semenkhere. Și sunt toți la fel!

— Nu, nu toți.

— Așadar, zeci de scribi și de slujbași au cunoștință despre fărădelegile pe care tronul nu le cunoaște? întrebă Semenkhere.

— Nu știai aceste lucruri pe vremea când erai regent?

— Nu, nu cunoșteam decât dorința de răzbunare pe care-o nutrea fratele meu față de preoți.

— Puțini oameni l-ar fi informat despre starea regatului. Îți amintești că la moartea fratelui tău, Thutu, ce era pe-atunci doar șambelan, a poruncit să fie duse la arhive teancuri întregi de documente care se găseau în palatul regal?

Semenkhere se opri și chibzui câteva clipe. Își aminti că, într-adevăr, vrafuri de documente fuseseră mutate, dar atunci nu le dăduse nicio atenție,

întrucât ele țineau de trecut.

— Documentele cuprindeau, printre altele, continuă medicul, rapoartele prefecților despre distrugerile pricinuite de către cetele de tâlhari în ultimii doi ani ai domniei lui Akhenaton și despre neregulile privind socoteala dărilor. Thutu trebuia să pună mâna pe ele.

— Cine l-a pus să facă asta?

— Nu știu. Dar lista suspecților e lungă. Mulți au interes ca regatul să se destrame. Nemulțumirea ațâță dușmănia față de tron și nu doar un singur om va încerca să se folosească de asta ca să se dea drept bărbatul puternic, ce reînstăpânește ordinea.

Semenkhere se așeză pe pat copleșit.

— Vrei să zici, șopti el cu glas trist, că, deși nu mi-a fost pusă încă pe cap coroana, ea deja se clatină.

— Regele meu, stăpânul meu, iubitul meu, nu. Nu voi fi niciodată purtător de vești proaste. Vreau să fiu doar motanul ce-ți păzește hambarul.

Semenkhere zâmbi și mângâie obrazul lui Aa-Sedjem.

— La ce șobolani te gândești?

Cel care se apropie de trupul regelui cugetă puțin înainte de a răspunde.

— Două persoane puternice năzuiesc la tron, mărite rege și stăpâne. Nu le vezi?

— Cine?

— Ay și Horemheb.

Semenkhere încuviință din cap. Ba da, le vedea.

— Problema aceasta nu poate fi rezolvată astă-seară. Vino să te odihnești, mărite rege și iubitul meu. Zile lungi ți se deschid înainte.

• PARTEA A DOUA •

LOTUȘII LUI ANUBIS

♀ Capitolul 21

ÎNTOARCEREA ȘACALULUI

A zecea zi de doliu se încheiase de două săptămâni, însă atmosfera din cele două palate era la fel de mohorâtă și de încordată.

În Casa regelui, Semenkhere nu reușea să-și alunge bănuiala că ridicarea unei săli de încoronare și cea a unui templu al lui Aton la Memphis erau capcane întinse de Thutu pentru a ațâța furia preoților și a-i grăbi îndepărtarea de pe tron, dacă nu cumva chiar moartea. Iar cuvintele liniștitoare ale lui Aa-Sedjem nu-i micșorau temerile decât pe durata unei nopți. În plus, se temea ca Panesy să nu dea greș în discuțiile sale cu marii preoți, când aceștia se vor strânge la Akhetaton. În acest caz ar fi nevoit să se încoroneze aici, în palat, și să prelungească periculoasa izolare instaurată de răposatul său frate, deși el năzuia, dimpotrivă, să-i pună capăt, pentru a-și asigura tronul împotriva răzvrătirilor preoților și armatei.

În palatul prințeselor, Meritaton, sigură în ceea ce-o privea de exilul la Theba și supărată la gândul de a nu-l mai vedea pe Nefer Heru, avea toane dintre cele mai nesuferite, care se răsfrângeau și asupra surorilor ei. Până și zglobia Ankhensepaton deveni îndărătnică și provocă un mic scandal când ceru să mănânce pește, la fel ca Pasar. Meritaton potoli această răzvrătire doar convingând-o că, dacă mâncai pește, ți se îngroșau mâinile și picioarele, cusur dezgustător pentru o prințesă.

În provincii, marii preoți nu erau deloc mai liniștiți. Ce li se cerea, de fapt? Unii crezură că miros o capcană. Alții erau roși de dorința de a vedea Akhetaton, capitala regelui eretic, pe care și-o închipuiau ca pe o cetate a dezmățului și nebuniei, făurită de Apopis însuși înainte ca lancea lui Seth să-l străpungă, dar se temeau să-și calce jurămintele în ochii credincioșilor. Într-un amestec de curaj și curiozitate, și unii și alții plănuiră în sfârșit să pornească la drum, cu încetineala cerută de solemnitatea împrejurărilor.

Aproape toți călătoriră pe corăbii, însoțiți de scribii lor. Și o lună întreagă se scurse până să se strângă toți „acolo jos”.

Uadj Menekh, instruit cum se cuvine, dar în mare taină, de către Semenkhere, îi alese pe aceia dintre marii preoți care aveau să locuiască în pavilionul vizitatorilor: doisprezece în total. Locuințele scribilor de pe lângă templul lui Aton îi găzduiră pe ceilalți treizeci, cu încuviințarea lui Panesy. Acesta din urmă radia de mulțumire, căci trecea drept artizanul împăcării naționale.

Semenkhere își însuși părerea lui Aa-Sedjem în privința locului unde se vor aduna toate aceste țeste rase și poruncise să li se pună la dispoziție una dintre sălile mari ale palatului. Însă preoții se arătară nemulțumiți: voiau să discute departe de urechile curioase și preferară să se întâlnească într-una din sălile scribilor, ce ținea de templu.

Lucrurile fură rânduite fără prea multe probleme. Totuși, cu Nefertep, șambelanul avu de furcă, întrucât deschiderea unui șantier pentru templul lui Aton din Memphis, la propunerea lui Thutu, îl scosese din sărite pe marele preot.

— E o provocare? îl întrebă el pe Panesy îndată ce rămase singur cu acesta.

— Frate, putem să acordăm harpele armoniei cerești.

Ca să-și protejeze spatele, Semenkhere socoti că era un prilej bun să-i cheme la el pe Horemheb, Nakhtmin și Anumes, comandantul garnizoanelor răsăritene. În prezența lui Thutu și a lui Maya, îi anunță solemn sporirea mijloacelor materiale alocate armatei și a trupelor de care.

— Înălțimea sa Ay a fost înștiințat? întrebă Nakhtmin, făcând aluzie la faptul că Ay era comandantul oficial al carelor de luptă.

— Nu. Mă gândesc să reorganizez trupele de care, răspunse Semenkhere sec.

În acest răstimp, muncitorii și sculptorii lucrau de zor la ridicarea marii săli destinate unei posibile încoronări la Akhetaton. Semenkhere o vizitase în ajun. Nimeni nu-și putea închipui că nu era decât un mijloc de a-i strânge cu ușa pe preoți.

Totuși, în cazul în care Panesy ar convinge clerul să-și plece capul, Semenkhere îi trimise degrabă în vechea capitală pe Maya și pe intendentul general al clădirilor ca să cerceteze edificiile din Theba ce i-ar putea găzdui, la o adică, pe rege și pe prințese împreună cu suitele lor. Amănunt nostim:

cei doi porniră la drum când Humose, marele preot al templului lui Ptah de la Theba, tocmai debarcase la Akhetaton.

Emisarilor le ajunse o zi ca să verifice dacă vechiul palat regal, reședința lui Amenhotep al III-lea, era încă demn de un nou rege și nu suferise prea tare de pe urma celor cincisprezece ani de părăsire. Firește, foștii servitori regali și hoții șterpeliseră cea mai mare parte a mobilierului ce nu fusese mutat la Akhetaton, însă lipsurile puteau fi îndreptate cu ușurință. Potrivit poruncilor lui Semenkhere, Maya hotărî ce clădiri vor ține locul palatului regal, Casei regelui și palatului prințeselor din Akhetaton. Viitorul rege voia să păstreze, în felul acesta, obiceiul de a-și avea reședința separată de palat, așa cum făcuse fratele său și cum el însuși se obișnuise. Ar fi fost necuviincios ca Aa-Sedjem să se întâlnească, în zori, cu regina pe coridoare. Intendentul general primi sarcina să pregătească o posibilă mutare.

Semenkhere ascultă raportul lui Maya aidoma unui general ce ascultă rapoartele iscoadelor sale despre fortificațiile orașului pe care se pregătește să-l asedieze.

Când reușea să-și stăpânească bănuielile și temerile, se lăsa pradă unor accese de speranță și încredere. Încoronarea sa ar marca, în sfârșit, renașterea puterii regale, care se sprijinea pe cei doi stâlpi, preoțimea și armata. Da, ar fi demnul urmaș al fratelui său.

Meritaton privea toate aceste întâmplări cu ochi temători, nu doar pentru că se apropia ziua fatidică a unei eventuale despărțiri de Nefer Heru, ci și pentru că i se părea că viitorul rege navighează în ape unde înotau crocodili și hipopotami.

E oare cu putință, cugeta ea, ca aceia care se folosiseră de otravă să fi dispărut cu toții? Pentju nu fusese, la urma urmei, decât unealta puterilor malefice, iar acestea, cu siguranță, nu dispăruseră dintr-odată, ca alungate de o vrajă puternică.

Unele bârfe ale doicilor, întreținute de o slugă din Casa regelui, o puneau pe gânduri. Cel care se apropie de trupul regelui avea, se pare, mare grijă de stăpânul său. Ba chiar dormea cu el.

Și tocmai atunci Ay, bunicul ei, reapăru.

♀

Semenkhere află de prezența lui Ay la Akhetaton de la Aa-Sedjem la ora când întâiul său servitor îi aducea gustarea de dimineață, adică un pahar cu lapte de migdale, o pâine micuță cu miere și caise proaspete. Era dimineața

zilei în care marii preoți se adunau în sala colegiului scribilor, din vecinătatea templului.

Crezând că-i păcălește pe servitori, Aa-Sedjem se ferea să arate legătura apropiată pe care-o avea cu viitorul rege, așa că prezența sa în zori în camera acestuia era neobișnuită. În fața mai-marelui garderobei și a slugilor, se purtă cu tot respectul cerut de protocol.

— Stăpâne divin, rosti el, am socotit de cuviință să te înștiințez că un oaspete de vază se găsește în palatul regal.

În afară de familia domnitoare, o singură persoană dispunea de odăi în palat. Semenkhere se încruntă și-i aruncă lui Aa-Sedjem o privire întrebătoare. Calm, acesta adăugă:

— E vorba de Înălțimea Sa Ay.

Bătrânul șacal nu putuse răbda să stea departe de treburile regatului, mai ales într-un moment atât de important ca desemnarea oficială a noului rege și alegerea locului încoronării. Mai rămânea de aflat care va fi următoarea sa mișcare, acum că era în minoritate în Consiliul regal.

— Vreau să mi se dea de știre despre toate vizitele pe care le va face, zise Semenkhere, cuprins de noi neliniști.

— În clipa asta e la palatul prințeselor, se grăbi să-i raporteze Aa-Sedjem, care prevăzuse cererea stăpânului său.

Semenkhere încuviință din cap, se ridică și se spălă în grabă pentru a merge cât mai iute în odaia sa de lucru. Thutu, de asemeni, dădu fuga într-acolo, căci și el fusese înștiințat despre sosirea lui Ay în oraș.

— Să-i retragem privilegiul de a folosi odăile din palatul regal, divine stăpâne?

— Nicidecum. E tatăl reginei defuncte și bunicul viitoarei regine, răspunse Semenkhere. Adună-i pe membrii Consiliului regal ca să-l înlăture din rândul lor. Iar asta să se întâmple până la sfârșitul zilei.

O luptă deschisă n-ar servi la nimic. Mai bine să-i smulgă ghearele bătrânului șacal.

♀

Ca să-și primească bunicul, Meritaton își luă acel aer de bunăvoință semeață și tristă, care fusese una dintre măștile favorite ale mamei sale. Porunci să se așeze față în față pe terasă două jilțuri, departe de urechile curioase.

Legăturile ei cu Ay, ca și cele ale surorilor sale, fuseseră rare și lipsite de profunzime, mărginindu-se la dovezi curtenitoare și obișnuite de afecțiune,

cu prilejul sărbătorilor și al doliului. Cadouri banale, precum perechi de cercei identice pentru cele trei presupuse regine, vase cu nard, oglinzi. Dar niciodată discuții între patru ochi ori gesturi blajine de bunic.

În plus, ea, și numai ea, știa din groaznica mărturisire făcută de Pentju că Ay, chiar dacă nu organizase, aprobase otrăvirea lui Akhenaton. Așa că între ei tandrețea nu prea avea ce căuta.

Ay sosi escortat de doi purtători de evantai, privilegiu regal ce nu i se cuvenea, dar pe care nimeni nu îndrăznea să i-l pună la îndoială. Cei doi rămaseră la ușă, ca și secretarul său și cele două gărzi înarmate.

— Fiică mult-iubită, sufăr de două ori, grăi Ay apucând-o pe viitoarea regină de umeri, după ce ieșiră pe terasă. La durerea pe care-o încerc deja se adaugă cea pe care o resimt pentru tine în astfel de zile atât de grele.

„Șaptesprezece zile ca să-și exprime îndoita suferință e nițel cam mult", gândi Meritaton, care ghicise scopul vizitei bunicului ei. Îl pofti să se așeze.

— Părinte mult-iubit, compasiunea ta e un balsam desăvârșit.

— Grija pentru viitorul nostru, al tuturor, m-a făcut să-mi părăsesc refugiul de la Akhmim, începu iar Ay să vorbească, luând mâinile lui Meritaton într-ale sale. Prin căsătorie o să consfințești dreptul la tron al unui om nedemn de așa ceva, după cum bine știi. *Ka*-ul nobilei tale mame suferă, negreșit, oh, cât trebuie să sufere!

Ea ridică ușor din sprâncene. Vasăzică venise să împiedice căsătoria? Oare ce voia să-i propună?

Un amestec de sentimente tulburi se învolbură în sufletul ei, aidoma grămezilor de ierburi și rădăcini pe care apele Marelui Fluviu le aduceau în timpul inundației și care, după ce se învârteau la întâmplare, sfârșeau în drobițele de pe maluri, nici măcar forța șuvoaielor neputând să descurce acele încâlceli fără rost.

— De ce e nedemn? întrebă ea calmă.

— Merit! exclamă Ay cu glas aspru. Omul ăsta e un uneltitor primejdios! Un ucigaș! Știu că a poruncit otrăvirea mamei tale! Și aș vrea să fiu sigur că n-a făcut la fel și cu tatăl tău! Pe lângă aceste crime, se pregătește acum să se supună ca o slugă dorințelor preoțimii împotriva căreia a luptat tatăl tău. O să mute tronul la Theba! O să părăsească Akhetaton! O să renunțe la cultul lui Aton! Cum de nu-i vezi planurile mârșave?

Ea îl privi fără să scoată o vorbă, de parcă reflecta la aceste pretinse dezvăluiri, întrebându-se însă ce urmărea bunicul ei. Credea c-o păcălește cu asemenea acuzații? Se feri să-i mărturisească prea repede ceea ce auzise

din gura lui Pentju. Asta n-ar face decât să-i pună propria viață în pericol. Simți că o ia cu amețeli, dar se stăpâni. În ce groapă plină de șerpi se zbătea! Să te temi că vei fi otrăvită sau ucisă de propriul bunic!

— Îți cunosc noblețea sufletului, fiică mult-iubită, vrednică fiică a mamei tale. Nu-ți puteai închipui răutatea ce zace în inima lui Semenkhere. Dar am venit să-ți deschid ochii. Răspunderea pe care o ai față de regat și față de moștenirea tatălui tău e uriașă. Căci tu deții puterea, în numele forței pe care ți-o dă sângele tău nobil.

— Chiar crezi că a otrăvit-o pe mama?

— O știu! răspunse el apăsat.

Ea se împotrivi unui sentiment ce-i dădea târcoale de multe zile: se săturase de oameni. Și făcea asta deoarece Nefer Heru era om și ea nu se săturase de el.

— Și ce propui? întrebă Meritaton, fără a renunța la calmul său aparent.

— Refuză să te căsătorești cu el! Pentru toate motivele pe care ți le-am spus. Voi ști atunci cum să conving Consiliul regal să-l îndepărteze de la succesiune.

O lua drept proastă? El nu mai avea puterea să întoarcă lucrurile în favoarea lui. Meritaton știa cine sunt membrii Consiliului regal și se mira că Semenkhere nu-l izgonise deja pe Ay.

— Și cine i-ar succeda atunci tatălui meu?

Ay o privi țintă cu ochi scăpărători.

— Nu vezi cine, fiică mult-iubită? E nevoie de un bărbat cu experiență, un bărbat puternic.

Vasăzică asta era! Năzuia să urce el însuși pe tron.

— La cine te gândești? întrebă ea, cu o umbră de perversitate.

— Nu-ți dai seama?

— Tu?

Ay încuviință.

— Eu.

Îi apucă din nou mâinile.

— E singura cale de a apăra moștenirea tatălui său!

— Regatul pe care ni l-a lăsat e într-o stare tristă.

— Tocmai! Puterea a fost uzurpată în ultimii ani de acest om stricat și josnic care pretinde să-i urmeze la tron. Semenkhere n-ar face altceva decât să grăbească decăderea regatului! Nu poți lăsa să se-ntâmple asta!

Așadar ar trebui ca ea să se căsătorească, pentru a consfinți succesiunea, cu propriul bunic. El aștepta un răspuns, iar ea întârzia să i-l dea.

— Însă va trebui totuși să aibă loc o împăcare cu preoții…

— Da, dar nu în condițiile puse de ei. Doar un bărbat hotărât va putea să înfăptuiască această împăcare fără să pară că se supune în fața lor ca un laș.

Ei îi venea tot mai greu să se ascundă în dosul măștii. Își aminti de mărturisirile lui Pentju din odaia regală de lucru: Semenkhere nu era vinovat de crimele de care-l acuza Ay. L-ar lăsa ea pe acest tânăr lipsit de răutate să cadă pradă uneltirilor unui bătrân nebun după putere? Și pentru ce? Oricum, clerul și armata ar sfârși prin a triumfa. Ay ar fi obligat la fel ca Semenkhere, să abandoneze cultul lui Aton și orașul Akhetaton.

Cu mica deosebire că el, Semenkhere, era nevinovat.

Maketaton apăru în ușa terasei, surprinsă de discuția între patru ochi dintre sora sa și bunicul lor. Meritaton îi strigă că o să vină la ea mai târziu.

— Trebuie să trecem iute la fapte, rosti Ay, poruncitor. Trebuie să iei o hotărâre azi. Iar eu am s-o aduc la cunoștința Consiliului regal.

— Trebuie să chibzuiesc, răspunse ea, încercând să tragă de timp.

— Nu! se răsti el. Vreau să te hotărăști chiar acum!

Așadar, numai ea era în măsură să oprească înspăimântătorul plan de război pe care Ay îl urzise.

— Cred, părinte, că greșești în privința crimelor lui Semenkhere, spuse ea, privindu-și bunicul drept în ochi.

— Cum? zise el, înfuriat. Îmi pui cuvântul la îndoială?

— Am auzit cu urechile mele mărturisirea lui Pentju despre comploturile care au dus la otrăvirea tatălui și a mamei mele! grăi ea răspicat. Tu ai pus să fie otrăvit tata.

— Ce tot spui acolo?

Se uită la ea, cu gura căscată de uimire, alarmat precum un șacal ce se pregătește să înhațe un iepure, dar descoperă brusc o cobră în spatele prăzii.

— Întocmai ce-ai auzit adineauri, răspunse ea, cu chipul crispat de mânie.

— Minciuni! strigă Ay. Ai născocit toate astea! Ești posedată de Apopis! Nu poți să dovedești nimic! Pentju e mort!

Vasăzică nu aflase că fostul medic înviase.

— Nu, îi aruncă ea. Pentju nu e mort.

El o privi neîncrezător. Îngrozit. Martorul principal al crimelor sale trăia? Tăcerea ridică un zid între bătrânul curtean ambițios și nepoata sa.

— Dar Semenkhere l-a otrăvit! o contrazise el.

— Nu, îl lămuri ea scurt, ațintindu-și asupra lui o privire ca a lui Nekhbet, zeița-vultur, al cărei cap se înălța pe *pschent*-ul tuturor regilor. Au băut din același sirop. Vrei să-l rog pe Pentju să vină ca să-l vezi cu ochii tăi?

El se ridică brusc și părăsi terasa. Purtătorii săi de evantai, ce-l așteptau la ușă, se grăbiră să-l urmeze.

Ea rămase singură, șezând pe terasă și privind spre Marele Fluviu și spre o barcă de pescari, ce luneca nepăsătoare pe apele lui. Câțiva ulii se învârteau pe cer.

Acum, Ay știa că nepoata sa îi cunoștea crimele. Și îi va fi dușman pe veci.

Câteva clipe mai târziu, Uadj Menekh ceru s-o vadă pe Meritaton. Era profund tulburat.

— Prințesă, ce s-a întâmplat? Bunicul tău a plecat extrem de furios. Am vrut să-i înmânez acest document, dar m-a gonit ca pe o slugă, zise șambelanul jignit.

— Unde este?

— A plecat cu lectica spre corabia lui.

Ea încuviință din cap și luă documentul din mâinile lui Uadj Menekh, îl scoase din toc și-l citi. Într-adevăr, ghicise.

— Pune să-i fie dus pe corabie, porunci ea. De către un simplu scrib.

Uadj Menekh se holbă la gândul unui asemenea afront.

— Bunicul meu nu mai face parte din Consiliul regal, îl lămuri ea.

Cu buza de jos atârnându-i, șambelanul părea că nu pricepe ce aude.

Meritaton se ridică istovită și, urmată de întâia servitoare, porni spre Casa regelui ca să-i relateze lui Semenkhere discuția, fără îndoială ultima, pe care-o avusese cu bunicul ei.

♀ Capitolul 22

DOCUMENTELE DIN ARHIVE

Discuțiile marilor preoți ținură mai puțin decât se prevăzuse. În cea de-a patra zi, spre sfârșitul după-amiezii, hotărâră să-i prezinte augustului prinț Semenkhere concluziile la care ajunseseră, alegând pentru aceasta trei delegați: Humose, Nefertep și Panesy. Concluziile aveau în vedere trei

puncte, ce fură expuse cu solemnitate prin glasul lui Panesy în odaia de lucru a regelui, de față cu Thutu, Maya, Nakhtmin, Aa-Sedjem și Uadj-Menekh. Pe Horemheb nu reușiseră să-l găsească.

Primul punct: marii preoți se bucurau din toată inima de apropiata urcare a prințului pe tronul fratelui său și nu vor conteni cu rugăciunile și jertfele aduse zeilor pentru bunăstarea domniei lui Ankh-Kheperu-Ra Nefer-Kheperu-Ra, nume divin și de bun augur pe care și-l alesese.

Al doilea punct exprima dorința lor ca marile ceremonii ale nunții regale și ale înscăunării să se desfășoare potrivit vechii tradiții a regatului, adică în capitala sa, Theba.

Al treilea prevedea ca partea ce le revenea preoților din tributurile militare să fie sporită cu o zecime.

Niciun cuvânt despre templul lui Aton din Memphis, nici despre vreun templu al lui Amon la Akhetaton.

Panesy se înclină până la pământ în fața lui Semenkhere și-i înmână sulul de papirus lui Thutu, care i-l dădu, la rândul său, lui Semenkhere, iar acesta, după ce-l citi, i-l întinse întâiului scrib.

Tăcut, Tutankhaton urmărea fiecare cuvânt cu o gravitate trufașă.

Așadar, întâiul slujitor al lui Aton, Panesy, își îndeplinise misiunea: în schimbul înscăunării la Theba, nimeni nu s-ar atinge de poziția și situația aparte a orașului Akhetaton, nimeni n-ar cere ridicarea unui templu al lui Amon în această capitală. Aton ar continua să sălășluiască aici. Puteai să ștergi o casetă regală, dar nu pe cea a unui zeu, căci Aton era, fără îndoială, unul.

Expresia de pe chipul tuturor vădea mulțumire.

Însă nicio mumie din lume n-ar fi putut avea, deasupra zâmbetului său, ochi mai lipsiți de viață decât ai lui Semenkhere. Se străduia să evite privirile lui Humose și Nefertep, doi dintre cei care-i otrăviseră pe Akhenaton și pe Nefertiti.

Cu voce gravă, le spuse că și inima sa se bucura aflând de hotărârile marilor preoți, că încuviința cele trei propuneri, ultima dintre ele urmând a fi dezbătută de cei trei delegați și vistiernicul și consilierul regal Maya.

Cei trei mari preoți se înclinară iarăși. Thutu anunță că, potrivit dorinței prințului, ceremoniile vor avea loc la Theba peste opt zile și, prin urmare, Humose va fi cel care le va conduce. O revanșă însemnată pentru el: fața îi strălucea de fericire. Marii preoți se retraseră și coborâră pentru a-și întâlni colegii.

Panesy dădea chiar în seara aceea un banchet în onoarea celor patruzeci și doi de mari preoți. Un singur scrib nu-l însoțea, căci fusese trimis de stăpânul său să-i povestească lui Semenkhere cum fusese ultima discuție: anevoioasă. Nefertep ceruse distrugerea templului lui Aton din orașul său și construirea unui lăcaș închinat lui Ptah la Akhetaton. Panesy susținuse că aceste două satisfacții ar fi mărunte pe lângă uriașa victorie pe care-ar dobândi-o dacă prințul se încorona la Theba. Humose sfârșise prin a accepta argumentul și apoi își impusese părerea: lucrul cel mai important era ca tronul să fie readus sub protecția lui Amon.

Semenkhere dictă un mesaj scurt pentru Meritaton despre încheierea tratativelor, apoi îi opri la cină pe Thutu, pe Maya, Aa-Sedjem și Uadj Menekh, care părea la fel de descumpănit ca stăpânul său, dar nu izbutea s-o ascundă.

La desert, Tutankhaton, aflat la dreapta fratelui său, se aplecă spre el și-l întrebă cu jumătate de glas:

— Cine a câștigat? Ei sau noi?

— Ei, cu siguranță. Dar și noi, până la urmă.

— Așadar fratele nostru s-a înșelat?

— Nu, eu m-aș fi înșelat continuându-i opera.

— De ce?

— Lucrul cel mai important e apărarea tronului.

Tânărul prinț cugetă la cuvintele ce se băteau cap în cap, își îmbrățișă fratele și-i făcu semn slujitorului său că voia să părăsească încăperea. Ziua fusese greu de îndurat.

Semenkhere se retrase și el curând. Aa-Sedjem veni în odaia stăpânului său.

— Sunt dezgustat.

— Dar totul merge bine, mărite rege, nu-i așa? Panesy a reușit s-o scoată la capăt. Iar planul lui Ay a fost zădărnicit, grație lui Meritaton, care îți e de-acum devotată. Coroana ta va străluci peste Cele Două Pământuri. După furtuni, soarele îți va lumina domnia vreme de o mie de ori câte o mie de ani.

— Aa-Sedjem, ce triumf este pentru un bărbat să fie înscăunat de ucigașul fratelui său?

Medicul rămase tăcut.

— Ai văzut și tu ce am văzut eu? continuă Semenkhere. Ai văzut șleahta de ucigași adunați în odaia mea de lucru? Pe lângă Humose și Nefertep,

care l-au otrăvit pe rege și plănuiau să mă otrăvească și pe mine, complicii lor Maya și Thutu au pus capăt zilelor lui Nefertiti și așteaptă, la rândul lor, momentul potrivit ca să-mi hărăzească și mie aceeași soartă! De fapt, nu lipsește decât Pentju din cârdășia asta ucigașă!

— Pentju? se miră Aa-Sedjem, căruia stăpânul său nu-i vorbise despre mărturisirile fostului medic regal.

— Era complicele lor, răspunse vag Semenkhere. Și o să devină iar, dacă i se oferă ocazia.

— Regele meu, stăpânul meu, iubitul meu, focul victoriei te purifică de asemenea josnicii.

Dar dispoziția sumbră a lui Semenkhere nu se schimbă. Nu putea să-și scoată din minte bănuielile la adresa lui Thutu. Să-și înceapă domnia având un vizir atât de fățarnic i se părea mai mult decât o aventură, o sinucidere în toată regula. Nu înceta să-și spună că, în timpul scurtei sale dizgrații, fidelitatea fără de cusur a lui Thutu fusese dictată de cunoașterea unui vast plan criminal. Iar argumentele se iviră numaidecât:

— Dacă l-ar fi prevenit pe fratele meu despre rapoartele pe care le primea, dacă m-ar fi prevenit pe mine când eram regent, n-am fi ajuns aici! Fratele meu ar fi încă în viață! N-am fi obligați să plecăm din Akhetaton. Și n-aș fi silit să mă tocmesc cu niște ucigași și cu o preoțime josnică.

Aa-Sedjem urmărea, înmărmurit, această criză de neîncredere.

— Regele meu, stăpânul meu, apa liniștită este o oglindă mai fidelă a lumii decât cea tulburată de vânturile pasiunii.

— De ce s-a întors Ay? îl întrebă Semenkhere, de parcă nu auzise avertismentul. De trei săptămâni se duce zi de zi la palatul de nord, sub motiv că veghează la funeraliile fiicei sale. Acolo se întâlnește cu tot felul de oameni. Pune la cale o lovitură! Ți-o spun eu! Încearcă, negreșit, să și-l facă pe Thutu complice, acum când el e vizir. Trebuie să mă descotorosesc de Thutu! Trebuie să-i arăt dovezile fărădelegilor sale.

Medicul nu se îndoia: beția furiei și a bănuielii otrăvea sufletul viitorului rege. Cei umiliți au astfel de ieșiri violente care-i surprind pe dușmanii lor.

— Stăpâne! strigă Aa-Sedjem. Domnia ta nu se poate lipsi de Thutu! Nu-ți face încă un dușman, doar dacă nu vrei să-l omori!

Semenkhere se opri uluit.

— În acest caz, mărite rege, adăugă Aa-Sedjem, nu trebuie să-i trezești bănuielile. Nu-i arăta nicio dovadă. Pune să fie ucis ca să n-aibă răgaz să se întoarcă și să te înțepe precum un scorpion. Dar încă n-a sosit timpul.

Semenkhere îl țintui cu o privire arzătoare, aproape ca de nebun.

— Vreau mai întâi să văd dovezile, stărui el. Vreau să-l demasc. Condu-mă la arhive. Știi unde se află acele rapoarte luate din palatul regal la porunca lui?

— Știu. Dar nu putem merge acolo noaptea…

— Ba da, zise Semenkhere. Știu cum să ajungem în pavilionul arhivelor fără a fi văzuți.

— Cum anume? întrebă Aa-Sedjem uimit.

— Vino cu mine.

Semenkhere deschise un sipet mic de abanos de pe o măsuță joasă, alese o cheie dintre multele ce se aflau înăuntru, apucă o lampă și se îndreptă tiptil spre ușă. Dincolo de ea, pe palier, străjile sforăiau. Cei doi bărbați coborâră scara fără să facă niciun zgomot.

♀

Aa-Sedjem se străduia să-și ascundă mirarea. Mergeau prin clădirile întunecate și pustii ale Casei regelui, urmând un drum cunoscut doar de călăuză. Mirosuri de sos și de carne rece le ajungeau la nări. Se găseau deci în bucătării, goale și ele la ora aceea. Semenkhere străbătu două săli, ocoli în cea de-a treia o carcasă de vită ce atârna într-un cârlig și se îndreptă spre o odăiță ce abia dacă avea înălțimea unui om. Aici, la lumina lămpii pe care-o ținea Aa-Sedjem, dădu la o parte o stivă de vase ce acoperea peretele din fund și introduse cheia într-o ușă. O răsuci și zgâlțâi de câteva ori cu pricepere broasca și aceasta i se supuse, scrâșnind din încheieturile-i înțepenite. Ușa se deschise. Dădea spre o scară pe care Semenkhere păși fără să stea pe gânduri. Hotărât lucru, locurile nu-i erau străine. Medicul îl urmă.

Sandalele alunecau pe praful de pe trepte. Cei doi bărbați ajunseră la o galerie subterană ce se întindea la dreapta și la stânga în beznă. Din pricina luminii și a apariției neașteptate a oamenilor, șobolanii fugiră. Semenkhere ridică lampa ca să lumineze un perete de ipsos ce scăpase atenției lui Aa-Sedjem. Lumina scoase la iveală niște inscripții. Era un plan, ce conținea indicații în scriere cursivă. Semenkhere puse degetul într-un loc anume, se aplecă să cerceteze un amănunt din desen și apoi o luă la dreapta prin galerie. Înghițind în sec, Aa-Sedjem pipăi pumnalul cu lamă scurtă și lată pe care-l purta la brâu. Dar dacă ar da brusc de botul negru și ascuțit al lui Anubis, la ce-ar mai servi o asemenea armă?

Înaintară astfel un timp ce i se păru nesfârșit medicului. Ici și colo trecură pe lângă alte uși săpate în zidurile subteranei. Aa-Sedjem zări deasupra lor inscripții, toate în scriere cursivă, și descifră una: „Lăcașul lui Aton.” Câțiva pași mai încolo, Semenkhere se opri în fața unei uși și o deschise.

— Iată-ne ajunși.

Suiră o scară asemănătoare cu prima și pătrunseră într-o sală vastă. În ciuda beznei adânci ce domnea în jur, Aa-Sedjem recunoscu pavilionul arhivelor.

— Știi în ce cameră sunt păstrate rapoartele?

— Cred că într-a patra, cea a rapoartelor despre regat în timpul domniei. Numai să nu fi fost mutate.

Trecură de trei uși și o deschiseră pe cea de-a patra.

Deodată, Semenkhere se întoarse spre Aa-Sedjem și-l privi nedumerit. Auzise niște gemete. Își duse degetul la buze.

Sunetele veneau dintr-o încăpere alăturată. Semenkhere se apropie de ușa de trecere, apucă mânerul și-l trase brusc spre el.

Pe o rogojină întinsă jos, un bărbat gol muncea trupul gol al unei femei. Semenkhere și Aa-Sedjem nu-l cunoșteau pe bărbatul ce le aruncă o privire îngrozită.

Femeia scoase un țipăt și se desprinse din brațele lui. Apoi se uită țintă la oaspeții nepoftiți.

Era Meritaton.

Nimeni n-ar fi putut spune cât timp rămaseră așa.

Meritaton se ridică și își puse rochia și sandalele. După ce-și recăpătase expresia obișnuită, chipul ei vădea acum nepăsarea. Nefer Heru își prinse pânza în jurul șoldurilor.

Aa-Sedjem și Nefer Heru se priviră în ochi: doi scribi, după cum o dovedeau țestele lor rase.

— Bun, iată alte documente de arhivă, grăi malițios Semenkhere.

— Vino cu mine, zise Meritaton către Nefer Heru.

Ajunsese la ușă când Semenkhere o întrebă:

— Cine e acest bărbat, divină prințesă?

Ea îl privi, însă nu-i răspunse, apoi ieși, urmată de ibovnicul ei, care ducea lampa de care se slujiseră și la venire.

Semenkhere și Aa-Sedjem rămaseră singuri.

— Să căutăm acele documente, spuse viitorul rege de parcă nimic nu se întâmplase.

♀ Capitolul 23

SCANDALUL FUNEBRU

Pasar adormi târziu, mult după ce marii preoți se duseseră la culcare, iar slugile curățaseră mesele și măturaseră sala. Nu aflase mare lucru: prea mulți vorbeau în același timp. Doar câteva cuvinte îi ajunseseră la ureche, spre sfârșitul ospățului, rostite de o voce pe care-o auzise la ultima cină din pavilionul vizitatorilor:

— Oricum, n-o să facă mulți purici și nu-i în stare să-i țină piept crocodilului de Ay și nici hipopotamului de Horemheb.

Urmară tot felul de zgomote.

— Ay mi-a jurat c-o să-i vină de hac…

O cămăruță cu rufărie e un loc singuratic. Pasar o simți dureros de departe pe Ankhensepaton. Ce făcea el aici? Spiona puterile malefice care-i amenințau fericirea. Își aminti că Ankhensepaton îl înștiințase despre plecarea la Theba, „pentru a le intra în voie preoților”, după cum precizase ea. Nu vor mai exista plimbări cu corabia. Ci doar singurătatea veșnică.

În zori se trezi, ieși în aerul înmiresmat de rezede și plecă să-și continue somnul acasă, dezamăgit că nu aflase nimic care le-ar fi putut interesa pe prințese. Dar, până la urmă, fusese însărcinat să raporteze orice auzea. La prânz, când soarele își răsfrânse sclipirea în vârful de aur al pilonului din curtea palatului regal și lecțiile de scris se isprăviseră, Pasar se îndreptă spre grădinile pe care le cunoștea atât de bine.

Ankhensepaton îl aștepta cu un coș plin de struguri și de plăcinte.

♀

După ce decoji fructul de aur, numit *manga,* un dar din partea unui înalt slujbaș din Buhen, care îi trimisese cu o corabie un coș plin, Meritaton mușcă din pulpa parfumată și zemoasă.

„Un sân de doică”, își zise Semenkhere observând fructul din mâna viitoarei sale soții. Sucul se scurgea pe degetele și pe bărbia lui Meritaton, care-i aruncă o privire veselă viitorului său soț și-l invită să se servească din cupa din alabastru aflată pe masă.

Semenkhere nu știa ce să creadă. Cerând s-o vadă pe prințesă, sperase s-o găsească abătută, dacă nu chiar smerită. Însă nu doar chipul, ci întreaga atitudine a lui Meritaton arăta împlinire și mulțumire.

— Ai găsit documentele pe care le căutai? îl întrebă ea, după ce se spălă pe degete și la gură în vasul pe care i-l întinsese o servitoare și se șterse pe un șervet dintre cele mai fine.

— Cine era acel bărbat?

— De ce ți-aș spune cum îl cheamă?

Semenkhere își dădu seama de neputința lui: Cu ce drept să-i pretindă să mărturisească?

— Fiecare mănâncă ce fructe vrea, adăugă ea zâmbind iar.

El își dădu seama numaidecât că bârfitorii, ce-și întindeau plasa peste palate, descoperiseră existența unui favorit în persoana lui Aa-Sedjem.

— Poate ar trebui înălțat în rang, sugeră el.

Ea nu se lăsă păcălită. Semenkhere dorea să cunoască numele iubitului ei.

— Asta se va întâmpla când o să fie desemnat oficial să ne urmeze la Theba.

El chibzui la o atare propunere.

— E un scrib.

— Bineînțeles.

— Am putea prin urmare să-l numim mai-marele parfumurilor reginei.

— Ideea merită analizată. Nu toată lumea poate să facă parte din Consiliul regal.

Ironia aduse pe chipul lui Semenkhere doar umbra unui zâmbet.

— Ai vrea să fie numit în Consiliul regal?

— Nu cred că are calitățile necesare.

De data aceasta, aluzia era mai subtilă și-i trezi lui Semenkhere un gând neașteptat: Aa-Sedjem era, oare, pregătit să facă parte din Consiliului regal? Nevoia unei prezențe afectuoase îl orbise? Realiză brusc cât de mult bun-simț avea Meritaton. Înălțarea în rang a lui Aa-Sedjem se datorase farmecului său. Medicul deținea acum o putere mult prea mare. Din fericire, își zise Semenkhere, până în prezent sfaturile lui se dovediseră bune.

— Să-mi spui când vrei să-i acorzi titlul de mai-mare al parfumurilor.

Ea încuviință și-l privi pe Semenkhere drept în ochi:

— N-are niciun rost să ne războim între noi. Asta ne-ar slăbi și mai mult. Și așa suntem lipsiți de apărare, într-o măsură mult mai mare decât erau părinții mei. Pe mama o susținea bunicul Ay și ea a pus acest sprijin în slujba tatălui meu. Cel puțin în primii ani.

— Tocmai de aceea am vrut să mă împac cu preoții.

— Dar preoții nu te vor susține în cazul unui conflict. Pasar n-a auzit prea multe noaptea trecută, pentru că vorbeau toți în același timp. A prins însă ceva referitor la tine: „Oricum, n-o să facă mulți purici și nu-i în stare să-i țină piept crocodilului de Ay și nici hipopotamului de Horemheb.”

Inima lui Semenkhere începu să bată mai tare. Iată, așadar, cum vorbeau despre el.

— Într-adevăr, continuă ea, Ay e împotriva ta. Și a mea.

Viitorul rege înghiți în sec.

— Dar ești nepoata lui.

— I-am spus că știu tot ce-a făcut. N-o să șovăie să mă dea la o parte din calea lui ca să-și împlinească ambițiile.

— Tronul?

Meritaton încuviință printr-o mișcare din cap.

El îi luă mâinile într-ale sale.

— Nu, n-am să las să se strecoare vrajba între noi. Păstrează-ți-l pe mai-marele parfumurilor.

— Trebuie să avem copii. Cât mai repede.

El clipi mai repede decât de obicei.

— Neamul tatălui meu dă numai fete, adăugă ea.

Pulsul lui Semenkhere se acceleră. Se așternu tăcerea. Răgetele leilor din menajerie ajunseră până la terasa palatului.

— Ești însărcinată?

— Va trebui să fiu. Va trebui. Pentru noi amândoi.

Semenkhere oftă adânc. Își mângâie bărbia.

— Mintea ta veghează fără odihnă, zise el într-un târziu.

Se crezuse vigilent, însă prin comparație cu ea nu era decât un om buimăcit de somn. Își pusese chiar și plăcerea și dorința de a fi mamă în slujba nevoilor dinastiei.

— Vinul din aceste zile e amar, zise ea.

„Și otrăvitor”, cugetă el.

— Mâine, o vom duce pe mama în munte, lângă soțul ei, spuse Meritaton, punându-și mâna peste cea a lui Semenkhere. Gândește-te mai degrabă cum să mă ajuți să trec mai ușor peste această încercare.

El aprobă.

Jos, în grădină, Pasar înălțase un zmeu de forma unui șoim. Îi dădu sfoara lui Ankhensepaton și cei doi copii se uitau cum acest Horus de trestie și

papirus se zbate purtat de briza Marelui Fluviu. De sus, ca niște zei, Semenkhere și Meritaton îl priveau și ei.

♀

Cortegiul și convoiul părăsiră palatul de nord la cea de-a opta oră după miezul nopții ca să evite întârzierile care îngreunaseră desfășurarea precedentelor funeralii. În frunte pășeau Panesy și colegiul de preoți, precedând palanchinul ce transporta sarcofagul. După ei veneau la pas, în șir, călare, Semenkhere, Ay, Tutankhaton, Horemheb, Thutu, Maya și Aa-Sedjem, diriguitorul ceremoniilor, escortați de un detașament al gărzii regale pe care-l conduceau Nakhtmin și comandantul acesteia. Purtătorii de evantai și străjile mergeau pe jos. O sută de bocitoare despărțeau partea din față a cortegiului de lecticile prințeselor și a lui Mutnejmet. Urmau apoi înalții slujbași ai diverselor palate, de la cele mai înalte ranguri la cele mai mici. În primul rând putea fi văzut Pentju. Mobilierul funerar era purtat de douăsprezece care. Un alt detașament al gărzii regale încheia cortegiul, lung de câteva sute de coți. Două sau trei sute de persoane, în majoritate bărbați, alcătuiau un al doilea cortegiu. Nefer Heru și Pasar făceau parte din acesta, fără a se cunoaște între ei. Primul se miră de prezența celui de-al doilea, singurul din mulțime cu o vârstă atât de fragedă, în afara câtorva scribi.

Cu puțin înainte de miezul zilei ajunseră în sfârșit la destinație, adică la poalele munților roșii. După ce trecură de incinta fortificată a mormintelor regale, păzită de o mică trupă de soldați, Semenkhere, prințesele, Mutnejmet și toți ceilalți coborâră din lectici. La porunca mai-marelui lor, bocitoarele își întrerupseră tânguirile, ca să poată fi auzite rugăciunile de purificare rostite de Panesy.

Jos, în fața templului lui Aton, așteptau preoții. Locuiau acolo și se treziseră dis-de-dimineață.

Palanchinul funerar se îndreptă spre ei și intră în templu printre cele două statui uriașe ale lui Aton ce încadrau porticul. La un semn al lui Aa-Sedjem, zece cărăuși apucară sarcofagul și urcară treptele ce duceau în marea sală a templului, până înaintea naosului, apoi îl așezară pe un piedestal înalt. De-o parte și de alta a lui se înșirară douăzeci și patru de preoți, doisprezece pentru orele zilei și tot atâția pentru cele ale nopții. Slujitorul lui Ka stătea între ei, la picioarele sarcofagului.

Ritualurile de purificare erau pe cale să înceapă.

Panesy aruncă o privire celor de față, apoi se întoarse spre sarcofag.

— Bucură-te, stăpân al Celor Două Pământuri, prezență a lui Aton în lumea noastră, zorii vieții tale veșnice încep…

Semenkhere se încruntă. Erau cuvinte ce se rosteau la moartea unui rege, iar Nefertiti fusese doar regentă. De ce îi conferea Panesy identitate regală masculină? Privi întreaga adunare, dar nu reuși să descifreze expresiile de pe chipul lui Meritaton, al lui Thutu sau ale celorlalți. De altfel, toți erau preocupați de nemulțumirea, pe care și-o mascau cu greu, pe care le-o pricinuiau cei aflați în imediata lor apropiere. Meritaton și Semenkhere stăteau lângă cel mai aprig dușman al lor, Ay. Acesta îl săgetă cu priviri ucigătoare pe Pentju care, vasăzică, nu murise și se străduia să nu se uite la vecinul său, alt trădător, Horemheb, propriul ginere. Meritaton își înăbuși dorința de a-l scuipa în față pe Pentju, asasinul mamei sale, iar fostul medic regal îl cercetă cu ochi răuvoitori pe Aa-Sedjem, succesorul său pe lângă viitorul suveran.

Un scrib aduse un vas cu natron, din care vărsă o parte într-o cupă din alabastru, apoi îi dădu foc. Glasul lui Panesy se făcu auzit:

— Natronul tău e natronul lui Aton și invers, recită el printre aburii înțepători pe care briza din deșertul răsăritean îi face să se înalțe. Te-ai așezat lângă el, lângă fratele tău, Aton. Ești purificată, ești purificată…

Rugăciunile ritualului funerar obișnuit în Regatul Celor Două Pământuri, doar că numele zeilor fuseseră înlocuite cu cel lui Aton, zeul unic. Doi preoți aduseră vase cu rășină și tămâie și le aprinseră la fel ca pe cel cu natron. Fumul aromat plutea în aerul curat al deșertului.

— Purificările tale sunt purificările lui Aton și invers. Gura ta e gura unui vițel de lapte în ziua când mama sa i-a dat viață. Purificat, purificat este Aton, domnul Akhetatonului…

Tutankhaton urmărea ceremonia, dându-și seama că erau ultimele funeralii desfășurate în cultul lui Aton la care asista.

— Parfumul, parfumul *sman* îți deschide gura, guști din gustul lui, stăpâne al pavilionului divin, o Aton…

În sfârșit, Panesy înmuie un pământuf într-un bol cu apă parfumată și stropi sarcofagul. Rugăciunile se încheiaseră.

La un semn al lui Aa-Sedjem, cărăușii se apropiară și se înșirară în jurul sarcofagului ca să-l ridice, să-l scoată din templu și să-l transporte spre mormânt. Când ieșiră, cei care așteptau aici se puseră în mișcare, pornind în urma sarcofagului și a scribilor.

Când Semenkhere și conducătorii cortegiului ajunseră la mormânt, sarcofagul fusese depus pe o masă joasă în fața intrării.

Ici și colo, pe jos se zăreau grămezi de moloz. Se vedea după dârele de mortar de pe grinzi că zidul exterior fusese dărâmat. Peretele interior, ce astupa camera funerară, fusese cu siguranță spart și el.

Semenkhere fu surprins. Îl întrebă pe Aa-Sedjem de ce Nefertiti nu era îngropată într-o altă criptă, de vreme ce mai existau încă șapte.

— Tatăl său i-a cerut lui Panesy ca Nefertiti să se odihnească lângă soțul ei.

O dorință pioasă, firește, dar care nu ușura deloc așezarea sarcofagului înăuntru.

— E destul loc?

— Ay a pus să fie lărgită cripta, șopti Aa-Sedjem.

— Pe spezele cui?

— Ale sale.

Semenkhere n-avea ce să zică. Pe de-o parte, nu se interesase deloc de pregătirile pentru mumificarea și funeraliile lui Nefertiti, pe de alta, de locurile de îngropăciune, ca și de templul învecinat, se ocupa Panesy. Totuși, era de neacceptat ca Ay să se fi ocupat de înmormântarea unei persoane din familia regală fără să țină seama de însăși autoritatea regală.

Sus, preoții care formaseră până atunci un semicerc strâns se dădură în lături, lăsând sicriul să se vadă.

Meritaton încremeni, de parcă ar fi fost mumificată dintr-odată. Nu reușea să-și dezlipească ochii de pe somptuosul sarcofag poleit cu aur ce adăpostea rămășițele pământești ale mamei sale.

Toți își întinseră gâturile înainte. O uimire fără margini puse stăpânire pe întreaga asistență, cu excepția lui Ay. Era prima oară când vedeau sarcofagul. Uadj Menekh își duse mâna la inimă.

Pe fruntea efigiei, în centrul acoperământului pentru cap, vulturul și cobra, simboluri ale regalității Celor Două Pământuri, își înălțau capetele cu mândrie. În brațele încrucișate pe piept, efigia ținea sceptrul și biciul, alte însemne ale puterii. Și, în sfârșit, bărbia îi era împodobită cu o barbă falsă împletită, al treilea simbol al regalității.

Era sarcofagul unui rege, deși Nefertiti fusese doar regentă. Scandalul era gata să izbucnească.

Tutankhaton ridică ochii spre fratele său. Semenkhere îi aruncă o privire dojenitoare lui Aa-Sedjem. Acesta rămase cu gura căscată. Fără îndoială,

nici el nu văzuse până atunci sarcofagul. Dădu poruncă să se amâne transportarea sicriului. Ay își întoarse capul brusc spre el, revoltat. Panesy tresări. Era o încălcare gravă a ritualului. Semenkhere, furios, se uită spre Ay care-și pironi asupra lui ochii de șacal, sfidători.

Mutnejmet scoase un mic strigăt, ca un sughiț.

— Ce se petrece? o iscodi Ankhensepaton pe Meritaton cu glas scăzut.

Meritaton o strânse de mână ca s-o îndemne să tacă.

Aa-Sedjem, descumpănit, îl privi întrebător pe Semenkhere. Fiecare clipă care trecea devenea apăsătoare ca plumbul. Oprirea înmormântării ar fi provocat un scandal nemaipomenit. Ar fi fost sacrilegiul sacrilegiilor. Și asta n-ar fi rezolvat nimic.

Meritaton se apropie de Semenkhere.

— Lasă sicriul să intre în criptă, îi șopti ea la ureche.

Iar el știa de la ultima lor discuție că ea îi era aliată. Poate singura. Se întoarse spre Aa-Sedjem și, cu un cuvânt, îi arătă că dorește continuarea ceremoniei. Cărăușii ridicară sarcofagul și, înăbușindu-și icnetele, porniră cu pași mărunți spre intrarea în mormânt. Panesy și încă șase preoți îi urmară, învăluiți de fumul aromat pe care vântul îl abătea acum spre ei.

Trecerea de cadrul ușii păru că nu se mai sfârșește, așa cum se întâmplase și cu sarcofagul lui Akhenaton, iar cea prin galeria lungă ce ducea la camera funerară nu se dovedi mai ușoară. Dar în cele din urmă Nefertiti se alătură soțului ei în măruntaiele muntelui. Purtătorii mobilierului funerar se apucară apoi să aducă paturi, jilțuri, sipete, servitoare și servitori din lemn, vase, mâncare, dacă defuncta ar fi avut poftă de o gustare. Iar în capela ce fusese redeschisă erau și mai multe. Aa-Sedjem intră și el ca să vegheze la așezarea obiectelor și-și dădu seama că locul nu era nici pe departe încăpător, în ciuda lucrărilor de lărgire comandate de Ay. S-ar fi mobilat un mic palat cu obiectele funerare ale lui Akhenaton și ale soției sale. Un mare sarcofag din granit roz, identic cu cel al lui Akhenaton, dar având gravate inscripții diferite, fusese așezat lângă acesta, deschis, așteptând să primească sicriul din lemn, înainte să-i fie pus capacul de piatră. Cărăuși și preoți se înghesuiau în puținul spațiu rămas liber, călcându-se chiar pe picioare.

Aa-Sedjem cercetă cu privirea mormântul și răsuflă ușurat pentru că Semenkhere nu intrase. Pe zidul din spatele sarcofagului, o frescă îl reprezenta pe Anubis întinzându-i cheia vieții, *ankh,* defunctei, îmbrăcată

într-o rochie albă, dar purtând barba regală și dubla coroană. Ay cheltuise o avere pentru o asemenea necuviință.

Meritaton luă din mâinile însoțitoarei sale un vas plin cu pământ de pe malul Marelui Fluviu și intră la rândul ei în îmbulzeala și praful ce se ridica de pe pământul bătut de picioarele tuturor acestor oameni, înfruntând mirosurile puternice de sudoare și mirodenii. Se strecură până la sarcofag și lăsă ofranda pe masa din apropiere. Boabele de grâu din vas vor încolți în următorul anotimp, simbol al renașterii defunctei întru viață veșnică. Surorile ei îi urmară exemplul, cu excepția lui Ankhensepaton, care puse pe masca mamei sale o ghirlandă de trandafiri și iasomie, agățând-o de capul cobrei. Prințesele înlăcrimate trebuiră curând să părăsească locul pentru a permite cărăușilor să introducă marele sarcofag de lemn în cel de granit.

Omagiul lui Ay fu ultimul: un buchet de lotuși pe efigia celei pe care o încoronase rege.

Afară, Meritaton îl văzu pe Semenkhere vorbind cu Aa-Sedjem. Nu află subiectul discuției decât pe drumul de întoarcere. Când convoiul se urni, garda regală se strecură iute între cercul regal și Ay, izolându-l pe acesta de călăreți.

El străbătu drumul călare, singur, în urma bocitoarelor, decăzut din rangul său.

♀ Capitolul 24

PALMA

Îndată ce Semenkhere ajunse la palat, furtuna izbucni. Fură chemați toți: Thutu, Aa-Sedjem, Maya, Uadj Menekh, Pentju. Horemheb și soția sa se întorseseră la casa lor din Akhetaton.

Tutankhaton, Meritaton și sora ei Maketaton se alăturară adunării, restul prințeselor, inclusiv Ankhensepaton, prea tulburată, se înapoiară în palatul lor, având în vedere ora târzie. Cei trei asistară, înmărmuriți, la explozia de furie.

— E cu putință, strigă Semenkhere, ca niciunul dintre voi să nu fi fost înștiințat despre acest complot nebunesc? E cu putință ca muncitorii să fi lucrat săptămâni întregi la această mascaradă fără ca vreunul din voi să fi prins de veste?

— E cu putință, mărite rege, răspunse primul responsabil, vizirul Thutu, iar cuvintele tale sunt întemeiate. E vorba, într-adevăr, de un complot. Alaltăieri, când am fost la palatul de nord, împreună cu Aa-Sedjem, ca să mă interesez de mersul pregătirilor, n-am văzut decât primele două sarcofage. Nici cobra, nici vulturul nu erau fixate deasupra lor. Iar în mâinile efigiei nu se găseau nici sceptrul, nici biciul, ci un lotus și un snop de grâu. Iar barba nu fusese prinsă. Cât despre al treilea sarcofag, slujitorul lui Ka mi-a spus că meșterii întârziaseră cu lucrul și că acest din urmă sicriu va sosi abia seara. Însemnele regalității trebuie să fi fost puse, așadar, după plecarea noastră sau în ultima clipă. Niciodată nu ne-am fi închipuit uneltirea care a dus la ceea ce am văzut cu toții. Suntem adânc mâhniți.

Tonul era sincer și expresia uluită a lui Aa-Sedjem la vederea sarcofagului nu putea să fi fost prefăcută.

Adevărul era evident: Ay își pregătise cu grijă răzbunarea și îi pusese pe toți în fața unui fapt împlinit.

Semenkhere se așeză.

— Niciunul din voi n-a avut nicio bănuială? Thutu?

— Nu, mărite rege. Servitorii pe care-i păstrăm în palatul de nord nu mi-au spus nimic. E posibil, însă am să verific mâine, ca nici ei să nu fi știut ce se punea la cale, deoarece nu le era îngăduit să intre în sala de îmbălsămare.

— Maya?

— Mărite rege, am cercetat cu mare atenție lista cheltuielilor pe care mi-au prezentat-o slujitorul lui Ka și meșterul îmbălsămător. Nu se pomenea nicăieri de cinci embleme regale. Prin urmare, acestea au fost plătite de altcineva.

Nu îndrăznea, bineînțeles, să rostească numele lui Ay.

— Pentju?

Era pentru prima dată când Semenkhere i se adresa după încordata lor discuție.

— Recunosc că ar fi trebuit să-mi dea de gândit o anumită omisiune.

— Care anume?

— Ca mai-mare al arhivelor, ar fi trebuit să mi se arate textele frescelor din camera săpată la porunca lui Ay. Nu mă îndoiesc că ele se potrivesc sarcofagelor, având același caracter regal. Nu mi-au fost arătate, întrucât ele s-ar fi putut să ne prevină. Iar eu am pus omisiunea pe seama grabei.

Semenkhere încuviință din cap. Neglijența mărturisită de Pentju era de înțeles. Nimeni n-ar fi putut ghici lovitura pe care-o punea la cale Ay. Dar,

hotărât lucru, omul ăsta păcătuia mult nedeschizând gura la timp.

— Și în tot acest răstimp, Panesy lua parte la acest complot.

— Și-a luat plata pentru serviciile făcute, zise Tutankhaton cu voce fermă.

Toate privirile se întoarseră spre micul prinț. Maturitatea observației îi surprinse. Semenkhere se abținu să zâmbească. Fratele său spusese adevărul: întâiul slujitor al lui Aton își luase revanșa față de Semenkhere. Socotindu-se părăsit prin revenirea la vechile culte și umilit de a fi trebuit el însuși să ducă tratative cu marii preoți ai acestora, fusese încântat de prilejul pe care i-l oferise Ay de a le da o palmă celor care îl văduviseră de puterea sa și-l transformaseră într-o simplă unealtă.

— Vreau ca toți ceilalți care au luat parte la complot să fie aspru pedepsiți.

— Vor fi, mărite rege, răspunse Aa-Sedjem. Cu excepția unuia singur. Cel mai important.

— Întrucât meșterii care au făurit sarcofagele au fost deja plătiți, zise Semenkhere către Maya, vreau să fie alungați din Akhetaton.

— Oare e o crimă atât de mare că mama a fost înfățișată ca un rege? întrebă deodată Maketaton.

Întrebarea și tonul sfidător avură efectul unui pietroi azvârlit într-un iaz cu broaște care orăcăie. Un spirit sensibil ar fi simțit agitația din tăcerea care se așternu. Semenkhere se întoarse spre prințesă și-i răspunse pe același ton:

— Dacă ea ar fi fost rege, s-o înfățișezi ca pe o simplă soție de suveran ar fi însemnat o minciună criminală. La fel, și în cazul situațiilor inverse.

— Dacă nu murea, se încăpățână Maketaton, n-ar fi ajuns la rangul de rege? Nu pietatea părintească l-a inspirat pe bunicul?

La drept vorbind, sora ei era obraznică, gândi Meritaton. Și, de asemeni, nu cunoștea dedesubturile planurilor lui Ay.

Semenkhere se stăpâni și-i răspunse pe același ton:

— Pietatea părintească e unul dintre cele mai nobile sentimente. Respectarea adevărului e mai presus de ele. Iar cea a adevărului divin domnește peste toate.

Buzele lui Maketaton fremătară, pregătindu-se să riposteze. Își plimbă privirea peste mica adunare: niciun aliat. Își înghiți ciuda, își luă rămas-bun de la Semenkhere și părăsi odaia regală de lucru. La capătul puterilor,

Meritaton îl rugă pe viitorul rege să-i îngăduie și ei să se retragă. Se ridică și-l sărută pe obraz.

— Ești un bun sfătuitor, îi spuse el și o conduse până la ușă.

Și totuși, ea îi propunea cu sânge rece să rămână însărcinată cu altul.

Era foarte târziu. Semenkhere îi făcu un semn lui Uadj Menekh, care porunci să se servească iute cina pentru oaspeții prezenți.

În bazinul cu apă din grădină, lotușii se închiseseră demult, la trecerea lui Anubis.

♀

În jurul orei patru după-amiază, a doua zi după înmormântarea surorii sale, Mutnejmet, soția lui Horemheb, veni s-o vadă pe nepoata sa, Meritaton, viitoarea regină. Cele două femei se îmbrățișară, se sărutară și schimbară câteva oftaturi potrivite cu împrejurările. Apoi Meritaton își conduse mătușa în grădină, unde o boltă de verdeață de pe malul Marelui Fluviu oferea umbră și răcoare. Se așezară față în față. Două servitoare aduseră o tavă cu smochine și felii de pepene verde și o carafă cu suc de mere.

— Spune-mi adevărul, zise Mutnejmet, luând mâna dreaptă a nepoatei sale și strângând-o cu putere. Sora mea a fost otrăvită?

— Otrăvită? Ce bănuială cumplită! Cine ți-a spus? Și de ce aș ști eu? răspunse Meritaton, dându-și numaidecât seama de riscurile situației: dacă dezvăluia ceva, un singur cuvânt, din spusele lui Pentju, rupea pacea fragilă ce permitea ca încoronarea să se desfășoare fără alte tulburări, neîndoielnic periculoase. Căci Mutnejmet ar da imediat fuga să le povestească despre mărturisirile cu pricina tatălui și soțului său, iar aceștia l-ar acuza pe Semenkhere că l-a protejat pe ucigașul reginei, ba chiar că el însuși a ordonat otrăvirea lui Nefertiti pentru a pune mâna pe putere. Ar urma un șir întreg de uneltiri. Cu urmări greu de prevăzut.

Mutnejmet scrută chipul lui Meritaton cu ochi pătrunzători. Prințesa îi susținu privirea, apoi îi întinse un pahar cu suc de mere.

— Tata a venit să mă vadă, continuă Mutnejmet. Era zdruncinat. E convins că Semenkhere a pus la cale otrăvirea surorii mele. Și că tu ești la curent.

Chiar atunci sosi Maketaton. Le zărise pe cele două femei de sus, de pe terasă, și curiozitatea începuse imediat s-o roadă. Auzise ultimele cuvinte rostite de mătușa ei. O sărută și întrebă:

— Cu ce este la curent sora mea?

Meritaton izbucni enervată:

— Cu nimic!

— Dar ce se presupune că știi?

— Mătușa îmi vorbește despre niște bănuieli de neînchipuit! Cică mama ar fi fost otrăvită de Semenkhere, iar eu aș avea cunoștință despre asta! Dacă e așa, de ce nu sunt acuzată că am poruncit chiar eu otrăvirea mamei! strigă ea, agitându-și brațele.

Pe chipul lui Maketaton se așternu o expresie dușmănoasă.

— Pe mine așa ceva nu m-ar mira, rosti ea pe un ton plin de venin. Dacă mama nu murea, el n-ar deveni rege.

Mutnejmet ridică din sprâncene cu un aer îndurerat.

— Maketaton, îmi pare rău că ne-ai auzit…

— Mie uneia nu-mi pare! Nu mi se spune niciodată nimic în palatul ăsta! Nu-l plac pe Semenkhere, nu l-am plăcut niciodată. Sub aparențele mieroase, se ascunde un om viclean. I-am văzut aseară ura față de mama. E furios că i s-a făcut un sarcofag și o înmormântare de rege! Bine a făcut bunicul! Regele era ea! Nu mangusta asta de Semenkhere!

Meritaton simțea că se sufocă de enervare. Însă nu putea să spună nimic din ce știa.

Observându-le pe cele trei femei și socotind că discuția lor era una însuflețită, Ankhensepaton lăsă jocurile cu Pasar și veni și ea sub umbrar.

— Semenkhere n-a pus la cale otrăvirea mamei, rosti Meritaton cu o vehemență stăpânită.

Ankhensepaton făcu ochii mari.

— Firește, tu nici n-ai putea să spui altceva, de vreme ce o să te căsătorești cu el și o să devii regină! strigă Maketaton.

— Eu, una, știu bine cine sunt vinovații, zise Meritaton, cu glas răgușit.

— Ești complicea lui! Ești complicea acestui ucigaș! strigă Maketaton.

Scoasă din răbdări, Meritaton îi arse o palmă răsunătoare. Maketaton țipă, îi aruncă surorii sale o privire indignată, se ridică brusc hohotind de plâns și părăsi umbrarul. Mutnejmet vru să se repeadă după ea.

— Mutnejmet! îi porunci Meritaton. Stai aici!

Cealaltă, surprinsă de asemenea manifestare aspră a autorității, se uită la ea.

— Ascultă-mă bine, Mutnejmet, rosti amenințător Meritaton cu glas răgușit, dacă mama a fost otrăvită, nu Semenkhere a făcut-o. Întreabă-l pe

soțul tău cine sunt vinovații. Pentru că el știe. Și să nu mai vii la mine ca să-ți verși vasele cu lături.

Se ridică și plecă de sub umbrar, cu sufletul răvășit de o adevărată furtună de mânie și neliniște. Printr-o răsturnare ciudată de situație, Semenkhere și ea apăreau acum drept cei doi uneltitori ce-o otrăviseră pe Nefertiti. Aici duseseră manevrele șacalului de Ay, prostia gâștei de Maketaton și neghiobia măgăriței în călduri de Mutnejmet. Nu încăpea nicio îndoială în privința primejdiilor ce pândeau: toți cei care aspirau să-l vadă pe Semenkhere alungat de pe tron, Ay și Horemheb pentru început, ar striga în gura mare că regele și regina erau niște ucigași.

Iar ei doi erau la fel de vulnerabili ca niște turturele pe o ramură, sub ochii ereților din înaltul cerului.

Ankhensepaton o luă de mână.

— Merit, Merit! Eu țin cu tine…

Un suspin adânc ieși de pe buzele lui Meritaton. Sora ei o cuprinse după mijloc.

Jos, pe mal, Pasar continua să înalțe zmeul de forma lui Horus.

♀ Capitolul 25

CUPA INFAMIEI

— Ard de nerăbdare să ajung la Theba, zise Meritaton în odaia de lucru a lui Semenkhere, câteva minute după ce-i fusese anunțată venirea.

La intrarea viitoarei sale soții, și descifrând o emoție violentă pe chipul ei, Semenkhere le făcu lui Maya, lui Aa-Sedjem și celor doi scribi prezenți semn să plece. El și Meritaton erau acum singuri, față în față.

— Abia aștept să fii încoronat, rosti ea dintr-o suflare.

El o privi uluit.

— Ia loc. Ce se petrece?

Ea îi povesti cearta de mai devreme. El făcu ochii mari. Întâia soție regală o pălmuise pe cea de-a doua! O întâmplare nemaiauzită.

— Suntem înconjurați de șacali, încheie Meritaton. Ai greșit păstrându-l pe Pentju în slujba ta. Cei care nu cunosc adevărul își închipuie că ai făcut asta din cauza complicității ce vă leagă. Iar cei care nu-l cunosc, se prefac a crede același lucru.

El clătină din cap.

— Alungat, Pentju ar fi fost mult mai periculos. Iar în cazul unui nou atac al lui Ay, pot să-l forțez să mărturisească tot în public.

Ea cântări argumentul și spuse:

— Oricum, voi fi fericită să mă aflu la Theba împreună cu tine. Surorile mele vor rămâne aici, la Akhetaton, cu excepția lui Ankhensepaton. Nu vreau s-o las sub influența gâștei ăleia furioase de Maketaton.

Semenkhere încuviință cu o mișcare a capului.

— Poruncește ca Pasar să fie numit scrib ucenic în corpul scribilor din Theba.

El zâmbi, se aplecă și o luă de mână pe Meritaton.

— Liniștește-te. Vom triumfa.

Prințesa izbucni în lacrimi.

Uneltirile din jurul puterii îi împinseseră pe ea și pe Semenkhere unul spre altul. Erau aliați prin forța împrejurărilor. El îi strânse mâna. Ea își recăpătă stăpânirea de sine.

— Și mai-marele parfumurilor? întrebă el pe un ton glumeț. Spune-mi când vrei să-l numesc. N-aștept decât un cuvânt.

— Nu acum. La Theba, după ce se va sfârși totul.

Semenkhere o mângâie pe cap, iar ei i se păru ciudat să simtă emoție la atingerea unui bărbat cu care n-avea legături trupești.

— Când vom fi la Theba? Putem merge mai devreme?

El înțelese că Meritaton nu mai suporta atmosfera din palatul prințeselor.

— Putem, dacă-ți este pe plac.

— Mâine?

— Fie, răspunse el ridicându-se. O să-i dau ordin lui Thutu să organizeze călătoria.

♀

Hotărât lucru, ziua începuse sub semnul vrajbei.

La douăzeci și două de leghe mai departe, în noma Oxirincului, în prima cameră a redevențelor din prefectura locală, se înghesuiau șase persoane: perceptorul, scribul lui, care se ocupa de cadastru, un al doilea scrib, un proprietar de pământuri și crescător de antilope oryx, intendentul acestuia și încă un scrib venit împreună cu el. Toți erau goi de la brâu în sus, din pricina căldurii.

Un miros puternic de balegă de bivol umplea aerul, și-așa plin de praf și muște. Iar la asta se adăuga un iz rânced de sudoare.

Proprietarul era nemulțumit. Perceptorul îl asculta cu un aer resemnat. Reclamantul fiind o persoană de vază, se cuvenea să i se arate respect.

— Suprafața pământurilor mele a fost socotită greșit, rosti bărbatul cu îndrăzneală, țintuindu-l cu privirea pe vinovat, scribul din fața lui.

Acesta cercetă papirusul pe care-l desfășurase pe genunchi.

— Câmpurile tale măsoară șapte mii patru sute douăzeci și patru de coți pătrați. I-am măsurat eu însumi lungimea și lățimea împreună cu ajutorul meu, aici de față. Nouăzeci și cinci de coți în lung și șaptezeci și șapte de coți în lat. Ar trebui să cunoști întinderea câmpurilor tale. Plus o bucată de pământ triunghiulară pe care am estimat-o la o sută nouă coți.

— Ce cot ai folosit?

— Cum adică, ce cot? Cotul obișnuit în noma Oxirincului! Ce întrebare-i asta?

— Ai venit de la Memphis luna trecută, nu-i așa? întrebă proprietarul cu glas plin de venin.

Perceptorul se răsuci spre scribul său, presimțind o încurcătură serioasă. Scribul cadastrului se încruntă:

— Nu văd ce legătură are asta cu plângerea ta.

— O să-ți dovedesc, i-o întoarse proprietarul. Ai folosit cotul din Memphis, nu-i așa?

— Bineînțeles.

— Nu știi că acesta e mai mare cu o doisprezecime decât cotul din Akhetaton și că noma Oxirincului ține de districtul Akhetaton[13]?

Scribul se foi încurcat.

— Ai folosit cotul din Memphis? îl întrebă perceptorul, supărat.

— Da… Nu știam că e diferit.

— După socotelile tale, care sunt, vezi bine, greșite… continuă proprietarul, dar scribul îl întrerupse furios:

— Cum greșite?

— Întru totul greșite! strigă reclamantul cu autoritate. După socotelile tale, ziceam, pământurile mele măsoară șapte mii trei sute cincisprezece coți pătrați, nu șase mii șapte sute cinci, cât au de fapt, dar asta nu-i tot…

— O să-ți micșorăm dările cu o doisprezecime, hotărî perceptorul, ca să evite o ceartă ale cărei ecouri răzbăteau până în odăile învecinate.

Mai mulți scribi își vârâseră capul pe ușă, curioși.

— Dar asta nu e tot, adăugă proprietarul întorcându-se spre scribul său. Socoteala suprafeței triunghiulare e greșită.

Scribul proprietarului zâmbi, cu amabilitate.

— Triunghiul cu pricina are trei laturi a câte nouă coți fiecare. Înseamnă că suprafața lui este de douăzeci și patru de coți și jumătate, nu de o sută nouă.

— De unde până unde? se indignă scribul cadastrului.

— Cum socotești tu suprafața unui triunghi? îl întrebă celălalt.

— O reduc cu aproximație la cea a unui pătrat mai mic…

— Cu aproximație?

— Scribul acesta este elevul profesorului de geometrie Sethmose din Memphis! grăi proprietarul.

— Suprafața unui triunghi este egală cu jumătate dintr-o suprafață cu unghiuri drepte a cărei latură este egală cu ipotenuza triunghiului, afirmă scribul. Ipotenuza acestui triunghi fiind de șapte coți, rezultă că triunghiul se înscrie într-un pătrat de patruzeci și nouă de coți pătrați și că jumătate din el e chiar cifra pe care am spus-o mai devreme, adică douăzeci și patru de coți pătrați și jumătate.

Perceptorul era uluit.

— Duceți-vă la treabă! le strigă el scribilor care se îngrămădeau la ușă.

— Mai aflăm și noi câte ceva, răspunse unul dintre ei.

Scribul cadastrului făcu o mutră lungă.

— Diferența în favoarea mea e, prin urmare, de optzeci și patru de coți și jumătate.

— Câtă bătaie de cap! bombăni perceptorul. Bine, îți reduc dările cu a unsprezecea parte.

— Și dolul? strigă proprietarul. Și cheltuielile? A trebuit să-l aduc pe acest scrib de la Memphis pe spezele mele!

— Da-r-ar ciuma în ea de geometrie! strigă perceptorul, care-și dădea seama că toate socotelile scribului său trebuiau refăcute. Cu a zecea parte! E ultimul meu cuvânt! Accepți?

— Prea bine. Dacă e ultimul tău cuvânt, o să-i pun în gardă pe toți proprietarii din nomă.

Crudă răzbunare, recunoscu în sinea sa perceptorul.

— Ce vrei? întrebă el cu glas răgușit.

— Reducerea dărilor cu a opta parte.

— Nici nu începe vorbă. E prea din cale-afară. Cel mult cu a noua parte. A noua parte în loc de a douăsprezecea e și-așa destul de mult.

Proprietarul chibzui puțin sau cel puțin se prefăcu.

— Bine, nu-ți vreau pielea. A noua parte.

Cel de-al doilea scrib se apucă să întocmească actul de reducere a dărilor.

Ceilalți scribi făceau haz în odăile alăturate.

♀

— Mai-mare al parfumurilor… zise el pe un ton visător, cu o umbră de ironie. După care adăugă: Crezi că există galerii subterane la Theba?

— Voi avea odăile mele.

Nu-i suflase nicio vorbă despre intențiile ei. Să aibă un copil de la el.

Felul în care o femeie își privește iubitul se schimbă îndată ce floarea pasiunii poate da naștere unui copil. Așa că Meritaton se uita la Nefer Heru cu ceva mai multă răceală.

Se gândea la cuvintele naive pe care Pasar i le spusese lui Ankhensepaton: că el ar duce-o departe și ar proteja-o dacă ea s-ar afla în pericol. Meritaton i le repetă lui Nefer Heru, care cugetă o clipă la ele.

— N-aș avea obrăznicia să răpesc o regină, zise el într-un târziu.

— Și dacă nu eram regină?

— Te-aș fi răpit deja.

Sentimentul era fără îndoială prostesc, dar vorbele rostite îl reaprinseră.

— Unde m-ai duce?

— Crezi că nu se poate trăi decât la Akhetaton sau la Theba?

— Unde am merge?

— La Lashich. La Hazor. La Byblos. La Ugarit…

— Spre răsărit? La hitiți. Și ce-am face acolo?

— Păi, nu sunt scrib? Pot să tălmăcesc textele negustorilor din regat. Și mai există și insulele din Întinderea Verde.

Insule. La Curtea tatălui ei, Meritaton auzise un călător povestind despre aceste pământuri misterioase unde oamenii aveau părul galben. Galben ca aurul…

Prințesa oftă. Nefer Heru o strânse în brațe. Ei i se făcu frică de ea însăși. Nu în seara aceasta. Ar putea rămâne însărcinată. Și voia ca socoteala lunilor să fie exactă în ochii tuturor. El deveni nerăbdător.

— Nu acum, îi zise ea mângâindu-l pe obraz.

Când urcă înapoi în palat, o găsi pe Maketaton umblând de colo-colo prin sala în care dădeau odăile prințeselor. Se opriră amândouă și se priviră țintă. Apoi, cu o expresie răzbunătoare pe chip, Maketaton se întoarse în camera ei.

Ce viperă! Probabil că bănuiește ea ceva.

♀

Un vas din aur masiv, incrustat cu lapislazuli și pietre albe strălucitoare. Un dar vrednic de un rege. Mahu, comandantul gărzilor din Akhetaton și din întreg regatul, îl așeză pe masă în fața lui, cu o expresie indiferentă.

— O mărturie modestă a stimei pe care ți-o poartă stăpânul meu, Ay, zise mieros mesagerul, care îi adusese vasul.

— Sunt foarte onorat de prețuirea pe care mi-o arată stăpânul tău. Însă deocamdată nu am informația pe care mi-o cere.

Mesagerul îl privi stăruitor printre gene.

— Dar poți să faci rost de ea.

— Nu cred că această informație există, dar, ca să-i fiu pe plac stăpânului tău, o să cercetez.

— Ar fi de dorit s-o obții în săptămânile viitoare.

— La drept vorbind, o să am nevoie de mai multe săptămâni, deoarece Curtea a început deja mutarea la Theba.

Mesagerul încuviință din cap.

— Trebuie să așteptăm ca fiecare să-și reia obiceiurile, adăugă Mahu.

Mesagerul cântări în gând argumentele comandantului gărzilor și reținerea pe care-o dovedea acesta.

— Ar fi surprinzător ca pasiunea unei femei să rămână prea mult timp neîmplinită, zise el cu un zâmbet răutăcios.

Mahu aruncă o privire spre vasul din aur și întrebă:

— Informațiile voastre sunt de încredere?

— Mai de încredere nici că se poate.

Mahu încuviință și se ridică, arătându-i oaspetelui că discuția se încheiase. Celălalt îl imită, zâmbind viclean. Mahu se uită țintă la el, de la înălțimea staturii sale mărunte, iar din poziția umerilor săi se vedea că-l împinge spre ieșire.

— Ziua să-ți fie prielnică, zise oaspetele, iar ochiul lui Horus să-l călăuzească pe al tău.

— Belșug și sănătate, îi răspunse Mahu, deschizându-i ușa.

În timp ce celălalt cobora scara, Mahu chemă la el una dintre gărzile de pe palier:

— Tu și cu Mutemnes țineți-vă după omul ăsta oriunde se duce. Dați-mi de știre despre toatele vizitele pe care le face. Și alegeți doi colegi de-ai voștri care să-l urmărească noaptea. Feriți-vă să vă lăsați cumpărați, îi sfătui Mahu cu glas amenințător. Feriți-vă de asemeni să suflați vreo vorbă cuiva,

oricine-ar fi, m-ai înțeles? Răspundeți pentru asta cu capul. Veți primi o soldă în plus. Haide, la treabă!

Rămas singur, Mahu făcu ochii roată prin încăpere. Puse mâna pe un șervet și își șterse sudoarea de pe față. Apoi înveli în el vasul de aur și o luă în jos pe trepte, urmat de escorta sa obișnuită.

Se îndreptă spre Casa regelui.

♀ Capitolul 26

BĂRZĂUNUL

Scrâșnetul lemnului pe podeaua de piatră, trosnetul suporturilor pe care cărăușii încărcau piesele cele mai grele ale mobilierului regal, tronul, jilțurile, mesele, cuferele, gâfâitul oamenilor ce se opinteau din greu și strigătele șefilor de echipă răsunau sub tavanele înalte ale Casei regelui. Praful și mirosul înțepător al sudorii și al iutei în care erau învelite mobilele umpleau aerul. Gândacii, șoarecii, scorpionii și scolopendrele ce scăpaseră vigilenței slugilor alergau pretutindeni, unii dintre ei găsindu-și sfârșitul sub încălțările intendenților.

Intendentul general al palatelor, mai-marele magaziilor de mobilă și ajutoarele lor, ce răspundeau de mutare, supravegheau această harababură cu ochi neliniștiți, asistați de o echipă de scribi. Doi dintre ei, așezați la ușă, notau pe papirus toate obiectele, cuferele și baloturile ce părăseau palatul. Înarmat cu o pensulă și o călimară, un altul înscria pe fiecare lot de obiecte un număr de trebuia trecut în inventar.

După ieșirea din palat, loturile erau urcate în care, ce le transportau spre corăbii. Apoi mobilierul pornea în sus pe Marele Fluviu până la Theba, supravegheat de aceiași cărăuși și scribi, fără a mai pune la socoteală gărzile. Toți știau că piraților jefuiau vasele ce călătoreau pe Marele Fluviu și că prețiosul mobilier regal le va ațâța lăcomia. Ca atare, o strajă înarmată alcătuită din cinci oameni fusese postată pe fiecare corabie. Pe deasupra, convoiul era escortat de două vase cu patruzeci de oameni, cărora li se dăduseră pumnale și lănci, gata să intervină în cazul unui atac al tâlharilor.

— Statuile? întrebă intendentul general.

— Cea a răposatului rege și cea a răposatei regine vor rămâne aici, potrivit voinței prințului.

Intendentul încuviință din cap.

— Și arhivele palatului?

— Vor fi duse la arhivele generale, până când regele va lua o hotărâre.

Tocmai atunci sosi și Mahu, comandantul gărzilor. Se îndreptă spre Uadj Menekh, care urmărea cum se desfășurau operațiunile, și-i spuse:

— Trebuie să-l văd imediat pe rege.

Întâiul șambelan clipi buimăcit.

— O să fie greu, regele alege acum lucrurile pe care le va lua la Theba…

Patru bărbați coborau o ladă mare de la primul etaj, opintindu-se și icnind.

— Problema nu suferă amânare.

Uadj Menekh dădu din cap în semn că înțelege și porni spre scară. Câteva clipe mai târziu coborî și-l pofti pe Mahu să urce. În tovărășia mai-marelui garderobei, Semenkhere cerceta veșmintele și diferite lucruri întinse peste tot, pe pat, pe jos, pe lăzi. Se întrerupse, surprins, la sosirea oaspetelui. Acesta făcu o plecăciune adâncă și ceru să discute cu regele între patru ochi. Semenkhere îl conduse pe terasă.

Fără să rostească o vorbă, Mahu scoase vasul din învelitoarea sa și-l puse pe marginea balustradei. Semenkhere îl luă, îl răsuci pe toate părțile, apoi se uită la Mahu:

— E frumos. Dar ce vrea să însemne?

— Plata propusă pentru o misiune secretă pe care eu o socot, mărite rege, infamă.

— Cine ți-a propus-o?

— Un mesager, mărite rege.

— Trimis de cine?

— Nu sunt sigur în privința lui.

— Și pentru ce misiune?

— S-o spionez pe viitoarea regină, mărite rege.

Semenkhere se încruntă.

— În ce scop?

— De-abia îndrăznesc să spun, mărite rege.

— Te ascult, zise Semenkhere cu nerăbdare.

— Mărite rege, iartă-mă, dar misiunea presupune să aflu dacă ea are un ibovnic și cine e acesta.

Semenkhere se înroși la față de furie. Așadar viața lui particulară era pusă pe tavă, precum o halcă de carne de porc.

— Și tu ce-ai zis? întrebă el, după ce-și recăpătă cu greu sângele rece.

— M-am prefăcut că primesc oferta, mărite rege, pentru ca mesagerul să nu se ducă la alții, mai ușor de convins.

— Ai făcut bine.

— Totodată, mărite rege, le-am dat oamenilor mei ordin să-l urmărească pe mesager zi și noapte și să-mi raporteze toate mișcările lui și numele celor pe care-i vizitează la Akhetaton.

— Foarte bine.

— Așa am aflat că, după ce-a plecat de la mine, s-a dus la palatul prințeselor și a cerut s-o vadă pe prințesa Maketaton din partea înălțimii Sale Ay.

Semenkhere inspiră adânc.

Vasăzică asta era! Dând greș în uneltirile sale pe lângă Meritaton, Ay încerca să se folosească de a doua soție regală. Și de data asta mai adăuga o țintă planului său, Meritaton devenind parte a răzbunării lui. Nu încăpea îndoială că găsise în Maketaton o aliată înfocată.

Pentru prima oară, Semenkhere se gândi să-l ucidă pe Ay. Războiul dintre el și bărbatul-șacal începuse. Dar de ce dorea acesta să știe dacă Meritaton avea un iubit? Și cum aflase? În ce fel intenționa să folosească informația? Ce interes putea să prezinte adulterul, fie el și regal, pentru planurile lui de cucerire a tronului? O singură cale părea posibilă pentru el: să pună la îndoială legitimitatea unui eventual copil de sex masculin al lui Meritaton. Dar în fața cui? Ay nu mai făcea parte nici măcar din Consiliul regal.

Explicația nu-l mulțumea pe Semenkhere.

— Un lucru m-a uimit din cale afară, mărite rege, continuă Mahu. L-am întrebat pe mesager dacă informațiile pe care le are sunt demne de încredere. Mi-a răspuns că sunt cum nu se poate mai de încredere. Părerea mea e că cineva din anturajul reginei o ponegrește într-un mod infam.

Cineva, într-adevăr, iar Semenkhere știa și cine: Maketaton. Oare din devotament față de memoria mamei sale se transformase a doua soție regală atât de brusc și cu o asemenea înverșunare, în dușmanca lui Meritaton? Sau la mijloc era mai degrabă invidia care-i mocnea în inimă?

Oricum, ea îl înștiințase pe Ay despre legătura amoroasă a surorii sale.

Ar trebui supravegheată scorpia aia mică și plină de venin, căci devenea periculoasă. Însă deocamdată existau treburi mai urgente.

— Ai făcut bine că nu i-ai dat de bănuit acelui șobolan, zise Semenkhere. O să înceapă să se țină de capul tău.

Mahu asculta nedumerit.

— Și atunci o să-i spui, cu un aer viclean, că l-ai descoperit pe ibovnicul prințesei.

Mahu se holbă la el.

— Dar cine să fie acesta, mărite rege?

— Tu.

Mahu deschise gura, dar nu fu în stare să scoată niciun sunet.

— Eu? întrebă el într-un târziu.

— Tu însuți. Vei născoci o poveste cum că ai câștigat încrederea și afecțiunea singuraticei prințese.

Mahu clipi iute de câteva ori.

— Astfel, continuă Semenkhere, vom afla care e scopul acestei curiozități nerușinate.

Mahu cugetă o clipă.

— Măritul rege are mintea mai ageră decât Thoth! exclamă el.

Apoi izbucni în râs.

— Nu întârzia să faci această dezvăluire. Și vreau să urmezi Curtea la Theba, adăugă Semenkhere.

— Da, mărite rege.

Semenkhere privi vasul ce sclipea în soarele dimineții.

— Ia-l, e al tău, zise, întinzându-i lui Mahu.

— Mărite rege…

— Ia-l. De-acum, el e răsplata loialității tale.

Mahu sărută mâinile lui Semenkhere și plecă, sub privirea îngândurată a mai-marelui garderobei.

♀

Era ultima noapte pe care Meritaton o petrecea în palatul prințeselor din Akhetaton. Dorea cu ardoare să-l vadă pe Nefer Heru. Dar știa că Maketaton o urmărea. Semenkhere îi destăinuise cele spuse de Mahu.

Vasăzică Maketaton era complicea lui Ay.

Meritaton se frământa, sfâșiată între mânie și dorința de a-și întâlni iubitul. Nemaiputând să rabde, se hotărî să coboare.

O umbră, ascunsă în partea de est a grădinii, o pândea. Oare Meritaton o zărise? Îndată ce prințesa apăru, umbra se îndreptă spre ceea ce părea a fi un tufiș de tuia ca să-i iasă înainte. Meritaton și umbra cu pricina se contopiră. Păsările răpitoare de noapte auziră, poate, zgomot de glasuri și suspine.

O a treia umbră se desprinse de zidul palatului și porni la rândul ei spre tufișurile de tuia. Ducea o lampă acoperită, străduindu-se să-i ascundă strălucirea cu mâna. Lumina slabă lăsa totuși să i se deslușească trăsăturile. Era Maketaton.

Ajunsă lângă tufișuri, își luă mâna din dreptul lămpii.

Meritaton, goală, scoase un strigăt.

Alături se zărea silueta unui bărbat, de asemeni gol, căruia sentimentul de rușine îi era străin, dar care se retrase în umbra tufișului.

O expresie răutăcioasă și triumfătoare înflori pe chipul lui Maketaton.

— Aha! exclamă a doua soție regală. Voiam să știu cu cine te împreunezi, târfă de lupanar! O să pun să-l aresteze pe bărzăunul ăsta!

Și ridică lampa ca să vadă mai bine chipul bărbatului.

Două străji apărură din spatele grădinii.

În aceeași clipă, se auzi o voce cunoscută:

— Bărzăunul sunt eu, Maketaton.

Ea scoase un țipăt ascuțit.

Era Semenkhere, care îi smulse violent lampa din mână.

— Voiai să poruncești să fiu arestat, scorpie? întrebă el râzând.

Și îi trase o palmă zdravănă intrusei. A doua pe care-o primea în aceeași zi.

Maketaton țipă și un fir de salivă i se prelinse printre buze. Tremura îngrozită din toate încheieturile. Cu ochii holbați de spaimă, încercă să-și înghită saliva.

— Îi spui lui Ay infamii despre sora ta, nu-i așa? continuă Semenkhere întinzându-și gâtul spre spioană. În ce scop, burduf cu venin?

Ea țipă din nou, așteptându-se la încă o palmă, sughițând, desfigurată de groază și umilință.

— Ești invidioasă că ea o să ajungă pe tron, nu?

Maketaton respira sacadat din cauza furiei și a fricii. O hienă prinsă asupra faptului.

— Întoarce-te în bârlogul tău, mâncătoare de stârvuri! îi spuse el cu dispreț.

Ea o luă la fugă, cu brațele ridicate, de parcă ar fi fost urmărită de demonii nopții.

Semenkhere se îmbrăcă râzând.

— Gata, o să avem liniște de-acum. Măcar pentru o vreme. O să-i interzic să părăsească palatul.

Uluite, străjile o priveau pe Maketaton alergând spre palat.

— Și-acum vă las singuri.

Ridică lampa și lumină chipul unui alt bărbat care stătuse până atunci adăpostit în umbră. Era Nefer Heru, împietrit de spaimă.

— Mărite rege… spuse scribul.

— Cum te cheamă?

— Nefer Heru, mărite rege.

— Nefer Heru, ne vei însoți mâine la Theba. Mă duc să mă ocup de străji, zise apoi Semenkhere părăsindu-i, cu lampa în mână.

Văzându-l apropiindu-se pe bărbatul ce trebuia arestat, străjile iuțiră pasul.

Semenkhere ridică lampa.

Gărzile îl recunoscură pe viitorul rege și urlară îngrozite. Apoi încercară s-o ia la goană.

— Veniți aici! strigă el.

Tremurând de frică, cei doi bărbați rămaseră pironiți locului.

— Vă poruncesc să n-o lăsați pe prințesa Maketaton să părăsească palatul.

Meritaton și Nefer Heru auziră ordinul.

— Nu pricep… îngăimă el.

— Tronul, îl lămuri ea pe scurt. Puterea. Înțelegi?

Meritaton simți brusc o mare admirație față de șiretenia lui Semenkhere. Ghicise că ea nu-și putea întâlni iubitul decât în grădină, înainte de a intra în galeriile subterane trecând prin bucătării. O pândise și îi șoptise cum să se prefacă în continuare.

Iar acum, după cum spusese el, Maketaton nu mai reprezenta o primejdie.

Planul lui Ay dăduse greș. Dar care era, oare, adevăratul scop al acestui plan?

— Ce viață! exclamă Semenkhere către Aa-Sedjem, după ce se întoarse în odaia sa.

Și îi povesti cele întâmplate. Medicul îi sărută îngrijorat mâinile.

— Acum va trebui găsit un mijloc de a-l înștiința pe Ay despre eșecul său.

— Ai dreptate. O s-o facem îndată ce ajungem la Theba.

Hotărât lucru, se gândi el mai târziu, înainte să adoarmă, Akhenaton ținuse iadul în frâu. De la moartea lui, lumea colcăia de jivine spurcate.

♀ Capitolul 27

VINUL PUTERII

O agitație nemaiîntâlnită pusese stăpânire pe orașul Akhetaton. Mutarea tronului la Theba devenise oficială de nicio săptămână. Thutu o afișase la ușa prefecturii, pe stâlpul unde se expuneau hotărârile cârmuirii. Vestea îi umplu de mirare, așa cum doar apariția unei comete ar fi putut-o face, pe miile de curteni și slujbași, ca și pe cele două mii de persoane ce se învârteau în jurul lor.

Niciunul dintre ei nu-și amintea să se mai fi petrecut o asemenea mutare. Și asta din motive întemeiate, își bătură capul degeaba ca să descopere motivele și urmările acestei hotărâri.

Veniți din provincii, ca toată lumea, cu vreo cincisprezece ani în urmă, acești oameni se crezuseră așezați pentru vecie în umbra puterii atoniene. Își întindeau aici micile lor regate ca niște zei minori pentru care restul Celor Două Regate era populat de creaturi din țărână și sudoare, oricare le-ar fi fost averea, în vreme ce ei credeau că reprezintă culmea culmilor, deoarece trăiau în apropierea puterii, și încă ce putere! Cea a încarnării lui Aton! Cu alte cuvinte, participau, cel puțin în spirit, la divinitatea care se răsfrângea asupra lor.

Și cum să fi crezut altceva? Își dăduseră osteneala să se nască în vale. N-aveau decât să întindă o mână și intendenții lor, slugile lor, sclavii lor scoteau averi întregi din acest pământ, fără a trebui vreodată să cheltuiască altceva decât câțiva saci de semințe. Pentru folosul lor, îngrijitorii de animale împerecheau patrupede masculi și femele ca să le ofere carne și turme. Iar militarii lor de geniu erau pe punctul de a cuceri pământuri străine de unde să aducă prăzi fabuloase.

Trăiau fără griji, privindu-i pe ceilalți de sus. Desigur, aflaseră în decursul celor șaptesprezece ani ai domniei lui Akhenaton de serioasele înfrângeri militare din est și din sud. Hitiții și locuitorii Țării Kush smulseseră regatului ținuturi întregi. Dar astea nu erau decât niște întâmplări, deoarece oricine știa că războiul e ca un joc de dame: într-o seară câștigi și în alta pierzi. Aveau cunoștință și despre gravele nereguli din Cele Două Regate. Se vorbea că cete înarmate făceau ravagii, îngrozind provincii întregi. Garnizoanele se răzvrăteau. Perceptorii fugeau cu dările strânse. Ei!

Obișnuitele fleacuri ale oamenilor de rând. Și toată lumea știa că natura umană nu-i în niciun caz perfectă, mai ales cea născută din popor. De altfel, regele atoateștiutor și divina lui soție vor avea grijă de asta. În loc să privească adevărurile în față, se mărgineau să fie nepăsători și răutăcioși.

Încă de la începuturile omenirii, lumea n-a fost niciodată altceva decât un spectacol modelat de teamă și dorință. Și în această privință, locuitorii Akhetatonului nu se deosebeau nici de strămoșii și nici de urmașii lor.

Preferau să se delecteze cu zvonuri, altminteri foarte vagi, ba mai mult, șoptite cu prudență, din cauza impertinenței lor, despre armonia conjugală a cuplului divin. În ultima vreme, Akhenaton își vedea rar soția, trăind cu fratele său vitreg, Semenkhere. Îl ridicase chiar la rang de regent. Regina locuia singură în palatul de nord. Și arăta o mare bunăvoință față de Maya, principalul oaspete al palatului. Regele și regentul făceau adesea plimbări nocturne, lipsite de orice prezență feminină, cu *Gloria lui Aton.* Iar Panesy… Cuvinte ce nu căpătau înțeles decât grație privirilor și intonației care le însoțeau, așa cum consoanele nu îmbrăcau forma cuvintelor decât condimentate de vocale.

Să se schimbe capitala? Cine s-ar fi gândit la una ca asta? Și în ce scop? Nu prosperau locuitorii Akhetatonului în imperiul manierelor alese? Pe meleagurile discului divin ei făcuseră să rodească noi pământuri și să înflorească livezi necunoscute. În felul acesta savurau adesea mere, noutate adusă odinioară de hicsoși, dar niciodată apreciată de oamenii de rând, guave roz venite din Țara Kush, caise din țara hitiților, cu formă delicată și indecentă, și ronțăiau fistic, care provenea din același loc. Construiseră case după noile canoane ale eleganței, clădiri mari cu două sau chiar trei etaje, ridicate în mijlocul unor vaste grădini înflorite. De la ei deprinseseră oamenii din Theba și Memphis luxul de a plăti meșteri-grădinari. Ei, locuitorii din Akhetaton, foloseau ca să-și măsoare pământurile cotul divin, ei lansau modele pe care provinciile se grăbeau să le imite, unghiile vopsite cu pudră de aur, perucile scurte, rochiile fine plisate cu fierul. Și cine alții, dacă nu ei, îi învățaseră pe thebani să se așeze pe scaune găurite în loc să stea pe vine deasupra unei gropi sau a unei oale?

Dar mai ales, ei se bucurau de privilegiul fără pereche de a-i vedea regulat pe rege, pe regină și pe prințese la ceremoniile din templul lui Aton, în vreme ce acest spectacol divin era refuzat restului țării, niște credincioși mărginiți ai divinităților cu capete de animale.

Cel puțin așa fusese până la moartea lui Akhenaton și apoi a soției sale. Însă necunoscând conflictele puterilor adevărate, ce se stârniseră în jurul centrului autorității, speraseră, dacă nu chiar crezuseră cu adevărat că, îndată ce noul rege va sui pe tronul dinastiei lui Thutmosis, viața își va relua cursul de până atunci.

Și brusc, consternare! Lumina regală îi părăsea.

Theba? Să meargă la Theba, un oraș de negustori, de țărani și de proprietari, care rămăseseră tot niște neciopliți chiar dacă se îmbogățiseră, care pășeau țanțoși cu burta înainte și duhneau a usturoi și ale căror neveste purtau peruci lungi?

— Dar ce-o să se aleagă de noi? se tânguia primul peruchier din Akhetaton.

— Chiar așa, ce-o să se aleagă de noi? întăriră magii și vrăjitorii, ce strânseseră averi de pe urma bogătașilor din Akhetaton.

Căci toți până la unul știau că oamenii bogați erau, în același timp, mari amatori de peruci și vulnerabili în fața duhurilor rele, având în vedere că trezeau tot soiul de invidii.

Însă nu doar cei care se îndeletniceau cu așa ceva erau adânc mâhniți. Astrologii, florarii, vânzătorii de mirodenii, croitorii, lucrătorii ce îngrijeau canalizarea, manichiuriștii și pedichiuriștii, berarii, îmbălsămătorii, ebeniștii, vânzătorii de carmin pentru farduri și pomezi împotriva sarcinilor nedorite, muzicanții, medicii, bijutierii, băieșii, poeții ce compuneau la cerere, preparatorii de uleiuri parfumate, cârciumarii, cu toții se întrebau neliniștiți dacă mușteriii lor vor însoți Curtea la Theba? Pentru că în acest caz și ei trebuiau să-i urmeze. Prostituatele priveau mutarea cu ceva mai puțină îngrijorare. N-ar avea de luat cu ele decât trusele de farduri, parfumurile și câteva rochii subțiri.

Cei mai întristați erau slujbașii administrației: înștiințarea oficială afișată de Thutu preciza că administrația districtului Akhetaton va rămâne pe loc. Pentru ei nici nu se punea problema să plece la Theba.

Căci aceasta era problema ce-i frământa pe cei înstăriți și stârnea nesfârșite discuții la ospețele alese: Să plece sau nu?

Cele mai de vază personalități de la Curte nu șovăiră. Pentru acestea era de neînchipuit să rămână într-o capitală pustie. Își și organizaseră călătoria. Vor merge la Theba, inițial numai pentru a asista la încoronare. Apoi își vor rândui instalarea acolo.

De altfel, nu mai exista nicio corabie de închiriat pe Marele Fluviu. Toate ambarcațiunile demne de acest nume fuseseră rechiziționate de palat. Cunoscând data încoronării, cei dornici să pornească la drum își trimiseseră deja în mare grabă secretari și scribi să le închirieze cele mai bune case libere din Theba și porunciseră să fie reparate modestele bărci de pescuit. Își promiteau să-i orbească pe acei bieți provinciali din Theba cu rafinamentul lor.

Una peste alta, mutarea va fi o sărbătoare. Nu mărturisise astrologul regal, prin mijlocirea zvonurilor, că poziția celor cinci planete fără odihnă și înălțarea lui Sirius în Jupiter prevesteau o domnie fastuoasă și fără sfârșit?…

♀

La fel ca orașul, cele trei palate căzuseră pradă unei mari agitații. De fapt, doar cei mai bătrâni servitori își aminteau de o asemenea mutare, când regele părăsise capitala tatălui său, Theba, ca să întemeieze Akhetaton.

Ankhensepaton era încântată, căci putea să se joace cu Pasar prin camere unde nu avusese până atunci privilegiul să intre. Confruntați cu o mutare de-o asemenea amploare, Uadj Menekh și intendentul general al palatelor hotărâseră ca prințesele să ia cu ele doar lucrurile personale, iar grosul mobilierului să rămână pe loc, urmând să fie transportat mai târziu. Existau destule paturi și dulapuri în palatele din Theba ca să li se asigure noilor ocupanți un confort mulțumitor.

În preajma orei de plecare, primul etaj al palatului prințeselor era aproape pustiu. Agitate, doicile celor trei prințese mai mici își părăsiseră împreună cu acestea odăile și se opriseră la debarcaderul umbros, în fața *Gloriei lui Aton.* Toți cărăușii ăia care veneau și plecau necontenit ca la ei acasă, încălcându-le spațiul magic, le scoseseră din răbdări. Evident, doicile regale uitaseră că se trăgeau din popor și își dădeau aere de mari stăpâne. Slujitoarele lui Ankhensepaton așteptau în grădină inspirând parfumul trandafirilor și mâncând felii de pepene verde.

Nemaiputând să suporte nici măcar o clipă să-și vadă sora, mai ales în plină zi, Meritaton se mutase cu servitoarele sale în Casa regelui.

O singură cameră de la etaj rămânea cu încăpățânare închisă: cea a lui Maketaton. Prințesa nu va face această călătorie, îi explicase doica lui Ankhensepaton, pentru că era bolnavă.

Ankhensepaton nu știa nimic despre încurcătura din ajun, dar fusese martoră la prima din cele două palme primite de sora ei, prin urmare ghici

că boala lui Maketaton nu era decât un pretext. Însă, cu nepăsarea vârstei, nu se sinchisi prea tare de asta. De multă vreme se arătase de partea celei mai mari dintre surori, iar recunoștința îi întărea devotamentul, deoarece Meritaton găsise mijlocul de a-l lua oficial pe Pasar la Theba. De-acum băiatul făcea parte, ca să zicem așa, din Casa regală. O ridicare în rang era sigură în viitor.

— Vei locui cu mine, îi spusese Meritaton surorii sale mai tinere.

Ankhensepaton și Pasar cercetară etajul, descoperind tot felul de obiecte necunoscute, mici comori sau fleacuri, chiar și în odăile pe care răposata regină le ocupase pentru scurt timp. Flacoane cu parfumuri și vase cu pontezi uitate, statuete ascunse în fundul dulapurilor, scrisori vechi pe papirusuri boțite, fără a mai pune la socoteală câțiva șoareci morți și mumificați natural.

Pasar descoperi în camera reginei un mic sipet și-l deschise. Când veni lângă el, Ankhensepaton îl găsi ținând uimit în mână un obiect din fildeș.

— Ce-i asta?

Stânjenit, Pasar se înroși.

Era un falus.

— Un mădular, bâigui el.

— În realitate nu-i niciodată atât de mare, observă pe un ton sentențios Ankhensepaton.

Pasar o privi cu ochi șireți.

— Uneori e, o contrazise.

— Dar l-am văzut pe-al tău, i-o întoarse ea.

Această discuție precoce fu întreruptă brusc de un zgomot.

Cei doi copii se aflau în spatele unui cufăr înalt când ușa lui Maketaton se deschise. Fără să știe de ce, se ascunseră după el.

Maketaton se uită în dreapta și-n stânga. Nimeni. Doica era, fără îndoială, în sala de baie. Prințesa se aventură pe hol. Ankhensepaton și Pasar o văzură intrând, cu pas nesigur, în odaia lui Meritaton. Ascultară cu atenție, ca să prindă eventuale zgomote, dar nu auziră aproape nimic. După câteva clipe, prințesa ieși ținând în mână un sipet mic, pe care-l duse în camera ei. Apoi ieși iar și se îndreptă spre odăile mamei sale. Acolo se opri în prag, sprijinindu-se de tocul ușii, și contemplă prima dintre vastele încăperi. După ce adună destule amintiri, ca să-și hrănească singurătatea, se înapoie în odaia sa și trânti ușa.

Ankhensepaton și Pasar răsuflară ușurați și-și părăsiră ascunzătoarea.

În sfârșit, la prânz, un cortegiu precedat de Uadj Menekh străbătu grădinile spre debarcader. Semenkhere, Meritaton și Tutankhaton, urmați de purtătorii de evantai, se pregăteau să urce pe corabie. Doicile scuipară grăbite sâmburii de pepene, le luară pe prințese de mână și se rânduiră în spatele cortegiului. Doica lui Ankhensepaton urcă s-o caute. Pasar le însoți până la debarcader. Și el pleca tot atunci, dar cu o altă corabie, sub supravegherea lui Aa-Sedjem.

Vântul de răsărit le va îngădui vâslașilor să urce pe Marele Fluviu cu mai puține eforturi. Însă nimeni nu dădea vreo atenție acestui amănunt.

♀

Muzica răsună îndată ce *Gloria lui Aton* acostă la cheiul din Theba: trâmbițe de aramă, susținute de mugetele cornilor, de duruitul tobelor și de pocnetul ascuțit al chimvalelor garnizoanei din fosta capitală. Prefectul orașului, comandantul garnizoanei, marele preot Humose, notabilități și înalți slujbași îi întâmpinară pe Semenkhere și Meritaton, pe membrii suitei acestora, etalând adevărate comori de elocință și retorică. Uadj Menekh hotărâse ca, potrivit vechiului protocol, Semenkhere și Meritaton să meargă în aceeași lectică până la palatul regal. Comandantul garnizoanei și prefectul, călare pe bidivii albi, acoperiți cu valtrapuri aurite și cu fruntea împodobită cu trei pene de struț, deschideau calea. Din cinci în cinci minute, muzicanții reluau același motiv: *padadam-dam-dam,* care se încheia cu notele răsunătoare ale trâmbițelor. Perdelele lecticii erau ridicate și cei doi ocupanți ai ei puteau să admire roadele strădaniilor lui Uadj Menekh și ale lui Thutu. Strigând urări de bun venit și binecuvântări, oamenii se adunaseră în număr mare de-o parte și de alta a străzii lui Amon, principala arteră a orașului și prima din câte-și aminteau ei de-a lungul căreia se sădiseră arbori, niște arbori cu flori roșii aduși din Kush, iar acum se presăraseră și flori. Flamuri galbene, cu caseta noului rege desenată pe ele, își fluturau în vânt limbile triunghiulare din înaltul stâlpilor garnisiți cu panglici.

Intrarea era cu adevărat triumfală.

La capătul bulevardului, cortegiul, alcătuit din cel puțin trei sute de persoane, cu tot cu notabilitățile orașului, coti la stânga. La câteva minute după ce trecură prin dreptul sanctuarului Zeului Primordial, se zări palatul.

Vederea construcțiilor care în copilărie îi fuseseră atât de familiare îl surprinse pe Semenkhere. Le recunoștea cu greu. Memoria le redusese la câteva clădiri, o curte, niște scări, și iată că regăsea o vastă fortăreață

înconjurată de ziduri înalte. La fel se întâmpla cu toate imaginile pe care le păstrase din trecut? Apoi locurile îi amintiră de un tânăr zvelt și gânditor, căruia Semenkhere, pe atunci doar un copil, îi admirase autoritatea înnăscută și ale cărui tăceri prelungite îi treziseră curiozitatea. Tânărul nu se numea încă Akhenaton, ci Amenophis, precum tatăl său, iar zâmbetul lui misterios te făcea să crezi că zeii îi vorbeau în șoaptă la ureche.

Șirul amintirilor fu întrerupt de izbitura picioarelor lecticii pe lespezile de granit.

Semenkhere își scoase capul printre perdele. Cărăușii se opriseră în fața unui vast portic flancat de doi coloși de piatră: două efigii ale lui Amenophis al III-lea senin în veșnicia splendidei sale tinereți, cu piciorul stâng înainte, gata să se desprindă din prag și să se avânte spre apus. Aceasta era intrarea în palat.

Așadar, după câteva zeci de leghe și două zile de călătorie, lumea din Akhetaton dispăruse. Semenkhere simți că amețește. Se găsea într-o țară străină. El însuși era altcineva, un viitor rege. Șaptesprezece ani de domnie tulbure, de iubiri și uneltiri dispăruseră ca un abur. Nu mai rămăsese din ei aproape nimic, doar frânturi de amintiri, cuvinte și îmbrățișări care se destrămau deja și pe care vântul le va împrăștia în pulberea veche de milenii a străzilor și a deșertului. Uitate erau totodată mărturisirile nerușinate, trădările, comploturile și duhoarea poveștilor cu otravă.

Un singur lucru se impunea: bunăvoința divină îl alesese pe el. Peste cinci zile va fi stăpânul Celor Două Regate, zeu viu, emanație supremă a puterii cerești asupra locuitorilor văii.

Vinul puterii îi liniști creierul.

Notabilitățile și Curtea veniră să-i întâmpine pe viitorii soți la coborârea din lectică. Cu Meritaton, Tutankhaton și prințesele alături, Semenkhere străbătu curtea cea mare și ajunse în uriașa sală hipostilă. Un concert de urări de bun sosit îi aștepta aici. Acordurile de harpe și lire se înălțară printre coloanele ca niște tije de papirus uriașe, și unduirile lor mângâiară tavanele pictate, aflate la treizeci de coți deasupra podelelor.

Semenkhere ascultă. Meritaton la fel. Și Tutankhaton. Și cele trei prințese mai mici.

Dar regele era istovit după două zile de călătorie. La ora trei după-amiază, jinduia după odihnă. Uadj Menekh îi ghici dorința după expresia feței. Concertul luă sfârșit. Marele intendent al palatului veni să-și arate supunerea absolută și-i propuse să-l conducă în odăile sale. Semenkhere se

întoarse spre oficialități, Thutu, Maya, Humose, Horemheb, Nakhtmin, Pentju, prefectul, comandantul garnizoanei, înalții slujbași și recită, rar și cu glas răspicat, textul stabilit împreună cu Thutu și verificat discret de Aa-Sedjem. Se bucură să-i vadă pe mai-marii regatului strânși sub binevoitoarele auspicii ale lui Amon-Ra pentru o domnie de un milion ani, apoi le spuse că se va bucura să-i revadă în aceeași seară pentru o cină oferită cu prilejul întoarcerii sale. Ei se înclinară, evantaiele din pene de struț fremătară în bătaia brizei, brațele se ridicară în semn de adorație, iar viitorul rege le întoarse spatele și porni spre palat.

♀ Capitolul 28

SUDOAREA ZEULUI VIU

Diadema de aur purtând capul zeiței tutelare Nekhbet îi cuprindea strâns peruca. Cele două pene sacre fremătau la spate.

Humose stătea la dreapta ei, în fața mesei cu ofrande. Ceilalți preoți erau înșirați înaintea ei, la picioarele sale. Asistența, în al cărei prim rând se aflau Tutankhaton și prințesele, era așezată mai departe, în fața ei, în marea sală a templului lui Amon-Ra, la Karnak. Solemnitatea îi făcea să semene cu niște statui pictate.

De pe tron, Meritaton vedea, prin fumul de tămâie, mulțimea strânsă pe esplanada templului. Dacă n-ar fi fost Marele Fluviu, ce despărțea Theba de Karnak, tot orașul ar fi fost prezent.

Invocația către Osiris pe care o rostea întâiul ritualist se încheie.

Ea coborî de pe tron și se îndreptă spre masa cu ofrande. Apucă vasul de aur și turnă lapte într-un pahar de aur, apoi, cu mâna stângă luă pâinica rotundă aflată pe un taler de aur. După care se apropie de viitorul ei soț, așezat pe tronul învecinat cu al ei, și-i întinse mai întâi pâinea, apoi laptele.

El mâncă pâinea și bău laptele.

Ea se așeză la loc, lângă cel care-i era de-acum soț și pe care-l consfințise rege, înainte de a i se pune pe cap coroanele.

— Bucură-te în lăcașul tău ceresc, Amon, intonă glasul lui Humose, căci iată că ai dat naștere unui moștenitor pământesc pentru regatul tău, Regatul Celor Două Pământuri.

Încadrat de doi ritualiști, Humose se îndreptă cu pas rar și apăsat spre capela închisă ce se înălța în marea sală, pe axa templului. Era naosul, sfânta sfintelor, centrul universului, ce adăpostea statuia zeului.

Sui cele trei trepte și sfărâmă sigiliul ce ținea închise cele două uși batante.

— Degetul lui Sit alunecă, reîncepu Humose cu voce sonoră, împingând primul zăvor. Degetul lui Sit alunecă, repetă el împingând al doilea zăvor. Legătura e ruptă, pecetea e desfăcută. Cele două porți ale cerului se deschid. Cele două porți ale pământului sunt desferecate. Lumea zeilor strălucește. Amon, domnul Karnakului, e ridicat pe slăvitul său loc.

Învăluită în lumina zilei, statuia aurită a zeului sclipea, iar nestematele incrustate pe ea scânteiau. Reflexele mișcătoare ale focului sacru de la picioarele sale o făceau să pară vie.

Dar marele preot trebuia să-l liniștească pe zeu, înfricoșat de această intruziune.

— Sunt cel ce urcă spre zei. N-am venit să-l distrug pe zeu, am venit să-i împlinesc vrerea, recită el în fața ușilor date în lături.

Ajutoarele marelui preot țineau deschise ușile, iar Humose pătrunse în *naos*:

— Pământul sigiliului e zdrobit, apa cerească e stăpânită, așază-te pe locul tău, domn al Karnakului. Coroana strălucește întru gloria puterii tale. Frumusețile tale îți aparțin, domn al Karnakului și al universului.

Apoi Humose își puse masca lui Amon.

Al treilea ritualist își puse masca lui Horus, cu ciocul încovoiat.

Al patrulea, masca lui Seth, cu bot prelung.

Horus luă coroana Pământului de Sus, iar Seth pe cea a Pământului de Jos, aflate la picioarele zeului. Purtându-le cu brațele întinse înainte, coborâră solemn treptele naosului, urmați de Amon-Ra, și le urcară pe cele ale estradei. Semenkhere se ridică.

— Primește moștenirea tatălui tău Osiris, Ankh-Kheperu-Ra Nefer-Kheperu-Ra, tună glasul lui Horus.

— Primesc sufletul tatălui meu Amon-Ra, rosti Semenkhere. Primesc moștenirea tatălui meu Osiris, fiul lui Amon. Aripa lui Nekhbet mă ocrotește, inelele lui Uadjyt mă ocrotesc. Sufletul tatălui meu Amon-Ra pogoară în mine.

Horus puse coroana Pământului de Sus pe fruntea lui Semenkhere, iar Seth o potrivi pe cea a Pământului de Jos. Horus îi întinse sceptrul, iar Seth

biciul. Amon îi spuse:

— Hotărăsc ca tu, Ankh-Kheperu-Ra Nefer-Kheperu-Ra, să te ridici ca rege al Sudului și al Nordului pe tronul lui Amon, *Sot-pun-ri-meri Amon,* precum soarele veșnic. Stăpânul coroanelor îți dă viață, statornicie, forță, precum soarele veșnic.

— Spiritul lui Amon este în mine, recită Semenkhere, inima lui Amon este în mine, brațul său îmi înarmează brațul, pasul său îmi călăuzește pasul.

Se îndreptă la rândul lui spre naos și toți putură să vadă coada rituală de panteră agățată în spate, de centură. Îngenunche, cu brațele ridicate.

Lăutele și lirele își împletiră sunetele.

— Faraonul Ankh-Kheperu-Ra Nefer-Kheperu-Ra a venit spre tine, intonă un ritualist, o, zeu al zeilor Celor Două Pământuri, zeu ce cârmuiești cu brațul, Amon-Ra, stăpân al Celor Două Pene, mare prin coroana *medeh* și coroana *afnit* ce se află pe fruntea ta, rege al zeilor dinlăuntrul lui Apitu, statuia lui Amon statornicită în toate bunurile în numele tău, Amon ce-i domină nu doar pe zei…

Semenkhere se ridică. Meritaton se apropie de el, ducând o cădelniță. Preoții depuseră pe masă ofrande, iar unul dintre ei aprinse focul și presără deasupra rășină. Semenkhere depuse ofrandele.

Se oferi vin pe care îl bău.

— Bucură-te, țară întreagă! strigă tare Amon. Vremuri fericite au sosit. Un stăpân a apărut și cârmuiește toate pământurile. Apele se vor revărsa din belșug, zilele vor fi lungi, noaptea va număra câte ore trebuie, luna va răsări la timp…

Căci regele era chezașul armoniei în univers.

Humose coborî de pe estradă și traversă sala cea mare, cei prezenți trăgându-se într-o parte și în alta pentru a-i elibera calea.

Horus îl urmă. Apoi Seth. Apoi Thoth.

Faraonul păși în spatele lor.

Dădu roată simbolic regatului său, adică lăcașului lui Amon. Preoții urmau cortegiul recitind imnuri, însoțiți de muzicanți.

Faraonul se întoarse, escortat de aceiași zei, luă loc pe tron și se uită la cei din jur. Nu mai era Semenkhere, era Ankh-Kheperu-Ra Nefer-Kheperu-Ra. Era de esență solară. Era divin.

Dar pe torsul său gol șiroia sudoarea.

La cea de-a cincea oră a după-amiezii, razele soarelui se răsfrânseră în vârful de aur al obeliscului construit de tatăl său. Ceremoniile duraseră cinci

ore.

Thutu, prosternat până la pământ, veni să-l întrebe dacă dorea să se odihnească.

El încuviință. Regele și regina se ridicară, precedați de vizir și de întâiul șambelan. Un scutier îl conduse pe rege afară, unde aștepta un cal alb, cu valtrapuri de aur, și-l ajută să încalece.

Regina urcă în lectica ei. Ceilalți curteni o urmară.

Ankhensepaton era mută de admirație și uimire.

Căută din ochi pe Pasar. Băiatul se amestecase în mulțime, copleșit de emoție și nu îndrăzni să se arate.

Nefer Heru nici atât, cuprins de un sentiment vecin cu groaza.

♀

Banchetul organizat de Uadj Menekh din ordinul regelui, retransmis de Thutu, nu le oferi nici lui Semenkhere, nici lui Meritaton un răgaz cât de mic, ce le-ar fi îngăduit să-și vină în fire. Amândoi semănau cu două măști încremenite sub povara respectării protocolului, supuși privirilor admirative sau curioase care le pândeau. Noaptea ciudată care urmă nu reuși nici ea să le redea seninătatea.

Nici restul Curții nu avu parte de o soartă mai bună. Sosirea la Theba se petrecuse abia cu cinci zile în urmă, instalarea în palat, de altfel neîncheiată, se desfășura cu hopuri, ba chiar haotic și s-ar fi zis uneori că, părăsind Akhetatonul, locuitorii palatelor lui își lăsaseră acolo sufletul. Gesturile familiare rămâneau fără țintă, căci terasa, de pildă, nu era aici, ci acolo, iar sala de baie nu mai era acolo, ci aici. Se schimbaseră multe, de la chipurile din jur până la mirosul clădirilor reparate în pripă.

De altfel, locurile au propriul spirit, care îl domină poruncitor pe cel al oamenilor care își închipuie că le stăpânesc.

Pentru început, fiecare regretă vastele grădini din Akhetaton, situate pe malul fluviului, și brizele înmiresmate ce se făceau simțite seara. Palatul din Theba, construit departe de apă, îndura necontenit peste zi arșița soarelui. Zidurile de piatră se încingeau și apoi noaptea răspândeau căldură din plin. Pe scurt, era un adevărat cuptor. Doar sus de tot zidurile aveau niște ferestre înguste, care erau suficiente pentru luminarea încăperilor, nelăsând razele soarelui să le încălzească prea tare. O măsură înțeleaptă, desigur, însă aceste ferestre nu lăsau să intre nici briza serii. De aceea trebuia ca înainte de culcare să se facă puțin curent pentru aerisirea odăilor. Cu alte cuvinte, locuitorii palatului erau nevoiți să doarmă cu toate ușile deschise.

A doua zi după încoronare, monarhii asudați intrară în camerele de baie ca să se răcorească. Semenkhere chiar se îngrijoră când îl văzu pe Tutankhaton, care se copsese de-a dreptul în odaia sa în primele ore ale nopții, înainte ca întâiul său slujitor să-i fi sugerat să-i mute patul în sala de audiențe de la parter, mult mai răcoroasă. Semenkhere hotărî să-i fie puse la dispoziție băiatului, până la noi ordine, două dintre camerele scribilor, alăturate respectivei săli.

Se întrebă cum putuseră răposatul său tată Amenophis al III-lea și soția lui Ty să îndure baia de aburi care era palatul. Însă Amenophis avusese o sănătate șubredă în ultimii ani de domnie. Cât despre Ty, regina regăsise în dogoarea din jur căldura vieții ce slăbea în ea.

Semenkhere își dădu seama de înțelepciunea fratelui său când alesese planurile orașului Akhetaton: toate palatele de acolo erau construite lângă fluviu, cu terase mari și înconjurate de grădini întinse.

Oricât de divină îi era esența, Ankh-Kheperu-Ra Nefer-Kheperu-Ra suferea din pricina arșiței ca un amărât de țăran.

Temperaturilor ridicate din Pământul de Sus li se adăuga promiscuitatea. Cea mai mare parte din palat fusese gândită de răposata regină Ty, soția lui Amenophis al III-lea, ca o locuință de familie a cărei fiecare cameră trebuia să se afle în orice clipă sub supravegherea ei. Astfel că în odăile lui Meritaton, învecinate cu ale prințeselor, răsuna fără încetare agitația doicilor. Din această pricină, doicile nu mai puteau bârfi și pălăvrăgi, așa cum o făceau în voie la Akhetaton. Aici, regina auzea tot. În ceea ce-l privea pe Semenkhere, odăile lui, cele mai estice, se umpleau de cu zori de larma clădirilor administrative, de uruitul căruțurilor ce transportau mărfuri, de zbieretele măgarilor, de strigătele gărzii și de ocările ce însoțeau certurile izbucnite când și când la baza zidului ce înconjura palatul.

Ce departe păreau calmul și pacea pe care le asigurau cele trei palate din Akhetaton, palatul regal, palatul prințeselor și Casa regelui, fiecare separat de celelalte.

În sfârșit, o frustrare de-abia ascunsă îi rodea pe noii ocupanți ai palatului: greutatea de a avea o viață particulară.

Unde mai pui că la Theba nu existau grădini potrivite pentru întâlniri nocturne și nici galerii subterane care să ducă spre camere tainice bune pentru zbenguieli, deoarece clădirile administrative erau alături de palat.

Așa că Meritaton îl văzuse pe Nefer Heru doar câteva minute, în mare grabă și de față cu noul intendent, atunci când el venise să se intereseze care

va fi camera parfumurilor. Dar nu fusese încă aleasă una. Nici măcar nu se încheiaseră despachetarea și rânduirea mobilelor trimise de la Akhetaton. Și soseau mereu altele. Meritaton știa prea bine că noul mai-mare al parfumurilor locuia în clădirile anexe, deasupra berăriei, a brutăriei și a bucătăriilor, la fel ca intendentul și alți slujbași ai palatului. Și firește ea n-o să se aventureze acolo în timpul nopții. Îl va chema să vină a doua zi când rânduirea garderobei, atât de dificilă, va fi fost rezolvată.

Două zile de căutări, desfășurate la rugămințile stăruitoare ale lui Ankhensepaton, fură necesare pentru a-l găsi pe Pasar. Asistase la ceremoniile de încoronare și tremura să nu fie biciuit crâncen pentru că îndrăznise, cândva, să se joace cu a treia soție regală, sora reginei. Nici ea, nici el nu mai aveau grădini unde să alerge sau maluri de pe care să pescuiască somni.

Iar să se joace prin pietrișul din jurul zidurilor unde câțiva sicomori și baniani supraviețuiseră focului ceresc era imposibil. Toată lumea știa că acolo mișună scorpioni negri și vipere-cu-corn.

Prima oară când se revăzură, rămaseră pironiți față în față, neștiind ce să zică sau să facă. Ea luă dintr-o cupă un ciorchine de strugure și i-l întinse. Ar fi putut la fel de bine să-i întindă un pschent judecând după cum îl ținea el, ca pe un obiect sacru.

— Vino să vizităm palatul, îi zise ea pentru a-i alunga teama. De ce ții strugurele așa? Ți l-am dat ca să-l mănânci.

Așadar clipele de iubire neîngrădită și senzuală din Akhenaton dispăruseră.

În sfârșit, Semenkhere nu-și putuse asigura apropierea lui Aa-Sedjem decât dându-i două camere lângă odăile regale. Fiind medicul faraonului, această vecinătate era îndreptățită în ochii tuturor. Dar în ciuda trupului său robust, bietul Aa-Sedjem se trezi în prima dimineață la fel de trist ca și ceilalți.

— Majestate, o să ne topim, murmură el.

Semenkhere încuviință din cap. Hotărârea era luată. Când se întruni întâia oară Consiliul regal, porunci să fie chemați arhitecții regali. Voia planuri pentru un nou palat. Propuse mai întâi ca acesta să fie construit pe una dintre cele două insule din fața Thebei. I se răspunse că acestea erau inundate patru luni pe an. Bine, atunci pe mal.

Pe scurt, ideea prinse contur.

Mai rămânea să se ocupe de treburile regatului.

Dimineață erau prevăzute optsprezece audiențe, iar după-amiază, unsprezece. Iar Thutu făcuse să se strângă multe altele.

♀ Capitolul 29

DEMONUL LUCRURILOR NECLARE

Pe treptele de jos ale credințelor lor, mult sub divinitățile splendide cu capete de animale feroce sau gânditoare, locuitorii Celor Două Pământuri rezervaseră un loc pentru duhurile demne de dispreț, dar redutabile: niște monștri corciți, tenaci și vicleni, increați, care nu putuseră să ia o formă atunci când lumea se născuse.

Grozăviile acestea supranaturale nu încercau doar să le închidă drumul spre veșnicie sufletelor ce-și luaseră zborul din trupuri, dar aveau și grijă să-i necăjească pe cei vii și să facă în așa fel încât unele situații, ce păreau până atunci evidente și clare, să devină tulburi sau îndoielnice. Picurau nemulțumirea în inimi, stârneau ambiții și dorințe chinuitoare, făceau ca vacile să-și lepede vițeii nenăscuți și laptele proaspăt muls să se acrească, iar ouăle ouate în zori să se strice, urâțeau brusc pielea de pe obrajii fetișcanelor ce-și așteptau iubitul și înmuiau mădularul ibovnicului ce ardea de dorință să-și îmbrățișeze iubita. Doar știința unui vrăjitor recunoscut le zădărnicea încercările.

Câțiva dintre acești demoni ai lucrurilor neclare începură să facă ravagii în zilele de după încoronare. Fără îndoială că triumful frumuseții, al tinereții și al forțelor divine, celebrat în templul lui Amon de la Karnak, îi supărase.

În orice caz, unul dintre ei se duse să bântuie așa-zisul palat al lui Ay, stăpânul din Akhmim.

— Era splendid. Cu adevărat divin. Amândoi erau învăluiți în frumusețea cerească.

Astfel își încheie marele preot din templul lui Min de la Akhmim descrierea măreției încoronării despre care îi povestise lui Ay. Ca toți ceilalți mari preoți ai regatului, se socotise dator să asiste la ceremonii deoarece ele marcau reinstaurarea vechilor culte pe lângă coroană.

Ay asculta, cu privirea stinsă, tolănit pe o bancă plină de perne, sub umbrarul din grădină, mângâindu-și degetele. Ghepardul dormea, sătul și doborât de căldură. Chiar și papagalul părea mut.

Așezat pe un scăunel, Shabaka, intendentul nubian al lui Ay și omul său de încredere, asculta și el povestea făcând tot felul de presupuneri și mai ales urmărea reacțiile stăpânului său. Câteodată se încrunta, alteori tresărea. Toți cei din Akhmim știau că relațiile lui Ay cu noul monarh nu mai erau armonioase, însă puțini intuiau că deveniseră de-a dreptul otrăvite. Un lucru se știa cu siguranță: după ce se bucurase de o putere considerabilă la Curtea lui Amenophis al III-lea, apoi a fiului său, Akhenaton, Ay nu mai era interesat de cea a lui Semenkhere, de-acum Ankh-Kheperu-Ra Nefer-Kheperu-Ra, deși regina îi era nepoată. Cei mai bine informați șușoteau că apăruse un conflict legat de funeraliile lui Nefertiti, dar nimic mai mult. Certuri în familie, fără îndoială. Din acest motiv el nu asistase la ceremonia de înscăunare.

— Au fost prezente toate prințesele? întrebă Ay.

— Nu, a doua soție regală a lipsit, răspunse marele preot, surprins de întrebare.

— S-a aflat din ce pricină?

— Era bolnavă.

Ay strâmbă din nas. Primise în ajun o scrisoare de la Maketaton.

> *… Când i-am spus surorii mele că știe numele celui care a otrăvit-o pe mama și că acesta e Semenkhere, ea, o să-ți vină greu să crezi, mi-a tras o palmă de față cu mătușa noastră Mutnejmet. După o asemenea insultă de neacceptat, m-am retras. În aceeași noapte am vrut să-mi iau revanșa și, după cum m-ai învățat, am încercat s-o surprind în grădină cu ibovnicul ei secret. Dar am găsit-o goală în tovărășia unui bărbat, iar acest bărbat era Semenkhere. Mi-a dat și el o palmă, acuzându-mă că-ți îndrug minciuni și m-a numit „burduf de venin”. Acum înțeleg purtarea groaznică a surorii mele. Se află negreșit sub puterea unei vrăji și e subjugată prin simțuri de acest om criminal și mârșav…*

Ay își stăpâni o tresărire de enervare la amintirea scrisorii. Un burduf de venin? Mai degrabă de prostie! Netoata asta mică făcuse să se ducă totul de râpă. Scopul nu era s-o prindă pe Meritaton asupra faptei, ci să afle numele ibovnicului ei. Firește că apoi Maketaton fusese ținută departe de ceremoniile de la Theba.

Se tot gândea la ultima parte a scrisorii lui Maketaton. I se părea ciudat ca viitorul cuplu regal să se dedea plăcerilor trupești la miez de noapte într-o

grădină, precum țăranii. N-aveau și unul și altul camere unde s-ar fi putut desfăta mai comod? Treaba asta era ciudată, ba chiar dădea de bănuit.

Văzându-l pe Ay cam posac, marele preot îi spuse că-l lasă să se odihnească, își luă rămas-bun și plecă, urmat de secretarul său.

Ay rămase singur cu Shabaka.

— Viermele ăla e în stare să reziste ani buni. S-a împăcat cu preoții, apoi cu armata.

— Stăpâne, dușmanii care par prea siguri de izbândă sunt adesea trădați de ei înșiși.

— Ce înseamnă asta?

— Că trebuie, stăpâne, să pândești greșelile pe care le va face viermele, acum când e îmbătat de putere.

Ay cântări sfatul și întrebă:

— Avem vești de la mesagerul nostru?

— Nu, după întâlnirea cu comandantul gărzilor care a primit bucuros darul tău magnific, fără a ști însă că venea de la tine, a urmat Curtea la Theba.

Ay mușcă dintr-un măr și începu să mestece cu un aer abătut. Ghepardul se întinse, apoi se culcă pe o parte și adormi la loc.

Chiar atunci, ca la comandă, un servitor veni să anunțe sosirea unui oaspete. Shabaka se ridică să-l întâmpine și-l conduse la stăpânul său. Era mesagerul.

Acesta se ploconi în fața lui Ay, care-l întrebă:

— Ce vești mi-aduci?

— Neașteptate, stăpâne. La Akhetaton, când l-am văzut prima dată, Mahu mi-a răspuns că informația cerută nu există și că, probabil, nu va face rost de ea mai devreme de câteva săptămâni, timpul necesar ca să se instaleze Curtea la Theba și ca fiecare să-și reia obiceiurile. A doua oară, la Theba, mi-a răspuns zâmbind că el însuși este ibovnicul reginei.

Ay ridică din sprâncene.

— Mahu, ibovnicul lui Meritaton? strigă el uimit.

— Așa pretinde.

Afirmația părea îndoielnică, asta dacă nu cumva Mahu ar jindui la tron, ceea ce ar face din el un dușman în plus. Dacă ar fi fost cu adevărat ibovnicul lui Meritaton, n-ar fi mărturisit-o în schimbul unui vas de aur. Ay își frământa întruna degetul mare.

— I-ai spus ce așteptăm de la el?

— Nu, stăpâne.

Ay se sprijini de spătarul băncii.

— N-am făcut-o pentru că răspunsul lui nu mi s-a părut întru totul demn de crezare. Și m-am gândit că vom avea destul timp să-i vorbim despre propunerea noastră.

— Ai făcut bine.

— M-a întrebat de ce punem atâta preț pe informația cu pricina.

— Și ce i-ai răspuns?

— Că habar n-am, dar că bănuiesc anumite motive dinastice.

Ay încuviință, însă șiretenia mesagerului său nu-i aducea mari foloase, ba dimpotrivă. Cu siguranță, Mahu îi raportase totul lui Semenkhere.

Iar el, Ay, tot nu aflase numele ibovnicului reginei. Și nu se putea lipsi cu niciun chip de el. Prin urmare, avea nevoie de un spion în palat.

Doar n-o să aștepte coroana ani la rând. Pe zi ce trecea, nerușinata de Meritaton putea cu bună știință să rămână însărcinată cu ibovnicul necunoscut, să dea un urmaș băiat acestui neam lipsit de vlagă și să-i distrugă lui Ay șansele de a ajunge pe tronul pe care-l merita mai mult decât oricine altcineva. Da, mai mult decât oricine altcineva!

Tocmai atunci papagalul se trezi la viață și strigă:

— *Bin tchaou*!

Fără îndoială îl simțise prin preajmă pe demonul lucrurilor neclare.

♀

— Dar ce ai? întrebă ea, scoasă din răbdări de respectul temător pe care i-l arăta Nefer Heru.

Îl chemase în plină zi. El stătea încremenit, departe de ea.

Din spatele ușii se auzeau zgomot de glasuri și lipăit de sandale. Gărzi, scribi, slugi mișunau încoace și-ncolo.

— Majestate divină, răspunse el într-un târziu, sunt gata să-ți îndeplinesc poruncile.

— Sunt eu, Meritaton, nu mă recunoști? Nu mai simți nimic pentru mine pentru că acum sunt regină?

— Majestate divină…

— Ajunge cu majestate divină! Cu două săptămâni în urmă, ardeai de dorință când mă vedeai și-acum pari un scrib prins cu mâța-n sac. Ce s-a ales cu discursurile tale?

În ochii lui Nefer Heru se iviră lacrimi.

— Într-o seară soțul tău a dat peste noi… În alta, el însuși ne-a… ne-a aruncat unul în brațele celuilalt. Pentru mine a fost o adevărată lovitură, înțelege-mă. Și de două săptămâni de când ne aflăm aici, n-am fost nicio clipă singuri… Iar acum, tu ești regină, așa că vezi că…

Ea se calmă. Desigur, să fii amantul reginei nu era un privilegiu lipsit de orice bătaie de cap. Cele două întâmplări nocturne de care amintise și imposibilitatea de-a se mai întâlni îl puseseră la grea încercare.

— Era mai bine la Akhetaton, zise el. Ca să nu mai vorbesc de locuința mea… Mă înăbuș acolo.

— Gândește-te însă și la mine, spuse ea. Și eu sufăr de aceleași lipsuri ca tine. Iar camerele de aici sunt un adevărat cuptor.

El ridică ochii spre ea și îi zâmbi.

— Trebuie să găsim o cale de a ne vedea mai ușor, adăugă ea. Aș putea face în așa fel încât să locuiești la parter, unde e mult mai răcoare.

— Dar gărzile păzesc noaptea scara la fel ca ziua.

— O să pun să se construiască o altă scară. Mai rabdă puțin, fără să te plângi. Nu suferi numai tu. Amândoi suferim.

Ochii lui Nefer Heru se umeziră iarăși. Se repezi spre ea și o cuprinse în brațe. Meritaton îl mângâie pe cap.

Demonul lucrurilor neclare începu să-i dea târcoale. Ea se gândi că deși era regină, tot își pierdea vigoarea din pricina căldurii în această fortăreață străveche și că nu-i era îngăduit nici măcar să-l vadă în taină pe singurul bărbat care-i putea oferi o adevărată plăcere trupească. Îi trecu prin cap ideea nebunească de a fugi cu el.

Cineva bătu la ușă. Se desprinseră din îmbrățișare și Meritaton se duse să deschidă. Era doica lui Setepenre, cea mai mică dintre surorile sale, speriată. Prințesa suferea de diaree acută.

— Trimite numaidecât după medicul regelui, Aa-Sedjem, zise Meritaton, trecând grăbită prin spatele doicii ca să meargă să-și vadă sora mai mică. Tu așteaptă-mă aici, îi zise lui Nefer Heru.

Setepenre stătea întinsă pe pat, palidă și tremurând în ciuda căldurii. Meritaton se așeză la căpătâiul ei. Aa-Sedjem veni într-un suflet, urmat de un servitor ce ducea lădița cu cele necesare unui medic. Ceru să vadă scaunele prințesei, apoi deschise lădița. Scoase un săculeț cu argilă albă purificată, îl trimise pe servitor să-i aducă din camera sa una dintre sticluțele cu apă distilată pe care le păstra acolo și, când acesta se întoarse, puse argila într-un pahar, apoi apa, le amestecă și-i dădu prințesei să bea tot.

— O să mă întorc peste două ore, anunță el. Până mâine nu-i dați nimic să mănânce sau să bea decât apă distilată amestecată cu această zeamă de pelin pe care v-o las aici. Doar câteva picături. Până mâine, prin grija lui Thoth, se va înzdrăveni.

— Dar care-i pricina răului? întrebă Meritaton.

— Majestate divină, mă tem ca nu cumva căldura din aceste locuri să-i fi agravat o boală ușoară care altminteri nu s-ar fi manifestat.

Meritaton se uită gânditoare la Aa-Sedjem. Într-adevăr era un noroc să ai ibovnic un medic.

Și astfel își aduse aminte că își uitase la Akhetaton cutiuța cu leacuri și prețioasele pastile de dormit pe care le luase de la mama sa, Nefertiti.

♀

Cei trei arhitecți, care stăteau respectuoși în fața monarhului, îi ascultară dorința:

— Aș vrea să construiesc pe malul Marelui Fluviu un palat înconjurat de grădini.

— Majestate divină, răspunse mai-marele arhitecților, toate pământurile de pe malul fluviului sunt joase. An de an, apele revărsate le acoperă până la poalele colinei Thebei. Asta înseamnă că va trebui ridicată toată suprafața palatului și a grădinilor înconjurătoare cu cel puțin doi coți thebani deasupra celui mai înalt nivel cunoscut pe care l-au atins apele. Pe de altă parte, având în vedere că apele se infiltrează în sol și că acesta devine periculos de sfărâmicios, înseamnă totodată că va trebui să întărim malurile și să construim o temelie de piatră sub fundații.

Semenkhere își dădu seama că era o muncă enormă.

— Atunci ce se poate face?

— Majestate divină, nu există dorință pe care tu s-o poți rosti și care să fie de neîndeplinit. E doar o problemă de timp. Oricum, nu vom putea începe mai devreme de trei luni, adică timpul necesar ca pământul să fie îndeajuns de uscat, ținând seama că inundația se sfârșește peste cinci săptămâni!

— Așadar de cât timp ar fi nevoie cu totul?

Mai-marele arhitecților se întoarse către colegii săi și, după ce se sfătuiră, răspunse:

— Majestate divină, treaba n-ar putea fi încheiată mai devreme de doi ani.

Doi ani! Să se coacă încă doi ani în acest palat fierbinte!

— Bine. O să mă gândesc.

Urmă apoi în audiență un demnitar care cerea pentru fiul său o slujbă în administrația palatului. Fusese el însuși contabil la intendență și părea să creadă că fiul poate să-i moștenească slujba.

Apoi un avocat care dorea ca regele să-l ierte de pedeapsă pe clientul său, întemnițat pentru niște grave înșelăciuni legate de dări.

Apoi intră mai-marele îmbălsămătorilor din Theba care se plângea că simbriile lor n-ar mai ține pasul cu prețul natronului și al substanțelor aromate. Vorbise și cu Maya, însă acesta nu-i aprobase cererile.

Apoi veni înaintea regelui căpetenia breslei pescarilor, care dorea scutirea de dări pe pescuit deoarece acestea nu țineau seama de zilele când pescarii nu prindeau decât plevușcă.

Vasăzică aceasta era viața unui zeu viu?

♀ Capitolul 30

RUGĂMINTE CĂTRE CAP RĂSTURNAT

Un câine urlă în depărtare, protest singuratic împotriva sosirii nopții, capabil să provoace neliniște oamenilor însinguraţi.

Primul vânt al serii ce se apropia scutură arborii și trandafirii din grădinile regale de la Akhetaton și umflă pânza unei bărci de pescari. Asfințitul polei cu aur Marele Fluviu pe care apele revărsate îl lățiseră până la dimensiunile unei mări. Natura vorbea despre preaplinul inimii și al simțurilor.

Nu și pentru Maketaton. Prințesa scrută priveliștea a cărei prizonieră era. Gărzile stăteau de pază la uși, iar fata se gândi că ar putea fugi cu o corabie. Dar unde să se ducă?

Avea dreptul să primească vizite, însă ce însemnau aceste deschideri spre lume dacă îi lipsea libertatea? Și ce interes să-i stârnească acești oaspeți? Nu se dădea în vânt după discuțiile cu două sau trei fete ale unor înalți slujbași, care veneau s-o vadă pentru a se lăuda apoi că au cunoscut-o pe a doua soție regală și nu vorbeau decât despre veșminte și intrigi amoroase, nici după soțiile notabilităților ce rămăseseră la Akhetaton sau care se întorseseră aici și care, firește, doreau cu ardoare să afle de ce prințesa nu urmase Curtea la Theba. Însă Maketaton păstra tăcerea în această privință, fidelă învățăturilor mamei sale: o prințesă nu le dezvăluie străinilor probleme din familie. Celor prea curioși le spunea întotdeauna că oboseala accentuată o împiedicase să ia parte la ceremoniile de încoronare.

Nu păcălea însă pe nimeni și toți se întreceau în a bârfi pe seama prințesei izolate la Akhetaton.

Îi scrisese bunicului ei pentru a se plânge că era întemnițată în palat. Oare el primise misiva? Sau intendentul o interceptase? Și totuși nu primise niciun răspuns. Fără îndoială, Ay nu era dispus să înfrunte furia regelui eliberându-și prin forță nepoata.

Și cât timp va mai fi ținută prizonieră de hotărârea cuplului regal? Mârșava de soră-sa și dezgustătorul ei soț așteptau cu siguranță ca ea să-și ceară iertare. Puteau s-aștepte mult și bine. N-o să le arate decât cel mai

deplin dispreț. Și nu voia să mai ia parte la viața de la Curte, căci toți erau niște ucigași, niște trădători și niște uneltitori!

Notabilitățile întoarse de la Theba, în așteptarea instalării acolo, le povestiseră servitorilor lor despre fastul încoronării, iar servitorii din palatul prințeselor auzind aceste ecouri, i le repetaseră, la rândul lor, lui Maketaton.

Și intendentul îi trimisese celei de-a doua soții regale o scurtă înștiințare scrisă privind încoronarea. Atât ecourile, cât și documentul nu făcură altceva decât să amplifice ura mută a prințesei.

Câteva slugi veniră să aprindă lămpile din palatul aproape pustiu. Altele îi serviră cina. Din vastele încăperi ale intendenței doar bucătăriile și spălătoria rămăseseră parțial funcționale. Berarii și brutarii urmaseră cuplul regal la Theba, așa că berea și vinul ce i se serveau singurei ocupante a palatului erau cumpărate din oraș.

Cu gândul zburându-i aiurea, Maketaton mâncă o salată de castraveți cu ulei și sare și două cotlete de porc fripte. Era nerăbdătoare să-i vadă pe servitori plecați.

După ce aceștia strânseră masa, doica veni s-o anunțe în șoaptă:

— Femeia a sosit.

Maketaton se ridică în grabă și porunci ca vizitatoarea să fie condusă sus. După câteva clipe, apăru o femeie cu mers temător, înfășurată într-o pelerină închisă la culoare, care-i ascundea aproape în întregime trupul și chipul. Când trecu pe lângă lămpi, licărul lor i se răsfrânse în ochi dându-i o înfățișare demonică. Ajunsă înaintea lui Maketaton, se prosternă până la pământ.

— Ridică-te

Femeia se supuse.

— Trage-ți puțin mantia ca să-ți văd fața.

O mână descărnată coborî gluga. Femeia avea vreo cincizeci de ani, obraji scofâlciți și ochi izbitor de mari, conturați cu un strat gros de antimoniu, ce se întinsese în zbârciturile fine din jur. Nu purta perucă, iar părul negru îi era înspicat din belșug cu alb.

— Cum te cheamă?

— Sudja Hekt, prințesă divină.

Cea care o bucură pe Hekt, zeița cu cap de broască.

— Așază-te în fața mea, îi porunci Maketaton, luând loc pe un taburet cu picioare scurte. Dă-i un pahar cu vin, îi zise doicii. Întâlnirea noastră trebuie să rămână secretă, Sudja Hekt, înțelegi?

— Prințesă divină, dacă limba m-ar trăda, m-ar osândi la moarte. Am trăit o jumătate de veac. Judecă dacă sunt vrednică de încrederea ta.

Maketaton încuviință din cap.

— Doresc o vrajă pentru pedepsirea celor care i-au trădat pe tata și pe mama, zise ea.

— Prințesă divină, nu-ți curge în vene sângele lui Osiris? Zeii sunt cu tine.

— Nu, lasă-i pe zei. Doresc o vrajă împotriva trădătorilor.

— Atunci e altceva.

— Sunt puternici.

— Cine e mai puternic decât Nemuritorii, prințesă divină? Deci ar trebui să ne folosim de rău împotriva răului.

Maketaton clipi nedumerită. Nu pricepea nimic.

— Va trebui să-l chemăm în ajutor pe Apep, continuă vrăjitoarea, regele demonilor.

Apep, marele piton! Stăpânul Răului!

Maketaton trase adânc aer în piept. Sorții erau aruncați.

— Să-i răstoarne pe trădători, mormăi Maketaton, să-i facă să muște țărâna!

Vrăjitoarea scoase de sub mantie o turtă de ceară.

— Câți sunt? întrebă ea.

— Doi.

— Bărbați sau femei, divină prințesă?

— Un bărbat și o femeie.

Vrăjitoarea scoase un cuțit de sub mantie și tăie în două ceara, apoi începu să modeleze prima bucată. Maketaton privea atentă cum degetele osoase întindeau, frământau și scobeau ceara negricioasă, dându-i treptat o formă amintind de silueta unui om. Un *ushebti* grosolan. Îi făcu și un falus exagerat de mare.

Maketaton se cutremură, gândindu-se iar la noaptea când îi surprinsese pe Meritaton și pe Semenkhere. Se aprinse la față. Își aminti, de asemeni, de o altă noapte cumplită, cea în care tatăl ei o consacrase drept a doua soție regală și venise în odaia ei.

Bucata de carne, ce semăna cu acest obiect, care îi răpise fecioria! Tatăl ei! Și acele sărutări nefirești! Cum de putuse Meritaton, după așa ceva, să mai rabde atingerea unui mădular? Și acel jet lipicios și urât mirositor care

țâșnea după o întreagă tortură de frecări! De bună seamă sora ei era o desfrânată.

Se întrebă dacă și Ankhensepaton fusese deflorată de tatăl lor. Îi pusese întrebarea și mamei sale, care însă nu-i răspunsese niciodată. În ceea ce o privește pe Ankhensepaton, aceasta refuzase cu toată hotărârea să se lase consultată după cum pretindea sora ei mai mare.

— Ai un brasero[14]? o întrebă vrăjitoarea pe doică. Adu-l și pune-n el câteva vreascuri și puțin jeratic.

Doica porni spre bucătării, în căutarea obiectului cerut, care nu se folosea decât iarna. Se scurseră câteva clipe nesfârșite. Noaptea șuiera cu glasurile sale de-abia auzite, brotăcei, broaște râioase, greieri, bufnițe, vulpi, șacali. Se deslușea mai ales cântul brotacilor și al broaștelor râioase, care celebrau încheierea inundației. Vrăjitoarea și prințesa se priviră pe deasupra pustietăților reci ale urii. Câte vieți răvășise această femeie care totuși nu simțea nici ură, nici dragoste pentru ținta invocațiilor sale? Nu era decât unealta pasiunilor omenești. Stăruia pe lângă puterile binevoitoare sau răufăcătoare, iar acestea acționau după bunul lor plac, fericite că sunt recunoscute și că se amestecă în treburile muritorilor.

De fapt, la fel ca zeii, spiritele Răului piereau dacă oamenii nu le prețuiau.

În sfârșit, doica se întoarse. Sudja Hekt isprăvise de schițat a doua figurină. Vrăjitoarea puse braseroul între ea și Maketaton.

— Ai două obiecte care să fi aparținut trădătorilor, câte unul pentru fiecare? întrebă ea, când termină prima statuetă și începu s-o definitiveze pe cea de-a doua.

Maketaton chibzui bine. Nu mai exista aproape niciun lucru personal în camerele părăsite de sora ei. Cât despre Semenkhere, lui Maketaton nu-i fusese niciodată îngăduit să intre în odăile lui. Se ridică totuși și se duse să scotocească prin camera surorii sale, sub privirea înspăimântată a doicii. În trecere luă o lampă, dar ce-ar putea să găsească în niște încăperi ce fuseseră măturate? Sub pat, nimic, firește. Cuferele fuseseră trimise spre Theba. Deschise un dulap și plimbă înăuntru lumina opaițului. O mică sclipire îi atrase privirea. Un ac de aur, înțepenit în spatele unui raft. Maketaton îl desprinse și-l cercetă. Era un ac ce slujea la fixarea perucii. Îi aparținea, mai mult ca sigur, surorii ei.

Însă pentru Semenkhere, nimic.

Se înapoie, abătută, și-i întinse acul lui Sudja Hekt.

— N-am găsit decât asta. Aparține unuia dintre trădători. Pentru celălalt, n-am nimic.

— Atunci scrie-i numele pe o bucățică de papirus, prințesă divină.

Papirus? Ce-și închipuia vrăjitoarea asta? Papirusul era rezervat actelor regale și documentelor cârmuirii. Trebuise să stăruiască îndelung pe lângă scribi pentru a căpăta foaia pe care-i scrisese bunicului ei. Însă acum scribii plecaseră și nu exista nici urmă de papirus la etaj.

— Dacă n-ai papirus, scrie-l pe bucata asta de lemn, zise Sudja Hekt, întinzându-i lui Maketaton o crenguță pe care-o scosese din brasero.

Însă prințesa n-avea nici pensulă și nici cerneală, și ar fi trebuit să le caute în sala scribilor de la parter.

— Scrijelește-i numele cu acul, e chiar mai bine, zise Sudja Hekt.

Maketaton se strădui să facă întocmai. Când numele fu scrijelit, vrăjitoarea își goli paharul cu vin, aprinse o crenguță de la flacăra unei lămpi și dădu foc vreascurilor. Apoi scoase un săculeț din punga pe care-o purta legată la brâu și presără ceva deasupra flăcărilor. Fumul deveni albăstrui și mai gros. Maketaton recunoscu mirosul de rășină.

— Haura, strigă vrăjitoarea cu glas răgușit, îți cunosc numele, te chem.

Haura însemna Cap răsturnat.

— Hemhemti, îți cunosc numele, te chem.

Grohăitorul.

— Quetu, îți cunosc numele, te chem.

Făcătorul de Rău.

Cu fața schimonosită de frică, doica întinse gâtul.

— Amam, îți cunosc numele, te chem.

Devoratorul.

— Saatet-ta, îți cunosc numele, te chem.

Cel ce întunecă Pământul.

Doica sughiță. Niște aripi se auziseră bătând pe terasă.

— Iubani, Khermuti, Unti, Karuememti, Khesef-hra, Sekhem-hra, Nai, Uai, Beteshu, Kharebutu, vă cunosc numele, vă chem.

Câteva scântei țâșniră deasupra braseroului.

— Apep, vezi că îți cunosc toate numele. Vino în ajutorul slujitoarei tale Maketaton, care te imploră. Doi oameni trebuie să fie pedepsiți.

Un fluture mare de noapte se rotea deasupra flăcărilor. Poate fumul îl otrăvi, căci pică în foc precum o pasăre adusă jertfă. Maketaton observă totul cu o privire fixă. Vrăjitoarea îi luă din mână rămurica pe care era

scrijelit numele și o înfipse în capul figurinei cu falus. Pe cealaltă statuetă o străpunse cu acul de aur.

— Apep, făuritor al Marelui Echilibru, răpune-i pe cei puternici care-i fac rău slujitoarei tale Maketaton, care te recunoaște și are nevoie de forța ta pentru a-i doborî.

De unde știa femeia că era vorba de oameni „puternici”?

Maketaton tresări. Ar fi jurat că văzuse o umbră furișându-se în fundul sălii. O umbră mică, cocoșată și hidoasă.

— Îl simt, zise vrăjitoarea. Apep a venit.

Doica se holbă, mută de groază.

Vrăjitoarea aruncă prima figurină în foc. Ceara se topi numaidecât, pătrunzând în lemn, și o flacără înaltă și bogată țâșni din brasero. Se răsuci în briza serii și un fuior de fum negru se ridică.

A doua figurină, cea cu acul de aur, se alătură primeia. Și ea se topi, dar focul mocni doar. Flăcările firave păreau să danseze în brasero. Vrăjitoarea se încruntă.

— Una dintre persoane e protejată, prințesă divină. Lui Apep îi e greu s-o atingă…

Inima lui Maketaton bătea să-i spargă pieptul, înghiți în sec.

— Nimeni nu-i dă ordine lui Apep, nu poți să-i adresezi decât rugăminți…

Clipele de-abia se scurgeau, nesfârșite. Flăcările se domoliră.

— Gata, divină prințesă. Am făcut tot ce-am putut.

Maketaton încuviință din cap. Desfăcu pumnul pe care-l ținuse până atunci strâns. Adăpostea o agrafă mare de aur, ornată cu o piatră roșie. I-o întinse vrăjitoarei.

— Acum du-te, îi zise.

Femeia cercetă podoaba. În ochi i se citea uimirea. O plată regească. Se ridică, se prosternă în fața prințesei și-i sărută mâinile. Apoi se înfășură în mantie și plecă, ocolind bazinul uriaș în care lotușii se închiseseră de multă vreme.

Căci trecuse Anubis.

În fundul braseroului, capătul acului de aur încă mai sclipea roșiatic, precum ochiul unei insecte malefice.

♀ Capitolul 31

UN COȘMAR ABSURD CU OCHII DESCHIȘI

Aproape în fiecare seară Meritaton, soțul ei, Tutankhaton și Ankhensepaton luau împreună ultima masă a zilei. Pentru ei era un mijloc de a supraviețui în lumea necunoscută a Thebei și, mai mult decât atât, în acest palat mohorât.

— Leacurile date de Aa-Sedjem au făcut minuni pentru Setepenre, zise Meritaton. A doua zi era vindecată și chiar și-a recăpătat pofta de mâncare.

— Aa-Sedjem e un medic foarte priceput, spuse Semenkhere.

Meritaton se abținu să pomenească motivele pe seama cărora punea ea locul ocupat de Aa-Sedjem la Curte.

— De data aceasta e bolnavă Neferneferure, anunță Ankhensepaton.

— Toată lumea e bolnavă, observă filosofic Tutankhaton.

— Aa-Sedjem mi-a atras atenția că am ajuns să ne hrănim doar cu pepeni galbeni, castraveți și pâine, adăugă Meritaton. Din pricina asta apare diareea, după părerea lui.

Semenkhere se gândi că, de când sosise la Theba, nu cunoscuse nici măcar o noapte de somn liniștit. Nu numai că se trezea des scăldat de sudoare, dar zarva stârnită de schimbarea gărzii și de cărucioarele ce aduceau provizii îl făcea să se ridice din pat când de-abia se crăpa de zi. Toată priceperea lui Aa-Sedjem nu ajuta la nimic, iar farmecele lui nu reușeau să reînsufletească pasiunea regesculuí său iubit.

La rândul ei, Meritaton se gândea că nu putuse să petreacă nici măcar două ore în tovărășia lui Nefer Heru. Era copleșită de cereri de audiență din partea unor doamne de la vechea Curte, care sperau să reînnoade firul relațiilor ceremonioase, întrerupte atâta amar de vreme, precum și din partea unor soții de preoți și notabilități din oraș. Iar soția lui Humose îi impusese, la drept vorbind, o intendentă pentru garderobă, deși slujba fusese deja încredințată altcuiva. Fără îndoială femeia era o iscoadă. Cât despre odaia fardurilor, pentru care fusese ales în cele din urmă un colțișor alăturat garderobei, se dovedea inutilă, fardurile nu rezistau pe față nici măcar o oră.

Tutankhaton, reținut ca-ntotdeauna, nu se plângea, însă părea mult mai palid și mai puțin curajos ca la Akhetaton.

Ankhensepaton era posomorâtă. Nu-l vedea pe Pasar, unicul subiect al gândurilor ei, decât după ce lecțiile la care el lua parte se încheiau, pe la ora cinci. Singurul loc de joacă pe care îl puteau găsi atunci era acoperișul palatelor, fierbinți și de o albeață orbitoare, unde patrulau necontenit cu pas greoi vreo douăsprezece gărzi toropite de căldură.

Cu intuiția tinereții, Ankhensepaton bănuia că există o legătură între scena urâtă pe care-o surprinsese în grădinile din Akhetaton și sosirea la Theba. Explicațiile lui Meritaton despre palma pe care i-o dăduse surorii sale n-o mulțumiseră decât pe jumătate: „Maketaton și-a pierdut mințile. Crede că Semenkhere și cu mine am otrăvit-o pe mama."

Nu era prea clar.

De altfel, lumea nu înceta să se întunece de la moartea tatălui și a mamei sale. Cele aproape trei săptămâni de exil la Theba schimbaseră existența într-o sarcină continuă și lipsită de orice farmec.

Descrise pe scurt situația:

— Ne era mai bine la Akhetaton.

O tăcere stăruitoare se așternu după această reflecție.

— Ne era mai bine la Akhetaton, într-adevăr, recunoscu Semenkhere.

Mesenii schimbară priviri întrebătoare. Toată lumea se gândea la același lucru de câteva zile, dar nimeni nu îndrăznea să-l rostească.

— Am putea să ne întoarcem acolo ocazional, sugeră Meritaton. Le-ar prinde bine surorilor mele.

— Nu și lui Maketaton, lăsă să-i scape Ankhensepaton.

Tutankhaton își înăbuși râsul.

— Bine, încheie Semenkhere, am înțeles, mâine plecăm.

Toți își întoarseră privirile spre el, uimiți.

— Pentru totdeauna? întrebă Meritaton, nevenindu-i a crede.

— Nu, pentru două sau trei săptămâni, vom vedea, răspunse Semenkhere pe un ton vag.

♀

Hotărârea provocă o adevărată furtună în Consiliul regal.

— Ai sosit acum trei săptămâni, mărite rege, observă Thutu și n-am terminat de mutat administrația. Va trebui să dau ordin să fie dusă înapoi la Akhetaton?

— Nu, răspunse Semenkhere fără convingere. O să stau acolo doar o vreme.

Thutu îl privi nedumerit.

— Și Consiliul regal, mărite rege? Te va urma la Akhetaton?

— Nu. Dacă există hotărâri importante de luat, trimiteți un mesager.

Dacă hotărârea ar trebui luată după-amiaza, se gândi Thutu, mesagerul ar ajunge la Akhetaton abia în seara zilei următoare. Iar răspunsul ar face tot atât timp pe drum până la Theba. Altfel spus, ar fi nevoie de patru zile ca să se obțină consimțământul regelui. Maya interveni la rândul său:

— Dar personalul palatului, mărite rege? Intendentul, întâiul șambelan, servitorii?… La Akhetaton n-a rămas decât un bucătar în slujba celei de-a doua soții regale.

Semenkhere cugetă o clipă și răspunse:

— Doar o parte din personal mă va însoți.

Până la urmă, își zise Maya, asta va însemna, pe scurt, dublarea personalului palatului.

— Ce o să-i spun lui Humose, mărite rege? întrebă Thutu.

— Pur și simplu, adevărul. Că la Theba e deja prea cald în anotimpul inundației, că se va face și mai cald în anotimpul semănăturilor și că, la sfatul medicului meu, o să merg să mă răcoresc o vreme la Akhetaton.

— Mărite rege, nețărmuritei tale înțelepciuni nu-i scapă faptul că liniștea în rândul preoților se datorează nu doar încoronării în templul lui Amon, ci și venirii tale și a întregii cârmuiri la Theba. Întoarcerea la Akhetaton ar putea fi socotită drept un semn că te-ai răzgândit.

— Ar fi lipsit de noimă ca armonia regatului să depindă de fiecare călătorie de-a mea, zise răspicat Semenkhere. Menirea ta va fi să-i faci pe înalții demnitari și pe notabilitățile din Theba să înțeleagă că întoarcerea mea la Akhetaton e doar vremelnică și că motivele ei țin numai de confort. Palatul din Theba e neîncăpător, iar construirea unuia nou nu s-ar încheia mai curând de doi ani. Până atunci, o să folosesc clădirile mai primitoare care există deja la Akhetaton, unde voi merge să mă odihnesc din când în când împreună cu familia mea.

— Am putea câștiga spațiu din clădirile administrative, mărite rege, propuse Thutu. Ar fi mai potrivit decât să dăm de înțeles oamenilor că n-ai putea să te obișnuiești într-un palat ce-a fost pe placul divinului tău tată.

Semenkhere își pierdu răbdarea.

— Ca să mă simt în largul meu ar trebui luate toate clădirile administrației și reconstruite. Ar însemna o lucrare uriașă și mă îndoiesc că ar fi mai bine primită. La Theba există suficient spațiu. Populația ei s-a dublat în ultimii douăzeci de ani, o știi la fel de bine ca mine. Ar trebui

reconstruită în întregime. Îi lipsesc, totodată, grădinile. De altfel, am poruncit să se creeze una la sud de palat, în afara zidului ce-l înconjoară. Însă asta nu rezolvă decât parțial problema. Oricum, te rog să mă crezi că nu mă exilez la Akhetaton. Acest oraș face parte din regat, din câte știu eu, și nu văd de ce trebuie să îngrijoreze atât de mult șederea mea acolo timp de câteva săptămâni, când și când.

Tonul nu îngăduia replică. Thutu se feri să mai insiste. Aparent, faraonul nu-și dădea seama ce reprezenta Akhetatonul în ochii curtenilor, ai preoților și ai demnitarilor, mai ales în ai celor din Theba, care se simțiseră părăsiți, dacă nu chiar disprețuiți de-a lungul întregii domnii ai lui Akhenaton.

Se înclină.

— Când dorește slăvitul rege să plece?

Întrebarea îl surprinse pe Semenkhere, deoarece îi dăduse chiar dimineață ordin lui Uadj Menekh să pregătească *Gloria lui Aton* pentru după-amiază.

— Azi după-amiază, răspunse el.

— Că veni vorba, mărite rege, pot să supun atenției tale o propunere?

— Te ascult.

— N-ar fi potrivit să i se dea corăbiei tale un alt nume?

Semenkhere recunoscu că părerea vizirului său era îndreptățită. De bună seamă, corabia ar trebui să se numească de-aici înainte *Gloria lui Amon.*

— Va fi nevoie de o zi întreagă pentru asta, mărite rege, ceea ce-mi va îngădui să pregătesc spiritele pentru plecarea ta la Akhetaton.

Vizirul își îndreptă spre Semenkhere privirea plină de neliniște. Oare mai avea ceva de spus?

— Vorbește, îi porunci regele.

— Iartă-mi îndrăzneala, mărite rege, însă a doua soție regală va mai locui mult timp la Akhetaton?

— Nu știu, răspunse Semenkhere. De ce întrebi?

— Persoanele de vază de la Curte și din oraș sunt nedumerite de absența ei prelungită. Nimeni din palat nu-i în măsură să ofere vreo explicație. Iar asemenea mistere nu sunt de folos gloriei tale.

Semenkhere scrută chipul lui Thutu. Aflase oare de scrisoarea pe care Maketaton i-o trimisese lui Ay și pe care zbirii lui Mahu puseseră mâna? Căci netoata aia își închipuise că-i va putea încredința o misivă pe papirus unui luntraș ca s-o trimită la Akhmim fără ca nimeni să observe.

— Voi avea grijă să rezolv și această neînțelegere, răspunse el.

Dar n-avea nicio idee cum putea s-o facă. Pe deasupra, întrebări vechi îi tot veneau în minte și-i sporeau nedumerirea. Păstra documentele luate din pavilionul arhivelor din Akhetaton, în noaptea când o surprinsese pe Meritaton cu Nefer Heru. Aa-Sedjem spusese adevărul: Thutu îi ascunsese lui Akhenaton rapoartele despre tulburările din regat. De ce? Ce câștiga Thutu? Încercase să slăbească puterea regală? Iar dacă strategia lui consta în izolarea tronului, de ce o schimbase? De ce-i înfățișa acum problemele care afectau prestigiului regal? Ce joc făcea?

Amânase multă vreme să-l ia la întrebări ca să nu piardă un om ce-i rămăsese devotat în timpul dizgrației sale. Însă ar trebui să dezlege cât mai curând misterul.

Oftă.

Îi mai rămânea să-i pregătească pe Meritaton și pe ceilalți călători pentru dezamăgirea pricinuită de întârziere. Apoi să întocmească lista cu cei care urmau să facă parte din suita lui. Uadj Menekh? Nu, căci nu era vorba de o mutare a Curții și prezența întâiului șambelan nu era necesară. Întâiul intendent? Da, întrucât trebuiau reamenajate palatele. Mai-marele garderobei? Nu, deoarece regele nu lua cu el decât lucrurile necesare șederii la Akhetaton, nu și veșmintele de ceremonie, și în sinea sa, Semenkhere se bucură că scapă de atențiile indiscrete ale lui Autib. Al doilea intendent al garderobei i-ar fi de-ajuns. Bucătari? Bineînțeles: trei.

Și așa mai departe.

Meritaton trebui să-și aleagă și ea însoțitorii. Firește, mai-marele parfumurilor se număra printre aceștia.

♀

Privind valurile maronii ce alunecau de-o parte și de alta a *Gloriei lui Amon,* Meritaton se gândi la problema ce-o aștepta la Akhetaton: sora ei. Nu se îndoia că avea să găsească o leoaică turbată. Însă nu se putea ca întreg palatul prințeselor să fie folosit ca temniță pentru scorpia aia.

La prora corăbiei, Ankhensepaton și Pasar, învoit de la școală la cererea întâiului scrib regal, priveau Marele Fluviu, cu mai multă înțelepciune decât la venire.

„Cum se schimbă lucrurile!” își zise Meritaton. Și cât de repede. Pe măsură ce înainta, timpul se elibera de ritmul soarelui și al lunii. Prințesa avu sentimentul că îmbătrânise cu câțiva ani în doar câteva luni.

Aa-Sedjem, care stătea la pupa, împreună cu doicile, părea indiferent la toate.

Se repeta aceeași situație, își continuă firul gândurilor Meritaton. Cu singura diferență că acum nu mai simțea nicio pornire dușmănoasă față de cel care se apropie de trupul regelui. Ba la drept vorbind, îi era chiar recunoscătoare că o scutea de elanurile amoroase regale. N-o atrăgea acel corp delicat și moale, cu atât mai puțin când se gândea la trupul viguros al lui Nefer Heru. La Theba se temuse că Semenkhere va veni în patul ei. Dar el n-o făcuse.

Privi în spate. Barca în care călătorea Nefer Heru, în tovărășia câtorva scribi, slujbași și servitori ai palatului, inclusiv bucătarii, urma corabia la mică distanță. Se bucură c-o lăsase la Theba pe intendenta garderobei, adusă de soția lui Humose. Știa că majoritatea slujitorilor regali bârfeau pe întrecute.

— Și Maketaton? șopti ea la urechea soțului său.

— La asta mă gândeam. O vom exila în palatul de nord.

— Cu siguranță i-a scris lui Ay.

Semenkhere o privi surprins. Ghicise sau aflase de scrisoarea lui Maketaton?

— Ay nu poate face nimic pentru ea. Decât, poate, să organizeze o expediție militară. Și ar ieși în pierdere, o știe bine și el. Garnizoana a rămas la Akhetaton, iar soldații ar zdrobi imediat o asemenea încercare. Palatul prințeselor va aparține iar surorilor tale.

— Și ea?

Semenkhere o privi întrebător.

— Ce se va întâmpla cu ea? precizează Meritaton.

El ridică din umeri.

— Nu știu. Cel mai bun lucru pe care l-ar putea face e să implore iertarea noastră.

Riscantă presupunere.

— Am dovada că ea și Ay sunt complici, zise el.

— Dar ce-ar putea să facă împotriva noastră? exclamă Meritaton.

El ridică iar din umeri.

— Pe lângă faptul că avem o dușmancă printre noi, Maketaton afectează felul în care e privită familia regală.

— Ay o încurajează. Ar trebui să-l spionăm și noi pe el, sugeră Meritaton.

— Bună idee, aprobă Semenkhere. Am să vorbesc cu Mahu.

Însă Mahu rămăsese la Theba. Măcar să fi fost ăsta singurul necaz. L-ar chema degrabă la Akhetaton.

Se gândi că, una peste alta, era fericit că părăsise capitala, chiar și pentru câteva zile.

Câteva zile.

Brusc avu impresia, foarte neplăcută, că plutește singur pe valurile dușmănoase și că *Gloria lui Amon* e o barcă funerară care-l poartă spre lumea de dincolo.

Regatul îi apăru ca un animal monstruos, zbuciumat de zvârcoliri primejdioase. Poate că țara era chiar Apopis…

Simți că trăiește, cu ochii deschiși, un coșmar absurd.

♀ Capitolul 32

PRIZONIERA, ARBORELE ȘI ȘARPELE NEBUN

Uitând de protocol, Ankhensepaton sări prima din *Gloria lui Amon* ca să pună piciorul pe puntea de lemn a debarcaderului. Pasar se repezi după ea. Experiența de la Theba fusese la fel de traumatizantă ca doliul după mama ei. Aici aproape că ar fi dansat de bucurie. Alergă în grădinile părăsite pentru scurtă vreme, printre trandafiri, crinii de Kush, tufele de tuia și zidurile acoperite de rezedă și iasomie.

Semenkhere și Meritaton își plimbară privirile peste priveliștea familiară și peste zidurile aurii ale palatului regal și ale celui al prințeselor. Pacea lăuntrică le alină sufletele. Nu, Theba nu distrusese Akhetatonul. Apoi o mișcare pe terasa palatului prințeselor le atrase atenția. Maketaton. Îi văzuse venind.

Câteva clipe mai târziu, pasagerii de pe celălalt vas, intendentul palatelor, cei trei bucătari, al doilea intendent al garderobei și, bineînțeles, Nefer Heru, păși pe mal. Întâiul intendent alergă spre stăpânul său ca să-l întâmpine. Hotărârea întoarcerii la Akhetaton fusese luată cu atâta grabă, încât nici Uadj Menekh, nici intendentul nu avuseseră timp să trimită mesageri și să pregătească sosirea familiei regale. Intendentul îl rugă pe monarh să-l ierte.

— E mai bine așa, răspunse Semenkhere.

Întreaga dimineață abia dacă se dovedi de-ajuns pentru a pune ordine în vechile odăi. Din fericire, nu toate mobilele fuseseră trimise la Theba, iar

unele chiar se întorseseră la Akhetaton pentru că nu exista destul loc pentru ele acolo.

După ce luară iute o gustare în grădină, Meritaton îi zise soțului ei:

— Trebuie să hotărâm soarta lui Maketaton.

Semenkhere încuviință și-l puse pe intendent s-o cheme pe prințesa răzvrătită în grădină. Maketaton îl măsură din cap până-n picioare pe mesager, ca pe-un milog.

— Haide, zise ea într-un târziu, ia-o înaintea mea.

Coborî cu pas mândru și, odată ajunsă în grădină, în fața lui Semenkhere și a lui Meritaton, luă un scaun, se așeză și spuse cuplului regal:

— Ați cerut să mă vedeți. Cu ce vă pot fi de folos?

Semenkhere, deloc descumpănit, îi răspunse:

— Purtarea ta în privința noastră, a amândurora, a fost respingătoare. Mi-ar plăcea să aud că-ți pare rău.

— Nu-mi pare câtuși de puțin rău. Nu retrag nimic din ce-am spus.

Își plimbă privirea disprețuitoare pe chipul regelui și pe cel al soției lui.

— Răspândești vorbe de ocară și complotezi împotriva coroanei cu Ay, adăugă Semenkhere. Scrisoarea pe care i-ai trimis-o a fost oprită din drum și copiată pentru a-mi fi adusă la cunoștință.

Surpriza acestei dezvăluiri o făcu pe Maketaton să tresară.

— Asta înseamnă că am fost prea bun când ți-am îngăduit să păstrezi legături cu exteriorul. Începând de-acum vei fi închisă în palatul de nord, ruptă cu totul de lumea din afara lui. Întoarce-te în camera ta până când o lectică te va duce, sub pază, la palat.

Maketaton se ridică, palidă, și le aruncă surorii sale și lui Semenkhere o privire încărcată de ură.

Faraonul îl chemă pe intendent și-i porunci să dea de veste garnizoanei din Akhet să trimită un detașament la palat.

— N-o să supraviețuiască acolo, zise Meritaton, pe care discuția o tulburase. Sau va încerca să fugă.

— N-am de gând s-o las să i se alăture lui Ay.

Apoi toată lumea urcă să-și ia în primire camerele.

Ankhensepaton și surorile sale mai mici se întorseseră în palatul prințeselor împreună cu doicile. Trebuiau căutate sclave care să le servească.

Pasar își reluă vechile obiceiuri și dormi în casa părinților săi, mândri că au un fiu în suita regală.

Semenkhere își regăsi vechile odăi din Casa regelui.

Iar Meritaton se stabili în fostele camere ale mamei sale din palatul regal. De-acum nu mai era nevoită să ia drumul galeriilor subterane ca să-și întâlnească iubitul.

Se duse la palatul prințeselor ca să vegheze la instalarea surorilor sale, așteptând ca Maketaton să plece spre palatul de nord. Pe holul cel mare de la primul etaj, zări lângă terasă un brasero. Vântul împrăștiase cenușa din el.

— Ce caută acolo un brasero? întrebă ea.

O servitoare dădu fuga să-l ia. De ce să se fi făcut focul când era suficient de cald, se miră Meritaton. Și totuși, cenușa părea proaspătă. Se aplecă deasupra braseroului și curiozitatea îi fu trezită de o fărâmă de metal ce semăna a aur. O scoase din cenușă și recunoscu, într-adevăr, un ac de aur deformat de foc.

Se încruntă. La ce slujise oare acest foc? Copleșită de presupuneri sinistre, privi spre ușa închisă a lui Maketaton. Un simbol: sora ei se schimbase într-o cameră zăvorâtă, pecetluită de ură. Așadar se ocupase cu vrăji.

Meritaton își spuse că va trebui s-o ia la întrebări pe doică.

♀

Un fruct copt, gândi ea. Plin de zeamă. De luni întregi nu-l mai atinsese. El gâfâia. Nici n-avea nevoie de mângâieri. Ea își puse mâna pe umărul lui. Îi alunecă numaidecât.

El o devoră.

Începu și ea să gâfâie.

— Acum, zise ea.

Două anotimpuri se împletiră în trupurile lor, inundația și semănăturile.

Și după ce acestea trecură, el o ținu strâns în brațe, transformate în ghearele unei uriașe păsări de pradă. Erau uniți prin buze și prin sex.

Încă o dată se rupseră de lume, contopiți unul cu altul. Soarele se uni cu luna și alcătuiră un nou astru, Luna-Soare.

Totul reîncepu.

El își recăpătă treptat răsuflarea.

Briza nopții le răcori trupurile, apoi spiritele.

Ea îl împinsese blând la o parte.

— Era cât pe ce să mor, șopti el, lungindu-se lângă ea și strângând-o în brațe. Și de astă dată, mi-ai dăruit tot.

Ea îi mângâie îndelung urechea, arcadele, nasul, gura.

Calculase cu precizie ziua.

Un țânțar bâzâia vesel, fără îndoială pentru a saluta această noapte aducătoare de rod.

♀

Câteva zile mai târziu, într-o după-amiază, Semenkhere intră în odaia soției sale. Ea se odihnea după prânz, ca de obicei. El se așeză alături pe pat și-i mângâie picioarele. Schimbară priviri întrebătoare. O cerere și o surpriză.

Fie, consimți ea. Se temuse de o astfel de vizită. Dar acest tânăr îi era rege și soț. Și frumos. Și pe deasupra, se aliaseră într-o luptă împotriva forțelor malefice.

El îi ridică rochia și-i dezmierdă coapsele. Apoi își strecură mâna deasupra lor. Nu era deloc stângaci. Își desfăcu pânza din jurul șoldurilor și se întinse lângă ea.

Ea își interzise să facă vreo comparație.

El reuși chiar să-i smulgă câteva gemete.

Apoi ea ațipi o clipă în vreme ce el se odihnea alături, culcat pe o parte. Ei îi trecu nelămurit prin minte gândul că Nefer Heru era un arbore, iar Semenkhere, o trestie. Simți față de trestie o tandrețe plină de neliniște.

El venise spre ea în căutarea a ceea ce Aa-Sedjem nu-i putea oferi: un urmaș, adică asigurarea că va supraviețui. Un copil era mult mai prețios decât arta celui mai priceput îmbălsămător din regat.

Ea redeschise ochii. El adormise la rândul lui. Ea îi privi umerii plăpânzi, la fel ca ai fratelui său, pielea fină și moale, picioarele delicate, ca de femeie aproape. Îl mângâie pe obraz.

Se întrebă dacă Aa-Sedjem îl mângâia tot așa pe obraz.

Mai târziu, când el se ridică pentru a se întoarce în Casa regelui ca să se îmbăieze înainte de cină, ea fu cât pe ce să-i spună că, de fapt, cuibul era deja ocupat. Dar se răzgândi. De ce să-l rănească?

Nu fusese nicicând atât de conștientă de fragilitatea regelui ei ca în această după-amiază.

Zilele se preschimbară în săptămâni, dezmierdate de adierile blânde peste zi și răcoroase pe înserat. Între îmbrățișările bărbătești ale lui Amon-Ra și cea maternă a lui Nut, care sprijinea bolta nopții și stelele.

Era luna Khoiak, a patra și ultima din anotimpul revărsării apelor.

Doi trimiși sosiră de la Theba, aducând un mesaj de la Thutu: pe o mare proprietate din Abdu[15] izbucnise o revoltă a țăranilor care considerau

insuportabile condițiile în care munceau, iar gărzile orașului refuzaseră să intervină socotind că răzvrătiții aveau dreptate. Iar până la pelerinajul lui Osiris, cea mai mare sărbătoare din regat, mai erau doar câteva zile. Ce părere are regele? Să fie trimiși la fața locului soldații sau gărzile din Theba?

Semenkhere îi dictă unuia dintre scribi mesageri următorul răspuns:

> *Trimiteți gărzile. Armata nu trebuie să se bată cu supușii regelui. Impuneți-i proprietarului, prin glasul prefectului regiunii, să ușureze condițiile de muncă ale țăranilor. Nu trebuie să se mai iște astfel de răzmerițe.*

Primul mesager îi transmise apoi regelui o întrebare din partea vizirului: divinul rege binevoia să-și înștiințeze slujitorul despre data la care plănuia să se întoarcă la Theba?

— Cât de curând, răspunse Semenkhere.

După trei zile, mesagerii se întoarseră. Răzmerița de la Abdu luase o întorsătură urâtă. Țăranii îi bătuseră pe proprietar și pe familia acestuia. Întrucât era vorba de o nelegiuire gravă, comandantul detașamentului gărzilor din Theba, trimis în grabă la fața locului ca să restabilească ordinea, se văzuse nevoit să întemnițeze căpeteniile răsculaților. Ba mai rău de-atât, proprietarul pe pământurile căruia izbucnise răzmerița îl gonise pe prefect și-i aruncase vorbe grele, refuzând să i se supună, așa că fusese arestat și el la porunca prefectului. Marele preot din templul lui Osiris își făcea griji din pricina situației. Prin urmare, vizirul sugera să se trimită la Abdu o parte din garnizoana de la Theba pentru a menține ordinea în timpul sărbătorii lui Osiris.

Semenkhere înțelese: trebuia să acționeze repede. Regatul se zvârcolea ca un șarpe uriaș. Hotărî să plece chiar a doua zi și dădu ordin ca *Gloria lui Amon* să fie pregătită pentru drum.

♀ Capitolul 33

VRĂJMAȘII LUI OSIRIS

Aerul răsuna de lamentații.

„Ei strigă! Ei au răspândit dezordinea! Ei au săvârșit omorul! Ei au născocit închisoarea!”

Ritualiștii recitau textul sacru, însoțind procesiunea.

În fața lor, opt preoți purtau pe umeri o platformă învelită cu pânză roșie pe care se înălța statuia aurită, în formă de mumie, a lui Osiris, împodobită cu bijuterii.

În fruntea cortegiului mergeau cu pas solemn trimisul regelui, întotdeauna același de-a lungul anilor, și marele preot din templul lui Osiris.

Mii de persoane, slujbași, proprietari de pământuri, vânzători, meșteri, țărani, pescari, bărbați și femei, copii, bătrâni și tineri, bogați și săraci, repetau textul pe care-l învățaseră pe de rost, participând de atâta vreme la sărbătoare.

„Nenorocire, nenorocire! Ei sunt numeroși, vrăjmași ai armoniei! Ei sunt numeroși, vrăjmași ai zeului zeilor!”

Sistrele și tamburinele punctau incantațiile.

Nu doar aproape întreaga populație din noma Abdu era prezentă, ci și grupuri numeroase soseau din provinciile învecinate și chiar din oazele sau din orașele de la Marea Trestiilor. Nimeni nu s-ar fi gândit să lipsească de la sărbătoarea lui Osiris. Reprezentând pasiunea zeului primordial, această liturghie, cea mai căutată din cuprinsul Celor Două Pământuri, înfățișa și simboliza tragedia umană pentru spiritele cele mai cultivate, dar și pentru cele mai simple.

Osiris, om bun și frumos, fiul zeilor Nut și Geb, trezise invidia fratelui său Seth pentru că era iubit de toți. După ce-i ia în taină măsurile, Seth pune să se meșterească un cufăr minunat și anunță în timpul unui ospăț că-l va dărui celui care va încăpea exact în el. Când Osiris se întinde cu naivitate înăuntru, cum făcuseră și alții mai înainte, complicii lui Seth sar și închid capacul, îl sigilează cu plumb topit și-l aruncă în mare.

Aceasta era alegoria trădării căreia fiecare om socotește că-i cade victimă aici pe pământ.

Atunci Isis, sora și soția lui Osiris, pornește în căutarea trupului acestuia. Găsește în sfârșit cufărul la Byblos și-l aduce în Egipt ca să-l îngroape.

Aceasta era alegoria iubirii desăvârșite, ce dăinuie dincolo de moarte.

Însă Seth descoperă mormântul lui Osiris, îl dezgroapă și-i taie trupul în treisprezece bucăți pe care le împrăștie în tot regatul. Sărmana Isis își reîncepe căutarea. Găsește toate bucățile, în afară de cea de-a treisprezecea, fără de care învierea lui Osiris nu se putea împlini, falusul. Dar în cele din

urmă, cu sprijinul lui Ra cel milos, care îi dă ca ajutoare pe Thoth și pe Anubis, descoperă și ultima bucată.

Nephtys și Isis o atașează, în sfârșit, cadavrului, care urcă la cer.

Iar aceasta era alegoria cea mai încurajatoare, cea a trezirii la viață veșnică, dobândită grație dragostei și puterii zeilor.

Povestea lui Osiris îi împăca pe muritori cu soarta lor, din lumea de aici, arătând că până și zeii îndураseră același destin. Sfârșitul poveștii împlinea dorința tuturor muritorilor de a cunoaște veșnicia.

De-o parte și de alta a străzii, o mulțime densă înainta ca să vadă ce se întâmpla în fruntea cortegiului, îl urma pas cu pas și avea să-l urmeze până la Colina Relicvariului.

Era cea de-a treia zi a liturghiei. În prima, mii de oameni asistaseră la sosirea zeului în barca sa de aur, însoțit de câinele său Uapuaut, care începea să-i vâneze pe cei răi. Toată lumea admirase mișcările iuți ale bărbatului cu mască de câine, care îi alergase, lătrând, pe figuranții cu fața vopsită în negru. Ziua de azi era consacrată îngropării rămășițelor pământești ale lui Osiris.

Sub conducerea lui Uapuaut, douăzeci de bărbați înarmați cu ciomege loveau ritmic tot atâția figuranți cu fețe negre, care mergeau de-a-ndăratelea, și unii și alții scoțând țipete sacadate.

— Hah! Hoh! Hah! Hoh!

Această luptă mimată ținea de aproape o oră când credincioșii, tot potrivit ritualului, săriră în ajutorul soldaților cerului. Apoi apărură niște personaje ce aveau fețele date cu alb, ceea ce voia să însemne că erau sufletele morților.

Credincioșii îi loviră și ei cu ciomegele pe cei răi. Ritmul binar de la început să schimbă într-unul ternar: o lovitură dată de soldați, o alta de credincioși și o a treia, dublă și sincopată, de cei răi împotriva dușmanilor lor, *tak-tak, tak-tak, tak-tatak*…

Sufletele morților țineau ritmul bătând din palme.

„Ei răspândesc dezordinea! Ei răspândesc omorul! Ei răspândesc nedreptatea! Zi funestă în care Soarele s-a stins! Zi funestă în care Luna a dispărut!”

Brusc, un text necunoscut țâșni de pe buzele unui grup de oameni cu fețele mânjite cu argilă roșie.

„Ei sunt printre noi! Ei îi prigonesc pe cei drepți! Ei îi prigonesc pe cei slabi! Vai de vrăjmașii Soarelui! Vai de vrăjmașii Lunii! Cei drepți se ridică

și îi bat cu ciomegele!”

Fețele roșii erau înarmate cu ciomege.

Câțiva preoți și ritualiști întoarseră capetele. Fețele roșii alergară înainte și urlând începură să-i bată pe soldați. Alții, ajunși în fruntea cortegiului, puseră mâna pe trimisul regelui și încercară să-i smulgă pectoralul de aur. Peruca îi zbură și omul începu să țipe, apoi dădu, dar și primi câțiva pumni. Purtătorii de evantai își apărară stăpânul, izbindu-i pe atacatori cu cozile uriașelor evantaie.

Numaidecât, gărzi adevărate, cu bastoane la șold, se desprinseră din mulțimea de gură-casă și încercară să-i îndepărteze pe atacatori de cortegiu. Erau mulți, aproape două sute. Învălmășeala se transformă într-o încăierare în toată regula. Statuia lui Osiris se clătină periculos pe platforma ei. Se auziră strigăte de spaimă și de durere. Trecură mai bine de douăzeci de minute înainte ca fețele roșii, bătute cum se cuvine, să fi fost prinse și duse spre garnizoană.

Trimisul regelui, roșu tot, își culese de jos peruca, o scutură cum putu mai bine de praf și și-o potrivi la loc pe cap. Marele preot, la fel de roșu de furie, proferă blesteme în urma nemernicilor de tâlhari. Dar, în sfârșit, bine că, din fericire, gărzile fuseseră acolo. Ceremonia reîncepu. Mai erau doar câteva minute de drum până la Colina Relicvariului. Acum, în timp ce mulțimea intona imnuri, marele preot, trimisul regelui și ritualiștii îl înmormântară pe zeu după un ritual cunoscut doar de inițiați.

„Cei Patru Păzitori au apărut! Cei Patru Păzitori au reînstăpânit ordinea!” cântară ritualiștii. Iar mulțimea repetă după ei.

Patru bărbați cu măști, una înfățișând un cap de erete, alta unul de leu, a treia un cap de șarpe, iar a patra unul de taur, se desprinseră, într-adevăr, din mulțime și veniră să-i înlănțuiască simbolic pe cei răi, cu chipuri negre. Eretele se prefăcu a-i străpunge cu un baston ascuțit.

„Horus i-a răpus cu harponul! Horus a reașezat Soarele la locul său! Horus a reașezat Luna la locul ei!”

♀

O parte importantă a averii lui Ay provenea din comerțul cu tămâie, smirnă, perle, mărgean și alte mărfuri rare. Centrul negoțului său îl reprezenta Qoceyr, port la Marea Trestiilor. Mărfurile soseau din țări atât de îndepărtate, încât nimeni nu le știa cu adevărat numele, dar despre care se știa cu siguranță că locuitorii lor nu cunoșteau bronzul. Pentru zece vârfuri

de săgeată făurite în topitoriile din Memphis dădeau la schimb, de pildă, o sută de perle sau zece saci cu cuișoare.

O dată pe lună, trimișii lui Ay plecau să vândă mărfurile la Theba, ai cărei locuitori bogați erau avizi după lucruri fine și scumpe. Uleiuri de *civette* și mosc ca să-și parfumeze doamnele farmecele ofilite, piper și șofran care să dea un gust picant rației fripte și să trezească poftele bărbaților, perle roz care să împodobească urechi neatente și alte nimicuri care să-i ruineze pe cumpărători.

La dus și la întors, acești comiși se opreau adesea la Akhmim ca să le dea socoteală contabililor despre mărfurile vândute sau cumpărate. Uneori, Ay le făcea onoarea de a-i pofti la cină și, pe deasupra, dacă negoțul adusese câștiguri însemnate, la un spectacol cu dansatoare acrobate și, firește, dezbrăcate.

La întoarcerea de la Theba, unul dintre comiși îi povesti într-o seară stăpânului său că, în pofida a ceea ce-și închipuia el, regele nu mai locuia în vechea capitală.

Ay ridică din sprâncene:

— Și se știe unde este?

— Am auzit vorbindu-se că s-ar fi înapoiat la Akhetaton.

Detaliul îl puse pe gânduri pe Ay. Așa că a doua zi plecă spre Theba cu propria-i corabie, ce se numea încă *Fericirea lui Aton.* O hotărâre îndrăzneață. Oricât ar fi fost el de stăpân al Akhmimului, tată al defunctei regine Nefertiti și al soției generalului Horemheb, Ay nu se afla în grațiile Consiliului regal, al înalților demnitari sau al preoțimii. Avea cele mai întemeiate motive să-i bănuiască pe Humose și pe ceilalți mari preoți că fuseseră implicați în uciderea fiicei sale, iar Humose, mai mult ca sigur, că l-ar fi privit cu neîncredere.

Își petrecu noaptea pe corabie. În dimineața următoare, merse într-o tavernă unde nu-l putea recunoaște nimeni și-l întrebă pe hangiu dacă într-adevăr Consiliul regal se mutase la Akhetaton. Hangiii și bărbierii știau cel mai bine mersul treburilor regatului.

— Nu, e tot aici, răspunse hangiul.

Ay chibzui câteva clipe. Avea nevoie de informații mai detaliate. Dar cui să i le ceară? Un singur om, dintre cei pe care-i cunoștea la Curte, rămânea vulnerabil: Pentju. Omul pe care-l detesta cel mai mult. Dar fostul medic regal nu știa că Meritaton dezvăluise amestecul lui în otrăvirea lui Nefertiti. Singura complicitate care îl lega de Ay era otrăvirea lui Akhenaton. Or, Ay

era ultimul om din lume care să poată da în vileag această crimă. Pe scurt, Pentju n-avea niciun motiv ca să refuze să stea de vorbă cu el.

Ay se duse, așadar, la pavilionul arhivelor și-l rugă pe un ușier să-l înștiințeze pe Pentju că „un prieten din Akhmim” îl așteaptă la poartă.

Câteva clipe mai târziu, Pentju sosi și, recunoscându-l pe Ay, își luă un aer prefăcut. Nu se mai văzuseră de la înmormântarea lui Nefertiti.

— Înălțimea Sa Ay, exclamă el, ce onoare!

Ay nu răspunse și-l măsură din cap până-n picioare cu o privire ironică.

— Haide să bem o bere într-o tavernă, îi zise.

Pentju nu putea să refuze. Îl conduse spre cel mai apropiat stabiliment, unde pentru un pahar mare de bere, de vin sau de mied se plătea un inel mic de aramă. Vreo doisprezece vânzători își potoleau setea așezați ici și colo la mese unde muștele încercau, de asemeni, să se sature din picăturile căzute pe alocuri. Seara fetișcane cu sâni pictați desfătau privirile meșterilor. Cei doi bărbați găsiră un colț retras. După ce se așezară, Ay zise, la fel de ironic:

— Te crezusem mort după întrevederea cu Semenkhere.

— După cum vezi, n-am murit, i-o întoarse Pentju, străduindu-se să păstreze un ton vesel. A fost doar un leșin pricinuit de căldură…

— De căldura mărturisirilor?

— Ce mărturisiri?

— Meritaton era ascunsă în spatele unei draperii din odaia de lucru a lui Semenkhere. Mi-a povestit tot.

Pentju se albi la față. De frică, fruntea și buza superioară i se brobonară de sudoare. Amuțit, buimac, se aplecă peste masă și-și întinse gâtul spre Ay.

— I-ai mărturisit tot lui Semenkhere, iar el te-a cruțat pentru a evita scandalul. Tu i-ai dat otrava fiicei mele, continuă Ay din al cărui glas răzbătea o ură rece.

Pentju se clătină. Ay luă o înghițitură de bere.

— Bea, o să te liniștească.

Ay se întrebă dacă nu cumva, de data asta, Pentju o să-și dea cu adevărat sufletul. În orice caz, fostul medic renunțase la aerul de veselie prefăcută. Sorbi îndelung din paharul cu bere.

— Ca multe alte lepădături, Pentju, ai pielea tare, rosti Ay pe același ton. Ai amestecat atâta lume în crimele tale, încât ucigașii nu te pot denunța, căci riscă să se denunțe pe ei înșiși.

— Regele m-a iertat, zise într-un târziu Pentju, cu voce răgușită.

— Regele! repetă Ay cu dispreț. Viermele ăla! L-a iertat pe ucigașul fratelui său. Strașnică mărinimie, n-am ce zice! Te-a cruțat pentru că l-ai ajutat să scape de fiica mea!

Pentju își încleștă fălcile. Nu putea să-i declare război pe față lui Ay, unul dintre cei mai puternici oameni din regat. Un bărbat hotărât, ai cărui zbiri nici măcar nu și-ar da osteneala să folosească otrava, ci s-ar mulțumi cu o lovitură de pumnal.

— Ce vrei de la mine?

— Nu vreau nimic de la tine. Am venit să aflu câte ceva. Unde este Semenkhere?

— S-a întors la Akhetaton să se odihnească.

— Știu. Însă ce vrea să-nsemne asta?

— Palatul din Theba e prea mic pentru el și familia lui.

— Familia lui! Cine a plecat cu el?

— Meritaton, surorile ei, Tutankhaton și câțiva slujbași și servitori.

— Cine anume?

— N-am lista lor.

— Dar poți să faci rost de ea.

— Ce cauți?

— Cine e ibovnicul lui Meritaton?

Pentju se arătă surprins. De ce se interesa Ay de un amănunt atât de lipsit de importanță?

— Habar n-am.

— Ai vreo părere?

— Există un scrib care a fost numit de curând mai-mare al parfumurilor și care se numără printre apropiații ei, dar nu sunt sigur că-i este ibovnic.

— Cum îl cheamă?

— Nefer Heru.

Ay încuviință din cap.

— Și Semenkhere?

— Nici în ceea ce-l privește nu sunt sigur cui îi acordă favorurile sale. Dar cel care mi-a luat locul mi se pare foarte legat de el.

— Cum îl cheamă?

— Aa-Sedjem.

— Are slujba asta doar de șase luni, nu?

Pentju era din ce în ce mai uimit.

— Da, de când eu am fost numit la arhive.

— Și mai înainte? Cine era ibovnicul lui Semenkhere?

— Dar ce-ți închipui, Ay? Că dorm sub patul regelui? Nu știu!

— Dar ți-ai făcut tu vreo idee, Pentju. Te cunosc eu. Ai obiceiul să bagi de seamă la tot ce se petrece. Nu se poate să n-ai o bănuială.

La capătul puterilor, Pentju își goli paharul.

— Da, am o bănuială, dar nu-i decât atât, o bănuială. Mai-marele garderobei.

— Numele lui?

— Autib.

Ay își miji ochii. Același nume pe care i-l spusese și Nefertiti.

— Și-a păstrat slujba?

— În orice caz, apare pe lista slujitorilor personali ai regelui.

Pentju se uită fix la interlocutorul său. Oare Ay plănuia să cucerească tronul cu asemenea informații? Căci nu încăpea nicio îndoială în privința asta. Șacalul din Akhmim râvnea tronul.

— Mă întorc la muncă, zise Pentju ridicându-se. Scotoci în pungă, după un inel de aramă.

— Lasă, îi zise Ay, fac eu cinste.

Pentju se îndreptă spre ușă, sperând că n-o să-l mai vadă niciodată pe Ay.

Ay își frecă bărbia, gânditor. Mai-marele parfumurilor. Cel care se apropie de trupul regelui. Autib. Trei ținte.

♀ Capitolul 34

O MIE DE INELE DE AUR

Firea omenească e înclinată să creadă că, precum zeii, ajunge să vrea pentru ca dorințele să i se împlinească. Fiecare om trăiește astfel în mirajul dorințelor sale. De altfel, peste vreo zece secole, de cealaltă parte a Mediteranei, un filosof grec pe nume Aristotel avea să observe, melancolic, referitor la pornirea semenilor săi de a se hrăni cu iluzii, că oamenii nu vor să știe, ci să creadă.

Dacă și-ar fi înăbușit dorința de a nu-l mai revedea niciodată pe Ay, Pentju ar fi trebuit să-și pună întrebări referitor la modul în care un om atât de șiret ca interlocutorul său din tavernă ar putea folosi informațiile privind legăturile amoroase tainice ale regelui și reginei Celor Două Pământuri.

Dacă ar fi dovedit ceva mai multă înțelepciune, nu i le-ar fi furnizat. Dar Pentju nu era, în istoria regatului, decât unul dintre acei oameni neînsemnați a căror voință de putere se mărginea la a supraviețui zvârcolirilor prin care fabulosul șarpe Apopis spera să răstoarne barca regală. Un alt visător. Atât.

După ce se despărțise de fostul medic regal, Ay merse la poarta de nord a clădirilor administrației, învecinate cu palatul, și lăsă un mesaj uneia dintre gărzi: Cutare era așteptat pe corabia din Akhmim. Apoi se întoarse pe *Fericirea lui Aton.* Cam peste o oră, un bărbat apăru pe chei, recunoscu corabia și urcă. Se înclină ceremonios în fața lui Ay, care-l pofti să se așeze pe una dintre băncile de pe punte și porunci să i se aducă bere.

— Cum a mers? întrebă Ay.

— De minune. Scandalul e imens. E prima dată când sărbătoarea lui Osiris a fost întreruptă. Prefectul a turbat de furie. A venit la Theba să-i ceară lui Thutu dublarea numărului de gărzi din Abdu. Asta l-a obligat pe rege să se înapoieze de la Akhetaton. Dar n-a stat la Theba decât cinci zile, cât să afle rezultatele anchetei și să poruncească întărirea gărzilor din Abdu.

Ay zâmbi mulțumit.

— Vasăzică s-a făcut o anchetă?

— Gărzile i-au arestat pe șaptezeci și trei dintre cei care au semănat dezordinea în cortegiul lui Osiris. I-au luat la întrebări. Ei au spus că erau victime adevărate ale lui Seth și soldați adevărați ai lui Horus. Poliția a întrebat cine era căpetenia lor, dar n-au găsit-o.

— Și proprietarul?

— E nobil. L-au eliberat, firește, după ce l-au pus să semneze o declarație în care dezminte insultele pe care le-a proferat împotriva prefectului, a cârmuirii și a regelui.

Ay încuviință din cap.

— Bine. Acum vreau să te îngrijești de supravegherea a trei bărbați. Ține bine minte numele lor. Pe unul îl cheamă Nefer Heru, e mai-marele parfumurilor și, mai mult ca sigur, ibovnicul reginei. Pe al doilea îl cheamă Autib, e mai-marele garderobei și, poate, fostul ibovnic al regelui. Al treilea, pe nume Aa-Sedjem…

— E medicul regelui, spuse cu lehamite oaspetele. Nu se desparte de el nicio clipă.

— Da. Așa că pricepi ce vreau să zic.

— Pricep. Trebuie să le câștigăm încrederea.

— Și să facem în așa fel încât ei să fie gata să execute numaidecât ordinele. Nu le promite doar aur, ci și pământuri.

— Am omul potrivit pentru treaba asta.

Oaspetele își isprăvi berea, îi mulțumi gazdei, se înclină, îi sărută mâinile și plecă.

La un semn al stăpânului său, căpitanul de pe *Fericirea lui Aton* puse să se dezlege funiile ce țineau corabia lângă ponton. Se împărțiră în gura mare ordine și corabia porni la drum pe apele scânteietoare și bogate. Vela se umfla treptat, în larma iscată de pânza ce se întindea și de picioarele marinarilor care alergau pe punte.

♀

Trecuseră patruzeci de zile. Prima lună din anotimpul semănăturilor începuse de ceva vreme. Meritaton se privi în oglinda din bronz lustruit și i se păru că descoperă pe chipul ei o înflorire abia zărită.

Nu avusese sângerări în zilele prevăzute.

Seara, îl anunță pe Nefer Heru. Tânărul se simți de-a dreptul copleșit. Îi sărută mâinile și picioarele. Dacă vreun muritor ar fi făcut dragoste cu o zeiță, n-ar fi fost mai înrobit decât mai-marele parfumurilor.

— Ești Nut a mea, numai a mea, zise el. Pântecul tău e cerul, pământul și marea în același timp. Ziua, sânii tăi sunt un Soare dublu, iar noaptea, o dublă Lună. Ochii tăi sunt stele. Gura ta e lira lui Hathor.

— Min, răspunse ea zâmbind. Tu îmi redai viața noapte de noapte. Când mă atingi, am impresia că am fost moartă și că renasc.

La început, Semenkhere nu înțelese de ce soția sa părea să strălucească. Îi spuse chiar că, fără putință de tăgadă, aerul din Akhetaton era dătător de viață într-o măsură mai mare decât cel din Theba. Ea se abținu să-i răspundă că, mai degrabă, răsuflarea lui Nefer Heru era.

Pentru întâia oară în cei optsprezece ani ai existenței sale, se simțea vie.

♀

— Ce înseamnă asta? bodogănea Humose, măsurând cu pași mari sala casei sale din Karnak, de față cu cel de-al doilea preot, cu intendentul general al pământurilor lui Amon, cu secretarul căpeteniei gărzilor Mahu și cu propriul său fiu mai mare. În curând se împlinesc trei luni de când e la Akhetaton! Orașul ăla eretic! Dezordinea iscată de niște smintiți a tulburat sărbătoarea lui Osiris și el n-a rămas la Theba decât cinci zile! Ar fi trebuit să participe la această sărbătoare măcar în primul an de domnie.

Cei prezenți luau parte la o întrunire restrânsă organizată de marele preot, ce pregătea o cerere pe care s-o prezinte regelui. Humose îl invitase pe Mahu, însă, prudent ca-ntotdeauna, acesta își trimisese secretarul ca să cunoască mai întâi obiectul pretențiilor marelui preot.

— A fost informat despre situație, venerabile, observă secretarul. Nu s-a luat nicio hotărâre importantă fără să fi fost întărită de sigiliul regal. Când au izbucnit tulburările la Abdu, a venit aici chiar a doua zi.

— Templul lui Amon e lăcașul puterii celui mai mare dintre zei, iar puterea regală își are obârșia în puterea divină, rosti solemn Humose. Templul din Karnak își întinde umbra peste Theba și de aceea acest oraș e de atâtea secole capitala regatului.

Al doilea preot încuviință din cap cu multă convingere. Ceilalți ascultători rămaseră surprinși că Humose își întemeia cererea pe asemenea principii. De bună seamă, situația i se părea gravă.

— Nu la Theba a fost înscăunat regele? continuă Humose. N-a cerut el consimțământul tuturor marilor preoți din regat? N-am încheiat o înțelegere cu trimișii regelui? N-am renunțat la construirea unui templu închinat lui Amon la Akhetaton în schimbul încoronării la Theba? Ce înseamnă întoarcerea asta în orașul lui Aton? Theba nu mai e demnă de prezența regală? Divinul nostru rege nu se poate obișnui cu orașul care îl mulțumea pe tatăl său?

O tăcere mirată se așternu după vehementa cuvântare. Și o îngrijorare surdă încolți în sufletul unora: oare dușmănia dintre tron și preoțime, care otrăvise ultimii ani ai domniei lui Akhenaton, era pe cale să se reaprindă?

— Palatul din Theba, venerabile, se împotrivi într-un târziu secretarul lui Mahu, e prea mic pentru un regent deprins cu vastele construcții din Akhetaton. De aceea a și cerut arhitecților să studieze probabilitatea construirii unui nou palat pe malul Marelui Fluviu.

— N-avem nevoie de palate, i-o reteză Humose. Avem nevoie de ordine în țară. Trebuie ca poporul să simtă că regele se află în mijlocul său, așa cum zeul e prezent în templu.

Cuvintele marelui preot îl scoaseră din sărite pe secretarul lui Mahu.

— Numărul locuitorilor crește de douăzeci de ani, venerabile, zise el. Stăpânul meu Mahu se gândește să sporească numărul gărzilor, cu consimțământul regelui și al vizirului Thutu. Dar asta nu se poate face de la o săptămână la alta.

Humose nu mai spuse nimic. N-avea de gând să-l supere pe Mahu prin mijlocirea unei alte persoane. Marele preot arătase în ce consta problema: era foarte nemulțumit.

Și puteai să pui rămășag că mai mulți mari preoți, începând cu prietenul și colegul său Nefertep, erau la fel.

Servitorii începură să așeze tăvile pe masa cea mare din mijlocul sălii. Humose și oaspeții săi luară loc împrejurul ei și începură să discute despre alte lucruri.

♀

— Nard din Punt, o, cinstite stăpâne! Miroase-l, n-o să-l uiți niciodată! Nu poate fi menit decât pentru nările persoanelor divine.

Nefer Heru, amuzat de lăudăroșenia bărbatului mărunțel din fața sa, destupă un vas cu nard. Un parfum puternic țâșni și-și luă zborul, ca o pasăre captivă. Negustorul spusese adevărul: miresmele iuți și, totodată, suave n-aveau pereche. Spre deosebire de nardul pe care-l cunoștea el, acesta nu era un ulei, ci o pomadă, aproape albă. Ghici în ce mod fusese preparat: florile plantei de pe meleaguri străine fuseseră presate între două plăci unse cu grăsime de bou, până când mirosul pătrunsese în ea. Grăsimea fusese fără îndoială impregnată de mai multe ori, având în vedere tăria parfumului.

— Cât face?

— Poți cere să afli prețul plăcerilor divine, Înălțimea Ta? răspunse negustorul. Trebuie să le culegi pe pământ, câtă vreme te afli aici. Unii nu rămân prea mult.

Aluzia supărătoare îl nedumeri pe mai-marele parfumurilor. Nefer Heru își ridică privirea spre negustor. Ochii de șobolan ai acestuia îl sfredeleau. Fața, totuși, era a unei maimuțe. Zeflemitoare. Pe pieptul cu piele oacheșă purta un nod al lui Isis din aur, atârnat de un șnur din păr de cal împletit.

— Cât face? repetă Nefer Heru.

— A opta parte din greutatea lui în aur. Un *deben,* Înălțimea Ta.

— Cum vine asta? Plătesc și greutatea vasului?

— Dar de ce-ți faci griji, Înălțimea Ta? Nu tu ești cel care plătește.

— Sunt contabilul bunurilor stăpânei mele, regina.

— Bogăția pământească – fum în vânt. Coroana de azi, capacul de mâine.

Și din nou, privirea ca de șobolan.

— Ce-s vorbele astea?

— Pasărea simte furtuna, șarpele prevede cutremurul de pământ. Preferi să fii pasăre sau șarpe, Înălțimea Ta?

Nefer Heru se uită țintă la negustor.

— Ce încerci să-mi spui?

— Dar tu, Înălțimea Ta, ce încerci să nu-nțelegi? Cel care-ți va urma va avea auzul cel mai fin.

Era vreun nebun? Nefer Heru se duse să scoată dintr-un sipet aflat în odaia cu farduri un inel de aur echivalent cu un *deben.* Era tulburat. Chiar dacă era în slujba reginei, nu era decât un slujbaș de rangul trei, cu alte cuvinte nu avea puterea să-l aresteze pe acest maimuțoi și să-l facă a mărturisi cu forța ce anume voia să spună. Putea, bineînțeles, să alerteze un slujbaș din palat, dar socoti că asta ar fi însemnat o stângăcie din partea lui. Mai bine să afle singur mesajul pe care negustorul de parfumuri, adevărat sau fals, încerca să i-l transmită.

Negustorul luă inelul cu un aer ironic, se prefăcu a-l cerceta și-l strecură într-o pungă de piele prinsă de centură.

— O mie de inele din aur pentru tine, Înălțimea Ta, dacă ai auzul fin.

Propunerea era limpede.

— Ca să fac ce?

— Ah, clinchetul aurului bucură inima și ascute simțurile! O mie de inele de aur, Înălțimea Ta, ca să iei barca lui Seth când el îl va străpunge cu lancea pe șarpele Apopis, în loc să urci în barca morților pe care îi însoțesc de bocitoare.

Vorbe sumbre și, totodată, neliniștitoare.

— Ca să fac ce, te întreb?

— Să fii clipă de clipă în slujba Marii Prevăzătoare, Înălțimea Ta, Nekhbet, de ochiul căreia nu scapă nici musculița.

Nefer Heru tresări. Nekhbet era, de asemeni, zeița protectoare a nașterilor. Era cumva o aluzie la faptul că Meritaton aștepta un copil? Dar de unde să fi știut stârpitura asta? Doar el și Meritaton cunoșteau secretul.

— Vorbește! îi porunci el. Sau o să te fac eu să vorbești.

— Înălțimea Ta, dacă zgâlțâi un câine, îl faci să cânte? Mă bizui pe înțelepciunea ta pentru a te face să înțelegi că anotimpurile oamenilor nu sunt aceleași cu anotimpurile divine. Acum stai cu nasul la pândă fiindcă ai adulmecat mirosul aurului. Liniștește-ți sufletul, pe care-l simt tulburat, purifică-ți spiritul și o să-ți dai seama de norocul cu care zeii te copleșesc

prin mijlocirea măruntei mele persoane: acela de a supraviețui luptelor pământești înainte de a supraviețui în lumea de dincolo.

Nefer Heru își înghiți furia pe care știa că n-ar putea-o stăpâni dacă s-ar fi dezlănțuit. Își tot repeta în gând că era mai bine să asculte cuvintele acestui emisar. Căci era un emisar, fără umbră de îndoială.

— Ce-ar trebui să fac?

— Vei afla la ora cuvenită, Înălțimea Ta.

— Dar când?

— Dac-aș fi știut, Înălțimea Ta, însemna că ora ar fi sosit deja.

Nefer Heru nu putu să reziste dorinței impetuoase de a pune o întrebare la care știa totuși că nu va căpăta răspuns:

— Cine te-a trimis?

Un râs cu adevărat de maimuță se lăți pe fața negustorului:

— Să fie Hapy, Înălțimea Ta? Să fie Hathor? Anubis? Shu? Cum să știu numele fiecărei puteri divine? Doar n-oi fi vrăjitor!

— Dar cum voi ști eu că ora de care spui tu a sosit?

— Pasărea va coborî din cer, pisica va ieși din hambar, oxirincul își va scoate botul din apă. Fii sigur că vei ști, Înălțimea Ta, când o mie de inele din aur înșirate pe un cerc îți vor fi înfățișate.

— Lasă-mă să mă gândesc.

— Cine sunt eu, Înălțimea Ta, ca să te împiedic? Mă voi întoarce ca să-ți arăt un mosc cu care doar Isis poate să-și înmiresmeze trupul.

Negustorul își închise lădița, se înclină ceremonios și se îndreptă spre ușă.

♀ Capitolul 35

ÎMBRĂȚIȘAREA LUI PASAR, ÎMBRĂȚIȘAREA LUI ANUBIS

Precum sângele care, la trezire, irigă trupul cu un flux nou, apele revărsate peste pământuri până dincolo de ogoare și canale trezise la viață germenii adormiți, semințele de buruieni și sâmburii aduși de păsări. Astfel, apele făcuseră să răsară pe terenurile necultivate de la nord de Akhetaton întinderi înverzite. Acolo tamarinul și leandrul dominau neghina și ciudatul ovăz, galbenul pajiștilor și cimbrișorul. Mărăcini fără nume adăposteau

cuiburile vremelnice ale potârnichilor de stâncă și ascundeau vizuini de iepuri, cârtițe, viezuri, manguste și alte animale sperioase.

Într-o după-amiază, Ankhensepaton și Pasar, îmboldiți de spiritul de aventură și, fără îndoială, sătui de grădinile prea bine îngrijite ale palatului, plecaseră să descopere aceste ținuturi necunoscute. La drept vorbind, fugiseră, profitând de faptul că în palat erau mai puțini servitori. Drumul fusese mai greu de străbătut decât își închipuiseră. Ankhensepaton se așeză jos să-și tragă sufletul. Aduseseră cu ei doi pepeni galbeni și plăcinte pe care le dădură repede gata, însetați și înfometați cum erau. Ankhensepaton se lungi apoi în iarba înaltă, la umbra unui smochin sălbatic, ale cărui ramuri coborau atât de mult încât atingeau pământul, și curând adormi.

Se trezi cu o senzație de bine. Se afla în brațele lui Pasar. De când se cunoșteau nu fuseseră niciodată atât de aproape unul de altul. Pe deasupra, el îndrăznise să-și strecoare mâna pe sub rochia ei și o mângâia.

Era prima dată când cineva o dezmierda așa. Degetele băiatului se plimbau de pe pubis pe pântece, spre sâni și înapoi, alunecând uneori între coapsele ușor depărtate și furișându-se în cel mai intim loc al fetei. Mugurii sânilor se umflaseră. O senzație greu de suportat, dar delicioasă totodată. Se răsuci spre el, împletindu-și picioarele cu ale lui. Deschise ochii, îi închise iară și-l cuprinse în brațe pe Pasar.

Fețele lor erau la distanță de o răsuflare. Ankhensepaton nu trebui decât să se miște ușor ca să atingă buzele lui Pasar. Odată gurile lor unite, ea nu mai vru să le despartă. Băiatul gemu. Fata îl alinta surprinsă, simțind că amețește, stăpână, în sfârșit, pe trupul lui Pasar. El o răsturnă pe spate, stăruind în mângâieri tot mai îndrăznețe. Un strigăt îi scăpă de pe buze lui Ankhensepaton, trupul i se încordă, străbătut de fiori ce o făcură să vibreze în brațele băiatului ca o pasăre captivă ce vrea să-și ia zborul. El încercă gestul care i se părea firesc, așteptat, de neocolit. Dar tocmai când ajunsese în pragul dorinței se eliberă brusc, incapabil să-și înfrâneze avântul trupului. Razele soarelui îi luminară capul și-i transformară pielea în aur fierbinte. Un sunet răgușit îi ieși de pe buze. Se lăsă peste Ankhensepaton gâfâind. Ea îl îmbrățișă. El o strânse cu o forță de care nu se știa în stare.

Își desfăcură brațele, el se trânti pe spate și rămaseră vreme îndelungată întinși unul lângă altul. Ea deschise ochii. Cerul de argint încă ardea. Își puse mâna pe mădularul lui Pasar. Băiatul gemu. Ankhensepaton râse, apoi îi dezmierdă fruntea.

— Ești a mea, șopti el.

— Nu, tu ești al meu.

— Da.

O sărută.

După care, întinse mâna, rupse câteva frunze de smochin, șterse pântecele lui Ankhensepaton cu mișcări atente și delicate, apoi se șterse și el.

Se ridică în capul oaselor, își trase genunchii la piept și-i cuprinse cu brațele.

— Trebuie să ne căsătorim, zise el.

Ea nu răspunse. Meritaton n-ar accepta niciodată. Ankhensepaton știa că va trebui să-l ia de bărbat pe Tutankhaton. Dar se îndoia că va putea vreodată să alerge pe câmpuri în tovărășia tânărului prinț.

— Ai furnici pe umăr.

Ankhensepaton le scutură cu câteva bobârnace, apoi se târî de sub crengile arborelui și se ridică. Se clătina pe picioare.

— Trebuie să ne întoarcem, zise ea.

♀

— Un negustor de leacuri a cerut să te vadă, Înălțimea Ta, îl înștiință un servitor pe Aa-Sedjem. A spus că are niște licori și niște pomezi fără pereche în tot regatul.

— Unde e?

— A plecat. Zice că o să-l găsești în piață, la ora douăsprezece, lângă stâlpul pe care sunt afișate înscrisurile regale. Poartă la gât nodul lui Isis.

Aa-Sedjem se încruntă, mirat.

— De ce nu m-a așteptat aici?

— I-am propus și eu asta, Înălțimea Ta. Dar mi-a spus că un târg atât de grozav precum cel oferit de el nu se poate încheia decât în secret.

— Cum arată?

— Ca o maimuță, Înălțimea Ta, răspunse servitorul zâmbind ușor.

— O fi vreun nebun?

— Judecata ta e mult mai demnă de încredere decât a mea, Înălțimea Ta. Avea marfa într-o lădiță neagră.

Aa-Sedjem ridică din umeri și nu se mai gândi la asta. O întâlnire tainică, ba încă și la piață! Vezi să nu! Un medic al regelui nu se înjosește să meargă la asemenea întâlniri.

Totuși, pe la ora unsprezece, curiozitatea începu să-l îmboldească. Oare ce presupunea misteriosul târg ce i se propunea? Știa că unii negustori aduceau din sud și din est leacuri rare și chiar necunoscute. De la unul

dintre aceștia cumpărase cândva o pomadă făcută din niște grăuncioare albe, care micșora aproape ca prin minune tumorile pielii, precum și o licoare ce regla sângerările lunare ale femeilor.

Dar de ce negustorul acesta era atât de grăbit?

Poate că dorința de a afla un răspuns, dar și speranța de a găsi un leac nou reprezentară motivele pentru care Aa-Sedjem se hotărî să meargă la piață, însoțit doar de un slujitor.

Ajunse în cartierul unde servitorii din casele bogate și femeile de condiție inferioară veneau să cumpere dimineața merindele necesare meselor de peste zi și din ziua următoare. Piața se întindea pe câteva străduțe de-o parte și de alta a drumului principal unde măgari și catâri clipeau răbdători în pragul prăvăliilor. Ici se legănau în cârlige mănunchiuri de usturoi, șiruri de ceapă și carne uscată, colo se înșiruiau urcioare cu ulei, măsline, susan și șofrănel. Mai departe, muște albăstrii bâzâiau furioase în jurul hălcilor de carne de vită, de oaie și de antilopă onyx atârnate de tavanul marii măcelării din Akhetaton. Deasupra coșurilor încărcate de curmale roșii din sud și brune, aduse din oaze, albinele își făceau și ele târguielile, iar ceva mai încolo, mierea lor era vândută în castronașe din pământ ars. Un copil ghemuit într-un colț îi oferi o pasăre cântătoare și o șopârlă mare și roșie, amândouă închise în cuști.

Aa-Sedjem îl descoperi dintr-o privire pe negustorul de leacuri. Un soi de maimuță omenească, așezată pe o rogojină, la distanță de ceilalți. Nodul lui Isis i se vedea clar pe piept. Lădița neagră era pusă alături.

— Așadar mesagerul lui Thoth a venit să-și îmbogățească știința, zise negustorul cu un zâmbet larg.

Aa-Sedjem se lăsă pe vine în fața lui.

— De ce n-ai rămas la palat dacă voiai să mă vezi?

— Stăpâne, bunătatea ta n-are margini, însă mă temeam ca nevrednica mea persoană să nu fie alungată din augustele clădiri în care locuiești.

— Ce ai de vânzare?

— Privește, stăpâne, răspunse negustorul deschizând lădița.

Scoase o sticluță lungă, astupată cu ceară și umplută cu un lichid tulbure. Culoarea sticlei nu-ți îngăduia să-ți dai seama dacă licoarea era galbenă sau cenușie.

— Cunoști, stăpâne, vreun leac care să te ajute să oprești în doar câteva zile un rău ascuns, ce crește încet și nevăzut înlăuntrul trupului și duce, pe măsură ce săptămânile trec, la vlăguire și la moarte? Iată-l, stăpâne.

— Din ce e preparat?

— Dintr-un pământ cu o însușire tainică. Unele pământuri au virtuți tămăduitoare.

Aa-Sedjem încuviință din cap. Într-adevăr, auzise vorbindu-se despre o pulbere cenușie, care vindeca slăbiciunea trupului și bolile de plămâni.[16]

Dar era prima oară când vedea un asemenea leac sub formă lichidă.

— Cât costă?

— Pentru un om învățat ca tine, stăpâne, nimic. Însă nici cele mai bune leacuri, știi bine, nu pot acționa împotriva voinței zeilor.

Aa-Sedjem îi aruncă o privire întrebătoare. Ce însemnau aceste vorbe? Bărbatul schiță un zâmbet.

— În bunătatea lor nețărmurită, stăpâne, zeii opresc uneori pasul omului care le încurcă planurile, tocmai când acesta, pe deplin sănătos, pare că va avea o viață îndelungată și numeroși urmași.

Aa-Sedjem nu pricepu cuvintele, la fel de ciudate ca și cele de mai înainte, dar nu-și luă ochii de la negustor.

— Iar zeii, stăpâne, îl răsplătesc atunci pe cel care le-a ghicit dorințele. El e copleșit cu onoruri și bogății, trăiește multe și-i slăvește pe Amon, Thoth, Horus și Anubis.

Privirile li se încrucișară, înfruntându-se, fiecare susținând-o pe a celuilalt. Rămaseră nemișcați, față în față, ca două statui.

— Ce vrei să spui? întrebă într-un târziu Aa-Sedjem.

— Când arborele se prăbușește sub loviturile tăietorului de lemne, stăpâne, e mai bine să nu te afli pe partea unde-o să cadă.

— Care arbore?

Voia să audă adeverindu-i-se temerile.

— Marele arbore cu trunchiul deja măcinat, pe care furtunile amenință să-l trântească la pământ. Doboară-l la pământ.

Aa-Sedjem își înghiți saliva și simți un gol în stomac. I se cerea să-l ucidă pe Semenkhere?

— Cine te-a trimis?

— Cine trimite întotdeauna o persoană la alta, dacă nu zeul? N-o să mă mai vezi niciodată, stăpâne. Un zeu nu revine. Ascultă-i mesajul prin mijlocirea gurii mele.

— Dar ce vrei să fac?

— Când va sosi ora, stăpâne, trimite-i omului aceluia ultimul vis.

— Ultimul vis?

Negustorul scoase din lădiță o sticluță și o strecură în mâna lui Aa-Sedjem. O sticluță ce-i încăpea în palmă.

— Această zeamă stoarsă din anumite plante, stăpâne, stârnește vise voluptuoase, visele îmbrățișării lui Anubis.

Îmbrățișarea lui Anubis: imaginea zeului morții îmbrățișând un muritor nu era întâmplătoare. Stăpânii negustorului venit din infern știau mai multe despre asta decât lăsa el să se vadă.

— Dar cum voi ști că a sosit ora?

— Lumea e plină de semne și prevestiri, stăpâne. N-ai cum să greșești. Dar fii cu băgare de seamă, zise bărbatul cu glas apăsat: dacă n-o să asculți avertismentul divin, vei pieri zdrobit de arbore!

Inima lui Aa-Sedjem bătea să-i spargă pieptul. Rămase încremenit, așezat pe vine în fata negustorului necunoscut.

— Așteaptă-mă o clipă, îi zise acesta. O să-ți mai aduc un leac.

Se ridică și dispăru pe o străduță din apropiere. Câteva minute mai târziu, Aa-Sedjem își veni în fire, se ridică și-i porunci servitorului său să cheme gărzile. După vreo zece minute, se iviră doi soldați. Negustorul nu se întorsese.

— Un hoț a fugit pe străduța aia, le arătă Aa-Sedjem. Duceți-vă și căutați-l. O să-l recunoașteți ușor, seamănă cu o maimuță.

Gărzile se repeziră în direcția indicată, urmați de Aa-Sedjem. O singură ușă dădea în străduță. Gărzile o împinseră în lături, dar nu găsiră decât o femeie surprinsă, ce-și alăpta pruncul. Și care că nu văzuse pe nimeni. Gărzile continuară să caute până la capătul străduței unde se afla un teren viran, ce se întindea până la mal. Vreo șase bărci pluteau alene pe Marele Fluviu.

Aa-Sedjem făcu, îngândurat, cale-ntoarsă. Încă ținea în mână cele două sticluțe. Lădița rămăsese pe rogojină, în același loc. O deschise. Nimic. Nimic altceva decât o amuletă micuță din bronz. Deși era lucrată grosolan, Aa-Sedjem recunoscu imediat capul lui Sekhmet.

Zeița răzbunării. Dar cine își pregătea răzbunarea? Și împotriva cui? A lui Semenkhere?

Se înapoie la palat, copleșit de viziuni funeste.

„Dacă n-o să asculți avertismentul divin, vei pieri zdrobit de arbore, stăpâne!”

♀

O privire de-a lui Semenkhere îndreptată spre talia soției lui fu de-ajuns ca să le arate și unuia și altuia că el știa de sarcina ei.

Zâmbi și o cuprinse tandru de mijloc. Apoi o sărută pe obraz. Ea îi mângâie obrazul, își puse mâna pe ceafa lui și-i întoarse sărutul.

— Sunt mulțumit, rosti el.

Ea îl sărută a doua oară. El avusese delicatețea să nu pună întrebări. Venise în odaia ei doar de trei ori, în prima lună după ce se înapoiaseră la Akhetaton. Credea că e tatăl copilului? Meritaton se îndoia. Era prea inteligent ca să-și închipuie asta și, pe deasupra, pus în gardă.

Dar el se pretindea mulțumit și ea îl credea. Descendența era asigurată, nu contează cum, pentru el, cel puțin. Căci plenitudinea pe care o simțea ea nu era doar a unei regine sigure de viitorul neamului ei, ci plenitudinea unei femei. Și asta i-o datora lui Nefer Heru.

♀ Capitolul 36

„FRUMOSUL BĂIAT CE PĂTRUNDE ÎN INIMI”

În copilărie, Nefer Heru le auzise în repetate rânduri pe femeile din familia sa zicând că nu trebuia niciodată să-i dai vești proaste unei femei însărcinate pentru că ea risca să aducă pe lume un copil pocit. Or, la mai bine de o lună după ce Meritaton îi dezvăluise că purta în pântece copilul lui, un ochi ager ar fi putut observa că intrase bine în cea de-a treia lună de sarcină.

Se hotărî să nu-i mărturisească nimic despre întâlnirea cu negustorul de parfumuri, ce semăna cu o maimuță.

Dar rămase în gardă mai mult decât oricând, înțelesese ideea sinistrului mesaj: un eveniment groaznic se pregătea, iar lui i se cerea să participe într-un mod, fără îndoială, criminal. Dar ce anume? S-o ucidă pe Meritaton? Pe Semenkhere? Și cum?

Mai ales o frază nu-i dădea pace: „O mie de inele de aur, Înălțimea Ta, ca să iei barca lui Seth când el îl va străpunge cu lancea pe șarpele Apopis, în loc să urci în barca morților, pe care o însoțesc bocitoarele.”

Însă nu cele o mie de inele din aur făgăduite pentru o crimă încă necunoscută îi stăruiau în minte, ci cuvintele „barca lui Seth”. O barcă, într-adevăr, dar pentru a fugi cu ea. O luă cu binișorul pe Meritaton. Plimbările

pe Marele Fluviu reprezentau o distracție liniștitoare, susținea el, dar erau mult prea solemne. Cu pânza sa roșie, *Gloria lui Amon* era o corabie bătătoare la ochi și risca să atragă deochiul. De ce n-ar cumpăra ea o corabie mai mică și mai modestă, cu echipaj restrâns și cu care ar putea să facă plimbări mai discrete în compania lui?

Propunerea îi surâse lui Meritaton. Nefer Heru negocie discret cumpărarea și repararea unei bărci care avea să rămână legată la mal, la sud de palatul regal. Meritaton hotărî să-i pună numele *Surâsul lui Hathor.*

Făcură plimbări lungi cu ea, luându-i adesea și pe Ankhensepaton și pe Pasar. Meritaton se amuză mai întâi de aceste ieșiri a două cupluri secrete, căci nu se îndoia că atașamentul celor doi copii unul față de celălalt tindea să se transforme într-o legătură în toată regula. Apoi însă începu să se îngrijoreze. Sentimentele lor reciproce se înrudeau cu pasiunea. Era de-ajuns să vezi cum Pasar o soarbe din ochi pe prietena sa. Or, a treia soție regală n-ar putea în veci să-l ia în căsătorie pe tânărul scrib. Fusese făgăduită de la bun început lui Tutankhaton. Iar realitatea arăta că prietenia un pic cam disprețuitoare pe care sora ei i-o purta tânărului prinț nu prevestea deloc elanuri amoroase.

În timpul unei astfel de plimbări, când sarcina sa intrase deja în a patra lună, Meritaton observă că Nefer Heru părea că vrea să deprindă meseria de marinar. Se inițiase nu doar în mânuirea vâslei ce servea drept cârmă, ci și în cea a pânzei și asculta îndelung explicații despre curenții fluviului și arta de a te folosi de ei. O bănuială îi încolți brusc în minte:

— Care e adevărata menire a acestei corăbii? îl întrebă ea, când el se așeză gâfâind ușor.

— Plimbările, doar vezi bine.

— Nu. Pari că te pregătești s-o conduci singur.

El o privi zâmbind stânjenit.

— Ce-ți trece prin cap?

Se așternu tăcerea.

— Te pregătești să fugi? reîncepu ea.

— Dac-ar fi cazul, m-aș pregăti să *fugim,* lăsă el să-i scape.

Meritaton rămase înmărmurită. El pomenise cândva de o fugă, dar ce însemna asta atunci, dacă nu niște sminteli de-ale dragostei.

— Ce se petrece?

— Dac-aș fi știut, ți-aș fi spus deja, dar nu știu. Tot ce pot să-ți spun e că se pune ceva la cale.

— Dar ce anume? Îmi ascunzi ceva pentru că sunt însărcinată?

Un cârd de rațe trecu în zbor pe deasupra lor.

Nefer Heru oftă. Poate era mai bine să se elibereze de secretul pe care nu știa să-l păstreze singur. Îi povesti despre vizita negustorului de parfumuri și despre îndemnul de a fi gata să execute niște ordine misterioase ce i-ar fi transmise la o dată necunoscută.

Expresia de pe chipul lui Meritaton se schimbă atât de iute, încât Nefer Heru își regretă mărturisirea.

— Ai acceptat cele o mie de inele din aur?

— Firește că nu, de vreme ce nici nu mi-au fost arătate. Dar m-am ferit să rostesc vreun cuvânt de împotrivire. N-aș fi făcut decât să trezesc neîncrederea bărbatului. Am crezut că e mult mai folositor să mă prefac supus ca să aflu ce pregătesc dușmanii noștri.

— Trebuie să-l previi pe rege! exclamă ea.

— Dar ce i-aș putea spune?

Meritaton chibzui la această remarcă. Vizita negustorului de parfumuri fusese destul de alarmantă ca să-l împingă pe Nefer Heru să pregătească această corabie, dar amenințarea rămânea fără țintă. Ce să-i spună el lui Semenkhere? Că niște necunoscuți încercaseră să-l cumpere?

— Să ne întoarcem, zise ea. Trebuie totuși să-l prevenim.

♀

Glasul se înălța în noapte, limpede și modulat.

Unde ești, iubitul meu?
Nopțile mele sunt mai senine ca ziua
Iar luna îmi deplânge soarta
Pentru că soarele meu lipsește.
Unde ești, iubitul meu?
Ce ochi te-au întors de la ai mei,
Ce gură acum te îmbată?
Ce brațe îți sunt de aici înainte colier?

Un cântec neobișnuit, căci era o voce de bărbat, delicată și tânără, într-adevăr, dar masculină, însă se adresa unui iubit. O umbră apăru pe terasa intendenței palatului regal și se aplecă peste balustradă. Bezna era aproape deplină și doar licăririle slabe a două torțe, care ardeau ceva mai încolo, îngăduiau să se distingă o siluetă omenească.

— Cui cânți astfel la ora asta?

Ție, iubitul meu,
Revino să alini luna,
Revino, frumosul meu soare.
Altminteri mâine vei plânge.
După luna dispărută.

Treaba era, hotărât lucru, ciudată și fără îndoială aceasta fu și impresia umbrei de pe terasă.

— Cine ești? îl întrebă ea pe cântăreț.

— Glasul inimii tale.

— Taci și așteaptă-mă. Cobor.

Câteva clipe mai târziu, un bărbat ieși pe una dintre ușile mici ale intendenței, ținând în mână o lampă cu două brațe. Se îndreptă spre cântăreț și ridică lampa ca să lumineze chipul acestuia, dezvăluindu-l totodată și pe-al său. Dar așa se întâmplă adesea cu unele întrebări care spun mai multe despre cel care le pune decât despre cel care răspunde. Era Autib. Flacăra ce tremura în briza nopții dădu la iveală fața plăcută și zâmbitoare a unui tânăr.

— Ce-ai zis? Că pentru mine cântai?

— Nu se-nțelegea de la sine, stăpâne?

Autib se uită la el zăpăcit.

— Cine ești?

— Sunt cântăreț, stăpâne. Mi se spune Anaquib.

Frumosul băiat ce pătrunde în inimi. O poreclă, fără doar și poate, că prea era potrivită.

Surpriza îl făcu pe Autib să surâdă.

— Dar despre ce cântai?

— Eram glasul tău. Cântam despre absența soarelui tău.

— Ce te face să crezi că soarele meu lipsește?

— Nu așa este?

Autib nu știa ce atitudine să ia. Ba chiar se neliniști: de ce faimă se bucura pentru ca un cântăreț să aibă obrăznicia de a-i face o cântare în plină noapte?

— Speram, continuă Anaquib, că drept răsplată pentru cântecul meu îmi vei oferi un pahar cu vin.

— Tavernele sunt închise.

— Și n-ai vin la tine în cameră?

Autib îl privea descumpănit. Dar trebuia să scoată acest mister la lumină, cu tot întunericul orei târzii.

— Urmează-mă, zise el.

Când se trezi, Autib era singur.

Visase?

O sticluță albastră așezată pe o ladă îi dovedi că nu.

Se ridică în capul oaselor și chibzui la răzbunarea ce i se propusese.

Chibzui, de asemeni, și la cele o mie de inele din aur.

♀

Însoțită de Nefer Heru și urmată de purtătorul ei de evantai, Meritaton intră în odaia de lucru a regelui, după ce fu anunțată de al doilea șambelan. Semenkhere se ridică pentru a o întâmpina. Un scrib se grăbi să-i ofere un scaun reginei și unul mai-marelui parfumurilor, apoi se retrase.

Meritaton observă că soțul ei și Aa-Sedjem erau posomorâți. Semenkhere văzu că Meritaton și Nefer Heru era abătuți.

— O mare onoare e vizita pe care mi-o faci, regina mea.

— Mă tem, regele meu, că scopul ei nu e prea fericit, răspunse Meritaton.

Apoi se întoarse spre Nefer Heru.

— Mai-marele parfumurilor mi-a vorbit despre o vizită deloc îmbucurătoare pe care a primit-o acum câteva săptămâni și pe care mi-a ascuns-o până astăzi ca să nu mă supere.

Nefer Heru povesti tot, repetând cuvintele negustorului de parfumuri.

— Un om ce seamănă cu o maimuță? întrebă Semenkhere.

— Da, mărite rege, răspunse Nefer Heru, făcând ochii mari, tulburat. Cu o maimuță, bine zis.

Semenkhere se întoarse spre Aa-Sedjem.

— Purta pe piept un nod al lui Isis din aur? întrebă acesta din urmă.

— Da, Înălțimea Ta, aproape că strigă Nefer Heru, tot mai descumpănit.

— Și o lădiță neagră sub braț?

— Înălțimea Ta, așadar îl cunoști?

— A venit să mă vadă și pe mine. Și eu am amânat să-l înștiințez pe rege, ca să nu semăn înainte de vreme tulburare în sufletul său.

Meritaton se întinse spre ei.

— Omul ăsta a venit să vă vadă pe amândoi? Dar ce voia de fapt?

— A vorbit mai clar cu Aa-Sedjem, zise Semenkhere. L-a însărcinat să fie pregătit să mă otrăvească la un semn pe care-l va primi.

Desfăcu pumnul și arătă sticluța. Nefer Heru trase adânc aer în piept. Meritaton scoase un strigăt.

— Să ne apere zeii! exclamă ea cu glas sugrumat. Dacă înțeleg bine, Nefer Heru are misiunea să mă otrăvească pe mine!

— Zeii ne-au apărat, într-adevăr, rosti Semenkhere, întrucât Nefer Heru și Aa-Sedjem au dat dovadă de loialitate. Acum mă aștept să primesc și alte vizite asemănătoare.

Meritaton se încruntă.

— Nu pricep… abia reuși să îngaime.

— Mă îndoiesc că Ay s-a mărginit să facă astfel de propuneri criminale doar celor doi oameni care ne sunt cei mai apropiați.

— Ay? exclamă Meritaton.

— Cine altcineva? Cine altcineva ar vrea să te vadă dispărând de pe fața pământului? Știe că tu ai aflat de implicarea lui în otrăvirea tatălui tău, fratele meu.

— Trebuie arestat și judecat! strigă ea.

Semenkhere clătină din cap.

— N-ar fi acționat fără consimțământul cel puțin tacit al preoților și, probabil, al armatei. Pentru arestarea și judecarea lui Ay e nevoie de mai mult decât niște gărzi. Ne trebuie un detașament al armatei și mă îndoiesc că ginerele lui, Horemheb, sau vărul lui, Nakhtmin, ar accepta.

Remarca era înspăimântătoare. Câteva clipe nimeni nu spuse nimic.

— Atunci, trebuie să punem la cale uciderea lui, zise rar Aa-Sedjem.

— Asta nu va potoli nici armata, nici preoțimea. Am greșit părăsind Theba. O să mă întorc acolo. Din câte se pare nici Thutu, nici Maya nu stăpânesc prea bine situația.

Toți trei propuseră să-l însoțească.

— Nu, nu toți o dată. Le-ar da de gândit dușmanilor noștri. E de-ajuns ca Aa-Sedjem să vină cu mine, pentru că e medicul meu.

Nefer Heru întrebă cu glas răspicat:

— Dar cine, divine rege, va fi putut să-i dezvăluie lui Ay ce oameni se bucură de încrederea divinei tale persoane și a divinei regine?

Nimeni nu se gândise la asta. Într-adevăr, cine cunoștea destul de bine intimitatea cercului regal încât să-i fi numit pe Aa-Sedjem și pe Nefer Heru?

— Nu știu, răspunse regele.

— Ar putea fi vorba, divine rege, de o persoană plină de resentimente, deoarece nu avea cum să nu-și dea seama că oferă informații unui dușman.

Semenkhere încuviință din cap.

— Zici bine, observă.

— Pentju! exclamă Meritaton.

Semenkhere reflectă puțin.

— E posibil.

— Tremur pentru tine, știindu-te la Theba, mărite rege, îi spuse Meritaton.

— Vino și tu acolo după câteva zile. Îți voi trimite *Gloria lui Amon.* Însă până atunci, haideți să luăm prânzul împreună.

Pe scara ce-i ducea pe cei patru spre marea sală unde avea să fie servit prânzul, Aa-Sedjem îl luă deoparte pe Semenkhere și-i șopti:

— Mai există un om plin de resentimente, mărite rege.

— Cine?

— Autib.

Regele căzu pe gânduri.

Mergând spre palatul regal, Meritaton contemplă clădirile și grădinile în toată splendoarea lor de vară. Briza serii purtă spre ea mireasma trandafirilor și a iasomiei.

Însă magia Akhetatonului dispăruse. Umbra vrăjmașului dădea târcoale în acest decor ca de poveste.

Ankhensepaton alergă s-o întâmpine, însă își încetini brusc pasul când văzu chipul îngrijorat al surorii sale.

— Ce se întâmplă? o întrebă ea, luând-o de mână.

Ochii lui Meritaton se umplură de lacrimi.

— O să-ți explic, răspunse.

Trebuia totuși s-o avertizeze pe cea de-a treia soție regală despre realitățile vieții regilor.

♀ Capitolul 37

„EL SCRIA IMNURI…”

Cu siguranță, rareori o față de om a fost scrutată cu atâta atenție precum cea a lui Thutu când Semenkhere se întâlni prima oară cu el ca să-l

înștiințeze despre uneltirile lui Ay.

Mirarea și nemulțumirea ce se citeau pe trăsăturile lui fine sfârșiră prin a-l convinge pe rege că erau sincere.

— Nu pot crede, declară Semenkhere, că planurile criminale ale lui Ay se explică prin absența mea din Theba. Și nici atât nu cred că Ay s-ar fi încumetat la așa o fărădelege dacă nu s-ar fi știut susținut de preoțime și chiar de armată.

— Nu, divine rege, planurile sunt, fără îndoială, inspirate de ambițiile lui Ay. Dar poate absențele tale din Theba l-au îngrijorat pe Humose și au înlesnit o apropiere între acești doi bărbați. Preoții consideră Akhetatonul focarul unei erezii care i-a torturat în cursul domniei fratelui tău, divinul rege. Iar întoarcerea ta acolo i-a alarmat.

Oare muștele înțelegeau vorbele oamenilor? Așa s-ar fi zis, căci vreo douăzeci și ceva dintre ele, care până atunci se zbenguiseră în tihnă, fură cuprinse brusc de un acces de enervare și începură să bâzâie cu îndârjire. Purtătorul de evantai aștepta afară, la ușă, așa că nu putea să le gonească. Nu mai rămânea altă cale decât să se adauge piretru în micul brasero ce ardea într-un colț de lângă fereastră, lucru pe care vizirul îl și făcu. Cu puțin înainte să moară, insectele zburătoare, creaturi de care mitologia Celor Două Pământuri uitase, ar afla în felul acesta că pasiunile puteau fi fatale.

Discuția avea loc în odaia de lucru a regelui din palatul de la Theba, înăbușitor ca de obicei. Era o conversație între patru ochi. Nu erau de față nici măcar scribii.

— Nu putem face nimic împotriva lui Ay?

— Rege divin, cunoști situația chiar mai bine decât cel mai luminat dintre slujitorii tăi. Ay este pur și simplu de nebiruit în fortăreața lui din Akhmim. Pe deasupra, se bucură de protecția tacită a ginerelui său Horemheb și a vărului său Nakhtmin, cei mai puternici generali ai regatului. Adică de protecția armatei. Să mai punem la socoteală și că, de-a lungul multor ani, a prins gustul puterii. Sora sa Ty era soția tatălui tău, divinul rege Amenophis al III-lea, iar fiica lui, Nefertiti, soția răposatului rege divin, fratele tău. Vreme îndelungată a avut o influență uriașă asupra treburilor Celor Două Pământuri. Apoi, la moartea fiicei lui, a fost lipsit cu brutalitate de această înrâurire și de-aici ura sa. Nu cunosc împrejurările în urma cărora și-a pierdut influența pe lângă regină, soția sa, și pe lângă tine, rege divin. Însă îl macină o amărăciune adâncă. În clipa de față nu mai e decât un bătrân bogat și presupun că nu poate să suporte asta.

— Din tot ce mi-ai spus se înțelege că Ay e mai puternic decât regele și că încearcă să-l otrăvească pentru a pune mâna pe tron.

Constatarea era brutală.

— Divine rege, dacă tronul e bine întărit, puterea lui Ay e îngrădită. Iar unul dintre aliații cei mai vajnici ai puterii regale e preoțimea. Humose și colegii săi sunt mai puternici decât Ay. Dacă s-ar întâmpla ca acesta să nu le fie pe plac, puterea lui ar fi mult diminuată.

Semenkhere se gândi că făcuse multe pentru a fi pe placul și al unora, și al altora. Aproape că trădase memoria fratelui său, se lăsase încoronat la Theba și reinstaurase personal cultul lui Amon. Trebuia pe deasupra să fie și ostaticul dușmanilor săi, închis permanent în palatul din Theba?

Prilejul era potrivit să lămurească o problemă mai veche, cea a tăinuirii rapoartelor în vremea domniei lui Akhenaton. Semenkhere se aplecă și apucă un teanc de papirusuri făcute sul, pe care le luase din pavilionul arhivelor cu multe luni în urmă, într-o noapte de o importanță hotărâtoare. Sub ochii uimiți ai lui Thutu, desfăcu bucata de sfoară cu care erau legate și le întinse pe masă în dreptul lui.

— Acestea sunt rapoartele despre tulburările din regat, adresate divinului rege, fratele meu, și care nu i-au fost arătate nici lui, nici mie, regentul său, în ultimii trei ani ai domniei sale. Pot să te întreb de ce?

Când văzu documentele, un zâmbet dezamăgit întinse colțurile buzelor lui Thutu. Ridică spre monarh o privire obosită și răspunse:

— Pentru că, divine rege, el îmi poruncise să nu i le arăt.

Stupoarea îl amuți pe Semenkhere preț de câteva clipe ce părură nesfârșite.

— Ți-a *poruncit* să nu i le arăți?

— Am păstrat, divine rege, ordinul, întărit cu pecetea regală, de a nu-i prezenta treburile neplăcute ale regatului, întrucât ele cădeau în sarcina mea, ca primul șambelan, în cea a Consiliului regal, și nu într-a sa. Totodată, eram însărcinat să-i îndepărtez pe cei ce veneau cu cereri sau rugăminți legate de probleme supărătoare, ca, de pildă, dreptul de a întreține trupe particulare.

Neîncrederea îl făcu pe Semenkhere să clipească repede. Deci Aa-Sedjem se înșelase în privința motivelor lui Thutu.

— Dar de ce nu mi le-ai prezentat mie?

— Ordinul spunea clar că astfel de probleme nu trebuiau înfățișate nici regelui, nici soției sale, nici regentului.

Semenkhere era năucit. Întinse mâna spre un vas și luă o înghițitură zdravănă de apă parfumată.

— Am trăit clipe grele, mărite rege, șopti Thutu.

Se răsuci brusc spre Semenkhere:

— Aveam pretutindeni, la est și la sud, aliați care se găseau la ananghie. Dușmanii noștri intuiseră că fratele tău era lipsit de orice pornire războinică. Știau de la iscoadele lor că el nu se interesează de regat. Și ca atare și-au înmulțit atacurile împotriva aliaților noștri. Am fi putut să le trimitem acestora din urmă ajutor militar. N-am făcut-o, iar orașele lor fortificate au căzut. Când ofițerii noștri au aflat, mai ales Horemheb, Nakhtmin, Anumes, comandantul garnizoanelor din est, dar și mulți alți ofițeri superiori s-au înfuriat cumplit. Chiar de față cu mine, plănuiau să-l asasineze pe rege! Iar dușmanii noștri, cu cât vedeau că nu mișcăm un deget, cu atât prindeau curaj.

— Și eu nu știam nimic… murmură Semenkhere.

— Firește. Cererile erau trimise regelui, doar lui. Una dintre cele mai groaznice amintiri e cea a lui Rib-Addi, regele din Byblos, care ne-a rămas devotat până la sfârșit și care a plătit cu viața pentru asta. Eu însumi l-am rugat pe fratele tău să-i trimită degrabă un batalion sub comanda lui Anumes. Însă el mi-a răspuns: „Nu. Oamenii ăștia nu ne aduc niciun fel de foloase. N-au decât să-i roage pe oribilii lor zei să-i scoată din necaz.”

Tristețea lui Semenkhere se transformă în deznădejde, pecetluindu-i gura. Adevărul era evident: Akhenaton distrusese puterea militară a regatului așa cum îi distrusese și zeii.

— Îți amintești, continuă Thutu, când s-a răzvrătit Theba?

— Akhenaton mi-a vorbit despre niște răzmerițe stârnite de tâlhari…

— Triburi de beduini puși pe jaf atacaseră orașul. Ar fi trebuit să trimitem armata. Dar fratelui tău puțin îi păsa de Theba. Populația s-a răsculat împotriva regelui care o lăsase fără apărare. Unii, mai înfierbântați, plănuiau chiar să pornească într-o expediție, să meargă la Akhetaton și să vă omoare, pe tine, pe rege și întreaga voastră familie! Preoții aduceau jertfe în templul lui Amon, implorând moartea regelui. Din fericire, Mahu a hotărât de capul lui să apere orașul și a reușit să-i alunge pe beduini.

Thutu apucă la rândul său vasul și-și turnă apa direct în gâtlej, fără să atingă marginea cu buzele.

— Fratele tău a lăsat regatul într-o stare deplorabilă.

— De aceea l-au otrăvit.

Thutu nu-l contrazise, ceea ce însemna că era de acord.

— Tu poate ai crezut, divine rege, că am fost delăsător sau chiar că am dat dovadă de rea-credință, nu?

Cufundat iarăși în tăcere, Semenkhere nu răspunse. Thutu începu să se plimbe prin odaie, cu un aer gânditor.

— Vreme de zece ani, cât am fost întâi șambelan, divine rege, am avut sarcina să mă îngrijesc de problemele supărătoare ale regatului, răzmerițele scribilor dintr-un templu sau altul, cele din cutare sau cutare garnizoană, refuzul îmbălsămătorilor de a mai munci, apoi cel al berarilor și al marinarilor, dările impuse lupanarelor, complicitatea dintre gărzi și unii proprietari din provincii, trădările anumitor emisari ai regatului în țări străine, răscoalele populației din oaze împotriva perceptorilor, conflictul izbucnit între evrei și cultivatorii din Pământul de Jos, pentru folosirea puțurilor și producerea cărămizilor și încă multe altele. Regele, după cum știi, nu binevoia să se intereseze decât de strângerea dărilor.

Era adevărat. Singurele dăți când el, Semenkhere, îl văzuse pe fratele său ocupându-se de treburile cârmuirii, avuseseră legătură cu dările. Akhetaton fusese un oraș construit dintr-un capriciu.

Semenkhere era copleșit.

Vreo două, trei muște, otrăvite de fumul de piretru, trăgeau să moară, căzute pe spate.

— Armata, continuă Thutu, vedea bine că răposatul rege divin, fratele său, nu se sinchisește de treburile militare, cu excepția cazurilor când era vorba de pradă, din care-și lua partea cuvenită, și de prizonierii de război, când existau, ce-i serveau drept sclavi. N-avea niciodată destui bani și cerea tot timpul să se strângă noi dări. În această vreme, prefecții și marii cultivatori din provincii își dădeau și ei seama că regele se îndepărtează de problemele din interiorul regatului. Proprietarii își înființau, fără teama de a fi pedepsiți, trupe particulare pentru a-i ține în frâu pe tâlharii care pustiau câmpiile. Ajungeau adesea să aibă forțele superioare celor ale gărzilor și, culmea, gărzile părăseau uneori cazărmile ca să se alăture acestor trupe particulare, unde erau plătite mai bine. Cumpărând favorurile unuia și altuia, acești proprietari erau, deci, regi în provinciile lor. În felul ăsta Ay și-a făurit o putere capabilă să rivalizeze cu cea a prefecților celor mai influenți.

Pe Semenkhere îl cuprinse o tulburare atât de adâncă, încât simți că se sufocă.

— Într-un cuvânt, tu erai adevăratul rege, zise el.

— Rege divin, răspunse Thutu cu un surâs zeflemitor, eram mai degrabă sclav regal.

— Iar eu n-am observat nimic din toate astea! exclamă Semenkhere.

— Mărite rege, te-am văzut cu toții dobândind bunăvoința regală. Aveai puțin peste cincisprezece ani. Ce poate să înțeleagă un băiat de cincisprezece ani din treburile unui regat? N-ai văzut și n-ai știut decât ceea ce regele a vrut să-ți arate.

Da, văzuse doar fastul, privilegiile și mângâierile.

Și un rege care dedica ore întregi discuțiilor cu marele preot Panesy, după care scria imnuri închinate lui Aton.

— Rege divin, nu vreau să te rănesc în dragostea și devotamentul pe care le simți pentru fratele tău, însă în acest răstimp, regatul se fărâmița. Înalții demnitari și cu mine încercam să evităm o răscoală în masă. Ne străduiam din răsputeri să prevenim un dezastru total. Înțelegi acum că atunci când divinul rege, fratele tău, a murit, noi am sperat că cel care va urca pe tron va lua iar în mână sceptrul și biciul.

— Dar i-a urmat Nefertiti.

— Pe care o interesau treburile regatului la fel de puțin ca pe soțul ei, observă Thutu. Atunci ne-am pus speranțele în tine.

Se așternu tăcerea. Regele și vizirul ajunseseră la un moment delicat din istoria tronului.

— Erai sigur că domnia lui Nefertiti va fi scurtă, zise în sfârșit Semenkhere.

Thutu îi aruncă stăpânului său o privire în care se citea o nuanță de reproș.

— De aceea te-ai purtat cu atâta nepăsare când ea te-a alungat din slujbă și m-ai primit în casa ta, încheie Semenkhere.

Thutu chibzui înainte să răspundă, apoi grăi:

— Mărite rege, vechile culte reprezintă chezășia unității regatului și, deci, a forței lui. Chiar și avându-l pe tatăl ei, Ay, drept sfătuitor, adică, la drept vorbind, regent, Nefertiti nu putea decât să meargă pe același drum păgubos, început sub domnia soțului său. De fapt, ea era cu încrâncenare legată de cultul habotnic al lui Aton. Ay n-ar fi îndrăznit să i se opună. Era o femeie autoritară și l-ar fi îndepărtat de anturajul ei, așa cum te-a izgonit pe tine din Casa regelui.

Semenkhere încuviință.

— Și ai știut despre complotul ce urmărea otrăvirea lui Nefertiti, zise el. Dar ascultă-mă bine. Nu te învinuiesc de nimic.

— Nu se putea să nu apară un complot. Era chiar de dorit pentru regat.

— Așa am înțeles și eu.

Dar știa că vorbele sale nu erau sincere. Nu, nu înțelesese. Nu înțelesese nimic. Aceleași rațiuni, superioare monarhiei, dictaseră, înainte de uciderea lui Nefertiti, asasinarea fratelui său mult iubit.

Un rege nu însemna nimic sau aproape nimic. Cel mult o imagine goală, o marionetă. Regatul era mai important decât regele. Iar slujitorii lui nu șovăiau să pună capăt vieții monarhului înainte de vreme, dacă moartea lui putea să salveze unitatea și puterea Celor Două Pământuri.

Crima era justificată.

Brutalitatea și oroarea acestei constatări îl încremeniră pe Semenkhere.

Își aminti de mărturisirile lui Pentju și Maya, slujbași desăvârșiți. Sacrificaseră totul, totul, inclusiv legăturile lor sufletești cele mai strânse, pentru supraviețuirea regatului.

Cum putuse să fie atât de naiv? Cuvintele lui Thutu îi răsunară în urechi: „Ce poate să înțeleagă un băiat de cincisprezece ani din treburile unui regat?” Acolo unde el nu văzuse decât răutate sau slăbiciune, la preoți, la Horemheb, la Maya, la Pentju și la alții, erau de fapt niște calcule mai presus de ei.

Dar și Akhenaton fusese naiv. Se crezuse cu adevărat rege și-și alesese un zeu personal, sfidând un întreg popor și pe preoții săi.

Thutu se uita la acest tânăr rege, prăbușit în jilțul său de ceremonie, cu gâtul întins, cu ochii lipsiți de orice expresie. Privirea lui Semenkhere era ațintită asupra orizontului său lăuntric. La nouăsprezece ani se simți deodată bătrân și singur.

Se gândi la Meritaton. Până și ea se supusese, fără să-și dea seama, unor rațiuni superioare când hotărâse să rămână însărcinată cu Nefer Heru, și nu cu soțul ei.

Iar Aa-Sedjem… Cât valora dragostea lui?

Ochii i se umeziră de lacrimi.

Thutu îl observa, așa că Semenkhere se strădui să-și recapete stăpânirea de sine.

♀ Capitolul 38

UN TATĂ PRIN MIJLOCITOR

Sosirea lui Meritaton, a lui Ankhensepaton și a lui Tutankhaton, două săptămâni mai târziu, abia dacă-l smulse pe Semenkhere din toropeala melancolică în care se adâncise după discuția cu Thutu. Aa-Sedjem se îngrijoră și hotărî ca orice hrană să fie bine controlată înainte să ajungă pe masa regelui, poruncind în secret ca Autib să nu se afle niciodată în apropierea alimentelor destinate familiei regale. Cu toate acestea, Semenkhere nu se simți mai bine. Nemaiavând încotro, Aa-Sedjem prepară pentru stăpânul său un decoct cum doar el știa, din ienupăr, degețel-roșu, varec și rauwolfia, pe care-l amestecă în vin.

Gustul nu era neplăcut și Semenkhere bău bucuros licoarea. Însă efectul nu ținea decât două sau trei ore. Astfel, la ceremonia ofrandei focului, din templul lui Amon, regele păruse pe deplin senin la începutul lungii ceremonii, dar când se îndreptase spre tron, la sfârșit, mersul îi era periculos de nesigur.

Meritaton observă slăbiciunea soțului ei și se neliniști.

— Ce are? îl întrebă ea pe Aa-Sedjem. E bolnav?

— Dacă e bolnav, mi se pare că-i mai degrabă o boală a sufletului decât a trupului. S-a declanșat brusc după o lungă discuție cu vizirul, din care nu mi-a mărturisit decât frânturi neclare. Am reținut o singură frază, care m-a impresionat pentru că părea ceva mai închegată: „Sunt mai puțin important decât propria mea statuie și am la fel de puțină putere ca ea.” Nu știu ce-i va fi spus Thutu de l-a împins spre o judecată atât de sumbră.

— N-o fi de vină căldura?

Anotimpul semănăturilor era fierbinte anul acesta, mai ales la Theba.

— Cred că aerul din Akhetaton i-ar face, într-adevăr, bine, însă când i-am propus să ne întoarcem acolo, a refuzat.

Spre necazul lui Nefer Heru, temerile o măcinau pe Meritaton care se hotărî să stea de vorbă cu soțul său.

— Toată lumea își face griji pentru starea ta, îi zise ea pe șleau. Ne aduci la disperare pe Aa-Sedjem și pe mine. Ce ai?

— Iată că un rege nu mai are nici măcar dreptul de a fi îngândurat, răspunse el cu un zâmbet firav.

— Nu ești îngândurat, pari bolnav.

— Poate că sunt.

— De ce boală suferi? Aa-Sedjem n-a putut s-o numească.

El își făcu alene vânt cu evantaiul.

— De a fi rege, fără îndoială.

Meritaton rămase fără glas. Sarcina de a fi rege era așadar o boală?

— Nu te înțeleg.

El își puse evantaiul pe genunchi.

— Fratele meu și mama ta au fost uciși pentru a salva regatul. Suntem doar niște animale de sacrificiu.

Pentru întâia dată, ea întrevăzu cu groază gândurile soțului său. Se întredeschise o ușă spre misteriosul mormânt care e inima oricărui om, în cazul de față, al soțului ei, regele.

— Nu suntem stăpânii regatului, continuă el. Regatul e stăpânul nostru.

Își întoarse capul spre ea. Privirea îi era rece, gura – tristă.

— Chiar și tu ai adus o jertfă pe altarul regatului. Îți amintești ce mi-ai zis: „Neamul tatălui meu dă numai fete.” Prin urmare ai rămas însărcinată cu un bărbat din a cărui sămânță speri să rodească un băiat.

Ea înghiți în sec, cu inima bătându-i puternic. Nu, Semenkhere nu era bolnav. Fusese lovit de luciditate.

— Dacă am făcut-o a fost în interesul domniei tale, răspunse ea. Al domniei *noastre.*

El încuviință din cap.

— Și a statorniciei regatului.

— Să presupunem că lucrurile sunt precum spui, adăugă ea. Tatăl tău însă a domnit în liniște multă vreme. Și, animal de sacrificiu sau nu, a murit de moarte bună. O să le arăți alor tăi, demnitarilor, curții și preoților imaginea unui bărbat a cărui sănătate se șubrezește?

Semenkhere întoarse spre ea o privire enigmatică.

Fusese aliata lui și poate va rămâne. Îl susținea împotriva lui Ay. Venise să-l încurajeze. Voia ca el să-și îndeplinească îndatoririle de rege. Și ce putea fi altceva decât un rege?

— Tristețea ta pune totul în pericol. Le oferă dușmanilor tăi un avantaj. Asta vrei?

— Nu, răspunse Semenkhere cu glas scăzut.

— Vino-ți în fire. Trebuie să mă aperi și pe mine.

Și zicând aceasta, ea se gândi că, hotărât lucru, fiii lui Amenophis al III-lea erau niște ființe plăpânde. Își aminti aerul visător al tatălui ei Akhenaton și felul în care pășea, alunecând pe pământ ca o umbră.

Până și tânărul Tutankhaton era departe de a dovedi vigoarea băieților de vârsta lui.

— Ai dreptate, recunoscu el.

Se ridică și o cuprinse în brațe. O sărută.

Ea se întrebă dacă trebuia să rămână lângă soțul ei la Theba în timpul anotimpului semănăturilor.

Dar la ce mai servea atunci Aa-Sedjem?

♀

Cuplul regal și persoanele de vază nu erau singurele care sufereau de căldură la Theba în anotimpul semănăturilor. La anumite ore, întreg orașul se perpelea ca pe jar. De aceea, până și oamenii de rând se fereau să iasă din case între miezul zilei și ora patru, iar dacă o făceau, era doar pentru a merge să se răcorească în Marele Fluviu. Unii, mai ales scribii, din pricina țestelor rase, leșinau doar pentru că stătuseră câteva sferturi de oră în soare cu capul descoperit, asta dacă nu cumva fuseseră mușcați de viperele sau înțepați de scorpionii care mișunau cu îndrăzneală pe drumuri. Aa-Sedjem avu surpriza să descopere că o sticluță, uitată pe terasa odăilor regale, se deformase după câteva ore de stat în soare pe balustrada de piatră.

Oricât i-ar fi fost de silă, Meritaton se hotărî să pornească spre Akhetaton împreună cu Ankhensepaton, Nefer Heru și Tutankhaton. Sarcina ajunsese acum în luna a șasea și devenise de-acum evidentă pentru toți. Humose venise s-o felicite pe regină și s-o înștiințeze că va înălța rugăciuni și va aduce jertfe pentru prosperitatea urmașilor ei. Firește că și doamnele de la Curte se întrecuseră în urări ca sarcina să decurgă bine. Daruri constând în fructe simbolice trimise de proprietarii de pământuri îi erau înmânate în fiecare zi lui Uadj Menekh, care le trimitea la rândul său intendentului Casei reginei.

Dar nu era deloc o atmosferă prielnică unei prime sarcini. Îngrijorată că urina sa se închisese la culoare, Meritaton ascultă răspunsul lui Aa-Sedjem, potrivit căruia pricina era limpede: regina pierderea prin transpirație o mare parte din apa pe care-ar fi trebuit s-o elimine altfel. O sfătui să bea lichide din abundență sau să meargă la Akhetaton și să aștepte acolo sosirea anotimpului secerișului, căci se temea pentru sănătatea copilului din pântecele ei. Aceasta fu și hotărârea pe care-o luă Meritaton.

Conducând-o la corabie, Semenkhere o asigură că nu va putea sta mult timp fără ea și că o să i se alăture curând, chiar și numai pentru câteva zile. Când o îmbrățișă, îi spuse:

— Tu ești forța mea.

Ea urcă pe *Gloria lui Amon* fără tragere de inimă și privi silueta regelui rămas pe chei până când aceasta deveni prea mică pentru a mai fi zărită.

Ciudată situație să se simtă legată sufletește de acest bărbat în vreme ce era iubita altuia.

♀

— *Bin tchaou*!

Așezat pe un scăunel în grădina închisă, Shabaka ridică ochii și se întrebă cine-l învățase pe papagal asemenea vorbe necuviincioase.

— *Ir heru nefer*! strigă el, sperând să îndrepte cunoștințele imitatorului.

Ceea ce însemna: „Să-ți fie ziua fericită.”

Papagalul nu răspunse. Shabaka mai încercă o dată. Spre surpriza sa, perechea zburătoarei strigă:

— *Ir heru nefer*!

Nubianul bătu din palme și celălalt papagal repetă urarea, zburând spre el. Shabaka luă o curmală dintr-un castron și i-o întinse drept răsplată.

Tocmai atunci intră și Ay în grădină, urmat de ghepardul său. Cu un aer supărat, se așeză pe bancă, locul său preferat. Ghepardul se tolăni, cu veșnica sa expresie întristată. Cei doi bărbați se cufundară într-o tăcere nefirească și apăsătoare până când Shabaka făcu ceea ce se presupune că face orice curtean: se interesă de toanele stăpânului său.

— Stăpânul meu pare îngândurat.

Ay își agită evantaiul, poate pentru a-și exprima starea de spirit.

— Nevasta viermelui e însărcinată. În luna a șasea, adăugă el după o clipă.

Shabaka o știa prea bine: Ay nu se gândea decât la un singur lucru. De altfel „a gândi” nu era cuvântul potrivit. Ay era stăpânit întru totul de ambiția puterii. Vestea despre sarcina reginei nu atârna prea greu. Cu siguranță nu din pricina ei era posac stăpânul său. Hotărî să aștepte până când Ay o să-i ofere câteva lămuriri. Și-atunci ar putea să emită o părere care să-l pună în lumină.

— Niciuna dintre cele trei discuții pe care le-a avut omul nostru nu s-a încheiat în mod clar. Iubitul reginei și cel al regelui n-au spus nici da, nici nu. Mai-marele garderobei, fără îndoială cel mai ușor de convins, nu poate

să acționeze decât atunci când viermele se află la Theba. Humose, care păruse o clipă că-mi susține planurile, după tulburările de la sărbătoarea lui Osiris, și-a schimbat părerea, întrucât puterea s-a întors la Theba. În felul ăsta, situația poate să dureze la nesfârșit.

— Răbdarea, stăpâne, e virtutea celor puternici. Fructele se coc în pom. Le vei culege la timpul cuvenit.

Ay păru să se mulțumească anevoie cu acest sfat plin de înțelepciune.

♀

Meritaton trebuia să nască la sfârșitul anotimpului semănăturilor. Mai rămânea de aflat în ce zi anume: chiar la sfârșitul acestui anotimp sau la începutul celui al secerișului? Firește, nimeni nu putea să prevadă asta, așa că Humose hotărî să celebreze nașterea pruncului în ultima zi a secerișului, în prezența regelui, a reginei, precum și, de la sine înțeles, a copilului, ce va fi venit până atunci pe lume.

Semenkhere se duse de două ori la Akhetaton ca să urmărească desăvârșirea unui copil ce nu era al său, dar pe care îl adoptase cu toată forța inimii sale. De fiecare dată îl găsi pe Nefer Heru postat în preajma odăii reginei, precum Anubis veghind comoara regală. Aa-Sedjem îi raportase deja lui Semenkhere că mai-marele parfumurilor îl întrebase despre toate îngrijirile ce trebuiau date unei femei însărcinate, apoi lăuze. După ce-i explicase ce și cum, medicul îl sfătuise, de asemeni, să folosească apă distilată pentru toaleta intimă a lăuzei și a pruncului.

Adevăratul tată și cel presupus jucaseră tacit până atunci comedia indiferenței. La cea de-a doua vizită, deoarece Semenkhere era mâhnit că trebuia să se întoarcă la Theba, Nefer Heru îi spuse:

— Rege divin, să n-ai teamă de nimic. Veghez asupra celor două suflete ca Nekhbet și Uadjit laolaltă.

Vulturul regal și cobra regală.

Schimbară o privire lungă și totul fu spus.

♀

În a doua zi a anotimpului secerișului, Meritaton simți primele dureri ale nașterii. Cele două moașe, ce așteptau de câteva zile în odăile doicilor, veniră într-un suflet. O așezară pe regină într-un jilț anume pregătit pentru naștere și o oră mai târziu, apăru capul copilului.

Nefer Heru aștepta de partea cealaltă a ușii.

Meritaton țipă ca niciodată până atunci în viața ei. Ankhensepaton și surorile ei ascultau îngrozite.

— La primul e cel mai greu, observă una dintre moașe.

Când copilul veni în sfârșit pe lume, moașele îi tăiară cordonul ombilical și-i legară buricul, apoi anunțară:

— E băiat, regină divină.

Ea încuviință din cap, sleită de puteri. După ce crezuse că o să pocnească, simțea că revenise pe pământ.

Nefer Heru intră numaidecât, aducând două vase mari cu apă distilată și spuse că porunca medicului regelui era să nu se folosească decât această apă pentru toaleta lăuzei. Moașele se minunară de vigilența mai-marelui parfumurilor, dar și mai mult de expresia de fățișă venerație pentru băiețelul pe care-l înfășau.

Apoi se grăbi la căpătâiul reginei ținând în mână o sticluță cu parfum balsamic din care-i dădu să respire.

Ea întredeschise ochii și cei ai lui Nefer Heru se adânciră în ei.

— Miere, citi ea în ochii iubitului ei.

— Vin, citi el în ochii iubitei lui.

Ankhensepaton pătrunse în cameră, zâmbind emoționată, și alergă să-și mângâie sora pe frunte.

După ea veniră și prințesele mai mici.

— Maketaton n-o să vină, observă Ankhensepaton.

Meritaton clătină din cap.

— Vrei să mă duc să-i spun?

Meritaton clătină iarăși din cap. Nu putea să uite urmele de vrăji pe care le descoperise când se întorsese de la Theba.

Vestea fu anunțată în palat, apoi în oraș. Un mesager porni degrabă spre capitală să-l înștiințeze pe rege.

Când reveni peste două zile la Akhetaton, raportă că regele decretase o zi de sărbătoare la Theba și dăduse poruncă să se împartă grâu și bere tuturor locuitorilor orașului.

Temerile pricinuite lui Nefer Heru și Aa-Sedjem de către sinistrul negustor de parfumuri se atenuaseră. Poate că Ay se săturase să lupte împotriva unor lucruri evidente. Sau, mai probabil, aliații săi obișnuiți îl părăsiseră în clipa când le ceruse sprijinul.

♀

Înainte de sosirea reginei și de ceremoniile ce trebuiau să aibă loc în templul lui Amon, Thutu și Uadj Menekh organizaseră o sărbătoare cu

ocazia împărțirii grâului. O defilare-pantomimă ce avea să treacă prin fața palatului, condusă de copilul Horus.

Trompetele anunțară apropierea cortegiului.

— Rege divin, nu vrei să privești defilarea de pe terasă? îl întrebă Thutu.

Semenkhere ieși pe terasă. Membrii Consiliului regal îl urmară și se aplecară peste balustradă. Slujbașii palatului se aflau pe acoperișuri sau în stradă.

Strada cea mare din fața palatului era neagră de lume. Dansatoarele acrobate executau figuri curajoase în acompaniament de sistre și de tamburine. Veni apoi un car de paradă, tras de un cal, pe care stătea copilul Horus, gol, între Isis și Osiris, toți trei vii și aclamați de mulțime. În dreptul palatului, își întoarseră capetele spre rege și-i zâmbiră. Semenkhere întinse brațul spre ei.

Alți muzicanți, tobe și trompete, urmau carul și precedau un altul, pe platforma căruia doi bărbați, unul purtând coroana Pământului de Sus și celălalt pe a Pământului de Jos, se băteau ritual, în ritmul tobelor. Coroana Pământului de Jos împodobea fruntea lui Horus adult, iar cealaltă pe a lui Seth, ucigașul tatălui său, Osiris. Muzicanții nu se opriră decât pentru a-i lăsa unui recitator plăcerea de a rosti câteva lămuriri. Ajunși în fața palatului, cei doi bărbați își întrerupseră lupta și se îmbrățișară, cu capetele întoarse spre rege, întrucât acesta reprezenta sfârșitul dezbinării. Uralele umplură aerul. Femeile aruncară flori luptătorilor. Însă ceva mai departe de palat, aceștia își reluau înfruntarea pentru distracția mulțimii.

O altă trupă de muzicanți, cu lire de astă dată. A treia platformă purta o adunare de zei, fiecare cu câte o mască, ascultându-l cu toții pe Horus ce-și susținea cauza în fața lor pentru a redobândi pământurile furate de unchiul său Seth, după cum explica un recitator.

Al patrulea și ultimul car, vestit de coruri, îl purta pe Horus în toată măreția sa, așezat pe un tron aurit, în mijlocul recitatorilor ce rosteau laudele adresate regelui zeilor, Ra, de către care cel ce cucerise universul.

Ajuns în dreptul terasei regale, își întoarse și el capul și-l salută pe monarh. Acesta își întinse brațul către el. Din nou zburară flori spre car și izbucniră urale.

Semenkhere se adânci în gânduri. Îl salutau pe tatăl unui prinț ce nu era fiul său.

La urma urmei, era tată așa cum era și rege: printr-un mijlocitor.

♀ Capitolul 39

VREMEA ÎMBĂLSĂMĂTORILOR

La o lună după ceremonia din templul lui Amon de la Theba, două umbre se întâlniră pe o străduță învecinată cu palatul regal.

— S-a făcut, murmură una. Unde e răsplata mea?

— Ești sigur?

— Am fost la bucătării înainte ca paharnicul să toarne vinul în carafe și am făcut ce mi-ai spus. Unde e răsplata mea?

— Dar ești sigur că ei au băut vinul?

— Vin din camera lor. Își dorm ultimul somn, unul în brațele altuia. I-am atins. Sunt reci. Unde e răsplata mea?

— Iat-o, zise cealaltă umbră.

Și implântă în burta primei umbre un pumnal. Victima scoase un icnet de durere și se prăbuși, ținându-și măruntaiele revărsate cu amândouă mâinile.

Cealaltă umbră dispăru în noaptea ce învăluia Theba.

În dimineața următoare, descoperirea cadavrului mai-marelui garderobei regale, Autib, trecu, la drept vorbind, neobservată în emoția stârnită de găsirea trupului neînsuflețit al regelui Semenkhere. Autib nu era decât un personaj de mâna a doua, despre care se făceau tot felul de comentarii ironice.

În schimb, chiar de la prânz, Theba începu să fiarbă de zvonuri nemaipomenite: regele și medicul său fuseseră găsiți morți în același pat.

La poruncile lui Thutu și Uadj Menekh, slujbașii palatului tăgăduiră zvonurile. Doar regele murise, într-adevăr, numiseră în grabă un alt medic, presupus a fi fost deținătorul real al acestei funcții de la urcarea pe tron a regelui.

Singur Humose nu crezu niciuna, nici alta. Uimirea nu-l părăsi o zi întreagă. Cine răsturnase tabla de joc a regatului? Nu știa pe cine să bănuiască mai întâi, pe Ay sau pe Horemheb, și se socoti jignit de a nu fi fost înștiințat, dacă cel puțin existau anumite informații privilegiate.

Totuși nu ajunsese la capătul nedumeririlor sale. De bună seamă, mai trebuia să-și pună întrebarea pe cine va lua în căsătorie regina Meritaton, văduvă și mamă a unui moștenitor.

Întrucât Semenkhere fusese pentru el un frate atent și blând, Tutankhaton, distrus de durere, privea, cu un sentiment vecin cu groaza, alaiurile demnitarilor ce mișunau prin palat și dintre care unii veneau să-i declare o supunere slugarnică, în vreme ce alții reușeau cu greu să-și ascundă disprețul pentru acest prinț, cu siguranță lipsit de viitor.

Tinerețea sa se încheia odată cu moartea regelui. Juca prea bine dame ca să nu-și dea seama că de-acum nu mai era decât un pion.

Emoția se dovedi de asemeni puternică și în rândul îmbălsămătorilor din Theba. Și-ar lua în sfârșit revanșa în fața confraților din Akhetaton care avuseseră privilegiul să se ocupe, la o distanță de numai câteva săptămâni, de două cadavre regale.

De data asta aveau și ei unul. Se împlineau optsprezece ani de când așteptau, făcându-și mâna pe înalți slujbași și pe curteni.

Ar fi cu adevărat o vreme bună pentru ei.

♀

A doua zi, seara, la Akhetaton, în palatul ei de nord, Maketaton, a doua soție regală, se plictisea ca de obicei de când fusese îngropată de vie, când una dintre sclave îi șopti la ureche în timpul cinei:

— Prințesă divină, eliberarea ta se apropie.

Ea o privi uimită.

— Ce tot spui?

— Regele a murit! șopti sclava.

— Cum?

— Am fost însărcinată să-ți spun că a murit ieri la Theba. Noul stăpân al regatului, bunicul tău Ay, va veni el însuși să te elibereze.

Prințesa rămase fără glas.

Dintr-o dată, cazanul cu ură și frustrare, ce fierbea în sufletul ei de luni întregi, dădu în clocot. O să-și ia revanșa! O să se răzbune! Toți cei care o umiliseră, uneltitorii, trădătorii și ucigașii cu otravă, desfrânata de soră-sa, stricatul și fățarnicul ei soț, cu toții o să simtă focul mâniei sale!

Apoi își aminti că stricatul și fățarnicul tocmai murise.

Iar sora ei rămânea moștenitoarea tronului pentru că adusese pe lume un copil.

Dar ce conta? I-ar descrie lui Ay infamia căreia îi fusese victimă. Sora ei ar fi izgonită! Apoi o idee groaznică sclipi în mintea sa tulburată: Meritaton fusese complice la otrăvirea lui Nefertiti? Ei bine, ar face-o să aibă parte de aceeași soartă! Da, da, ar otrăvi-o!

Agitația care-o cuprinsese tot rumegând aceste gânduri, îi alungă somnul. Și avea atâta nevoie de el!

Își aduse aminte de pastilele de dormit din lădița mamei sale, pe care-o descoperise în odaia lui Meritaton, cu prilejul mutării la Theba.

Când somnul o ocolea, Nefertiti lua două astfel de pastile negricioase. Fiica ei făcu la fel, înghițindu-le cu o gură de apă.

Nu știa că erau chiar pastilele strecurate pe ascuns de Pentju în lădița cu leacuri a lui Nefertiti.

Când Ay sosi la palatul de nord, două zile mai târziu, însoțit de Shabaka și de o trupă de soldați de la garnizoana din Akhetaton, fu întâmpinat de servitoarele înlăcrimate:

— Vai, soarele nostru s-a stins! se jeluiau ele. Prințesa noastră a murit.

După câteva clipe apăru și Ankhensepaton. Își primi bunicul cu o răceală aproape dușmănoasă.

— Hotărât lucru, se moare mult în familia mea, în vremurile astea.

— Unde e Meritaton? strigă Ay, roșu la față de furie.

— Habar n-am. Fără îndoială, a preferat să nu te primească.

Și-i întoarse spatele.

♀ Capitolul 40

FUGA DIN EGIPT

În aceeași noapte când Semenkhere și Aa-Sedjem își băuseră ultimul vin, Nefer Heru se trezi brusc în toiul nopții, în odaia sa de la etajul palatului regal din Akhetaton.

Auzise cumva o sistră? Visase oare? Însă nu-și amintea să fi avut vreun vis muzical.

Deschise ochii. O lampă lumina slab odaia. Prin fereastră se vedea cerul negru. Ciuli urechea. DeslușI iar sunetul sistrei. O sistră singuratică, în miez de noapte?

Ieși pe terasă și cercetă grădinile, căci zgomotul ciudat nu putea să vină decât de acolo.

Se auzi pentru a treia oară sistra. Apoi cineva imită strigătul unei bufnițe.

Nefer Heru se întoarse în cameră, o luă pe coridorul ce ducea spre scară, trecu prin fața odăii lui Meritaton, apoi pe lângă cea a doicii și a copilului.

Ciuli din nou urechea, fără a prinde vreun zgomot, apoi coborî.

În pragul porții grădinii se opri, scrutând bezna. O siluetă se contură curând pe cerul întunecat și-i arătă un obiect.

Lui Nefer Heru îi îngheță inima. Nu era o sistră, ci, ghici el, un inel mare pe care erau înșirate puzderie de inele mai mici. Totuși, omul nu era negustorul cu chip de maimuță care îi făcuse cumplita propunere, ci un zdrahon.

— A sosit ora, zise bărbatul cu voce slabă. Ești gata?

— Să fac ce?

— Să torni asta mâine în paharul necredincioasei.

Nefer Heru își miji ochii. Omul îi puse în mână o sticluță și ridică din nou falsa sistră.

— Termină cu aia! îi porunci Nefer Heru. O să-i trezești pe toți.

Rostogoli sticluța în palmă, încercând cu degetul mare pânza cernită cu care era astupată.

— Ne-am înțeles pentru mâine, da? Atunci ai să-ți primești și răsplata.

Accent aspru din sud.

— Dar cum de-a venit așa, dintr-odată, ora? Au trecut luni bune de când complicele tău a venit să mă prevină.

— Regele e mort la ora asta.

Încă o dată, inima lui Nefer Heru fu cât pe ce să se oprească. Se sprijini de pervazul de piatră.

— Mort? repetă Nefer Heru.

— Mort. El și ibovnicul său, medicul.

Cu mare greutate Nefer Heru reuși să nu-și piardă cumpătul. Mâna sa dibui pe întuneric o coadă de lemn. O pipăi pe furiș. O lopată uitată de grădinar, fără îndoială. În orice caz, o coadă groasă din lemn tare.

— Bine, mâine. Să nu uiți de răsplata mea.

— Stăpânul meu nu-și uită niciodată slujitorii.

Și se răsuci pe călcâie. Nefer Heru apucă lopata, o ridică și izbi țeasta bărbatului. Acesta se poticni și căzu înainte. Cu siguranță era doar amețit. Nefer Heru îl mai lovi o dată. Omul rămase nemișcat, cu fața în jos. Scribul așteptă o clipă, gâfâind. Apoi îl întoarse pe spate, îi deschise gura, smulse cu dinții pânza cernită ce astupa sticluța și o deșertă între buzele victimei sale.

Luă inelele de aur, puse lopata la loc și urcă la etaj. Aproape că nu reușea să-și recapete răsuflarea. Intră în camera lui Meritaton. Privi trupul iubit,

întins pe pat, luminat de lampa de veghe. Însă negreșit, făcuse zgomot, căci ea se mișcă. Se săltă brusc în capul oaselor și exclamă:

— Ce e?

Îl privi pe Nefer Heru buimacă și zări cercul cu inele din aur pe care el îl ținea în mână. Știa motivul venirii lui neașteptate.

— Ce se întâmplă? întrebă ea cu voce sugrumată.

— Pregătește-te. Fugim.

Ea păru că nu înțelege.

— Acum? În plină noapte? De ce?

— Un bărbat a venit să mă vadă. Mi-a dat o otravă pe care să ți-o torn în vin. Mi-a spus că i-au ucis pe Semenkhere și pe Aa-Sedjem. L-am omorât.

Ea scoase un țipăt.

— Nu-i adevărat!

— Trezește-o pe doică dacă trebuie să ne însoțească. Ia-ți cutia cu bijuterii. Am luat de la bărbat inelele astea de aur. Trebuie să plecăm cât mai repede. Ay va ajunge cu siguranță aici mâine pe seară sau poimâine dimineață. Vreau să cred că n-a trimis și alți emisari.

— Surorile mele…

— Nu vor păți nimic. E pornit împotriva ta, numai a ta. Ankhensepaton e o soție regală. N-o să se atingă de ea.

Meritaton se ridică, pierdută parcă, reușind cu greu să-și coordoneze mișcările. Lădița cu bijuterii fusese pregătită de mult. Mai-marele garderobei sale dormea, firește. Cu gesturi neîndemânatice, Meritaton aprinse o lampă de la flacăra de veghe și se apucă să strângă veșminte la nimereală.

— Ia-ți o mantie închisă la culoare, o sfătui el. O să-mi adun și eu lucrurile de care am nevoie. Apoi trezește-o pe doică.

— Vine cu noi?

— Doar dacă nu vrei să alăptezi copilul.

Meritaton chibzui o clipă.

— O să-l alăptez. Sau o să găsim o altă doică acolo unde vom merge. Asta ne-ar încurca. E prea limbută.

Peste mai puțin de o oră, Nefer Heru încărca ultimul cufăr pe *Surâsul lui Hathor.* Apoi urcă la etaj după Meritaton și fiul lor. Străbătură tiptil marea sală unde lotușii pluteau, închiși, în vasul lor de piatră.

Meritaton își aminti ce le spunea surorilor sale ca să le explice de ce florile se închideau în fiecare seară: trecuse Anubis.

Odată ajunși la parter, Nefer Heru se îndreptă spre bucătării ca să ia merinde: pâine, brânză, carne uscată, fructe și apă. O lumină abia deslușită vestea zorii. Dar era de-ajuns ca să dea la iveală cadavrul ce zăcea pe aleea din grădină și pe care Meritaton îl ocoli, cu scârbă, de parcă era vorba de o viperă.

Mai-marele parfumurilor o ajută pe regină să urce pe corabie, cu copilul în brațe, sui cele două coșuri cu merinde, dezlegă parâma și sări la bord. Ambarcațiunea se îndepărtă încet de mal, purtată de curent. După puțină vreme, Nefer Heru desfășură pânza și corabia alunecă tot mai repede pe apă. Copilul începu să plângă. Meritaton își aminti gesturile doicilor și, pentru prima dată, îi dădu fiului ei să sugă.

La prânz ajunseră la Memphis. Însă Nefer Heru n-avea de gând să se oprească aici. Răspundea de două făpturi care fugeau de moarte. Soarele asfințea când fixă vâsla în direcția malului, departe de Memphis, și legă în sfârșit barca de un ponton improvizat. Un bâtlan își luă zborul. Se aflau într-un târg prea mic ca să merite numele de port și unde stăteau trase la mal trei sau patru bărci de pescari. Cam la două-trei sute de pași mai încolo, câțiva copii păzeau bivolii care se scăldau și nu le aruncară fugarilor decât o privire curioasă. Nefer Heru o ajută pe Meritaton să coboare ca să se ușureze și să vadă de copil. Mâncară din provizii, apoi ea se întinse în barcă și adormi, ținând copilul strâns la piept.

Spre miezul nopții, se trezi și-i spuse lui Nefer Heru:

— Dormi puțin. O să stau de pază și am să te trezesc dacă va fi nevoie.

Porniră iar la drum curând după ivirea zorilor. Cu mijloacele pe care le avea la îndemână, Meritaton se îngriji cum putu de toaleta copilului și de a sa. Se străduia să-și stăpânească neliniștea. Înțelegea prea bine că fuga lor îl va înfuria la culme pe Ay, care-și va trimite toți oamenii pe urmele lor. Dar știa că el habar n-are de existența *Surâsului lui Hathor* și, ca atare, nu va putea să-și dea seama dacă ei fugiseră cu vreo corabie sau pe uscat. Pe deasupra, aveau un avans de două zile în fața zbirilor lui.

— Mai ales la Memphis îi va fi foarte greu să continue să ne urmărească, zise Nefer Heru ghicindu-i gândurile, pentru că nu va putea ști pe care dintre cele cinci brațe ale Marelui Fluviu vom fi apucat.

Ea se bucură că Nefer Heru era atât de priceput și dovedise un așa spirit de prevedere. Câtă dreptate avusese s-o convingă să cumpere această corabie și să țină secret acest lucru!

— Știi unde mergem?

— La hitiți. Nu vei mai fi decât regina mea și n-o să te mai cheme Meritaton, zise el zâmbind. Ce alt nume vrei?

— Khertep, răspunse ea după ce chibzui.

„Cea cu capul pe umeri.” El izbucni în râs. Ea zâmbi pentru întâia oară de când începuse ceea ce i se părea o veșnicie de grozăvii. Încă refuza cu îndârjire să se gândească la Semenkhere, temându-se să nu-și piardă și puținele forțe ce-i rămăseseră.

— Și tu?

— Nu cred ca numele meu să aibă prea mare importanță. Sunt tot Nefer Heru al tău. Ține minte ce vom spune: ne-am pierdut toată agoniseala în Cele Două Pământuri și am plecat să începem o nouă viață altundeva.

În zori, el cercetă umbra unui băț înfipt vertical în banca de pe corabie.

— Ce e?

— Acul meu solar. Corabia e stabilă și mă folosesc de asta ca să corectez direcția.

Însă apoi cercetă umbra în repetate rânduri, de-a lungul zilei, chiar și când corabia se mișca. Meritaton își aminti câte învățase el despre îndeletnicirea de marinar. În felul acesta, Nefer Heru pătrunse pe brațul cel mai de la est al Marelui Fluviu și, spre seară, ajunseseră la unul dintre lacurile Întinderii Negre[17].

Meritaton se întrebă dacă va mai dormi vreodată într-un pat și simți nostalgia sălii de baie din palatul de la Akhetaton și a unui prânz cald! Părul îi creștea și peruca, brăzdată cu alb din pricina sării, îi aluneca. Câteva unghii i se rupseseră, dar nu se mai gândea să le pilească.

Dar nimic nu avea importanță! Putea să-și hrănească fiul. Privi spre mica făptură. Uneori nu-i venea a crede că ea o adusese pe lume.

În timpul unui popas pe țărmul întinderii Negre zări o pisică rătăcită. Animalul își întoarse capul spre ea. Meritaton încremeni. Ochiul stâng al pisicii era acoperit de albeață.

Ochiul malefic al lui Nefertiti.

Se cutremură și se gândi la puterea ce i se atribuia acelui ochi. Dar ea respinsese întotdeauna această superstiție. Însă faptul nu putea fi tăgăduit: de dincolo de mormânt, mama sa îl distrusese pe Semenkhere. Și fusese cât pe ce s-o distrugă și pe ea pentru că-și legase soarta de rivalul pe care ea îl ura.

Goni animalul, care fugi scoțând un mieunat sălbatic și sinistru.

Îndrăzni, în sfârșit, să se gândească la Semenkhere.

Imaginea porumbelului rănit ce se adăpostise în odaia ei îi veni în minte cu o tărie neașteptată. Semenkhere fusese acel porumbel. Nu avusese niciodată în sânge forța năvalnică a vânătorilor de putere. Un visător, ca și fratele lui.

Se gândi, de asemeni, și la Ay. Fără îndoială nerăbdarea pusese stăpânire pe el după nașterea copilului. Văzuse cum puterea îi scapă printre degete și hotărâse să pună preoțimea și armata în fața faptului împlinit, așa cum făcuse și în cazul ginerelui său, Akhenaton.

Opt zile mai târziu, după ce se opriseră de câteva ori ca să cumpere pâine, brânză, apă, bere și fructe, părăsiră lacurile și Meritaton văzu pentru prima dată marea. Îi descoperi imensitatea și îi respiră cu uimire stropii purtați de vânt. Pescărușii țipau. Iată, așadar, Întinderea Verde pe care odinioară, căci era deja odinioară, Tutankhaton ceruse s-o vadă, în timpul unei plimbări cu *Gloria lui Amon.*

Era tot apă, dar i se păru întru totul diferită de cea a Marelui Fluviu. El era de parte bărbătească în timp ce în acest element necunoscut, Meritaton ghici o putere feminină fără pereche și de neîmblânzit, așa cum nici Hathor n-ar avea vreodată. Dar i se făcu iute frică de violența și de mugetele ei, de valurile și de vânturile intense ce umflau pânza corăbiei cu pasiune, dacă nu cu furie.

Surâsul lui Hathor nu era construită pentru mare.

Se clătina și sălta atât de înspăimântător, încât Meritaton, udă leoarcă și agățându-se de ce nimerea, crezu în câteva rânduri că i-a venit sfârșitul. Apa se strângea pe fundul corăbiei și, la rugămintea lui Nefer Heru, Meritaton trebui s-o scoată cu un castron mare. Călătoria devenea de-a dreptul periculoasă. De aceea Nefer Heru navigă cât de aproape de coastă se putea, în vreme ce în larg, alte vase cu pânză pătrată păreau să înfrunte valurile cu mai mult curaj.

În sfârșit, la două săptămâni după ce părăsiseră Akhetatonul, zăriră un port. Nefer Heru se îndreptă într-acolo.

— Trebuie să fie Akko, șopti el.

Marinarii de pe chei se uitară cu mare curiozitate la corabia cu formă necunoscută. O femeie palidă, cu un copil în brațe, puse piciorul pe pământ, împleticindu-se. Purta o perucă neobișnuită, decolorată și strâmbă. Mâinile îi erau aspre, unghiile rupte și picioarele albite de sare. Nimeni nu putea bănui că fusese regină.

Bărbatul legă barca de un ponton.

Apoi se adresă oamenilor de pe chei și izbuti să se facă înțeles: exista vreun han în apropiere? După ce căpătă răspunsul, se apucă să descarce corabia.

Anubis avea să-i mai aștepte câțiva ani. Reușiseră să fugă din regatul său.

Note biografice
ale personajelor istorice din acest roman

Cronologia domniilor succesive de la sfârșitul celei de-a XVIII-a dinastii, solicită de zeci de ani perspicacitatea egiptologilor, dar n-a fost posibil până acum să se ajungă la un consens. Datele indicate de noi sunt stabilite luând ca reper moartea lui Tutankhamon, fixată de eminentul egiptolog Christiane Desroches-Noblecourt aproximativ în anul 1342 î.Hr. Durata domniilor anterioare și ulterioare fiind în bună măsură cunoscută, putem prin urmare să reconstituim o cronologie „rezonabilă”.

Akhenaton

Fiul lui Amenophis, sau Amenhotep al III-lea, și al reginei Ty, e unul dintre cei mai celebri faraoni ai Egiptului antic. A domnit șaptesprezece ani, teoretic între 1373 și 1356 î.Hr. și a murit în jurul vârstei de treizeci și șapte-treizeci și opt de ani. Nu i s-a descoperit mumia, care ar permite să se facă lumină în această privință, dar și în cea a bolii de care se pare că a fost atins și care ar putea fi boala lui Marfan, cauză a anomaliilor sale fizice. În mod abuziv e considerat „inventatorul monoteismului”, deși politeismul egiptean se întemeia pe credința într-un zeu unic cu manifestări multiple și a cărui primă emanație era Ra. Cultul exclusiv al discului solar, Aton, fusese deja instituit de către tatăl său și trebuie calificat mai degrabă drept monolatrie. În al șaselea an de domnie, Amenophis al IV-lea și-a luat numele de Akhenaton. Constructor al noii capitale Akhetaton, „Orizontul lui Aton”, astăzi cunoscută sub numele de Tell el-Amarna, unde s-a instalat pe la 1349 î.Hr., Akhenaton s-a îndepărtat de cler, din cauza jafurilor comise din ordinul său asupra monumentelor și obiectelor aparținând cultelor tradiționale, dar și de armată prin condamnabilul dezinteres arătat domeniului militar. Domnia sa dezastruoasă a dus la pierderea provinciilor Palestina, Siria și Sudan, precum și la o stare de răzvrătire cronică a provinciilor.

Nefertiti

Fiica lui Ay, soția lui Akhenaton, Nefertiti e la fel de celebră ca soțul ei, dar și ca Gioconda, datorită extraordinarei sale frumuseți – numele ei înseamnă „Frumoasa a sosit” –, devenită cunoscută grație faimosului bust de la Aegyptisches Museum din Berlin și a numeroaselor reprezentări de la Tell el-Amarna. Ea i-a succedat lui Satamon, fiica lui Amenophis al III-lea, pe care tatăl său a consacrat-o soție regală, unindu-se cu ea, și pe care Akhenaton, fratele acesteia, a luat-o mai târziu de soție și a făcut-o regină. Nenumărate imagini din cursul domniei sale celebrează fericirea ei conjugală și familială, dar, fiind vorba de comenzi regale, ne este îngăduit a ne îndoi de verosimilitatea lor. De fapt, în jurul celui de-al doisprezecelea an al domniei soțului său, Nefertiti dispare de la Curte, aproximativ în vremea când Semenkhere apare alături de Akhenaton și devine regent. Numeroase indicii ne determină să credem că Nefertiti a încercat să domnească sau a domnit efectiv după moartea soțului ei și a apărat cultul lui Aton. Unele ipoteze, nefondate, încearcă s-o identifice cu Semenkhere. O sumedenie de indicii i-au convins pe mai mulți arheologi că ei îi aparține mumia, deteriorată intenționat, descoperită în 2003 în mormântul KV35 din Valea Regilor, din Egiptul de Sus.

Tema „ochiul malefic” ne-a fost inspirată de lipsa ochiului stâng al bustului de la Berlin. O crestătură din partea de jos a orbitei indică faptul că ochiul a fost scos intenționat, ceea ce nu poate constitui decât un act simbolic de rea-voință. În felul acesta statuia a fost deposedată de puterea de a face rău…

Semenkhere

Fiu al lui Amenophis al III-lea și al unei soții mitanniene – regii puteau contracta mai multe căsătorii, frate vitreg al lui Akhenaton, Semenkhere este, indiscutabil, personajul cel mai enigmatic și mai „incomod” din dinastia a XVIII-a. Favorit al lui Akhenaton, alături de care e înfățișat într-o atitudine amoroasă, pare să fi avut cu fratele său vitreg o relație incestuoasă și homosexuală, ceea ce explică fără îndoială de ce mumia sa a fost găsită într-un sarcofag de femeie, fără însemne regale. Analiza mumiei indică o vârstă cuprinsă între douăzeci și douăzeci și cinci de ani, ceea ce nu implică faptul că a devenit regent pe la șaisprezece sau douăzeci și unu de ani. Numele său este pur și simplu omis din unele liste cu regi, însă cu toate acestea nu încape îndoială că a domnit, chiar pentru scurtă vreme – mai

puțin de doi ani, între 1354 și 1352 î.Hr. – și că la urcarea pe tron s-a căsătorit cu Meritaton, cea mai mare dintre fiicele lui Akhenaton și ale lui Nefertiti, și prima soție regală.

Meritaton

Fiica cea mai mare a cuplului Akhenaton-Nefertiti, Meritaton s-a născut, se pare, în cel de-al doilea sau în cel de-al treilea an de domnie a lui Akhenaton (1370 sau 1369 î.Hr.). Consacrată ca primă soție regală prin căsătoria cu propriul tată – noțiunea de incest nu exista în Egiptul antic – l-a luat de bărbat, la șaisprezece sau șaptesprezece ani, pe Semenkhere, când acesta a urcat pe tron, apoi a dispărut în mod misterios după moartea lui. Nu se știe dacă au avut copii.

Maketaton

Soră mai mică a lui Meritaton și a doua soție regală, Maketaton nu e cunoscută decât din rare mențiuni. S-ar fi născut înainte de sfârșitul celui de-al patrulea an de domnie a tatălui ei. Nu se cunoaște data morții, în orice caz survenită după cel de-al doisprezecelea an de domnie a lui Akhenaton.

Ankhensepaton

Născută în cel de-al șaselea an de domnie a tatălui ei, și a treia soție regală, Ankhensepaton este cea mai cunoscută dintre fiicele lui Akhenaton și cea cu destinul cel mai zbuciumat. La vârsta de aproximativ treisprezece ani s-a căsătorit cu Tutankhaton (vezi *Măștile lui Tutankhamon*). Unii istorici o consideră mama celei de-a șasea prințese, Setepenre, concepută cu tatăl ei Akhenaton. N-am reținut această ipoteză, evident șocantă pentru sensibilitățile contemporane, din rațiuni ce țin de fiziologie: când Akhenaton a murit, ea avea după toate probabilitățile în jur de unsprezece ani și desigur că nu pe patul de moarte ar fi lăsat-o el însărcinată. Este imposibil ca o fetiță de nouă sau zece ani să poată duce la capăt o sarcină, cu atât mai puțin cu cât Setepenre pare să se fi născut în cel de-al nouălea an de domnie a lui Akhenaton.

Neferneferneruaton-Tashery, Neferneferure, Setepenre

Cele mai mici dintre cele șase fiice ale cuplului Akhenaton-Nefertiti, ele nu par să fi ocupat un loc însemnat în istoria epocii.

Ay

„Prinț fără coroană” al ținutului Akhmim, Ay, de origine nubiană, a exercitat o influență considerabilă în timpul domniilor lui Amenophis al III-lea și Akhenaton. Toate legăturile sale de rudenie îi hărăzeau un asemenea destin. Frate al reginei Ty, tată al lui Nefertiti, ea însăși regină, și al lui Mutnejmet, soția lui Horemheb, cel mai puternic general din regat, văr (sau frate) al unui alt militar puternic, Nakhtim, Ay era, neîndoielnic, un bărbat care prinsese gustul puterii. Ambițiile pe care i le atribuie acest roman nu sunt, desigur, exagerate. Faptul că era cumnatul unui rege, socrul urmașului său și aliatul celor mai puternici doi generali ai regimului nu putea decât să-l încurajeze să aspire la tron.

Tutankhamon

Data nașterii și cea a morții acestui rege, ca și identitatea părinților săi au constituit obiectul a numeroase speculații. Ni s-a părut prudent să ne raliem opiniei lui Christiane Desroches-Noblecourt: Tutankhamon s-a născut aproximativ în 1361 și a murit în jurul anului 1342 î.Hr.

În sfârșit, Horemheb, Nakhtim, marele preot Panesy, Thutu, Pentju, Maya și Mahu sunt personaje istorice.

Pentru a nu-l deruta inutil pe cititor, am păstrat numele grecești tradiționale pentru numeroase așezări: Theba, Memphis, Hermopolis, Heliopolis, Abydos etc.

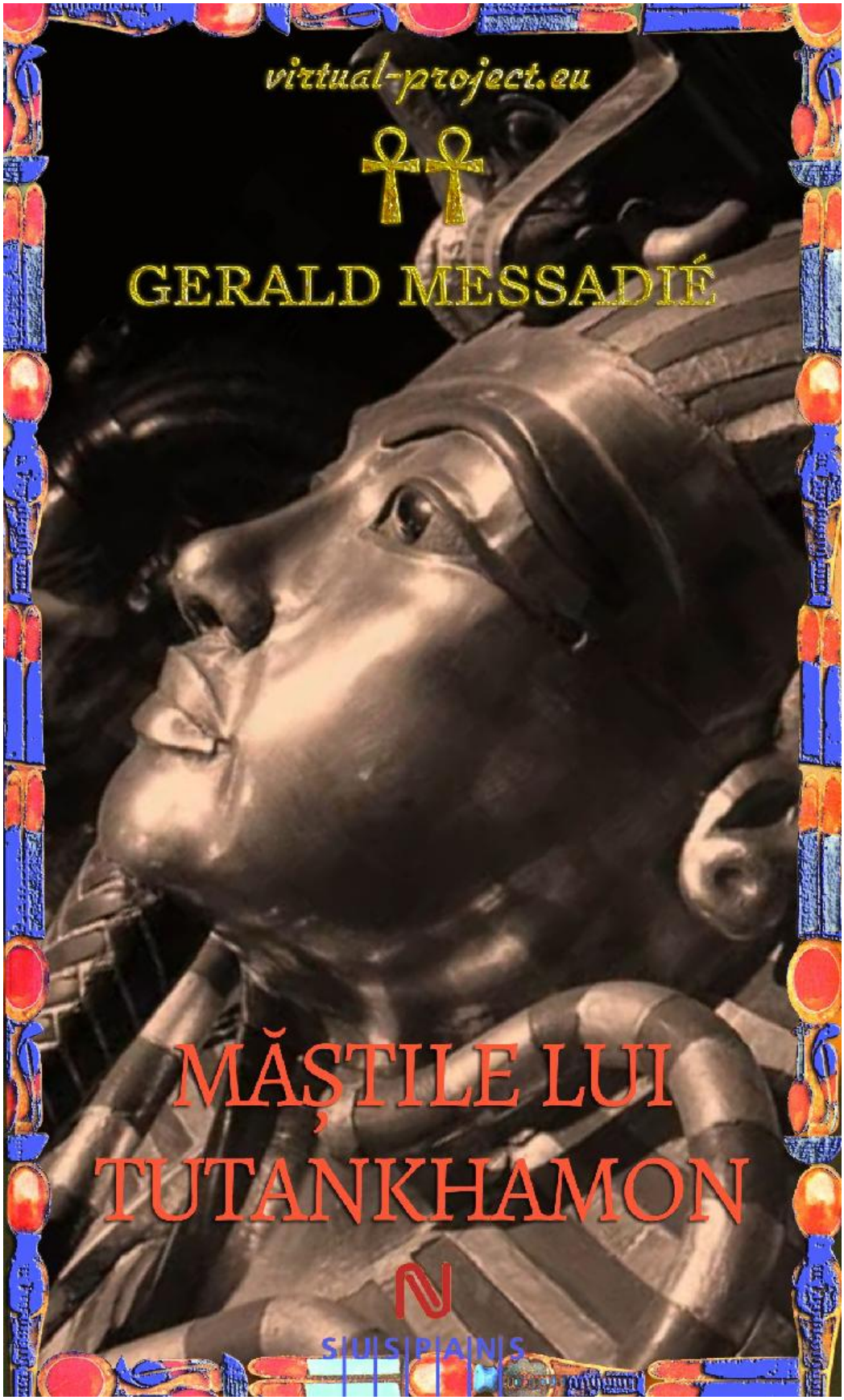
virtual-project.eu
GERALD MESSADIÉ
MĂȘTILE LUI
TUTANKHAMON
SUSPANS

GERALD MESSADIÉ

Furtuni pe Nil

MĂȘTILE LUI TUTANKHAMON

Original: *Orages sur le Nil*
Tome 2: *Les masques de Toutankhamon* (2004)
Traducere din franceză: Mihaela Stan

NEMIRA

• PRIMA PARTE •

ȚARA AL CĂREI REGE ERA UN COPIL

♀ Capitolul 1

DISPARIȚII MISTERIOASE

Pentru a saluta, ca de obicei, răsăritul soarelui, ibișii albi cuibăriți în sicomorii de pe malurile Marelui Fluviu, în fața Marelui Templu al lui Amon din Karnak, scoaseră țipete guturale și însemnară ici și colo cu găinați solul proaspăt greblat. Cel din ajun fusese adunat cu atenție de către grădinarii marelui preot Humose. Dăruit de pasărea sacră, forma pământeană a zeului tuturor științelor, Thoth, el reprezenta, cu adevărat, un îngrășământ prețios.

Apoi păsările își luară zborul bătând semeț din aripi și porniră în căutarea primei mese a zilei: plevușcă, mormoloci, melci, miriapozi leneși și alte bunătăți.

Un bărbat coborî în grabă de pe corabia ce tocmai acostase la ponton, în dreptul reședinței marelui preot. Cu pas iute, apucă pe drumul pietruit ce ducea spre augusta locuință. Trecu de portalul solidului zid de incintă, străbătu grădina cu trandafiri și ajunse la impozanta galerie exterioară. Un slujitor îl întâmpină cu vădită surprindere, dispăru înăuntrul casei și se întoarse în scurtă vreme. Apoi îl conduse pe oaspete dincolo de umbrarul acoperit de viță-de-vie și iasomie, spre odăile particulare ale marelui preot.

Aflat în sala de baie, Humose își lăsase trupul impunător în seama servitorilor ce se îngrijeau de abluțiunile sale rituale. După ce băieșii îl săpuniseră din cap până-n picioare și-l clătiseră, bărbierul începu să-l radă pe înaltul demnitar: țeasta, obrajii, torsul, pubisul și părțile intime, subsuorile, brațele și picioarele. Chiar și micile smocuri de păr de pe degetele mari de la picioare erau sacrificate fără milă. Lipsa părului de pe pielea întâiului slujitor al zeului-zeilor era o condiție obligatorie a curățeniei sale rituale.

Scribul postat afară, la ușă, anunță sosirea mesagerului. Humose ridică din sprâncene a mirare. Ce putea să i se aducă la cunoștință atât de devreme? Întoarse capul și uimirea îi spori când îl recunoscu pe oaspete: era fiul lui Uadj Menekh, întâiul șambelan al regelui.

— Preacinstite mare preot, tata a socotit de cuviință să mă trimită degrabă la tine ca să-ți împărtășesc o veste foarte importantă și din cale-afară de tristă: regele a murit.

Humose, scribul care-l condusese pe mesager, cei doi băieși, bărbierul și ucenicul său încremeniră.

— Când? întrebă într-un târziu marele preot.

— Servitorul care-i ducea regelui prima masă a zilei l-a găsit azi-dimineață fără suflare. Alături zăcea mort medicul său, Aâ-Sedjem. M-am urcat imediat pe corabia palatului ca să traversez Marele Fluviu și să vin să-ți spun.

Humose se încruntă: moartea celor doi însemna ucidere prin otrăvire.

Lucru și mai grav, de astă dată nu primise nicio informare. Cineva punea în practică, fără consimțământul său, asemenea planuri primejdioase. Ce-i drept, Humose nu se ferise să rostească vorbe aspre la adresa răposatului rege, Semenkhere. Totuși, n-ar fi încuviințat niciodată înlăturarea atât de brutală a suveranului. Ba chiar s-ar fi împotrivit. În fond, Semenkhere încurajase întoarcerea la vechile culte.

Moartea tânărului rege era cu atât mai supărătoare, cu cât survenea la puțină vreme după dispariția bruscă a predecesorului său, Akhenaton, și a soției acestuia, Nefertiti, care-și arogase dreptul de a-i urma la tron.

— Așteaptă-mă, voi fi gata imediat, îi spuse el mesagerului. Să i se ofere o gustare fiului șambelanului, îi porunci scribului.

Bărbierul se grăbi să-și isprăvească treaba și trupul lui Humose fu încă o dată spălat în cabina pardosită din vârful căreia un sclav turna, printr-o placă de piatră găurită, apă filtrată prin nisip. Scăpat și de ultimele resturi de păr, marele preot își puse sandalele și-și înfășură în jurul șoldurilor și al pântecului bombat o bucată lată de pânză. Apoi chemă la sine un scrib și pe al doilea preot și se apropie de fiul lui Uadj Menekh care, așezat sub umbrar, termina de mâncat o plăcintă cu miere.

— Haide, îi zise Humose, o să traversăm fluviul împreună.

O oră mai târziu, treceau cu toții de portalul palatului regal. Uadj Menekh, în culmea deznădejdii, îi primi numaidecât. După câteva clipe,

înștiințat de prezența marelui preot în incinta palatului, vizirul Thutu se grăbi să li se alăture în sala de audiențe a lui Uadj Menekh.

Cei patru bărbați schimbară între ei cuvenitele formule de salut, cele rostite de fiul lui Uadj Menekh dovedindu-se mult mai elaborate decât ale tatălui său. Lucru firesc, întrucât tânărul aspira la o carieră la Curte. Vizirul, șambelanul și marele preot se priviră câteva clipe. În ochi li se citeau nervozitatea și îngrijorarea. Toți împărtășeau aceeași consternare și furie.

— Bun, zise Humose vorbind fără ocolișuri, așa cum obișnuia, avem de-a face cu o crimă.

Cuvintele lui îl umplură de groază pe Uadj Menekh, care rămase cu gura căscată.

— Nu încape nicio îndoială! continuă marele preot, pe un ton autoritar. Regele și medicul său au fost găsiți morți în patul lor, nu-i așa?

Thutu încuviință din cap.

— Se știe cine a putut să pună la cale asta? întrebă Humose, cu o voce din care răzbăteau, parcă, tunete și fulgere.

Privirea mânioasă pe care o plimbă peste chipurile celor prezenți sporea amenințarea implicită a întrebării.

Nimeni nu răspunse. Neîndoielnic, autorul dublei otrăviri va avea de înfruntat de-acum înainte un dușman redutabil în persoana marelui preot al lui Amon.

Fulgerele din ochii lui Humose se abătură asupra vizirului. Thutu îi susținu cu calm privirea.

— N-am nicio idee, preacinstite mare preot. Moartea suveranului nostru e o nenorocire care-i aruncă pe toți slujitorii săi în ghearele mâhnirii și ale neliniștii. Regatul e în primejdie. Va trebui ca regina să se căsătorească iute cu un succesor care să ia în mâini frâiele puterii. O să întrunesc Consiliul regal ca să discutăm despre asta cu mai-marii armatei.

— Nici comandantul gărzilor nu știe cine ar putea fi vinovatul? întrebă Humose.

Thutu se ridică, se duse la ușă, își strigă secretarul care aștepta afară și-i ceru să meargă să-l cheme de acasă pe Mahu, comandantul gărzilor. Scribul răspunse că acesta tocmai sosise la palat și cerea să-l vadă pe vizir. Câteva clipe mai târziu, Mahu intră în cameră, cu chipul răvășit. Se uită la bărbații adunați acolo și tulburarea lui păru și mai vădită.

Humose luă cuvântul:

— Vrednice comandant al gărzilor, totul duce la ideea că moartea regelui a fost pricinuită de otravă. Ai idee cine a putut săvârși o crimă atât de josnică?

Mahu clătină din cap.

— Ar fi posibil ca regina să-și fi otrăvit soțul pentru a-și numi ibovnicul moștenitor al coroanei?

Absurditatea unei atari presupuneri îl făcu încă o dată pe Uadj Menekh să tresară. Fiul său își împinse bărbia înainte, uluit de întrebarea marelui preot. Mahu făcu ochii mari. Până și Thutu păru că-ncremenește. Îți trebuia mult cinism ca să-ți închipui că regina Meritaton și-ar fi asasinat soțul pentru a-l ridica pe scribul Nefer Heru, mai-marele parfumurilor și ibovnicul ei, la demnitatea regală. Să-și fi pierdut regina mințile? Sau să fi moștenit ura mamei sale, Nefertiti, față de Semenkhere?

— Cugetul meu respinge o asemenea supoziție, răspunse Mahu.

Expresia de pe chipul lui Humose deveni ironică și chiar ușor îngăduitoare. Aștepta de la comandantul gărzilor altă atitudine, nu considerente morale.

— Unde e regina? întrebă el.

— La Akhetaton. Am trimis un mesager s-o înștiințeze despre moartea soțului ei, pentru ca ea să se întoarcă la Theba în cel mai scurt timp și să asiste la adunarea Consiliului regal, din care face parte.

— Nu, nu cred că regina ar fi putut săvârși o astfel de nelegiuire, repetă Mahu. Știu că o lega de rege o profundă afecțiune. Dar nu-i mai puțin adevărat că avem de-a face cu un complot în toată regula.

Toți își întoarseră privirile spre el, așteptând explicații.

— Mai-marele garderobei, Autib, a fost găsit mort azi-dimineață. Cineva l-a ucis astă-noapte cu o lovitură de cuțit în pântece.

— Și ce înseamnă asta? întrebă Humose.

— Nu știu. Poate că el le-a dat otrava regelui și medicului său, Aâ-Sedjem, răspunse Mahu. Iar cel care-l va fi plătit s-o facă s-a descotorosit apoi de un martor stânjenitor.

Fiecare medită la această posibilitate.

— Autib cunoștea oameni ciudați, cu faimă îndoielnică, adăugă Mahu.

— În orice caz, voi da ordin ca moartea lui Aâ-Sedjem să nu fie pusă în legătură cu cea a regelui, hotărî Thutu.

Humose încuviință printr-o mișcare a capului.

— Dar Ay unde este? întrebă el.

— La Akhmim, îl lămuri Mahu.

— O să-l chemați la adunarea Consiliului regal?

— Nu mai face parte din el, răspunse Thutu. Numărul membrilor Consiliului regal e cel minim: regina, Maya și cu mine.

— Dar Tutankhaton unde se află? mai vru să știe Humose.

— Aici, la Theba, în palat. Fără îndoială, până la ora asta a primit trista veste.

— Bine, zise Humose ridicându-se, mă întorc la Karnak. V-aș rămâne îndatorat dacă m-ați ține la curent cu ce se mai întâmplă.

— N-o să uităm, zise Thutu, ridicându-se la rândul său pentru a-l conduce pe marele preot la ușă.

Vizirul observă că marele preot nu reiterase acuzațiile la adresa soției regelui și că se abținuse să-l învinuiască pe Ay.

În prag cei doi bărbați se întâlniră cu prințul Tutankhaton care plângea. Humose se uită îngândurat la băiat.

— Cum e posibil? întrebă prințul pe un ton în care se amestecau indignarea și durerea. Cum?… Cine?…

— Asta mă străduiesc și eu să aflu, îi răspunse Thutu, mișcat de tulburarea tânărului prinț.

Rămaseră față în față o clipă nesfârșită, în timp ce marele preot își chemă suita și părăsi palatul. Într-un târziu, Thutu îl pofti în odaia sa de lucru pe fratele regelui mort.

Oare va fi nevoie să explice încă unui prinț că asasinatele politice sunt inevitabile în lupta pentru putere?

♀

Două zile mai târziu, în odaia sa de lucru, Thutu asculta, abătut, raportul mesagerului trimis în grabă la Akhetaton pentru a o înștiința pe regina Meritaton despre moartea soțului ei.

Vizirul înghiți în sec.

— Cum adică dispărută? întrebă el în cele din urmă.

— Onorate stăpâne, când s-a trezit, doica nu l-a găsit în leagăn pe micul prinț, așa că s-a dus, în culmea agitației, să-i spună reginei. Dar n-a găsit-o nici pe ea. A căutat-o zadarnic în tot palatul. Întâia însoțitoare a reginei, mai-marea peste garderobă și ceilalți servitori i-au sărit în ajutor, scotocind pretutindeni fără niciun rezultat. Atunci prințesa Ankhensepaton a intrat în odaia surorii sale mai mari și, după ce s-a uitat cu luare-aminte, le-a spus că regina plecase, de vreme ce-și luase lucrurile personale.

— Dar mai-marele parfumurilor, Nefer Heru?

— Și el a dispărut. Mai mult, în grădină a fost descoperit trupul neînsuflețit al unui bărbat despre care nimeni n-a putut spune cine e. Avea urme de lovituri la cap.

— Ce-i cu toată povestea asta? izbucni Thutu plesnindu-se peste coapsă. Cum a putut regina să dispară fără urmă? Și cu prințul moștenitor pe deasupra?

— Nimeni nu știe, onorate stăpâne.

Thutu îi ceru secretarului său să meargă să-l caute pe Mahu.

— Dar asta nu-i tot, onorate stăpâne, continuă mesagerul. Când eram acolo, slugile din palatul de nord, înlăcrimate, au venit să-i spună reginei că prințesa Maketaton, sora sa, exilată în acel palat, fusese găsită moartă în patul ei. Cum n-au dat de regină, au înștiințat-o pe prințesa Ankhensepaton…

Chiar atunci Mahu intră în odaie. Vizirul îl rugă pe mesager să-i povestească și lui ce aflase. Comandantul gărzilor rămase cu gura căscată.

— Situația e din cale-afară de gravă! exclamă Mahu. Regele a murit, regina a dispărut! Regatul e decapitat!

— Trebuie neapărat să împiedicăm răspândirea veștilor, concluzionă Thutu. Nimic din ce-am auzit aici nu trebuie să treacă dincolo de acești pereți. Moartea regelui va fi ținută secretă trei zile, iar dispariția reginei până la o dată pe care o vom hotărî mai târziu.

Îi ceru secretarului să se ducă numaidecât la Humose și să-l roage să-i facă cinstea de a-l vizita, având în vedere împrejurările ieșite din comun.

— Așteaptă, onorate stăpân, zise mesagerul. Cât am stat la Akhetaton am mai aflat că Înălțimea Sa Ay fusese cu câteva ore înainte la palatul de nord și, găsind-o pe prințesa Maketaton moartă, s-a dus apoi la palatul regal s-o vadă pe regină. Dar, spre marea sa surprindere, a aflat că suverana dispăruse. Așa că a avut doar o scurtă discuție cu prințesa Ankhensepaton…

— Se știe ce și-au spus? întrebă Mahu.

— Da, am tras-o de limbă, discret, pe doică. Prințesa Ankhensepaton nu i-a arătat bunicului său respectul cuvenit. I-a spus verde-n față că de la o vreme încoace se moare cam mult în familia ei, apoi i-a întors spatele fără să-și ia rămas-bun.

Thutu își înăbuși râsul.

— Unde se află acum Ay?

— Din câte-am auzit, onorate stăpâne, a plecat îndată spre Akhmim, în culmea nemulțumirii.

Mahu se ridică și anunță că va porni neîntârziat spre Akhetaton ca să încerce să afle mai multe despre dispariția reginei și a prințului moștenitor, fără a o mai pune la socoteală pe cea a lui Nefer Heru.

Toate întâmplările acestea n-aveau nicio noimă.

♀ Capitolul 2

CE ȘTIA PRINȚESA

Briza umfla pânzele bărcilor de pe Marele Fluviu, suflând cu putere. Peștii *tilapia,* bibanii și oxirincii săreau ca de obicei din undele bogate ca să înhațe libelulele și furnicile-leu imprudente care atingeau în treacăt luciul apei.

Pe străzile din Theba, ca și pe cele din Memphis, Heliopolis, Abydos și din alte orașe, zarzavagiii își lăudau cu aceleași litanii dintotdeauna prospețimea castraveților, a lăptucilor, ridichilor, cepelor, pepenilor galbeni și verzi crescuți în grădinile lor. Vânzătorii de vase din argilă și de nisip fin pentru filtrarea apei ridicau în slăvi mărfurile și virtuțile lor.

În schimbul unui inel de aramă, pe lângă prețul papirusului, scribii întocmeau, ca de obicei, în dughenele lor cereri către administrație, scrisori către părinți aflați departe, înțelegeri negustorești și bilete de dragoste către cutare doamnă sau cutare văduvă bogată.

La căderea serii, prin taverne, în sunetul lăutelor, în răpăitul perlelor *minot,* al tamburinelor și al tobelor *kemkem,* dansatoare abia trecute de vârsta copilăriei își răsuceau trupurile zvelte și epilate pentru a le desfăta ochii – și nu numai – mușteriilor ce stăteau pe rogojini, bând bere și vin de palmier.

Dar, în Regatul Celor Două Pământuri, o oarecare neliniște rodea sufletele, asemenea mucegaiului tenace care roade lemnul și nu se lasă biruit decât de flacăra unei torțe. Oamenii de vază din regat, marii stăpâni de pământuri sau marii negustori își făceau griji, iar prefecții cunoșteau influența pe care acești bogătași o aveau asupra bunului mers al țării.

Vestea morții regelui Semenkhere, pe numele său oficial Ankheperure Neferkeheperure, se răspândise de-a lungul văii, de pe malurile Întinderii

Verzi până la hotarele Țării Kush, și-i lăsase pe toți înmărmuriți. Nu că regele ar fi fost din cale-afară de iubit. Domnise atât de puțin timp, nici măcar șaptesprezece luni, încât supușii n-avuseseră vreme să-și facă o părere despre el. Dar era pentru a treia oară în doar trei ani când tronul rămânea brusc gol.

În plus, de astă dată situația era diferită. După moartea regelui Akhenaton, totul părea să-l arate drept moștenitor, cu experiența necesară pentru a prelua frâiele puterii, pe fratele său vitreg, Semenkhere, cu care, de altfel, împărțise tronul timp de trei ani.

Nu încăpea îndoială însă că fusese îndepărtat de la putere de către văduva Nefertiti, capabilă să poarte coroana de rege după ce o purtase pe cea de regină. Nu luase și ea parte la cârmuire pe vremea când soțul ei era la putere?

Dar domnia lui Nefertiti fusese scurtă. O boală misterioasă o răpusese chiar când sosea la înmormântarea soțului ei. Prin urmare, Semenkhere redobândise tronul uzurpat și regalitatea lui devenise legitimă prin căsătoria cu Meritaton, cea mai mare dintre fiicele cuplului regal Akhenaton-Nefertiti. Și, din unirea lor, venise pe lume un băiețel.

Așadar, acum alegerea se impunea de la sine. Fiul cuplului regal era încă un prunc, iar fratele vitreg al regelui, Tutankhaton, avea doar zece ani. Însă o mare parte a preoțimii îl privea cu neîncredere, deoarece fusese crescut în disprețuitul cult al lui Aton. Și majoritatea notabilităților din Theba, din Memphis și din alte orașe mari își făceau griji pentru că pe tron ar putea urca un nou susținător habotnic al Discului solar. De-abia reușiseră să-l convingă pe Semenkhere să se încoroneze la Theba! Vor trebui oare să lupte iarăși ca să recucerească terenul câștigat atât de greu?

Prin urmare, situația era îngrijorătoare. Cine conducea țara? Tulburarea resimțită la palatul din Theba, în dimineața în care fusese descoperit trupul neînsuflețit al lui Semenkhere, încă se răspândea în Vale, când a apărut un alt motiv de îngrijorare.

La drept vorbind, secretele sunt ca mirosurile: trec de toate ușile. Negreșit, autoritatea lui Thutu și a lui Mahu era suficient de mare în Theba pentru a tăinui câteva zile vestea morții lui Aâ-Sedjem în același pat cu stăpânul său și pe cea a dispariției reginei și a prințului moștenitor, dar ea nu se manifesta și la Akhetaton. Aici, slugile din palat aflaseră totul despre dispariția reginei Meritaton, a pruncului ei și a mai-marelui parfumurilor. Și

povestiseră oricui a vrut să asculte. Zvonurile alergau ca niște șoareci care ies în fugă dintr-o casă în flăcări.

În felul acesta, marele preot al lui Ptah din Memphis, Nefertep, află despre dispariția reginei, presupusă a fi rămas un secret pentru întregul regat, și despre moartea misterioasă a prințesei Maketaton. Tulburat, Nefertep se duse la generalul Horemheb ca să-l chestioneze în legătură cu asemenea întâmplări de neînchipuit. Ascultându-l, generalul rămase năuc. Nu fusese înștiințat decât despre moartea regelui, în rest habar n-avea de nimic. Iar acum descoperea dintr-odată că tronul era vacant. Toate astea ridicau numeroase semne de întrebare.

Horemheb se urcă pe corabie împreună cu Nefertep și porni spre Theba ca să ceară lămuriri de la vizirul Thutu. Acesta amuți de uimire. Tot ce credea el că ținuse ascuns de urechile supușilor se spunea fără sfială în locuri publice. Se pomeni în situația soțului, singurul care nu știe că nevasta îl înșală.

Odată depășit primul moment de confuzie, Thutu hotărî să discute cu Humose și cu Maya, în prezența prințului Tutankhaton, îndată ce Mahu se va întoarce de la Akhetaton și vor dispune de suficiente informații ca să poată lua măsurile care se impuneau.

♀

Cu mâinile împreunate pe genunchi, stând pe un jilț sub umbrarul din grădina palatului prințeselor, Ankhensepaton îl privea cu atenție pe oaspetele său, comandantul poliției regatului, care era descumpănit. Ultimele dăți când o văzuse, a treia soție regală era o fetiță zglobie, ce nu conștientiza importanța rangului său și gata oricând să râdă sau să plângă, iar acum se găsea în fața unei prințese ce uitase pentru totdeauna de fericirea copilăriei, din pricina frământărilor ce-i puneau la încercare familia.

Câtă severitate! Câtă trufie! Și câtă amărăciune vădea expresia gurii ei!

Mahu aruncă o privire spre băiatul ce asista la întâlnire, de parcă socotea prezența lui nepotrivită.

— Pasar e un prieten, rosti prințesa cu autoritate. Poate și trebuie să fie de față la toate întrevederile mele.

Mahu fu surprins. Se întrebă în sinea lui ce fel de legături existau între acest tânăr, cu chipul încordat, dar, negreșit, inteligent, și o prințesă regală. Atitudinea lui Pasar trăda o siguranță neobișnuită la un băiat din popor. Apoi comandantul poliției își aminti că un tânăr scrib fusese admis, prin

ordin regal, în cercul familiei cârmuitoare. Dar care erau adevăratele motive?

— El a fost primul, adăugă Ankhensepaton, care m-a prevenit cu privire la primejdiile ce-mi amenințau familia. Îmi pare rău că nu am dat mesajului său mai multă atenție.

Tonul pe care vorbise nu îngăduia răspuns. Ca un bun comandant, conștient de importanța informațiilor, Mahu se resemnă cu prezența acelui necunoscut care-l sfredelea cu privirea de parcă ar fi fost de rang princiar.

— Facă-se voia ta, prințesă. Ce știi despre dispariția surorii tale, regina?

Ankhensepaton reflectă o clipă, apoi întrebă:

— Cui vor servi aceste informații?

— Regatului.

— Regatului?

Rostise cuvintele cu atât dispreț, încât comandantul poliției rămase perplex.

— Regatului, prințesă, repetă el.

— Regatul? Ce e regatul?

Se așternu tăcerea. Ankhensepaton privea fluviul.

— Niște oameni avizi de putere, continuă ea, și care nu șovăie să se folosească de otravă ca să-i înlăture pe cei care stau în calea ambițiilor lor?

— Prințesă, regatul este mai presus de pasiunile omenești. E teritoriul divinității pe pământ.

Prințesa cântări o clipă răspunsul, apoi rosti apăsat:

— Ce importanță are pentru mine regatul? Tata a fost otrăvit. Mama a fost otrăvită. Regele a fost otrăvit. Sora mea, Maketaton, a fost otrăvită.

În gura unei fete de unsprezece ani, cuvintele sunau nefiresc. Însă Ankhensepaton nu mai era o fetiță.

— A doua soție regală a fost otrăvită? întrebă Mahu, deși era deja convins de asta.

— Îndată ce servitoarele au venit să-mi spună că a murit, m-am dus la palatul de nord. Pe măsuța de la căpătâiul patului am găsit deschisă lădița cu leacuri ce i-a aparținut mamei noastre. Maketaton scosese din ea sticluța cu pastile de dormit. Lădița era unul dintre obiectele pe care Meritaton le-a ales dintre lucrurile personale ale mamei noastre. Iar Maketaton i-a furat-o în timpul pregătirilor pentru mutarea la Theba.

— De unde știi, prințesă, că i-a furat-o? Nu e posibil ca regina Meritaton să i-o fi trimis?

Ankhensepaton scutură din cap.

— Nu, știu sigur că ea a furat-o. Pasar și cu mine am văzut-o intrând în odaia lui Meritaton și ieșind în scurt timp cu lădița în mâini.

Mahu era uluit.

— Ați văzut-o amândoi furând lădița? stărui el.

Pasar încuviință din cap.

— Concluzia întregii povești, încheie Ankhensepaton, e că sora mea a înghițit din aceleași pastile otrăvite ce i-au fost puse mamei la îndemână. Amândouă au fost ucise de aceeași otravă.

Îl săgetă pe Mahu cu o privire severă, de parcă se adresa unui copilandru prost și curios. Comandantul poliției se simți stânjenit. Înțelegea vorbele îngrozitoare pe care ea le rostise adineauri despre regat. Se socotea înconjurată de ucigași care se foloseau de otravă și lui i-ar fi venit greu s-o contrazică.

Mahu chibzui o vreme. Raționamentul tinerei prințese se dovedea fără cusur. Totuși, mai rămânea de aflat dacă Maketaton înghițise pastilele cu bună știință.

— De ce a doua soție regală a fost exilată în palatul de nord, prințesă?

Într-adevăr, Semenkhere nu elucidase niciodată acest mister.

— Maketaton credea că Semenkhere poruncise otrăvirea mamei. O ceartă aprigă a izbucnit între ea și Meritaton.

— De unde știi, prințesă?

— Pentru că am fost de față, îi răspunse ea cu trufie în glas. Și am încredere în sora mea, Meritaton. Era pe deplin convinsă că Semenkhere n-avea nimic de-a face cu moartea mamei. Dar bunicul Ay i-a băgat în cap lui Maketaton că Semenkhere a poruncit uciderea mamei ca să ajungă pe tron.

Tot mai tulburat de vorbele tinerei prințese, Mahu se foi pe scaun. Imaginea pe care această copilă fermecătoare și-o făcea despre lume era la fel de întunecată precum cea pe care el însuși, un soldat bătrân, o avea. Și doar întâlnise în viața lui atâtea josnicii, crime mârșave și calcule ticăloase!

Totuși, în ciuda explicațiilor pe care tocmai le primise, împrejurările morții lui Maketaton nu i se păreau clare.

— Prințesă, pastilele cu pricina erau menite să-l cufunde în somn pe cel care le lua. Dacă lădița aceea se afla la ea încă din vremea pregătirilor pentru mutarea la Theba, a doua soție regală ar fi trebuit să fie moartă demult. Curtea se îndreptase spre fosta capitală acum mai bine de doi ani. Cum se face că n-a luat pastilele decât în urmă cu patru zile?

Ankhensepaton își îndreptă spre el chipu-i minunat.

— Maketaton n-a întâmpinat niciodată greutăți în a adormi. Cred că a înghițit pastilele acelea într-o seară în care era din cale-afară de tulburată.

— Ce ar fi putut s-o tulbure?

După ce îi aruncă o privire lui Pasar, prințesa răspunse pe un ton ce aducea a sfidare:

— Vestea morții lui Semenkhere.

— Cum? izbucni Mahu, de-a dreptul perplex.

— Cum ai auzit, comandante.

— Când anume?

— A doua zi după moartea regelui.

— Dar asta nu e cu putință! Faraonul a murit la Theba, la o zi de drum cu corabia de aici, dar anunțul oficial nu a fost făcut decât peste două zile. Cum putea afla prințesa Maketaton atât de repede vestea morții regelui?

— A aflat la ora cinei, răspunse calm Ankhensepaton.

— Dar la ora aia moartea suveranului era încă un secret!

— Ei bine, moartea lui a fost plănuită.

Stupoarea îl făcu pe Mahu să rămână tăcut vreme îndelungată.

— Cum de cunoști toate astea, prințesă? întrebă el după ce-și recăpătă sângele rece.

— Am discutat cu slugile despre cele petrecute în ajun. Doica mi-a spus că o sclavă i-a șoptit ceva stăpânei sale și că sora mea părea tulburată. Am cerut să-mi fie arătată sclava cu pricina și am luat-o la întrebări. Mi-a mărturisit că un mesager îi ceruse s-o anunțe pe sora mea că eliberarea ei se apropia, întrucât regele murise în ajun, iar noul stăpân al regatului, bunicul Ay, va veni el însuși să-i redea libertatea.

Mahu își împinse bărbia înainte, nevenindu-i a crede.

— Așa a spus sclava?

— Chiar așa.

— Trebuie arestată!

— Pasar și cu mine am adus-o aici, sub pază. E prizonieră în acest palat.

Mahu se strădui să pună cap la cap cele petrecute: Semenkhere fusese ucis de Ay și, odată împlinită această treabă, stăpânul de la Akhmim îi dăduse numaidecât de știre nepoatei sale, apoi se dusese la Akhetaton în speranța că o va elibera pe cea de-a doua soție regală. În ce scop? Fără îndoială, nu compasiunea de bunic îl împinsese la o călătorie atât de grabnică și care, ciudat lucru, coincidea cu cele întâmplate la Theba.

Cuvintele sclavei răsunau în mintea comandantului poliției. Ay deja se văzuse stăpânul regatului. Ce calcule își făcuse? Că o va lua de soție pe Maketaton și că va urca astfel pe tron? Dar Meritaton era pe atunci în viață… O singură explicație se impunea: Ay plănuise, de asemenea, și uciderea acesteia din urmă, ca să-și netezească drumul spre putere…

Își șterse cu dosul palmei broboanele de sudoare de pe buza de sus.

— Prințesă, unde e regina?

— A plecat.

— A plecat? Unde?

— Nu știu.

— Cum a plecat?

Mahu surprinse un schimb de priviri între Ankhensepaton și Pasar.

— Nu știu.

Comandantul bănui că prințesa știa adevărul, dar nu voia să-l spună.

— Trăiește?

— A plecat cu Nefer Heru și cu băiețelul.

— De ce-a plecat? Se temea pentru viața ei?

— Nu m-a anunțat din vreme. Probabil că totul se hotărâse în pripă.

Mahu se gândi la cadavrul găsit în grădină.

— Prințesă, îmi fac griji în privința siguranței tale. Nu ți-ar fi mai bine la Theba?

— De ce, i-o întoarse ea sfidător, îți închipui că la Theba nu poți fi otrăvit?

Un ibis poposi pe acoperișul umbrarului fără să le dea atenție celor care se adăposteau dedesubt.

Mahu se simți brusc obosit și sătul. Se ridică, își luă rămas-bun de la prințesă și de la misteriosul ei tovarăș și se îndreptă spre corabia ce-l aștepta.

Cum se vor sfârși toate astea? se întrebă el privind cum luntrașul desfăcea parâmele, iar bâtlanii zburau pe deasupra apelor bogate ale Marelui Fluviu.

♀ Capitolul 3

„CUMPĂRĂ-ȚI MAI BINE O MAIMUȚĂ”

Strânși în sala de audiențe a vizirului Thutu, marii preoți Humose și Nefertep, generalii Horemheb, Nakhtmin și Anumes și vistiernicul Maya ascultau raportul comandantului poliției. Informat din timp de către Mahu asupra rezultatelor cercetării făcute la Akhetaton, Thutu socotise că era mai bine să-l țină pe prințul Tutankhaton departe de anumite dezvăluiri ce riscau să-i rănească sensibilitatea.

Pe bună dreptate, întrucât, chiar și după o săptămână de la moartea regelui, tânărul prinț era adâncit într-o nemărginită tristețe.

Strecurându-se prin ferestruicile înalte, mănunchiuri de raze piezișe brăzdau întinderea sălii. Unul dintre ele cădea pe fața lui Mahu, aflat în picioare, ceea ce făcea ca spusele sale să capete aerul unei revelații divine. După ce-și încheie raportul, cât mai rece și sec cu putință, comandantul poliției se așeză din nou.

O clipă domni tăcerea, fiecare cugetând la cele auzite. Servitorii intrară ca să aducă suc de tamarin și plăcinte micuțe cu stafide, apoi ieșiră având grijă să închidă ușa în urma lor. Adunarea era, într-adevăr, secretă.

Thutu luă cuvântul:

— Ne-am adunat aici ca să rostuim cât mai repede succesiunea regelui Ankheperure. Armata, zise el adresându-se lui Horemheb și lui Nakhtmin, gărzile, continuă privindu-l pe Mahu, și toți înalții demnitari sunt neliniștiți, căci nesiguranța știrbește autoritatea regatului, atât în exteriorul, cât și în interiorul hotarelor sale. Ambasadorul nostru la Ugarit îmi scrie că regii străini se întreabă dacă Cele Două Pământuri mai sunt guvernate de vreun monarh. Această stare de lucruri nu mai poate dura multă vreme. Ne aflăm într-o situație asemănătoare cu cea pomenită în analele noastre, când, acum vreo patru secole, puterea regală a început să se fărâmițeze. Faraonii se succedau atât de repede la tron, încât de-abia era timp să li se consemneze numele, iar imperiul s-a năruit, deoarece s-au ridicat puteri regionale ce și-au proclamat independența. Atunci au pus hicsoșii stăpânire pe țara noastră și și-au numit propriii regi. Își plimbă privirea peste adunare, după care începu iar să vorbească pe același ton solemn: Mi se pare că datoria noastră este nu doar să păstrăm continuitatea dinastiei, chezășia legitimității, ci și să-i redăm regatului stabilitatea. De aceea, propun ca țelul nostru să fie urcarea pe tron a prințului Tutankhaton după căsătoria lui cu prințesa Ankhensepaton, a treia soție regală. Ar mai rămâne atunci să hotărâm cine își va asuma regența. Înainte de a rosti numele la care mă gândesc, doresc

să ascult ce-aveți de zis. Venerate mare preot? întrebă el, adresându-se lui Humose.

— Sunt întrutotul de acord cu spusele tale, cinstite vizir. Dar vreau să adaug două lucruri. Primul: nu-i vorba doar să restabilim situația, așa cum era ea la moartea regelui, ci așa cum se găsea la moartea tatălui său, regretatul Amenhotep al III-lea. Se uită stăruitor la Thutu și continuă: În prezent ne lipsește o temelie solidă. O bună parte din puterea centrală se află la Akhetaton, în special administrația. Ceea ce face ca, având un cap la Theba și un altul la Akhetaton, regatul să semene cu acei monștri bicefali născuți uneori de către femeile asupra cărora s-au aruncat vrăji. În plus, cultul lui Aton n-a fost încă desființat și multe dintre templele, Casele Vieții și cultele noastre sunt lăsate în paragină. Defunctul rege se pregătea să îndrepte lucrurile, dar n-a mai apucat s-o facă. Iar asta slăbește regatul! tună Humose, cu pieptul aplecat înainte.

Thutu asculta cu atenție. Generalii Nakhtmin, Horemheb și Anumes încuviințară, dând energic din cap.

Rotindu-și prin sală ochii scânteietori, Humose își reluă cuvântarea:

— Al doilea lucru pe care vreau să-l scot în evidență este că prințul Tutankhaton și prințesa Ankhensepaton ar asigura continuitatea dinastică, recunosc, însă amândoi au fost crescuți în cultul lui Aton și sunt priviți cu neîncredere nu doar de preoți, ci și de o mare parte din demnitari. M-ai întrebat de regentul pe care-l doresc. O să ți-l descriu. Acest om va trebui să întrunească două cerințe: prima – să inspire încredere țării, a doua – să pecetluiască întoarcerea la cultele tradiționale, astfel încât Tutankhaton, când va împlini vârsta potrivită pentru a domni, să nu poată fi ispitit de rătăcirile dezastruoase ale fratelui său Akhenaton.

O tăcere îndelungată se așternu în sală. Toți se vedeau nevoiți a recunoaște că marele preot al lui Amon avea bun-simț și idei clare.

— Mare preot Nefertep? întrebă Thutu.

Marele preot al lui Ptah declară că sprijină întrutotul părerile colegului său, dar că voia să le nuanțeze: Theba nu era singurul centru al vechii puteri, de vreme ce și Memphisul adăpostea o parte din administrație, iar influența și bogăția lui sporeau pe zi ce trece încă din vremea domniei regelui Amenhotep al III-lea. Așa se făcea că negoțul pe Marele Fluviu era condus de la Memphis, nu de la Theba.

O problemă deloc lipsită de importanță, susținu el, și de care trebuia să se țină seama atunci când se va hotărî locul încoronării viitorilor regi.

Revendicarea suna cu atât mai nepotrivit și mai surprinzător în gura marelui preot al lui Ptah, zeul cetății, cu cât Nefertep era renumit pentru spiritul său împăciuitor. Or, să așezi pe poziții potrivnice Memphisul și Theba însemna să repui pe tapet vechea rivalitate dintre Pământul de Jos[18], a cărui capitală era Memphis, și Pământul de Sus[19], a cărui capitală era Theba. Totuși, se întâmpla ca Theba să fie, totodată, și capitala regatului. Învrăjbirea celor două orașe amenința unitatea regatului.

În privirile tuturor se citea îngrijorarea.

Humose, marele preot al lui Amon, strâmbă din nas. Cererea lui Nefertep aducea însă în discuție una dintre cele mai neplăcute întrebări cu care un preot din regat s-ar fi putut confrunta vreodată: cine a creat lumea, Ptah sau Amon? Amon, zeul ascuns, domnea singur peste Pământul de Sus, iar splendoarea templului său de la Karnak o dovedea din plin. Dar pentru Pământul de Jos, adevăratul creator al lumii era Ptah.

Să fi fost amândoi întruchipări ale aceleiași divinități? Însă Amon era soțul lui Mut, care îi născuse un fiu, pe zeul lunar Khonsu. Iar Ptah era soțul zeiței-leoaice Sekhmet, care îi dăruise ca fiu pe Khnum, zeul-lotus parfumat. Cei doi zei n-aveau legătură unul cu altul și fiecare dintre cele două orașe, Theba și Memphis, ținea cu încrâncenare la zeul său demiurg.

Acesta era unul dintre motivele pentru care Akhenaton încercase să impună regatului un zeu unic, Aton. Și tot de aici se trăgea rivalitatea dintre cei doi mari preoți, ascunsă sub aparența unei înțelegeri depline.

În ochii lui Humose, Nefertep săvârșise o greșeală de neiertat deschizând un subiect rezervat doar inițiaților.

Toți participanții la întrunire cunoșteau problema, căci ea dăduse naștere unor nesfârșite discuții teologice. Era de preferat s-o ocolești. Mai degrabă încercai să descâlcești un ghem de vipere! Mai ales acum când preoții voiau să restabilească vechile culte și să dea uitării cultul lui Aton.

Humose spuse pe un ton morocănos că, în împrejurările de față, era mai bine ca vrednicul său coleg să nu pună la îndoială în mod deschis supremația Thebei, căci pe marele preot al lui Amon l-ar mâhni ca locul încoronării să fie mutat la Memphis.

Ceea ce însemna că s-ar retrage de la discuții.

La drept vorbind, regatul avea trei capete, nu două, așa cum arătase, greșit, Humose. De altfel, asta reprezenta încă o problemă de care Thutu era pe deplin conștient, dar nu se cuvenea să stăruie asupra ei înainte ca în regat să existe o cârmuire puternică.

Se întoarse către Nefertep:

— Îți cunosc năzuințele, mare preot, dar nu despre asta discutăm azi.

Mulțumit că-și făcuse auzite convingerile, Nefertep își reluă cuvântarea și deplânse faptul că se irosiseră mai bine de doi ani, cât trecuse de la moartea regelui Akhenaton, fără a se întreprinde vreo reformă adevărată. Ba chiar împinse insolența până acolo încât declară:

— Mă întreb uneori dacă, spre propriul ei interes, puterea tronului n-ar trebui controlată mai sever și dacă numirile în Consiliul regal trebuie lăsate cu totul la voia monarhilor.

Sugestia era aproape un sacrilegiu. Oare Nefertep voia să stârnească o răzmeriță?

— Căutăm un regent? continuă el. Riscul e să ne limităm la a căuta un om puternic, dar cine ar putea fi? O persoană care a dobândit putere de-a lungul domniilor trecute. Ca atare, a încheiat anumite alianțe rămânând prizonierul lor și a deprins unele obiceiuri ce l-ar împiedica să facă schimbări profunde în regat.

Era condamnarea fără drept de apel a lui Ay. Într-adevăr, puterea lui începuse să se consolideze încă din vremea lui Amenhotep al III-lea. Ca tată al reginei Nefertiti, susținuse cu înfocare cultul unic al lui Aton și era, negreșit, prizonierul alianțelor pe care le încheiase. Cuvintele lui Nefertep dădeau de gândit.

— Generale Horemheb? întrebă Thutu.

Militarul vorbi cu glas ferm:

— Împărtășesc părerile marelui preot Humose și încă și mai mult pe cele ale marelui preot Nefertep.

Faptul nu surprinse pe nimeni, întrucât toți știau că pe general, care locuia la Memphis, îl lega o prietenie îndelungată de marele preot al lui Ptah. După o scurtă pauză, generalul continuă:

— Niciunul, nici altul din marii noștri preoți n-au numit omul pe care-l consideră capabil să fie regent. Însă eu am să adaug că e important nu doar să nu fie un om al trecutului, ci nici să nu se fi dezonorat prin uneltiri criminale, precum cele pe care le-a descris adineaori comandantul poliției.

Toți pricepură aluzia: nici Horemheb nu-l dorea pe socrul său Ay ca regent. Dar asta nu era o surpriză. La fel de ambițioși, ginerele și socrul se aveau ca șoarecele cu pisica.

— Generale Nakhtmin? întrebă Thutu.

Cel numit își drese glasul și rosti:

— Sunt întrutotul de aceeași părere cu vrednicul meu coleg, Horemheb. Însă nici el n-a numit omul pe care-l dorește ca regent. Vizirul Thutu a arătat că situația impune măsuri grabnice și-mi fac griji că pierdem un timp prețios cântărind harurile unui așa-zis erou salvator. Marele preot Nefertep vrea pe cineva a cărui putere să n-aibă rădăcini în trecut. Cine ar putea fi acest om? Un necunoscut, firește. Și cum să fi dobândit experiență? Nimeni nu știe. Prin urmare, vom încredința regența unui necunoscut? Sau o să mergem să-l căutăm pe cârmuitorul misterios printre hitiți? Tăcu preț de câteva clipe ca să aprecieze efectul raționamentului său. Apoi continuă: Eu aș zice că alegerea e de la sine înțeleasă. Nimeni nu mi se pare mai capabil să inspire încredere poporului decât Înălțimea Sa Ay. Are o experiență îndelungată în privința treburilor dinăuntrul și din afara hotarelor țării, iar armata îl prețuiește sincer, ca mai-mare al carelor de luptă. Ba mai mult, e deprins, și încă în ce măsură!, cu puterea regală, deoarece sora sa a fost marea regină Ty, iar fiica lui – nu mai puțin slăvita regină Nefertiti.

Horemheb se uită la el uimit. Generalul Nakhtmin își bătea joc cumva de toată lumea? Humose părea, de asemenea, zăpăcit. Însă Horemheb fu cel care luă cuvântul:

— Tocmai am ascultat raportul lui Mahu, comandantul gărzilor. Ay a fost găsit direct răspunzător de otrăvirea lui Semenkhere. Nu putem să pretindem că nu s-a dezonorat prin uneltiri criminale.

— Găsit răspunzător? i-o întoarse Nakhtmin pe un ton indignat. Un om se grăbește să-i dea de știre nepoatei sale că va scăpa în curând de o întemnițare nedreaptă și crudă, iar noi considerăm gestul lui drept o uneltire criminală?

Râse prefăcut.

— Dar cum ar fi putut Ay să afle atât de repede că regele a murit? îl contrazise Horemheb. Încă nu se anunțase nimic…

— Asta se explică foarte simplu! își pierdu răbdarea Nakhtmin. Înălțimea Sa Ay călătorește adesea la Theba cu treburi. Știu că s-a dus la Theba chiar în dimineața când și noi am aflat de moartea regelui Semenkhere. Oricine cunoaște legăturile lui cu familia regală. Poate un slujitor din palat i-a spus de nenorocirea ce lovise regatul. Nu vi se pare firesc? Atunci Înălțimea Sa Ay s-a gândit numaidecât să trimită un mesager cu o corabie ca s-o anunțe pe nepoata sa Maketaton că va fi în curând eliberată. De la Theba la Akhetaton se ajunge într-o singură zi. Prin urmare, prințesa a primit vestea

seara. Nu văd nimic rău sau de necrezut în toate astea. Mai degrabă mi se pare o crimă să bănuim o persoană ca Ay de nu știu ce lucrături mârșave!

Nefertep râse pe-nfundate și-și goli paharul cu suc de tamarin. Humose își miji ochii și se adânci în jilț.

— Dar a vrut să i se înfățișeze lui Maketaton ca viitorul stăpân al regatului! protestă Horemheb. Și regina Meritaton? Căci pe atunci Ay încă nu știa că ea dispăruse sau, cel puțin, se presupune că nu știa.

— Vrednice general, răspunse Nakhtmin, înțepat, discutăm aici despre treburile regatului. O să dăm crezare spuselor unei sclave, lăsându-le să ne influențeze părerea pe care-o avem de atâția ani despre un om precum Înălțimea Sa Ay? Și toate astea pentru că neghioaba aia și-a închipuit că el va fi stăpânul țării?

Ridică din umeri.

Horemheb căzu pe gânduri, înciudat.

Toată lumea știa că jinduia să preia el însuși regența. Însă nu se bucura nici de faima, nici de influența socrului său.

Nici Thutu, nici Maya, nici Mahu nu se amestecară în dispută și asta din motive temeinice: în primul rând erau convinși de-acum că întreaga discuție îi va fi raportată cuvânt cu cuvânt lui Ay de către omul său de încredere, Nakhtmin, și, dacă Ay urma să fie ales, era mai bine să nu-și atragă dușmănia lui, și, în al doilea rând, sarcina lor era să asculte părerile celor prezenți și să decidă în consecință. Una peste alta, alegerea lui Ay, n-ar fi, vai, chiar atât de nefericită.

Totuși, situația era revoltătoare.

Pentru Thutu, mai cu seamă, implicarea lui Ay în uciderea lui Semenkhere și a medicului acestuia era dincolo de orice îndoială. Vizirul își amintea de mijloacele folosite de stăpânul din Akhmim ca să pună capăt domniei lui Akhenaton și-l cunoștea prea bine pe Pentju, complicele ce-l ajutase să-și ducă planurile la bun sfârșit.

Fără a mai pune la socoteală că fusese el însuși amestecat în otrăvirea lui Akhenaton și a lui Nefertiti, după cum îi mărturisise lui Semenkhere.

Însă Nakhtmin avea dreptate: Ay era omul pe care totul îl arăta ca fiind potrivit pentru a prelua regența. Sperase s-o poată exercita, chiar dacă nu pe față, cât ținuse scurta domnie a fiicei lui, Nefertiti, la fel cum exercitase o putere ocultă în ultimii ani ai domniei lui Akhenaton. Iar acum, criminale sau nu, sforăriile sale își atinseseră, în sfârșit, ținta: i se va încredința, oficial, regența pe lângă tânărul Tutankhaton.

Mai rămânea de ascultat părerea generalului Anumes, un bărbat cu voce gravă, față arsă de soarele deșertului și gesturi măsurate.

— Ca militar, zise el, mă întristează de mulți ani slăbirea armatei și mă gândesc, cum a spus și vizirul Thutu, că, dacă situația mai durează, riscăm să-i vedem pe dușmanii noștri năvălind în regat. Și asta deoarece ne lipsesc mijloacele materiale și atenția regală. Dacă Ay este omul puternic de care avem nevoie, ei, bine, atunci să-l numim regent. Dar să isprăvim odată cu amânările astea nesfârșite de care ne lovim de ani întregi. Trebuie să acționăm cât mai repede.

Scribul se ridică în picioare și se duse la ușă pentru a cere încă o călimară.

Thutu luă din nou cuvântul:

— Vreau acum să vă aduc la cunoștință o cerere care mi-a fost prezentată chiar azi-dimineață de către o delegație a Pământului de Sus. Nu v-am pomenit de ea mai devreme ca să nu vă influențeze. Șase demnitari au venit să mă îndemne să numim drept regent un om puternic, respectat în toată țara, iar alegerea lor înclina spre Ay.

Horemheb oftă zgomotos. Ay, care în ochii tuturor n-avea nicio șansă de a primi puterea după raportul lui Mahu, se impunea două ore mai târziu drept candidatul de neînlăturat la regență.

Cei doi mari preoți păreau îngânduraţi.

— O ultimă observație, grăi Nefertep. Să zicem că planurile pe care le-am întocmit adineaori sunt bune. Tutankhaton și Ankhensepaton se căsătoresc și tânărul prinț e numit urmașul la tron al fratelui său Semenkhere. Ay ia asupra sa regența. Și iată că Meritaton reapare brusc, împreună cu fiul ei, moștenitorul legitim. Ce facem?

Maya începu să râdă.

— Ar fi, într-adevăr, o problemă, recunoscu Thutu. Dar mă îndoiesc că ne vom confrunta cu ea.

— De ce? întrebă Humose.

— Cred că regina a renunțat pentru totdeauna la putere.

— Nu pricep… murmură Horemheb. Cum poți renunța la putere?

Observația îl făcu pe Nefertep să zâmbească.

— Cred că în familia sa există o aplecare spre visare, arătă Thutu. Iar regina a moștenit-o de la tatăl ei. La urma urmei, pe Akhenaton nu-l interesa puterea. Singura lui pasiune era să scrie imnuri închinate lui Aton. Nu cred că regina Meritaton se va întoarce să pretindă puterea.

Explicația îi tulbură pe cei de față.

— Și, ca să rezolvăm problema pe care a ridicat-o în înțelepciunea sa preavrednicul Nefertep, adăugă Thutu, mă gândesc să organizăm peste ceva vreme funeraliile reginei Meritaton.

— Funeralii! exclamă Maya.

Thutu încuviință din cap.

— O regină ce părăsește tronul îi știrbește acestuia gloria. Peste trei luni, o vom înmormânta. Vom anunța că durerea a răpus-o, iar copilul a murit de boală.

Hotărârea îi lăsă cu gura căscată pe toți.

— Și sarcofagul va fi gol? întrebă Horemheb.

— Nu așa se cuvine pentru o regină dispărută? răspunse în șoaptă Thutu, schițând un zâmbet.

— Dar Maketaton?

— Funeraliile ei se vor desfășura peste șase luni.

Chiar și moartea, își zise cu tristețe Mahu, aparține statului.

Dar există mai multe feluri de moarte, și comandantul gărzilor nu știa că odată cu cea a lui Semenkhere își îngropa și propriile iluzii. I se dedicase cu mare însuflețire tânărului rege, crezând că-i va merge bine în umbra acestuia. Acum își dădea seama că pentru Ay va rămâne întotdeauna doar un slujbaș.

♀

În același timp, în odăile palatului din Theba, Tutankhaton încerca să mai uite de suferință jucând dame cu intendentul său personal, un tânăr scrib cu față suptă.

— Ce-o să se-ntâmple cu mine? șopti prințul. Semenkhere era singurul prieten pe care-l aveam.

— Prințe, dacă vrei un prieten, cumpără-ți mai bine o maimuță sau un câine. Un prinț n-are prieteni.

Tutankhaton își ridică spre el ochii înroșiți de lacrimi și-l întrebă:

— Dar tu ce ești?

— Maimuța ta, prințe.

Tutankhaton clătină din cap și zâmbi. Acest răspuns lipsit de speranță îi stârni primul zâmbet după o săptămână întreagă.

♀ Capitolul 4

PENTRU CE ACEASTĂ MASCARADĂ?

Îmbălsămătorii se apucară de lucru.

Thutu comandă sarcofage și mobilier funerar somptuoase, demne de moartea propriilor sale vise. Îl chemă la el pe sculptorul însărcinat să făurească măștile de aur și-i dictă dispozițiile sale:

— Ține minte că cel căruia o să-i faci portretul simbolizează tinerețea distrusă și speranța ucisă. Ca să zicem așa, o să-l înfățișezi pe Osiris, când a înțeles, în lumea de dincolo de Apus, că a fost trădat și omorât de propriul său frate, Seth.

Sculptorul păru surprins. Nu auzise niciodată asemenea cerințe din partea augustelor persoane pentru care lucrase.

— Trebuie să-l înfrumusețez?

— Nu, era frumos. L-ai trăda. Încearcă doar să faci în așa fel încât zeii să-l vadă în lumina de care ți-am vorbit.

Sculptorul încuviință din cap.

— Oare nu trebuie ca destinul tuturor oamenilor, stăpâne, să întruchipeze un vis spulberat?

— Nu, răspunse Thutu. Cei mai mulți dintre ei își urmăresc până la bătrânețe ambițiile smintite.

Artistului îi trecu prin minte o idee nepotrivită, dar n-ar fi îndrăznit să discute cu vizirul probleme atât de elevate, precum scopul existenței.

Dar în sinea lui își îngădui să se întrebe: menirea regilor era, oare, să viseze?

Puse să i se aducă una dintre puținele statui ce-l reprezentau pe Semenkhere, ca s-o studieze. Provenea dintr-una din camerele templului lui Amon din Karnak. Sculptorul o cercetă pe toate părțile și recunoscu mâna unuia dintre cei mai apreciați colegi ai săi. Remarcă în ce măsură efigia respecta adevărul, înfățișând un tânăr cu chipul trist, torsul slab și pântecul moale.

Nu era deloc imaginea frumuseții divine.

În vreme ce sculptorul cerceta statuia, Thutu părea adâncit în gânduri. Își amintea o discuție lungă pe care-o avusese cu regele dispărut, în cursul căreia îi explicase necesitatea omorului săvârșit din rațiuni de stat: cine era

prea slab trebuia înlăturat. Și, ca urmare a acestei discuții, Semenkhere căzuse pradă, timp îndelungat, unei melancolii adânci.

Fără îndoială înțelesese că nu avea să domnească multă vreme și că devotamentul medicului său n-o să-l protejeze la nesfârșit de dușmani.

Într-un târziu, vizirul se trezi din visare și-l conduse pe sculptor spre ușă, cu promisiunea că va fi primul care va vedea schițele.

Generalul Nakhtmin se uită neîncrezător la ghepard. L-ar fi preferat sub formă de blană întinsă pe jos, însă toată lumea știa că trebuie să te porți frumos cu animalele persoanelor de vază. Animalul scoase un mârâit, arătând și el cât de puțin îl plăcea pe oaspete. În cele din urmă, felina se tolăni la picioarele stăpânului său.

Cei doi bărbați stăteau așezați sub umbrarele din marea grădină închisă a casei lui Ay din Akhmim. Sicomori stufoși și arbori banian alcătuiau o boltă înaltă deasupra straturilor de trandafiri. Crengi înflorite de iasomie se cățărau pe umbrare, amestecându-și parfumul cu cel al rozelor.

Era o discuție între patru ochi. Nici măcar nubianului Shabaka, omul de încredere al lui Ay, nu i se îngăduise să asiste.

— Așadar, vești bune, zise Ay către militar, care nu era altul decât un văr de-al său.

Într-adevăr, Nakhtmin venise în cea mai mare grabă să-i dea Înălțimii Sale Ay raportul.

— Prin urmare, oamenii s-au plecat în fața evidenței, adăugă acesta din urmă. E nevoie de un bărbat puternic pentru a cârmui țara și asta cât mai repede, adăugă el cu vehemență.

— Aceeași părere o împărtășea și Horemheb, observă cu finețe Nakhtmin. Se vedea că năzuiește să obțină regența.

— Horemheb n-ar fi putut îndeplini decât pe jumătate sarcinile unui regent, răspunse Ay. E potrivit ca să apere și să lărgească hotarele, dar nu-i deloc omul care să instaureze ordinea în țară.

Nakhtmin se felicită în sinea lui că dejucase planul celui mai redutabil dintre cei doi rivali ai săi din regat, celălalt fiind generalul Anumes, comandantul garnizoanelor din Răsărit. Nakhtmin și Ay sorbiră din vinul rece de palmier cu care un servitor tocmai le umpluse iarăși paharele.

— Carevasăzică îți sunt dator pentru că le-ai deschis ochii lui Thutu și celorlalți, spuse Ay.

— Am pus în lumină influența și experiența ta. Argumentele mele au sfârșit prin a se impune în fața obiecțiilor lui Horemheb.

— Îți mulțumesc. E trist că trebuie să le amintești niște lucruri evidente oamenilor care dețin puterea.

— Vreau să sper, ilustre văr, că vei ști să ții seama de asta când vei ajunge tu însuți la putere.

Pe chipul lui Ay se citea o ușoară ironie. Marfa încă nu-i fusese adusă și deja i se cerea plata!

— Bizuie-te pe mine, răspunse. Totuși, nu văd rostul mascaradei de a urca pe tron doi copii, continuă Ay. L-am întâlnit pe tânărul Tutankhaton de două sau de trei ori. Nu promite deloc. În primul rând, e plăpând ca un fluture de noapte. În al doilea rând, nu-mi pare a avea un caracter puternic și mă îndoiesc că la douăzeci de ani va fi mult diferit de cum e la zece. Și, în plus, a fost crescut în cultul lui Aton și nu le inspiră câtuși de puțin încredere oamenilor importanți din țara asta, punând la socoteală și preoțimea. În sfârșit, e aproape necunoscut, chiar și la Curte. Ce-o să par eu? O doică! Ba mai rău: o doică de copii părăsiți!

— Desigur, ar fi fost mai bine ca Maketaton să se afle încă în viață, zise Nakhtmin. Te-ai fi căsătorit cu ea și ai fi urcat pe tron.

La auzul numelui prințesei Maketaton, Ay se posomorî.

— Cum de s-a întâmplat să fie otrăvită? întrebă Nakhtmin.

— A înghițit câteva din pastilele otrăvite care au ucis-o pe mama ei.

— Și cine a pregătit aceste pastile?

— Pentju.

— Pentju? Dar el deja…

— Știu, i-o reteză Ay.

— *Ir heru nefer bin tehao*! strigă papagalul.

Ceea ce însemna: Să ai o zi fericită, împuțitule!

Nakhtmin, uimit, ridică din sprâncene, apoi izbucni în râs. Ay de-abia schiță un zâmbet.

— Aș putea, la o adică, să mă căsătoresc cu Baketaton, rosti el, ca și cum ar fi gândit cu voce tare. Dar pare îndărătnică…

Soră uitată a lui Akhenaton, prințesa apăruse la un moment dat în planurile lui Ay. Îi făcuse chiar și o vizită, însă fusese primit precum o pisică de către o rățușcă. Morțile care se succedaseră în familie o tulburaseră mult mai mult decât cerea bunul-simț.

— Tot nu se știe ce s-a întâmplat cu Meritaton? întrebă Nakhtmin.

Ay clătină din cap.

— Mister deplin. Îmi închipui că vipera aia de Ankhensepaton știe, dar n-o să sufle o vorbă.

— Nefertep e îngrijorat că Meritaton s-ar putea întoarce cândva, însă Thutu nu crede că e posibil așa ceva.

— De ce? întrebă Ay, mijindu-și ochii.

— Pretinde că ea a renunțat la putere. Nu mai dorea să fie regină.

Ay cântări o clipă explicația. Să renunțe la putere! Vezi să nu! Probabil că Meritaton stătea ascunsă undeva, împreună cu copilul și cu ibovnicul ei, Nefer Heru, gata să reapară la timpul potrivit ca să provoace dezordine.

— Ce-i cu leșul descoperit în grădină în dimineața dispariției lui Meritaton? întrebă Nakhtmin.

Ay îi aruncă vărului său o privire sfidătoare, de parcă nu înțelegea ce vrea să spună.

— Mahu a raportat că în grădină s-a descoperit trupul neînsuflețit al unui bărbat, doborât de o lovitură puternică și otrăvit.

— Otrăvit?

— Da, slugile i-au dat lui Mahu o sticluță găsită alături și care conținuse, fără îndoială, ciumăfaie.

Ay se încruntă. Informația, pe care nu o cunoștea, îi stârni un val de furie, dar reuși să se stăpânească. Când se dusese la palatul de nord, blestematele alea de slugi nu-i spuseseră nimic! Carevasăzică, trimisul său fusese nu doar lovit, ci și silit să înghită otrava destinată lui Meritaton! De bună seamă, Nefer Heru nu se lăsase cumpărat și fugise cu prințesa și cu copilul. Iar acest eșec îl costase pe Ay o mie de inele de aur și viața unui slujitor isteț și devotat.

Scrâșni din dinți. Dar, în sfârșit, important era să pună iar mâna pe putere. Își dădu seama că Nakhtmin se uita la el cu atenție.

— Habar n-am de așa ceva, îi răspunse.

Nakhtmin își ținu gura, deși alte gânduri îi treceau prin minte. La palatul din Akhetaton avusese loc o tentativă de otrăvire și totul arăta că ținta fusese regina. Misteriosul trup neînsuflețit aparținea cu siguranță unui ucigaș care dăduse greș. Altminteri, Ay ar fi ieșit de două ori în câștig: ar fi scăpat, în același timp, și de Semenkhere, și de Meritaton, iar calea spre puterea regală ar fi fost, în sfârșit, liberă. Pe când acum era obligat să se mulțumească doar cu un rol secundar. Dar înălțimea Sa Ay nu era unul dintre aceia cărora să-ți îngădui cu ușurință să le oferi sfaturi.

— Va trebui să merg la Theba ca să le arăt cât de greșite sunt planurile lor, murmură Ay.

— Și să te căsătorești tu cu Ankhensepaton?

— Mi se pare soluția cea mai înțeleaptă.

Ar mai trebui însă ca și netoata aia să fie de acord.

O mișcare în ramurile de deasupra, urmată de cârâituri furioase și bătăi din aripi, îi făcu pe cei doi bărbați să-și înalțe ochii. O maimuță din menajeria lui Ay se repezise după papagal care țipa cu înverșunare:

— *Bin tchao*! *Bin tchao*!

Întâmplarea servi drept concluzie. Nakhtmin venise să dea raportul și să-și ceară răsplata. Misiunea lui se încheiase. Se ridică să-și ia rămas-bun și cei doi bărbați se îmbrățișară, ceea ce însemna deja o onoare pentru general, puțini oameni primind o asemenea dovadă de prietenie din partea stăpânului din Akhmim.

♀ Capitolul 5

VRABIA CARE ERA ȘOIM

După ce Mahu părăsi palatul prințeselor din Akhetaton, Ankhensepaton și Pasar rămaseră câteva clipe față în față, fără să-și vorbească. Pândeau păsările, florile și Marele Fluviu de parcă așteptau un răspuns din partea acestora. În cele din urmă, Pasar luă cuvântul:

— Te afli în aceeași situație ca sora ta Meritaton. Prizonieră.

Legătura lor era atât de strânsă, încât cuvintele serveau doar ca simple puncte de reper. Ea îi aruncă o privire stinsă și îmbătrânită, arătându-i că rostea adevăruri neplăcute și că nici măcar nu se ostenea să le confirme.

— Ești condamnată să devii regină. Pentru că ești cea mai mare dintre prințese și pentru că dinastia trebuie să continue, vei fi silită să te căsătorești cu Tutankhaton de care îți pasă cât de-un vas cu apă. Ay avea de gând s-o ia de nevastă pe sora ta Maketaton și să urce pe tron. Acum, însă, se va vedea nevoit să fie regentul vostru, al tău și al lui Tutankhaton, iar voi vă veți supune voinței sale.

— Mă enervezi! exclamă ea. Mahu e obligat să-i raporteze lui Thutu tot ce i-am povestit. Nu vor putea să-l numească pe ucigașul de Ay regent!

Pasar ridică din umeri.

— Nu mă crezi? întrebă Ankhensepaton, pe un ton provocator.

— Nu.

— De ce?

— Pentru că n-ai nicio putere. Prin urmare, ce spui tu nu atârnă prea greu. Îți dai seama că ei cunosc deja destule unii despre alții, nu? Iar asta n-a împiedicat niciuna dintre grozăvii. I-au ucis pe tatăl, pe mama ta, apoi pe Semenkhere.

Ankhensepaton reflectă o clipă.

— Și ce vrei să fac? Să fug cu tine? Ăsta-i visul tău, nu?

El ridică iar din umeri.

— N-am decât doisprezece ani, n-am bani, n-am corabie și nici tu n-ai bani. Cel puțin deocamdată. Te sfătuiesc doar să nu ți-l faci dușman pe șacalul ăsta bătrân de Ay. Tata zicea că el și Horemheb sunt cei mai puternici oameni din regat. Cu el trebuie să-ți folosești viclenia.

— Adică vrei să stau la discuții cu ucigașul ăsta? strigă ea, indignată.

— Nu-i singurul ucigaș, Ankhen, o dovedește faptul că și mama, și sora ta Maket au murit, dar nu de mâna lui. N-ai nicio armă. Tocmește-te cu el până în clipa în care vei putea să-i ții piept.

Ea îl privi lung pe băiat.

— Sau să-l otrăvești, adăugă el.

Prințesa căzu pe gânduri.

— Poate că ai dreptate, recunoscu ea în cele din urmă.

De zile întregi, săptămâni chiar, nu mai pescuiau și nu mai înălțau zmeie, distracțiile lor preferate de până atunci. Îmbătrâniseră. Singura lor plăcere era să stea singuri pe pajiștile neîngrijite aflate la nord de palat și să se rostogolească goi, lipiți unul de altul, obișnuindu-se cu desfătările iubirii timpurii.

Ankhensepaton se ridică și se îndreptă agale către capătul grădinii, spre fluviu, acolo unde stuful și papirusul colcăiau de taine sălbatice, cuiburi de păsări, șoareci și crocodili tineri.

Pasar o luă de mână.

— Nu vor întârzia să vină, îi zise el. Crede-mă.

Ea se întoarse spre el și încuviință din cap. Nu încăpea îndoială. Vor veni în curând.

Grădinile răsunară brusc de strigăte pițigăiate. Scăpând de lecțiile profesorilor, cele trei prințese mai mici ieșiseră valvârtej din palat supravegheate de doici.

♀

Într-adevăr, peste cinci zile sosiră. Pânzele roșii ale *Gloriei lui Amon* sclipeau pe cerul de argint și vechea corabie a plimbărilor regale, redenumită și așezată sub auspiciile altui zeu, acostă la debarcaderul palatului din Akhetaton.

Din înaltul terasei, Ankhensepaton, Pasar și cele trei prințese mai mici priveau spectacolul.

Fosta doică a lui Meritaton, Sati, îl urmărea și ea.

Rămasă fără slujbă și mai nefericită ca o văduvă de la dispariția reginei și a copilului acesteia, Sati își îndreptase spre Ankhensepaton grija-i vigilentă, geloasă chiar, dacă nu de-a dreptul răzbunătoare.

Primul pasager care coborî fu tânărul prinț Tutankhaton. Se poticni pe pasarelă și doar iuțeala unui marinar și a intendentului său personal îl opri să cadă în apă. Străbătu restul drumului cu pas șovăitor, urmat îndeaproape de intendent și de un tânăr pe care Ankhensepaton nu-l recunoscu.

În spatele lor venea o femeie tânără pe care prințesa o privi surprinsă. Baketaton! Mătușa ei din partea tatălui! Sora lui Akhenaton, a lui Semenkhere și a lui Tutankhaton! O femeie lipsită de strălucire, ce părea suferindă. De altfel, mergea sprijinindu-se de mâna unei însoțitoare. Trăia retrasă în vila sa din Pământul de Jos și nu mai ieșea aproape deloc în lume. Oare ce-o făcuse să renunțe la însingurarea ei? Și de ce?

După Baketaton, coborî Humose, urmat de secretarul său. Și Panesy, dihorul bătrân, ce rezistase atunci când vântul își schimbase direcția. Cei doi mari preoți ofereau o priveliște oarecum ciudată, întrucât ți-i închipuiai mai degrabă sfâșiindu-se între ei și mâncându-se de vii! După ei se înșirau Thutu și doi scribi. Apoi Maya și încă doi scribi. Cortegiul străbătu grădina și se îndreptă spre palat. Câteva clipe mai târziu, al doilea șambelan, rămas aici de la ultimul popas al lui Semenkhere în Akhetaton, o anunță pe cea de-a treia soție regală că prințul, prințesa, vizirul, vistiernicul și marii preoți ai lui Amon și Aton solicitau onoarea de a fi primiți.

Ankhensepaton îl căută din ochi pe Pasar. Băiatul dispăruse. Doar Sati stătea în spatele ei, încordată, ca un animal de pază, un vultur sau un șoim.

Tutankhaton făcu trei pași și, zâmbind timid, îi înmână logodnicei sale trei lotuși legați frumos. Ea îi întoarse zâmbetul, luă florile și le întinse doicii, care i le dădu unei servitoare. Fata alergă să caute o vază, o umplu cu apă, aranjă florile și se întoarse cu ea.

— Mă bucur să te revăd, zise prințul.

— Și eu, răspunse prințesa.

Ce altceva își puteau spune sub privirile acestor oameni mari care-i pândeau cu fețe lacome, ca niște stăpâni de câini ce-și împerechează animalele?

Baketaton se aplecă spre nepoata ei și o îmbrățișă. Câteva lacrimi picurară pe umărul lui Ankhensepaton care o privi drept în ochi pe prințesa regală și descoperi un chip ofilit înainte de vreme. Oare de ce anume suferea?

— Atâta durere… prea multă durere… șopti ea. Doliul acesta nesfârșit…

Se străduí să zâmbească printre lacrimi și, întorcându-se spre însoțitoarea ei, luă un săculeț de piele și i-l întinse nepoatei. Ankhensepaton îl deschise. Înăuntru se afla o brățară din aur incrustată cu pietre albastre, atât de grea, încât tânăra prințesă ar fi putut ridica anevoie la gură un pahar cu mâna pe care i-ar fi împodobit-o.

— Un dar primit de mama ta, zise Baketaton. I-a fost oferită de Tushratta… Acum e a ta.

Tutankhaton și însoțitorul lui necunoscut urmăreau scena. Surprinzând privirea nedumerită pe care Ankhensepaton i-o aruncase acestuia, prințul i-l prezentă: îl chema Rekhmire, descindea din faimosul vizir cu același nume și, ca fiu al mai-marelui peste lucrările regelui, fusese unul dintre tovarășii de învățătură ai prințului, îndulcindu-i acum singurătatea.

Prințul se uită în jur, de parcă ar fi căutat pe cineva și Ankhensepaton înțelese că era vorba de Pasar.

Thutu porunci să se aducă scaune pe terasă și, după ce toată lumea se așeză, doar doica rămânând în picioare, puțin mai în spate, vizirul începu să vorbească pe un ton trist și solemn. De bună seamă, rostea o cuvântare pregătită cu grijă:

— Prințesă, întâmplările dureroase din ultimele zile fac ca tronul părinților și strămoșilor tăi să fie vacant. Neliniștea cuprinde regatul, întrucât un tron gol e un tron părăsit de zei. Am venit să te rugăm să îndrepți lucrurile și să-i acorzi mâna ta fratelui regelui defunct, care a venit aici să ți-o ceară. Fericirea voastră va fi o chezășie pentru cea a poporului, care va vedea într-un cuplu regal tânăr semnul că zeii se arată iarăși binevoitori.

Humose încuviință din cap. Semănând ca întotdeauna cu un bâtlan căzut pe gânduri, Panesy își luă un aer aprobator, însoțit de un zâmbet prostesc. Tutankhaton se aplecă ușor înainte. Thutu și Maya așteptau, într-o atitudine

părintească, bâiguiala sfielnică și grațioasă care, în atari împrejurări, va ieși de pe buzele unei tinere de sânge regal.

Dar lucrurile nu se petrecură așa. Ankhensepaton își dădu seama că tot ce-i dezvăluise ea comandantului gărzilor fusese trecut cu vederea, după cum prevăzuse Pasar. Îi arătase deja lui Mahu disprețul față de argumentele pompoase sub care acești oameni își ascundeau calculele. N-o s-o ia de la capăt, pentru că n-ar avea niciun rost. În tot ce îndrugase Thutu exista un singur adevăr: țara se afla în primejdie, iar tronul era gol. Își privi ascultătorii prefăcându-se resemnată.

— Ay va fi regent, nu-i așa? replică ea.

Întrebarea răsună ca o palmă. Încremeniră cu toții. Doica se îmbățoșă, mândră și provocatoare. Humose o țintui cu privirea pe tânăra fată cum ar fi făcut-o, pesemne, însuși Amon dacă i s-ar fi spus că are o muscă pe nas. Mica prințesă avea cu cine să semene.

Comedia se sfârșise.

Dacă veniseră să ademenească prin vorbe dulci o gâsculiță neștiutoare ca s-o ducă la bucătărie, trebuiau să înțeleagă că-și făcuseră socoteli greșite.

Thutu intui numaidecât starea de spirit a tovarășilor săi, deși se gândea la alte zburătoare: ei o crezuseră pe prințesă o vrabie orfană, dar descopereau acum un șoim tânăr. De altfel, Mahu îl prevenise de transformarea lui Ankhensepaton. Așa că Thutu rupse tăcerea:

— E nevoie de un regent, prințesă. Amândoi sunteți prea tineri ca să luați asupra voastră cârmuirea regatului.

Ea își aminti la timp de povața dată de Pasar: *Te sfătuiesc doar să nu ți-l faci dușman pe șacalul ăsta bătrân de Ay.*

— Vasăzică aveți deja consimțământul lui Ay, se mărgini ea să observe.

Thutu se pomeni încă o dată luat prin surprindere. Hotărât lucru, fetișcana asta cântărise situația cu precizia unui obișnuit al cancelariilor. Mai bine să nu piardă vremea făcând pe șmecherul cu ea.

— Întocmai, prințesă. Consiliul regal a vrut să-i afle părerea privind acordarea regenței. A răspuns că o va primi îndată ce se va oficia căsătoria ta cu prințul Tutankhaton.

Ea încuviință cu un gest, apoi zări undeva departe un detaliu neobișnuit. Își ridică ușor ochii și mai mult îl ghici decât îl văzu pe Pasar la fereastra etajului al doilea. Băiatul urmărea de acolo discuția.

— De ce n-a venit cu voi?

— Se pare că primirea pe care i-ai făcut-o la ultima lui vizită s-a dovedit mai curând rece, răspunse Thutu.

Ea scutură din cap precum un cal îndărătnic. Leit maică-sa, își zise Maya. Humose nu reușea să-și depășească uimirea. Se uita stăruitor la Ankhensepaton de parcă cerceta misterele tinereții și ale feminității.

Cât timp avusese loc acest schimb de cuvinte, uitaseră cu toții de Tutankhaton. El îi urmărise cu ochii mari și triști și ar fi trebuit să-l crezi sărac cu duhul ca să te mire observația pe care o rosti cu glas stins, aproape îndurerat.

— Totul depinde de tine, Ankhen.

Ankhen. Numele de alint cu care el o striga în timpul plimbărilor cu *Gloria lui Aton,* pe vremea când n-aveau nicio grijă. La fel o strigau surorile ei și Semenkhere. O cuprinse duioșia amintindu-și.

Erau doi orfani obligați să joace niște roluri mai presus de forțele lor.

— Scumpa mea nepoată, intră în vorbă Baketaton, pe umerii tăi stă dinastia noastră. Aton să-ți dea putere!

În mintea lui Ankhensepaton se făcu brusc lumină. Baketaton fusese chemată pentru a-i aminti că exista o alternativă la căsătoria ei cu Tutankhaton: Ay putea foarte bine s-o ia de soție pe această prințesă regală și să capete tronul. Dar, fără îndoială, Baketaton, deja fată bătrână, bolnavă și copleșită de amărăciunea pe care cei din dinastia Tuthmosis știau atât de bine s-o arate, refuza groaznica povară a regalității.

Privirea tinerei prințese o întâlni pe cea a lui Tutankhaton. Iar el i se păru, o dată în plus, demn de milă. Că i-l hărăzeau ca soț, mai treacă-meargă. Dar rege? Erau pe cale să facă rege din acest băiat firav ca o trestie? Păi atunci Pasar ar fi regele regilor! Își spuse că se găsea în aceeași situație ca sora ei Meritaton când fusese nevoită să-l ia de bărbat pe Semenkhere: nu simțea nicio atracție pentru mult prea delicatul prinț. Ankhensepaton înțelegea de ce: tânărul plăpând care fusese regele n-ar fi putut în veci să rivalizeze cu farmecele viguroase ale lui Nefer Heru. Iar acum, acest băiat ce nu reușea să străbată o pasarelă fără să se poticnească nu putea nici el să rivalizeze vreo clipă cu forța tinerească a lui Pasar.

Totul se repeta.

Însă ea n-avea de gând să se lase încolțită și împinsă la măsuri drastice la fel ca Meritaton. N-o să ajungă să fie obligată să fugă.

— Totul depinde de tine, repetă el.

— Știi bine că vom domni abia peste câțiva ani, îi răspunse ea.

— Știu, recunoscu el.

Prințul juca îndeajuns de bine dame ca să-și dea seama care va fi condiția lor.

La urma urmei, erau doi tineri șoimi captivi.

Tăcerea deveni apăsătoare.

— Accept să mă căsătoresc cu Tutankhaton, zise prințesa. Dar cu o condiție.

Thutu, Maya, Humose, Panesy, tânărul prinț și însoțitorul său se aplecară ușor în față. Baketaton clipi iute de câteva ori.

— Vreau un document scris, semnat de Consiliul regal și de viitorul regent, bunicul meu Ay, potrivit căruia nicio hotărâre privind statutul cuplului regal și al cercului său nu va fi luată fără consimțământul meu scris.

Humose nu înceta să se minuneze. Mai-mai să cască gura de uimire.

Thutu se trezi luat încă o dată prin surprindere. Chibzui la cele auzite. Nu putea trece peste cererea prințesei. Ankhensepaton stăpânea jocul și se vedea că era în stare, dacă nu i se satisfăceau pretențiile, să zădărnicească planul pe care ei îl puseseră anevoie la punct.

— Mă învoiesc, continuă ea, ca regentul să conducă treburile țării, dinăuntrul și din afara hotarelor ei, după cum crede de cuviință, dar nu și pe cele ale palatului.

— Și dacă veți ajunge la neînțelegeri grave? întrebă Humose, luând cuvântul pentru prima dată.

— N-am putea ajunge la neînțelegeri decât dacă e vorba de cuplul regal sau de palat. Și în atare situație, repet, părerea mea are întâietate. În plus, vreau să fac parte, împreună cu soțul meu, din Consiliul regal.

— Se înțelege de la sine, prințesă, admise Thutu.

— Nicio întrunire a consiliului nu se va ține fără ca măcar unul din noi să fie prezent.

— Și asta se înțelege de la sine.

Apoi Thutu adăugă:

— Voi pune să se întocmească numaidecât documentul, prințesă.

Ea încuviință din cap. Tutankhaton se aplecă și-i luă mâinile. Ea îi întoarse gestul de față cu toată lumea, cuprinzând mâinile prințului în palmele sale.

— Chem de pe acum asupra voastră binecuvântarea lui Amon, zise Humose.

Se ridicară de pe scaune. Prințul sărută ușor obrazul prințesei. La drept vorbind, îi era unchi, însă avea doi ani mai puțin decât ea.

Ankhensepaton îl lăsă pe al doilea șambelan să-i conducă pe oaspeți spre ușă și, după ce ei plecară, o privi întrebător pe doică. Sati zâmbi:

— Ai procedat bine. Recunosc sângele mamei tale.

Pasar dispăruse de la fereastră. Fără îndoială nu va întârzia să vină la soția lui secretă.

Ceva mai devreme îi spusese:

— Zeii încheie căsătoriile, nu oamenii.

♀ Capitolul 6

NOAPTEA VULPILOR ȘI CEA A LUI ASTARTE

O singură privire aruncată spre chipul generalului Horemheb, când acesta, întors din călătorie, intră în locuința sa din Memphis, îi fu de ajuns lui Menei, piticul soției sale, ca să-și dea seama că stăpânul lui era în cea mai proastă dispoziție cu putință.

Se repezi cu mersul său clătinat de babirusa[20] spre odăile doamnei Mutnejmet, stăpâna casei, strigând cu vocea lui nazală:

— Zeii s-au bășit azi!

Mutnejmet cunoștea de multă vreme limbajul de soldățoi și mirosul ascuțit, ca de șobolan, al piticului. Îi sfredelea pe toți cu ochii lui bulbucați, apoi rostea în gura mare secrete pe care le credeai adânc îngropate. Creatura era întruchiparea, cu picioare scurte și crăcănate, a scandalului.

Mutnejmet își întoarse profilul trufaș spre stârpitură.

— Ce tot spui?

— Că e într-o dispoziție de șacal. Sunt sigur că n-a primit regența. Vulpoiul lui domestic îl însoțește.

Ea se încruntă și porni spre odăile soțului său. Îl găsi în tovărășia locotenentului favorit, Khnumose, pe care Menei îl poreclise „vulpoi domestic”. Mutnejmet știa că locotenentul răspundea de iscoadele armatei și că făcea, în folosul mai-marelui său, anumite cercetări ce nu țineau neapărat de slujba lui. Fără umbră de îndoială, Khnumose împărtășea dezamăgirea lui Horemheb. Dacă acesta din urmă ar fi obținut regența, el ar fi fost numit comandantul poliției regatului.

Cei doi bărbați stăteau ghemuiți față în față aplecați peste o tablă de *zenet* cu treizeci de căsuțe[21], cu un urcior de bere la îndemână. Mutnejmet auzi de la depărtare pocnetul pionilor și, ca întotdeauna, înjurăturile de rigoare. Paharele cu bere erau pe jumătate goale. Jucătorii ridicară ochii și locotenentul, la drept vorbind, un bărbat frumos, se ridică pentru a face o plecăciune înaintea primei soții a șefului său.

— Cina e gata. Vine și locotenentul?

Khnumose nu se putea simți decât măgulit. Horemheb se uită cu atenție la tabla de joc părăsită și se ridică și el.

— Fie ca Mut să reverse asupra ta numai binefaceri, îi zise el soției sale.

Tonul era lipsit de căldură. Ea îl privi cercetător.

— N-a fost o zi fericită, rosti femeia.

— Nu, răspunse el, cu bărbia-n piept și voce aspră, pășind în urma ei spre sala principală.

— Tata a fost ales regent?

— Da, replică bărbatul, ghemuindu-se lângă măsuța joasă unde avea să fie servită cina.

Piticul mânca singur la o masă din apropiere, fără să piardă nicio frântură din discuție.

Locotenentul îi slujea drept confident mai-marelui său, așa că ascultase deja aproape jumătate din poveste. Mutnejmet îl privi întrebător, în timp ce se aduceau salata de castraveți cu lapte prins, cepele macerate în ulei și oțet și fiertura de bob cu grăsime. Mesele din casa lui Horemheb nu erau renumite pentru finețea bucatelor.

— Marele preot Nefertep s-a opus numirii înălțimii Sale Ay, o lămuri locotenentul, însă generalul Nakhtmin a atras atenția că tatăl vostru e singurul om cu suficientă experiență și autoritate în ochii egiptenilor și ai străinilor pentru a prelua regența.

Mutnejmet ronțăi câteva felii de castravete și răspunse:

— Soțul meu are treizeci și șase de ani, tata, cincizeci și șase. Trebuie doar să aibă răbdare.

— Răbdare înseamnă să visezi la pâinea de mâine! strigă piticul, de la masa lui.

— O să-ți tăbăcesc bucile chiar în seara asta! se răsti la el Horemheb, prefăcându-se furios.

— Iar răzbunarea înseamnă să savurezi pâinea pe care n-ai avut-o ieri!

Ca și cum se pregătea să treacă la fapte, Horemheb se întoarse spre Menei, care țipă ca din gură de șarpe.

— Ce nu pricep eu, începu iar Mutnejmet, e de ce tata n-a luat-o de soție pe Baketaton, sora lui Semenkhere. E prințesă regală. Tata ar fi ajuns direct pe tron, în loc să fie regent.

Horemheb se uită întrebător la Khnumose. Generalul însuși își imaginase un asemenea plan și nu renunțase de tot la el.

— Ay n-a nesocotit această posibilitate, răspunse locotenentul. A vizitat-o de curând pe prințesă, în locuința ei din Țara de Jos.

— Și?

— Firește, nu se știe ce au discutat, însă intendentul prințesei i-a mărturisit unuia dintre oamenii mei că morțile succesive ale celor doi frați ai ei și a lui Nefertiti au pus-o la grea încercare. Suferă de inimă și nu-i pregătită să devină regină. Susține că o astfel de povară ar ucide-o.

— Încă una care, chipurile, renunță la putere! lăsă Horemheb să-i scape.

— Oricum, tata ar fi mult mai periculos dacă n-ar ajunge la putere, observă Mutnejmet, gustând din mâncarea de bob. Visează de prea mult timp la ea.

Horemheb îi aruncă o privire gânditoare.

— Poate că e adevărat, zise el. Negustorii de otrăvuri vor duce lipsă o vreme de clienți.

Pe chipul lui Mutnejmet se așternu o expresie dojenitoare. Asemenea vorbe în prezența unui străin! Horemheb îi observă indignarea, dar stărui:

— Khnumose îmi raportează că, în ultimul timp, la Theba și la Memphis au fost văzuți mulți negustori de otrăvuri care susțin că vând leacuri și parfumuri. A existat chiar unul care s-a dus la palatul regal cu puțin înaintea morții lui Semenkhere.

Mutnejmet făcu ochii mari. Simpla rostire a cuvântului „otravă” îi dădea coșmaruri. Chiar și numai să vorbești de asta atrăgea nenorocirea, dovadă că atunci când îi pomenise lui Meritaton despre bănuielile privind amestecul lui Semenkhere în otrăvirea lui Nefertiti, stârnise o ceartă crâncenă între prințesă și sora sa Maketaton, iar exilul acesteia din urmă culminase cu otrăvirea ei. Mutnejmet nu cunoștea prea bine rolul otrăvirilor în istoria recentă a familiei sale.

— Încă nu s-a aflat ce s-a întâmplat cu nepoata mea, regina? întrebă ea, ca să schimbe subiectul.

— Se pare că a plecat împreună cu ibovnicul și cu fiul ei.

— A plecat? Încotro?

— Nimeni nu știe, în afară de scorpia de nepoată-ta, Ankhensepaton. Mahu și Thutu pretind că Meritaton a renunțat la putere. Hai să fim serioși!

Mutnejmet părea îngrijorată.

— Vreau să sper că n-a pățit nimic, murmură ea.

— Dacă a pățit ceva, n-a fost din vina tatălui tău, i-o întoarse Horemheb. Se pare că Ay s-a înfuriat cumplit când a aflat de dispariția ei. Însă Meritaton n-avea alt dușman în afară de el.

Mutnejmet bătu în retragere. Hotărât lucru, în seara asta ploua cu adevăruri care mai de care mai apăsătoare.

Locotenentul isprăvi ce mai rămăsese din mâncarea de bob, iar Horemheb – urciorul cu vin. Cina se încheie într-o atmosferă posomorâtă.

Mutnejmet se gândea la sora și la nepoata moarte, precum și la o altă nepoată, dispărută, promițându-și în sinea ei să o descoasă pe Ankhensepaton.

Generalul Horemheb se gândea cum să-i dea de furcă victoriosului său rival.

Locotenentul Khnumose se gândea prin ce mijloace să sporească puterile iscoadelor militare ca să-i facă rău generalului Nakhtmin.

Piticul Menei rosti:

— Vulpile vânează noaptea!

Se întoarseră cu toții spre el, surprinși. Vorbele li se potriveau perfect.

Puterea se proclamă ziua, dar se cucerește noaptea.

♀

Ajutat de al doilea slujitor al templului, preotul Isma ațâță jăraticul sub ofrandele depuse pe marele altar al zeiței Astarte din Memphis: o ciozvârtă de berbec, o figurină din seu și bere. Se răspândi un miros înțepător, aproape sufocant, și Isma se trase îndărăt din pricina unui val de fum pe care o adiere mai puternică îl abătea înspre el.

Cei doi preoți coborâră cele cinci trepte ale altarului și se îndreptară către credinciosul ce adusese jertfa. Acesta dădu fiecăruia dintre ei trei inele de aramă, plata convenită, apoi tustrei priviră flăcările ce înghițeau, în sfârșit, ofrandele.

În spatele altarului, la o distanță de doi coți, pentru ca fumul să n-o afecteze, se înălța triumfal o statuie de trei ori mai mare decât un stat de om, ce-o înfățișa pe zeiță, goală din cap până-n picioare, cu pubisul bombat și gura arcuită într-un zâmbet. Lumina amurgului îi aurea sânii obraznici. În

mâna dreaptă ținea un arc și o săgeată, pe care le sprijinea de șold, iar în stânga, un trandafir.

Într-adevăr, dimineața Astarte era zeița războiului, iar seara, cea a dragostei.

De-o parte și de alta, stăteau cele două slujitoare muzicante ale sale, Ninatta și Kulitta, având jumătate din înălțimea zeiței, potrivit obiceiului și ținând, una – lira, iar cealaltă – tamburina.

— Uite, focul s-a întețit, zeița ți-a acceptat ofrandele, zise Isma.

— E mai generoasă decât Hathor, îi răspunse bărbatul.

Cei doi preoți se feriră să facă vreo comparație între puterile zeițelor. Ar fi însemnat o mare lipsă de curtoazie față de cetatea Memphisului care le oferea găzduire. Iar dacă marele preot al lui Ptah, Nefertep, afla că își îngăduiseră să rostească un cuvânt disprețuitor despre zeii țării, l-ar fi pus pe comandantul gărzii cultelor să-i dojenească aspru.

— I-am adus trei jertfe, dar în zadar. Nu mi-am recăpătat vigoarea.

Isma trase cu ochiul la bărbatul necunoscut: era, totuși, tânăr și vânjos. Dar, în sfârșit, și șalele își aveau misterele lor.

— Zeii noștri nu vor să se mai îngrijească de noi, continuă bărbatul. Sunt nemulțumiți. Dezordinea a pus stăpânire pe tron și pe Cele Două Pământuri.

Preoții nu suflară o vorbă. Ce-i drept, ca mulți alți locuitori ai Memphisului, auziseră și ei spunându-se că barca regală se clătina primejdios.

— Curând, zise Isma, soarele va asfinți și vei putea să te încredințezi de harul lui Astarte.

— Cum anume?

— Întoarce-te la noapte, templul e deschis.

Preoții se înclinară și dispărură în sălile din spate.

Credinciosul o luă din loc și ieși în stradă unde răsunau strigătele vânzătorilor ambulanți care îi îmbiau cu bere sau cu pepeni pe cei cărora arșița după-amiezii le uscase gâtlejurile.

După ce căpătă, pentru scurtă vreme, o culoare vineție, cerul deveni negru.

Steaua lui Astarte răsări.

Templul zeiței se golise de mulțimea de peste zi. Însă nu era nici pe departe pustiu. Flăcările a două torțe, pe care briza serii le agita în piața din fața templului, răsucindu-le ca pe niște suflete pradă dezmățului, lăsau să se zărească siluete. Ici și colo, în licărul lor, se vedeau furișându-se umbre.

Bărbați și femei. În orice caz, credincioși care cunoșteau legea lui Astarte: cel puțin o dată în viață, orice supusă a zeiței trebuia să meargă noaptea la templu și să aștepte ca un străin să vină să-i arunce bani și să-i spună:

— Te cer în numele zeiței.

Atunci ea trebuia să i se dăruiască.

Unii dintre preoții lui Ptah condamnau această practică, însă bunul-simț al demnitarilor din Cele Două Pământuri susținea că nu condamnând un asemenea obicei vor face să dispară dorința fetelor de a se vinde și nici pe cea a bărbaților de a gusta iubirea de-o noapte.

Unul dintre bărbații ce dădeau târcoale prin preajmă se opri în fața unei umbre așezate pe soclul statuii zeiței. Se aplecă pentru a-i desluși trăsăturile feței și rotunjimile trupului și scoase un strigăt de surpriză:

— Ce tânără ești!

— Dacă umbli după babe înseamnă că ești tu însuți de vânzare.

Bărbatul izbucni în râs.

— Și ai limba ascuțită!

— Nu-mi vorbi de rău limba, că și ea o să-ți vorbească de rău mădularul.

Răsună încă un hohot de râs.

— Iubitul tău e sărac, de vii aici?

— Nu, l-a părăsit vigoarea.

Bărbatul căzu pe gânduri. Apoi, după o clipă, rosti formula rituală:

— În numele zeiței Astarte…

Fata încuviință din cap și se uită la inelele de aramă ce zornăiră pe piatră. Le luă și le strecură pe degetul mare. Apoi se ridică.

Întunericul unei camere aflate în apropiere îi înghiți.

Răsuflări sacadate, strigăte înăbușite, ciudat de asemănătoare cu niște suspine, gâfâieli și exclamații tulburară liniștea nopții.

— Pe numele zeiței, un măgar! șopti un glas de femeie.

— Pe numele zeiței, măgarul s-a trezit, în sfârșit!

Un hohot de râs înfundat sluji drept răspuns acestor vorbe.

— Am să vin și mâine, să mai aduc o jertfă, zise bărbatul ieșind din umbră și prinzându-și pânza în jurul șoldurilor.

— Mai bine vino poimâine, grăi fata. Lasă-mi un răgaz ca să mai prind puteri, că m-ai secătuit de vlagă.

♀ Capitolul 7

COBRA

Oare e posibil să urăști pe cineva de același sânge cu tine? se întrebă Ankhensepaton.

După ce luă loc pe terasa palatului prințeselor, însoțit de slujitorul său credincios, Shabaka, Ay se uită fără pic de bunăvoință la doica Sati și la Pasar, care stăteau în spatele jilțului lui Ankhensepaton.

— Ce anume îndreptățește prezența acestor oameni aici? întrebă el, cu autoritate și trufie.

Atitudinea lui Ay fu de-ajuns pentru ca Ankhensepaton să dea uitării toate sfaturile, ce-o îndemnau spre împăcare, primite de la Pasar.

— Propria mea voință, rosti ea, sec.

Răspunsul îl surprinse, apoi îl supără pe bătrân. Se confruntase deja cu obrăznicia nepoatei data trecută când venise la Akhetaton, însă acum vedea că se transformase într-o trăsătură de caracter.

— Avem de discutat lucruri de cea mai mare importanță, ripostă el. Nu trebuie auzite de urechi străine.

Mai ales pe Sati o măsură Ay din cap până-n picioare, mirându-se că, pe o asemenea căldură, ea era înfășurată toată într-un văl negru din care nu i se vedeau nici mâinile. Apoi privirea îi alunecă spre Pasar, de a cărui existență îl înștiințaseră deja iscoadele sale.

— Lucrurile cu pricina mă privesc și, de vreme ce tu l-ai adus cu tine pe acest bărbat pe care nu-l cunosc, vreau și eu să-i am alături pe Sati și pe Pasar, i-o întoarse ea. Amintește-ți că ai semnat protocolul întocmit de Consiliul regal, potrivit căruia am drept absolut asupra cercului meu și a personalului din palat, iar voința mea e mai presus de a ta.

— Încă nu ești regină, observă el. Protocolul nu se aplică deocamdată.

— Nici tu nu ești încă regent, ripostă ea. N-ai niciun drept în acest palat și în nicio altă parte. Nici la Akhetaton, nici la Theba, nici la Memphis.

Îl sfida. Uimit de siguranța de sine a nepoatei, Ay se aplecă înainte și o țintui cu ochii săi întunecați și scânteietori. Dacă-și închipuia că o intimidează, se înșela. Neclintită, înfruntă provocarea bătrânului cu o răceală ce putea să scoată din minți pe oricine.

Din spatele ei, Sati și Pasar îl săgetau amândoi cu privirea.

Ay se îndreptă de spate, cu fălcile strânse.

— Deja ai dovedit lipsă de curtoazie, zise ea, întrucât nu mi-ai adresat niciun cuvânt de compasiune pentru moartea surorii mele, Maketaton, și dispariția surorii mele, Meritaton, pricinuită de anumite întâmplări pe care le cunoști. Dacă așa înțelegi tu să-ți pregătești regența, săvârșești o mare greșeală, părinte Ay. Dacă nu-ți schimbi purtarea n-o să mă căsătoresc cu Tutankhaton și tu n-o să devii regent. Va trebui să recurgi la alte șiretlicuri și mijloace, ca să obții puterea la care aspiri de atât timp.

Ay rămase cu gura căscată. Nimeni nu-i mai vorbise pe un asemenea ton în cei cincizeci și șase de ani de viață. Ba mai mult: o copilă ce avea să împlinească curând doisprezece ani încerca să-i năruiască planurile. Și chiar putea s-o facă.

Ay era un uneltitor prea viclean ca să nu-și dea seama. Iar ea o știa și știa totodată că și el o știe.

Dar afrontul era, oricum, greu de îndurat. Singura putere reală din regat se afla în clipa de față în mâinile acestei făpturi plăpânde ca o floare de măceș. Banii, alianțele, oamenii devotați nu erau de niciun folos. Tot ce putea face Ay era s-o ucidă și să se însoare cu Baketaton sau cu cea mai mare din celelalte trei prințese.

Însă, dacă ar fi putut s-o ia de nevastă pe Baketaton, ar fi făcut-o până acum. O piedică misterioasă îi stătea în cale. Cât despre Setepenre, ea avea șapte ani și o căsătorie dinastică era posibilă. Dar grotescul acestei uniri i-ar dezgusta pe mulți.

Iar Ankhensepaton știa prea bine: Ay fusese bănuit de prea multe crime în ultima vreme. Consiliul regal l-ar respinge, iar Horemheb ar obține regența, dacă nu chiar tronul. Ay risca, poate, să sfârșească în temniță.

Și Shabaka asista la această umilință supremă.

Strigătul papagalului îi veni în minte: *Bin tchao*!

Chibzui o clipă. Și schimbă tactica.

Își ridică spre cer ochii, care până adineauri păreau că aruncă fulgere către Ankhensepaton și exclamă:

— Ah, ești, într-adevăr, fiica mamei tale!

Apoi începu să râdă și Shabaka izbucni și el în hohote stridente.

Pe chipurile lui Sati și Pasar nu se clinti niciun mușchi. Însă Ankhensepaton catadicsi să strâmbe din nas.

— Aceeași fire de cobră.

— E animalul nostru tutelar.

— Înțelegi doar că nu din lipsă de afecțiune nu ți-am scris. Cunoști bine durerea pe care mi-a pricinuit-o moartea lui Maketaton și tulburarea iscată în sufletul meu de dispariția lui Meritaton.

Șacalul își vântura cu neastâmpăr coada.

— Toate aceste întâmplări au pus regatul în pericol, continuă el. Sunt fratele bunicii tale Ty, tatăl mamei tale, Nefertiti. Cum să nu-mi dau seama de primejdiile ce decurg dintr-o atare situație?

Ea îl asculta cu un aer mohorât.

— Nu, încheie el, nu am în niciun caz de gând să fac din regență un câmp de luptă pe care să-mi măsor forțele cu tine. Credeam că vorbesc cu nepoata mea, uitasem că discut cu a treia soție regală.

— Atunci, totul e în regulă, rosti ea fără pic de emoție.

După care se întoarse spre doică și porunci să se servească băuturi răcoritoare. Se stârni agitație printre slugile ce așteptau la ușa terasei. Una dintre ele aduse o măsuță înaltă.

— Ce s-a întâmplat cu Meritaton? întrebă Ay.

Ea lăsă un timp neobișnuit de lung să treacă înainte de a răspunde:

— Habar n-am.

— Toată lumea îmi spune că erați foarte apropiate. Trebuie să ai o idee.

Slugile serviră sirop de curmale. Ankhensepaton lăsă iarăși să treacă un timp până să răspundă:

— A venit un ucigaș, zise ea.

Cei prezenți încremeniră.

— Al lui e cadavrul găsit în grădină, adăugă ea. Cred că Nefer Heru l-a doborât. Nu știu ce s-a întâmplat după aceea. Meritaton s-a dus să ia copilul și a fugit cu Nefer Heru.

— A fugit? Cum a fugit în plină noapte?! exclamă Ay.

Ankhensepaton îi răspunse cu aceeași privire posomorâtă.

— Habar n-am.

— Habar n-ai? Meritaton nu și-a luat rămas-bun de la tine?

— Habar n-am, repetă ea, uitându-se drept în ochii lui Ay. Nu, nu și-a luat rămas-bun de la mine.

— Atunci cum de știi că a fugit?

— Presupun că i-a fost frică, răspunse scurt Ankhensepaton, cu o undă de furie în glas, care-l înspăimântă pe Ay.

Cu siguranță știa mai multe decât spunea. Însă Ay nu voia ca ea să mărturisească de față cu toți. Se feri să-i mai pună și alte întrebări, fără să

bănuiască însă că tocmai discreția pe care o dovedea brusc era mai elocventă decât credea el.

— A existat acel cadavru în grădină, rosti apoi Ankhensepaton.

Grădina ce fusese odinioară locul unde se jucase cu un băiat de rând, pe nume Pasar, și care acum devenise un pământ disprețuit de unde o prințesă îngrozită fugise și unde fusese descoperit un bărbat mort, cu ochii dați peste cap și gura plină de otravă.

— Știu.

Briza după-amiezii tulbură liniștea. Pasar își bău siropul de curmale.

— Așadar, te vei căsători cu Tutankhaton, reînnodă Ay discuția.

Chiar urma să se mărite cu el? Încă o dată se gândi că, dacă ar fi putut să fugă cu Pasar, precum sora ei cu Nefer Heru, n-ar fi șovăit nicio clipă.

— Da. Iar tu vei fi regent.

Ay, Înălțimea Sa Ay, care văzuse și urzise atâtea mârșăvii în viața lui, își zise că, neîndoielnic, nu exista dușman mai de temut decât o copilă care tocmai a deschis ochii spre lume.

— Regatul va fi, prin urmare, apărat, grăi el. Amon e binevoitor.

Amon! *se* gândi prințesa. Dar l-ai adorat toată viața pe Aton, câtă vreme asta a slujit ambițiile tale!

El se ridică, Shabaka făcu la fel, iar prințesa îi imită, ușurată să-l vadă pe acest bătrân sac plin cu ambiții părăsind, în sfârșit, palatul. Ay o cuprinse pe Ankhensepaton în brațe, o strânse la piept și-și scoase de la încheietura mâinii o brățară grea din aur, pe care era gravat ochiul lui Horus.

— Primește, fiica mea, o dovadă a afecțiunii pe care ți-o port.

Când se apropiase de ușa terasei, Sati se îndreptă spre el.

— Înălțimea Ta, zise ea, am pierdut o fiică, pe Meritaton, și de-acum sunt păzitoarea celei aici de față.

El încuviință, mieros, din cap.

— Am văzut multe nenorociri abătându-se asupra acestei familii.

Ay o privi țintă pe doică, surprins de tonul viclean și, totodată, grav al vorbelor ei.

— Dacă i se întâmplă vreodată ceva rău lui Ankhensepaton, dușmanii ei îmi vor da socoteală.

Ay scoase un strigăt, la fel ca și Shabaka. De sub veșmântul negru, Sati dădu la iveală o cobră.

Vasăzică de asta își ținuse mâinile ascunse.

Șarpele își repezi capul oval spre Ay, provocându-i spaimă.

— Cobra, stăpâne Ay, e păzitoarea coroanei, știi bine. Iar eu sunt una dintre slujitoarele cobrei.

Slujitoarele cobrei! Ay deschise gura a uimire. Cunoștea respectiva tagmă de vrăjitori și vrăjitoare ce făcuseră jurământ solemn să apere onoarea și credința. Li se pierduse socoteala celor ce le căzuseră victime, oameni puternici sau modești, ce săvârșiseră crima de a încălca legea tăcută a moralei. Nicio strajă, nicio gardă, niciun aliat nu reușise vreodată să apere pe cineva de slujitorii cobrei, iar unul dintre negustorii lui Ay avusese mari necazuri cu ei când aceștia descoperiseră că respectivul vindea și otrăvuri.

— Sati! murmură Ankhensepaton, speriată.

— Cobra, stăpâne Ay, îi va găsi oriunde pe dușmanii celei de-a treia soții regale, rosti cu glas răgușit doica.

Ay răsufla greu. Shabaka înlemnise.

— Mă amenințI? strigă bătrânul.

— Eu? Niciodată! Cine sunt eu ca să amenințun bărbat de vază ca tine? Cobra te amenință, adăugă Sati, legănând capul târâtoarei aproape de fața înaltului demnitar.

Toată lumea știa că doar cei care stăpâneau fluidul vieții puteau să mânuiască astfel cobrele fără teamă de urmări. Reptilele îi respectau, supunându-li-se, și chiar îi apărau de hoți și de ucigași. Sati nu-și atribuia puteri închipuite, ci se număra, cu adevărat, printre membrii acelei confrerii.

— Dormi în pace, dacă sufletul ți-e curat, continuă ea, dar mergi și spune tuturor: Ankhensepaton se află sub protecția cobrei.

Șarpele privi în dreapta și-n stânga. Sati îl băgă la loc sub mantie. Ay se holbă îngrozit și plecă în grabă, urmat de Shabaka.

Pasar râdea cu gura până la urechi.

♀ Capitolul 8

UN ȘORICEL, REGE PESTE LEI

Șezând, gol, în iarbă, Pasar privea cu atenție la puful de păpădie ce săltă abia simțit pe genunchiul său, coborî grațios de-a lungul tibiei, șovăi să poposească pe laba piciorului, apoi, dintr-o toană, se duse să se așeze pe firele de păr lucioase ce începuseră să crească pe pubisul lui

Ankhensepaton, întinsă, goală pușcă, lângă el. În dispoziția sa încăpățânată, dar nestatornică, sămânța zburătoare păru să tremure o clipă, după care se înălță din nou în aer, urmărită de un bondar.

Steluța pufoasă și hoinară îi trezi băiatului gânduri melancolice.

Și sămânța lui avea aceeași soartă, își spuse. Niciodată nu mergea drept la țintă.

Se răsuci spre Ankhensepaton, o acoperi cu trupul lui și o copleși cu sărutări înfocate. Ea se zbătu, râzând.

— Nu de două ori la rând! Ești nebun!

— De ce nu? Îmi aparții.

— Însă îmi aparțin și mie! ripostă ea, împingându-l cu putere. Dacă te-aș lăsa s-o faci, aș rămâne însărcinată.

— Și ce?

— Ți-ai pierdut de tot mințile!

Fata se îmbrăcă și-și puse sandalele. Fără tragere de inimă, Pasar își prinse pânza în jurul șalelor și porni în spatele ei pe drumul de întoarcere.

Zece zile trecuseră de la vizita lui Ay și nouăsprezece de la moartea lui Semenkhere. De șaisprezece zile, îmbălsămătorii se îngrijeau de trupul acestuia din urmă. Nicio căsătorie nu se putea celebra în răstimpul unui doliu regal, adică în decursul celor șaptezeci de zile ale îmbălsămării și al săptămânii funeraliilor. Asta însemna că nu putea fi celebrată nunta regală decât peste cel puțin două luni, la începutul anotimpului inundației.

Însă multe evenimente puteau să strice planurile ce păreau atât de bine puse la punct. Un om ca Ay găsea întotdeauna noi vicleșuguri.

— Și dacă se căsătorește cu Baketaton? zise ea într-o doară când ajunseră în grădină.

— Am fi, în sfârșit, liberi! exclamă el.

Oare i s-ar îngădui atunci să-l ia de bărbat pe Pasar? se întrebă Ankhensepaton.

Doica îi aștepta, profund îndurerată.

— A sosit un mesager, îi anunță ea.

Era intendentul lui Baketaton. Prințesa murise.

Simțindu-și sfârșitul aproape, îi trimisese nepoatei o diademă de aur, ornată cu pietre prețioase neobișnuite, al căror luciu își schimba necontenit culoarea.

Ankhensepaton izbucni în lacrimi.

— Morțile nu mai contenesc în familia asta! se jelui ea. Și nicio naștere!

Trei zile mai târziu, un alt mesager veni la Theba pentru a-i înmâna celei de-a treia soții regale actul Consiliului regal potrivit căruia nunta sa cu prințul Tutankhaton va avea loc în cea de-a șaptea zi din luna a doua a inundației.

Mașinăria se pusese în mișcare.

♀

Peste vreo două luni, trimisul la Theba al regelui Asiriei, Ashur-Ubalit, întocmea pentru monarhul său, în fapt, propriul cumnat, o lungă misivă, impusă de împrejurări, ca să-i aducă la cunoștință evenimentele recente din Regatul Celor Două Pământuri.

Într-adevăr, împrejurările o impuneau, deoarece Asiria tocmai își dobândise independența. Profitând că vecinul ei, împăratul hitit Suppiluliuma I, era ocupat să supună un alt vecin, pe regele Matiwaza din Mitanni, fiul ilustrului Tushratta, vechi aliat al faraonilor, Asiria, vasală cândva lui Suppiluliuma, se eliberase. Ca urmare a acestui fapt, împăratul verificase, fără să vrea, temeinicia vechiului dicton potrivit căruia nu poți fi în același timp și la cuptor, și la moară.

Emisarul Asiriei venea astfel în întâmpinarea unei dorințe arzătoare a regelui său, întrucât Ashur-Ubalit ținea să fie înștiințat despre situația din țările vecine și mai cu seamă din Misr[22], ca să-și plănuiască aliațele și să-și calibreze ambițiile.

> *Prea Strălucite Monarh, Iubit de Ishtar, Glorie Ție Acum și Veșnic, în Palatul Tău, pe Pământurile Tale și în Ceruri.*
>
> *Misr, unde Bunăvoința Ta m-a trimis să Te reprezint, tocmai a avut parte de două mari ceremonii care, în alte vremuri, ar fi fost ieșite din comun, dar care pentru popor, nobili și curteni aproape că au devenit acum ceva obișnuit*: *înmormântarea unui rege și înscăunarea altuia.*
>
> *În cele patruzeci de luni scurse de când regele Akhenaton s-a stins, Misr a cunoscut, într-adevăr, trei înmormântări regale și două încoronări. După ce a fost îngropat Akhenaton, acest rege care, continuând cu habotnicie reforma începută de tatăl său, Amenhotep al III-lea, sperase să înlocuiască toți zeii egipteni printr-unul singur, discul solar, țara a asistat la funeraliile soției sale Nefertiti, apoi la cele ale fratelui său vitreg și regent, Ankheperure, cunoscut și sub numele de Semenkhere.*

Deoarece locuitorii ţării nu consimt să aşeze în mormânt un trup fără a-l goli de măruntaie, a-l usca şi a-l înfăşură cu feşe îmbibate cu mirodenii, ca să-l păstreze întreg pentru Lumea de Dincolo, situată, susţin ei, la Apus, îmbălsămătorii au avut mult de lucru în ultimul timp. Şi nu mai vorbesc de prinţesele din familia Tuthmosis, ce se prăpădesc adesea, în mod liniştit ori misterios.

Curtea fierbe de zvonuri tulburătoare privind misterioasa dispariţie a văduvei regelui Ankheperure. Declarată de către întâiul şambelan moartă în acelaşi timp cu fiul ei, din pricini neştiute şi fără să i se fi organizat funeralii, regina Meritaton, susţin unele voci, ar fi fugit împreună nu doar cu fiul său, ci şi cu mai-marele parfumurilor.

Îngropăciunea regelui Ankheperure, care n-a domnit decât şaptesprezece luni, a vădit un fast pe atât de mare, pe cât de mică i-a fost faima. Ce-i drept, puţini oameni de rând îşi amintesc fie doar şi numele lui, iar unii nobili din provincii pretind că el murise cu mult înainte şi că n-ar fi reprezentat decât o fantoşă care să ascundă lipsa unui adevărat cârmuitor. A trebuit ca eu însumi, un străin, să-i asigur că-l văzusem la Theba cu opt zile înainte ca moartea lui să fie anunţată. E adevărat, n-am găsit că se bucura de o sănătate înfloritoare. Mai degrabă plăpând, aidoma celor mai mulţi dintre ultimii urmaşi ai dinastiei Tuthmosis, mi s-a părut trist şi îngândurat.

Toată lumea ştie că n-a organizat decât o singură vânătoare în răstimpul domniei lui şi a ucis doar câteva raţe prăpădite!

Îngăduie-mi, Prea Strălucite Monarh, a mărturisi că am văzut în asta nu doar un contrast izbitor cu viguroasa ta persoană, imagine vie a legendarului Ghilgameş, ci, mai ales, un simbol bătător la ochi al forţei tot mai slabe pe care o dovedeşte Misr. Regatul seamănă cu o corabie zdruncinată de furtună şi lipsită de căpitan. Nu mai este aliatul sigur de odinioară, după cum ştiam încă din ultimii ani ai domniei regelui Amenhotep al III-lea.

Totuşi, vizirul Thutu a înconjurat moartea lui Semenkhere cu un fast pe măsura unui mare monarh care, în răstimpul unei lungi domnii, şi-ar fi purtat regatul pe culmile puterii. A pus să i se meşterească patru sarcofage, potrivite unul în altul, dintre care

trei purtau o mască din aur de o splendoare orbitoare, al patrulea sarcofag, din lemn aurit, fiind demn de cel al unui zeu decăzut. Întreaga suflare a Thebei a fost scutită de muncă în ziua funeraliilor, deşi oamenii n-au putut să ia parte la ceremonia de rămas-bun, întrucât aceasta s-a desfăşurat în templul lui Amon, pe malul celălalt. Apoi sarcofagul cel mare a fost aşezat într-o barcă de ceremonie care a coborât până la hotarele Pământului de Sus, la locul mormintelor regale, pe care oamenii din Misr îl numesc Lăcaşul lui Maât. Ce a rămas din familia lui Akhenaton călătorea într-o altă barcă, la fel de magnifică, cu numele de Gloria lui Amon. *De-a lungul drumului, pe care eu l-am străbătut doar în parte, într-o barcă închiriată de către demnitarii Curţii, vizirul Thutu rânduise bocitoare, ce umpleau văzduhul cu jelaniile lor.*

Nu ştiu de ce vizirul a părut atât de îndurerat de moartea monarhului. Unii demnitari, care au făcut toată călătoria şi pe care i-am văzut la întoarcere, mi-au spus că Thutu a vărsat lacrimi în clipa când s-a închis şi s-a pecetluit mormântul.

Decăderea Regatului Misr mi s-a înfăţişat într-un mod şi mai izbitor zece zile mai târziu, la ceremonia căsătoriei urmaşului lui Semenkhere şi la cea a înscăunării lui, desfăşurate tot în templul lui Amon din Karnak. Prea Strălucite Monarh, nu ţi-ai fi crezut ochilor văzând ce rege şi-a găsit o ţară cândva puternică, precum Misr, sau Tuy, cum îşi spun ei înşişi, care i-a împins pe hicsoşi dincolo de hotarele sale şi care-i făcea pe hitiţi să tremure.

Închipuie-ţi un băieţandru firav, ce pare că de-abia se ţine pe picioare şi al cărui chip temător te duce cu gândul mai degrabă la o fată decât la un băiat şi încă şi mai puţin la un viitor rege. Oficial, se spune că are zece ani, însă oricare dintre fiii noştri la vârsta aceasta se vădeşte bărbat în devenire. E cel mai mic fiu al lui Amenhotep al III-lea şi al unei concubine, aşadar frate vitreg al răposaţilor Akhenaton şi Semenkhere. Asta-i tot ce-au găsit cârmuitorii de acum ai ţării pentru a duce mai departe dinastia Thutmosis.

Îl cheamă Tutankhaton, adică „Graţios este Aton", însă, printr-un decret, i-a fost schimbat numele în Tutankhamon, pentru a se şterge amintirile neplăcute legate de cultul discului solar. Unii

demnitari de la Curte povestesc în taină că, pe când trăia Akhenaton, micul prinț n-a apărut niciodată la ceremoniile oficiale și că existența sa nu era cunoscută decât de câțiva apropiați ai familiei. Ca și cum, în Țara Leilor, nu s-a putut găsi nimic altceva decât un șoricel drept monarh.

La sfârșitul înscăunării, noul suveran se cuvine să înconjoare templul, ceea ce simbolizează luarea în stăpânire a regatului său, escortat de preoți ce poartă măștile zeilor. O ceremonie pe care ți-o închipui splendidă când monarhul e un voinic plin de energie. Însă care a devenit jalnică atunci când s-a văzut că regele nu putea susține greutatea dublei coroane, una roșie, alta albă, a Celor Două Pământuri și că trebuia întreruptă ceremonia pentru ca un scrib să-l ajute și să vegheze să nu cadă pe jos coroana, ceea ce ar fi reprezentat cel mai funest semn prevestitor. Câtă diferență față de vitejii săi strămoși, precum Amenhotep al II-lea, care se lăuda că nimeni n-ar fi avut forță în brațe ca să încordeze arcul pe care-l folosea el.

Chiar dacă persoanele de față, în mare parte preoți, demnitari și nobili, s-au ferit să scape vreo exclamație necuviincioasă, privirile lor spuneau multe.

A doua zi după ceremonie, vizirul Thutu a organizat o mare defilare la Theba. Regele, într-un car placat cu electrum[23]*, trebuia să conducă un detașament de o mie de militari, pedestrași, călăreți și arcași. Mă aflam pe terasa palatului, alături de înalți demnitari ai Curții, când băiețandrul a trecut pe dinaintea mulțimii ce se îngrămădea de-a lungul străzii celei mari a orașului. Oricine putea să vadă că, deși Tutankhamon ținea bine frâiele celor patru cai înhămați la car, intendentul lui trebuia să-i asigure echilibrul, ținându-l de mijloc, din pricina hurducăturilor. Și l-am auzit pe un emisar șoptind în barbă*:

— O astfel de imagine înțeleg ei să ofere despre un zeu viu?

Prea Strălucite Monarh, te întrebi, fără îndoială, care sunt motivele unei atât de îngrijorătoare decăderi fizice în dinastia Tuthmosis. Din atare decădere poți trage învățăminte pentru folosul Nemuritorului Tău Imperiu, prin urmare, supun atenției Tale cauzele: *nenumăratele căsătorii între rude distrug încetul cu încetul această dinastie de mai multe generații. Bărbații se*

căsătoresc, fără a se sinchisi, cu mătușile, surorile, fiicele și nepoatele lor, întrucât își închipuie că virtutea regală nu-și are obârșia în inteligență, curaj, autoritate și forța trupului, ci provine doar de la femei. Pentru a-și asigura legitimitatea se dedau, așadar, de-a lungul vieții la toate incesturile cu putință.

De aceea Akhenaton s-a căsătorit cu trei dintre fiicele sale, ca să le confere statutul de soție regală, fratele său vitreg Semenkhere, ce i-a urmat la tron, a luat-o de soție pe propria nepoată, la fel cum a făcut de curând și noul rege Tutankhamon, care s-a unit cu o altă nepoată, și mai mare decât el, pe deasupra. Or, după cum se știe, cele două lichide prețioase ale trupului, sângele și sămânța, își pierd vigoarea în vasele închise ale unirilor din sânul aceleiași familii.

Prea Strălucite Monarh, nu pot să-mi împiedic gândul că incestul e ruina dinastiilor și te rog, cu toată umilința, să ții seama de părerea mea. Să interzici incestul[24].

Soția regelui, a patra fiică a lui Akhenaton și a lui Nefertiti, e cam cu doi ani mai vârstnică decât el. Pare mai vioaie ca regele, dar cu siguranță nu prin iscusința ei într-ale cârmuirii ar putea Misr să spere că-și va recăpăta puterea. Ca atare, Consiliul regal, alcătuit de fapt din înalți demnitari ai trecutei domnii, printre care și vizirul Thutu, i-a încredințat regența unui bărbat de cincizeci și șase de ani, Înălțimea Sa Ay, frate al răposatei regine Ty, tată al răposatei regine Nefertiti, deprins, se presupune, cu arta cârmuirii. De altfel, Akhenaton l-a numit comandantul carelor de luptă. Se sprijină pe alianțe în rândul armatei și pe faptul că unul dintre cei mai puternici generali ai țării, Horemheb, îi este ginere, iar un altul, Nakhtmin îi este văr. Toată lumea mă asigură că, grație autorității sale, țara va cunoaște bunăstarea și gloria.

Prea Strălucite Monarh, e de datoria mea să-ți spun că pot crede, nu fără oarecari rețineri, în bunăstarea făgăduită, dar că încerc cele mai mari îndoieli în privința forței lui Ay de a reface puterea militară a Regatului Misr. Și asta dintr-un motiv simplu: în ciuda influenței ce i se atribuie, acest bărbat n-a putut opri decăderea armatei. De peste zece ani influența Regatului Misr în Siria și Palestina slăbește văzând cu ochii.

După cum Prea Slăvită Ta înțelepciune a fost înștiințată, hitiții și-au întins cuceririle, încă din ultimii ani ai domniei lui Amenhotep al III-lea, asupra mai multor cetăți egiptene fortificate din Siria de Nord și Palestina. În lipsa protecției regale, cetățile au căzut în mâinile lor, cu atât mai lesne cu cât prinții din partea locului, văzându-se lăsați de izbeliște de Misr, au început să se certe între ei și să încheie noi alianțe, cel mai adesea chiar cu hitiții. Alții, în culmea deznădejdii, și-au părăsit pământurile, împreună cu ofițerii regali, cuprinși de amărăciune și ei, și au fugit în Misr.

Or, pe atunci, Ay era în grațiile lui Akhenaton și, ca pe o dovadă a acestui fapt, arată bucuros o pereche de mănuși roșii pe care i le-a dăruit regele.

Apoi, în timpul scurtei domnii a fiicei sale Nefertiti n-a mișcat un deget pentru a îndrepta lucrurile.

În ceea ce privește situația din țară, nu e niciun secret că aici domnește o mare dezordine și că stăpânii provinciilor și slujbașii necinstiți îi apasă din greu pe țărani. În afară de cei a căror existență depinde de cârmuire, poporul se sinchisește prea puțin de regii săi și adesea nici nu le cunoaște numele. Mă îndoiesc că, prins în tot soiul de alianțe cum e, regentul Ay ar fi gata să schimbe ceva și, cu atât mai puțin, că-i stă în putere.

Aceasta este, Prea Strălucite Monarh, situația în Regatul Misr, pe care Slujitorul și Emisarul Tău credincios o înfățișează Prea Slăvitei Tale Înțelepciuni.

A șaptesprezecea zi a celei de-a douăzeci și doua luni din Cel De-al Doilea An fericit al domniei Prea Puternicului și Prea Cinstitului Rege Ashur-Ubalit…

Emisarul alătură misivei câteva daruri specifice Regatului Misr, o statuetă din aur emailat, un pectoral[25] decorat cu pastă de sticlă și cornalină, o brățară având gravat ochiul lui Horus…

♀ Capitolul 9

ORFANII

Privirile lui Ay și Thutu se încrucișară, una coborând, cealaltă ridicându-se, deoarece regentul stătea pe tronul aflat pe un podium, iar vizirul era așezat într-un jilț la baza acestuia. Îi rugaseră pe purtătorii de evantaie să aștepte afară, la ușă.

Pe bună dreptate, căci cererea ce tocmai le fusese prezentată presupunea păstrarea secretului și multă chibzuință. Era chiar ciudată. Iar cel care o formulase nu era altul decât marele preot al lui Amon, Humose însuși, așezat pe un jilț în fața lor, după cum se cuvenea rangului său.

Marele preot îi rugase pe regent și pe vizir să binevoiască a lua în considerație îndepărtarea regelui. El, care cu doar câteva luni în urmă tunase și fulgerase că predecesorul lui Tutankhamon, Semenkhere, petrecea prea mult timp la Akhetaton, și nu destul în capitală, făcea acum o cerere exact pe dos.

Și, culmea, regentul și vizirul nu erau departe de a-i împărtăși părerea.

Și nu doar ei. Mulți demnitari de la Curte gândeau la fel. Fără a mai vorbi de popor.

Impresia lăsată de ceremoniile de încoronare și, mai ales, de parada desfășurată în ziua următoare înscăunării se dovedise dezastruoasă.

— Înțelegeți, zise Humose, nu pot să susțin cu convingere că băiatul ăsta e zeul viu.

— E cam plăpând, într-adevăr, recunoscu Ay, căruia situația îi provoca unele neliniști.

— Nu se ține pe picioare, vrei să spui, îl corectă Humose.

Thutu se feri să pomenească de raportul medicului Seferhor, încă și mai îngrijorător decât observația marelui preot. Cel care se apropie de trupul regelui fusese chemat în seara paradei pentru că tânărul monarh suferea de dureri groaznice de spate și căzuse la pat. O baie caldă urmată de masaje cu un unguent cu mac și altele cu ulei de camfor îi redase întrucâtva regelui vigoarea a doua zi.

Însă, neîndoielnic, exista o problemă.

Grație științei și experienței sale, Seferhor era unul dintre cei mai faimoși medici din regat, dorit în numeroase Case ale Vieții pentru învățătura lui. Diagnosticul său se dovedise sumbru: Tutankhamon suferea de o slăbiciune la șira spinării și de o deformație a șoldului. Durerile apăreau pentru că uneori aceste neajunsuri supuneau mușchii la adevărate cazne. Pe deasupra, întrucât tânărul rege făcuse prea puțină mișcare în anii trecuți, picioarele nu

i se dezvoltaseră îndeajuns: două bețe ce se țineau mai curând prin tendoane și aponevroze[26] decât prin mușchi, în mod clar prea slabi.

Tratamentul lui Seferhor presupunea multe exerciții alese anume și odihnă. Or, un asemenea mod de viață nu se potrivea deloc cu treburile ce-i reveneau unui monarh, chiar dacă sarcina sa cea mai grea era îndeplinită de un regent.

În plus, în raportul său, întocmit doar pentru ochii lui Thutu, Seferhor dezvăluise că, judecând după cele mai intime părți ale trupului, regele nu se va bucura de o descendență numeroasă. „Are organele unui copil de cinci ani", scrisese medicul.

— Nu și-a încheiat creșterea, zise Thutu către Ay și Humose.

— Atunci, până o face, îndepărtați-l, vă rog, din ochii oamenilor!

— E o hotărâre importantă, observă Ay. O să stârnească tot atât de multe vorbe răuvoitoare ca și aceea de a-l ține în continuare la Theba.

— Ascultați, spuse Humose, în timpul ceremoniei de înscăunare, scribii mei au auzit deja, mai ales din partea emisarilor străini, vorbe lipsite de orice urmă de bunăvoință. Vreți să-i chem să vi le repete?

— Nu, răspunse Ay.

— Dacă regele nu și-a încheiat creșterea, ascundeți-l undeva până când mai câștigă puțin în înălțime și greutate. Că deocamdată nu-i decât un învățăcel, asta mai treacă-meargă. Dar un învățăcel pirpiriu!

Ascundeți-l! Ce-i drept, felul în care marele preot al lui Amon vorbea despre zeul viu era aproape jignitor! gândi Thutu.

— Doar nu vrei să-l instalăm iar la Akhetaton? întrebă el.

— N-ai susținut tu de atâtea ori că atmosfera de acolo e cea mai bună? ripostă Humose, ușor zeflemitor.

— Adică ai accepta să se întoarcă acolo?

— Aș accepta orice doar ca să nu mai trec prin încercări precum cele de la înscăunare și de la paradă! strigă Humose, scos din răbdări. Cum de n-ați simțit și voi doi ce-am simțit eu?

— Pricep ce vrei să spui, răspunse Ay. N-a fost primit cu căldură. Însă parcă m-aș gândi mai degrabă la Memphis.

— Memphisul e mai mare decât Theba, se împotrivi Humose. Va fi și mai greu să-l izolăm pe rege.

Ay și-i imagină fără greutate pe toți nobilii ce s-ar perinda să-l vadă pe tânărul monarh, ca pe un animal ciudat dintr-o menajerie.

— Atunci, rămâne hotărât, o să-l mutăm pe rege la Akhetaton. Cunoaște locurile și, în plus, puțini mai locuiesc acolo.

Marele preot se ridică și-și luă rămas-bun.

Ay și Thutu făcură din nou un schimb de priviri.

Sarcinile lor erau pe cale să se complice.

Regentului îi reveniră temerile de dinaintea încoronării: devenise doica a doi copii, dintre care unul era un biet învățăcel pricăjit.

La rândul său, vizirul se adânci în tristețea pe care i-o pricinuise moartea lui Semenkhere.

♀

Lui Seferhor îi reveni misiunea de a-l pregăti sufletește pe Tutankhamon pentru ceea ce nu era altceva decât un exil determinat de fizicul lui plăpând. Începu prin a-i spune tânărului rege, pe ocolite, că atmosfera din Theba era prea greu de suportat pentru el și că viitoarele îndatoriri de rege cer să-și refacă forțele într-un loc mai prielnic.

Tutankhamon îl ascultă cu atenție.

— Crezi că aerul poate să-mi vindece beteșugurile?

Seferhor clipi nedumerit.

— Am spatele prost alcătuit, știu, adăugă băiatul.

— Maiestate, aceasta e o altă problemă despre care voiam să-ți vorbesc. S-ar cuveni să-ți pui la lucru mușchii trupului ca să se întărească. Prin îndatoririle sale, un rege e nevoit să stea timp îndelungat în picioare și să străbată distanțe mari pe jos sau să meargă mult în car. Ar fi de dorit, prin urmare, să-ți întărești picioarele. În armată avem destui ofițeri cu experiență în această privință, care s-ar socoti onorați din cale afară să te îndrume.

— Și crezi cu adevărat că o climă mai blândă m-ar întrema și m-ar face mai rezistent la oboseală? stărui tânărul rege.

— Când trupul e sprinten și sufletul bine-dispus, maiestate, prinzi puteri mai repede.

— Unde crezi că trebuie să merg? întrebă Tutankhamon, după ce chibzui la spusele medicului.

— Firește, maiestate, că ar trebui ales un loc pe placul tău și înzestrat cu cele necesare rangului unui rege.

— Nu văd alt loc decât Akhetaton. Însă, după cum, fără îndoială, cunoști, preoții și mulți oameni din regat nu privesc cu ochi buni acest oraș.

— Maiestate, sunt sigur că regentul Ay ar ști să-i convingă pe toți că șederea ta la Akhetaton, singurul oraș potrivit pentru tine, e determinată

doar de mici probleme trecătoare de sănătate.

Tutankhamon își aminti de afronturile pe care fusese nevoit să le înghită Semenkhere când se retrăsese la Akhetaton pentru că îl deranjau odăile prea mici ale palatului din Theba și căldurile din capitală. Se miră că, dintr-odată, toate motivele pentru care era disprețuit Akhetatonul dispăreau ca prin farmec.

— Și cât timp ar trebui să stau acolo? întrebă el, cuprins brusc de bănuieli.

— Se-înțelege de la sine, Maiestate, că nu-s suficiente doar câteva zile pentru a se obține rezultatele scontate. După experiența mea, durata se măsoară mai degrabă în săptămâni, luni chiar, decât în zile.

Tutankhamon scrută chipul medicului, încercând să descifreze ce se ascundea în spatele vorbelor sale. Seferhor îndură anevoie privirea pătrunzătoare și, totodată, înduioșătoare a tânărului monarh.

— Îmi va fi foarte greu să renunț la toate sarcinile mele. Sărbătorile religioase… Trebuie să iau parte la ele. Ce vor zice oamenii de la Curte? Preoțimea…

— Maiestate, sunt convins că ei țin mult la sănătatea persoanei tale și că-ți vor înțelege lipsa, rugându-se pentru bunăstarea ta deplină.

Tutankhamon nu era nici pe departe atât de convins.

— Ai vorbit despre asta cu regentul?

— Îl îngrijora oboseala pe care ai arătat-o după ceremoniile încoronării și m-a întrebat care e pricina. Așadar, voi discuta cu el ca să ia măsurile cele mai potrivite pentru sănătatea Maiestății Tale.

Regele rămase pe gânduri o clipă, apoi îi spuse medicului că poate să plece și porni spre odăile reginei.

În tovărășia primei sale doamne, Ankhensepaton se ocupa cu aranjarea bijuteriilor mamei sale, ce-i fuseseră încredințate spre păstrare lui Ay și pe care acesta i le înmânase acum ei. După îngrijorarea ce se citea pe chipul soțului său, înțelese că el voia să-i vorbească între patru ochi și-i făcu semn însoțitoarei sale să iasă.

Bijuteriile erau întinse pe o masă, rânduite după felul lor: pectorali, diademe, brățări, coliere, inele, broșe de umăr și ace de păr.

Tutankhamon îi povesti pe scurt discuția cu Seferhor. Ankhensepaton căzu pe gânduri.

— Știi că nimic nu se hotărăște fără încuviințarea lui Ay. El i-a spus lui Seferhor să-ți dea aceste sfaturi.

— Dar de ce?

Ea îl privi drept în ochi, neîndrăznind să rostească adevărul pe care-l cunoștea, riscând astfel să-l rănească pe acest băiat pe care sfârșise prin a-l îndrăgi.

— Cred că într-adevăr Ay și Thutu își fac griji pentru tine, răspunse ea.

— Întreb încă o dată: de ce?

— Eforturile fizice implicate de cele două ceremonii, încoronarea, dar mai ales parada, au fost mult prea mari pentru tine…

— Deci pricina e oboseala mea?

— Nu numai.

O clipă, în încăpere se așternu tăcerea.

— Nu numai, repetă el.

— Ascultă, ai dat impresia că ești puțin cam plăpând pentru menirea de rege.

El înghiți cuvintele ca pe o poțiune amară.

— Nu m-am ridicat la înălțimea cerută?

— Fizic vorbind, nu, dacă e să spunem lucrurilor pe nume. Însă ai doar zece ani, creșterea ta nu s-a încheiat. Seferhor a vrut, de fapt, să spună că peste un an sau doi vei fi mai pregătit pentru ceea ce ești chemat să întruchipezi în ochii poporului și ai preoților, adică un zeu viu. Trebuie să-ți întărești trupul.

— Un an sau doi! strigă el. De ce nu trei?

— Chiar așa, de ce nu trei?

Tutankhamon părea copleșit.

— Trei ani? repetă el neîncrezător și, totodată, indignat.

— Știi bine că statura unui om nu se desăvârșește înaintea vârstei de cincisprezece ani.

— Dar e vorba de un exil! se împotrivi el.

— Există locuri de exil mai rele decât palatul din Akhetaton.

— Vasăzică mă îndepărtează de tron!

Ea înălță din umeri.

— Cu siguranță că nu. Ay o să te cheme în capitală pentru unele ceremonii. Oricum, sarcinile tale la Theba nu sunt prea numeroase.

— Și tu? O să mă lași singur acolo, la Akhetaton?

Mila o cuprinse încă o dată.

— Nu, voi merge cu tine.

Chipul lui Tutankhamon se însenină. Apoi se posomorî.

— O să-l iei pe Pasar?

— Da, răspunse ea.

El păru să chibzuiască.

— O să ne țină tovărășie.

Ea nu-i întări spusele, dar nici nu le contrazise.

— Nu vrei să-l inviți și pe camaradul cu care ai venit la Akhetaton?

— Pe Rekhmire? O să-l întreb. Dar vom avea nevoie de un profesor.

Ankhensepaton nu mai era atât de convinsă că-i va face plăcere să se întoarcă la Akhetaton. Prea multe amintiri bântuiau prin palate…

— Atunci ia-le și pe surorile tale, zise el.

Ea încuviință din cap. El se ridică și o îmbrățișă, apoi începu să hohotească.

— N-a mai rămas nimeni! Nimeni! rosti el. Toți au plecat… Au plecat…

Ea îi mângâie capul și umerii. Un rege, o regină, dar, mai ales, doi orfani. Și-l aminti în ziua funeraliilor lui Semenkhere, plângând în brațele lui Thutu, el însuși înlăcrimat. Strângându-l acum la piept, Ankhensepaton nu se putu abține să observe că soțul ei era îngrozitor de slab. Zări, peste umărul lui, bijuteriile întinse pe masă și, brusc, crezu că vede în locul lor niște oseminte, cornalina îi apăru precum sângele închegat, iar electrumul ca acele membrane transparente ca sticla pe care le zărești în carcasele animalelor hăcuite.

Tutankhamon se desprinse din brațele ei și strănută.

♀ Capitolul 10

TREZIREA DEMONULUI APOPIS

Mutarea se desfășură aproape în secret. Tutankhamon, Ankhensepaton, Sati și Pasar porniră în zori spre portul din Theba, însoțiți de servitorii lor personali, în frunte cu medicul Seferhor. Cele trei prințese mai mici aveau să rămână la Theba, oricât de rău i-ar fi părut lui Ankhensepaton, vegheate de doicile lor. Ay socotise că era de preferat să evite o deplasare prea numeroasă care, în capitală, ar fi dat încă o dată impresia că familia regală intenționează să se mute în întregime în vechiul oraș regal, pricina atâtor discordii, iar la Akhetaton ar fi stârnit o curiozitate nelalocul ei.

Ay, Thutu și Uadj Menekh îi așteptau la debarcader. Bagajul încărcat pe *Gloria lui Amon* însemna doar câteva cufere. Din fericire, la Akhetaton rămăsese destul mobilier ca să se evite mutările costisitoare ce tulburaseră primele luni ale domniei lui Semenkhere.

Ay le trimise călătorilor un coș cu fructe, garnisit cu flori, iar Thutu, douăsprezece urcioare cu vin.

De parcă ar fi fost vorba de-o călătorie ce avea să țină numai o zi.

În ochii tebanilor, plecarea, și-așa lipsită de tam-tam, fu pusă în umbră de o întâmplare ieșită din comun.

Într-o zi, un bărbat de vreo cincizeci de ani, înalt și bărbos, cu o înfățișare impunătoare, dacă nu chiar trufașă, se prezentă la palat și, prin mijlocirea lui Uadj Menekh, ceru audiență la regent. Îl chema Sosenbal și era însoțit de fiul său. Uadj Menekh îl cunoștea pentru că-i înmânase lui Thutu, cu câteva săptămâni în urmă, o altă cerere de audiență din partea acestui bărbat. Era un prinț sirian care, cu trei ani mai devreme, căutase adăpost prima oară la Akhetaton, apoi la Theba, după ce pământurile sale fuseseră cucerite de hitiți, în lipsa unui ajutor din partea garnizoanelor din Palestina.

Ay îl cunoștea și el pe vizitator, care îi mustrase aspru pe generalii Anumes și Nakhtmin, socotindu-i vinovați de a-l fi lăsat de izbeliște în fața năvălitorilor hitiți, care îi luaseră tot avutul.

Ay îi primi pe Sosenbal și pe fiul său. După obișnuitele saluturi, vizitatorii se așezară pe scaunele împinse în dreptul lor de către servitori. Purtătorul de evantai stătea aproape de tron, iar secretarul, ghemuit la stânga lui. Nubianul Shabaka se îndeletnicea cu treburi mai puțin importante, punând în ordine niște documente. Doi scribi se tot foiau de colo-colo. Servitorii aduseră băuturi oaspeților.

— Regentule, începu Sosenbal, e a patra mea vizită în acest palat.

— Dar prima pe care mi-o faci mie, prințe.

— Adevărat. Prima dată am fost primit de vizirul Thutu. A doua oară, de rege. A treia oară, iarăși de Thutu.

— Care era pricina vizitelor tale, prințe?

— Nu se poate să n-o știi, regentule, întrucât ești văr cu generalul Nakhtmin. Mi-am pierdut pământurile pentru că Misr n-a răspuns cererilor mele grabnice de ajutor. Trei mii de oameni ar fi fost de-ajuns să apere fortăreața Akschich, care-mi proteja hotarele. Aveați peste zece mii de soldați în garnizoanele voastre din Sinai. N-am primit niciunul. Am reușit, grație ocrotirii lui Baal, să scăpăm cu viață, eu și-ai mei, printre care și fiul

meu aici de față, și am fugit pe mare în țara care-mi făgăduise sprijin printr-un tratat semnat de mâna regelui vostru Akhenaton.

— Răspunderea îi aparține acestui rege.

Sosenbal ridică tonul.

— Regalitatea este, așadar, un soi de comerț în care datoriile se sting atunci când negustorul moare? ripostă el tot mai aprins. Vizirul lui Akhenaton e acum vizirul tău. Lui i-am adresat cererile mele grabnice de ajutor. Nu mi-a răspuns. Socot că răspunderea lui e aceeași.

— Nu putem merge să le declarăm război hitiților ca să-ți înapoiem pământurile, prințe, răspunse Ay, ignorând aparent vorbele necuviincioase ale lui Sosenbal.

Chiar așa? Să compari regalitatea cu un soi de comerț!

— Nu asta cer. Nu v-ați respectat cuvântul, vreau despăgubiri.

— De ce nu discuți cu vizirul, prințe? Eu nu mi-am călcat niciun cuvânt și n-am semnat tratatul despre care vorbești. Prin urmare nu sunt dator să-ți ofer despăgubiri.

— Am discutat deja cu Thutu, regentule! exclamă Sosenbal, ridicând tot mai mult tonul. Mi-a răspuns că nu-i vina lui că Akhenaton a uitat să-mi trimită ajutoare și că numai regele Ankheperure poate lua o hotărâre în privința cererii mele. Am fost primit de suveran. Mi-a explicat că nu cunoaște motivele pentru care fostul rege, fratele său vitreg, a scăpat din vedere să-mi trimită trupe ca să apere Akschich și că vizirul de atunci a primit cererea mea. Potrivit părerii sale, Thutu ar fi trebuit să hotărască dacă mi se oferă despăgubiri și, în caz că da, el, ca rege, urma să-mi facă dreptate.

— Și?

— Thutu m-a asigurat că-mi va studia cererea și că-i va prezenta regelui hotărârea sa, continuă Sosenbal, înfuriindu-se. Apoi suveranul a murit pe neașteptate. De atunci, n-am primit niciun cuvânt din partea voastră! Trei ani m-ați tratat cu dispreț! Niciun gest de prețuire sau de mângâiere! Nici cea mai mică răsplată pentru jertfele pe care eu și familia mea le-am făcut ori pentru pierderea pământurilor și a titlurilor mele! Nu mi-a mai rămas nimic! Cei de la care m-am împrumutat până acum au venit ieri să-mi ia cele câteva mobile pe care le mai aveam! Am ajuns în mizerie pentru că Misr nu și-a respectat cuvântul! De luni întregi alerg din audiență în audiență și sunt respins cu aceleași răspunsuri amăgitoare și aceleași

șiretlicuri! Situația asta nu mai poate să dureze, regentule! tună Sosenbal ridicându-se de pe scaun.

Ay se neliniști, la fel și secretarul său, și scribul ce consemna discuția.

— Prințe, zise răspicat regentul, regatul nu poate să ofere despăgubiri tuturor celor care n-au știut să-și apere pământurile!

— Vasăzică sunteți niște oameni fără cuvânt! strigă Sosenbal îndreptându-se spre tron.

— Despăgubirile erau prevăzute în tratat?

— Aceeași întrebare mi-a pus-o și Ankheperure! E un șiretlic! E o trădare!

— Prințe, nu putem continua discuția pe acest ton. Așază-te la loc, te rog.

— Pretind aici și acum, regentule, să-mi oferi despăgubiri! Nu accept să continuăm discuția în alte condiții.

Fiul lui Sosenbal se ridicase și se apropiase de tatăl său.

— Eu nu pot, prințe, să ascult o cerere prezentată pe un asemenea ton! Întrevederea s-a încheiat.

— S-a încheiat pentru tine, hienă ce ești! urlă sirianul, aruncându-se spre Ay cu mâna pe pumnal. Fiul său se repezi odată cu el.

Secretarul apucă evantaiul și-l izbi pe Sosenbal, care-și pierdu echilibrul. Shabaka alergă în ajutorul stăpânului său. Fiul sirianului se aruncă asupra secretarului. Prea târziu! Shabaka își smulsese stăpânul de pe tron și amândoi, urlând în gura mare, chemară străjile în ajutor. Secretarul primi o lovitură de pumnal în umăr, iar Sosenbal fugi după Ay. Chiar atunci ușile se deschiseră și șase străji se năpustiră în sala de audiențe. Întrucât Sosenbal și fiul său se luptau din răsputeri, cu armele în mâini, una dintre străji îl străpunse cu lancea pe prințul sirian. Fiul scoase un răcnet de disperare și sări asupra ucigașului. Însă o altă strajă îi înfipse lancea în gât, aproape retezându-i capul.

Două trupuri se prăbușiră pe pardoseala plină de sânge. Sosenbal rămase nemișcat după ce picioarele îi zvâcniră pentru ultima dată. Fiul său fusese ucis pe loc. Uadj Menekh, ce venise în goană împreună cu străjile, se albi la față. În acea clipă sosi și Thutu.

— Un adevărat război! exclamă el.

— Chemați degrabă medicul! strigă Ay, aplecat deasupra secretarului său, care sângera puternic.

Câțiva servitori veniră să târască afară leșurile, iar alții aduseră găleți cu apă și șomoioage ca să spele pe jos.

— Iată roadele felului în care înțelegea Akhenaton să cârmuiască! rosti apăsat Ay, tremurând de mânie și de groaza ce-l încerca abia acum.

Shabaka se întoarse cu medicul ce-și căra trusa cu instrumente. După ce-l întinseră pe secretar pe jos, îi așezară sub cap o rezemătoare. Rana era adâncă, spuse medicul, dar, întrucât pumnalul nu atinsese decât umărul, niciun organ nu fusese afectat.

— Nu trebuie să lăsăm să se ducă vestea despre această întâmplare, fu de părere Thutu. Altminteri, toți fugarii din Palestina și Siria vor da buzna aici, încercând să ducă până la capăt crima pe care sirianul n-a reușit s-o săvârșească.

Osteneală zadarnică deoarece mai bine de douăzeci de persoane din palat aflaseră despre atacul celor doi sirieni împotriva regentului. Printre ei se numărau și trei demnitari ce așteptau o audiență, care, firește, se amână pentru ziua următoare.

Seara, în întregul oraș se aflase despre nefericita întâmplare. Mai mult, zvonurile o și înfloriseră: cică regentul ar fi fost grav rănit de doi oaspeți, ba chiar murise. Câteva minți mai înfierbântate merseră până la a susține că Thutu își asumase regența. Ce-i drept, palatul se transformase brusc într-o fortăreață din care scăpau foarte puține informații, așa că misterul ațâța imaginația locuitorilor capitalei.

Vestea ajunse la urechile lui Humose abia seara. Ea îl îngrijoră cu atât mai mult cu cât tocmai ce primise alte informații, mult mai amănunțite și, ca atare, demne de crezare, despre o situație încă și mai gravă. A doua zi dimineață, traversă Marele Fluviu ca să afle ce se petrecuse. Întâmplarea făcu să sosească la palat chiar când Ay și Thutu se îndreptau spre sala de audiențe, urmați de însoțitorii lor obișnuiți.

Cei doi bărbați se opriră o clipă în fața lui Humose și surpriza zugrăvită pe chipul acestuia îi făcu să priceapă care era motivul vizitei sale. Îl primiră pe marele preot numaidecât.

— Ți s-a spus, fără îndoială, că sunt mort, rosti Ay pe un ton glumeț, așezându-se pe tron.

Apoi îi povesti marelui preot cele petrecute.

Dar neliniștea lui Humose nu dispăru.

— Voi pune să i se aducă o jertfă lui Amon, pentru a-i mulțumi că a îndepărtat pumnalul acelor sirieni, zise el. Însă eu am venit aici, regentule, ca să-ți vorbesc despre un lucru care nu e deloc la fel de îmbucurător.

Îi privi atent pe Ay și pe Thutu, așezați comod în jilțurile lor, amândoi părând a crede că scăpaseră dintr-o furtună, nimic mai mult.

— Îl cunoașteți pe Înălțimea Sa Api-hetep, nu?

— Bineînțeles, exclamă Ay, e cel mai bogat om din Pământul de Jos. La invitația mea, a fost prezent la ceremoniile de încoronare.

Humose încuviință din cap.

— I-a făcut regelui un dar somptuos, arătă Ay, un colier cu trei șiraguri, din electrum incrustat cu pietre albastre, cum rar am văzut altele și niciodată atât de multe laolaltă.

— Api-hetep, continuă Humose, intenționează să cucerească Memphisul și să se proclame rege al Pământului de Jos.

Ay clipi nedumerit. Thutu se aplecă înainte.

— Nu-l știam pe Api-hetep atât de nebun. Cu cele câteva zeci de oameni pe care-i are nu va putea să-și îndeplinească dorința, observă regentul.

— Câteva zeci de oameni? i-o întoarse Humose, înălțându-și sprâncenele. Api-hetep dispune de o mie două sute de militari.

— Ce?

Ay rămase cu gura căscată de uimire.

— Așteaptă, te rog, o să trimit după Mahu, zise Thutu, făcându-i semn secretarului său să se ducă să-l cheme pe comandantul gărzilor.

Când acesta sosi, Ay îl întrebă fără ocolișuri:

— Știai că Api-hetep dispune de trupe ce numără o mie două sute de oameni?

— Eu însumi i-am pus câteva întrebări Înălțimii Sale Api-hetep, pentru că auzisem, într-adevăr, unele zvonuri despre această armată particulară. Mi-a spus că ține pentru propria siguranță o gardă personală de nouăzeci de oameni. Bănuiam că are de două ori pe-atât. Dar o mie două sute? întrebă Mahu, ridicând sprâncenele, neîncrezător. Mi se pare mult prea mult. De unde provine această cifră?

— Scribii noștri care trăiesc acolo, zise Humose, sunt, după cum se pare, mai bine informați decât iscoadele voastre. Ieri am primit vizita a doi dintre ei, care lucrează în micile temple ale lui Amon, la Pachn-Amon și Metenis. Pământurile lui Api-hetep se află în șase nome. A strâns câte două sute de oameni în fiecare regiune. Sunt bine înarmați și organizați. Au chiar și șase care.

— Șase care! exclamă Mahu. Cu neputință! De unde să le fi luat?

— De unde le luați și voi, răspunse calm Humose. Din Siria. Au fost aduse direct cu corabia, fără ca santinelele de la hotare sau vameșii să prindă de veste. Api-hetep are pedestrași, lăncieri și călăreți care se antrenează temeinic.

— Dar primarii nomelor nu ne-au dat de știre! strigă Mahu.

— Nici nu-i de mirare, îl lămuri Humose. Sunt vânduți trup și suflet lui Api-hetep.

O tăcere încordată se instală în sală. Până și scribii îndrăzneau să-și arate uimirea pe față.

— Și asta nu-i tot, continuă Humose. Știți câți evrei locuiesc în Pământul de Jos?

— Aproape șase mii, răspunse Thutu.

— De când datează ultimul tău recensământ, vizire? ripostă marele preot, cu oarecare obrăznicie. De pe vremea domniei lui Semenkhere? Au trecut aproape opt ani de atunci. Evreii sunt acum peste douăzeci de mii. De când strămoșii noștri i-au alungat pe hicsoși, evreii s-au înmulțit.

— Evreii n-au privit niciodată cu ochi buni recensământul, interveni Mahu. Spun că zeul lor se împotrivește deoarece doar el are dreptul să-și numere făpturile. În plus, știm că la ultimul recensământ evreii nu i-au pus la socoteală pe cei bătrâni sau neputincioși.

Humose dădu din umeri, pierzându-și răbdarea.

— Pe deasupra, an de an, un număr necunoscut de evrei vin din Palestina, cerând gărzilor de la hotar drept de trecere ca să-și ducă la păscut turmele. Stau acolo vreo două luni, apoi pleacă în deșert, dincolo de Întinderea Neagră și pe celălalt mal al Mării Trestiilor, în fața hotarelor Țării Punt.

Ay îl asculta atent pe marele preot, surprins de bogăția și precizia informațiilor pe care le avea. Omul ăsta singur făcea cât o administrație întreagă!

— Dar nu pleacă toți, adăugă Humose. Mulți dintre ei, care caută să-și facă un rost, rămân pe ascuns în Pământul de Jos, cuceriți de belșugul de verdeață și apă ce există acolo. Înălțimea Sa Api-hetep a făgăduit că le va da simbrie de mercenari dacă se alătură gărzilor sale. Și când spun „gărzi” dau dovadă de blândețe, căci în realitate e vorba despre trupe în toată regula. Api-hetep poate să strângă în total vreo două mii cinci sute de oameni. Așa că intenționează, după cum mi-au spus scribii, să atace în zori, prin surprindere, Memphisul. Cu forțele de care dispune, e convins că poate

cuceri orașul înainte de prânz. Apoi s-ar proclama rege și ar separa de regat întreg Pământul de Jos.

— Cum de știi toate astea, mare preot? întrebă Mahu.

— De la cei doi scribi: unul este fratele unui ofițer de-ai lui Api-hetep, celălalt, ginerele altuia. Vinul dezleagă limbile. Primul scrib a crezut la început că fratele său aiurează, însă, când al doilea i-a dezvăluit aproape aceleași informații, s-au speriat amândoi și au hotărât să vină să-mi dea de știre, întrucât sunt slujitori ai lui Amon.

— Nefertep cunoaște planul lui Api-hetep? întrebă Ay.

— Nu știu. Nu mi-a vorbit despre asta.

— Și când plănuiește Api-hetep să ia cu asalt Memphisul?

— La Sărbătoarea Semănăturilor, mi-au spus scribii. Însă poate să se răzgândească și să pornească atacul mai devreme.

Sărbătoarea Semănăturilor urma să se desfășoare peste douăzeci și trei de zile. Era mult și, totodată, puțin timp până atunci.

Thutu căzu pe gânduri: îndrăzneala lui Api-hetep fusese încurajată, neîndoielnic, de șovăiala dovedită de domniile ce s-au succedat după moartea lui Akhenaton, precum și de impresia dezastruoasă lăsată de înscăunarea și încoronarea lui Tutankhamon. Micul rege era imaginea vie a șubrezirii dinastiei și regatului, își zise Thutu, fără să știe că folosea aproape aceleași cuvinte ca și emisarul regelui Siriei. Dar ce putea el să facă? Ce-ar fi putut face? Își pusese toată nădejdea în domnia lui Semenkhere și, la moartea acestuia, speranțele i se năruiseră.

Și-acum, ce-o să se întâmple? Șiretenia, dârzenia și forța de caracter ale lui Ay erau de-ajuns ca să salveze regatul?

— Îți mulțumesc din suflet, mare preot, rosti Ay.

— Mă bucur că recunoști importanța faptului că-ți sunt aliat, răspunse Humose. Totuși, regentule, orice osteneală merită răsplată și cea mai potrivită cred că ar fi un ajutor pentru repararea nu doar a templului din Karnak, ci și a celor din alte provincii.

— Îl vei primi, mare preot, îl asigură Ay. Chiar azi am să discut cu Maya, vistiernicul, și înainte de sfârșitul săptămânii vom ține o adunare. Îți cer doar un răgaz ca să înlăturăm pericolul pe care ni l-ai adus la cunoștință.

Humose încuviință din cap și se ridică. Ay, Thutu și Mahu se ridicară și ei ca să-l însoțească până la ușă.

Acum trebuiau să pună la punct neîntârziat un plan împotriva ambițiilor de mărire ale lui Api-hetep.

O încercare de asasinat și o amenințare cu răzvrătirea! Hotărât lucru, demonul Apopis se zvârcolea.

♀ Capitolul 11

UN SOȚ DOAR CU NUMELE ȘI UN SOȚ PLIN DE CIUDĂ

Am un soț sau un frate mai mic? Un fiu, chiar? se întrebă Ankhensepaton, cu melancolie, a doua zi după sosirea la Akhetaton.

Decorul familiar al copilăriei nu trezi în Tutankhamon decât demonul tristeții. Pretutindeni regăsea imaginea lui Semenkhere: printre straturile de trandafiri din grădină, în galeriile palatului și pe terasă unde, odinioară, jucau dame.

Tovarășul de studiu pe care-l adusese cu el îi intui numaidecât dispoziția și se strădui să născocească fel de fel de distracții. Din fericire, medicul Seferhor, pe care Thutu, cu încuviințarea lui Ay, îl însărcinase anume să se îngrijească de persoana regelui, găsi fără greutate antrenorii potriviți. Amândoi, foști membri ai gărzii personale a lui Akhenaton, unul arcaș, celălalt călăreț, posedau unele cunoștințe despre alcătuirea trupului omenesc, așa că Seferhor avea pe ce să-și întemeieze sfaturile.

O sală întreagă de la parter fusese pregătită pentru antrenamentul fizic al regelui.

Prilejuri pentru îndeletniciri mai plăcute nu se prea iveau. Din ordinele lui Ay și Thutu, la palat nu se primeau vizite, iar, dacă erau întrebați, al doilea intendent, servitorii și străjile erau obligați să răspundă că nimeni nu locuia acolo în permanență. Astfel, puținii membri ai înaltei societăți de odinioară, rămași în fosta capitală, nu aveau să se lase împinși de curiozitate să viziteze, sub un motiv sau altul, palatul și să descopere încă o dată adevărata imagine a zeului viu. Doar Panesy cunoștea secretul, însă îi asigura pe cei din jurul său că vechile clădiri regale nu mai serveau decât, uneori, drept loc de odihnă pentru nepoții regentului. Chiar și la bucătării și magazii, majoritatea servitorilor credeau că ocupanții palatului erau doar persoane de rangul al doilea.

Prin urmare, Seferhor avea răgazul de a-și îndeplini sarcina. După lecțiile de dimineață, despre istoria zeilor și a regatului, pe care le asculta împreună cu tovarășul său, Tutankhamon începea pe mâinile celor ce sperau să-i călească trupul.

— Trebuie dezvoltate picioarele, brațele și spatele, prescrisese medicul.

Așa că băiatului i se impuseseră arcuiri, ridicări de greutăți și alte felurite exerciții. Însă primele antrenamente trebuiră scurtate deoarece îl epuizau pe gimnastul începător. Întâreau mai degrabă răbdarea profesorilor decât mușchii tânărului, în ciuda faptului că el se supunea bucuros la aceste cazne.

Socotind că înotul ar fi un mijloc mai plăcut pentru dezvoltarea întregului trup, Seferhor puse să se construiască un bazin mare, care măsura patru coți regali[27] în adâncime și douăzeci în lungime. Medicul și ajutoarele sale intrau în bazin dându-și silința să-l învețe pe elev mișcările potrivite și arta de a-și ține capul deasupra apei, ca să poată respira. Însă pieptul îngust al băiatului nu îngăduia plămânilor un efort care să depășească zece minute, la capătul cărora înotătorul speriat trebuia scos din apă, cu atât mai mult cu cât trupul său, aproape lipsit de grăsime, plutea anevoie. Se ducea la fund ca un sac de grâu.

Călăria, propusă de ofițeri ca mijloc de întărire a coapselor, nu avu rezultate convingătoare. Ea îl umplu pe tânărul călăreț de temeri, iar trapul, socotit de ofițer drept cea mai simplă încercare, îi trezi iarăși durerile de spate. Trebui, așadar, să se mărginească la a merge la pas. Dar încălecatul și descălecatul erau adevărate provocări[28]. După ce se urca anevoie în spinarea calului, Tutankhamon stătea să alunece într-o parte sau alta și, departe de a

reuși să-l învețe a călări fără șa, cum sperase, instructorul trebui să pună să i se mestereasca o șa pe măsură, care să-i prindă strâns fesele.

În sfârșit, în vreme ce arcașii săi se străduiau să apere regatul împotriva răzvrătiților, regele își încercă dibăcia la trasul cu arcul. Dar nu reuși să încordeze arcul de trei coți. Prin urmare, i se făcu un arc de doi coți și un sfert, dintr-un lemn mai moale, ceea ce presupuse confecționarea unor săgeți pe potriva acestuia, mai scurte și mai ușoare.

Seferhor discută între patru ochi cu Ankhensepaton despre rezultatele antrenamentelor.

— Nu vom obține nimic în câteva zile, știu, zise medicul, silindu-se să pară calm. Maiestatea Sa v-a mărturisit sentimentele sale în această privință?

— Regele cunoaște virtuțile răbdării, răspunse ea.

În realitate, Tutankhamon se simțea când plin de avânt, când descurajat, iar regina trebuia să-i domolească elanurile cum se pricepea mai bine. Într-adevăr, prea multe speranțe riscau să-i sporească dezamăgirea.

— Uite, îi zise el într-o zi, oprindu-se desculț în fața ei la ieșirea din bazin, mă țin mai bine, nu-i așa?

Ce-i drept, se ținea mai ferm pe picioare, dar anevoie puteai trece cu vederea că umărul stâng era, în mod clar, mai jos decât cel drept. Ankhensepaton încercă să îndrepte cusurul apăsând cu mâna, însă echilibrul devenea atunci nesigur. Cumva piciorul stâng era mai scurt? Sau întreaga parte stângă a trupului? Ankhensepaton nu știa ce să creadă. Îl întrebă pe Seferhor.

— Maiestatea Ta are ochiul ager. Există, ce-i drept, o nepotrivire din naștere între piciorul stâng și cel drept, menținută prin puterea obișnuinței și pe care mă străduiesc s-o îndrept.

Ankhensepaton nu putea decât să se încreadă în știința celui care se apropie de trupul regelui.

Între timp, începuse să facă iar dragoste cu Pasar. Deoarece paza în jurul palatului fusese întărită, celor doi iubiți le era greu să ajungă în locurile pustii aflate la nord de palate. Așa că se întâlneau într-o odaie din aripa unde locuiseră slugile, părăsită de ani buni, aidoma aproape întregului palat, de altfel. Întâlnirile lor erau mai rare, dar mai înflăcărate ca oricând. Totuși, de fiecare dată Pasar se vedea nevoit s-o ferească de sămânța lui și, de fiecare dată, acest lucru îl nemulțumea pe băiat.

— Dacă ai aduce pe lume un copil, acum ai putea să spui că e al regelui, susținea Pasar.

— Glumești? Oricine vede în ce stare e el.

La lecțiile de înot, Tutankhamon nu purta niciun fel de veșmânt, iar soția lui, ca și iubitul ei, puteau să verifice lucrul de care pomenise Seferhor în raportul secret către Thutu.

Nu era mai puțin adevărat că pe Pasar îl scotea din răbdări dependența de neputința sexuală a altuia, chiar dacă era vorba de rege.

— N-o să poată niciodată să facă un copil! strigă Pasar.

— Taci! Mai are timp să crească. Vom vedea. Oricum, în prezent nu pot avea grijă de un copil, nu pot nici măcar să zămislesc unul. Căci ar trebui să-l las aici și să mă întorc la Theba, sub autoritatea lui Ay.

Dar, cu cât chibzuia mai mult, înțelegea care erau responsabilitățile regentului, conștientizând faptul că el ar fi recurs la crimă pentru a apăra regatul.

♀

Având în vedere așezarea sa, tribunalul templului lui Ptah din Memphis se bucura de un renume egal cu cel al unei Case Mari, adică un tribunal civil obișnuit. În principiu, tribunalele templelor nu judecau decât pricini mărunte, însă, datorită faptului că nouă judecători din zece erau scribi permanenți ai templului, unii chiar învățați de elită, formați sub atenta supraveghere a faimosului mare preot Nefertep, o audiență numeroasă asista întotdeauna la procesele de la templul lui Ptah. Oamenii veneau ca la spectacol, pentru a urmări înfruntările caracterizate de elocință, sancționate prin lecțiile de înțelepciune ale judecătorilor.

De data aceasta publicul era încă și mai numeros. O anume plângere fusese depusă la tribunal cu opt zile în urmă și, datorită unor slujbași mai slobozi la gură, vestea se răspândise, așa că oamenii se așteptau acum la un proces care să fie o adevărată încântare.

Pricina era un adulter: negustorul Hem-Toth, un bărbat de vreo cincizeci de ani, înstărit, făcuse plângere împotriva soției sale, Hat-Satit, dar și a vecinului său Sekhem-Ka, vinovați de adulter. Voia să divorțeze și să primească o despăgubire din partea ibovnicului. Treabă caraghioasă în unele privințe, dar gravă în altele, căci adulterul putea, după legea Celor Două Pământuri, s-o ducă pe soția necredincioasă pe rug.

Sosiră împricinații. Mai întâi Hem-Toth, un om scund, îndesat și ursuz, care, ajuns în marea sală, se uită pe rând la cei zece judecători, pe care

credea că îi cunoaște dinainte – întrucât toți oamenii de bine din Memphis aveau legături apropiate cu judecătorii templului –, convins că aceștia îi vor ține partea. Judecătorii se aflau pe un podium, având-i la dreapta lor pe grefier și doi scribi, iar la stânga – pe avocatul care analizase plângerea.

Spre uimirea sa, Hem-Toth îl văzu pe marele preot al lui Ptah, Nefertep însuși, în mijlocul podiumului. Nefertep la tribunalul templului? Nicicând nu se pomenise așa ceva. Și pentru ce? Pentru un adulter? Hem-Toth se simți încurcat. Cu atât mai mult cu cât la dreapta lui Nefertep stătea o persoană tratată cu mult respect.

De altfel, paza la intrare fusese triplată. Cumva în onoarea acestui judecător misterios? Hem-Toth se uită cu atenție la necunoscut, dar nu reuși să alăture un nume chipului său. Nefertep îl rugă să prezinte motivul plângerii.

— Acum nouă zile, m-am trezit în toiul nopții, căci mă simțeam cam rău. Am strigat-o pe nevasta mea Hat-Satit. Nu mi-a răspuns. Am descoperit că patul ei era gol. Am căutat-o prin casă, dar în zadar. Tot mai îngrijorat, am observat, la lumina lămpii, că zăvorul de la ușa casei era tras. Așa că am ieșit în stradă. Mi-am strigat nevasta cu voce tare. După câteva clipe, am văzut-o părăsind locuința vecinului meu, negustorul Sekhem-Ka. Am întrebat-o ce făcea acolo. Mi-a răspuns: „El îmi dă ce nu-mi dai tu.” Iar asta e chiar mărturia adulterului. Nu mai pot trăi alături de o femeie care mă înșală cu vecinul meu. Și cer ca Sekhem-Ka să-mi ofere o despăgubire. Las în seama Curții să hotărască suma.

— Ce vârstă are soția ta? întrebă judecătorul necunoscut.

— Douăzeci și trei de ani.

— Aveți copii?

— Trei.

— Câți ani au?

— Unul șase, altul patru, iar ultimul doi ani.

Nefertep se aplecă pentru a-i șopti ceva la ureche judecătorului necunoscut care încuviință din cap. Bărbatul care făcuse plângerea merse să se așeze pe una din băncile aranjate în fața judecătorilor. Grefierul ceru să fie adusă Hat-Satit.

Era o femeie drăguță, cu trăsături armonioase și forme zvelte, în ciuda celor trei sarcini pe care le purtase.

— Cunoști plângerea făcută de bărbatul tău. Lucrurile stau întocmai cum le-a înfățișat el?

— Da, răspunse femeia. De la nașterea ultimului copil, soțul meu mă tratează ca pe o doică și ca pe o servitoare. Negustorul Sekhem-Ka s-a oferit să mă ia ca a doua nevastă, însă n-am vrut să-mi părăsesc bărbatul pentru că n-ar ști să vadă de copii.

Nefertep și judecătorul necunoscut schimbară din nou câteva cuvinte în șoaptă.

— Știi de ce nu te mai cinstește soțul tău?

— Habar n-am. Mi-a spus deseori că la vârsta lui e obosit seara. Însă niște vecini mi-au zis că se duce adesea la tavernă.

— Un bărbat are dreptul să petreacă! strigă în gura mare soțul.

Nefertep îl rugă să tacă și o întrebă pe femeie:

— Unde locuiești acum?

— La mama, împreună cu copiii.

Judecătorii dădură din cap în semn de încuviințare și femeia merse să se așeze în celălalt capăt al băncii. Fu chemat ibovnicul, Sekhem-Ka. Nu avea mult peste treizeci de ani și era un bărbat frumos și voinic, la prima vedere înstărit, judecând după brățara din aur masiv emailat pe care-o purta la încheietura mâinii.

— Cunoști istorisirea lui Hem-Toth și pe cea a soției lui, i se adresă Nefertep. Ai vreo îndreptare de făcut?

— Nu cunosc decât plângerea lui Hem-Toth, nu ce-a povestit aici. Cât despre Hat-Satit, sunt sigur că povestea ei nu este completă. Am întâlnit-o la piață și am găsit-o pe placul meu. Am intrat în vorbă cu ea. I-am mărturisit că o consider atrăgătoare. Mi-a spus că și ea mă socoate un bărbat frumos. Am întrebat-o dacă e măritată. Mi-a răspuns că da. Am recunoscut că mi-ar fi greu să am încredere într-o femeie ce doarme cu alți bărbați. Mi-a explicat că, de doi ani, nu mai e decât servitoarea soțului ei. Atunci i-am propus s-o iau la mine, ca a doua soție, însă ea s-a împotrivit, zicând că nu vrea să-l părăsească pentru că îi este milă de el și ar fi nefericit dacă ea ar pleca de acasă. Însă, deoarece simțeam o mare atracție unul față de altul, ea s-a învoit să ne întâlnim noaptea, fără știrea soțului, care doarme într-o altă odaie, ca să-l ferească de umilința de a se ști înșelat.

— Și copiii?

— Aș fi tare fericit să-i primesc la mine pe cei trei copii, dacă tatăl lor nu se poate îngriji de ei. Eu nu mai am decât o fiică. Ceilalți trei copii ai mei au murit de boală. Socot că un număr mare de copii e o binecuvântare.

— Soția ta ce crede despre toate astea?

— Nu mai poate avea copii, după ultima naștere, și-i pare rău că ne-a rămas doar o fiică. E de acord să primească o a doua soție în casa noastră.

Judecătorii încuviințară iarăși din cap și Sekhem-Ka merse să ia loc pe bancă, lângă ibovnica lui. Soțul le aruncă o privire dușmănoasă, apoi își înălță sfidător bărbia, privind drept înainte și sperând, în mod vădit, că tribunalul îl va răzbuna.

Judecătorii se retraseră într-o altă sală ca să ia o hotărâre. Deliberările durau de obicei atât timp cât îi trebuia nisipului dintr-o clepsidră de treizeci de minute să se scurgă. După care se întoarseră, se așezară, iar Nefertep citi sentința.

— Noi, judecătorii tribunalului din templul lui Ptah de la Memphis, am hotărât în privința plângerii lui Hem-Toth, negustor, împotriva soției sale Hat-Satit și a lui Sekhem-Ka, negustor, că această căsătorie trebuie să se încheie printr-un divorț.

Hem-Toth își ridică triumfător capul și-i aruncă o privire crâncenă soției lui, ce stătea descumpănită.

— Totuși, adăugă Nefertep, nicio despăgubire nu-i revine lui Hem-Toth din partea lui Sekhem-Ka, ținând seama de nepăsarea cu care și-a tratat soția și de respectul dovedit de aceasta, care a refuzat să-și umilească bărbatul și, din milă, nu l-a părăsit.

Hem-Toth era înmărmurit.

— E o nedreptate! strigă el.

Nefertep îi porunci să tacă și continuă:

— Îi poruncim lui Sekhem-Ka s-o ia pe Hat-Satit ca a doua soție, cu consimțământul primei sale neveste, întrucât copiii lui Hem-Toth și Hat-Satit sunt foarte mici, vor merge cu mama lor și vor putea, la vârsta de șapte ani, să se întoarcă la tatăl lor, dacă doresc.

Își plimbă ochii peste întreaga adunare și adăugă:

— Această judecată e menită să-i facă pe cei ce au de gând să depună plângere pentru pricini asemănătoare să chibzuiască mai bine, în spiritul dreptății la care ne îndeamnă Ptah. Justiția zeului nu trebuie invocată în van, iar judecătorii săi nu trebuie împovărați cu tot soiul de certuri mărunte. Tribunalul și-a încheiat lucrul. Vizire, zise el întorcându-se către judecătorul necunoscut, conducând această judecată ne-ați făcut o cinste pe care n-o vom uita niciodată.

Abia atunci oamenii aflară că acesta era Thutu.

♀ Capitolul 12

PULBEREA TRECUTULUI

Un vizir avea dreptul să facă parte din orice tribunal al regatului, dar era clar că Thutu nu bătuse drumul până la Memphis ca să judece o plângere privind un adulter.

După vizita lui Humose, în sala de audiențe se ținuse un adevărat consiliu de război, la care participaseră Ay, Thutu și comandantul poliției, Mahu, privind mijloacele de a zădărnici planul lui Api-hetep, înainte ca acesta să înceapă pregătirile pentru cucerirea Memphisului. Chiar dacă erau oarecum siguri că armatele din Nord și din Sud îi vor înfrânge pe răzvrătiți, cei trei bărbați își dădeau în aceeași măsură seama că asedierea orașului, chiar dacă Api-hetep nu va reuși să-l cucerească, se va încheia cu numeroase victime și va pricinui un puternic seism politic.

Un asemenea dezastru trebuia prevenit cu orice preț.

Îl chemară pe generalul Nakhtmin și trimiseră în grabă un mesager călare la generalul Anumes, care tocmai pornise spre hotarele de miazăzi, unde atacurile beduinilor împotriva garnizoanelor provocau îngrijorare, ordonându-i să înroleze fără întârziere două mii de mercenari și să-i țină pregătiți să coboare spre delta Marelui Fluviu.

După Ay, singura soluție era să trimită soldați în Pământul de Jos, în cele șase nome unde Api-hetep avea trupe, apoi să-i atace și să-i nimicească pe tâlhari. Dar Thutu își impuse punctul de vedere: mai bine să aștepte ca Api-hetep și ofițerii săi să se adune într-un loc, să atace, să-i aresteze și să-i ducă la Theba unde să fie judecați pentru înaltă trădare și osândiți la moarte.

— Să judeci o astfel de secătură, mormăi Ay, e o adevărată pierdere de timp.

Însă reușita unui asemenea plan presupunea informații precise despre o regiune pe care oamenii din Theba o cunoșteau prea puțin și care, de altfel, se bucurase întotdeauna de o supărătoare independență față de puterea centrală. Ca să afle, de pildă, unde se strângeau Api-hetep și statul său major era nevoie de localnici pricepuți, dacă nu de iscoade. Informațiile oferite de Humose erau prețioase și Mahu își notă cu grijă numele scribilor ce-l înștiințaseră pe marele preot, deoarece fără îndoială aceștia vor afla și alte lucruri folositoare. Dar, îi asigură Nakhtmin pe cei de față, nu se puteau

bizui doar pe cele ce le știau și unul dintre oamenii cu care trebuiau să stea de vorbă cât mai repede era marele preot al lui Ptah din Memphis, Nefertep. Într-adevăr, cultul lui Ptah avea temple și în Pământul de Jos și, mai mult ca sigur, preoții și scribii de acolo trebuie să fi remarcat forfota neobișnuită din ținut. De altfel, Thutu se miră că Nefertep nu trimisese deja un mesager la Theba, ba chiar că nu venise el însuși.

Pentru Thutu, discuția cu Nefertep reprezenta o misiune prea importantă pentru a-i fi încredințată doar comandantului poliției. Socoti că autoritatea sa de vizir i-ar îngădui să obțină sprijinul deplin al marelui preot. Ca atare, se sui pe corabie și porni spre Memphis împreună cu Mahu și doisprezece oameni de încredere, aleși în taină dintre gărzi, sub supravegherea sa. Urma să meargă în așezările unde Api-hetep punea la cale sumbra lui aventură și, odată ajunși acolo, aveau sarcina să se strecoare printre localnici fără să atragă atenția.

Vizirul sosi la marele templu al lui Ptah tocmai când Nefertep se pregătea să țină locul unuia dintre judecătorii de la tribunalul templului, care se îmbolnăvise. Fără a-i mărturisi imediat motivul vizitei sale, Thutu se miră că marele preot făcea parte dintr-un tribunal al templului.

— Tribunalul e sufocat de plângeri împotriva soțiilor necredincioase, răspunse Nefertep. Ținta mea e să pun capăt situației. Orice soț înșelat vede în asta un prilej nu doar să se descotorosească de nevastă pentru a-și lua alta, ci mai ales să-l stoarcă legal pe ibovnic de niște sume uriașe. În zilele noastre, vizire, nu-l mai ucizi pe amant, îl ruinezi. Întrucât judecătorii sunt bărbați și, pe deasupra, preoți, chezași ai bunei-cuviințe, reclamantul e sigur de sprijinul lor și, într-adevăr, în mare parte, soții înșelați obțin câștig de cauză. Iar asta mi se pare un lucru primejdios, pentru că judecătorii, fiind cei care hotărăsc la cât se ridică despăgubirea, reclamanții reușesc să cadă la învoială cu unii dintre ei și își împart apoi suma plătită de ibovnic. Mai multe prăvălii din oraș au fost cât pe ce să se închidă pentru că stăpânii lor au păcătuit întâmplător cu o femeie măritată.

Deși avea alte griji pe cap, pe Thutu îl cuceriseră argumentele lui Nefertep.

— De vreme ce te afli la Memphis, vizire, haide cu mine. Vei conduce chiar tu tribunalul. N-o să-ți răpească mai mult de-o oră și apoi vom merge să luăm prânzul.

Așa se face că vizirul Thutu salvă o femeie necredincioasă de la rușine și un negustor îndrăgostit de la ruină.

La ieșirea din tribunal îi zise marelui preot:

— Există o problemă de cea mai mare importanță despre care vreau să discut cu tine cât mai repede.

— Nu mă îndoiesc, de vreme ce ai venit până la Memphis ca să mă vezi. Și eu am câteva lucruri să-ți spun.

Abia se așezară în fața mesei pentru prânz, în casa lui Nefertep, că acesta din urmă întrebă:

— Mesagerul meu a ajuns la tine?

— Nu. Ce mesager?

— Acum cinci zile ți-am trimis un scrib care să te prevină în legătură cu un sirian pe nume Sosenbal.

Thutu arăta atât de uluit, încât Nefertep se îngrijoră:

— Ce se petrece?

— O să-ți spun după ce termini de povestit. De ce țineai să mă previi în legătură cu acest sirian?

— Pentru că se află în cârdășie cu un preferat de-ai lui Ay. Eu îl consider un aventurier de temut. Omul cel mai bogat din Pământul de Jos, Api-hetep…

La auzul numelui, Thutu, care sorbea din bere, se înecă. Scuipă băutura și se strădui să tragă aer în piept.

— Ce se petrece, vizire?! exclamă marele preot.

Recăpătându-și, în sfârșit, răsuflarea, Thutu rosti cu greu:

— Cu trei zile în urmă, acest Sosenbal și fiul său au încercat să-l ucidă pe Ay în sala de audiențe a palatului.

— Cum? strigă Nefertep căruia îi venise rândul să rămână uluit, deși nu obișnuia deloc să-și piardă calmul. Se aplecă spre vizir, de-ai fi zis c-o să-i iasă ochii din cap.

— Regentul a scăpat ca prin minune. Străjile i-au răpus pe sirian și pe fiul său. Secretarul regentului a fost rănit la umăr.

Lui Nefertep îi pieri glasul. Căzu pe gânduri câteva clipe. De data asta Thutu fu cel care întrebă ce se petrece.

— Lucrurile stau mult mai rău decât mă temeam, răspunse marele preot într-un târziu. Vasăzică, Api-hetep l-a trimis pe Sosenbal să elibereze calea.

Thutu pricepu acum legătura dintre cele două probleme.

— Să elibereze calea?

— Să-l ucidă pe Ay ca să semene dezordinea în țară, iar el să pună mâna pe tron…

— Ce știi despre Api-hetep? El e motivul vizitei mele.

— În mesajul meu, te rugam să mi-l trimiți pe Mahu ca să-l înștiințez despre unele descoperiri făcute de scribii mei.

— Mahu e în Memphis.

— De ce n-a venit cu tine?

— E la prefectură, ocupat să pună la punct strategia împotriva planurilor lui Api-hetep.

— Așadar, ați aflat?

— Grație lui Humose, el însuși alarmat de către scribii din Deltă ai cultului său.

— Acum vă bizuiți pe preoțime? îi aruncă Nefertep, zeflemitor.

Thutu se mulțumi să zâmbească și întrebă:

— Oare ce s-a ales de scribul tău?

— Asta mă întreb și eu, grăi Nefertep, îngrijorat. În clipa de față mă văd silit să recunosc că asculta de ordinele lui Api-hetep. Va fi înțeles, firește, că mesajul risca să zădărnicească planurile noului său stăpân. Așadar, Api-hetep are oameni până și în templul meu.

Celor doi bărbați aproape că le pierise pofta de mâncare. Thutu mestecă, privind în gol, o frigăruie de miel tăiată mărunt și goli paharul cu bere. Nefertep ronțăi, dus pe gânduri, o ceapă. Vizirul își întrerupse meditația tristă în care se adâncise:

— Mare preot, știi unde se adună ofițerii lui Api-hetep?

— Nu. Știu că vila lui se găsește la Sais și cred că-i servește drept fortăreață. Însă poate că ține altundeva adunările. Oricum, e neapărat nevoie să trimiteți cât mai repede oameni în templele pe care am să ți le enumăr. Să se dea drept rude și câteva zile să petreacă alături de scribii mei, care poate au mai aflat câte ceva între timp. Îndată ce veți ști unde se adună Ay și ofițerii săi, puneți să-i aresteze.

Marele preot urzise exact același plan de bătaie ca Thutu și Mahu. Însă continua să stea posomorât. Vizirul se uită la el iscoditor întrebându-l din priviri ce are.

— Toate astea sunt grave, foarte grave, murmură marele preot.

Însă nu era clipa potrivită pentru cugetări adânci și Thutu se ridică pentru a-și chema secretarul și a-l ruga să dea fuga la prefectură după Mahu. Apoi se întoarse și se așeză.

— Ay, zise Nefertep, n-a știut să stopeze ruinarea țării. Încă de la moartea lui Akhenaton trebuia pus pe tron un bărbat puternic. În loc de asta, am

văzut niște ambiții personale aruncate în lupta pentru un tron ce-și pierdea cu fiecare zi faima și puterea. Iar Ay s-a implicat în aceste uneltiri nesfârșite, pretinzând să conducă el jocul.

Goli paharul cu bere și-și turnă singur încă unul.

— Ce bărbat puternic ai fi vrut să vezi pe tron? întrebă Thutu.

— Nu știu… Pe cineva ca Horemheb, poate. E nevoie de un militar, de un bărbat străin de certurile de la Curte în care toți acești oameni, inclusiv Ay, s-au încurcat asemenea unor copii jucându-se cu sforicele.

Thutu mușcă dintr-o plăcintă cu susan și sorbi câteva guri de bere. Nu mâncase aproape nimic până atunci.

— Ay s-a purtat ca un om al trecutului, continuă Nefertep. Și el era un adorator al lui Aton, victimă a vrăjii pe care Akhenaton a aruncat-o peste toți cei din jurul său. Inițial, Ay a încercat să domnească în umbra fiicei lui, fără să-și dea seama că ea nu era capabilă să facă vreo schimbare, oricât de măruntă. Femeia aia trufașă și autoritară nu urmărea decât să mențină situația nefericită, creată de soțul ei. Când Humose și cu mine i-am cerut să ne primească pentru a discuta despre problema vechilor culte, a refuzat. Apoi Ay și-a irosit vremea cu uneltiri împotriva lui Semenkhere. În cele din urmă l-a impus pe acest băiat pricăjit, pe care vrea să-l transforme în marioneta lui! Ca și ginerele său Akhenaton, Ay a pierdut din vedere interesele țării. Iar noi am irosit trei ani. Și-acum ne-am pomenit cu acest complot. Poate că n-ar fi un lucru atât de rău dacă Api-hetep ar cuceri tronul.

Thutu, copleșit până atunci de cele auzite, se cutremură.

— Cum poți spune asta, mare preot?

— Dacă va avea îndrăzneala să ia tronul, o va avea, poate, și pe aceea de a face schimbările de care e nevoie.

Vizirul își dădu seama în acea clipă de neliniștea ce cuprinsese toate sufletele din regat. Dacă până și marele preot al lui Ptah se arăta de partea uneltitorilor!

— Cel mai rău lucru a fost încoronarea lui Tutankhamon, adăugă Nefertep. Chiar așa? Să înfățișezi poporului un băiat care nu se poate ține pe picioare?

— Nu pari să-l admiri pe Ay, observă Thutu. Atunci de ce ne mai ajuți?

Nefertep îl privi pe Thutu drept în ochi și vizirul descoperi același bărbat cu mintea limpede și purtări reținute pe care-l cunoștea.

— Pentru că mă tem că Api-hetep se va arunca în luptă și va da greș. Și-atunci dezordinea ar fi cumplită. Așa că prefer să încerc să păstrez ordinea, împiedicându-l să dezlănțuie atacul.

Răspunsul îl impresionă neplăcut pe interlocutorul său.

♀

Mahu sosi asudat și gâfâind. Nefertep îi oferi bere, iar Thutu îi povesti pe scurt, din discuția cu marele preot, doar acele informații care-l priveau.

Se întocmi numaidecât un plan: câte trei gărzi vor fi trimise în taină în fiecare dintre nomele unde Api-hetep avea trupe, iar alte trei grupuri, purtând scrisori de recomandare de la Nefertep, se vor grăbi să se alăture scribilor din templele lui Ptah din regiune. Îndată ce vor avea convingerea că răzvrătiții se pregătesc să treacă la fapte, îl vor înștiința printr-un mesaj pe Nakhtmin, care aștepta la Sais, gata să-și arunce cei trei mii de oameni asupra nomelor ca să împiedice trupele lui Api-hetep să se grupeze. Dar strategia și reușita ei se bazau pe prinderea lui Api-hetep și a statului său major, astfel încât trupele sale să rămână fără comandanți.

Mai erau nouăsprezece zile până la Sărbătoarea Semănăturilor, ce încheia anotimpul inundației și pe care Api-hetep o alesese drept zi a cuceririi Memphisului.

Întorși în oraș, Thutu și Mahu fură surprinși să vadă că viața continua aici de parcă nimic nu se întâmpla. Vânzătorii își lăudau mărfurile în gura mare pe străzi, iar căruțele trase de măgari cărau ca-ntotdeauna ciozvârte de vită și urcioare cu vin spre prăvălii.

Îngândurat, vizirul ajunse în odăile ce-i fuseseră date spre folosință în palatul regal din Memphis. Chibzuia la cele spuse de Nefertep. Da, toți cei pe care-i slujise erau oameni ai trecutului. Chiar și Semenkhere. Chiar și Ay.

Chiar și el însuși.

Avu impresia că pulberea trecutului i se așterne pe umeri. Încercă un sentiment de suferință cumplită, gândindu-se la soția sa și la cei patru copii ai lor. Erau oare pe cale de a fi îngropați odată cu el?

♀ Capitolul 13

AL PATRUZECI ȘI DOILEA CRIMINAL

Când mai rămăseseră doar paisprezece nopți până la Sărbătoarea Semănăturilor, una dintre iscoadele postate de Mahu în preajma vilei lui Api-hetep, la nord de Sais, auzi câinii urlând. Lătrăturile lor se amestecau cu gâgâitul gâștelor.

Îmbătrânit în meserie, bărbatul, locotenent al gărzilor, era considerat un maestru în arta de a-și schimba înfățișarea. Rând pe rând, putea să se dea drept scrib ce lucrează într-un templu, vânzător de pepeni galbeni și castraveți sau militar sastisit. Acum trecea drept un sclav eliberat care, în schimbul a câtorva inele din aur, dorea, împreună cu fiul său, respectiv un coleg mai tânăr, să cumpere niște pământuri bune pentru cultivarea zarzavaturilor, ca să se stabilească în ținut. Locuiau în satul Ibișii Albi, la mai puțin de un *khet*[29] de vila lui Api-hetep, în casa celui de-al doilea preot din templul lui Ptah de la Sais.

Informațiile scribilor susțineau același lucru: acolo se adunau uneltitorii. Problema era acum să afle când se va ține următoarea adunare pentru ca armata să se năpustească asupra lor cu toată forța.

Peste zi, cei doi bărbați se plimbau mult încoace și-ncolo, prefăcându-se a avea o slăbiciune pentru băutură și făcând glume deșănțate. În realitate, cercetau împrejurimile vilei și ce se petrecea în vecinătatea ei. Noaptea, dormeau cu schimbul ca să nu scape nicio clipă din vedere locul cu pricina.

Îndată ce unul sau altul avea să observe semnele unei agitații neobișnuite în clădire, îl va trimite degrabă pe tovarășul său la avanpostul uneia dintre taberele lui Nakhtmin, aflat la o distanță de trei *khet* spre răsărit.

Cel care stătea la pândă acum, pe numele său Nefer-beka, „Dimineață frumoasă”, știa că animalele, spre deosebire de oameni, nu glăsuiau fără rost. După socoteala lui, era aproape miezul nopții. Ce putea oare să-i facă pe câini să latre și pe gâște să gâgâie la o asemenea oră? Tot felul de mișcări și zgomote ajungeau până la el aduse de vânt. Bărbatul își umezi degetul în gură și-l ridică în aer: vântul bătea dinspre nord-vest. Privi spre vest, întrucât nu putea să zărească drumurile din nordul vilei, el aflându-se la sud. Dar era o noapte fără lună și nu văzu nimic. Înaintă până lângă viile ce se întindeau de-a lungul canalului, la o sută de pași de casa preotului unde locuia. Nici pe el n-avea cum să-l zărească cineva.

Merse așa vreo douăzeci de minute, mijindu-și ochii. În felul acesta, vila i se arătă mai clar, dar și strălucirea unor lumini. Multe lumini. În toiul nopții? Câinii și gâștele își continuau larma. Nefer-beka înaintă încă puțin. În sfârșit, deslușì, dincolo de vița-de-vie, niște siluete care se mișcau.

Siluetele unor oameni. Se ghemui la pământ și le observă. Se îndreptau spre vilă. Încercă să le numere. La o privire rapidă, păreau să fie vreo treizeci. Ațâți oameni să intre noaptea într-o casă? Nici chiar în tavernele din Theba nu exista un asemenea aflux de vizitatori. Nefer-beka dădu din cap mulțumit și o porni înapoi.

Cineva reușise să-i facă pe câini să amuțească, dar nu și pe gâște. Animalul sacru al lui Amon nu se lăsa păcălit.

Nefer-beka se întoarse și-și trezi colegul.

— Treizeci de oameni venind dinspre vest tocmai au sosit la vilă, unde s-au aprins o mulțime de lumini. Dă fuga acolo unde știi. Eu te aștept aici.

Celălalt sări în picioare, își potrivi pânza în jurul șoldurilor, își trase sandalele, scoase din traistă câteva tulpini de *kât* și ieși.

Nefer-beka scoase și el din traistă o tulpină *kât,* de care nu te puteai lipsi când trebuia să stai la pândă, rupse trei frunze, le îndesă în gură și le mestecă, apoi se ghemui ca să savureze sucul aspru care avea să-i țină atenția trează.

Spera că generalul Nakhtmin va reuși să dea lovitura. Altminteri s-ar isca o mare harababură. O harababură dintre cele mai rele. Într-adevăr, cârmuirea trebuia să se fi șubrezit din cale-afară dacă un stăpân de pământuri visa să pună mâna pe tron.

♀

Pe jos, un om singur, înaintând cu pas sprinten, putea să străbată patru *khet* într-o oră. Doi oameni izbuteau mult mai greu pentru că se luau cu flecăreala și majoritatea făpturilor cu două picioare nu știau să facă bine două lucruri în același timp, și să meargă, și să vorbească. Iar un corp de armată… ce să mai discutăm! Dacă nu mergea pe un drum liber, cu sergenți și tobe care să impună ritmul, arăta ca un miriapod la plimbare.

Ca atare, cei o mie două sute de pedestrași și arcași ai lui Nakhtmin avură nevoie de trei ore ca să acopere cei trei *khet* ce despărțeau Saisul de vila lui Api-hetep. Călăreții nu participau la acțiune. Tropotul copitelor și nechezatul cu neputință de împiedicat riscau să-i alarmeze pe uneltitori.

Mai întâi, soldații trebuiră treziți, apoi lăsați să-și facă nevoile, să-și ude gâtlejurile, să se echipeze și să se rânduiască în formație. Pe deasupra, mărșăluiau pe întuneric și se temeau să nu deranjeze viperele.

Nefer-beka și colegul lui fierbeau de nerăbdare.

— Ești sigur că au pornit la drum?

— Bineînțeles. Locotenentul s-a repezit să-l scoale din somn pe Nakhtmin, căruia eu însumi i-am explicat ce și cum. Generalul a ordonat ca oamenii să fie treziți și să pornească la drum.

— Tot nu pricep… Tu te-ai dus și te-ai întors într-o oră și ceva, iar ei încă n-au ajuns. Crezi că au greșit drumul?

— I-am dat toate amănuntele și Nakhtmin a înțeles unde se află vila.

Din când în când, unul din cei doi bărbați ieșea să vadă ce se mai petrece afară. Amândoi trăgeau cu urechea la lătrături și gâgâituri, dar brusc Nefer-beka își dădu seama că vântul sufla din direcția opusă celei din care soseau trupele și, ca atare, animalele nu simțiseră nimic. Ce zăpăcit era! Refăcu drumul de mai devreme și, acum, zări clar mișcările unei mulțimi de oameni în câmpurile din apropiere. Ici și colo observă vârfurile unor arcuri. Atacul era pe punctul de a începe.

Se întoarse să-și prevină colegul și merseră să se posteze la mică distanță de trupe. Primiseră ordin de la Mahu să intre în vilă și să vegheze ca Api-hetep să fie prins viu.

Cu puțin înaintea zorilor, când cerul se lumină îndeajuns cât să nu se iște învălmășeală, pe câmp răsună un ordin. Pornise atacul. În câteva minute, aproximativ opt sute de pedestrași și arcași încercuiră vila. Erau suficienți, deoarece în clădire nu puteau să se afle prea mulți adepți ai lui Api-hetep. Restul soldaților rămaseră în spate, ca întăriri. Totodată, Nakhtmin trimise în grabă detașamente în celelalte cinci nome, cu ordin să ocupe prefecturile și să-i aresteze pe toți primarii.

Șase străji înarmate păzeau poarta. La vederea pedestrașilor ce înaintau în rânduri strânse spre clădire, țipară speriați și se retraseră înăuntru. Poarta fusese anume construită să reziste la asalturi, însă câteva lovituri cu berbecele îi veniră de hac. De sus, de pe metereze, căci într-adevăr meritau acest nume, arcașii traseră asupra soldaților. Doi oameni căzură, dar o ploaie de săgeți îi copleși pe apărători, neutralizându-i rapid.

De bună seamă, Api-hetep nu se așteptase la mișcări de trupe de o asemenea anvergură, ci cel mult la un atac slab al gărzilor, pe care l-ar fi întors fără prea mare greutate în favoarea lui.

Pedestrași, arcași și lăncieri năvăliră în curtea largă și se repeziră spre clădirea principală. Alți arcași ai lui Api-hetep se străduiră să le țină piept, dar fură doborâți și ei.

Nefer-beka și colegul său încercară să se strecoare în odăile locuite, în căutarea lui Api-hetep. Pretutindeni se vedeau trupuri înghesuindu-se unele

în altele, căci anevoie te puteai bate altfel în holuri și în camere, iar luptele, ce aduceau față-n față trei sau patru împotriva unuia singur, nu erau, cu siguranță, niște înfruntări drepte. Nefer-beka îl zări pe Nakhtmin care, sărind câte patru trepte o dată, suia scara ce ducea spre primul etaj. Îl căuta pe Api-hetep. Nefer-beka se luă după el. Generalul dădu peste o ușă zăvorâtă, însă, cu ajutorul unui locotenent, o sparse, izbind în ea cu umărul.

Acolo se ascunsese Api-hetep împreună cu doi dintre ofițerii săi. Tustrei țineau pumnale în mâini.

— Chemați lăncierii! strigă Nakhtmin.

— Generale, izbuti să se facă auzit Nefer-beka, oamenii ăștia trebuie prinși vii! Ordinul comandantului poliției.

— Tu cine ești?

— Sunt locotenent al gărzilor, Nefer-beka.

— Ești un șarlatan și o iscoadă. Arestați-l!

Odată cu lăncierii, sosi și colegul lui Nefer-beka și-l văzu pe acesta din urmă îmbrâncit de soldați.

— Generale… eu sunt cel care v-a prevenit mai devreme! Omul acesta e locotenentul meu!

— Nu te cunosc! Arestați-l și pe el!

Apoi le porunci lăncierilor, arătându-i pe Api-hetep și pe complicii săi:

— Omorâți-i!

O mișcare se făcu simțită în spatele lăncierilor, ce stăteau gata să-i spintece pe uneltitori. Și un ordin răsună în odaia pe care zorii o luminau acum pe de-a-ntregul.

— Generale Nakhtmin, vă ordon să-i cruțați pe acești oameni.

Nakhtmin se holbă, nedumerit. Dintre lăncieri apăru vizirul Thutu în persoană. Îndărătul lui se profila chipul lui Mahu.

— Am ordin de la regent să-i ucid, răspunse Nakhtmin.

— Generale Nakhtmin, dacă nu-mi dați ascultare, sunteți demis, zise, cu răceală, Thutu.

Locotenentul lăncierilor asista, zăpăcit, la confruntarea celor doi.

— Retrage lăncierii! îi porunci Thutu.

— Nu! răcni Nakhtmin.

Însă locotenentul se supusese deja ordinului rostit de vizir.

— Dați-le drumul acestor oameni, porunci Mahu, arătând spre Nefer-beka și colegul său.

Soldații îi eliberară pe amândoi.

Urletele femeilor continuau să se audă în toată casa. Copiii plângeau.

— Gărzile! strigă o voce.

Un locotenent al gărzilor se ivi în ușă. Mahu îl recunoscu și aruncă o privire în spatele lui. Treizeci de gărzi înarmate sosiseră chiar atunci. Nici nu se punea problema unei ciocniri între gărzi și soldați. Thutu făcu un semn din cap spre Mahu.

— Comandante, vă ordon să-l arestați pe generalul Nakhtmin.

— Nu! gâfâi generalul, buimăcit. Nu, nu puteți să m-arestați! Sunt vărul regentului! Soldați, ajutați-mă!

Numai că soldații erau învățați să respecte ierarhia și știau cine deține adevărata putere. Nici nu se clintiră.

— Dezarmați-l pe fostul general Nakhtmin și legați-i mâinile, ordonă Thutu.

Nakhtmin încercă să se zbată. Trei oameni îl apucară zdravăn, împiedicându-l să se mai miște și unul dintre ei îi răsuci brațul la spate. Nakhtmin urlă de durere. Pumnalul cu care spera să le taie gâtul lui Api-hetep și ofițerilor săi căzu la pământ.

Oare de ce ținuse cu tot dinadinsul să-i ucidă pe loc pe cei trei prizonieri?

În pragul delirului, Api-hetep observa întreaga scenă.

— Tu și ofițerii tăi, îi ordonă Mahu, aruncați pumnalele.

Însă cel care râvnise până mai adineauri la tronul celor Două Pământuri părea să nu înțeleagă.

— Vrei să chem lăncierii? O să ducem, atunci, la Theba niște răniți.

— Nu! zbieră Api-hetep cu glas răgușit.

Azvârli pumnalul. Oamenii săi șovăiră o clipă, apoi făcură la fel.

— Legați-i! porunci Mahu.

Thutu coborî scara și toți îl urmară.

Șase ofițeri de-ai lui Api-hetep, plus o cohortă de alți luptători, fuseseră luați prizonieri la parter. În total, nu erau treizeci, ci patruzeci și unu de uneltitori, prinși grație atacului condus de Nakhtmin. Nefer-beka lucrase bine. Acești oameni se pregăteau să atace Memphisul în zori.

— Duceți-i acum în temnița din Memphis, ordonă Thutu. O să am grijă să fie mutați la Theba.

La drept vorbind, erau patruzeci și doi de uneltitori, dacă-l puneai la socoteală și pe generalul Nakhtmin.

♀ Capitolul 14

UN ELEFANT PE POST DE ARMĂSAR

— Cum de ți-a trecut prin minte să mergem și să supervizăm noi înșine atacul? întrebă Mahu.

Înțelepciunea lui Horus, corabia viziratului, urca, prudentă, Marele Fluviu, uriașa sa pânză galbenă umflându-se deasupra copastiei albe.

Cei doi bărbați beau bere și se uitau la ibișii care îi priveau, la rândul lor, zeflemitori și înțelepți. Mahu, așezat cu spatele la proră, nu scăpa din ochi cele două bărci ce veneau în urma lor, pe fiecare aflându-se câte douăzeci de prizonieri, păziți de tot atâtea gărzi înarmate.

Thutu șovăia să-i mărturisească lui Mahu toate motivele ce-l îndemnaseră să urmărească atacul și, pentru asta, să îndure neplăcerile unei odăi ca un cuptor din casa unui locuitor înstărit din Sais, rugat, se înțelege, să-și țină gura. Ca un comandant iscusit al gărzilor, care n-avea încredere nici măcar în armată, Mahu strecurase o iscoadă în tabăra lui Nakhtmin, cu ordin să-i dea de veste numaidecât despre orice alarmă în rândul militarilor, la orice oră din noapte. Îndată ce omul său îl înștiințase, Mahu îl trezise pe Thutu, după cum îi ordonase acesta, apoi amândoi încălecară și se îndreptară în galop spre vila lui Api-hetep. Treizeci de gărzi porniră valvârtej după ei, la câteva minute distanță.

Sosiseră la scurtă vreme după ce soldații lui Nakhtmin spărseseră porțile vilei. Și exact la timp pentru a salva viețile uneltitorilor.

Și pentru a afla secretul acestui complot și legătura dintre el și tentativa de asasinat asupra lui Ay.

— Mahu, răspunse Thutu, poate că nici eu însumi nu cunosc toate motivele hotărârii mele. Dar, cu siguranță, m-a pus pe gânduri Nefertep, care mi-a arătat că există o legătură între Api-hetep și încercarea lui Sosenbal de a-l ucide pe regent. Mi-am amintit că Api-hetep l-a cunoscut bine pe Ay, de vreme ce acesta l-a invitat la sărbătorile încoronării. După spusele lui Nefertep, era chiar unul dintre preferații lui Ay. Prin urmare, am socotit că Api-hetep are niște dezvăluiri de făcut.

— Dar ce fel de dezvăluiri? De ce ținea cu atâta înverșunare Nakhtmin să-l reducă la tăcere pe Api-hetep? De ce-i dăduse Ay un asemenea ordin?

Thutu îi aruncă o privire lungă și ușor ironică.

— Ești un om cu mintea ageră, Mahu. De ce-mi pui întrebări la care pari să cunoști răspunsul?

Mahu râse scurt.

— Pentru că dezvăluirile lui Api-hetep ar putea fi compromițătoare pentru Ay, nu-i așa?

Thutu oftă.

— Vizire, adăugă Mahu, cer să fiu de față când Api-hetep și locotenenții săi vor răspunde la întrebări. Căci tu o să conduci tribunalul care îi va judeca, nu-i așa?

Vizirul încuviință din cap.

— Ay are puterea de a împiedica acest proces?

— Vom vedea, răspunse Thutu.

— Are puterea să conducă judecata?

— Nu, cu excepția cazului în care Consiliul regal hotărăște altfel.

— Capul meu e în joc, pentru că eu l-am arestat pe Nakhtmin, observă comandantul gărzilor.

Thutu zâmbi:

— Mahu, câtă vreme ne aflăm la putere, capetele noastre sunt, tot timpul, în joc.

Mahu se gândi că-l înșelase deja pe Ay când acesta căuta să afle cu orice preț cine era ibovnicul reginei Meritaton. Însă l-ar înșela încă o dată, și încă o dată, cu bunăvoința lui Amon, pe șacalul ăla bătrân!

♀

Debarcarea prizonierilor în portul din Memphis iscă îmbulzeală pe chei. Majoritatea n-aveau înfățișarea obișnuită a unor nelegiuiți, ba doi dintre ei păreau bărbați cu ținută impunătoare, chiar și-așa, cu mâinile legate la spate. Gărzile care-i păzeau fură asaltate de aceeași întrebare:

— Cine sunt? Cine sunt?

Dar nu scoaseră o vorbă, după cum primiseră ordin.

Convoiul se îndreptă spre temnița din Memphis.

Thutu porni spre cazarma orașului, unde locuia Horemheb.

Generalul îl primi cu dovezi de prețuire ieșite din comun.

Îi aduse el însuși un scaun și, la un semn al lui Thutu, le porunci locotenentului și scribului care se găseau în sală să iasă. Vizirul se așeză.

— L-am arestat de dimineață pe generalul Nakhtmin, grăi el, nelăsând să i se citească nimic pe față. La ora asta a și ajuns în temnița din Memphis.

Iuțeala cu care își schimbă expresia chipul lui Horemheb ar fi stârnit hazul în alte împrejurări. Câteva clipe, generalul rămase cu gura căscată și privirea fixă.

— Ce-a făcut? reuși într-un târziu să rostească.

Thutu îi povesti ce se petrecuse.

Horemheb era din ce în ce mai surprins.

— Nu știai de planul lui Api-hetep? îl întrebă oaspetele.

— Câtuși de puțin. Dar nu mă mir. Regatul s-a șubrezit într-atât, încât aventurierii se simt ispitiți să cucerească tronul. Cine-l ocupă acum? Niște copii! Dintre care unul e îngrozitor de plăpând. Și, de cârmuit, cine cârmuiește? Un bătrân mult prea legat de domniile anterioare ca să poată stopa decăderea țării și să pună stavilă puterii nefiresc de mari a stăpânilor din provincii, printre care se numără el însuși sau acest Api-hetep.

— Vasăzică Ay era legat de Api-hetep?

— Îndeaproape. În cele câteva luni ale domniei lui Semenkhere, au plănuit amândoi să pună stăpânire pe toată țara. Și știu de la o persoană de încredere, adăugă Horemheb, fără a pomeni numele acesteia, care nu era nimeni altcineva decât Khnumose, că Ay i-a promis lui Api-hetep slujba de vizir dacă ar fi ajuns la putere.

Thutu primi informația ca pe un pumn în plină față. Păli, dar nu spuse nimic.

— Nu știai? întrebă generalul, observând emoția interlocutorului său.

— Nu.

Înghiți în sec și continuă:

— Lucrurile sunt clare. Probabil că Ay s-a prefăcut că a uitat de promisiune, iar Api-hetep a vrut să se răzbune. A încercat să-l ucidă pe regent cu ajutorul unui complice devotat și curajos căruia i-o fi promis tot slujba de vizir. Odată instalat la Memphis, l-ar fi obligat pe Nefertep să-l proclame rege.

— Oare marele preot ar fi făcut-o?

— Nefertep ar încorona orice bărbat care ar pune ordine în țară.

Thutu își aminti cuvintele marelui preot: „Mă tem că Api-hetep se va arunca în luptă și va da greș. Și-atunci dezordinea ar fi cumplită. Așa că prefer să încerc să păstrez ordinea, împiedicându-l să dezlănțuie atacul.”

— Am nevoie de sprijinul tău, zise Thutu.

— Nu mă îndoiesc. Ay o să ceară eliberarea vărului său Nakhtmin. N-are încotro. Nakhtmin e cel care v-a smuls în Consiliu numirea lui Ay ca regent

și i-a înlesnit întoarcerea din Akhmim. Dacă o să-l supui pe Api-hetep unui proces, Ay va încerca să te înlăture din slujba de vizir. Ai nevoie de cineva puternic, care să te susțină împotriva lui. Și l-ai găsit. Poți să-l amenințI pe regent cu arestarea pentru că împiedică bunul mers al justiției și pentru complicitate la otrăvirea lui Akhenaton. Iar eu aș pune numaidecât armata să încercuiască palatul.

Pe Thutu îl înfricoșară dârzenia și gândirea limpede ale lui Horemheb. Era un general și un strateg adevărat.

— Ai merge până acolo?

— Da, răspunse Horemheb.

— Și ai lua asupra ta regența?

— Da.

Thutu încuviință printr-o mișcare scurtă din cap.

— Atunci, ar trebui să mă însoțești la Theba ca să-i spui asta lui Ay.

— Am s-o fac bucuros, răspunse Horemheb, mulțumit să-și ia revanșa în fața socrului său. Când vrei să pleci?

Thutu se gândi că trebuia să se întoarcă neîntârziat la Theba, pe care o părăsise de trei zile.

— Poți veni cu mine chiar acum?

— Da. Dă-mi o oră să mă pregătesc și să dau poruncile cuvenite pentru perioada în care voi lipsi.

— Ne întâlnim pe corabia *Înțelepciunea lui Horus*.

Thutu se ridică. Vizirul și generalul își strânseră mâna.

— Nu te lăsa speriat de socrul meu, zise Horemheb. Are mult mai puțină forță ca înainte. Iar otrava nu l-ar duce prea departe, o știe și el. S-a închis într-o cușcă din care nu mai poate ieși. Dar ascultă-mă, eliberează-l pe Nakhtmin! Nu pot, în ochii armatei, să aprob arestarea unui coleg cu un grad atât de înalt, chiar dacă mi-ar fi rival. Limitează-te la a-l îndepărta. Cere să fie pus cu totul sub controlul tău. Trimite-l în garnizoanele de la hotare.

— Bine.

În timp ce cobora scara cazărmii, Thutu își zise că, pentru prima oară după multă vreme, avea un aliat cu greutate. Avea un elefant pe post de armăsar.

Îl găsi pe Mahu la prefectură. Împreună îl scoaseră pe Nakhtmin din temniță și-l luară cu ei pe *Înțelepciunea lui Horus.* Apoi se așezară să-l

aștepte pe Horemheb. Un paravan îi ascundea de privirea oricui pe prizonierul de la pupa și pe cele două străji care-l păzeau.

♀ Capitolul 15

ZEII INFERIORI ȘI DEMONII SUPERIORI

Pe alocuri, vălul nopții prinse a se destrăma și țesătura întunericului continuă să se rărească până când se sfâșie brusc.

Ankhensepaton se trezi și se săltă în capul oaselor. Nu visase. La etaj răsunau, într-adevăr, voci. O recunoscu pe cea a lui Sati. Se ridică din pat cu inima bătându-i cu putere.

Pasar, care dormea alături de ea, se trezi și el.

— Ce se întâmplă?

Ea se întoarse și duse un deget la buze.

— Sunt niște oameni în palat, îi șopti.

După care deschise cu băgare de seamă ușa și aruncă o privire pe holul luminat de lămpile cu ulei așezate din loc în loc. Vocile se auzeau limpede, dinspre odăile lui Tutankhamon și a lui Sati. Pasar vru s-o urmeze.

— Nu, rămâi în spate, murmură Ankhensepaton. Nu se știe niciodată…

Apoi înaintă pe hol, desculță, cu inima bătând să-i spargă pieptul. Glasurile trădau mânie. Ankhensepaton își înăbuși un țipăt. Trupul unei străji zăcea pe lespezi, scăldat în sânge. Nu dădea niciun semn de viață. Jos la parter zări un alt trup. Așadar, străjile fuseseră ucise. Ankhensepaton începu să tremure toată. Ajunse la odaia lui Tutankhamon. Ușa era deschisă, însă nu se afla nimeni înăuntru. Glasurile veneau din odaia lui Sati, a cărei ușă era, de asemenea, deschisă. Priveliștea îi îngheță tinerei sângele în vene. Opt bărbați, cu pumnale în mâini, se postaseră în dreptul ușii, iar Sati și Tutankhamon, palid, stăteau în fața ferestrei.

— Dă-ni-l pe rege! zise unul dintre bărbați.

— Nu, răspunse Sati.

— N-aveam ordin să te ucidem, însă o vom face dacă e nevoie, grăi bărbatul apropiindu-se de doică.

Femeia se răsuci, smulse capacul unui coș pântecos de lângă fereastră și slobozi un urlet ca un răget.

— Atacați!

Bărbatul scoase un țipăt și se opri.

Două cobre își înălțară capetele din coș. Brusc, gâturile li se umflară de furie. Săriră afară și începură să se târască, agere, îndreptându-se spre necunoscuți. Măsurau peste două brațe lungime și întreceau în grosime unul.

— Ce-i asta? țipă un alt bărbat.

Alți doi se dădură câțiva pași înapoi și o văzură pe Ankhensepaton.

— Uite-o pe regină! Am pus mâna pe ea! răcniră.

— Așteptați…

O cobră se năpusti asupra unuia dintre necunoscuți și-l mușcă întărâtată. Omul zbieră și încercă să smulgă șarpele de pe braț, însă aceasta se încolăci ca un bici. După câteva clipe, bărbatul se prăbuși, reptila dădu drumul prăzii și se îndreptă spre un alt atacator ce se repezi afară din odaie, îngrozit, îmbrâncindu-i pe cei doi bărbați care o țineau pe Ankhensepaton.

Tânăra simți o mișcare în apropiere și-l zări pe medicul Seferhor, lipit în umbră de perete, cu un pumnal ridicat în dreptul buzelor, îndemnând-o să tacă. Era singur împotriva a opt oameni și n-avea niciun sens să-și riște viața zadarnic. Așa că aștepta un prilej ca să intervină. Lângă el, tot lipit de perete, Ankhensepaton îl recunoscu pe tovarășul de studiu al lui Tutankhamon.

A doua cobră sări asupra celui care părea a fi comandantul atacatorilor. Îl prinse de față, izbindu-i violent trupul cu coada.

— Nu, urlă bărbatul, și căzu luptându-se la rândul său din răsputeri să scape de șarpele ce-și înfipsese colții în obrazul lui. Izbuti să-l smulgă, însă cu tot cu piele.

Pumnalul îi alunecă din mână. Sati se aplecă, îl înhăță fulgerător și-l aținti spre cei patru bărbați rămași.

Trei pui de cobră își ițiră capetele din coș.

— Atacați! răcni Sati.

Cobra cea mare, care-l omorâse pe primul bărbat, îl înhăță pe un altul de gleznă. Puii se încolăceau pe lespezi, umflându-și deja gâturile și căutându-și prada.

Curând nu se mai auziră decât urlete. Unul dintre atacatori, ce nu fusese încă mușcat, se răsuci pe călcâie și se repezi spre ușă. Cu o lovitură disperată, Sati îi implântă pumnalul în spinare. Omul se prăvăli peste ceilalți, încercă să se târască, apoi se prăbuși la pământ.

În odaie nu se mai aflau decât doi atacatori, cu ochii ieșiți din orbite de groază. Unul dintre ei, turbat de furie, se aruncă asupra lui Sati. Tutankhamon, aflat lângă doică, pusese mâna și el pe un pumnal. Îl îndreptă înainte și-l înfipse în pântecele bărbatului. Acesta îl privi fix, nevenindu-i a crede, deschise gura și-și apucă măruntaiele ce-i ieșiseră din pântec.

Celălalt tocmai fusese mușcat de pulpa piciorului de un pui de cobră. Își dădu ochii peste cap. Cu brațele bătând aerul, urlă și căzu, încercând și el să-și desprindă șarpele de pe pulpă cu ajutorul cuțitului.

Paznicii lui Ankhensepaton o eliberară brusc. Seferhor îl înjunghie pe unul dintre ei cu o forță sălbatică. Celălalt o luă la goană. Sandalele lui lipăiau pe pardoseala holului. Se împiedică și le pierdu, dar continuă să fugă desculț.

Cinci cobre se târau încet pe dalele acoperite de sânge și de trupuri ce zvâcneau și horcăiau. Gâturile reptilelor se dezumflau puțin câte puțin. Sati puse jos coșul și le vorbi, legănând înaintea lor un obiect mic de aur.

Cu mințile pe jumătate rătăcite, Ankhensepaton îl căută din ochi pe Pasar. Apoi îl strigă.

Îl auzi în grădină. Dar și alte glasuri mânioase răsunau acolo jos, amestecându-se cu zăngănit de arme, înjurături, urlete de durere. Păși peste trupurile întinse pe podea și peste cobre și alergă pe terasă.

O învălmășeală de nestăpânit domina grădinile. Garnizoana, alertată de către Pasar, era pe cale să se încaiere cu alți necunoscuți. Alții? Dar câți erau oare cu totul? La lumina torțelor, Ankhensepaton văzu cum străjile tăiau beregatele atacatorilor sau îi spintecau cu lovituri de spadă. Vomită și se întoarse în odaie.

Tocmai atunci sosi și Pasar. Ea i se aruncă la piept, hohotind, scuturată de fiorii groazei. Tutankhamon tremura și el. Tânărul său tovarăș de lecții și Sati îl înconjurară cu brațele și încercară să-l liniștească. Doica îl duse în sala de baie, apoi îl însoți în odaia lui, departe de muribunzii ce se preschimbau rapid în leșuri.

Pasar o trase pe Ankhensepaton afară din încăpere, spre sala cea mare de la etaj.

Sati reveni pășind agale. Mângâie cobrele și le așeză, una câte una, în coș. După care îl acoperi cu capacul și se întoarse lângă Tutankhamon.

Strigătele din grădină deveneau tot mai slabe. Curând locotenentul străjilor urcă să cerceteze palatul.

— Cine i-a ucis pe toți oamenii ăștia? întrebă el, uluit, la vederea celor șase cadavre din odaia doicii.

— Regele a ucis unul, eu unul și Uadjit a făcut restul, răspunse Sati.

Uadjit, zeița-cobră. Locotenentul se uită la femeie ca la o nebună.

— Erau vreo treizeci în grădini! exclamă militarul. I-am căsăpit. Ceilalți au fugit. Au omorât patru străji de la etaj. Ce voiau?

— Să-l răpească pe rege sau să-l ucidă, răspunse doica, vlăguită.

— Dar cine erau acești asasini? întrebă Pasar.

Locotenentul scutură din cap.

— Nu știu. Chiar nu știu. Dar bine c-ai venit să ne dai de știre.

La porunca lui Seferhor, locotenentul ieși pe terasă și chemă câțiva oameni să ridice leșurile. Slugile, trezite de zarvă, puseră lapte la încălzit. După care, când se crăpă de ziuă, se apucară să curețe încăperea unde se desfășurase măcelul.

Tutankhamon continua să zacă în pat. Ankhensepaton și Pasar merseră să-l vadă. Avea fierbințeli. La căpătâiul lui, Seferhor părea îngrijorat și scotocea în lădița cu leacuri. Băiatul rostea cuvinte fără noimă.

Ankhensepaton, Pasar, Rekhmere, tovarășul de lecții al regelui, și Sati ieșiră să aștepte în sala de la etaj. Regina se așeză pe marginea bazinului de piatră unde, în curând, lotușii aveau să se deschidă spre lumină. Lotușii care, i se spusese cândva, se închideau când trecea Anubis.

Priviră toți patru răsăritul, în timp ce beau lapte cald. În cea mai desăvârșită liniște.

După un timp Seferhor ieși din odaia regelui și veni să vorbească cu regina:

— Emoțiile atâtor omoruri și cea de a fi ucis el însuși un om i-au pricinuit fierbințeli. I-am dat o licoare ca să se liniștească. Înșiră cuvinte pe care nu le prea înțeleg despre Fiica lui Amon și cred că s-ar putea să nu-și mai amintească mare lucru din cele întâmplate.

— Cu atât mai bine, răspunse Ankhensepaton.

Când se lumină de tot, Sati își umplu castronul cu lapte și se îndreptă spre odaia sa, acum curată.

Nu era nevoie s-o spună: îl ducea cobrelor.

Zeilor inferiori.

♀

Dar oare chiar erau zei inferiori?

Ankhensepaton înțelese ce legătură se ivise în mintea soțului ei între cobre și Fiica lui Amon. Nu încăpea nicio îndoială.

În timpul încoronării, preoții ce purtau măștile zeilor Nekabit, Buto, Neith, Isis, Nephthys, Horus și Seth, dar și ea îl priviseră pe prinț intrând, așa cum cerea ritualul, în Marea Casă *per-ur,* capela de sud.

Acolo, într-adevăr, îl aștepta Fiica lui Amon, Doamna Magiei, zeița-șarpe, printre slujitoarele căreia se număra și Sati. Având înălțată deasupra capului o cobră mare de aur, cu gâtul umflat, zeița tutelară a regalității se apropiase de rege și-l îmbrățișase, cuprinzându-i capul cu brațele.

Mai târziu, Tutankhamon îi mărturisise lui Ankhensepaton că acela fusese pentru el momentul cel mai impresionant al ceremoniilor. Crezuse c-o să leșine. Apoi își dăduse seama că era un gest binevoitor. Amon își împuternicise fiica să-l asigure pe prinț de protecția sa.

Tot potrivit ritualului, în acea clipă prințul devenea rege. Și, ca atare, preotul Inmutef și ajutoarele lui se apropiaseră la rândul lor de prinț și-i așezaseră pe frunte dubla coroană a celor Două Pământuri, Tauy: mitra albă și toca roșie.

Însă regele avea să rămână pentru totdeauna marcat de emoția pe care-o resimțise când îl îmbrățișase cobra.

Ankhensepaton merse la căpătâiul tânărului rege.

— Fiică a lui Amon…, murmură el, cu o mână tremurându-i pe așternutul alb, așadar m-ai ocrotit… Mamă…

În delirul febrei, amesteca imagini ale zeiței-șarpe și ale propriei lui mame, dispărută când el avea patru ani.

— Da, te-a ocrotit, zise Ankhensepaton cu lacrimi în ochi, punându-și mâna pe fruntea nefiresc de caldă a băiatului.

Sati, în picioare lângă pat, o văzu cum plânge. Îl plângea pe rege, își plângea sora dispărută, se plângea pe ea însăși, dar asta doica n-o știa.

— Nu te neliniști, îi zise ea fetei. Uadjit o să-l scape și de febră.

Ankhensepaton părăsi odaia, își șterse lacrimile și se întrebă oare de ce, din moment ce era atotputernică, zeița nu făcea din soțul ei o făptură splendidă?

♀

La Theba, regentul nu știa nimic despre aceste întâmplări. Însă începea să-și piardă răbdarea. Vizirul și comandantul poliției plecaseră de trei zile. Ar fi putut măcar să-i trimită un mesager.

Când îi văzu sosind, în dimineața celei de-a patra zile, însoțiți de Horemheb, se încruntă. Ce căuta aici ginerele și rivalul său?

— Ce vești îmi aduceți? întrebă Ay pe un ton maiestuos.

Scrută chipurile celor trei bărbați, în timp ce aceștia se așezau pe scaune. Shabaka îi privi și el cercetător și deslușI în atitudinea lui Thutu o siguranță de sine care îl făcu să fie prudent.

— Complotul a fost înăbușit în față, anunță Thutu. L-am arestat pe Api-hetep împreună cu opt dintre locotenenții săi în vila de la Sais. Alți treizeci de oameni aflați sub comanda acestora au fost, de asemenea, arestați.

— Așadar, Nakhtmin a condus cu măiestrie atacul, zise Ay. Unde e?

— În arest, în cazarma principală din Theba, răspunse Thutu, privindu-l pe Ay drept în ochi.

Surprins, regentul clipi iute de câteva ori și se aplecă înainte.

— N-am înțeles. Am întrebat unde este generalul Nakhtmin.

— Ți-am spus, regentule. Generalul Nakhtmin a fost demis, arestat de gărzi, iar acum este închis la cazarma principală din Theba.

— Sub ce acuzație?

— A încălcat ordinele pe care i le-am dat de a cruța viețile lui Api-hetep și ale locotenenților săi, pentru a-i putea judeca. Ba mai mult, a cerut să fie arestați cei doi ofițeri ai gărzilor care îi dăduseră de știre că uneltitorii se adunau. A pretins că aceștia erau niște șarlatani.

Ay își dădu seama că lucrurile luau o întorsătură neplăcută pentru el. Sperând să dea dovadă de autoritate, izbi cu latul palmei în brațul tronului și strigă:

— De neînchipuit! Să-l arestezi pe generalul Nakhtmin, eroul întregii acțiuni! Amândoi v-ați pierdut mințile de tot!

Să strigi e o dovadă de slăbiciune. Thutu și Mahu nici nu se clintiră.

— Când un general cere să fie arestați chiar ofițerii ce i-au înlesnit izbânda săvârșește o crimă, o trădare, răspunse calm Mahu.

Ay nu-și mai putu stăpâni furia:

— Ce trădare? Trădătorii sunteți voi! Voi ați cruțat viețile unor oameni care voiau să zdruncine tronul! Voi…

— Am cruțat viața omului căruia tu i-ai făgăduit rangul de vizir, regentule, îi tăie vorba Thutu.

Ay făcu ochii mari și se îndreptă de spate. Shabaka părea lovit de dambla. O clipă se așternu liniștea.

— Și, în plus, continuă Thutu, fiindcă nu ți-ai ținut făgăduiala, Api-hetep l-a trimis pe complicele său, sirianul Sosenbal, să te ucidă.

Ay spumega.

— Ce? răcni el.

— Acestea sunt faptele, regentule. Și motivele pentru care am vrut cu tot dinadinsul ca Api-hetep să fie judecat. Căci va exista un proces sub tutela coroanei.

— Api-hetep e un mincinos, o lepădătură! tună Ay. Pentru el procesul va însemna un prilej să îndruge verzi și uscate. Și n-o să îngădui una ca asta.

— Procesul va avea loc, regentule. Sarcina mea ca vizir e să asigur respectarea legilor.

— Te înlătur din slujba de vizir! zise Ay, strângând din buze cu o ură sălbatică.

— Atunci, interveni pentru prima dată în discuție Horemheb, am să-i cer lui Mahu să te aresteze imediat pentru otrăvirea regelui Akhenaton și a regentului Semenkhere. Într-o oră, garnizoana va înconjura palatul. Vizirul Thutu va avea grijă să fii judecat într-un proces sub tutela coroanei. Ți se va tăia capul, regentule.

— E o nebunie! strigă Ay, îngrozit. O răzvrătire în toată regula! Acuzațiile unor ticăloși! N-am otrăvit niciodată pe nimeni. Cum îndrăzniți?…

— Avem mărturia lui Pentju în privința lui Semenkhere, regentule, iar eu, unul, am și declarația negustorului tău de otrăvuri, micul maimuțoi Kobe – și Horemheb își întoarse capul spre Shabaka, ce se holba înspăimântat –, cumnatul omului tău de încredere aici de față.

Mahu era uimit: nu cunoștea această informație, însă, pe de altă parte, știa că armata are propriile ei iscoade. Fiecare se descurca după cum putea.

Ay se lăsă să cadă sau, mai bine zis, se prăbuși în jilțul său.

— Vremea otrăvurilor s-a încheiat, tată socrule, adaugă Horemheb. Ar trebui să otrăvești prea multă lume și îți asumi tu însuți prea multe riscuri. Prin urmare, procesul va avea loc.

— Ce vreți? rosti Ay cu glas răgușit. Ce vreți voi toți?

— Nu vrem nimic altceva decât să apărăm regatul, răspunse Thutu. Însă asta nu e cu putință cată vreme tu îi favorizezi decăderea. Tu și Api-hetep voiați să împărțiți regatul între voi, nu-i așa?

Ay înclină capul, de parcă se simțea rău. Shabaka se apropie repede de el. Regentul ceru ca medicul său să-i aducă un întăritor. Shabaka alergă să-l

cheme.

— Vreți să mă ucideți, zise Ay, cu voce pierdută. Vreți tronul amândoi…

— Nu, regentule, nu râvnesc la tronul tău. L-ai murdărit, i-o întoarse Thutu, pe care spectacolul jalnic oferit de Ay nu-l impresiona. Dacă vrei să ți-l păstrezi, lasă-mă pe mine să cârmuiesc. Altminteri, propriile tale sforării te vor duce la pierzanie și vor ruina Cele Două Pământuri.

Medicul sosi aducând un pahar și o fiolă. Vărsă fiola în pahar și i-l întinse regentului.

— De-ar fi fost otravă! oftă Ay după ce bău poțiunea.

Thutu dădu din umeri și se ridică.

— Să-l lăsăm pe regent să se odihnească, rosti el și ieși pe ușă, urmat de Mahu și Horemheb, în timp ce, pe podiumul unde se afla tronul, Shabaka și medicul îșI copleșeau stăpânul cu dovezi de atenție.

Atotputernicia lui Ay luase sfârșit.

Demonul superior fusese îmblânzit. Cel puțin, deocamdată.

♀ Capitolul 16

ȘOIMUL BINEVOITOR

Nici pentru Ay, nici pentru Thutu nu se sfârșiseră încă necazurile și, de la sine înțeles, pentru ajutoarele și oamenii lor de încredere, nici atât.

A doua zi după discuția furtunoasă cu Ay, Thutu îl primi pe marele preot Humose, care aflase de întoarcerea vizirului de la una dintre iscoadele sale și venise să se intereseze cum se încheiase atacul împotriva lui Api-hetep. Firește, era o discuție între patru ochi la care nu asistau secretarii sau scribii. Vizirul poruncise să nu fie tulburat sub niciun motiv.

Thutu tocmai îi repeta lui Humose informațiile pe care i le oferise colegul acestuia, Nefertep, când se auzi un ciocănit în ușă. Vizirul aruncă o privire nemulțumită într-acolo și continuă să vorbească:

— Nefertep mi-a dezvăluit un lucru foarte important: ce legătură există între Sosenbal și Api-hetep…

Ciocăniturile se întețiră. Humose părea nedumerit, iar Thutu se ridică, supărat, și merse să deschidă ușa. Dădu peste secretarul său, speriat din cale-afară.

— Am poruncit să nu fiu deranjat!

— Înălțimea Ta…

Secretarul se aplecă și-i șopti ceva la ureche. Vizirul rămase perplex.

— Adu-l aici numaidecât.

Câteva clipe mai târziu, un tânăr călăreț, încă acoperit de colb, intră în încăpere. Era un băiețandru, spătos ca un țăran. Cu un aer rătăcit, se uita când la dreapta, când la stânga, neștiind care dintre cei doi, Thutu sau Humose, era vizirul.

— Iată-l pe vizir, i-l arătă secretarul. Vorbește!

— Generale, spuse băiatul, care, în mod vădit, nu cunoștea altă formulă de politețe, fac parte din trupa de călăreți a garnizoanei palatului din Akhetaton. Comandantul m-a trimis aseară să-ți aduc la cunoștință că o ceată înarmată a încercat ieri să-l ucidă pe rege.

Dacă venise călare, băiatul trebuie să fi galopat mâncând pământul. Thutu și Humose încremeniră.

— Regele a pățit ceva? izbucni Thutu.

— Nu, generale. Un scrib ne-a prevenit că niște necunoscuți îi țineau ostatici la etaj, în palat, pe rege, pe regină și pe doica lor. Când generalul Henektu ne-a ordonat să atacăm, am mai găsit vreo treizeci de oameni în grădini. I-am omorât pe toți, în afară de doi, pe care i-am luat prizonieri.

Thutu își înghiți cu greu saliva.

— Bine, rosti, adresându-se apoi secretarului său: du-l pe acest tânăr să se răcorească și să se întremeze, dă-i o răsplată și trimite-l înapoi la Akhetaton. După aceea du-te și înștiințează-l pe regent.

— În scris, Înălțimea Ta?

— Nu, prin viu grai. Apoi trimite un scrib să-l cheme la mine pe Mahu.

Rămași singuri, Thutu și Humose păstrară tăcerea câteva clipe.

— Regatul e cu adevărat în primejdie, grăi marele preot. Părerea pe care ți-o împărtășeam mai deunăzi se adeverește în chipul cel mai nefericit.

— E și părerea lui Nefertep, zise Thutu. De aceea am nevoie de ajutorul tău.

— Nu tu conduci jocul.

— Începând de ieri, regentul nu mai este atotputernic. Iar Horemheb mă sprijină.

— Dar Nakhtmin?

Thutu șovăi o clipă înainte de a răspunde:

— E la arest în cazarma principală.

— La arest? Nakhtmin? Vărul lui Ay? întrebă Humose, nevenindu-i a crede.

— O să-l eliberez și o să-l îndepărtez de palat. Nakhtmin nu mai este un pion important. Și mă îndoiesc să redevină unul prea curând.

— Dacă vrei ca preoțimea să te susțină, trebuie să faci ceva răsunător care să arate întregului popor că vechile culte au fost repuse în drepturi. În această privință firimiturile pe care tu și cu Ay le-ați împrăștiat până acum n-au dovedit mare lucru.

Thutu încuviință din cap. Se auzi din nou un ciocănit în ușă.

— Ce s-a mai întâmplat? În curând o să mi se aducă vestea că zeul Amon s-a pogorât la Theba! exclamă Thutu, la capătul răbdării.

Merse să deschidă și se pomeni nas în nas cu generalul Horemheb, însoțit de o strajă. Vizirul deschide ușa larg și generalul pășì înăuntru. Se uită cu luare-aminte la Humose și-l salută folosind cuvenitele formule de respect.

— Am venit să-mi iau rămas-bun de la tine, îi spuse apoi lui Thutu, pentru că, firește, nu pot rămâne o veșnicie la Theba.

— Generale, tocmai îi povesteam pe scurt marelui preot despre Apihetep, când a sosit un mesager trimis în grabă de comandantul garnizoanei din Akhetaton ca să mă înștiințeze că o ceată înarmată a încercat, alaltăieri noapte, să-i răpească sau să-i ucidă pe rege și pe regină.

Horemheb părea copleșit de cele auzite. Ridică ochii spre Thutu.

— Cum o să reușești să susții tu singur acest regat care se năruie?

— Am ajutorul tău. L-am cerut și pe al marelui preot.

— Și ai nevoie și de cel al armatei. Ca să te asigur de el, am venit, înainte de-a pleca, să-ți cer să-l scoți numaidecât din închisoare pe Nakhtmin.

O cerere stranie. Pentru a păstra unitatea armatei, Horemheb cerea să fie iertat cel mai mare dușman al său.

— Și îți cer s-o faci chiar acum, ca să pot merge eu însumi să-l eliberez pe general.

Thutu chibzui puțin. Poate că, la urma urmei, nu era o soluție atât de proastă. Dovedindu-i bunătate, Horemheb îi închidea gura dușmanului. Vizirul ieși să cheme un scrib și-i dictă ordinul de eliberare a generalului Nakhtmin, apoi un alt ordin prin care același Nakhtmin era mutat la garnizoanele de la hotare și, în sfârșit, ordinul de numire a generalului Anumes la comanda garnizoanelor din Theba, conduse până atunci de Nakhtmin. Cele trei documente fură marcate cu sigiliile vizirului.

Tocmai atunci sosi și Mahu. Thutu îi povesti iute despre încercarea de asasinare a regelui și-l însărcină să-l însoțească pe generalul Horemheb la cazarma principală. Primul document avea să fie înmânat de către Mahu comandantului cazărmii, iar al doilea de către generalul Horemheb generalului Nakhtmin. Al treilea va fi trimis lui Anumes prin grija viziratului. Odată treaba încheiată, Mahu trebuia să pornească fără întârziere spre Akhetaton.

Horemheb își luă rămas-bun și plecă împreună cu Mahu. Vlăguit, Thutu se așeză pe scaun, în fața marelui preot.

— Puroiul trebuie stors, zise Humose. Ai dreptate. Procesul se va ține. Cu ușile închise. Mă rog, aproape închise, adăugă el zâmbind ușor.

Adică în prezența marilor preoți.

Se făcuse aproape amiază. Humose își luă și el rămas-bun de la vizir. În clipa când părăsea odaia de lucru a lui Thutu, secretarul acestuia intră și-și anunță stăpânul că regentul Ay căzuse la pat și că nu va putea să-și îndeplinească îndatoririle de peste zi.

Humose și Thutu își reținură un zâmbet. Nu era deloc ușor să te trezești dintr-odată că ți s-a pus căpăstru tocmai când credeai că ai dobândit o putere fără margini.

În sfârșit, Thutu rămase singur, zdruncinat de atâtea evenimente.

Dar o întâmplare curioasă, mai degrabă un fleac, se petrecu atunci.

Un șoim poposi pe balustrada ce se întindea de-a lungul terasei odăii sale de lucru. Își răsuci capul într-o parte și-ntr-alta, apoi se uită la vizir cu o privire pătrunzătoare. Păsările răpitoare se fereau, de obicei, de oameni, însă aceasta nu părea deloc speriată de bărbatul din odaie.

Zeul Horus venise să-i ofere un semn al prezenței sale. Prin urmare, zeul se arăta binevoitor cu el.

♀

Abia întors de la închisoare, Mahu porni spre Akhetaton ca să întărească garnizoana de acolo și să-i dovedească monarhului grija pe care i-o purta administrația.

De cum ajunse, merse la comandantul garnizoanei care îl liniști: potrivit ordinelor pe care le dăduse, în oraș nu se aflase nimic despre nemaipomenitul atac nocturn. Iar asta era cel mai important. Nici măcar Panesy nu aflase de întâmplarea ce fusese cât pe ce să-l coste viața pe tânărul rege. Apoi comandantul poliției regatului ascultă povestea, mai bine zis poveștile tuturor martorilor.

Tutankhamon reuși cu greu să lege câteva propoziții.

— Dormeam cu Sati, doica. Și au venit ei. I-au cerut doicii să mă dea în mâinile lor. Ea a refuzat. Nu știu ce s-a petrecut după aceea. Am văzut cobre. Ele i-au ucis pe atacatori. Am omorât un om. Apoi au sosit străjile. Se terminase.

Uitase să spună că în următoarele două zile suferise de fierbințeală însoțită de accese de delir și că medicul Seferhor izbutise doar după mari strădanii să-l pună pe picioare, mulțumită celor mai puternice leacuri pe care le avea. Mahu rămase uluit. Cobre?

Întâlnirea cu Ankhensepaton îl impresionă pe comandantul poliției. Când păși în încăperea unde ea îl primi, regina stătea pe o bancă joasă și citea *Înțelepciunea lui Ani,* o scriere pe care el n-o socotea potrivită pentru o tânără. Își ținea picioarele încrucișate și papirusul desfășurat deasupra lor. La intrarea oaspetelui, lăsă papirusul deoparte, își apropie picioarele și ridică spre Mahu o privire plictisită. Ai fi zis că-i o femeie matură ce-și primește intendentul. Schiță un zâmbet scurt și, la întrebările lui Mahu, oferi o poveste mai demnă de crezare și mai închegată decât cea a soțului ei:

— M-au trezit niște glasuri. Am ieșit pe hol și am văzut că două dintre străji fuseseră omorâte. M-am dus în odaia doicii. Sati îl apăra pe soțul meu împotriva a opt bărbați ce stăteau cu pumnalele în mâini în fața ei și cereau să le fie dat regele. Sati stăpânește arta îmblânzirii cobrelor. A eliberat cinci, care i-au atacat pe necunoscuți și i-au doborât. Regele și Sati au luat pumnalele scăpate de ei. Doica a ucis un bărbat și regele încă unul. În acest timp, eu eram ținută de alți doi bărbați care au strigat că au prins-o pe regină, dar n-au avut vreme să-mi facă vreun rău. După ce cobrele le-au venit de hac atacatorilor, am auzit zarvă în grădini și, de pe terasă, am văzut și alți tâlhari pe care străjile erau pe cale să-i căsăpească. Bănuiesc că nu vom ști niciodată cine i-a trimis pe ucigași, încheie ea pe un ton furios.

— Greșiți, maiestate. Vizirul e hotărât să afle numele celor care i-au trimis. Vor fi pedepsiți după cum merită.

Mahu nu mințea. Cei doi atacatori ce supraviețuiseră măcelului fuseseră interogați cu toată asprimea de către generalul garnizoanei și Mahu hotărâse să-i ducă la Theba ca să continue cercetările. Începea deja să refacă firul evenimentelor nebunești din ultimele zile. Dar nu se socotea liber să-și exprime părerile.

— Fără îndoială, adăugă ea, oamenii aceia au fost trimiși să-l omoare pe rege, nu pe regină.

Mahu recunoscu felul de a vorbi și intonația lui Nefertiti. Ankhensepaton se numea pe ea însăși „regină”.

— Ascultau de ordinele cuiva ce râvnea la tron și care plănuia să mă forțeze să-l iau de bărbat, zise Ankhensepaton.

Și îl săgetă cu o privire posomorâtă pe Mahu.

Oare la cine se referea? La bunicul ei Ay?

În sfârșit, Seferhor, Sati, Pasar și tovarășul de lecții al regelui adeveriră ceea ce Mahu aflase deja.

Dar pe comandantul gărzilor cel mai mult îl nedumerea amestecul cobrelor în toată povestea asta. Mahu se simțea încurcat. Cum să-i raporteze vizirului așa ceva fără să treacă drept un om cu mintea tulburată? Și, totuși, reptilele jucaseră un rol hotărâtor, zăpăcindu-i pe cei opt atacatori.

Ceru să vadă șerpii și tresări când Sati deschise coșul. Se sili să se stăpânească atunci când doica luă în mâini una dintre cobre, o mângâie și-i îndreptă capul spre el.

Să vegheze la siguranța unui regat era și-așa o sarcină anevoioasă, iar acum trebuia să țină seama și de vrăjitorie.

Totuși, hotărî să ceară pentru doică o răsplată pe măsură, deoarece ea salvase viața regelui.

♀

Veni și Sărbătoarea Semănăturilor, dar nimeni, nici la Theba, nici la Memphis, nici în altă parte, nu bănui ce evenimente tragice ar fi putut-o însângera. Niciunul dintre slujbașii viziratului sau ai palatului nu puse vreo întrebare, cât de neînsemnată. Secretul fusese atât de bine păstrat, că părea să fi dispărut pur și simplu. Cei care știau ce se întâmplase fuseseră rugați să le spună oamenilor o poveste mult îndulcită, până într-atât încât să pară lipsită de importanță. Care poveste suna cam așa: câțiva hoți fuseseră zăriți în preajma palatelor din Akhetaton, iar în Pământul de Jos i se venise de hac unei alte cete de tâlhari. Așa că nu existau motive de neliniște. Documentele gărzilor și ale armatei erau puține și păstrate toate într-o ladă din odaia de lucru a vizirului. Rudelor celor acuzați li se ceruse cu fermitate să-și țină gura. De altfel, aveau tot interesul s-o facă, pentru a nu-și asocia numele cu cele ale unor „tâlhari”.

Nimic, niciodată, nu trebuia să provoace îngrijorare sau să zdruncine temelia Regatului celor Două Pământuri. Zeii vegheau, nu-i așa?, asupra

lor.

De-a lungul văii, de sus până jos, oamenii sărbătoriră și petrecură o săptămână încheiată. Templele nu se goliră, căci se celebrau totodată și zeii aducători de rodnicie, printre aceștia numărându-se în primul rând Min, cu membrul veșnic în erecție, dar și atotputernicul Amon-Ra, fără de care nimic nu exista.

Uciderea mârșavului Apopis, uriașul șarpe din adâncurile pământului a cărui răutate amenința regatul, era înfățișată în secvențe lungi de pantomimă, într-un cilindru de pânză în care se zbuciumau niște figuranți.

Ce s-ar fi întâmplat, se întrebă Thutu, dacă Api-hetep ar fi preluat puterea? Ay ar fi fost, fără îndoială, asasinat. Și Tutankhamon. Și mulți alții. El însuși ar mai fi fost, oare, în viață? Se cutremură. Însă nu era omul care să piardă vremea cu meditații sumbre. Avea lucruri mai grabnice de făcut.

Înțelepciunea popoarelor spune că trebuie să bați fierul cât e cald. Recunoscut, după tron, drept cel mai important protector al justiției, Thutu îl însărcină pe Sehedj-Re, mai-mare al tribunalelor regatului, să organizeze procesul lui Api-hetep. Întocmi el însuși lista cu cei zece judecători și, în afară de numele său, le trecu pe ea și pe cel al marelui preot Humose și pe cel al generalului Horemheb. Morocănos, Ay refuzase să prezideze tribunalul, iar Thutu văzu în acest refuz un semn că regentul nu va asista la proces. Însă negreșit o să-și trimită unul dintre câinii lui credincioși.

Închisoarea din Theba, unde Api-hetep se plictisea singur într-o carceră, primi un val de nelegiuiți dintr-un soi ce risca să devină ceva obișnuit în regat. Pe lângă cei opt locotenenți arestați la Sais, cinci comandanți de trupe din nomele din Pământul de Jos și paisprezece complici de-ai lor, se mai găseau aici cei șase primari ai acelorași nome și cei doi ucigași scăpați cu viață din măcelul de la Akhetaton. Cu totul, treizeci și șase de învinuiți.

După ce chibzui mai bine, Thutu socoti că se cuvenea să-l poftească pe marele preot Nefertep să ia loc, alături de colegul său, pe banca judecătorilor.

Ay nu se înșela deloc: avea să fie judecat felul în care cârmuia regatul. Ca să nu asiste la proces, invocă drept motiv faptul că era nevoit, în zilele cu pricina, să conducă frumoasa Sărbătoare a Văii. Catadicsi doar să ceară ca Shabaka să fie primit în sala de judecată, lucru pe care-l obținu fără greutate. Mai bine să cunoască învinuirile ce i se aduceau. Asta l-ar îndemna, o dată în plus, la prudență.

Din cei treizeci și șase de împricinați, treizeci și cinci se înfățișară judecătorilor înaintea lui Api-hetep, principalul acuzat, iar, dintre ei, primii interogați fură cei doi participanți la atacul palatului din Akhetaton. Unul era un țăran de vreo șaptesprezece-optsprezece ani, pe care ți-l puteai lesne închipui într-o încăierare de beți, iar al doilea, spre surpriza tuturor, unul dintre evreii din Pământul de Jos, pe care nu i-ai fi bănuit că se amestecă în treburile țării. Era doar un pic mai răsărit ca vârstă decât celălalt. Pe primul îl chema Neser-Ptah, „Focul lui Ptah”, nume foarte ambițios, iar pe al doilea, Jephunneh.

Încadrat de cei doi mari preoți, Horemheb stătea la dreapta lui Nefertep. Thutu îl întrebă pe primul învinuit cine era stăpânul său. Api-hetep, răspunse tânărul fără șovăire. Cât îi dăduse acesta ca să intre în trupele sale? Zece inele din aramă și promisiunea că va primi doi sclavi dacă misiunea reușea. Ce țintă avea misiunea? Să pună mâna pe rege, să-l ucidă și să-i ducă trupul neînsuflețit la Sais.

Curtea se înfioră. Nu existau alți martori în sală, în afară de Mahu, Shabaka și doi scribi drept grefieri.

— Și regina?

— Aveam ordin s-o ducem, teafără și nevătămată, tot la Sais.

— Știați de ce?

— Api-hetep nu ne-a spus, însă se știe că el plănuia s-o ia de nevastă ca să urce pe tron.

Un val de indignare străbătu banca judecătorilor. Bărbile false tremurară sub bărbii.

Jephunneh se arătă ceva mai vorbăreț. Mărturisirile lui concordară cu ale complicelui său; el adăugă că Api-hetep îi asigurase că îndeplineau o misiune divină, întrucât cei care dețineau tronul și puterea erau niște oameni plini de cruzime. „Trebuie să apărăm țara de aceste lipitori demonice care-i sfidează pe zei și disprețuiesc poporul”, repetă el.

— Ne-am încredințat de adevărul spuselor sale, căci tocmai niște șerpi, creaturi demonice, ne-au împiedicat să ne atingem țelul.

Mai mulți judecători încuviințară din cap. Mărturisirile dovedeau din plin legătura dintre cele trei acțiuni puse la cale de Api-hetep: tentativa de asasinare a regentului, cea de cucerire a Memphisului și cea de eliminarea regelui. Cât despre șerpi, Thutu preferă să le explice judecătorilor că târâtoarele scăpaseră chiar în clipa potrivită din menajeria palatului, răvășită în urma atacului. Doar nu era să se apuce să înșire povești de magie.

Judecătorii căzură cu toții de acord asupra sentinței: tăierea capului. Hotărârea trebuia dusă la îndeplinire îndată ce prizonierii se întorceau la închisoare.

Apoi fură aduși, unul după altul, cei opt locotenenți ai lui Api-hetep, arestați în fortăreața acestuia. Declarațiile lor fură aproape identice: luarea Memphisului ar fi însemnat primul pas spre cucerirea țării de către popor și ar fi dus, fără putință de tăgadă, la prăbușirea unei cârmuiri putrede, a unui regent nedrept, ce-i disprețuia pe zei și-l renegase pe Aton, și a unor marionete jalnice precum vizirul Thutu, vistiernicul Maya, mai-marele tribunalelor Sehedj-Re, comandantul poliției Mahu, toți niște oameni ticăloșiți, ce meritau trecuți fără milă prin tăișul săbiilor.

Vorbele se înlănțuiau în niște propoziții învățate, în chip vădit, pe de rost. Thutu înghiți în sec. Apărea și el pe lista celor cărora trebuia să li se curme viața.

Unul dintre locotenenți era fiul lui Api-hetep. Ca atare, revărsă asupra judecătorilor o tiradă plină de ură:

— Știm că n-o să ne arătați îndurare și, chiar dacă ne-ați oferi libertatea, am refuza-o, căci nu există rușine mai mare decât să fii grațiat de niște putregaiuri ca voi.

Judecătorii încremeniră, însă doar pentru scurtă vreme. Îl osândiră la moarte, sentință ce avea să fie executată numaidecât.

Ziua era pe sfârșite. Judecătorii amânară pentru a doua zi mărturiile celorlalți acuzați. Thutu dădu un banchet în clădirea viziratului. Mesenii se arătară cumpătați, petrecând cu măsură. Cunoșteau bine motivele procesului, însă amploarea complotului, dârzenia și înverșunarea acuzaților, precum și importanța țintelor alese, în primul rând viața regelui, îi adânciră într-o neliniște ce nu voia să se risipească.

Dimineața următoare începu cu mărturiile celor paisprezece complici.

Thutu se gândise să dea dovadă de îngăduință. Erau niște oameni de rând atrași într-o aventură josnică de ispita unui câștig și de vorbele mincinoase ale căpeteniilor lor. O bătaie zdravănă cu nuiaua va fi de-ajuns ca să-i aducă pe drumul cel bun.

— Așteptați întâi să-i ascultați, îl sfătui Nefertep.

Marele preot știa cu cine are de-a face.

Și, într-adevăr, unul dintre uneltitori, un zarzavagiu, începu să strige în gura mare:

— Cine sunteți voi ca să ne judecați? Noi trăim în Pământul de Jos, iar voi în Pământul de Sus. Niciunul din voi n-a pus vreodată piciorul în Sais. Strângătorii de dări pe care ni-i trimiteți vin să ne ia o parte din grâne ca să vă îmbogățiți voi. Și, când încercăm să ne apărăm și să ne recăpătăm stăpânirea asupra pământurilor noastre, ne arestați și ne azvârliți în temniță. O să ne osândiți la moarte, fără îndoială! Fie ca Apopis să vă înghită! Sunteți niște cotropitori! Ne înțelegem mai bine cu evreii, cu străinii, decât cu voi!

Thutu se îngrozi. Îl văzu pe Shabaka aruncând priviri speriate în stânga și-n dreapta. Oamenii ăștia puneau la îndoială însăși unitatea Regatului celor Două Pământuri!

Condamnarea la moarte se impunea de la sine.

Mărturiile celor șase primari nu sunară nici ele mai liniștitor. Erau slujbași ai regatului. Te puteai gândi să-i salvezi. Însă cuvântările lor despre libertate nu se deosebiră prea mult de cele dinainte:

— Ce rău e, în ochii zeilor, să vrei să-ți cârmuiești singur propria țară? zise unul dintre ei, primarul din Seben.

— Ați primit aur de la Api-hetep, încercă să-l lămurească Thutu. V-a cumpărat tăcerea. V-ați vândut unui aventurier și vă pregăteați să răsturnați tronul sacru.

— Ha! rânji primarul. Api-hetep n-a făcut decât să ne crească pe bună dreptate simbriile mizerabile, lucru pe care prefectul vostru ni l-a refuzat. Și nu-i însă un aventurier mai mare decât regii care i-au alungat pe hicsoși! Căci sunteți asemenea hicsoșilor: ne ocupați pe nedrept pământurile.

Să condamne, oare, șase primari la moarte? Dar, dacă nu se-ntâmpla așa, obiectă Horemheb, ei ar continua să răspândească aceleași îndemnuri la răzvrătire și ideile lor ar câștiga noi susținători.

Pe măsură ce șirul pedepselor cu moartea se lungea, vizirul se simți descurajat.

Nu le mai rămânea decât să-l judece pe însuși Api-hetep.

Șoimul ce poposise pe terasă îi arăta, oare, bunăvoință? Sau îl sfida?

Thutu repetă în sinea lui sfatul regelui Kheti al III-lea, de care aflase pe când învăța ca să devină scrib de rang înalt: „Împlinește dreptatea câtă vreme vei vieții pe acest pământ”…

Făcea dreptate? Ori îl apăra pe rege? Exista vreo deosebire între aceste două sarcini?…

♀ Capitolul 17

JUDECĂTORII INCULPAȚI

După-amiaza zilei a doua fu consacrată lui Api-hetep, capul tuturor relelor.

Temnița nu-i zdruncinase siguranța de sine. În vârstă de vreo patruzeci de ani, vânjos, cu un început de burtă, desculț și având drept singur veșmânt o pânză în jurul șoldurilor, stătea drept și hotărât înaintea judecătorilor cu bărbi false. Peruca îi dispăruse, se-nțelege, în învălmășeală, ca și bijuteriile pe care le purta când fusese arestat. Soldații lui Nakhtmin nu se feriseră să i le smulgă și să-i jefuiască locuința pe care o luaseră cu asalt. Bărbatul își ridică mândru capul, dând la iveală fața pătrățoasă cu nas lat și puternic și buzele subțiri. Apoi făcu ochii roată.

— Vă salut pe voi, cei din această sală, voi care sunteți prin firea lucrurilor la adăpost de minciună și care trăiți întru nepărtinire! rosti el pe un ton afectat.

Era începutul unei străvechi rugăciuni a morților.

— Iată-mă venind spre voi fără de păcate, fără de vină, fără mârșăvie…

— Destul! i-o reteză Thutu. N-ai murit încă și rugăciunea ta insultă zeii!

Api-hetep zâmbi.

— Vasăzică e un proces cu ușile închise, rânji el. Vă temeți ca adevărul să nu se răspândească.

Potrivit obiceiului din regat, acuzatul se apăra singur, așa că n-aveau de ales și trebuia să-l lase să vorbească. Încă de la această primă ironie mușcătoare, toți putură să-și dea seama de diferența dintre Api-hetep și acuzații de dinainte. Api-hetep se exprima cu ușurință, limpede și convingător.

— Obrăznicia nu-i o formă de pledoarie, i-o întoarse Thutu. Spune-ne mai bine ce te-a împins la o faptă atât de nelegiuită ca planul de a ataca Memphisul și de a-l ucide pe rege.

— Ce rege?

Nimeni nu catadicsi să răspundă.

— Îl numiți pe Tutankhamon rege? Mințile voastre încețoșate nu mai știu nici măcar ce e acela un rege? E un om ce-și conduce poporul spre fericire și bunăstare, care îl apără împotriva vrăjmașilor și-l îndrumă să-i respecte

pe zei. Însă acest biet băiat n-ar fi în stare nici să tragă o săgeată și, chiar de-ar putea, n-ar ști încotro să țintească. Dușmanii sunt la fel de numeroși în interior ca și în exterior.

— Lipsește-ne de vorbăria ta și spune-ne ce aveai de gând să faci dacă nenorocirea ar fi vrut ca asasinii tăi să-l omoare pe slăvitul vostru suveran.

— Să mă căsătoresc cu regina. Aș fi pus stăpânire pe Memphis și aș fi fost proclamat rege al Pământului de Jos.

— Cine te-ar fi încoronat?

— Nefertep ar fi avut, fără îndoială, destulă judecată ca să mă înscăuneze. El recunoaște un conducător adevărat atunci când vede unul.

Îl țintui cu privirea pe marele preot, pe al cărui chip nu tresări niciun mușchi. Ce spunea Api-hetep era aproape de adevăr. Nefertep însuși o recunoscuse față de Thutu.

— Și de ce-ai încercat să-l asasinezi pe regent, folosindu-te de complicii tăi, sirianul Sosenbal și fiul lui?

— Cum să nu fi încercat să-l asasinez? Care dintre voi, aici prezenți, n-a visat să pună capăt zilelor acestui șacal bătrân? Mai întâi m-a vrăjit, în timpul domniei nevolnicului de Semenkhere, cu vorbele lui despre nevoia unei schimbări profunde în regat. Mi-a făgăduit să mă numească vizir îndată ce va scăpa de păpușa aia de harem și va lua puterea, căsătorindu-se, mă asigura el, cu sora reginei, a doua soție regală, Maketaton. Nu-i așa, Shabaka? îi aruncă el nubianului pe care-l zărise, firește, în sală. Ai asistat la aceste discuții. Bineînțeles că ți le amintești, nu?

Shabaka rămăsese stană de piatră. Glota îi urca și-i cobora cu o iuțeală îngrijorătoare, într-atât se străduia să-și înghită saliva. Nimeni nu îndrăzni să-i ceară să adeverească spusele acuzatului.

Cei doi scribi grefieri clătinară din cap.

Mahu asuda din greu și-și ștergea pe furiș fruntea cu o bucată de pânză.

— Nu știu ce s-a întâmplat, continuă Api-hetep, însă planul nu i-a reușit. L-a urcat pe tron pe Tutankhamon. Și și-a uitat cu totul promisiunile. Nici vorbă de schimbări profunde.

Întocmai cum își închipuise și Thutu.

Judecătorii se uitau fix la Api-hetep de parcă sperau să-i impună tăcerea doar prin puterea privirilor. Adevărul poate fi greu de îndurat chiar și pentru cei care-l cunosc. Însă, apărat ca de o armură nevăzută, pe acuzat păreau să nu-l atingă săgețile ce țâșneau din orbitele lor.

— De ce părintele divin Ay nu se află printre voi? întrebă Api-hetep în batjocură. Îi e frică să mă asculte?

Tăcu preț de câteva clipe.

— E-adevărat, reîncepu să vorbească Api-hetep, că nici eu n-ar fi trebuit să mă găsesc aici. Le datorez viața numai vizirului – și îndreptă degetul spre Thutu – și comandantului gărzilor – și-l arătă cu o mișcare scurtă din cap pe Mahu – care m-au ferit, în ultima clipă, să fiu spintecat de lăncierii generalului Nakhtmin.

Mai mulți judecători nu aflaseră nimic despre asta și-l iscodiră din priviri pe Thutu.

— De ce ținea atât de mult generalul Nakhtmin, vărul regentului, să mă dea cât mai repede în grija lui Anubis? Am să vă lămuresc, judecătorilor: tocmai pentru ca dezvăluirile mele să nu se facă auzite! Nu mărturisirile, ci dezvăluirile mele!

Felul în care împricinatul conducea discuția îl scotea din răbdări pe Thutu.

— Api-hetep, ai fost adus aici învinuit fiind de cumplite nelegiuiri! Nu tu trebuie să pui întrebări și să aduci acuzații. Continuă.

Omul care visase să fie rege se uită lung la Thutu și continuă:

— Atunci am priceput că Ay e un nemernic și-un mizerabil, una dintre acele fiare sângeroase pe care țăranii le vânează pentru că le măcelăresc turmele. Nu se pusese în slujba regatului, ci în slujba interesului său și numai al său! Împărțea făgăduieli și otravă după cum o cereau propriile-i uneltiri! A câștigat ceea ce-și dorea cel mai mult pe lume, puterea, iar voi, voi sunteți în slujba acestui șacal și acuzați păstorul!

Judecătorii rămaseră stane de piatră. Simțindu-se umiliți – căci ce alt cuvânt se potrivea propriei lor puneri sub acuzare? –, ardeau de nerăbdare să-l trimită numaidecât la moarte. L-ar fi ucis chiar acolo, în sala tribunalului. Nu mai puteau îndura să asculte o condamnare atât de fățișă și crudă a cârmuirii la care și ei luau parte.

O știau prea bine: erau cu toții complici. Fuseseră însărcinați să-l judece pe cel mai crâncen dușman al regatului și, printr-o răsturnare nebunească a situației, se pomeniseră ei înșiși învinuiți.

Shabaka părea că așteaptă ca tavanul să se prăbușească peste el. Mahu se întrebă ce-ar putea nubianul să-i raporteze regentului.

— Așa că am hotărât, continuă Api-hetep, să împlinesc eu planul pe care Ay mi-l descrisese cu atâta nesăbuință. Să-i înlătur pe cei care dețineau

puterea, pe cea reală și pe cea simbolică, adică pe el însuși și pe Tutankhamon, și s-o preiau eu, inițial în Pământul de Jos. N-o luam pentru mine, ci pentru că năzuiam să fac această țară cu adevărat înfloritoare, stârpind ticăloșia care-o macină. Nu mi-ar fi trebuit mult timp ca să cuceresc și Pământul de Sus. Cine v-ar fi apărat? Armata voastră? E înjosită de ani întregi și vede prea bine în ce fel se împart tributurile plătite de ținuturile cucerite în trecut. Căci noi cuceriri nu prea se mai fac, adăugă Api-hetep, privindu-l sfidător pe Horemheb.

Marele stăpân de provincie îl cunoștea într-adevăr pe militar. Se întâlniseră la multe ceremonii și sărbători. Schimbaseră, fără îndoială, vorbe curtenitoare și băuseră același vin, veselindu-se împreună. Iar acum tocmai îl învinuise și pe el. Horemheb nu se clinti.

— Dar zeii? întrebă Humose. Ce-ai fi făcut cu străvechile noastre culte?

— Știi bine, mare preot, că le-aș fi respectat. Ele sunt chezașul spiritului nostru de dreptate. Nu numai că le-aș fi respectat, ci le-aș fi și întărit. Crezi că n-am văzut, în Pământul de Jos, paragina în care au căzut templele? Nu mai stau în picioare decât datorită evlaviei și dărniciei credincioșilor. Printre care mă număr și eu, grăi el, adresându-se lui Nefertep. Mare preot, ai uitat daniile pe care le-am făcut pentru repararea templelor lui Ptah?

Da, gândi Thutu, preoții ar fi încuviințat acțiunea lui Api-hetep dacă aceasta ar fi izbândit. Nu erau aliații vizirului decât vremelnic. Și ei fuseseră implicați în comploturile ce duseseră la moartea lui Akhenaton și în cele care urmaseră.

— Știu, încheie Api-hetep, că nu trebuie să sper la îndurare din partea voastră. O să mă trimiteți la moarte. Însă moartea mea n-o să vă ușureze cugetul, judecătorilor. Știți doar foarte bine că moartea mea nu va fi hotărâtă din spirit de dreptate, ci din frică și răzbunare. Însă îmi veți auzi glasul încă multă vreme de-acum încolo. O să-l auziți până la sfârșitul mizerabilelor voastre vieți. O să vă aduceți aminte de vorbele mâniei lui Ra: „I-am oprit pe oameni de la săvârșirea nedreptății. Însă inimile lor au trecut peste porunca vorbelor mele.” Nu mai am nimic de spus.

Își încrucișă brațele la piept. Însetați, grefierii goliră vasul cu apă. Thutu le ordonă străjilor să-l scoată pe prizonier din sală. Mahu ceru să se aducă vreo douăsprezece vase cu apă. Deși nu rostiseră niciun cuvânt, judecătorii aveau și ei gâtlejurile uscate. Puterea și onoarea le fuseseră puse la grea încercare. Băură cu sete.

— Să discutăm și să hotărâm pedeapsa, zise Thutu.

O tăcere apăsătoare se așternu în sală.

— Avem oare ce discuta? întrebă unul dintre judecătorii de la tribunalul cel mare din Theba. După lege, acest om a săvârșit două crime ce reprezintă sacrilegiul suprem: a încercat să ucidă cele mai importante două persoane din regat: regentul și regele. Dar…

Nu-și încheie fraza, însă toți pricepură ceea ce nu spusese: în spiritul dreptății, trebuia numit rege.

Horemheb oftă.

— Moartea, zise el.

Și toți, până la ultimul, încuviințară pedeapsa.

Lui Api-hetep i se tăie capul în curtea închisorii principale din Theba, înainte de asfințitul soarelui.

Nimănui însă nu-i dădea inima ghes să petreacă. Din curtoazie, Thutu îi invită totuși pe judecători la cină. După cum se obișnuia, la ospețele oficiale, câteva cântărețe din liră înviorau atmosfera cu acordurile lor. Însă, la un moment dat, diferența dintre aceste acorduri grațioase și vorbele pe care judecătorii le auziseră cu puțin timp în urmă și care încă le răsunau în urechi deveni prea izbitoare. Doi judecători, unul fiind Humose, îl rugară pe vizir să binevoiască a pune capăt muzicii.

Pe scurt, cina fu aproape una de doliu.

♀ Capitolul 18

O SEARĂ CÂT SE POATE DE PROASTĂ PENTRU SHABAKA

Doamna Nes-Hathor purta un nume predestinat ori poate îl născocise ea însăși, întrucât însemna „Limba lui Hathor”, Hathor fiind în același timp zeița dragostei și cea a dansului. Ținea la Theba, la mică depărtare de marea stradă a lui Amon, un stabiliment renumit printre oamenii cu dare de mână: Casa Primitoare. Unele soții îl socoteau cu dispreț o tavernă, cei care n-aveau mijloace pentru a merge acolo îl considerau un lupanar, iar mușteriii săi – o casă a dansului.

Ceea ce, întâmplător, amintea de finețurile limbii vorbite în regat, asupra cărora învățații dezbăteau cu aprindere în Casele Vieții. Un obiect se definea prin întrebuințarea pe care i-o dădea omul? Sau era înzestrat cu o

esență universală? De pildă, un baston poate să arate, grație umbrei sale, ce oră din zi este dacă-l înfigi în pământ, poate să sprijine mersul unui schilod sau al unui bătrân, dar poate și să doboare un dușman. Așadar e o unealtă a cunoașterii, un picior în plus sau o armă?

Încă frumoasă, deși se apropia de patruzeci de ani și farmecele sale începuseră în mod vădit să pălească, Nes-Hathor se pregătea în dimineața aceasta pentru două evenimente, unul legat de meseria ei, celălalt mult mai intim. Primul era sosirea a trei noi dansatoare, o nubiană și două siriene, cu care încheiase înțelegeri în ajun. Tocmai la timp, căci ele aveau să înlocuiască trei fete ce lucraseră pentru Nes-Hathor, dar care acum o părăseau pentru că nu știuseră într-o altă îndeletnicire de-a lor să folosească leacul ce te ferea de sarcini nedorite. Și, totuși, nu era mare lucru: se îmbiba un tampon cu rășină de acacia, cu pastă de curmale și miere, apoi se introducea în învelișul delicat. Făcea minuni de când e lumea. Însă nepriceputele alea rămăseseră însărcinate.

Nes-Hathor tresări enervată: doar nu era să le îndese chiar ea proastelor ăstora tamponul între picioare!

De altfel, poate că nici nu era vorba de prostie. Nes-Hathor alungă bănuielile care o necăjiseră destul: toantele se aleseseră cu niște căsătorii pe cinste. Una se măritase cu fiul unei familii înstărite, alta fusese luată ca a doua nevastă de către un moș pe cât de bogat, pe atât de scârbos, iar a treia se căsătorise, țineți-vă bine, cu nimeni altcineva decât cu al doilea scrib al viziratului! Un slujbaș al regelui! Bineînțeles că uitaseră să-și pună tamponul cu rășină de acacia!

Prin urmare, Casa Primitoare pierduse trei mușterii foarte darnici, adevărați *aou djeret.*

O femeie intră în cameră. Nes-Hathor o aștepta goală din cap până-n picioare.

— Iată-mă, îi zise, sunt pregătită.

Femeia așeză pe un trepied un vas de pământ sub care împinse o lampă cu ulei. Câteva clipe mai târziu, din vas începu să se răspândească un fum cu o aromă tot mai puternică. Femeia cercetă atentă conținutul, îl amestecă delicat cu o lopățică lungă, apoi luă o cantitate mică din substanța maronie, aproape lichidă, și o întinse cu multă îndemânare pe unul dintre picioarele clientei sale.

— Au! strigă Nes-Hathor, e prea fierbinte!

— Trebuie să fie fierbinte pentru ca uleiul din ceară să pătrundă în păr și să-l înmoaie.

— Păr blestemat!

O altă fâșie, apoi a treia și a patra, întinse până la genunchi, stârniră din partea lui Nes-Hathor aceleași gemete și bombăneli. După care epilatoarea, pentru că asta era femeia, smulse brusc o fâșie din substanța care se întărise. Nes-Hathor țipă în asemenea hal, încât servitoarea ce stătea afară la ușă intră să vadă ce se petrecea.

— După ce m-ai ars, acum mă jupoi de vie! Ce-ai pus de data asta în fiertura ta nesuferită?

— Am adăugat ceară de albine, care pătrunde mai bine, și am micșorat cantitatea de rășină de acacia, răspunse epilatoarea, netulburată, smulgând încă o fâșie.

— Au! Și părul n-o să mai crească la fel ca data trecută?

— De crescut, crește oricum, însă din ce în ce mai subțire și mai rar.

— La cincisprezece zile după ce m-ai epilat ultima oară, aveam picioarele ca niște mături!

— Probabil că le-ai ras. Nu trebuie să le razi niciodată. Asta întărește părul.

Nes-Hathor nu răspunse. Însă era adevărat, se răsese. Ba, pe deasupra, se și rănise.

După ce isprăvi cu picioarele, epilatoarea trecu la pubis, unde părul fusese mai întâi scurtat cu briciul. Clienta scoase niște țipete de-a dreptul înfiorătoare. Însă când, odată treaba încheiată, se aplecă spre muntele lui Hathor, ce căpătase, firește, o culoare roșu aprins, și-și trecu degetele pe deasupra, se declară mulțumită.

— Neted ca fildeșul, zise epilatoarea, trecând și ea un deget priceput peste pielea dintre picioarele clientei sale. Încearcă să găsești la Theba o epilatoare care să lucreze la fel de bine ca mine.

La sfârșit, femeia se ocupă de subsuori, unde Nes-Hathor avea smocuri stufoase de păr.

În cele din urmă, doamna Nes-Hathor fu gata să se îmbăieze. Apoi, parfumată cu esențe de santal și iasomie, se lăsă pe mâinile coafezei sale. Ar fi putut să poarte perucă, așa cum obișnuiau atâtea femei elegante, însă natura o înzestrase cu niște plete dese și lucioase, de care era tare mândră. Singurul necaz erau firele albe presărate ici și colo.

Când apăruseră primele fire argintii, Nes-Hathor o însărcinase pe mai-marea slujnicelor să i le smulgă unul câte unul. Dar pentru că se tot înmulțeau, se văzuse nevoită să ceară ajutorul coafezei.

Akh-chen, „Păr strălucitor”, mai degrabă un nume de prăvălie – de fapt, o chema Di-Thueris, „Harul lui Thueris”, zeița moașă –, era cea mai renumită și, ca atare, cea mai scumpă coafeză din Theba. Cunoștea un secret neprețuit: cum să ascundă firele albe. Nu cu henna, ale cărei reflexe arămii sporite de lumina soarelui trădau șiretlicul, ci printr-o metodă pe care, firește, refuza s-o împărtășească: îmbiba îndelung părul cu cerneală de sepie și, după ce se usca, îl freca folosind un amestec a cărui alcătuire binevoia, totuși, s-o dezvăluie: ulei de ienupăr și grăsime de șarpe, care protejau culoarea și făceau părul lucios.

La capătul unei ore întregi de trudă, o rugă însă mai întâi pe slujnică să aprecieze rezultatul. Fata nu mai contenea cu vorbele de laudă. Nes-Hathor îi verifică spusele privindu-se într-o oglindă de argint și recunoscu că, într-adevăr, tratamentul lui Akh-chen dăduse roadele scontate.

În felul acesta Nes-Hathor se pregăti pentru cel de-al doilea dintre evenimentele pomenite mai sus: sosirea unui logodnic. Tot ce știa despre bărbatul cu pricina, care o vizitase cu o lună în urmă, se mărginea la faptul că locuia în Pământul de Jos și că era bogat. Foarte bogat. Și că nu se lăsase vrăjit peste măsură de farmecele delicate ale dansatoarelor. Spre deosebire de tovarășul său, un băiat mai tânăr și deci cu mai puțină experiență, el nu se dădea în vânt, așa cum mărturisi, după fructe necoapte. Începuse s-o curteze chiar pe stăpâna casei. Cum era pe cât de generos, pe atât de înfocat, cu adevărat regele acelor *aou djeret,* și vădea purtări fără cusur, Nes-Hathor cedase, în cele din urmă, elanurilor sale înflăcărate.

Și bine făcuse. Petrecuseră o noapte fierbinte, iar îmbrățișările neîncetat reînnoite o lăsaseră în zori aproape fără suflare. Era un ibovnic grozav! Lacom pe de-o parte și cuceritor pe de alta, nesătul și meșter într-ale dragostei, Apis în persoană!

Refuzase să-și spună numele.

— Așteaptă-mă, îi zisese la plecare. Mă întorc luna viitoare. Vei fi soția mea. Nu știi cine sunt și nu-ți poți închipui ce te așteaptă. O să-i mulțumești în fiecare zi zeiței Hathor că a vrut să ne întâlnim.

Și îi lăsase pe pat un colier din discuri mici de aur pentru care și prima dintre concubinele regale, dacă ar mai fi existat, ar fi invidiat-o.

Așadar, acum îl aștepta, cu sufletul la gură, pe ibovnicul și viitorul ei soț.

Seara cobora și încordarea spori.

Trupa de muzicanți apăru și bătrânul harpist orb, condus de colegii săi, sui primul pe podium. Apoi o fostă dansatoare devenită muzicantă se ghemui lângă el și-și puse flautul dublu alături. În partea din față, la stânga, se postă cântărețul din perle *minot* sau țiteră, care ținea ritmul fără oprire, iar colegul său, ce bătea în toba *kemkem,* la dreapta.

Nes-Hathor porunci să li se aducă bere. Apoi verifică dacă urcioarele cu bere și vin, astupate bine, sunt puse la rece în fundul fântânilor, dacă bolurile cu sâmburi prăjiți de pepene verde sunt pline și dacă există suficiente plăcinte cu susan pentru cazul în care mușteriii ar dori să rontăie ceva.

După care merse să discute cu noile dansatoare.

Era îmbulzeală mare în seara aceasta. Imediat după cină, la vreo oră de la lăsarea amurgului, clienții începură să sosească.

Umplură sala de ambele părți, înșirându-se pe bănci, așezându-se câte doi sau trei la mese sau tolănindu-se pe banchetele învelite cu piei de animale, ca să bea vin rece sau bere, ori, dacă se mai găsea, vin fermentat de două ori, făcut de evreii din Pământul de Jos.

Nu peste mult, sosi și Shabaka, pe care cele două zile de proces îl puseseră la o încercare cu neputință de redat în cuvinte. Așteptând ca stăpânul său să se întoarcă la sfârșitul săptămânii, se simțea fără rost și descurajat.

De când venise la Theba, odată cu bagajele regentului, și până acum, nubianul nu reușise să-și alunge un sentiment ciudat, acela că a fost smuls din locul unde își avea rădăcinile. Ofta după traiul dulce din Akhmim și liniștea trândăvelii din vila cea mare a lui Ay, după siestele voluptuoase alături de una dintre sclave, după serile înmiresmate petrecute ascultându-i pe muzicanți și, mai ales, după siguranța pe care i-o dădea atotputernicia stăpânului său. Și cine-ar putea crede că până și strigătele de *Bin tchao* ale papagalului îi lipseau. Theba era doar fierbere și arțag.

Așa pățesc cei deprinși cu întinderi nemărginite și leneșe. De cum ajung în orașe și forfota celorlalți le îngustează orizontul, îi cuprinde ciuda că nu mai sunt regi.

Nes-Hathor, care îl mai văzuse pe-acolo, îl salută binevoitoare, fără să știe altceva despre el decât că lucra la palat. Nubianul comandă un pahar cu vin dublu fermentat, care era mai scump, dar pe care-l putea sorbi în voie.

Nes-Hathor merse apoi să dea bineț altor *aou djeret,* oameni care plăteau întotdeauna unul sau două inele de aramă în plus.

Freamătul țiterelor și bătăile tobei *kemkem* anunțară începerea spectacolului. Una dintre siriene avea să danseze prima. Cu sânii goi, sfârcurile roșu-carmin și șoldurile înfășurate într-o fâșie de pânză stacojie, ce slujea mai mult ca podoabă decât ca acoperământ, fata își făcu apariția cu mâinile împreunate deasupra capului și-și undui ușor trupul.

Era întâia dată când obișnuiții localului o vedeau. Toți o cântăriră cu ochi de cunoscători. Trupul sirienei se deosebea de cel al egiptencelor. Avea pielea mai palidă, sânii mai rotunzi și fesele mai cărnoase. Cât privește restul, Shabaka auzi vorbele deocheate, înecate în hohote de râs, despre piersicuțe pufoase.

În sală intră un nou mușteriu, un străin, după cum o dovedea barba-i cenușie, iar Nes-Hathor se lumină la față.

Era tovarășul logodnicului său, prin urmare nici acesta nu se afla departe.

Shabaka prinse frânturi din discuția ce se înfiripă între stăpâna casei și străin.

— Ești mulțumită de artistele mele? întrebă acesta din urmă.

— Două perle!

Bărbatul se așeză nu departe de Shabaka. Chiar atunci dansatoarea execută figura pe care toată lumea o aștepta: marele arc. Se înclină pe spate, făcu un salt și rămase sprijinită în mâini. Apoi ridică în cadență când un picior, când pe celălalt, reușind să se învârtească de parcă arcul era fixat pe un ax nevăzut, pentru ca fiecare să-i poată admira din toate unghiurile „giuvaierul”.

Într-adevăr, era diferit.

— Aha, piersicuța! strigă un mușteriu.

Râsetele se dezlănțuiră. Apoi, cu o mișcare la fel de iute ca a unui scorpion ce-și îndoaie coada, dansatoarea se încordă și se ridică, făcând să-i tremure tot trupul și perlele *minot* de la încheieturile mâinilor și picioarelor.

Izbucniră aplauze și peste artistă plouă cu inele de aramă. Shabaka aruncă și el două. Printre ele erau chiar și unele din aur. Dansatoarea le recunoscu numaidecât, le apucă între degetul mare și arătător și le ridică deasupra capului triumfătoare, fluturându-le cu un zâmbet încântător.

Nes-Hathor se folosi de pauza muzicală care urmă pentru a merge să se așeze la masa străinului. Shabaka, neatent, nu auzea prea bine ce-și

spuneau. Se părea că Nes-Hathor îi pusese o întrebare bărbatului. Shabaka întoarse capul și-i descoperi chipul încordat și trist:

— Nu va veni, zise străinul.

— De ce? Îl oprește ceva?

— Nu va veni.

— Dar de ce? aproape că strigă femeia.

— S-a căsătorit cu Astarte.

— Astarte? repetă ea, aplecându-se spre bărbat.

— A murit, răspunse străinul, făcând un gest grăitor cu mâna de-a curmezișul gâtului.

Ochii lui Nes-Hathor se umplură de lacrimi și femeia se retrase degrabă. Shabaka rămase nedumerit, apoi simți o îngrijorare surdă. Cine era bărbatul pe care ea îl aștepta și al cărui cap fusese tăiat? Era posibil să fi fost unul dintre răzvrătiții ce pieriseră de tăișul spadei?…

Străinul îi prinse privirea și i-o susținu fără căldură, dar cu încăpățânare.

— Mi se pare că te-am văzut cu regentul, zise el.

Nubianul, cu simțurile brusc în alertă, nu răspunse. Într-o clipă, se gândi că dansatoarea era siriană, că acest străin o adusese la Casa Primitoare, că prin urmare și el era sirian și că… Un prieten al lui Sosenbal? Al lui Api-hetep? Al amândurora?

— Tocmai ai privit-o pe una dintre sclavele lui Sosenbal, continuă străinul. Una dintre cele pe care a trebuit să le vândă. Sosenbal, nu cunoști numele ăsta? stărui el pe un ton glumeț și jignitor deopotrivă.

— Ce vrei de la mine?

— Ce-aș putea să vreau de la tine, față de babuin?

Și îl scuipă în ochi pe Shabaka. Cearta atrase atenția celor din jur. Nubianul se ridică de pe scaun, pus pe harță. Înșfăcă paharul de pe masă și-i aruncă sirianului în față vinul rămas în el. Străinul se ridică la rândul său și încercă să-i tragă un pumn. Dar Shabaka era sprinten. Se feri și-și lovi adversarul în piept.

Lăutele și tamburinele cântau tot mai puternic ca să acopere larma încăierării.

Sirianul scoase un pumnal. Se auziră țipete și mușteriii săriră să-i despartă pe bătăuși. Nes-Hathor veni și ea într-un suflet. Până la urmă reușiră să-i despartă. Sirianul încă strângea în mână pumnalul. Cineva încercă să i-l ia, însă bărbatul se zbătu și-l scuipă iarăși pe Shabaka. Acesta

îl izbi cu piciorul în vintre, smulgându-i sirianului un urlet de durere și făcându-l să se îndoaie de mijloc.

Fără îndoială un mușteriu le dăduse de știre gărzilor care patrulau ca întotdeauna prin împrejurimi, acolo unde se iscau adesea scandaluri. Doi zdrahoni apărură în ușă. Muzicanții amuțiră.

— Sunt secretarul regentului, le strigă Shabaka tare ca să răzbată prin hărmălaie. Vă ordon să-l arestați pe acest om și să-l azvârliți în temniță până când comandantul gărzilor îi va hotărî soarta.

Bărbatul răcnea de furie. Fu dat pe mâna gărzilor care-l legară cu rapiditate.

Shabaka plecă. Nu le văzuse pe celelalte dansatoare. La urma urmei, fusese o seară proastă pentru toată lumea.

♀ Capitolul 19

MASCA REGELUI

Ankensepaton voia să stea de vorbă cu Thutu. „Ce vrei să-i spui?”, o întrebară în același timp Tutankhamon și Pasar.

Însoțitorul regelui, Itchan, „O mie de frumuseți”, asculta cu seriozitatea zugrăvită pe chip. Acceptat în cercul de apropiați ai cuplului regal, știa că urechile sunt mai de folos decât gura.

Soarele asfințea însoțit de ciripitul păsărilor. În grădină, roiuri de musculițe ca niște nori irizați pluteau în voia brizei. Cei trei tineri stăteau pe terasă, bucurându-se de răcoarea serii și sorbind vin de palmier îndoit cu apă, al cărui gust ușor înțepător potolea și cea mai stăruitoare sete. În scurtă vreme, cina avea să fie servită. Seferhor și Sati li se vor alătura la masă și, după aceea, Tutankhamon va juca dame cu medicul, Rekhmere sau Itchan, în timp ce Ankhensepaton o să joace împreună cu Pasar ori Sati jocul câinelui și al șacalului, care presupunea să înfigi bețigașe într-un hipopotam din faianță albastră.

— Stăm aici ca niște animale de sacrificiu. Nu ni se spune nimic, adăugă ea. Nu știm dacă făptașii au fost pedepsiți.

După atacul nocturn, iluzia unei șederi nevinovate și lipsite de primejdii la Akhetaton se spulberase. Vizita lui Mahu nu arătase altceva decât importanța pe care puterea de la Theba o dădea întâmplării cu pricina. Dar

cine pusese la cale acea tentativă de asasinat? Și de ce? Să fii rege, să fii regină și să nu știi nimic!

— Da, ar trebui să avem o discuție cu Thutu, recunoscu Tutankhamon cu convingere. Dar cum să mergem la Theba? N-avem corabie.

Într-adevăr, *Gloria lui Amon* se întorsese la Theba după ce-i adusese la Akhetaton.

Cuvântul „corabie” trezi în Ankhensepaton amintirea dureroasă a ambarcațiunii pe care-o aveau sora sa și Nefer Heru și care le îngăduise să scape din infern.

Pasar reveni la propunerea unei călătorii pe apă.

— Am putea lua corabia Vistieriei, care pleacă din cincisprezece în cincisprezece zile.

Ankhensepaton se gândi că, odată ajunsă la Theba, va fi silită să se întâlnească și cu Ay, despre care credea cu tărie că se afla în spatele tentativei de asasinat. Și o atare perspectivă i se părea cumplită.

„Văd totul limpede!” îi zisese ea lui Pasar, a doua zi după cumplita noapte a cobrelor. „Voia să-l ucidă pe Tutankhamon ca să se căsătorească apoi cu mine.”

— Nu, răspunse Ankhensepaton. N-am avea pază aproape deloc.

Se întoarse spre soțul ei:

— Scrie-i lui Thutu și cheamă-l aici. Vizirul e un om bun. Cred că vom putea discuta cu el. Un curier merge în fiecare săptămână la Theba.

Tutankhamon încuviință din cap. Seferhor veni să li se alăture. Cinară cu toții și, după cum obișnuiau, își petrecură timpul cu jocuri până se făcu ora de culcare.

Întocmiră scrisoarea în ziua următoare și o pecetluiră migălos cu sigiliul regal, apoi o înmânară generalului garnizoanei, care fu surprins, căci era prima misivă de acest fel ce i se încredința.

Thutu rămase ca trăsnit când deschise scrisoarea. Și pentru el era prima de acest fel. Se simți vinovat. Cum de nu-i trecuse prin minte, după groaznica noapte pe care trebuie s-o fi trăit cei de acolo, să meargă la Akhetaton ca să-i liniștească și să-i îmbărbăteze pe tinerii monarhi? Își aminti însă că fusese prins cu totul de atacul împotriva vilei lui Api-hetep, de înfruntarea cu Ay și de procesele care urmaseră. Oftă. În afară de Mahu, n-avea alt om de încredere, iar el nu se dusese la Akhetaton decât ca să cerceteze cele întâmplate.

Ay tocmai se înapoiase de la frumoasa Sărbătoare a Văii și se închisese în odăile lui cu Shabaka, fără îndoială ca să afle cum se desfășuraseră procesele. Thutu renunță să-l mai înștiințeze că va lipsi și porunci ca *Înțelepciunea lui Horus* să fie pregătită neîntârziat de drum. O oră mai târziu, se afla deja la bord, împreună cu secretarul său și cu un scrib.

♀

Mahu îi raportase cât de mult se schimbase sufletește Ankhensepaton. Dar nici transformarea prin care trecuse regele nu era mai puțin izbitoare. Thutu fu de-a dreptul surprins.

Îl cântări pe rege din priviri. Cu siguranță, nu mai arăta la fel de plăpând ca la ceremoniile de încoronare. Picioarele prinseseră ceva carne pe ele, iar brațele îi erau mai musculoase. Pe de altă parte însă, nu încăpea îndoială că șchiopătatul, până atunci pus pe seama mușchilor slabi de la picioare, se accentuase. Oricine putea să observe mersul șontâcăit al băiatului.

Tutankhamon hotărâse ca întrunirea să se țină în sala de audiențe din Akhetaton, pe care n-o mai folosise nimeni de aproape patru ani. Nu se așeză pe tronul care rămăsese acolo în tot acest timp și care era plin de praf și chiar jerpelit.

Thutu avu senzația unei întruniri de pe lumea cealaltă. Nu se vedea niciun purtător de evantai, ci doar un al doilea șambelan neatent, un singur scrib, ce aștepta să i se poruncească să noteze cele discutate, și trei jilțuri de ceremonie.

În fața lui stăteau doi copii gravi și triști. Divinități supreme, se gândi vizirul, aceștia sunt stăpânii Regatului Tauy?

Compară în minte sumedenia de uneltiri, trădări și omoruri ce alcătuiseră mare parte din cariera sa cu imaginea acestui cuplu regal, demn de milă și lipsit de orice arme. Așadar, întreaga lui osteneală aici dusese?

Deodată, chipul regelui îi atrase atenția. Un chip? Mai degrabă o mască, înăsprită de suferință lăuntrică, ai cărei ochi păreau să adreseze întrebări, nu oamenilor, ci puterilor divine ce le vegheau destinele.

Totuși, Tutankhamon îl întrebă fără ocolișuri pe vizir:

— Vizire, ce-i cu atacul groaznic ale cărui victime am fost în acest palat? Comandantul poliției ne-a asigurat că vei încerca să-i găsești pe vinovați. Ai reușit? Cine sunt? Au fost pedepsiți? De ce nu ni s-a dat și nouă de știre?

Lui Thutu i se păru că-l aude pe Semenkhere. Regele defunct fusese un model pentru fratele lui mai mic. Iar Tutankhamon îi împrumutase intonațiile. Vizirul se simți cuprins de emoție.

Ankhensepaton se mulțumea să asculte, ținându-și mâinile împreunate pe genunchi.

— Maiestate, planul nelegiuit căruia era să-i cazi victimă a fost mai întins și mai smintit decât și-ar putea închipui mintea cea mai bolnavă. N-am avut onoarea să-ți vorbesc despre el, întrucât procesele pentru pedepsirea făptașilor s-au încheiat abia acum câteva zile.

Și povesti pe scurt despre încercarea lui Api-hetep de a prelua puterea și despre hotărârile tribunalului, ferindu-se, totuși, să pomenească de complicitatea vremelnică dintre Ay și conspirator, ca și de dizgrația generalului Nakhtmin. De bună seamă, îi era silă să atâțe dușmăniile ce înveninau deja cele mai înalte sfere ale puterii.

Regele și regina îl ascultară gravi.

— Prin urmare, autoritatea tronului e primejduită în regat, observă Tutankhamon.

— Vigilența noastră a biruit răzvrătirea, Maiestate.

— Lucrurile stau așa încă din vremea domniei lui Semenkhere, adăugă regele.

Cum de știa? Avea doar opt ani pe atunci.

— Ca orice lucru pământesc, un regat nu e lipsit de cusururi, maiestate. Ambiția și lăcomia își bagă adesea colții în el și-l pârjolesc.

— Regentul Ay a fost prezent la procese? întrebă Ankhensepaton.

Întrebarea era ciudat de nimerită.

— Nu.

— De ce?

— În zilele cu pricina trebuia să conducă frumoasa Sărbătoare a Văii.

— Și-acum de ce n-a venit cu tine?

— Abia s-a întors la Theba și scaunul puterii nu putea fi lăsat gol.

Minciuni respectuoase! Thutu considera că nu are dreptul să împărtășească tânărului cuplu povara trădărilor, a compromisurilor și a josniciilor ce apăsa asupra lui de câteva săptămâni încoace. Însă minciunile nu risipiră convingerea tinerei regine. Expresia ei neîncrezătoare arăta destul de limpede că-l socotea pe Ay răspunzător, într-un fel sau altul, de cumplitul atac din noaptea cobrelor. Și vizirul se văzu nevoit să recunoască, în sinea sa, că absența lui Ay era neinspirată, dacă nu de-a dreptul suspectă. Thutu se hotărî ca, îndată ce se va înapoia la Theba, să-i explice asta regentului.

După ce chibzui o vreme în tăcere, Tutankhamon întrebă:

— Nu eu trebuia să conduc frumoasa Sărbătoare a Văii?

— Ba da, maiestate. Însă am socotit că ar fi însemnat pentru tine o încercare la fel de grea precum cea a încoronării. Am preferat să te cruțăm.

— Cât timp aveți de gând, tu și Ay, să ne țineți aici?

— Atât cât e nevoie, maiestate, pentru ca divina ta persoană să-și poată asuma pe deplin corvezile coroanei. Prezența ta la Akhetaton nu schimbă cu nimic situația.

— Cu mica diferență că eu și soția mea suntem ținuți departe de privirile poporului, nu-i așa?

Thutu avu de înfruntat și întrebarea, și căutătura pătrunzătoare a monarhului.

— E mai bine, maiestate, ca ochii supușilor tăi să se îndrepte spre tine doar atunci când persoana ta va fi în culmea splendorii ei. Rog divina ta înțelepciune să binevoiască a privi această măsură drept una dictată de interesul tău și al regatului, pe care îl slujim eu și regentul.

La auzul vorbelor vizirului, regele consimți posomorât, încuviințând printr-o mișcare din cap și coborându-și cu resemnare pleoapele. Se obișnuise, fără îndoială, cu condiția sa. Însă chipu-i ca o mască i se înăspri și mai tare.

— Dar, reîncepu Thutu, s-ar putea să fii chemat să conduci o altă ceremonie de o importanță fără pereche.

Tocmai dăduse glas unui plan pe care-l tot cântărea de câteva zile.

— Ce fel de ceremonie?

— O proclamație, maiestate. Cea a respectării tuturor cultelor străvechi în regat.

Regele încuviință iarăși din cap.

— Cum am putea să vă facem mai plăcută șederea aici, maiestate, ție și divinei tale soții? întrebă Thutu.

Tutankhamon chibzui.

— Stăm aici ca niște prizonieri, zise brusc Ankhensepaton. Cer să ne fie pusă la dispoziție *Gloria lui Amon.* Așa, vom putea să ne plimbăm, măcar. Și, la nevoie, să mergem la Theba.

Thutu se cutremură la gândul unei sosiri neanunțate a cuplului regal în capitală. De altfel, prezența corăbiei regale la debarcaderul palatului din Akhetaton ar da naștere, negreșit, unor zvonuri legate de prezența cuplului regal în palat. În sfârșit, Ay își însușise corabia, pe care călătorise la

frumoasa Sărbătoare a Văii. Însă vizirul nu le putea refuza monarhilor modestul privilegiu al unei ambarcațiuni.

O luă pe ocolite.

— Mi s-a spus, divină regină, că *Gloria lui Amon* are nevoie de reparații numeroase. E veche de treisprezece ani. Mă ofer să vă pun la dispoziție una dintre corăbiile noi ale viziratului.

Regina acceptă. Audiența se încheiase. Ocolind cu înțelepciune câteva adevăruri, Thutu apărase liniștea cuplului regal.

La drept vorbind, doar asta ar mai fi lipsit: situația să devină și mai încurcată din pricina temerilor, a răzbunărilor și a pornirilor nestăpânite ale celor doi tineri!

Odată suit la bordul *Înțelepciunii lui Horus,* vizirului îi păru rău că n-o văzuse și pe ciudata Sati, despre care Mahu îi făcuse un raport ce trezea curiozitatea. La urma urmelor, doar datorită ei și cobrelor sale viața regelui fusese cruțată. Desigur, femeia primise drept răsplată un Colier al Favorii regale, din discuri groase de aur.

Însă vizirul rămase pe gânduri. Odinioară, viața familiei și a Curții fusese tulburată de otrăvuri. Oare acum le lua locul veninul cobrelor?

♀

Vizirul și regentul se întâlneau pentru prima oară de când se înfruntaseră în forță de față cu Horemheb și Mahu. Thutu se temea de tot ce-i mai rău.

Însă îl găsi pe Ay aproape curtenitor. Fastul ce înconjurase frumoasa Sărbătoare a Văii, onorurile ce-i fuseseră prezentate de nobilii din provincii, darurile și dovezile de respect aduse slăvitei sale persoane îi gâdilaseră, fără îndoială, orgoliul. Liniștit în privința gloriei personale, își spusese pesemne că înfruntarea violentă pe care o avusese cu Thutu și cu Horemheb nu fusese decât o furtună trecătoare.

Totuși, vizirul observă că Shabaka, așezat ca de obicei într-un colț al sălii, îl privea cu răceală.

— Ei, bine, vizirule, au trecut multe zile de când nu ne-am văzut. Ce s-a întâmplat în lipsa mea? Mi s-a spus că te-ai dus la Akhetaton. Vizita a decurs sub bune auspicii?

Câtă siguranță de sine și câtă fățărnicie!

— Se cuvine să ne interesăm de starea regelui și a reginei după cumplita încercare ce urmărea să curme viața suveranului nostru.

În felul acesta, vizirul amintea de buna-cuviință și de manierele de la Curte.

— Ai făcut bine, zise Ay.

— S-ar cuveni, regentule, să-i vizitezi și tu din același motiv.

Sugestia nu păru să-l încânte pe Ay.

— Cum se simte regele? reluă el discuția.

— Mi s-a părut mai viguros și neașteptat de matur în gândire.

— Ce vrea să-nsemne asta?

— Că vede mai clar mizele cârmuirii noastre. I-am istorisit întâmplările ce-au avut legătură cu atacul împotriva persoanei sale. A înțeles că forțe dușmănoase tulbură regatul. Și, cu siguranță, începe să-și dea seama despre pricina șederii sale cam singuratice la Akhetaton și de importanța autorității fizice a regelui divin.

Povestea vizirului fusese cu bună știință atât de scurtă. Thutu trecuse peste faptul că-l găsise pe rege ciudat de țeapăn și, la fel de ciudat, lipsit de vioiciunea pe care-o presupune tinerețea.

— Bun. Iată că băiatul pare isteț.

Aerul de superioritate al acestor vorbe îl enervă pe Thutu.

— Dar tu ce-ai aflat din procesele la care țineai atât? Shabaka mi-a spus în mare cum s-au desfășurat, continuă Ay, ușor zeflemitor.

— Exact ce-ți închipui și tu c-am aflat, regentule, răspunse vizirul pe un ton firesc.

Ay căuta oare să-l înfrunte iarăși?

— Și mai ce?

— Că te-ai gândit la toate mijloacele cu putință pentru a pune mâna pe putere, răspunse Thutu cu dezgust, și că le-ai dat și altora idei. Însă aceștia au pierdut din vedere că e greu să urnești lumea din loc. Ca toate grupurile constituite, preoților și armatei le e groază de schimbări prea bruște.

Era cel mai politicos mod de a descrie situația.

Ay clătină îndelung din cap.

— Acum, încheie vizirul, va trebui să le dăm satisfacție într-un mod cât mai răsunător.

— Adică să recunoaștem oficial întoarcerea la vechile culte. Da, încuviință Ay.

— Va trebui s-o facem repede. Negreșit, Api-hetep nu-i singurul om ambițios din regat.

— De la sine înțeles. Întocmește un plan și adu-mi-l.

Thutu își luă rămas-bun. Întorcându-se în odaia sa de lucru, își dădu seama că masca de pe chipul lui Tutankhamon îl urmărea. Ce ascundea oare

această indiferență cu totul nefirească la un băiat de vârsta lui? Culmea înțelepciunii? Sau o nerozie trufașă? În primul caz, cum să fi dobândit băiatul o deplină liniște sufletească? În al doilea, cum se putea ca nimeni să nu-și fi dat seama că slăbiciunea trupului, ce-i caracteriza neamul, se întinsese și asupra minții?

Și pentru gloria acestei musculițe de aur zădărnicea el atâtea uneltiri?

♀ Capitolul 20

GRĂDINARUL DIN CASA VIEȚII

Strângând trunchiul palmierului cu picioarele-i zvelte, dar puternice, băiatul azvârli în sus, ca pe un bici, sfoara ce-i slujea la cățărat și după ce aceasta se prinse de un lemn ieșit mai în afară – cu siguranță, ciotul unei ramuri căzute sau tăiate –, apucă celălalt capăt și urcă spre vârf cam un cot, prin forța tălpilor, fiecare deget agățându-se încordat de scoarța aspră.

La poalele palmierului, un scrib mai mare cu câțiva ani decât băiatul îl urmărea cu un aer amuzat, dar, fără îndoială, și cu oarecare neliniște.

Băiatul ajunse curând în vârful copacului. Luă cuțitul uriaș ce-i atârna la gât de o curea și tăie de la rădăcină un ciorchine de curmale ce-i sfida pe pofticioși. Apoi îl aruncă scribului, care îl prinse din zbor.

Băiatul coborî, firește, mai iute decât urcase, ajutându-se din când în când de sfoară.

Gâfâia, însă chipul îi radia de încântare.

— Nu-i o treabă de scrib, îi zise tovarășul lui mai mare. Pentru așa ceva există grădinar.

Acesta îi observa de la depărtare.

— Știu, răspunse băiatul, frecându-și palmele, dar aș avea sentimentul că sunt mai prejos decât grădinarul dacă nu m-aș descurca la fel de bine ca el.

— Uite, ți-ai zdrelit mâinile. Un scrib trebuie să aibă mâini fine.

— Prefer să le am mai puțin fine, dar mai puternice.

Rupse o curmală din ciorchine, o mestecă și scuipă sâmburele cât putu de departe.

— Trei coți pe puțin! exclamă băiatul.

Celălalt scrib începu să râdă, amuzat, și smulse și el o curmală din ciorchine.

— Ai s-o faci și pe dulgherul?

— De ce nu? Îmi place să-mi călesc trupul. Deja sunt mai puternic decât tine!

Îl lovi cu cotul pe celălalt, care îi vântură ciorchinele de curmale în față.

Râseră iar amândoi și intrară într-o casă de lângă templul lui Amon din Karnak, aflată într-o imensă grădină, învecinată cu o plantație de palmieri.

Era o Casă a Vieții.

♀

Pe lângă toate templele mari existau Case ale Vieții.

Școli de scribi la prima vedere, ele erau, întâi de toate, locuri ale spiritului. Aici nu doar se copiau textele religioase, ci se și creau. Aici se găseau oameni cu minți agere, capabili să călăuzească inimile celor lipsiți de învățătură, cărora sudoarea frunții le curgea în ochi și-i orbea. Aici nu se șlefuiau doar cuvinte, ci și aurul nevăzut al gândirii, care era sângele zeilor.

La Karnak se copia mai cu seamă versiunea thebană a Cărții Morților. Era o mare reușită negustorească pentru Casele Vieților. Chiar și cei mai puțin educați cumpărau astfel de copii ca să le aibă printre obiectele funerare, pentru viața din lumea de dincolo, când nu le vor mai putea citi cu ochii lor de oameni vii. Cei mai bogați puneau să le fie citite de către scribi, pe care-i plăteau pentru asta. Cât despre știutorii de carte, aproape toți scribi, ei o știau pe de rost.

În Casa din Karnak se desăvârșeau, de asemenea, inscripțiile întrebuințate de pictori și sculptori, căci ce folos de veșnicia pietrei dacă vorbele înscrise pe ea erau stângace? Cu același prilej se hotărau reprezentările ce urmau să împodobească templele, capelele și mormintele. Nu i-ar fi trecut nimănui prin minte să-și construiască lăcașul veșnic fără a supune mai întâi atenției scribilor din cea mai apropiată Casă a Vieții desenele și hieroglifele ce aveau să-i împodobească pereții.

Ca să trasezi ultimele imagini și cuvinte ale unui om, ca să întocmești cel de pe urmă capitol al vieții sale, singurul demn de încredere, cel pe care Anubis îl va descifra în mormânt atunci când va veni acolo cu pasul său maiestuos, era nevoie de multă știință și de tot atâta modestie.

Pentru asta, aveai nevoie de cunoștințe temeinice despre cer și pământ, adică despre teologie, mama tuturor științelor, care nu erau altceva decât legi pe care zeii le-au dat, fiecare după voia proprie, sub supravegherea Marelui stăpân al Învățăturilor, Amon-Osiris. Dar aveai nevoie și de cunoștințe de astronomie, matematică, arhitectură, metalurgie, chimie.

Firește, Casele Vieții erau și păstrătoare ale științei medicale. Cele mai prospere dintre ele, aflate în orașe mari, adăposteau cataloage cu tot ce se știa despre fiecare parte a trupului și despre bolile ce-o puteau vătăma, precum și despre mijloacele de tămăduire prin plante, pudre minerale, substanțe animale și descântece.

De altfel, chiar în Casa Vieții din Karnak, Seferhor, medicul lui Tutankhamon, își făcuse primele studii, apoi le împărtășise și altora învățătura sa.

Dar, mai presus de orice, în Casele Vieții de la Theba, minunatul Imhotep, acum divinizat, aprofundase odinioară, atât cât îi era îngăduit unui muritor, cunoașterea matematicii, forma cea mai pură a limbajului divin. Imhotep, modelul tuturor scribilor din regat, de generații întregi.

În Casa de aici exista un scrib aparte. Chipul lui blând și zâmbitor îi contrazicea numele războinic, Udj-Buto, „Bâta lui Buto”. Avea optsprezece ani. Se deosebea de ceilalți prin îndeletnicirile sale. În toate cele trei anotimpuri observa plantele și muncea în grădina cu ierburi de leac.

La ora cinei, atunci când bătrânul Ra învăpăia orizontul asfințitului, băiatul care se cățăra în copaci veni să se așeze lângă el. Îl privi stăruitor, cu îndrăzneala tinereții, și în ochii lui veseli se vedea că vrea să-i vorbească.

— Te ascult, îi zise Udj-Buto, amuzat, luând o plăcintă cu grâu și presărând deasupra fărâme de carne de rață.

— Ce faci în grădină? Lucrezi acolo de când am intrat eu în această Casă a Vieții, ba chiar mai dinainte, după cum mi s-a spus.

— Studiez bărbații și femeile.

— În grădină?

Udj-Buto izbucni în râs.

— Toate cele vii au același comportament și se supun acelorași legi, doar că plantele nu merg și nu mint, pentru că n-au darul vorbirii.

Băiatul rămase nedumerit.

— Studiezi bărbații și femeile privind plantele? Povestește-mi!

— O să-ți arăt mâine.

Ucenicul scrib nu putea să uite promisiunea.

— Privește, îi zise Udj-Buto a doua zi, arătându-i un ricin înalt de peste zece coți. Vezi frunzele galbene, gata să cadă? Știi de ce s-au îngălbenit? Deoarece grădinarul l-a udat prea mult.

— Și ce legătură are asta cu oamenii?

— Cu plantele se întâmplă la fel ca și cu oamenii. Toate au nevoie de apă, însă, dacă le dai prea multă, se prăpădesc. Până la urmă rădăcinile lor putrezesc. La fel, oamenii prea răsfățați sfârșesc prin a se stinge, iar aceia care beau vin prea mult își pierd forțele. O plantă pe care o uzi cu măsură va fi mai viguroasă, la fel cum un om crescut cu asprime își călește caracterul.

Băiatul căzu pe gânduri.

— Uită-te acum la această pasiflora, îi zise Udj-Buto arătându-i o liană cu flori rozalii. Natura a făcut-o în așa fel încât să nu aibă trunchi și să poată crește doar agățându-se cu cârceii de un arbore sau de orice obiect înalt și trainic. E precum femeile ce au nevoie de un bărbat puternic lângă ele sau precum acei bărbați ce nu știu să trăiască fără o autoritate care să le asigure traiul, slujbașii, de pildă.

Băiatul izbucni în râs.

— Dacă privești cu luare-aminte plantele, continuă Udj-Buto, o să-ți dai seama că, printre arborii mari, puțini se străduiesc să dea flori frumoase și parfumate. Țelul lor e să câștige în înălțime și să facă lemn și mulți dintre ei trăiesc zeci și zeci de ani, în vreme ce plantele cu flori din belșug au nevoie de îngrijiri statornice, cad pradă ușor insectelor vătămătoare și trăiesc mult mai puțin.

— Și cum trebuie să înțelegem asta?

— Gândește-te puțin. Ce învățătură desprindem de aici?

— Că nimic din ceea ce este plăcut ochiului nu dăinuie?

Fu rândul scribului să râdă.

— Cam așa ceva. Oamenii care își dau silința să strălucească lasă puține urme trainice, pe când aceia care-și continuă drumul fără a se lăsa furați de trufie înfăptuiesc lucrări folositoare și nepieritoare.

— Dar crezi că plantele cunosc disciplina și virtutea?

— Sunt cuvinte pe care le întrebuințăm ca să descriem anumite purtări. Vino! Uită-te la acești cactuși-smochin[30]. Dau fructe zemoase, nu-i așa? Sunt o binecuvântare pentru călători, căci se găsesc până și în cele mai sterpe pustiuri. N-au nevoie de îngrijire, spinii lor resping orice vietate ce încearcă să-i distrugă și se înmulțesc fără ajutorul omului.

— Au vreo virtute?

— Da, dacă vrei s-o numești așa. Chivernisesc de minune apa. Păstrează și cea mai mică picătură și n-o lasă să se evapore. Așa pot să îndure secetele ce-l sleiesc de puteri chiar și pe omul cel mai călit. Și știi ceva? Harul de a rezista arșiței se regăsește în sucul lor. Dacă reușești să tai una dintre

frunzele lor groase, fără ca spinii să te rănească, și-ți ungi pielea înroșită de văpaia soarelui, îți alini numaidecât arsurile.

Băiatul rămase gânditor, aproape fermecat. Udj-Buto îl conduse spre o altă parte a grădinii.

— Privește răsadurile astea de maci, din care scoatem leacuri pentru liniștirea sufletelor tulburate. Ce observi?

Ucenicul scrib scrută o clipă puzderia de flori stacojii și zise în cele din urmă:

— Mi se pare că unele plante sunt mai înalte decât altele și că unele cresc strâmb.

— Ai văzut bine. Plantele nu răsar la fel. Unele s-au ivit din semințe viguroase, altele din semințe ce încolțesc cu greu și nu dau naștere decât la mlădițe plăpânde.

— Nu pot fi întărite prin îngrășăminte?

— Ba da, dar îngrășămintele nu folosesc decât la întărirea celor deja puternice, iar pe celelalte le vor ajuta doar să supraviețuiască. De aceea un grădinar priceput alege mlădițele învingătoare, pentru că semințele lor vor da roade mai bune.

— Asta înseamnă că nu se poate face nimic pentru a le îndrepta pe cele plăpânde?

— S-ar putea, fără îndoială, însă când pui la socoteală timpul pe care ar trebui să li-l dedic îți dai seama că le-ai lipsi pe celelalte de îngrijirile ce le-ar fi sporit harurile.

Băiatul devenea tot mai îngândurat.

— Udj-Buto, dar noi nu suntem plante. Nu crezi că ne-am putea schimba firea prin învățătură?

— Bineînțeles, răspunse scribul, smulgând în trecere frunzele moarte ale unui arbore de papaia, învățătura e întotdeauna folositoare. Însă ea nu va face decât să le adeverească oamenilor slabi convingerea slăbiciunii lor, iar celor tari pe cea a forței lor. E aidoma îngrășămintelor și se cuvine întrebuințată cu bună-credință.

— Adică nu ne stă în putere să înfăptuim nimic împotriva firii noastre? întrebă ucenicul scrib de parcă vorbea despre o soartă implacabilă.

— Lucrurile nu trebuie luate așa. E mult mai înțelept să-ți cultivi propriile haruri. Zadarnic ar spera trandafirul să crească înalt cât un baobab sau ar năzui sicomorul să dobândească grația iasomiei.

— Și când vezi un om poți să spui dacă e un baobab sau un trandafir?

— Dacă-i cercetez purtările, pot să ghicesc uneori, însă nu pot să jur că am dreptate.

— De ce?

Udj-Buto cugetă o vreme. Apoi, schițând un zâmbet, răspunse:

— Pentru că uneori făpturile omenești își fac despre sine o idee care nu se potrivește cu însușirile lor. Există oameni-trandafir care se cred oameni-baobab.

Băiatul îl privi, dus pe gânduri.

— Dar eu, Udj-Buto, ce sunt? Un om-trandafir sau un om-baobab?

Scribul râse în tăcere.

— Poate mă înșel, însă nu ești niciuna, nici alta. Mai degrabă îmi pari a fi un viitor om-palmier, precum cel pe care te-am văzut cățărându-te ieri. Ești zvelt, dârz și puternic. Va trebui, totuși, să lași să-ți cadă multe ramuri înainte să rodești un ciorchine de curmale.

Ucenicul scrib râse din toată inima, apucă brațul lui Udj-Buto și-l scutură, într-un gest poznaș de prietenie.

♀

— De ce nu mă inviți niciodată să fac ce faci tu cu Pasar?

Întrebarea, pusă la ora odihnei de după prânz, pe terasă, o lovi pe Ankhensepaton precum o piatră căzută din cer. Cum de știa Tutankhamon ce făcea ea cu Pasar? Și ea, și ibovnicul ei se purtaseră întotdeauna cu reținere, zbenguindu-se mai ales noaptea, în adăpostul oferit de vechile odăi ale slugilor, pustii de atâta vreme. Iar dacă se întâmpla ca Pasar să doarmă cu ea, ca în noaptea cobrelor, o părăsea în zori, întorcându-se în odaia sa, înainte ca servitorii din palat să se trezească.

Pasar plecase să cerceteze corabia cerută de Ankhensepaton, *Dreptatea lui Maât,* care tocmai ce acostase de dimineață la debarcaderul palatului. Din înălțimea terasei, îl urmărea pe băiat, care se plimba cu pași mari încoace și-ncolo pe puntea vasului și stătea de vorbă cu corăbierii.

Fără să vrea, își aminti de Nefer Heru, care crezuse că nu-l vedea nimeni când urca la bordul corăbiei sale. Cea cu ajutorul căreia fugise din Akhetaton într-o noapte anume, în urmă cu aproape un an și jumătate, smulgându-i pe Meritaton și pe fiul lor din vârtejul certurilor otrăvite și al morții.

Întrebarea lui Tutankhamon rămăsese fără răspuns. Însă Ankhensepaton simțea privirea soțului ei arzându-i obrazul. Se întoarse spre el și clipi de câteva ori. N-o să mintă, n-o să-l contrazică, dar nici n-o să mărturisească.

— Văd bine, când el e prezent, legăturile ce există între voi, continuă regele. N-aveți nevoie să vă vorbiți. Vă înțelegeți într-un mod mai presus de cuvinte.

Era o scenă de gelozie? Dar din tonul lui Tutankhamon nu răzbătea nicio pretenție, nicio învinuire. Rostise cuvintele cu glas egal, aproape senin, iar pe chipu-i ca o mască nu se citea nimic.

O mască, da. După noaptea cobrelor expresia feței i se schimbase. Trăsăturile îi deveniseră mai puțin mobile. Câștigase siguranță de sine. Dar se adâncea uneori în tăceri neliniștitoare. La ce se gândea, oare, atunci când rămânea clipe întregi cu privirea pierdută în gol?

— Sunt soțul tău, zise el. N-am și eu dreptul să fac asta?

Și eu. Așadar nu era o criză de gelozie. Își cerea dreptul, acceptând însă prezența și privilegiile lui Pasar.

— Desigur, sfârși ea prin a răspunde.

Nu *da,* ci *desigur.* O prăpastie despărțea cele două cuvinte. *Da* ar fi însemnat recunoașterea, izvorâtă din convingere, a dreptului pe care-l avea băiatul de a-i poseda trupul. *Desigur* însemna că lucrul acesta era de la sine înțeles și că ea nu-i dădea mare importanță.

Înțelegea el oare deosebirea? Fără îndoială că nu. O sclipire însufleți ochii măștii.

Ankhensepaton îi purta soțului său o afecțiune adâncă, o dragoste de soră, de mamă aproape, însă trupește nu se simțea atrasă de el. Nu cunoștea părerile lui Udj-Buto, grădinarul Casei Vieții din Karnak, dar în universul ei tainic arborele Pasar domina, fără putință de tăgadă, liana Tutankhamon.

Unul dăruia forță, celălalt o lua.

Pasar discuta cu corăbierii care strângeau vela cea mare. Curând se va alătura pe terasă cuplului regal.

— Desigur, repetă ea.

Tutankhamon încuviință din cap.

Așadar, va veni în odaia ei chiar diseară.

♀

Se dovedi tandru și darnic în mângâieri stângace. Însă nu cunoștea trupul femeii, nici pozițiile plăcute. Ea, în schimb, cunoștea trupul băieților și, când îl îndrumă, nu încercă o surpriză prea mare. El se grăbi să treacă la fapte. Ea încercă să participe atât cât putea răbda. Și, la fel de repede, el ajunse la capătul strădaniilor sale, scoase un strigăt și câteva clipe mai târziu adormi. Ea nu simțise, firește, decât o agitație nebunească.

Rămase îngândurată, cu privirea rătăcindu-i în jurul lămpii cu ulei care făcea umbrele din încăpere să danseze. Băiatul era, neîndoielnic, ocrotit de Uadjit, dar, tot neîndoielnic, nu și de Hathor.

Bine că nu era într-una din zilele în care putea zămisli, se gândi ea.

„Aș naște un pitic, își zise înainte de a se lăsa, la rândul ei, în voia unui somn resemnat. Și ar fi prinț. Dar oare eu sunt regină cu adevărat?”

• PARTEA A DOUA •

CALEA SÂNGELUI

♀ Capitolul 21

UN REGE-FLUTURE, CU ARIPI DE BRONZ

La câteva zile după vizita lui Thutu, un emisar al viziratului debarcă de pe *Înțelepciunea lui Horus.*

Tutankhamon și Itchan, tovarășul de studii pe care regele îl luase cu el în așa-zisul său exil, se odihneau după exercițiile de gimnastică și, mai ales, după cele de luptă din ziua aceea. Exerciții grele ce scoseseră la iveală talentele lui Itchan: respectul și stăpânirea de sine. Deși avea un trup bine clădit, trebuise, sub supravegherea lui Seferhor, să-l învețe pe rege cum să reziste atacului unui adversar care l-ar apuca de umeri și, crimă cumplită, l-ar arunca la pământ. De o sută de ori fusese nevoit să-și controleze forța ca să nu-și arunce cât colo regalul tovarăș pe pardoseala sălii. Acum, pe terasă, cei doi băieți își trăgeau sufletul gustând dintr-un soi de mied preparat, după rețeta lui Seferhor, din miere și vin de palmier îndoit cu apă, la care se adăugase apă de trandafiri.

Ankhensepaton și Pasar se distrau cu jocul câinelui și al șacalului.

Sati își plimba cobrele prin grădină spre groaza cucernică a grădinarului.

Emisarul îi înmână celui de-al doilea șambelan două papirusuri în suporturile lor, iar acesta urcă la etaj pentru a le depune, la rândul său, în mâinile lui Tutankhamon. Primul papirus îl anunța pe Maiestatea Sa că vizirul îl numise pe generalul Horemheb locotenent al regelui. Urma un elogiu adus generalului și vechilor sale legături cu familia regală.

Al doilea document îi înștiința pe rege și pe regină că, la ultima sa adunare, Consiliul regal dăduse glas dorinței ca suverana să-și potrivească numele cu cel al soțului ei, spunându-și de aici înainte Ankhensepamon.

— Aton, Amon, bodogăni ea când Tutankhamon îi arătă mesajul.

Discul solar adorat nebunește de tatăl ei nu-i inspirase niciodată vreun respect deosebit. Schimbarea numelui ar face din ea o altă persoană?

Și, în orice caz, existau prea mulți zei. Pe care trebuia să-l implore o femeie ce voia să-i dăruiască soțului un copil? Pe Min, cel cu membrul veșnic în erecție și cu ciudatu-i veșmânt strâns pe trup, sau pe respingătoarea Thueris, cu rânjetu-i de hipopotam pântecos? Dacă aveai o rugăminte către zei, îți trebuia un scrib care să te îndrume. De când începuse să chibzuiască la aceste lucruri, și mai ales după moartea tatălui ei, Ankhensepaton înțelesese că, la urma urmei, nu exista decât un singur zeu, așa cum scrisese odinioară scribul căruia stăpânul său îi recita lecția:

Nu conteneşti să dai la iveală
Din tine milioane de forme
Ce rămân în Unitatea Ta.

La auzul dorinței Consiliului regal, Ankhensepaton se abținu să ridice din umeri, căci al doilea șambelan, singurul slujbaș al Casei regale rămas la Akhetaton, Seferhor și Itchan o priveau.

— Locotenent al regelui… ce înseamnă asta? îl întrebă Tutankhamon pe medicul său Seferhor, unul dintre puținii apropiați ai familiei regale și care avea vârsta și experiența necesare ca să știe ce reprezenta un astfel de titlu.

Situația era bizară. Regele nu cunoștea îndatoririle locotenentului său.

— Maiestate, asta înseamnă, la drept vorbind, că e viceregent.

Ankhensepaton se arătă surprinsă. Ay acceptase să aibă cineva o putere aproape egală cu a lui? Regina începu să-și pună întrebări despre adevărata fire a vizirului, care dovedea mai multă tărie de caracter decât și-ar fi închipuit ea.

♀

De fapt, cele trei lovituri criminale plănuite de Api-hetep îl convinseseră pe Thutu că n-avea de ales: ca să țină piept primejdiilor ce amenințau regatul, nu mai putea să se mulțumească doar cu sprijinul tacit al preoțimii și al armatei. Era nevoie de isprăvi răsunătoare. Iar Ay, descumpănit poate de frământările recente, neputincios după înfruntarea cu vizirul și, pe deasupra, sătul, în taină, de regență, părea brusc lovit de slăbiciune fizică. Era ca un șacal ce fusese nevoit să se încaiere cu dulăii. Totuși, își devorase mielul și acum era ocupat să-l mistuie. De temut când lucra în umbră, devenea ciudat de nepriceput la lumina zilei. Amâna, se pierdea în raționamente întortocheate, umbla cu tot felul de șiretlicuri.

Acceptă numirea ginerelui său fără alte reţineri, în afara câtorva bodogăneli. La o adică, asta îl punea la adăpost de uneltirile şi de tentativele de răzvrătire ale armatei.

Îndată ce primi numirea, Horemheb se mută într-o vilă la Theba şi se dedică sarcinii pe care-o aştepta de trei ani: reorganizarea armatei. Zile la rând rămase închis în odaia sa de lucru împreună cu vistiernicul Maya, hotărând împreună să recruteze mercenari, să cumpere care de luptă şi arme, să pună la punct intendenţa, cazărmile şi soldele pe care soldaţii le primeau regulat, pe lângă prăzile de război.

În sfârşit, ţara se reînarma.

Doar câţiva răutăcioşi, în nopţile de desfrâu prin taverne, făceau haz întrebându-se de ce a fost nevoie să se aştepte până la urcarea pe tron a unui rege-fluture ca să se pună pe picioare armata. Născociseră şi-o glumă care ajunsese şi la urechile lui Mahu prin intermediul iscoadelor sale şi care, în ciuda necuviinţei ei, făcea să râdă întreaga vale. Cică Horus, sub formă de şoim, înghiţise o muscă şi, pentru că îi picase greu la stomac, a vomitat-o. Odată scăpată, musca îi zisese:

— Nu ştiam că zeii mănâncă muşte.

Iar Horus îi răspunsese:

— Iar eu nu ştiam că regii sunt nişte muşte!

Însă iubitorii de fapte eroice nu s-au lăsat niciodată descurajaţi de glumeţi, ba uneori chiar le-au şters acestora zâmbetul de pe buze.

Comandanţii garnizoanelor din Theba, Memphis şi din alte oraşe, chiar şi generalul Nakhtmin, fură chemaţi. Oficial, întrunirea urma să hotărască ce ofiţeri vor fi avansaţi în grad. În realitate, aveau să li se explice schimbările plănuite în regat pentru a li se obţine consimţământul. Comandanţii armatei trăiau, încă din ultima perioadă a domniei lui Akhenaton, adică de vreo şase-şapte ani, într-o stare de continuă nesiguranţă, regatul părându-li-se o barcă în derivă. Erau cuprinşi de teama că va veni vremea hienei. Niciodată Cele Două Pământuri nu fuseseră atât de slabe în faţa unor posibile atacuri. Vrăjmaşii care s-ar ivi dinspre Sinai şi ar pune stăpânire pe Pământul de Jos i-ar lipsi de tributurile protectoratelor din Asia, dintre care mai multe deja căzuseră. Or, armata depindea foarte mult de aurul, argintul, arama, cositorul şi lemnul de esenţă tare din aceste protectorate, fără a mai pune la socoteală că toate armele folosite de trupele regatului proveneau din Siria. Cu o armată devenită neputincioasă, ţara s-ar prăbuşi.

La fel, dacă Țara Kush, păzită în prezent de garnizoanele regelui, s-ar întâmpla să se răzvrătească și să cotropească Pământul de Sus, regatul s-ar rupe în două, ar sărăci încă și mai tare și, în final, s-ar nărui cu totul.

Ofițerii se bucurară să afle că unul de-ai lor, și cel mai ilustru, Horemheb, era de-acum la cârmă și că, în plus, lua măsuri grabnice pentru a restabili puterea armatei. Așa că îi acordară sprijinul lor deplin. Fraternitatea armelor lăsă în umbră certurile pricinuite de rivalități, stinse și ele de mândria avansărilor în grad. Ajutat de omul său de încredere, Khnumose, Horemheb însufleți întreaga armată, de la nord la sud.

Iar asta se vedea cât se poate de bine, judecând fie și numai după chipurile soldaților întâlniți pe stradă. Luni la rând se târâseră cu aerul unor sărăntoci ce stau la pândă după vreo pradă. Însă acum începuseră să-și umfle pieptul și să le zâmbească fetelor.

Când i se aduseră la cunoștință hotărârile luate de ofițeri, Thutu se pomeni sfâșiat între sentimente contradictorii. Pe de-o parte se simțea înfrânt, pe de alta, ușurat. Firește, Horemheb îl înștiințase despre toate acestea doar din curtoazie, fără să se aștepte la vreo împotrivire din partea vizirului. Dar în sfârșit un om priceput lua cu bună știință asupra sa o muncă anevoioasă, dând dovadă de o autoritate pe care vizirul n-o avea și pe care unii înalți demnitari o găseau chiar tiranică.

Însă vizirul merse și mai departe.

— Locotenente al regelui, îi spuse lui Horemheb, ai reparat unul dintre stâlpii monarhiei. Mai rămâne celălalt.

Horemheb îl privi întrebător. Celălalt stâlp îl reprezentau preoții, însă generalul socotise un lucru de la sine înțeles ca de aceștia să se ocupe vizirul.

— Le-am obținut sprijinul în măsura în care am putut, zise Thutu. Acum trebuie pecetluită această alianță printr-o proclamație și prin fapte clare.

Se ridică de pe scaun și începu să se plimbe cu pași mari prin încăpere.

— Nu mai putem continua să trăim cu un rege ca o umbră. Oricum ar fi el, curând va trebui să-l arătăm oamenilor.

— Ai văzut ce se întâmplă, obiectă Horemheb.

— Tocmai. Dacă regele însuși conduce repunerea în drepturi a preoților și a templelor, nemulțumirile și vorbele răutăcioase vor dispărea. Marii preoți l-au dezaprobat împinși mai degrabă de prejudecățile lor față de Akhenaton și familia lui decât de înfățișarea regelui. Odată înlăturate aceste

prejudecăți, nu vor putea face altceva decât să preamărească virtuțile suveranului.

Horemheb chibzui puțin și zâmbi.

— Vom începe prin a ridica o stelă[31] purtând un text ce va deplânge părăsirea cultelor strămoșești și va proclama reașezarea lor la locul cuvenit. Stela va fi dezvelită de către rege.

Horemheb încuviință din cap.

— Și vreau ca tu, locotenent al regelui, să compui textul.

— Eu?

— Poți să-ți iei drept ajutor un scrib din Casa Vieții de la Karnak.

— Bine, vizire, fie, consimți Horemheb.

Apoi îl iscodi cu privirea pe Thutu.

— Te pregătești cumva să te retragi?

— Nu, răspunse vizirul, așezându-se pe scaun. Încă mai pot fi de folos.

Însă în ochi i se citeau și alte gânduri.

— N-ai deplină încredere în mine? întrebă generalul.

Thutu clătină din cap.

— Atunci, vrei să-mi vorbești de rege?

Hotărât lucru, militarul ăsta avea minte ageră, își zise Thutu.

— De când l-am văzut la Akhetaton, recunoscu el în sfârșit, mă gândesc mereu la chipul lui. Nu un chip, ci o mască. Ciudat de încremenită.

— Te temi că nu-i în toate mințile?

— Mă tem că n-are destulă vlagă în trup. La fel ca frații săi, murmură Thutu cu glas scăzut.

♀ Capitolul 22

STELA ȘI NEBUNIA

În a nouăsprezecea zi din luna a patra a anotimpului Akhet, cel al inundației, o mulțime nemaivăzută se adunase la *Ipet sout,* templul din Karnak, pe celălalt mal al Thebei. Erau acolo vreo trei mii de oameni, ofițeri de rang înalt, dregători și slujbași de vază ai cârmuirii, demnitari ai palatului și regatului, mari preoți și preoți, nobili și soțiile lor.

Peste o sută de corăbii, unele splendide, altele mai modeste, închiriate anume pentru acest prilej de la negustori, erau ancorate la țărm în fața

templului.

Firește, nu-și puteau găsi cu toții loc în marea sală hipostilă[32]. Horemheb, care se așteptase la o asemenea îmbulzeală, postase trei sute de lăncieri, care trebuiau să împiedice mișcările dezordonate ale mulțimii și să alcătuiască un gard viu pe drumul de la debarcader la palat.

Regele se afla în sală, în fața unei stele înalte. Humose, Ay și regina stăteau în spatele lui. După ei urmau Horemheb și Thutu. Apoi preoții de rangul doi și trei, o sumedenie de scribi, demnitari, nobili. Ankhensepamon o zări printre șirurile de femei pe mătușa sa Mutnejmet și pe soția lui Thutu, împodobite ca niște statui ale lui Isis.

Mai devreme se aduseseră jertfe la altarul lui Amon. Regele trase de o sfoară subțire prinsă de o uriașă pânză galbenă, dezvăluind o stelă impunătoare.

În partea boltită, monumentul înfățișa două imagini ale monarhului, una la dreapta și alta la stânga, oferind flori, ofrande și libații[33] zeului Amon și zeiței Mut.

Marele preot înaintă spre stelă și începu s-o citească solemn:

> *Anul întâi, luna a patra a lui Akhet, ziua a nouăsprezecea, sub măreția lui Horus, Taurul Puternic, născut întru bucuria Celor Două Doamne, Înfăptuitor al Legii, care stăpânește Cele Două Pământuri, Horus de Aur, cu înfățișarea plăcută și care-i bucură pe zei.*
>
> *Fiul lui Ra, iubit de Amon, Tutankhamon, cârmuitorul Heliopolisului de Sud…*

Urmau titlurile regelui, care asculta cu chipu-i ca o mască încremenită. Îl numeau „Fiul cel bun, Fiul lui Amon, Fiul lui Kamutef”, ceea ce însemna Taurul-Mamei-Sale și era un titlu al lui Horus, și-l socoteau „oul sfânt pe care Amon l-a plămădit, părinte al Celor Două Pământuri” și alte titluri ezoterice.

> *El e adevăratul rege care a înfăptuit ceea ce e bun pentru tatăl său și pentru toți zeii. Tot ce căzuse în ruină el a reparat ca să-i fie monument de-a pururi.*
>
> *A biruit haosul pe întregul pământ și i-a redat lui Maât locul cuvenit. A făcut din minciună o crimă și toată țara a fost refăcută*

așa cum era în ziua Creației…

Ankhensepamon asculta textul ciudat într-o stare vecină cu toropeala. Cel care-l scrisese spunea despre rege că, imediat după urcarea sa pe tron, se bucura de lucrarea pe care tocmai o înfăptuise, căci înlăturase Răul de pe întregul cuprins al țării și „făcuse ruinele să înflorească” preschimbându-le în monumente ce vor dăinui veșnic.

El? se întrebă Ankhensepamon, neîncrezătoare, și se scutură ca să alunge amorțeala ce-i cuprinsese mintea.

> *Când Maiestatea Sa a fost încoronat rege, templele și domeniile zeilor și ale zeițelor de la Elephantina până la mlaștinile din Pământul de Jos erau căzute în ruină. Altarele lor fuseseră răsturnate, devenind ruine și moloz și le năpădiseră ierburile…*

De unde să fi știut el asta? se întrebă Ankhensepamon. În afară de Akhetaton n-a mers în altă parte decât la Theba! În plus, ea nu găsise că din templele de la Karnak rămăsese doar moloz.

> *… Sanctuarele lor părea că nici nu existaseră vreodată, templele lor deveniseră loc sterp. În lume stăpânea dezordinea și zeii întorseseră spatele acestei țări…*

Ca să vezi ce de exagerări! Adică zeii începuseră iar să zâmbească? Și noaptea cobrelor ce fusese? Tot un zâmbet? Îi aruncă o privire lui Ay și-i descoperi ochii lipsiți de expresie. Ce era aici? O curte regală sau o adunare de mumii?

> *Dacă o armată ar fi fost trimisă în Djahy*[34] *pentru a lărgi hotarele țării, n-ar fi repurtat vreo victorie. Dacă-i cereați unui zeu sfatul, el nu vă răspundea, iar dacă vă adresați unei zeițe, ea nu vă răspundea nici atât. Inimile slăbeau în trupuri pentru că tot ce existase fusese distrus. Câteva zile mai târziu, Maiestatea Sa a urcat pe tronul tatălui său și a purces să cârmuiască amândouă malurile lui Horus*[35]*, Pământul Negru și Pământul Roșu erau supuse autorității sale și țara întreagă se înclina în fața puterii lui…*

Ankhensepamon își înăbuși un chicot. Auzi în spate pe cineva dregându-și glasul și se întoarse: Thutu aținti asupra ei o privire severă.

Maiestatea Sa stătea în palatul său care se găsește la Aakheperkare[36]*, aidoma soarelui pe cer și Maiestatea Sa se îngrijea de treburile țării și de tot ce aveau nevoie Cele Două Pământuri în fiecare zi. Apoi Maiestatea Sa și-a întrebat inima și a căutat ceva care să-i fie de folos tatălui său Amon…*

„O să înnebunesc!” își zise Ankhensepamon. Dar el n-a pus niciodată piciorul în Memphis! Toate astea sunt pure născociri! Era adevărat însă că autorul textului aiuritor îl datase în anul întâi al domniei soțului ei, deși se aflau în anul doi, își mai zise ea și se hotărî să nu mai asculte. Privi tavanul, apoi propriile picioare, însă din nou un tușit ușor îi aminti de îndatoririle sale.

El a poruncit să se făurească o statuie din electrum adevărat, pentru care a dăruit mai mult decât s-a dăruit vreodată. L-a înfățișat pe părintele său Amon înalt de treisprezece vergi[37]*, sfânta statuie fiind din electrum, incrustată cu lapislazuli, peruzea și tot soiul de pietre nobile și fine…*

Și unde-i această statuie măreață? se întrebă regina, uluită de nenumăratele scorneli atât de-amănunțite!

Lucrurile continuară la fel încă o oră. Ankhensepamon crezu că o să moară, mai ales când textul susținu că regele pusese să se construiască noi bărci ale zeului, din cel mai de preț lemn și suflate cu aur. Și toate scornelile astea erau gravate în piatră!

Regina nu știa că autorul inscripției de pe stelă, Horemheb, în fapt un învățat, studiase în tinerețea sa într-o Casă a Vieții. Acolo deprinsese preceptul suveran:

Dacă ești nemulțumit de realitate,
modelează o alta.
Dacă nu poți,
modelează-te pe tine.

Ceea ce, în cuvinte lipsite de respect, se putea tălmăci astfel: „Minte până o să ai dreptate.” Ankhensepamon nu-și dădea seama că minciunile de pe stelă schițau de fapt planurile unor mari schimbări. Însă ea nu studiase într-o Casă a Vieții, căci femeile nu mergeau într-un asemenea loc.

Dar el, se întrebă regina, ce gândea despre aceste plăsmuiri? Își începea domnia cu astfel de lăudăroșenii bizare?

> *… Maiestatea Sa care e cea a tatălui său Osiris, fiu al lui Ra, fiu bun pentru cel care l-a zămislit, generos în monumente, bogat în minunăţii, cel care a făurit monumentul potrivit pentru tatăl său Amon, darnic în naşteri, regele care a rostuit Tauy*.

Se sfârșise. Cei prezenți începură să se împrăștie. În templu, la palat și la vizirat îi așteptau banchete. Theba se veselea. Se împărțiseră vin și grâu populației. Muzicanți, dansatori și dansatoare își etalau talentele pe străzi. Cântăreții nu-și cruțau nici ei glasurile. Avea să urmeze o noapte albă.

♀

Tutankhamon se întoarse spre soția sa. Însă veselia din ochii ei se preschimbă în uluire când se uită la el. Masca. Un zâmbet superior, trufaș și privirea fixă. El chiar crezuse ce auzise! Crezuse în personajul născocit și descris de curtenii săi! Lui Ankhensepamon îi îngheță sângele în vene. Boala familiei își făcea iarăși simțită prezența.

— Haide, să mergem, îi zise el pe un ton semeț, de parcă era cu adevărat întruparea lui Amon.

Ea se întoarse și zări chipul grav al lui Thutu. Înțelesese, oare, și el? Și de ce Mutnejmet zâmbea sfidător?

Se alătură regescului ei soț și porni spre ieșire cu pas măsurat, respectând ritmul ceremonial, observând șchiopătatul băiatului de lângă ea, care mergea sprijinindu-se într-un baston.

♀ Capitolul 23

MAI-MARELE PESTE CAI

Fraza făcu aceeași impresie ca un bolovan căzut din cer în sala palatului din Akhetaton unde regele juca dame cu Pasar, după cină.

— Ești expresia mea.

Itchan o auzi. La fel ca și Rekhmere.

Și Ankhensepamon, firește. Cu inima bătându-i cu putere își ridică ochii din carte.

— Ești expresia trupului meu. Trebuie neapărat să fii preamărit potrivit rangului tău.

Trecuseră mai bine de doi ani de la încoronare. Tutankhamon avea doisprezece ani, Ankhensepamon paisprezece, iar Pasar avea să împlinească, în curând, cincisprezece. Izolarea cvasitotală în care trăise cuplul regal în decursul primului an al așa-zisei sale domnii se încheiase. Într-adevăr, de la dezvelirea Stelei Restaurației, Tutankhamon călătorea adesea în regat pentru a inaugura lucrările de înfrumusețare și lărgire a diferitelor temple, pentru a asista la așezarea vreunei statui a lui Amon, Ptah, Osiris, Maât, Mut sau a altei zeități. În ultimele două-trei decenii, Cele Două Pământuri fuseseră lovite de câteva cutremure, zvârcoliri ale lui Apopis, așa cum le considerau preoții. Unele edificii suferiseră stricăciuni, altele însă se prăbușiseră. Arhitecții, ce trândăveau de mulți ani, se reapucară de muncă, iar legiuni de muncitori și sclavi trecură la treabă de-a lungul întregii văi. Multe statui fuseseră distruse, așa că sculptorii avea și ei mult de lucru. Se alcătuiră noi echipe de preoți și se împărțiră noi terenuri.

Cu încuviințarea lui Horemheb, Thutu puse să se șteargă discret în regiunile Thebei și ale Memphisului basoreliefurile ce-l slăveau pe Aton. Unele temple ale discului solar fură închinate unor divinități tradiționale, dar, în cursul călătoriilor sale, prefecții care-l conduceau pe băiatul-rege îl țineau departe, prin diferite șiretlicuri, de astfel de locuri ale apostaziei.

Ce-i drept, încă nu se proclamase renunțarea oficială la cultul lui Aton.

Tutankhamon se dedicase sarcinii sale în măsura în care îi îngăduiau puterile. Luase în serios înscrisul de pe Stela Restaurației. Niciun zeu nu scăpa freneziei de care dădea dovadă în privința repunerii în drepturi a vechilor culte. De-acum își împărțea timpul între echipele de arhitecți și de sculptori.

Pasar încremeni auzindu-i vorbele.

Ankhensepamon îi mărturisise că după trei, patru încercări la fel de jalnice ca prima, regele renunțase la drepturile și îndatoririle sale de soț. Își conștientizase neputința și lipsa de pricepere într-astfel de treburi trupești și, dacă mai era nevoie, câteva oftaturi de nerăbdare ale soției sale îi confirmaseră bănuielile.

Nu era înzestrat de la natură ca să zămislească prunci, ca să nu mai vorbim despre plăcerile sale!

Printr-o conspirație pusă la cale cu afecțiune de însăși Ankhensepamon, împreună cu Itchan și Thutu, îi fuseseră scoase regelui în cale, în timpul călătoriilor lui de-a lungul văii, o mulțime de prostituate dintre cele mai iscusite și mai seducătoare. În zadar. Ajunse în odaia Maiestății Sale cu ajutorul mai-marelui garderobei, ori erau date afară fără alte explicații, ori se străduiau din greu să-i trezească poftele.

— O oră întreagă pentru un strănut! îndrăznise o nefericită să-i spună mai-marelui garderobei care apoi îi repetase totul lui Thutu, care, la rândul lui, în cuvinte alese cu grijă, o înștiințase pe regină.

Regele îi încredințase sarcinile ce țineau de trupul reginei lui Pasar. Prin urmare, făcea dragoste printr-un mijlocitor. Mersese până acolo, deși fără a o recunoaște.

Și, brusc, împuternicirea lui Pasar devenea oficială. De vreme ce făcea dragoste cu regina, Pasar era expresia lui.

— Am să încep prin a-ți preamări tatăl, zise Tutankhamon mutând un pion pe tabla de joc.

Pasar se zăpăci cu totul.

— E o cinste fără de margini, maiestate.

— Tatăl tău, Huy, a lucrat deja la palat, mi s-a spus.

Ankhensepamon nu mai reușea să citească nici un singur cuvânt. Vasăzică, Tutankhamon se informase dinainte despre tatăl lui Pasar. Nu aruncase niște vorbe în vânt.

— A fost scribul lui Merimes, viceregele Țării Kush pe vremea augustului tău părinte, Amenhotep al III-lea, mărturisi Pasar.

— Era mesagerul suveranului pe tot cuprinsul pământurilor sale, adăugă regele. Iar tatăl lui a fost mai-marele vămilor tatălui meu.

Ankhensepamon era uluită. Deși în curând se împlineau cinci ani de când se cunoșteau, Pasar nu-i vorbise niciodată despre tatăl sau despre familia lui. Ea nu aflase decât întâmplător cum îl cheamă pe tatăl lui. Din modestie sau bun-simț, încă din ziua memorabilă când el îi înmânase acea bucată de piatră pe care scrisese un avertisment, Pasar se mărginise la a-și arăta dragostea și devotamentul față de ea. Se temuse oare să nu se creadă că avea vreun interes? Ce-i drept, nu ceruse niciodată altă favoare decât să se găsească în preajma celei care era pe-atunci Ankhensepaton.

Totuși, dezvăluirile pe care tocmai le auzise îi deschideau ochii asupra unei alte laturi a afecțiunii lui Pasar. Dacă tatăl său îl slujise ca înalt demnitar pe Amenhotep al III-lea, însemna că dragostea pentru dinastia regală se moștenea din generație în generație în familia lui.

— Thutu mi-a spus, continuă Tutankhamon, că Înălțimea Sa Huy se număra printre purtătorii de evantai ce stăteau la dreapta părintelui meu. Și a fost Viteaz al Maiestății Sale în trupele de călăreți ale fratelui meu Akhenaton.

Pasar, stânjenit, îi aruncă pe furiș o privire lui Ankhensepamon. Ea făcu ochii mari: ibovnicul ei aparținea deci unei familii de vază a regatului. Băiatul se strădui din răsputeri să se concentreze asupra partidei.

— Am hotărât, rosti Tutankhamon, luând un pion advers, că tatăl tău va fi vicerege în Țara Kush. Am stabilit asta împreună cu vizirul.

Nu un bolovan din cer căzuse în odaie, ci însăși Luna.

— Iar tu ai să fii mai-mare peste caii mei. Nu mai joci?

— Maiestate…, se bâlbâi Pasar. Atâtea onoruri…

— Ai sânge nobil. Și ești expresia mea.

— Îngăduie-mi, maiestate, să-ți sărut mâna.

Tutankhamon își întinse mâna-i delicată peste tabla de joc, iar Pasar i-o sărută.

— Și ce părere are despre asta regentul? întrebă Ankhensepamon, care se ridicase din jilț.

— E întrutotul de acord.

Regina se gândi că Ay și Huy se cunoșteau, probabil, de multă vreme. Se întrebă dacă o asemenea hotărâre nu ascundea vreo sforărie a regentului sau vizirului ori a amândurora. Dar nu izbuti să-și dea seama care putea fi aceasta. Voiau oare să-l îndepărteze pe Pasar de ea?

— Și Pasar va pleca în Țara Kush? întrebă ea.

— Nu, de vreme ce este mai-mare peste caii mei.

Reginei îi trecu fulgerător prin minte ce anume ar putea să simbolizeze rangul de mai-mare peste caii regelui și se zăpăci într-un asemenea hal, încât nu mai putu să lege două idei.

— Veștile astea mi-au stârnit setea, zise ea.

Și porunci unui servitor să le aducă bere.

— Dacă nu mai joci, zise Tutankhamon, am câștigat.

— Iartă-mă, maiestate, răspunse Pasar aplecându-se peste tabla de dame.

Ankhensepamon își aminti în treacăt de zbenguielile pe câmpul din nordul palatului în tovărășia lui Pasar. Se întâmplase mai ieri și, parcă, niciodată. Fuseseră singuri. Acum, că devenise oficială, legătura nu le mai aparținea.

♀

Învestirea lui Huy avu loc două săptămâni mai târziu, la Theba. Ankhensepamon se încredință că soțul ei pusese la lucru pe toată lumea, nu doar pe intendentul sărbătorilor regale și pe Uadj Menekh, firește, ci și pe toți slujbașii regenței și ai viziratului.

Ceremonia se desfășură în marea sală de audiențe. Pe un podium atât de înalt încât o cădere de-acolo ar fi fost mortală, regele și regina stăteau pe tronuri placate cu electrum, sub un baldachin.

Ay era așezat pe un al treilea tron, în fața lor, pe un podium mai jos, cu doi purtători de evantai alături. Thutu, Horemheb și Maya stăteau în picioare, la stânga și la dreapta tronului său.

Cu acest prilej, Tutankhamon îmbrăcase roba lungă din pânză de in plisată care îl făcea mai impunător decât arăta în mod obișnuit cu o pânză în jurul șoldurilor. La spate, de centură, era prinsă coada de panteră. Stăruise ca Ankhensepamon să poarte, ca și el, sandale în întregime aurite. Pe cap avea coroana albastră de paradă *kheperesh,* numită și „coiful de război”, într-o mână ținea sceptrul și biciul, emblemele regale, iar în cealaltă crucea vieții, *ankh.* Deși soțul ei dovedea o grijă excesivă pentru veșmintele lui, ca și pentru rânduiala ceremoniilor și a cadrului lor, Ankhensepamon fu surprinsă de fastul copleșitor pe care-l ceruse pentru învestirea lui Huy. Ce putea să-nsemne asta?

Își privi soțul. Aceeași mască neclintită.

„Dar ce se află, oare, în spatele măștii?” se întrebă ea. Crezuse că-l cunoștea pe băiat, pe vremea când nu era decât un prinț timid, dar își dădea seama acum că el devenise o enigmă.

De-o parte și de alta a unui culoar larg, înalți slujbași, curteni și demnitari alcătuiau grupuri tăcute, în veșminte de ceremonie. În primul rând din dreapta, Ankhensepamon observă două femei, nu tocmai tinere, dar cu ținută mândră, purtând fiecare câte un pectoral sclipitor, brățări de aur, sandale garnisite cu pietre scumpe, spunându-și că trebuiau să fie Unher, mama lui Huy, și Taemuadjisy, mama lui Pasar. Oare aceasta din urmă bănuia motivele favorurilor pe care le acorda soțul ei? Dar, oare, motivele

erau cu-adevărat cele pe care și le-nchipuia Ankhensepamon? O tot mai mare nedumerire punea stăpânire pe ea.

Uadj Menekh anunță cu glas răsunător sosirea lui Huy. Și tatăl lui Pasar intră, îmbrăcat și el într-o robă lungă, din pânză de in plisată. Regina îi cercetă chipul cu atenție. Pasar peste treizeci de ani, își zise ea. Pentru această împrejurare, bărbatul abordase, firește, o expresie de nepătruns.

După Huy intrară cei doi fii ai săi, căci Pasar avea un frate mai mare. Apoi secretarii lui Huy. Toți cu spinările încovoiate și frunțile în pământ.

Maya merse să-l întâmpine în numele regelui și-i spuse:

— Ți s-a dat în grijă ținutul care se întinde de la Nekhen până la Nesut Tauy[38].

— Fie ca Amon din Nesut Tauy să facă în așa fel încât tot ce-ai poruncit tu să se-mplinească, o, rege, stăpânul meu, răspunse Huy.

Iar secretarii săi intonară:

— Tu ești fiul lui Amon. Fie ca prin vrerea lui să vină la tine cârmuitorii tuturor țărilor străine, aducându-ți roade alese din ținuturile lor.

Ankhensepamon încercă să prindă însă privirea lui Pasar. Însă chiar atunci Maya îi întinse solemn lui Huy inelul de aur al noii sale demnități, iar cei doi fii urmăreau încheierea ritualului.

Un nou val de nedumerire o tulbură pe regină. Tot nu-i venea a crede că Tutankhamon rânduise asemenea ceremonie doar pentru a-l rostui pe Pasar drept ibovnicul ei. Având complicitatea lui Thutu? Și pe cea a lui Maya? Nu, exista cu siguranță un alt motiv, mai profund.

Proaspătul vicerege rosti încă o formulă de laudă pentru a-i mulțumi monarhului.

Vicerege, își zise Ankhensepamon. Și se lumină brusc. La fel cum Ay își asigurase sprijinul unui viceregent, Tutankhamon își lua un vicerege. Asta era! De vreme ce Ay se sprijinea pe armată, Tutankhamon punea mâna pe veniturile din Kush: aur, fildeș, lemn prețios, sclavi. Cum de nu se gândise până atunci!

Noul vicerege își îndreptă pentru ultima oară privirea către stăpânul său și ieși din sală, apoi din palat, urmat de familie și de numeroși demnitari și curteni. De-afară se auziră uralele slujbașilor ce-l așteptau. Toată lumea avea să-l însoțească la debarcader.

Acolo, va urca pe o corabie somptuoasă, cu o cabină la pupa pentru el și suită și o alta pentru cai la proră, în spatele unei sculpturi ce-l înfățișa pe rege supunând un războinic negru. O cântăreață va intona imnuri de slavă și

Huy va ridica pânzele și va naviga spre întinsa și misterioasa Țară Kush. Și se va strădui să-i smulgă aurul, arama, fildeșul, nestematele, abanosul vegetal și uman, ca și vitele care se găseau din belșug în această regiune cucerită.

Ankhensepamon nu avea să-l revadă pe Pasar decât pe seară sau, cel mai probabil, a doua zi. „Mai-mare peste cai", își zise ea încă o dată.

După ce sala se goli, Itchan, ridicat la rangul de întâi secretar al regelui, îl ajută pe monarh să coboare treptele, îi luă însemnele regale din mâini, apoi îi întinse bastonul.

Căci de-acum era lucru știut: regele nu se mai despărțea de baston pentru a-și sprijini mersul. Nu era unul obișnuit, nici pe departe, ci o cârjă înaltă, cu capătul de sus încovoiat și împodobit cu chipurile schimonosite de durere ale unui sirian și unui negru, dușmanii tradiționali ai regatului.

Deodată, pe când cobora la rândul ei de pe podium și apuca mâna pe care i-o întindea întâia doamnă a curții, Ankhensepamon înțelese într-o străfulgerare: băiatul acesta care-i era soț încifra tot. Chiar și nenorocul în căsătorie. Se încifrase chiar și pe el însuși: un rege, fiu de zeu, a cărui existență nu putea fi însă decât un șir neîntrerupt de ceremonii solemne și de spectacole. Dar era, totodată, șiret: pusese mâna pe veniturile ce trebuiau să slujească gustului său pentru fast.

Ankhensepamon îl privi pe Ay care, după ce termină de discutat cu secretarul său, se apropie de Tutankhamon. Probabil că bătrânul șacal își închipuia că înfulecase iepurele.

Dar regina își dădu seama că Tutankhamon nu-l iertase pentru moartea lui Semenkhere. Și nu-l va ierta niciodată.

♀ Capitolul 24

O CEREMONIE NESFÂRȘITĂ

Uneori, în vise apar persoane apropiate, însă comportamentul lor e atât de diferit, încât îl umple de groază pe cel care doarme. Omul se trezește tresărind și începe să se teamă că visul urât e un semn prevestitor. Oare persoana ce i-a apărut în somn o să se îmbolnăvească ori o să moară?

Ankhensepamon fu smulsă din liniștea nopții de o imagine a lui Tutankhamon, șezând în fața ei și jucând singur dame într-un spațiu imens

și lugubru. Tânăra se ridică brusc în capul oaselor, iar Pasar se trezi și el.

— Ce se întâmplă? o întrebă, punându-și palma peste degetele iubitei sale.

Ea îi povesti ce visase, adăugând:

— Parcă murea.

— Nu poate să moară. E mort deja.

— Cum? exclamă ea.

— Nu-l vezi? Trupu-i împuținat e gol pe dinăuntru. Privirea lui e cea a unei măști mortuare. Nicio pasiune nu-l însuflețește. Câteodată, când mă uit la el cum mănâncă, am impresia că înghite alimente de ipsos pictat, dintr-acelea ce se pun în morminte pentru așa-zisele mese ale morților. Și-a transformat viața într-o nesfârșită ceremonie funerară.

— Taci, îi zise Ankhensepamon fără convingere.

Dar în mare parte era adevărat, în adâncul inimii sale o știa. În discuțiile cu soțul ei nu mai exista loc pentru emoție sau pentru fleacuri, ce-și aveau, totuși, importanța lor și cu care ea se obișnuise. Toate întâlnirile dintre ei deveniseră ritualuri, în deplinul înțeles al cuvântului, și îndată ce se îndepărtau de la regulile stabilite tot de el, Tutankhamon amuțea, arătându-și dezaprobarea prin tăcere. În fiecare dimineață când se întâlneau prima oară, el îi punea întotdeauna aceeași întrebare:

— Divina mea soție a dormit bine?

Uneori, enervată că un băiat de doisprezece ani e într-atât de ceremonios și lipsit de spontaneitate, ea răspundea, chiar dacă nu era adevărat, că țânțarii o deranjaseră ori că cina din ajun îi picase rău la stomac. El o privea neclintit ca o stană de piatră, nu dădea atenție răspunsului și nici nu rostea cuvinte de mângâiere.

Prin urmare, n-avea niciun rost să-i spui ceva, orice, care nu făcea parte din ritualul prevăzut.

Câteodată, Ankhensepamon mânca pește, preparat special pentru ea. El nu se atingea niciodată de o asemenea mâncare. Mai întâi că era o hrană pentru oamenii de rând, apoi era exclusă din alimentația celor puri, iar regele, susținea el pe un ton afectat, trebuia să fie mai pur decât cei mai puri. Nu punea în gură nici ceapă, deoarece aflase că această legumă le era interzisă preoților care se pregăteau pentru săvârșirea ritualurilor. Dar pentru care ritualuri? Ankhensepamon mânca într-adins pește, chiar mai des decât avea poftă, ca să-i facă în ciudă. Dar oare izbutea? El nu rostea nicio

vorbă de reproș, își întorcea doar ochii de la bucatele scârbavnice, privind pe deasupra mesei.

Ankhensepamon înțelegea însă cauzele acestei purtări aspre. După moartea fratelui său Akhenaton, orfanul fusese scos din adăpostul palatului, ca o statuie dintr-o prăvălie cu mărunțișuri, și aruncat în mijlocul unei încleștări a monștrilor. Mama lui, Satamon, propria fiică a tatălui micului prinț, murise la puțin timp după nașterea sa. Iar el nu se bucurase atunci de altă mângâiere în afară de compasiunea slugilor și a sclavilor.

Apoi îi uciseseră celălalt frate, pe Semenkhere, singurul său sprijin. Iar el îl cunoștea pe cel care pusese la cale omorul, dar nu putea cere să se facă dreptate.

După aceea, îl căsătoriseră și-l încoronaseră. Și-l siliseră să-și conștientizeze slăbiciunea trupului.

În sfârșit, încercaseră să-l asasineze.

Și atunci se închisese în el însuși. De aici masca și viclenia.

Regina se gândi că rădăcinile acestei schimbări păreau să se afle în noaptea cobrelor, când animalele sacre ale lui Sati îl apăraseră. Se crezuse el atunci de esență divină? Asta să fie pricina încremenirii, a morții interioare a cărei mască și-o așezase pe chip înainte de vreme?

Se întinse în pat, chibzuind la ce spusese Pasar.

În ciuda numeroaselor îndeletniciri ale soțului ei, la care era și ea chemată adesea să ia parte, viața dinainte a lui Ankhensepamon dispăruse, ca răzuită cu dalta de muncitorii unui faraon însărcinați să șteargă vestigiile predecesorului său. Precum o pietricică scăpată în apă, care, după ce stârnește câteva valuri concentrice, este înghițită sub suprafața redevenită netedă.

Niciodată nu se rostea vreo vorbă despre Semenkhere, despre dispariția lui Meritaton, a lui Nefer Heru și a fiului lor, despre noaptea cobrelor sau despre încercarea de răzvrătire a lui Api-hetep. Nimic din toate astea nu existase. Era legea regatului. Trăiau numai prezentul și pregătirile pentru moarte. Realitatea nu era pomenită niciodată.

Nu exista trecut. Doar un nesfârșit ritual.

Apoi, pacea pe care-o răspândea trupul lui Pasar, ce adormise la loc, o călăuzi din nou pe Ankhensepamon spre tărâmul somnului.

♀

— Am primit de dimineață rapoartele despre ceremonia Stelei Restaurației, rosti Ay pe un ton mulțumit.

În jurul lui se găseau strânși Thutu, Horemheb, Maya, Mahu, mai mulți slujbași de rang înalt, precum și unul dintre noii săi preferați, Usermon.

— Asta arată, continuă el, că un pic de autoritate și câteva daruri au trezit gânduri mai bune chiar și în sufletele cele mai îndârjite. De-acum regele e iubit cum se cuvine de către întreaga țară.

Vorbele fură primite fără prea mare convingere.

— Că veni vorba de daruri, zise Maya, am oferit din belșug templelor. În afară de statuia din aur a lui Amon, înaltă de treisprezece vergi, mai există o alta de patru vergi, o statuie a lui Ptah de cinci vergi, paisprezece statuete de aur și argint emailate… Ca să nu mai pomenesc de statuile din granit, nici de artiștii și meșterii ce trebuie plătiți… Vistieria regatului e aproape goală.

— O să se umple cu aurul pe care ni-l va trimite Huy, i-o întoarse Ay. Se pricepe foarte bine să adune comori. Important e ca preoții să fie mulțumiți.

Thutu rămase tăcut. Pe viitor, regele va controla tributurile din Kush. Aurul Sudului nu va ajunge în veci în lăzile vistieriei. Toți oamenii ăștia, cu excepția lui Maya, nu pricepuseră nimic din numirea lui Huy.

— Trebuie să ne gândim la carele de luptă și la armele pe care le cumpărăm din Siria, grăi Horemheb. Dacă vistieria ar seca, armata s-ar confrunta cu mari necazuri. N-am mai putea să înrolăm mercenarii de care avem nevoie.

— Am spus-o, Huy va îndestula vistieria, repetă Ay. O să-i trimitem un mesaj, rugându-l să grăbească lucrurile. Dările s-au strâns?

— Ultima oară acum trei luni, dar au fost deja cheltuite, răspunse Maya, cu o undă de nerăbdare în glas. După cum știi și tu, regentule, oamenii trebuie să plătească următoarele dări abia peste opt luni și nu vom reuși să le strângem mai devreme de zece luni.

— Va trebui să le mărim puțin.

— Nu asta-i și părerea prefecților, se amestecă în discuție Thutu. Li se par și așa prea mari.

Fusese nevoit să rabde toată dimineața bodogănelile lui Maya în privința cheltuielilor fără măsură ale lui Tutankhamon și rugămințile lui stăruitoare de a interveni pe lângă monarh.

Încă din timpul ultimilor ani de domnie a lui Akhenaton, vistieria se golise și, cu siguranță, perioada care urmase nu adusese nicio îmbunătățire.

Veni rândul lui Ay să-și piardă răbdarea.

— Toate astea sunt amănunte, rosti el apăsat. Contează ca liniștea să revină în regat. Prezența regală pe tron se impune de-acum în mod strălucit.

Curând va fi de dorit să-l poftim pe Maiestatea Sa să părăsească Akhetatonul pentru a se înfățișa poporului.

— Ai de gând să-l chemi la Theba? întrebă Horemheb.

Regentul părea nehotărât. Își dădu seama că dovedise cam multă înfumurare în cuvântările lui. Vechile și stânjenitoarele argumente legate de lipsa de vigoare a persoanei regelui riscau să se facă iar auzite. Printr-o înțelegere tacită, nimeni nu pomenise, dar nimeni n-avea cum să tăgăduiască faptul că regele suferea de un beteșug din naștere și că se sprijinea mereu într-un baston când mergea.

— Poate la Memphis, mai degrabă, zise Ay.

Thutu se întrebă ce diferență putea să existe între Theba și Memphis.

— Și va trebui să ne gândim la organizarea unei Sărbători a lui Opet[39] pe care s-o conducă regele, încheie Ay.

Deoarece viitoarea sărbătoare urma să aibă loc abia peste șase luni, nu i se păru nimănui nimerit să discute acum despre asta. Sărbătoarea dura unsprezece zile și avea să fie pentru Tutankhamon o încercare cel puțin la fel de anevoioasă ca și ceremoniile de încoronare.

Reuniunea luă sfârșit.

Întâlnindu-se pe coridor cu vizirul, Horemheb îi mărturisi:

— Am sentimentul că regentul se cam pripește când vede lucrurile ca și aranjate. Liniștea din țară e doar aparentă și de moment. Vorbește de creșterea dărilor! Vrea încă un Api-hetep?

Thutu încuviință din cap.

— De la inaugurarea Stelei Restaurației, mi se pare că se servește de rege ca de-un bandaj pentru a obloji țara, adăugă Horemheb.

— Poate că-i va fi mai greu decât își închipuie să se servească de acest bandaj, rosti Thutu schițând un zâmbet.

Nu uitase o observație făcută de Semenkhere: micul și ciudatul rege era un bun jucător de dame.

♀ Capitolul 25

FIUL ÎȘI ÎNSOȚEȘTE TATĂL LA HAREM

Anotimpul semănăturilor se sfârșise. Primele zboruri ale păsărilor călătoare desenau hieroglife pe cerul de argint, îndreptându-se spre

miazănoapte.

Rămăseseră mai bine de două luni până la luna Paophi și Sărbătoarea lui Opet. În cadrul ritualurilor ce se vor desfășura atunci, Amon și soția sa Mut, însoțiți de fiul lor, zeul lunar Khonsu, Mărinimosul, potrivit titlului său teban, mergeau la Haremul de Sud, la Luxor[40]. Poporul avea prilejul să-l zărească pe Creatorul lumii sau măcar efigia sa.

Tutankhamon nu asistase niciodată la această sărbătoare. Rugat de către Ay, Consiliul regal și marele preot din Karnak să binevoiască să conducă sărbătoarea, regele nu stătu deloc pe gânduri. Nu construise el, după cum susținea Stela Restaurației, cele trei bărci ale zeului?

— E tatăl meu, le spuse el cu seriozitate și siguranță de sine lui Ankhensepamon și Pasar, ce-l ascultau înmărmuriți.

Și porni fără întârziere către Theba, urmat de Seferhor și Itchan, ca să primească de la marele preot lămuriri despre toate ritualurile ceremoniei și simbolurile lor. Ankhensepamon și Pasar aveau să i se alăture în ajunul plecării zeului.

La scurt timp, cei doi aflară că un înscris regal o numea pe Taemuadjisy, mama lui Pasar, supraveghetoare a haremului regal. Nici regina, nici mai-marele peste cai nu bănuiseră nimic. Vestea îi lovi ca un trăsnet. Asemenea nebunie sau plăcere răutăcioasă îi tulbură adânc.

— O transformă pe mama într-o codoașă! tună Pasar.

Apoi izbucni în râs.

— Dar ce să facă el cu un harem? murmură Ankhensepamon, sincer surprinsă.

Dintotdeauna regii avuseseră câte un harem. Dar Tutankhamon, atât de tânăr?… Taemuadjisy va trebui, așadar, să aleagă cele mai frumoase fete din țară pentru plăcerile trupești ale monarhului.

Care plăceri? Hotărât lucru, băiatul ăsta nu înceta s-o uimească.

În ziua stabilită, Ankhensepamon coborî spre Theba împreună cu Pasar. Găsi palatul de aici în mare fierbere. Întâiul șambelan, Uadj Menekh, copleșit de pretențiile nobililor care cereau cutare sau cutare loc la ceremoniile din templu, părea pe cale să-și iasă din minți. Pe Pasar parcă îl înghiți o mașinărie care se învârtea nebunește. Fiind mai-mare peste cai, avea datoria să pregătească drumul regelui de la palat la debarcader. Acesta nu dura mai mult de un sfert de oră, însă ai fi zis că era vorba despre o ofensivă militară cu o sută de care. Sarcina lui Pasar presupunea să stea alături de suveran și să mâne cei patru cai înhămați la carul regal, în care

Tutankhamon urma să călătorească în picioare, strunindu-i pentru a evita zdruncinăturile. Odată regele urcat în barca cu care va traversa fluviul, Pasar va duce caii înapoi la grajduri.

Ankhensepamon avu bucuria să-și revadă cele trei surori, Neferneru-Aton-Tashery, Neferneferure și Setepenre, de care se despărțise imediat după încoronare. Împliniseră unsprezece, zece și nouă ani și nu se mai jucau deloc cu păpușile. O regăsire scăldată în lacrimi, plină de nedumeriri. Lăsate în grija doicilor și, uneori, a mătușii lor Mutnejmet ori a soției lui Thutu, cele trei tinere prințese păreau să aibă un aer pierdut. Niște păsări ale paradisului rupte cu totul de lume. Cerură vești despre Meritaton și se mirară că n-o văd venind la sărbătoare, apoi se interesară de Semenkhere. Încă puțin și ar fi cerut să-și vadă părinții.

— Tu ești regina? o întrebă Setepenre.

Oare își pierduseră mințile? Încercarea se dovedi prea grea pentru Ankhensepamon care le părăsi cu lacrimi în ochi și se duse direct în odăile sale, așteptând întoarcerea lui Pasar.

A doua zi începu chinul.

Regina și toți demnitarii și înalții slujbași porniră de cu zori să-și aștepte regele la debarcader. Merseră agale sub ochii mulțimii, având parte de atenția încăpățânată a muștelor.

În jurul orei zece, Tutankhamon ieși pe poarta palatului într-un car din electrum, în ecourile răsunătoare ale muzicii militare. Pasar, cu o pânză simplă în jurul șoldurilor, mâna caii. Un locotenent, de asemenea cu torsul gol și mărunt de statură, ca să nu rănească orgoliul recelui, urcase și el în car pentru a-l sprijini pe monarh. Între cei doi tineri, Tutankhamon, purtând robă lungă din pânză albă de in plisată și coroana *kheperesh,* ce nu trebuia să alunece, urma să străbată drumul ținând într-o mână cârja, iar în cealaltă sceptrul. Și nu se putea agăța de nimeni și de nimic.

O mulțime uriașă se adunase de-a lungul drumului, amestecându-și uralele cu vuietul trompetelor, freamătul cornilor și răpăitul tobelor și aruncând flori.

La ponton, împodobit cu flamuri albe și roșii ce fâlfâiau în vârful unor vergi înalte, Pasar și locotenentul îl ajutară pe rege să coboare. Uadj-Menekh îi luă însemnele regale și-i întinse bastonul. Suveranul urcă în barcă împreună cu regina. Numeroase vase erau ancorate în preajmă. O jumătate de oră mai târziu, pe celălalt mal, cortegiul se îndreptă pe jos spre templul lui Amon, acompaniat de o orchestră militară.

Marele preot îl aștepta pe rege și-l conduse să facă libații și să tămâieze ofrandele. Apoi grupuri de preoți și scribi se duseră să caute în templu prima dintre cele trei bărci divine, pomenite de Stela Restaurației, o ridicară pe umeri și o apucară spre mal ca s-o lase la apă. Fiecare putu să se încredințeze cu propriii ochi: barca era cu adevărat din lemn de cedru incrustat cu aur. La fel făcură cu a doua barcă, apoi cu a treia.

Nu era deloc o treabă ușoară, căci locul dintre templu și mal era înțesat de vânzători ambulanți care le ofereau oamenilor de-ale gurii: frigărui de pește și carne friptă, castraveți cu oțet, plăcinte cu susan sau miere, curmale, bere la pahar – unul singur pentru toți. Asudând și opintindu-se, cele două sute de purtători ai fiecărei bărci trebuiau să se strecoare printre mesele înjghebate la repezeală și înjurăturile izbucneau acoperite, mai mult sau mai puțin, de muzică.

Preoții și scribii se înapoiară la templu și culcară statuia cea mare de aur, înaltă de treisprezece vergi, pe o targă imensă, ca s-o care până la cea de-a doua barcă, *Userhet Amon.*

Sute de mâini se întinseră să-l atingă în treacăt pe zeu, ce zâmbea privind cerul.

Tot așa duseră și statuia lui Mut, făurită, de asemenea, din aur.

Apoi pe cea a lui Khonsu.

Pe malul dinspre Karnak se îmbulzea deja puzderie de lume. Ce să mai vorbim de malul celălalt! Mai multe corăbii se desprinseseră de acolo, purtându-i pe curioșii ce voiau să vadă de aproape plecarea zeului. Acordurile diferitelor trupe de muzicanți se amestecau cu muzica militară dând naștere unui vacarm nemaipomenit ce se răspândea pe deasupra apei unind malurile.

Preoții și scribii se străduiră să înalțe statuile în bărci și să le proptească, legându-le bine. După ce terminară, se întoarseră încă o dată să caute cabinele în formă de capelă ce trebuiau așezate în bărcile divine, una în spate, alta în față, și care urmau să-i adăpostească pe călători timp de cincisprezece zile, cât aveau să navigheze.

În sfârșit, pe la ora patru a după-amiezii, regele sui în *Userhet Amon,* însoțit de Itchan, de mai-marele garderobei, de medicul Seferhor, în caz că va fi nevoie de el și de un preot. Apoi corăbierii și vâslașii, cărora le reveneau o bună parte din meritele acestei isprăvi, își ocupară locurile la bord.

Amon sclipea în soare.

Prințesele căscară gurile de uimire. Ankhensepamon își miji ochii.

Se dădu semnalul de plecare. Barca lui Amon porni prima și se îndreptă spre mijlocul Marelui Fluviu, tulburat în timpul inundației de curenți înșelători și de creșteri bruște ale nivelului apei. Bărcile soției și fiului său porniră la rândul lor, apucând în aceeași direcție. Neavând pânze și urcând împotriva curentului, mai puternic în acest anotimp, bărcile divine erau împinse doar de forța vâslelor. Alte trei vase, aflate în fața lor, le remorcau, supraveghindu-le cu strășnicie.

Amon, soția sa și fiul lor se mișcau înainte și-napoi, la stânga și la dreapta, ca niște petrecăreți amețiți de băutură. În fapt, asta îi făcea să pară vii.

Bărcile demnitarilor îi urmau.

La un moment dat, toți privitorii de pe cele două maluri putură să-l vadă pe rege postându-se la pupa lui *Userhet Amon* cu ajutorul unui tânăr pe care Ankhensepamon îl recunoscu ca fiind Itchan. Sprijinit de acesta, Tutankhamon apucă vâsla-cârmă[41] și se prefăcu a o mânui, ca și cum ar fi condus el însuși barca tatălui său.

Aplauzele izbucniră numaidecât. Ankhensepamon se temu ca regele să nu plătească o asemenea cutezanță printr-o baie zdravănă. Dar nu se întâmplă nimic, căci, după ce conduse simbolic o clipă, regele ridică brațul pentru a răspunde aplauzelor și intră în cabina sa.

Alaiul avea să-și continue astfel călătoria până la Luxor și, vreme de alte unsprezece zile, regele își va însoți tatăl ceresc pe drumul de întoarcere, ca să-l aducă alături de soția sa și de fiul lor înapoi la Karnak.

Frântă de oboseală, biruită de căldură, agitație și larmă, Ankhensepamon se simți nespus de fericită să pornească spre palat. Se întrebă dacă Tutankhamon se va întoarce teafăr din această călătorie. În ceea ce-o privea, ea îl lăsa bucuros pe fiul zeului să-și întovărășească tatăl la harem.

Coincidența o izbi: Tutankhamon se înzestrase c-un harem exact în momentul când își urma tatăl spre haremul acestuia. Două haremuri închipuite.

♀ Capitolul 26

BĂIATUL CARE SE CREDEA ZEU

Ca fiu al Creatorului, regele era centrul lumii și nu i-ar fi trecut nimănui prin minte să-l acuze că face lucruri bizare. Ea însăși de esență divină, ca fiică a unui zeu viu, Ankhensepamon nu se putea împiedica să-și spună că purtarea divinului ei soț începea să sfideze bine cunoscutele tradiții.

Cum el nu se înapoiase încă de la Sărbătoarea lui Opet, regina avea răgazul să mediteze asupra naturii pământești și divine a lui Tutankhamon.

În timpul unei discuții despre calitatea oglinzilor ce se găseau de cumpărat în vale, întâia doamnă a Curții îi spuse:

— Maiestatea Ta se întreba cu îngrijorare mai deunăzi dacă poporul va reuși să vadă augustul chip al divinului tău soț în timpul ceremoniilor. Pot să-ți mărturisesc că oamenii, chiar dacă abia l-au zărit din pricina distanței ce-i despărțea de rege, încep să-i cunoască limpede trăsăturile.

Ankhensepamon nu înțelese ce voia să spună femeia.

— Efigiile sale sunt acum atât de numeroase, o lămuri aceasta, încât există puțini supuși care să nu cunoască trăsăturile mult-iubitului tău soț.

Chiar atâtea să fi fost?

— Regiunea Thebei e plină de ele, adăugă întâia doamnă, cu vădită admirație.

Surprinsă, Ankhensepamon mărturisi că ea, una, nu aflase nimic despre asta și dădu glas dorinței de a le vedea. Cele două femei îi convinseră, așadar, pe Uadj Menekh și pe intendentul general să organizeze o plimbare de-o zi. Aveau să meargă în spinarea catârilor, însoțite numai de două gărzi, întrucât pe lumină împrejurimile capitalei nu erau primejdioase. Se îmbrăcară ca două doamne respectabile, ferindu-se să atragă atenția prin veșminte sau podoabe scumpe. Oricum, chipul reginei era aproape necunoscut.

Ieșiseră din palat de vreo oră, când întâia doamnă îi arătă reginei două statui noi ce străjuiau poarta orașului. Se opriră. Ankhensepamon descoperi două statui uriașe ale soțului său, înfățișat cu un trup pe care ea nu-l recunoștea. Însă cel mai mult o surprinse coroana pe care o purta monarhul în aceste reprezentări: nu dubla coroana tradițională a Pământului de Sus și Pământului de Jos, *pschent*-ul, ci pe cea a lui Osiris, numită și coroana *atef,* proprie zeului Geb. O coroană albă, cu două pene de struț înalte de-o parte și de alta și cu două coarne de berbec orizontale.

O coroană divină.

Exista însă un amănunt neobișnuit: coroana lui Geb, zeul Enneadei[42] și întâiul faraon al țării înaintea tuturor regilor, fusese un pic schimbată.

Discul lunar care de obicei apărea deasupra, între cele două pene de struț, fusese așezat direct pe capul regelui.

Ankhensepamon fu tulburată. În primul rând discul era mult mai mare decât cerea tradiția și amintea în mod periculos de cel al lui Aton. În al doilea rând, chiar și tatăl ei, Akhenaton, se înfățișase cu coroana regală, nu cu cea divină. Însă se abținu de la orice întrebare sau comentariu. Dacă însoțitoarea sa nu era o mare cunoscătoare a însemnelor și a simbolurilor regale, mai bine să nu-i atragă atenția asupra acestei ciudățenii.

Micul cortegiu își continuă drumul și ajunse la debarcader. Peste o jumătate de oră coborî, cu catâri cu tot, pe celălalt mal. Întâia doamnă a Curții se îndreptă spre un templu nou. Îi era închinat lui Khonsu, fiul lui Amon, a cărui statuie de aur o urmase pe cea a tatălui său de-a lungul fluviului în timpul Sărbătorii lui Opet. Sculptorii terminau de lustruit alte două statui colosale ce străjuiau intrarea, iar pictorii zoreau să le zugrăvească în galben, alb, ocru și roșu. Încă două reprezentări ale regelui. Inscripțiile proaspete de pe socluri spuneau că sunt imagini ale zeului. Dar, în locul capului de șoim erau trăsăturile lui Tutankhamon. Totuși, pasărea divină nu lipsea. Își întindea aripile în spatele capului regal. Imaginea tradițională fusese schimbată în favoarea monarhului.

Din nou, Ankhensepamon reuși să nu-și trădeze tulburarea. Se prefăcu a admira edificiul și intră să cerceteze basoreliefurile. Spre uimirea ei, găsi coți întregi cu imagini ale soțului ei războindu-se cu dușmanii țării. La treisprezece ani? Când? Și unde?

Poate că întâia doamnă se mira și ea. Când privirile li se încrucișară, Ankhensepamon deslușI în cea a însoțitoarei sale o umbră de îndoială, ușor zeflemitoare parcă. În orice caz, tăcerile lor spuneau multe.

— Maiestatea Ta ar dori să vadă și marele ansamblu al celor trei statui din templul lui Amon? propuse întâia doamnă.

Ankhensepamon încuviință din cap și o luă spre templul cu pricina. Trecură pe lângă capela de alabastru a lui Amenhotep I și ajunseră la templul lui Aton. Regina vru să se oprească puțin aici. O dorință îndreptățită, căci tatăl ei îl construise. Și, de altfel, nu era o vizită oficială. Iar templul părea părăsit. Niciun credincios. Niciun preot.

De cum păși înăuntru, regina încremeni. O gigantică efigie a lui Akhenaton domina sala cea mare. Cu inima bătând să-i spargă pieptul, ea privi portretul stilizat în exces și totuși mai adevărat decât natura: gura dăltuită, ochii îngustați și acel chip alungit, împietrit, vădind o dârzenie

încăpățânată. Tatăl ei. Își stăpâni lacrimile. Tatăl ei și totuși un tată ce fusese mereu absent. Își aminti în treacăt de ultimii lui ani, de nebunia mistică, de timpul pe care-l petrecea închis în odăile sale împreună cu Semenkhere, de zilele în care scria imnuri închinate lui Aton, pe care i le încredința apoi lui Panesy ca să fie recopiate în Casa Vieții. Își revăzu mama, trufașă și învăluită de mister, adâncită în ura ei, precum și propria izolare în care trăise alături de doici și de slujbașii palatului.

I se făcu un dor nespus de Meritaton. Și-ar fi dorit din tot sufletul s-o cuprindă în brațe și să-i plângă pe umăr. Însă cealaltă regină nu se afla acolo.

Pe un altar de ofrande, nisipul alb acoperise rămășițele unor jertfe arse cândva, demult. Urmele ultimelor libații îngălbeneau soclul. Printre dale creșteau ierburi, iar șopârlele alergau peste basoreliefuri.

Ankhensepamon își înghiți lacrimile și ieși din capelă. Sicomorii își răspândeau umbra răcoroasă, păsărelele cântau, iar fluturii zburau veseli. Însă decorul era funebru.

Cele două femei și gărzile se îndreptară spre templul lui Amon.

Aici vârfurile aurite ale obeliscurilor sclipeau în soare. Flamurile galbene tremurau în bătaia brizei. Femeile străbătură curtea unde faraonul se purifica înainte de-a intra în prima sală. Preoții forfoteau de colo-colo. Un servitor dădea cu mătura. Un preot înconjurat de credincioși săvârșea un sacrificiu, iar mirosul cărnii de animal și al laptelui ars umplea aerul.

Întâia doamnă își conduse stăpâna spre zidul de răsărit al capelei. Lipită de el se afla o imensă sculptură. Lui Ankhensepamon i se tăie răsuflarea. Tutankhamon stătea în picioare, între Mut și Amon, ținându-i cu familiaritate de mijloc, de parcă tustrei erau deopotrivă și luau parte cu toții la un dans câmpenesc. Pe cap purta tot coroana *atef.*

Luase locul zeului Khonsu.

Orfanul își născocise niște părinți.

Întâia doamnă îi propuse reginei să viziteze încă un templu, însă Ankhensepamon pretinse că se simțea obosită și că voia să se înapoieze la Theba.

♀

Când el o vizită la întoarcere, pe la mijlocul celei de-a treia luni a inundației, îi zâmbi triumfător, o sărută pe obraz și-i spuse:

— L-am adus pe tata înapoi.

Ea fu cât pe ce să-l întrebe dacă descoperise plăcerea în Haremul de Sud. Îndoielile despre sănătatea mintală a soțului ei o copleșiră din nou.

La cină, el îi oferi o poveste ce părea că nu se mai sfârșește, dar pe care nimeni nu îndrăznise s-o întrerupă, despre călătoria pe Marele Fluviu și despre drumul înapoi.

Trei zile mai târziu, după o întrevedere cu Ay, o înștiință că el se va muta cât de curând la Memphis.

— Dar haremul tău, îl întrebă ea pe neașteptate, unde se află?

— Oriunde mă aflu eu, răspunse el.

Pasar îi destăinuise că un etaj dintr-o aripă a palatului din Theba unde ea nu punea piciorul niciodată fusese pregătit să găzduiască vreo douăzeci de tinere din vale, din Kush și din Punt, trimise de Ay. Dar, pe numele lui Min, la ce-i folosea lui un harem?

— Mama ta ce zice despre asta?

— Că el și-a petrecut acolo vreo trei, patru nopți.

Ankhensepamon se simți jignită. Situația devenea tot mai lipsită de noimă.

A doua zi Tutankhamon porni spre Memphis cu un alai întreg de arhitecți, sculptori și scribi ai Casei Vieții din Karnak. Așadar, se pregătea să construiască alte temple și să ridice noi statui cu divinizata sa persoană. Îl luă cu el pe Pasar. Se părea că începuse să prindă gustul plecărilor și sosirilor în carul de electrum.

Ori poate socotea că în lipsa lui regina nu avea dreptul la plăcerile trupului sau ale inimii, chiar și printr-un mijlocitor. Prin urmare, Ankhensepamon rămase singură, în tovărășia lui Sati. Bătrâna doică, devenită confidentă, îi vorbea despre cobrele ei și despre înțelepciunea fără pereche a animalelor.

— Ele citesc în inima ta mai clar decât citești tu într-o carte.

Trei luni mai târziu, printr-o scrisoare trimisă anume în acest scop reginei, i se impunea să se alăture soțului său la Memphis. La început Ankhensepamon se bucură, gândindu-se c-o să-l revadă pe Pasar, însă faptul că era tratată de parcă făcea parte din mobilierul regal îi strică toată plăcerea. Ce nevoie avea Tutankhamon de ea?

— Blestemată fie regalitatea care m-a forțat să-l fac rege! îi spuse ea, aproape strigând, lui Sati, când rămaseră singure pe seară.

— Sora ta ducea alături de Semenkhere o viață mult mai tihnită și tot a plecat, observă doica.

— Dar eu nu pot să plec! Cum să plec? Și unde?

— Haide să vedem ce-o să fie și la Memphis, zise Sati punându-și mâna pe umărul celei pe care o știa de mic copil și a cărei poveste o cunoștea mai bine decât oricine.

Ankhensepamon începu să plângă.

— Îmi ești ca o mamă, șopti.

Doica o cuprinse în brațe.

După ce-și șterse lacrimile, Ankhensepamon îl chemă la ea pe Thutu ca să afle mai multe despre amestecul ciudat de imagini ale divinităților și ale regelui, pentru care nimeni nu era pregătit. Vizirul se arătă împăciuitor:

— Maiestatea Sa este pătrunsă de natura divină a persoanei sale și e convins că sarcina de a repune în drepturi vechile culte nu suferă amânare. De aceea își dă toată silința pentru a readuce în regat prezența divinităților.

Pricepând din privirea reginei că răspunsul n-o mulțumea, adăugă prudent:

— Uneori mi se pare că regăsesc la Maiestatea Sa râvna fără pereche a răposatului său frate, regele Akhenaton.

Vizirul nu putea spune mai mult. Tutankhamon era atins, așa cum bănuise și ea, de aceeași pasiune religioasă ca și tatăl ei.

— Ce părere are regentul despre asta? întrebă Ankhensepamon.

— Cred că nu greșesc când spun că se bucură nespus de armonia din regat, pe care lucrările regelui o sporesc.

Cu alte cuvinte, clerul era încântat de această activitate nestăvilită, iar regentul, ce avusese nenumărate pricini de îngrijorare în ultimele luni, se socotea acum mulțumit.

— Dar Horemheb?

Un licăr se aprinse în ochii vizirului:

— Locotenentul regelui speră că armonia țării se va răsfrânge și asupra trupelor sale.

Mai clar spus, găsea că treburile armatei nu mergeau la fel de bine ca ale preoților.

Ankhensepamon își lăsă capul în piept, ca să-și arate încuviințarea, dar și ca să-l cruțe pe vizir. Să trăiești într-o lume închipuită, își zise ea tulburată, e tot o formă de a-ți duce viața. Încercă acest sentiment cu o intensitate copleșitoare. Toată lumea vedea și înțelegea delirul soțului ei. Și toată lumea începea să se obișnuiască deoarece el era regele și isprăvile lui născute din râvnă religioasă îi măguleau din cale-afară pe preoți.

Asta ținuse șaptesprezece ani la tatăl ei. Oare la Tutankhamon cât va dura?

♀ Capitolul 27

SCHIȚE DE FILOSOFIE BOTANICĂ LA APROPIEREA UNEI FURTUNI

— Le iau pe surorile mele la Memphis, rosti Ankhensepamon, vorbind parcă de una singură.

Nici măcar nu știa cui se adresa. Doamnelor de la Curte? Mai-marii garderobei? Nimeni n-ar fi putut să rostească vreun cuvânt de împotrivire, oricât de neînsemnat. Uadj Menekh nu reușise cu niciun chip să-l găsească pe Thutu. Horemheb se afla la Memphis împreună cu regele. Ay plecase într-o călătorie de câteva zile la Akhmim. În orice caz, era o problemă ce ținea numai de autoritatea ei. Așa că le rugă pe doici să binevoiască a pregăti cuferele prințeselor pentru drumul de a doua zi.

Nu-și putea lăsa cele trei surori mai mici să lâncezească în indiferența și nebunia palatului din Theba. Dar oare palatul din Memphis va fi mai bun? se întrebă ea.

În dimineața următoare, prințesele, sporovăind bucuroase la gândul unei plecări, ba încă și mai bine, al unei mutări, urcară alături de sora lor la bordul *Înțelepciunii lui Horus.* O altă corabie ducea cuferele reginei și ale prințeselor, precum și pe unii slujbași regali, chemați și ei degrabă la Memphis.

În fapt, când regina, surorile sale și suita lor urcau pe vas, Thutu și Horemheb stăteau de vorbă în grădinile palatului, departe de urechile curioase. Și unul, și altul tocmai ce primiseră același înscris ce-l ridica pe Pentju la rangul de înalt demnitar însărcinat cu corespondența străină. Altfel spus, însărcinat cu relațiile cu aliații ale regatului. O slujbă dintre cele mai importante.

După josnicele-i mărturisiri, făcute cu aproape patru ani în urmă, Pentju fusese decăzut la rangul mărunt de mai-mare al arhivelor regale, la care Semenkhere îl condamnase din mărinimie. Dar iată că otrăvitorul ieșea iarăși la lumină. Și parcă ferindu-se să dea vreo lămurire despre asta, Ay plecase numaidecât spre Akhmim.

— Ce crezi că înseamnă această repunere în drepturi? întrebă Thutu. Mie mi se pare că aduce a viclenie. Și, dacă nu mă înșel, nu prevestește nimic bun. Adu-ți aminte că atunci când am discutat cu Ay, după isprava de la Sais, l-am silit să accepte procesul lui Api-hetep, deși el nu voia cu niciun chip. L-am amenințat atunci că voi pune să fie arestat pentru otrăvirea lui Akhenaton și a lui Semenkhere și am pomenit, în chip nesăbuit, de mărturisirile lui Pentju. Iar acesta a devenit pentru el o sabie atârnată deasupra capului. Ay nu putea să rabde așa ceva. Însăși existența lui Pentju și riscul dezvăluirilor lui îi îngrădeau libertatea de a lua anumite hotărâri. Ca atare, l-a ademenit cu șiretenie și, ridicându-l în rang, l-a câștigat, trup și suflet, de partea sa. Pentju se credea căzut în dizgrație pe veci. Și iată-l redevenind un om puternic și respectat. Nu-și va trăda niciodată binefăcătorul. De-acum gura i-a fost pecetluită, pricepi? Nu-l vom mai putea amenința pe Ay cu mărturisirile lui Pentju.

Thutu mai chibzui o vreme și încuviință din cap. Interpretarea era corectă și limpede. Dar supărătoare.

Generalul părea îngândurat.

— De fapt…, zise el.

Thutu aștepta urmarea.

— De fapt, reîncepu Horemheb, poate că noi am greșit executându-l pe Api-hetep. Ar fi trebuit să ne prefacem că l-am trimis la moarte și să-l ținem într-o ascunzătoare secretă.

Sugestia era neașteptată. Vizirul se încruntă, nedumerit.

— Nu știu dacă Api-hetep ne-a spus tot, continuă Horemheb. Ceva mă îndeamnă să cred că Ay nu numai că i-a făgăduit rangul de vizir, ci l-a și încurajat să pună stăpânire pe Memphis și pe Pământul de Jos.

Thutu meditä la bănuiala generalului. Apoi clătină din cap. Vasăzică regentul încercase să distrugă unitatea regatului pentru a-l devora mai ușor!

— Acesta e adevăratul motiv, spuse Horemheb, pentru care, odată ce Api-hetep a dat greș, Ay i-a ordonat lui Nakhtmin să-l ucidă pe loc și s-a împotrivit cu atâta îndârjire judecării sale. Toată treaba asta are rădăcini mai adânci. Dacă Api-hetep ar mai fi fost în viață, l-am fi putut face să vorbească. Să dezbini regatul e o crimă cu mult mai gravă decât complicitatea cu un stăpân de provincie răzvrătit și niște promisiuni nesăbuite. Acum am fi putut să-l judecăm pe Ay.

Generalul vântură cu putere apărătoarea de muște cu mâner de fildeș ca să alunge insectele obraznice.

— Și să-l executăm, adăugă el.

Încă o dată, Thutu realiză cât de mult îl ura Horemheb pe socrul său. Generalul își continuă explicațiile:

— Ay este, la drept vorbind, stăpân peste Egiptul de Sus. Cu atât mai mult cu cât l-a convins pe rege să-l numească pe Huy vicerege în Kush. Dar asta nu-i de-ajuns ca să preia puterea. Are nevoie și de sprijinul Pământului de Jos, în primul rând al Memphisului. Însă la comanda garnizoanei din acest oraș mă aflu eu. Sunt forța potrivnică de care se teme Ay.

Oricât ar fi fost el de vizir, Thutu scăpase din vedere acest aspect.

— Iată de ce nu crâcnește când regele cheltuiește fără măsură la Memphis și în întregul ținut și nici când înalță cu nemiluita statui ale lui Ptah, după ce a umplut regatul cu statui ale lui Amon. Ca să-și atragă bunăvoința lui Nefertep și a nobililor din Memphis și din Pământul de Jos. A câștigat deja sprijinul deplin al marelui preot al lui Amon, dar nu și pe cel al marelui preot al lui Ptah.

Thutu se întreba în ce fel putea fi oprită această mașinărie demonică.

— Adică în toate aceste luni ne-a adormit atenția lăsându-ne să credem că se supune voinței noastre. Apoi, deodată, ne lipsește de o armă importantă: mărturisirile lui Pentju. Trebuie să recunoaștem că a lucrat cu mare măiestrie.

— Asta înseamnă că se pregătește să treacă la fapte mari, observă Horemheb.

— Dar la ce râvnește?

— La tron. Tu ce crezi?

— Dar tronul este ocupat de rege, nu?

Generalul Horemheb îi aruncă vizirului o privire zeflemitoare.

— A fost ocupat și de Akhenaton, și de Semenkhere.

Cu alte cuvinte, Tutankhamon risca să-i urmeze în mormânt înainte de vreme. Crima își reintra în drepturi. În colțul gurii lui Thutu se ivi o cută amară.

— Nu curând, adăugă Horemheb, luând-o înaintea întrebării vizirului. Asta ar semăna dezordine în țară și ar fi primejdios pentru el. Deocamdată a obținut ce-a vrut. Ne-a făcut să lucrăm pentru el…

Un zâmbet ușor subție buzele lui Horemheb. Thutu aștepta o lămurire:

— Regele copleșește cu favoruri preoțimea și reușește să aducă liniștea pe care Ay n-ar fi putut s-o obțină decât cu prețul unor tratative nesfârșite și anevoioase. Pentru regent, Tutankhamon e un soi de înalt demnitar ce se

îngrijește de culte. Iar eu am readus unitatea armatei și am pus-o pe picioare, ca să fie gata oricând de război. Țara prezintă toate aparențele armoniei și bunăstării.

— Doar aparențele?

— Dările sunt prea mari. Există riscul să apară oricând noi tulburări.

— Ce putem face?

— Să rămânem vigilenți. În locul tău, nu m-aș încrede în acest Usermon, proaspătul favorit al lui Ay.

Thutu băgase și el de seamă, așa că încuviință.

— Au plecat împreună la Akhmim, adăugă generalul. Numai zeii știu ce pun la cale acolo.

O dată în plus, acea oboseală nelămurită, vecină cu sila, îl cuprinse pe Thutu.

Când ajunse la ușa odăii sale de lucru îl găsi pe Uadj Menekh, mâhnit, în tovărășia lui Panesy, marele preot al cultului părăsit al lui Aton. Surprins, vizirul schimbă câteva cuvinte curtenitoare cu marele preot.

— Putem sta puțin de vorbă, vizire?

Thutu îl pofti să intre, îi aduse aproape un jilț, apoi se așeză. Cei doi bărbați se priviră o clipă.

— I-am trimis regentului două scrisori, zise într-un târziu Panesy. Nu mi-a răspuns.

Thutu ghici deja cum stăteau lucrurile.

— I-am scris regelui, adăugă Panesy. Au trecut de atunci două luni. N-am primit nici de la el vreun răspuns. Așa că am venit la tine. Preoții mei și cu mine nu mai avem ce mânca. Trăim din mila câtorva credincioși.

Vreme de șaptesprezece ani, marele preot fusese soarele Curții și al regatului. Sub domnia lui Semenkhere, se îngrijise ca toți marii preoți din țară să se adune laolaltă, ceea ce însemnase începutul împăcării. Acum se uita la Thutu cu aceeași seninătate de odinioară. Lipsa de recunoștință a regentului, ușurința cu care acesta se înstrăinase de cultul lui Aton, tăcerile regelui, toate astea nu păreau să-i pricinuiască vreo amărăciune. Doar un surâs puțin trist.

— Trebuie să mă duc să cer ajutor de la marele preot al lui Amon? El o duce bine acum.

Thutu clătină din cap. Își chemă secretarul și-i porunci să ia grâu din rezervele Thebei, să cumpere zece vite grase, douăzeci de oi, urcioare cu

vin și să le încarce pe corabia viziratului care-l va însoți pe marele preot înapoi la Akhetaton.

Panesy încuviință din cap. Îi mulțumi vizirului și-i spuse:

— Aton există, totuși. Nu-i drept să îndure umilințe.

— Nu, răspunse Thutu. Nu-i drept ca vrajba dintre oameni să se întindă și asupra zeilor. Scrie-mi ori de câte ori ceilalți nu-ți răspund. Cât timp mă voi afla în această slujbă, vei căpăta răspuns de la mine.

La ultimele cuvinte ale vizirului, marele preot înălță nedumerit din sprâncene, dar se abținu să pună întrebări.

După ce Panesy plecă, Thutu se așeză și se întrebă ce credeau zeii despre toate astea.

♀

De cealaltă parte a Marelui Fluviu, marele preot Humose ieși din vila sa și, urmat de secretar, porni spre Casa Vieții de pe lângă templul lui Amon. Își lăsă privirea să alunece peste siluetele celor două slugi ce întindeau rufe la uscat în curtea din spate și intră în prima dintre sălile scribilor. Aceștia ridicară ochii și-i urară o zi fericită. Humose le întoarse urările. Apoi se apropie de unul dintre ei, Uab-Merut, „Dragoste pură”, și se aplecă spre el.

— Frate, putem schimba o vorbă?

Uab-Merut se ridică numaidecât în picioare. Era un tânăr de douăzeci și șapte de ani, cu privirea pătrunzătoare și un chip pe care meditația adâncă săpase cute timpurii.

— E o cinste pentru mine, mare preot.

Își puse tăblița de scris jos, își astupă călimara și, așezându-și calamusul după ureche, îl urmă pe marele preot în grădină. Humose se uită o clipă la el, de parcă-l măsura, după care schiță un zâmbet și-i spuse:

— Uab-Merut, am fost însărcinat să-ți transmit prețuirea Maiestății Sale pentru sârguința și inteligența cu care l-ai sfătuit în alegerile sale și te-ai făcut tălmaciul său pe lângă sculptori și pictori.

Uab-Merut își plecă adânc fruntea.

— Tu m-ai ales, mare preot, și-ți sunt îndatorat pentru asemenea onoare.

— Regele m-a însărcinat să-ți înmânez acest inel, ca semn al prețuirii sale.

Scribul luă bijuteria în căușul palmei: un inel de aur cu un scarabeu de aur emailat cu roșu, simbol al Ființei și al Devenirii, adică al Veșnicei Întoarceri. Apoi își ațintи privirea-i sfredelitoare asupra lui Humose.

— Ție ți se cuvine un obiect atât de splendid, mare preot.

— Eu am fost deja răsplătit, răspunse acesta.

Expresia marelui preot era cea a unui om care mai are ceva de spus, iar scribul avea destulă experiență ca să-și dea seama. Așa că așteptă.

— Ai văzut statuile comandate de rege? reîncepu marele preot.

— M-am dus de mai multe ori la atelierele sculptorilor ca să-i îndrum în măsura în care mi-au îngăduit umilele mele cunoștințe. Dar nu le-am văzut așezate la locul lor, în afara celei din templul lui Khonsu și a marii triade din templul lui Amon, bineînțeles.

Humose încuviință din cap.

— Și nu ți s-a părut că există cam multe coroane *atef*?

Iată deci care era subiectul discuției. Uab-Merut se așteptase la asta.

— E o coroană rezervată zeilor, îi aminti marele preot. Lui Geb, mai ales.

— Într-adevăr, aceasta e regula, recunoscu scribul.

— Am numărat opt efigii ale regelui purtând coroana *atef.*

— Așa a cerut suveranul.

Vasăzică, băiatul ăsta de treisprezece ani se crede zeu, gândi Humose. Fusese atins de aceeași nebunie a grandorii ca fratele său Akhenaton. Prin comparație cu el, Semenkhere se dovedise un munte de modestie! Și cine ar fi săvârșit imprudența să-i amintească de convenințe? Humose oftă.

— I-ai arătat greșeala?

— N-aș fi avut cum să n-o fac, mare preot. Schițele mele pentru triadă cuprindeau un *pschent.* Regele le-a corectat cu mâna lui, desenând o coroană *atef.* La fel, continuă Uab-Merut, desenul pe care sculptorul l-a propus pentru triadă îi înfățișa pe zeul Amon și pe zeița Mut ținându-și câte o mână pe umărul regelui. Însă regele l-a respins și a impus imaginea pe care-am văzut-o.

— E aproape necuviincioasă, spuse Humose. Ai zice că monarhul le conduce pe divinități.

— Tot regele i-a cerut sculptorului să-i facă zeului un chip cât mai asemănător cu al său.

Îndrăzneala aduce a blasfemie.

— Va trebui să ne împotrivim cu mai multă hotărâre folosirii peste măsură a coroanei *atef,* grăi Humose. Sculpturile sunt menite slăvirii zeilor, nu doar a persoanei regale.

— Atunci, trebuie ca un astfel de ordin să ajungă la Memphis, zise Uab-Merut. Regele a plecat acolo pentru o vreme. Și a luat cu sine desenele statuilor și basoreliefurilor făurite pentru el aici.

— Adică riscăm să găsim o puzderie de coroane *atef* și în regiunea Memphisului.

— I-ai putea atrage atenția marelui preot Nefertep. Însă Maiestatea Sa are multă voință.

Cu alte cuvinte, e încăpățânat. Humose își trecu palma peste țeasta rasă, neliniștit.

— Așa că va trebui să-i atragi atenția chiar regentului, adăugă Uab-Merut.

La cotitura unei alei, cei doi bărbați se întâlniră cu Udj-Buto, „scribul-grădinar", ce ținea în mână un fir de izmă. Se înclină respectuos în fața marelui preot și-i oferi un zâmbet îngândurat.

— Ce crezi tu despre noile statui ce împodobesc templele noastre? îl întrebă Humose.

— Că sunt splendide, mare preot, și că dovedesc renașterea cultului nostru. Am observat îndeosebi o evlavie crescândă la Maiestatea Sa, regele.

Fraza era întoarsă cu dibăcie, gândi Humose, care cunoștea finețea lui Udj-Buto. Îl iscodi din priviri pe scribul-grădinar, pe buzele căruia dădea să înflorească un zâmbet șovăielnic. Uab-Merub râdea în barbă. Tustrei se gândeau la același lucru fără să-l rostească.

— Nu e minunat că stăpânul Celor Două Pământuri se identifică atât de strâns cu Khonsu? adăugă într-un târziu Udj-Buto. Până la coroana *atef*!

Bărbații schimbară priviri cu subînțeles.

— Studiul plantelor…, începu Udj-Buto.

Însă nu-și încheie fraza, temându-se să nu pară prețios.

— Studiul plantelor? întrebă Humose.

— Studiul plantelor, mare preot, arată că, dacă un vlăstar crescut dintr-o sămânță e slab, se întâmplă ca semințele din același spic să fie, și ele, slabe.

Un mod foarte nimerit de a spune că Tutankhamon începea să pună tot atâtea probleme ca Akhenaton.

Humose făcu un gest de nerăbdare.

— Uab-Merut are dreptate. Trebuie să-l previn pe regent.

Hotărât lucru, norii se adunau în zare, așa cum se întâmpla adesea la începutul anotimpului inundației. Totuși, acum era anotimpul secerișului.

♀ Capitolul 28

SĂMÂNȚA DIVINĂ

Sosind la palatul din Memphis și intrând în odăile sale, Ankhensepamon rămase uluită: aproape că n-aveai loc să te miști, într-atât erau de ticsite cu mobile și statui. Paturi, jilțuri, mese, cufere, draperii, piei de panteră, statui din aur, din lemn, din piatră, mai toate înfățișându-l pe Tutankhamon în chip de Osiris, de Khonsu, de Ptah.

Regina observă că nicio statuie n-o reprezenta pe ea. Însă ea nu era zeiță.

Oricât de mari erau odăile, nu exista loc nici măcar pentru cuferele aduse de la Theba. Ținând în mâini coșul cu cobre, pe care zarva le făcuse să devină neliniștite, Sati izbucni într-un râs nebun. Întâia doamnă a Curții își înăbuși un zâmbet. Mai-marea garderobei era descumpănită. Și ceilalți erau cu totul năuciți de sumedenia de obiecte îngrămădite laolaltă care ar fi putut împodobi două, dacă nu chiar trei palate.

— O adevărată magazie de mobile!

— Unde e regele? strigă Ankhensepamon.

Întâia doamnă plecă numaidecât să-l caute pe Uadj Menekh, care le condusese până la odăile regale.

Cele trei prințese mai mici și doicile ieșiră pe terasa ce domina Marele Fluviu, așteptând să se găsească o rezolvare pentru grămezile de lucruri prețioase. Ankhensepamon cercetă mobilierul. Stilul îi era necunoscut. Bogăția întrecea tot ce văzuse ea vreodată, chiar și la Akhetaton unde Akhenaton făcuse risipă de comori. Nu găseai decât abanos incrustat cu fildeș, cedru incrustat cu aur și argint, foițe de electrum și aur, vase de alabastru și lămpi cu forme complicate, capete și labe de leu, de bivol sau de hipopotam sculptate în toate colțurile posibile, la căpătâiul paturilor, pe brațele jilțurilor, pe picioarele mobilelor… Patru jilțuri erau decorate pe spătar și brațe cu imagini elaborate, făcute din aur, nestemate și pastă de sticlă de diferite culori: regele împreună cu regina care îi întindea o floare de lotus sau regele la vânătoare, străpungând cu lancea un crocodil. Pure născociri: el îi oferise ei cândva, și doar o singură dată, flori de lotus. Cât despre scenele de vânătoare… Ankhensepamon ridică din umeri.

Se gândi la basoreliefurile și decorațiunile asemănătoare cu care tatăl ei umpluse palatele și templele, când se despărțise de Nefertiti și, retras în

casa lui, renunțase de o bună bucată de vreme să mai meargă la vânătoare.

Uadj Menekh veni într-un suflet. Vădit încurcat, îi explică reginei că Maiestatea Sa plecase din zori pentru a asista la inaugurarea unui templu al lui Ptah și nu se va întoarce decât seara.

Alte coroane *atef,* negreșit, își zise Ankhensepamon.

Îndată ce monarhul se va înapoia, o asigură întâiul șambelan, o să-l înștiințeze despre sosirea reginei și a prințeselor.

— Până atunci, zise Ankhensepamon, trimite-ne câteva slugi să mute mobilele ca să ne putem instala și noi.

— Să mute mobilele? repetă șambelanul, îngrijorat. Dar sunt comori făurite, la porunca Maiestății Sale, de cei mai buni meșteri din Memphis, iar altele i-au fost trimise din Kush de către vicerege…

— Nu mă îndoiesc. Însă nu pot să le țin pe toate în odăile mele.

Necăjit, Uadj Menekh se supuse. Slugile veniră și începură să care mobilele în sala cea mare de la etaj. Ankhensepamon păstră doar o statuie a regelui, stând într-o luntre, cu lancea în mână, gata să străpungă un monstru oarecare. Apoi hotărî să ia o gustare înainte de a se odihni.

Slugile aduseră tăvi cu salate, bucăți de pasăre fripte, plăcinte și fructe.

Tocmai când Ankhensepamon se pregătea să iasă pe terasă ca să mănânce în tovărășia lui Sati, izbucniră niște țipete de groază.

C-un aer nepăsător, un leu tocmai intrase în odaia învecinată cu cea a reginei, unde mai-marea garderobei înșira veșmintele Maiestății Sale, și se uita la ea cu mirare. Mai mult moartă decât vie, femeia fu cât pe ce să se prăbușească leșinată, însă una dintre slujitoare o prinse la timp. Fiara adulmecă veșmintele și le privi cercetător pe doici, atrase de strigăte și încremenite de frică. După leu, urmă un leopard, pășind la fel de mândru și disprețuitor. Cele două feline trecură în odaia lui Ankhensepamon. Sati rămase nemișcată, la pândă, cu ochii spre coșul cobrelor. Regina făcu ochii mari.

Alte ciudățenii, se gândi ea. Dacă fiarele astea se plimbă în libertate înseamnă că fie sunt ghiftuite, fie că agresivitatea le-a fost amorțită cu pudră de mac.

Doicile, întâia doamnă a Curții, mai-marea garderobei, gâtuite toate de spaimă, o priveau, prin ușa deschisă, pe regină înfruntând animalele.

Dar de unde veniseră?

Ankhensepamon își aminti că fiarele îți citesc în inimă: așa îi spusese Sati. Vom vedea. Le aruncă două bucăți de carne friptă. Leul și leopardul le

înghițiră numaidecât, pe nemestecate, privind-o cu gravitate și așteptară urmarea.

— Restul e pentru mine, le spuse ea.

Fără îndoială, animalele înțeleseseră căci după o clipă se tolăniră la picioarele reginei, observând-o cum mănâncă. La celălalt capăt al terasei, cele trei prințese nu-și luau ochii de la spectacol, neîndrăznind nici să se miște, nici să vorbească.

— Aș vrea să beau puțin vin, le ceru regina slugilor înspăimântate.

Apoi mângâie spinarea leului. Acesta își coborî pleoapele și ridică botul spre ea. Slugile îi aduseră reginei vin, având grijă ca fiarele să nu le înhațe de picior când trecură pe lângă ele.

— De unde au venit? întrebă Ankhensepamon.

Răspunsul îl primi de la un bărbat ce dădu buzna, gâfâind, pe terasă.

— Maiestate…, abia îngăimă el, când zări fiarele. Iertați-mă… Au fugit din menajerie.

Setepenre îndrăzni să se apropie de leu și se aplecă pentru a-l vedea mai bine. Felina întoarse capul ca s-o privească. Înfruntarea dintre fiară și prințesa cu sânge regal ținu foarte puțin. Prima își recunoscu stăpâna și se îndreptă spre ea.

— Nu mă deranjează, zise regina către îngrijitor. Ce se mai află în menajerie?

— Două girafe, Maiestate. Doi elefanți. Și un rinocer.

Ankhensepamon se întrebă dacă nu se găseau și niscaiva oameni.

— Voi merge să le văd.

Coroane *atef.* Un harem. Mobile cu nemiluita. O menajerie.

Cu același pas molatic, leul și leopardul porniră în urma îngrijitorului.

♀

Tutankhamon se întoarse câteva zile mai târziu. Între timp, condusă de Uadj Menekh, Ankhensepamon avusese răgazul de a vizita palatul. Era plin de mobile aidoma celor pe care le găsise în odăile ei. La fel stăteau lucrurile și în harem, după cum putuse să-și dea seama regina, aruncând în treacăt o privire. Refuzase să-i fie prezentate tinerele, pe care le auzea pălăvrăgind într-o atmosferă încărcată de parfumuri ce se revărsau până pe culoare.

Al doilea șambelan veni s-o înștiințeze că Maiestatea Sa sosise. Soții se întâlniră în uriașa sală cu tavanul sprijinit de coloane în formă de lotus de la parter. Nu se văzuseră de mai bine de trei luni. El arboră un zâmbet și se îndreptă spre ea cu mersul lui vădit nesigur, sprijinindu-se în baston.

Exercițiile lui Seferhor nu folosiseră aproape la nimic. Ori poate nu fuseseră făcute suficient timp. Regele părea fericit s-o revadă și îi dădu un sărut pe obraz, frățesc și copilăros.

Pasar rămăsese mai în spate, împreună cu purtătorii de evantai, cu mai-marele garderobei și cu primii doi ofițeri din suita regală. Se purta cu reținere pentru a nu încălca protocolul. În plus, vreo douăzeci de persoane asistau la întâlnirea regalilor soți. Însă chipul băiatului îi trăda îndeajuns emoția.

Cu ochi strălucitori, monarhul îi explică soției sale că, în cursul aceleiași călătorii, coborâse până la Busiris ca să inaugureze un nou templu al lui Osiris și Isis. Regina nu se îndoia că Osiris avea trăsăturile lui Tutankhamon și se întrebă de ce fusese chemată atât de în grabă la Memphis.

— Din ce pricină mobilele tale se află în sala cea mare? se miră el. Nu-ți plac?

— Sunt foarte frumoase. Dar am nevoie de loc pentru a mă mișca prin odăi.

— Au fost lucrate din porunca mea, respectându-mi-se sfaturile, în atelierele regale, cu tributurile pe care mi le-a trimis Huy.

Și, negreșit, cu sacii de pudră de aur pe care i-a trimis tot viceregele, gândi ea.

— Dar statuile? întrebă el, cu tristețe.

— Sunt splendide, dar nu cred c-aș putea trăi cu câte un portret al soțului meu la fiecare zece pași. Am păstrat sculptura care te înfățișează stând în picioare într-o barcă.

El arboră iar veșnica mască de nedescifrat. Cu siguranță se simțea jignit.

— O să le dăruiesc templelor, hotărî el.

După care porunci să se servească cina în sala de la parter. Așadar, va fi o masă fastuoasă, cu o mulțime de slujitori forfotind în jur. Ea îi mărturisi că ar prefera o cină restrânsă, la etaj, împreună cu Pasar și cu prințesele și cu cât mai puține slugi în preajmă. Când Ankhensepamon pomeni de prințese, Tutankhamon nu vădi niciun interes deosebit.

Le privi însă cu bunăvoință când se întâlni cu ele, le îmbrățișă și le întrebă ce mai fac, fără a părea că ascultă răspunsurile. Apoi se așeză la masă și toată lumea îl imită.

Fără să stea pe gânduri se apucă să povestească despre templul lui Ptah reconstruit din porunca sa și mai ales despre statuile ridicate acolo, apoi

despre ceremoniile și sărbătorile desfășurate cu acel prilej. La un moment dat, observă că Ankhensepamon își lăsa gândurile să-i zboare aiurea.

— Mă asculți? o întrebă.

— Câteodată, răspunse ea tăios. Ești rege. Însă regatul înseamnă și altceva decât temple și statui.

El se arătă surprins.

— Religia e temelia autorității regale, fără de care n-ar exista niciun regat. Iar regele e chezașul puterii divine, nu știai? El e întruparea zeului pe pământ.

Ankhensepamon încremeni de uimire.

— Avem niște ținuturi de cârmuit.

— Există un viceregent care se ocupă de asta. Misiunea mea e să răspândesc autoritatea divinului meu tată în întregul regat. Am readus pacea în sufletele Celor Două Pământuri.

Și începu o altă cuvântare despre opera pe care mult iubitul său frate Semenkhere n-avusese timp s-o ducă până la capăt.

— De altfel, va trebui să mă îngrijesc să i se aducă cinstirea pe care rămășițele sale pământești o merită.

Ea se întrebă câtă cinstire mai merita acest rege care de-abia dacă apucase să domnească. Ori o fi vorba despre o palmă dată celui care l-a otrăvit?

Prințesele ascultau cu gura căscată. Pasar nu scotea un cuvânt. După câteva clipe de tăcere, Tutankhamon întrebă:

— Dar voi doi încă n-ați făcut un copil?

Dumicații pe care Ankhensepamon și Pasar îi mestecau deveniră ca plumbul între dinții lor. Amândoi se uitară la Tutankhamon, nevenindu-le a-și crede urechilor. Cu toate acestea, el le zâmbea, fără pic de răutate.

— Eu am făcut doi, îi anunță el.

Ankhensepamon înghiți cu greu.

— Două dintre concubinele mele mi-au mărturisit că sunt însărcinate cu mine. Copiii din sămânța divină se vor naște peste șapte luni. Supraveghetoarea haremului m-a asigurat că așa este.

Privi pe Pasar cu aceeași bunăvoință, falsă sau adevărată, nimeni nu putea spune. Cele trei prințese nu mai reușeau să rostească niciun cuvânt.

Ankhensepamon se sili să spună:

— Le doresc naștere ușoară și viață lungă și îmbelșugată.

Din fericire, cina se sfârși. Regele se ridică și porni spre odăile sale. Odată ajunsă în camera sa, Ankhensepamon se întoarse spre Pasar:

— Și-a pierdut mințile! Sămânța divină, într-adevăr!

♀ Capitolul 29

NICIUN OM N-A ÎMPIEDICAT VREODATĂ NOAPTEA SĂ COBOARE

Săptămânile treceau. Și, cum se întâmplă adesea, simpla succesiune a zilelor și nopților îl îndeamnă pe om să presupună că, întrucât s-a aflat pe pământ în ajun, se va afla și-n ziua următoare. Că poate aceasta va fi mai bună. Sau că, oricum, ce-a îndurat deja ar putea îndura încă o dată fără să-și pună viața în primejdie.

Pe tot cuprinsul regatului, fiecare om se străduia să uite dictonul care spune că un fruct se coace într-o lună și putrezește în trei zile.

În aparență, nimic nu se schimbase cu excepția chiar a aparențelor.

Așa se face că, într-o dimineață, prezența lui Shabaka în palat le dovedi tuturor că regentul se înapoiase la Theba. Tuturor, mai puțin vizirului Thutu. Acesta plecase spre celălalt mal, însoțit de fiul său mai mare, ce împlinise șaisprezece ani, de secretarul său și de unul dintre cei mai pricepuți arhitecți funerari din capitală, pentru a face ceea ce orice om înțelept trebuia să facă la vârsta maturității: să-și aleagă un loc pentru mormânt și să-l pregătească. Trebuia să fie destul de mare, astfel încât întreaga familie să se poată reuni acolo pentru vecie. Odată locul ales, se va săpa cripta, apoi, cu sfatul scribilor, se vor hotărî inscripțiile și desenele ce-o vor împodobi, muncă migăloasă care va dura luni bune.

Thutu nu simțea niciun pic de tristețe. Tatăl său și tatăl tatălui său făcuseră la fel, ca și toți bărbații pe care-i cunoștea. Ultimele luni petrecute la cârma viziratului îi dezvăluiseră imaginea clară a întregii sale vieți, așa cum de pe acoperișul unui templu descoperi, în lumina soarelui orbitor, esplanada. Regele pe care-l slujea era al treilea în decurs de șase ani. Pentru niciunul dintre cei doi predecesori ai săi nu-și cruțase forțele. Le închinase tot ce-avea mintea sa mai bun și-acum vedea dispărând rodul trudei sale.

Observase rătăcirile născute din dorința de putere și și-o înfrânase pe-a lui. Iar în tot acest răstimp, umbrele se lungeau pe esplanadă. Niciun om n-a

împiedicat vreodată noaptea să coboare.

Mai devreme sau mai târziu, în luptele necontenite ce se duceau în palat, va sfârși ca victimă sau căzut în dizgrație. Nu se temea de moarte, ci de otravă. Doar animalele vătămătoare piereau otrăvite. Iar el era prea mândru ca să sfârșească asemenea unui șobolan sau disprețuit ca un trădător.

Îi explică fiului său:

— N-a rămas nimic din osteneala pe care mi-am dat-o pentru Akhenaton. Numele lui e acoperit de rușine, amintirea sa e ștearsă, cultul său interzis, iar orașul pe care l-a clădit e părăsit pe zi ce trece. Îmi pusesem toate speranțele în Semenkhere. Domnia lui a fost însă prea scurtă pentru a lăsa urme.

— Dar Tutankhamon? întrebă băiatul. E tânăr, va avea vreme să…

— Nu știu ce se va alege de strădaniile mele, însă mă tem că nu le voi vedea concretizate.

Întoarseră spatele muntelui roșiatic și se îndreptară spre animalele pe care veniseră călare până acolo, niște măgari ce pășteau liniștiți firele răzlețe de iarbă. Secretarul și arhitectul îi urmau la oarecare distanță.

— De ce?

— Forțe prea puternice se înfruntă încă o dată. Mai bine să nu te amesteci între niște elefanți care se luptă.

— Ce forțe?

Însă secretarul și arhitectul se apropiară, și Thutu îi făcu semn fiului său că vor continua discuția mai târziu.

A doua zi, regentul îi adună laolaltă pe toți înalții demnitari ai regatului. Sau aproape pe toți. Viceregentul Horemheb nu se afla printre ei. În afară de vizir, erau de față Maya, Mahu, Pentju și noul favorit, Usermon. Spre marea sa surpriză, vizirul îl văzu și pe Nakhtmin. Ce căuta acolo generalul însărcinat cu paza hotarelor?

Lui Thutu îi sări în ochi un lucru: în afară de Maya și Mahu, pe care-i putea socoti nepărtinitori, Ay strânsese în jurul lui „banda Pământului de Sus”, cum era numită în șoaptă pe culoare. Nakhtmin era vărul lui Ay, iar Usermon era vlăstarul unei familii de vază din Pământul de Sus și nepotul lui Huy, alt nobil din Pământul de Sus, acum vicerege al Țării Kush. Iar Pentju era noul său câine credincios. După cum prevăzuse Horemheb, stăpânul din Akhmim se pregătea să treacă la fapte.

Iar această adunare avea loc tocmai în lipsa lui Horemheb, stăpânul din Memphis, considerat, la rândul său, conducătorul Pământului de Jos. Care

ar putea fi scopul? se întrebă Thutu.

Pentru întâia oară de la căderea în dizgrație a fostului medic, Thutu se întâlnea cu Pentju altfel decât întâmplător. Cei doi bărbați schimbară vorbe de salut curtenitoare, dar fără prea mare zel. Tot pentru întâia oară îl revedea și pe Nakhtmin, după noaptea când îl arestase în vila lui Api-hetep din Sais și-l demisese. Însă saluturile dintre ei se dovediră mult mai reci.

— V-am chemat aici, începu Ay, ca să vă aduc la cunoștință hotărârile pe care le-am luat în cele câteva zile cât am stat la Akhmim și-am chibzuit. Uneori e bine, observă el cu un zâmbet ușor, să te rupi de lume și să te depărtezi puțin de toate.

Își plimbă privirea peste chipurile ascultătorilor săi, cu un aer mulțumit.

— Am hotărât să-l numesc pe generalul Nakhtmin mare intendent al gărzilor regatului.

Mahu își compuse o expresie senină.

— Generalul Nakhtmin, continuă Ay, e un om cu multă experiență și foarte respectat de întreaga armată din nordul până-n sudul Celor Două Pământuri. Devotamentul său s-a dovedit un ajutor prețios pentru restabilirea armoniei după moartea regelui Semenkhere. Generalul cunoaște îndeaproape toate ținuturile, nu doar orașele, precum vrednicul comandant al poliției Mahu, ci și zonele de câmpie.

Altfel spus, Nakhtmin îl întrecea în grad pe Mahu și avea la cheremul său toate gărzile regatului. Prin urmare, regentul putea dispune de ele după bunul plac.

Ay se întoarse spre Pentju, ce avea aerul complice al cuiva care gândea la fel.

— Vrednicul nostru Pentju, zise el rostind fiecare cuvânt cu un dram de batjocură în glas, a condus până acum arhivele regale, unde a dobândit o învățătură temeinică. Știu că experiența pe care a câștigat-o e prețioasă.

Făcu o pauză.

Experiență prețioasă! se gândi Thutu. Va fi aflat, cu siguranță, la ce greșeli poate duce slăvirea fără măsură a zeului Aton și ce nebunie de neiertat a săvârșit Akhenaton când a refuzat să răspundă cererilor de ajutor ale aliaților noștri de atunci! Va fi aflat, totodată, că favorurile pe care ți le arată cârmuirea de azi nu reprezintă un talisman care să te apere de dizgrația celei de mâine.

— Am socotit, continuă regentul, că experiența unui astfel de om ar putea fi folosită și la altceva decât la păstrarea documentelor vechi. Ca atare, am

hotărât ca el să se-ngrijească de-acum de corespondența cu țările străine.

Responsabil cu schimbul de scrisori dintre regat și aliații săi. Un post prestigios.

Și, brusc, în mintea lui Thutu se făcu lumină. Pentju era singurul om care putea să-l îngenuncheze pe Ay, dând în vileag implicarea regentului în otrăvirea lui Akhenaton. Grațiindu-l, Ay îi închidea gura! Nimeni nu l-ar mai putea amenința pe regent cu mărturia fostului medic, așa cum făcuseră vizirul și Horemheb!

O lovitură de maestru. Thutu se vedea nevoit a recunoaște că și bătrânul șacal știa să joace dame.

De altfel, privirea zeflemitoare a regentului stăruia asupra lui. Ay aștepta în mod vădit un semn din partea vizirului. Însă Thutu se feri să arate vreo emoție, cât de măruntă, și arboră o expresie calmă de încuviințare. Mahu îi aruncă o privire care însemna: „Cum? Nu zici nimic? O să consimți ca ucigașul ăsta să devină un înalt demnitar?” Dar nu scoase o vorbă.

— În sfârșit, am hotărât încă o ridicare în rang, continuă Ay. Usermon, aici de față, e nepotul viceregelui nostru Huy. Până de curând a fost mândria Casei Vieții de pe lângă templul lui Osiris din Ombos. Apreciind adânca sa învățătură într-ale lucrurilor cerești, dar și omenești, am hotărât să-l smulg de acolo ca să tragă folos de pe urma științei lui întregul regat.

Toate privirile se întoarseră spre tânărul care zâmbea cu modestie.

Încă un recrut din Pământul de Sus, gândi Thutu.

— Prin urmare, am hotărât să-l numesc vicevizir, pe lângă vrednicul nostru Thutu.

Ochii tuturor se îndreptară spre Thutu, pe chipul căruia nu se putea citi nimic.

— Își va sprijini mai-marele cu toată râvna de care e în stare și-l va ajuta să poarte mai ușor povara îndatoririlor sale care, mă tem, nu s-a ușurat defel în ultima vreme.

Ay își ațintì privirea asupra lui Thutu, așteptând, fără îndoială, un răspuns.

— Usermon se va bucura din partea mea de aceeași bunăvoință pe care i-o arăți și tu, regentule. Deplâng, totuși, faptul…, zise Thutu fără a-și încheia imediat fraza, ca să facă impresie.

În sală se așternu o tăcere deplină. Ce deplângea oare vizirul? Toți se așteptau să audă o observație usturătoare. Nakhtmin se încordă.

— Deplâng faptul că nu voi trage foloase de pe urma științei lui Usermon decât prea puțină vreme. Căci la viitorul seceriș, regentule, vreau să-mi iei de pe umeri povara slujbei mele.

Chibzuia la această hotărâre de câteva luni. Iar acum i se oferise prilejul s-o ia.

Întreaga adunare amuți. Sentimentul ce-i copleșea pe toți era consternarea pricinuită de toate acele lucruri a căror existență o intuiau nelămurit: conflictul, care începea să prindă contur, trufia și chiar disprețul. Negreșit, Thutu își dădea seama limpede ce planuri avea „banda Pământului de Sus” și nu năzuia să lupte nici de partea ei, nici împotrivă.

— Dar ce-o să faci? întrebă Ay, nemulțumit, deși ar fi trebuit să se bucure de retragerea lui Thutu.

Nu-l demisese chiar el, într-un acces de furie, după luarea cu asalt a vilei lui Api-hetep? Ironie a sorții, acum tocmai pe el îl necăjea plecarea vizirului! Însă Thutu nu se amăgea în privința motivelor supărării lui Ay. Regentul dorea ca situația să rămână liniștită până-n clipa când se va socoti în măsură să pornească atacul final și să ia tronul. Iar Thutu era unul dintre stâlpii ce asigurau această liniște.

— Regentule, există mulți bărbați în țară care nu sunt viziri.

Nakhtmin se încruntă și-l întrebă pe un ton aproape provocator:

— Munca noastră nu mai e oare demnă de atenția ta, de-aia ne părăsești, vizire?

Pe scurt, acesta era adevărul. Însă obrăznicia întrebării îl deranjă pe Thutu.

— Generale, mă voi ruga pentru reușita muncii voastre. Câtă vreme ea va fi în interesul regatului.

Un răspuns la fel de clar.

— Râvnești la o altă slujbă? îl iscodi Ay.

— Da, regentule. Râvnesc să fiu cap de familie cât e ziulica de lungă. Până în prezent, slujirea regatului mi-a fost adevărata nevastă. Jinduiesc la un somn tihnit.

Nakhtmin își stăpâni un rânjet.

— Bine, zise Ay abătut. Acum vreau să ascultăm ce are de spus intendentul vistieriei.

Maya luă cuvântul:

— Știți bine, pentru că m-ați mai auzit spunând-o, că încă din ultimii doi ani de domnie a lui Akhenaton, vistieria era îngrijorător de goală. Următorii

trei ani n-au umplut-o. În fapt, tributurile militare s-au împuținat din motivele pe care le cunoaștem și reprezintă doar o cincime din cât erau pe vremea lui Amenhotep al III-lea. Am sperat că numirea viceregelui Huy va ajuta la salvarea ei. Ce-i drept, în cele șase luni de când a fost numit, Huy a trimis în capitală, după calculele oamenilor mei, șapte mii de *debeni*[43] de aur, fără a mai pune la socoteală vitele, abanosul, fildeșul, perlele, mărgeanul și pietrele semiprețioase. Maya făcu o pauză. Chiar și Thutu îl asculta. Însă în vistierie n-a ajuns decât a zecea parte.

— Ce s-a întâmplat cu restul? vru să afle Usermon.

— Viceregele îi trimite totul direct regelui, răspunse Maya. Reiese că șase mii trei sute de *debeni* de aur s-au folosit pentru a se construi și a se repara temple, pentru statui și o mulțime de mobile.

Usermon făcu ochii mari. Maya adăugă:

— Generalii Nakhtmin, Horemheb și Anumes tot stăruie pe lângă mine, cerând mijloace pentru înzestrarea armatei, potrivit promisiunilor ce le-au fost făcute. Dar eu nu-i pot ajuta cu nimic.

— Cheltuielile pentru reintroducerea vechilor culte erau neapărat necesare ca să se restabilească armonia în regat, îl lămuri Ay. Și cele mai multe dintre ele mi se pare că au fost deja acoperite. Îl voi ruga pe rege să binevoiască a îndrepta spre vistierie o mai mare parte din tributurile Kushului.

Lipsa de vigoare a răspunsului lui Ay păru să-l dezamăgească pe Maya. Însă Thutu ghici lesne pricina: regentul nu se grăbea să vadă armata redobândindu-și forțele sub conducerea lui Horemheb. Întârziind să-i ofere mijloacele materiale făgăduite, îi slăbea generalului autoritatea în fața ofițerilor săi. Totodată, știrbea imaginea lui Tutankhamon care avea să fie considerat vinovat de risipirea fără măsură a rezervelor vistieriei și ațâța dușmănia lui Horemheb împotriva tânărului rege.

Thutu se felicită în sinea lui pentru hotărârea pe care-o luase. Se părea că înfruntarea nu mai putea fi ocolită.

Fără îndoială scos din răbdări, Maya azvârli o piatră în baltă:

— Socot nimerit să amintesc de neliniștile ce-l frământă pe marele preot din templul lui Amon de la Karnak, grăi el.

Ay se încruntă. Cunoștea nemulțumirile marelui preot, întrucât le auzise cu urechile sale. Însă nu-i putea impune lui Maya să tacă.

— Marele preot și toată preoțimea lui Amon se îngrijorează deoarece sculpturile regelui conțin mult prea multe însemne divine, printre care și

coroana *atef* a zeului Geb, cu coarne de berbec. Poate-ar fi bine să i se amintească suveranului de rânduiala simbolurilor și mai cu seamă a coroanei. Astfel de abateri riscă să dăuneze reintroducerii vechilor culte.

— Nu-i vorba de sculpturi ce-l înfățișează pe rege, îl contrazise Ay binedispus. E vorba de statui ce-i înfățișează pe zei.

— Marele preot nu este de aceeași părere, i-o întoarse Maya. Triada din templul de la Karnak îl înfățișează clar pe rege în locul zeului Khonsu. A fost sculptată anume ca să-i semene, la porunca expresă a lui Tutankhamon.

— O să mă lămuresc eu cu marele preot! exclamă Ay. E o neînțelegere la mijloc. Oricum, asta nu-i treaba vistieriei!

Thutu își reținu un zâmbet. În primul rând, Maya îl făcuse pe Ay să-și iasă din fire. În al doilea rând, semănase tulburare în sânul bandei Sudului, dând la iveală o pricină de vrajbă pe care nici Nakhtmin, nici Usermon și, fără îndoială, nici alții n-o cunoșteau: Humose, vădit binevoitor față de ei, începea să-și piardă răbdarea din cauza bizareriilor regelui.

Ori poate că Ay era fericit să-l lase pe Tutankhamon să se compromită prin lipsa lui de măsură.

♀ Capitolul 30

O LUPTĂ ÎNTRE ZEI

Și astfel regatul ajunse în anotimpul secerișului.

Cu masca-i veșnic indescifrabilă, Tutankhamon asculta observațiile regentului. Acesta din urmă nu se simțea deloc în largul său. I se părea că-i vorbește unei statui pe chipul căreia nu putea zări niciunul dintre obișnuitele semne de încuviințare sau împotrivire și, cu atât mai puțin, de emoție. Ar fi vrut să-l atragă pe rege într-o discuție pe care ar fi condus-o cu ușurință prin obișnuitele-i șiretlicuri, amestec de lingușeli și amenințări. Osteneală zadarnică. Nu deslușì decât o răceală indiferentă. Se întrebă dacă nu se înșelase considerându-l pe băiat sărac cu duhul și dacă nu cumva acesta își dăduse seama de adevărata pricină a morții lui Semenkhere, de care știa că fusese foarte legat. Așa că se mărgini la câteva vorbe de dojană despre cheltuielile exorbitante și despre mult prea numeroasele statui ce-l înfățișau pe rege purtând coroana *atef*.

Apoi plecă nemulțumit și oarecum tulburat.

Totuși, în săptămânile care urmară, regele își domoli pasiunea de a construi temple, de a înălța statui și de a aduna mobile și îndreptă spre vistierie o parte mai mare din sutele de *debeni* de pudră de aur pe care-i trimitea Huy.

Timpul părea să se scurgă într-un ritm tihnit.

Cu glas pierit, Pasar o înștiință într-o seară pe Ankhensepamon că una dintre concubinele regale însărcinate lepădase copilul în luna a șaptea. Pasar aflase de la mama sa. Ca atare, se pregătiră amândoi să-i arate regelui, la cină, întreaga lor tristețe. Ankhensepamon le sfătui pe prințese să nu dea dovadă de o veselie nepotrivită în asemenea împrejurări.

Regele se așeză la masă. Ankhensepamon, surorile sale și Pasar făcură la fel și-i scrutară chipul. Nicio diferență. Ba mai mult, Tutankhamon începu să vorbească despre puterea magică a sceptrului său cu care putea, dintr-odată, să facă în așa fel încât ofrandele aduse zeilor să ajungă pe tărâmul celălalt.

Oare nu i se adusese la cunoștință nenorocirea?

— Una dintre concubinele tale a pierdut copilul, îi spuse Ankhensepamon.

— Știu, îi răspunse el fără ca pe față să i se citească dezamăgirea. Era băiat. Păcat. Am poruncit să fie mumificat.

Ankhensepamon înghiți în sec. Prințesele se aplecară înainte, nedumerite.

— Se întâmplă și asemenea lucruri, adăugă el.

Și își reluă cuvântarea despre puterea magică a simbolurilor regale și despre flacăra ce-i cuprinde fruntea atunci când poartă coroana.

Reginei i se făcu milă de el. Nu-și pierduse fiul, ci lacrimile. Suferise atât de mult în trecut, încât acum respingea orice formă de durere. Și lacrimile se iviră în ochii ei.

— De ce plângi? o întrebă el.

— Vă plâng pe tine și pe fiul pierdut.

El îi aruncă o privire rece.

— Un altul e pe drum, îi zise.

— Nicio făptură nu o poate înlocui pe o alta.

El nu-i răspunse. Privirea i se pierdu în gol. La cine se gândea? Pe cine iubise și pierduse?

Bău puțin vin. Și abia dacă mai scoase vreun cuvânt până la sfârșitul cinei. Însă îi ceru lui Pasar să joace împreună dame. Și pierdu. Doicile le conduseră la culcare pe prințesele uluite.

Nu era sărbătoare în fiecare zi în viața palatului din Memphis.

♀

— Ce ne oprește acum să facem un copil? întrebă Pasar, când rămaseră doar ei în cameră.

Camera *lor,* la drept vorbind. Ankhensepamon o îndepărtase pe mai-marea garderobei, care o dezbrăca atunci când dormea singură. Însă legătura lor era cunoscută de toți apropiații.

— Care-ar fi rostul unui copil? zise ea, așezându-se pe pat.

— Noi.

Răspunsul era neclar, însă Ankhensepamon înțelese ce voia să spună. Pasar nu mai era un băiețandru, se apropia de vârsta de șaptesprezece ani. N-avea soție. Nici cămin. Era doar un supus al reginei. Și totuși, făceau dragoste de trei ani. Un prunc ar fi însemnat o împlinire și, totodată, rodul unei legături mai puternice decât o căsătorie.

— Ar fi un copil regal, zise el.

Voia să spună că Tutankhamon nu l-ar respinge. L-ar prezenta drept al său.

— Un copil cu doi tați, rosti ea, gânditoare. Apoi adăugă: mă tem de înrâurirea pe care acest copil ar avea-o asupra lui.

Asupra lui, adică a soțului ei.

— Parcă-i din sticlă, adăugă Ankhensepamon. La trup și la suflet. Te-ai uitat la încheieturile mâinilor lui? Sau la glezne? Are paisprezece ani și oasele unei fetițe de zece. Ai impresia că o furtună l-ar sparge. Ideea că alții pot face copii și el nu…

— Ba poate și el… un pic, zise Pasar zâmbind și așezându-se lângă ea.

— Seva seminției lui e stearpă.

— Vorbești ca mama.

Ea își scoase peruca și o puse pe un suport. Apoi își lepădă rochia, o aruncă pe un scaun încărcat de ornamente și-și azvârli cât colo sandalele. Oricum, adăugă ea lungindu-se în pat, era prea zdruncinată în seara aceasta de discuția cu soțul ei ca să-i mai ardă de plăceri trupești și, pe deasupra, nu era într-una din zilele când ar fi putut rămâne însărcinată. Adormi ghemuită în brațele lui Pasar. Ultimul gând care-i trecu prin minte fu acela că întotdeauna viața fericită părea să se afle pe celălalt mal.

♀

Însoțit de Usermon, succesorul său, Thutu se duse să-și ia rămas-bun de la rege.

— Care e pricina plecării tale? îl întrebă Tutankhamon, ațintind asupra lui o privire sfredelitoare.

— Maiestate, când seara coboară, păstorul se întoarce acasă, îi răspunse vizirul zâmbind.

— Seara n-a coborât și tu nu ești păstor, vizire. Ești în puterea vârstei.

— Maiestate, în viața oricărui om vine o vreme când se poate spune că a dat tot ce avea mai bun. Înțelepciunea îl îndeamnă atunci să lase locul altora ce vor fi mai de folos decât el, precum vizirul Usermon, pe care am marea onoare să vi-l prezint.

Tutankhamon își întoarse chipu-i ca o mască spre noul-venit și-i adresă umbra unui zâmbet. Ai fi crezut că se uită pe fereastră.

— Te-ai certat cu Ay?

Thutu nu-și putu reține un surâs.

— Nu, maiestate.

— I-ai slujit pe frații mei Akhenaton și Semenkhere cu un devotament ale cărui ecouri mi-au ajuns la urechi. Mai ales pe Semenkhere, care a fost pentru mine frate și părinte. Și dintr-odată îți strângi bagajele așa, pur și simplu?

Thutu rămase înmărmurit. Regăsea la Tutankhamon același ton pe care-l folosea Semenkhere, același mod de a nesocoti protocolul, de a sfida limbajul de la Curte și de a dezgoli sufletul interlocutorului său.

— Prezența succesorului tău îți leagă limba?

Băiatul ăsta, își zise Thutu, vorbește de parcă e cu adevărat un zeu. Anubis. Maât. Un zeu ce cântărește în balanță sufletele oamenilor.

— Maiestate, ai adus laudă devotamentului meu, grăi el, mișcat. Îngăduie-mi atunci să fac și dovada sincerității.

— Ar trebui să mă retrag, Maiestate? întrebă respectuos Usermon.

— Poți să rămâi, dacă ți-e inima tare, îi zise Tutankhamon. Dar, dacă ți-e robită de certurile părtinitoare care otrăvesc viața Curții, îți dau voie să te retragi până la sfârșitul discuției.

Era o provocare. Usermon o acceptă.

— Maiestate, sunt slujitorul tău mai presus de orice.

— Atunci stai și-ascultă.

Și se întoarse către Thutu:

— Ce s-a întâmplat cu Ay?

Thutu trase aer în piept. Nu-și închipuise niciodată că acest băiat plăpând era un șoim ce sfârtecă inima prăzii. Chibzui o vreme înainte de a răspunde:

— Maiestate, la moartea regelui nostru Akhenaton, regatul își pierdea puterea. Fratele tău Semenkhere a domnit prea puțin ca să-i redea forța. Dragostea divină te-a împuternicit să împlinești ceea ce a visat el să facă. Apoi demonul Apopis și-a băgat coada. Pământul de Jos și Pământul de Sus au fost cât pe ce să se despartă. Un mare stăpân din Pământul de Jos a crezut că poate să pună mâna pe acesta și să se proclame rege. A fost înfrânt și și-a pierdut viața. Însă alți doi mari stăpâni au început deja să se înfrunte.

— Horemheb și Ay, zise regele. Horemheb, stăpânul din Pământul de Jos, și Ay, cel din Pământul de Sus.

Usermon căscă gura de uimire, gâtuit de indignare. Thutu chicoti.

— Sunt slujitorul armoniei, grăi Thutu. Nu judecătorul certurilor dintre Seth și Osiris, dintre Anubis și Hathor, dintre Seth și Apopis. Vreau să dorm în pace.

Tutankhamon încuviință ușor din cap.

— Ești ostenit și sătul de toate. Și eu la fel. Așa că vei înțelege de ce caut ajutor în puterea zeilor.

Vorbele lui Akhenaton, cu unele mici deosebiri, gândi Thutu.

— Dar, precum ai spus și tu, continuă regele, și lumea zeilor e atinsă de lupte. Totul a început cu josnica ucidere a lui Osiris de către Seth. Am vrea să-l urâm pe Seth și, totuși, el e cel care a salvat lumea de furia lui Apopis.

Usermon era mai mult decât surprins. Fără îndoială, Ay i-l descrisese pe rege drept un băiat nevolnic la trup și la minte. Iar acum descoperea un monarh ce meditase îndelung la tragedia începuturilor, cea a creării lumii.

Thutu își aminti că el însuși îi spusese cândva lui Semenkhere că omorul se afla în centrul lumii și că otrăvirea lui Akhenaton fusese justificată de păstrarea unității regatului. Iar voința de a trăi a efemerului faraon nu rezistase în fața acestei dezvăluiri. Niciodată n-o să se căiască îndeajuns!

— Aton a înlocuit viciul cu splendoarea Ființei unice, adăugă Tutankhamon.

Usermon nu-și credea urechilor. Era întâia dată când augustele buze îl slăveau pe Aton.

— Viciul? întrebă Thutu.

— Viciul, repetă regele. Adică neputința oamenilor de a-și îndrepta obiceiurile. Cel mai mare dintre toate viciile. Așadar, regatul e legat de obiceiurile sale. Preoții fiecărui cult vor ca zeul lor să fie mai presus de ceilalți. Trebuie să ne așteptăm ca, din nou, Seth să-l ucidă și să-l taie în

bucăți pe fratele său Osiris, ca Anubis să reteze capul mamei sale Hathor și ca un ucigaș de frate să salveze lumea din haos.

Thutu încuviință din cap.

— Divina Ta Persoană a reflectat pe îndelete asupra zeilor, grăi el, cu admirație.

— Și-acum, zise Tutankhamon, o să avem o înfruntare între Amon și Ptah. Între un creator al lumii și altul. Între părintele lui Osiris și părintele lui Nefertum[44]. Oare am reintrodus vechile culte ca să ajungem aici?

O înfruntare între Pământul de Sus, peste care domnea clerul lui Amon, și Pământul de Jos, condus de clerul lui Ptah.

— Iar tu, zise regele către Usermon, pe un ton din care nu puteai să-ți dai seama dacă se simțea un dram de dispreț sau de bunăvoință, tu vei fi un soldat al lui Amon.

Știa că vorbele sale îi vor fi raportate lui Ay. Poate că tocmai asta urmărea. Voia să-i amintească bătrânului șacal că nu era un copil ascultător și sărac cu duhul așa cum credeau unii.

Printr-o intuiție bruscă, Thutu înțelese patima de a construi a monarhului. Precum cei doi frați ai săi, unul din adorație față de un zeu superior, iar altul de dragul împăcării, Tutankhamon sperase să înstăpânească în regat acea armonie ce-i lipsise, în mod atât de crud, în viață.

— Și ce-o să faci cu timpul tău? îl întrebă el pe fostul vizir.

— Maiestate, nu mi-am câștigat dreptul la odihna pământească, înaintea celeilalte odihne?

— Te-ar obosi dacă ți-aș cere să-mi fii sfetnic? Vei fi plătit din veniturile mele. Nu-mi vei da socoteală decât mie.

Îi cerea să îndeplinească același rol ca pentru Semenkhere.

— E o onoare imensă, Maiestate. Cum aș putea s-o refuz?

— Bine, zise regele. Puteți pleca.

Două luni mai târziu, cea de-a doua concubină ce purta în pântece copilul regelui născu. Pruncul trăi doar trei zile. Ankhensepamon se duse s-o mângâie și s-o încurajeze pe sărmana mamă. O nubiană la fel de plăpândă ca regele.

♀ Capitolul 31

TĂCEREA ȘI CIOCANUL

Cuvintele generalului Horemheb răsunară în marea sală a casei sale din Memphis.

— Dacă șacalul ăsta bătrân își închipuie că mă duce de nas încă o dată cu prefăcătoriile și mutrele lui de muribund se înșală amarnic!

Locotenentul Khnumose și marele preot Nefertep nu erau mai puțin tulburați. Horemheb nu făcuse decât să dea glas supărării, dacă nu chiar mâniei lor.

Ghemuit într-un colț, piticul Menei urmărea scena cu ochii săi bulbucați.

— Profită de absența mea ca să-l numească pe Nakhtmin mare intendent al gărzilor regatului! Și pe Usermon vizir!

— Își organizează trupele, grăi Nefertep pe același ton calm dintotdeauna: banda Sudului. Nakhtmin îi e văr, iar Usermon e nepotul lui Huy, un vechi complice.

— Ce păcat că Sosenbal nu i-a făcut de petrecanie! oftă Khnumose.

Nefertep îi aruncă o privire cu coada ochiului. Marele preot știa cu siguranță că Khnumose îl prinsese pe emisarul trimis de el la Thutu ca să-l pună în gardă împotriva lui Api-hetep și Sosenbal. Nu putuse face altfel, însă îl prevenise în secret pe Khnumose, căpetenia iscoadelor lui Horemheb, despre conținutul mesajului și purtătorul acestuia.

— Sosenbal se afla în slujba lui Api-hetep, care pretindea să mi-o ia înainte, observă Horemheb. Dacă Api-hetep ar fi reușit să cucerească Memphisul și Pământul de Jos, situația ar fi fost dezastruoasă. Api-hetep era ambițios și lipsit de răbdare. Un nătărău.

Khnumose umplu paharele cu bere.

— Să nu lăsăm rațele să ne abată atenția de la crocodil, zise Nefertep. Nu mai putem schimba nimic în ceea ce privește numirile făcute de regent. Primejdia ce ne pândește e că, la anul, regele devine major. Va putea cârmui țara fără a mai ține seama de regență, care se va încheia. Însă Tutankhamon îi poartă de mult pică lui Ay. Nu știu de unde a aflat, însă nu încape îndoială că regele cunoaște bine ce amestec a avut Ay în moartea lui Semenkhere, de care era foarte legat.

— Dar tu, mare preot, cum de știi că regele cunoaște acest amestec? întrebă Khnumose.

— Pentru că mi-a spus-o un scrib din Casa Vieții, pe care i l-am trimis lui Tutankhamon drept sfătuitor. Discutau amândoi despre justiția lumii de dincolo și regele a deplâns faptul că ea nu se întinde și asupra regatului pământesc, căci ucigașii ce i-au otrăvit pe Akhenaton și pe Semenkhere au

rămas nepedepsiți. Scribul, firește, mi-a povestit tot și m-a întrebat cine sunt aceștia. De altfel, nici nu trebuie să fii profet ca să ghicești motivul crimei când Semenkhere și medicul său au fost găsiți morți în același pat. Pun rămășag pe un bou gras că, îndată ce va ajunge stăpânul absolut al țării, Tutankhamon îl va înlătura din slujbă pe Ay.

Horemheb își aduse aminte că el însuși îl amenințase pe regent, când se înfruntaseră, că, dacă nu acceptă procesul lui Api-hetep, o să-l aresteze și o să-l dea pe mâinile judecătorilor pentru otrăvirea lui Akhenaton și a lui Semenkhere. De n-ar fi făcut-o!

Îi porunci piticului să se ducă la bucătărie să caute niște plăcinte cu susan.

— Nu mă îndoiesc nicio clipă, adăugă marele preot, că Ay își dă seama în aceeași măsură ca și noi de primejdia ce-l paște la majoratul regelui, fără a le mai pune la socoteală și pe celelalte.

— Și? întrebă Horemheb.

— Ay nu-i omul care să se dea bătut, o știm cu toții. Șacalul ăsta, cum îi spui tu, ascunde un suflet de vulpe. De prea multă vreme râvnește la tron. Nu-l va lăsa să-i scape fără a încerca toate vicleșugurile cu putință.

Piticul se înapoie cu plăcintele și le așeză pe masă. Horemheb îi făcu semn să plece și-l rugă să nu asculte pe la uși. Piticul ieși din odaie izmenindu-se cu un aer înciudat.

— Așadar, o să se descotorosească de rege, rosti Khnumose.

Nefertep își întoarse spre el fața netedă și clipi iute de câteva ori. Lucrul era de la sine înțeles.

— Cu otravă, de bună seamă, își dădu cu părerea locotenentul.

— Numai că asta cam începe să bată la ochi, zise Nefertep mestecând o plăcintă. Regele e plăpând. O căzătură mai zdravănă ar putea avea efecte dramatice pentru el.

Horemheb păru impresionat de raționamentul marelui preot.

— Nici n-ar fi o mare pierdere! exclamă el.

Expresia rece a marelui preot îi arată că poate acesta nu-i împărtășea părerea.

— Băiatul nu-i prost, observă Nefertep.

— Risipește tot aurul din Kush construind temple în tot regatul, de sus până jos, punând să fie înfățișat ca zeu!

— Da, însă tot el a redat vechilor culte locul cuvenit. Și-și dă seama de înfruntarea ce se anunță între Ptah și Amon, stărui marele preot.

Horemheb ridică din umeri.

— Ziceai că e amenințat cu moartea timpurie de către regent. Și? întrebă generalul pentru a doua oară.

— Și atunci înfruntarea va avea loc între tine și Ay. Banda din Pământul de Sus și-a consolidat deja forța. Se cuvine ca tu să judeci dacă și cea din Pământul de Jos e la fel, ori chiar mai puternică.

Cei trei bărbați știau bine: chiar dacă era viceregent, Horemheb nu dispunea, totuși, de niciun aliat la putere. Thutu, a cărui dușmănie față de Ay o cunoștea, tocmai renunțase la putere. Cât despre numeroșii săi aliați din Memphis și din Pământul de Jos, își cam pierduseră curajul după nefericita pățanie a lui Api-hetep și-i îngrozea gândul unei eventuale ruperi în două a regatului.

Însă Horemheb avea la dispoziție un an ca să-și întemeieze propria bandă.

♀

Un iz dulceag se amesteca, în împrejurimile Casei Vieții din Karnak, cu un altul, ușor grețos. Mirosul provenea, fără îndoială, de la zecile și zecile de foi de papirus noi ce se uscau la soare. Cele mai proaspete și mai umede erau galbene, cele mai uscate, aproape albe și prăfoase la atingere.

În atelierul din apropiere un scrib șezând pe vine lângă un mănunchi de papirus curăța tijele și, cu ajutorul unei lame ascuțite, le tăia încet, cu mare migală, în fâșii subțiri. Alături de el, un altul lua fâșiile și le alinia în lungime pe o placă de lemn de cedru udată cu apă. Le apropia unele de altele cu precizia unui medic ce coase o rană și, după ce placa era acoperită în întregime, ungea fâșiile cu apă fierbinte în care amestecase făină din cea mai fină și oțet. Apoi așeza iute deasupra alte fâșii de-a latul. Când isprăvea, tăia cu un cuțit de aramă fâșiile ieșite în afara plăcii și le dădea iar cu clei de făină.

După care, bătea cu un ciocan de lemn foaia proaspătă, lua cu totul placa și o punea sub un teasc la care munceau doi sclavi, ca să-i niveleze suprafața. Apoi foaia era dezlipită cu grijă de pe placă și lăsată să se usuce la soare pe niște împletituri fine de stuf.

Doi oameni trebuiau să lucreze trei ore pentru a face o foaie. Și era nevoie de zece ore, punând la socoteală și uscatul, pentru a obține una de pe care cerneala să nu curgă.

Izul dulceag pe care-l simțise Udj-Buto venea de la măduva papirusului, iar cel grețos de la cleiul de făină.

Scribul care tocmai întinsese o foaie pe împletitura de stuf ridică ochii, îl recunoscu pe Udj-Buto și-i dădu bineț.

— Atâta trudă pentru a face cuvintele să devină veșnice! adăugă el cu un râset scurt.

— Nu pe toate, slăvit fie Toth! îi răspunse Udj-Buto pe același ton glumeț. Doar pe cele care merită!

Scribul se duse să pipăie foile ce se uscau.

— Veșnicia nu-i o însușire a zeilor? întrebă el.

— Bineînțeles, frate, rosti Udj-Buto cu o afectare prefăcută. Dar cine hotărăște ce cuvinte merită să dăinuie? întrebă el, ridicând degetul ca un profesor.

— Oamenii, răspunse celălalt, vânturând cinci foi uscate.

Râseră amândoi pe înfundate. Mai bine să recunoști că nu se știa cu adevărat care cuvinte meritau veșnicia și că oamenii erau cei care statorniceau divinul. Scribul duse foile în atelier și le așeză în fața unui coleg, care le cercetă în lumină, apoi, înarmat cu o piatră ponce dreaptă, începu să le dea lustrul final.

Aceeași piatră ponce servea la pregătirea papirusului pentru a primi cerneala cuvintelor și după aceea la ștergerea lor pentru a folosi iar prețioasele foi.

La urma urmei, piatra ponce dobândea tot atâta putere ca și cuvintele. Iar tăcerea, tot atât har ca și vorbele. În Casele Vieții și în atelierele sculptorilor, care gravau cuvintele în piatră, lucrul acesta începuse să fie înțeles de câțiva ani.

Căci se răzuia și se ștergea mult cu dalta. Și încă nu se sfârșise.

♀ Capitolul 32

DARUL DE MAJORAT

Înainte ca anul ce-l despărțea pe Tutankhamon de vârsta majoratului să se scurgă, Ankhensepamon rămase însărcinată. Îi dădu vestea lui Pasar pe la mijlocul celei de-a doua luni, când anotimpul semănăturilor se apropia de sfârșit. Discuția dintre ei avu loc chiar în seara unui mare banchet dat la palatul din Memphis, în timpul căruia Tutankhamon fusese celebrat public de către Nefertep drept zeul-lotus al regatului.

Pasar o strânse în brațe și o ridică atât de mult, încât era mai-mai să atingă tavanul bogat decorat al odăii lor.

— Ești Isis a mea! strigă el.

Ea regăsi beția fericirii, pe care o cunoscuseră odinioară pe câmpuri, dincolo de palatele din Akhetaton. În copilărie. Acum în sfârșit erau uniți, precum arborele și pământul. Și când făcură dragoste, ea avu sentimentul că nu el o îmbrățișa, ci cerul și pământul se amestecau și pătrundeau în ea, făcând-o să strălucească. Lumea din jurul lor își pierdu conturul.

Tutankhamon înțelese numaidecât totul, doar privind-o.

— O nouă zi răsare în tine, îi zise.

Iar masca regelui păru mai zâmbitoare decât de obicei.

Nu-i mai rămânea decât să aștepte nașterea copilului, ce avea să coincidă aproape cu cea de-a cincisprezecea aniversare a lui Tutankhamon.

— Vom organiza cea mai mare sărbătoare din regat, hotărî el.

Plecă apoi împreună cu Pasar pe câmpurile din nordul Thebei ca să se antreneze la vânătoarea cu bățul zburător[45]. Era un obiect de abanos a cărui formă amintea de un arc mic. În mod ciudat, oricât de departe îl aruncai, descria întotdeauna un arc mare de cerc și revenea în punctul de unde plecase. Pe rege îl încânta faptul că un obiect neînsuflețit se întorcea la stăpânul lui aidoma unui șoim sau a unuia dintre ogarii ce-l însoțeau în această ucenicie.

Mai-marele vânătorii regale, lipsit ani întregi de ocupație, întrucât Semenkhere nu vânase deloc, iar Tutankhamon abia începea să deprindă această îndeletnicire plăcută suveranilor, îl învăță pe rege meșteșugul aruncării bățului zburător. Trebuia să alegi ținta, să-ți dai seama încotro se îndreaptă și cu ce viteză, apoi să arunci bățul socotind timpul de care el are nevoie ca s-o atingă. Toată arta aruncării ținea de rapiditatea evaluării și de calcularea punctului în care bățul tăia calea animalului.

— Bățul zburător, îl asigură mai-marele vânătorii pe rege, e grozav pentru vânătoarea de rațe și de iepuri.

Totuși, adăugase el, vânatul cu blană era mai greu de nimerit, întrucât asta presupunea să arunci bățul razant și doar printr-o practică îndelungată puteai să reușești.

La început, Tutankhamon azvârli bățul prea devreme sau prea târziu, prea jos sau prea sus, ori fără destulă forță. De câteva ori, când arma se întoarse, fusese cât pe ce să-l izbească în cap sau în alte părți ale trupului și doar îndemânarea lui Pasar și a mai-marelui vânătorii îl feri de o lovitură. Însă cu

timpul, ajutat și de faptul că se lua la întrecere cu Pasar, începu să stăpânească meșteșugul aruncării și, după câteva săptămâni, doborî prima rață sălbatică.

Masca sa, observă Pasar, suferi o schimbare. Strălucea de mândrie. Dusă la bucătăriile palatului, pasărea fu friptă și pregătită cu un sos de ghimbir cum nicio rață, din câte-și amintea bucătarul, nu avusese vreodată parte. Ankhensepamon gustă din ea râzând.

Tutankhamon deveni curând un împătimit al bățului zburător. Îi era mai la îndemână decât arcul, care îi punea din greu la încercare puterile. După trei săgeți, chiar și cu arcurile anume construite pentru el, nu mai reușea nici să-l încordeze.

La rândul său, mai-marele vânătorii deveni un apropiat al monarhului. După un timp, îi mărturisi regelui că persoanele de vază din Memphis râvneau de luni întregi la onoarea de a vâna gazele alături de Maiestatea Sa.

Lăsă să se înțeleagă că de o vreme încoace oamenii se mirau că regele nu se îndeletnicea și cu o astfel de vânătoare și chiar se întrebau dacă era în stare de așa ceva.

— Nu trag cu arcul, răspunse Tutankhamon. Gazelele se pot vâna cu bățul zburător?

— E posibil, Maiestate, însă e împotriva tradiției. Gazelele se vânează cu arcul. Așa au făcut toți regii.

— La ce bun să fiu de față la o vânătoare la care n-aș putea lua parte?

— Maiestate, zise cu finețe mai-marele vânătorii, știe cineva vreodată de unde vine săgeata? Maiestatea Sa ar putea să-și încordeze arcul și să slobozească săgeata. Un arcaș mai deprins cu această artă va răpune animalul, iar noi i-am asigura pe toți că meritul îi revine regelui.

Tutankhamon chibzui câteva clipe.

— Ar fi o păcăleală nedemnă de un suveran, răspunse.

Citi în ochii lui Pasar că băiatul îi împărtășea părerea.

— Maiestate, stărui mai-marele vânătorii, ce-ar însemna o păcăleală nevinovată față de favoarea pe care le-ai acorda-o notabilităților din Memphis?

Argumentul atârnă cu atât mai greu, cu cât Tutankhamon ceruse să fie înfățișat pe nenumărate basoreliefuri practicând tocmai vânătoarea cu arcul. Totuși, îi era silă de ceea ce el socotea a fi o înșelătorie.

Peste câteva zile, Memphisul fierbea de zvonuri potrivit cărora regele se pregătea să organizeze o mare vânătoare de gazele. Pasar nu se îndoi că

mai-marele vânătorii le răspândise ca să-i forțeze regelui mâna și-l preveni pe monarh. Însă toți ardeau de nerăbdare să ia parte la această primă vânătoare regală și cererile, ba chiar și-amenințări, îl copleșiră pe șambelan. Tutankhamon se lăsă înduplecat, pentru că altfel ar fi dezamăgit prea multă lume.

Porniră dimineața devreme. Nobilii, care vânau călări, erau vreo cincizeci, însoțiți de scutierii și de câinii lor. Regele se bucura de privilegiul de a conduce vânătoarea din carul său, mânat de Pasar. Ca și la parade, pe platforma atelajului se afla un ofițer care să-l sprijine pe rege la hopuri, când avea să-și încordeze arcul.

Thutu venea călare în urma carului, alături de mai-marele vânătorii.

Pe la ora zece, pândarii zăriră o turmă de gazele la o depărtare de o mie de pași. Pasar îmboldi caii, care se avântară în galop. Terenul nu era deloc potrivit pentru o cursă în car, și ofițerul trebui să-l sprijine numaidecât pe Tutankhamon care, după ce scosese o săgeată din tolbă, se străduia să-și încordeze arcul.

Deodată, un călăreț sosit în galop se apropie periculos de car și, temându-se de o ciocnire, Pasar îi strigă să se îndepărteze. Oare călărețul îl auzise? Fapt e că se repezi brusc spre caii înhămați la carul regal. Aceștia se speriară, scoaseră un nechezat și se smuciră cu putere în lături. Carul se aplecă într-o parte și se izbi de un bolovan. Ca o piatră scăpată din praștie, Pasar fu aruncat în aer și se prăbuși pe pământul stâncos. Ofițerul îl cuprinse în brațe pe rege și-l protejă în cădere. Amândoi se prăvăliră din carul răsturnat. Atelajul își continuă câteva clipe drumul, târând într-un zgomot asurzitor carcasa de electrum cu osia ruptă, apoi se opri.

Călărețul dispăruse.

Thutu, sosit în grabă, descălecă dintr-o săritură și-l ajută pe Tutankhamon să se ridice în picioare.

— Maiestate, cum te simți? Ești rănit?

Venindu-și anevoie în fire, Tutankhamon încercă să-și dea seama dacă avea vreun os rupt. Însă gestul ofițerului îi salvase și oasele, și viața. Era doar lovit la umăr.

— Dar tu cum te simți? îl întrebă el pe ofițerul ce zăcea alături.

Cum nu căpătă niciun răspuns, se aplecă asupra salvatorului său. Tânărul nu sângera, dar avea ochii dați peste cap. Se cutremură. Îl zgâlțâi pe ofițer și, după felul în care capul acestuia se mișca, înțelese că omul era mort, cu ceafa zdrobită. Tutankhamon se clătină, dar Thutu îl prinse numaidecât.

Mai-marele vânătorii veni în fugă, gâfâind.

— Maiestate… Ce s-a întâmplat?

Tutankhamon îl privi fără să-i răspundă și-și duse mâna la pumnal.

— Unde e mai-marele peste cai? întrebă el într-un târziu.

Ceilalți vânători alergară să-l caute. Găsiră repede trupul lui Pasar, undeva în urmă, întins peste pietre, într-o lugubră nemișcare.

— Pasar? strigă regele.

O pată de sânge înnegrea pământul, sub capul tânărului. Pasar murise, cu țeasta spartă.

Regele se îndreptă de spate și privi în zare. Masca lividă, observă Thutu, era ca de piatră.

— Cine este călărețul care ne-a lovit și a pricinuit nenorocirea? îi întrebă regele pe nobilii înmărmuriți.

Uimirea acestora era fără de margini. Niciunul din ei nu-și amintea să fi săvârșit, chiar fără să vrea, greșeala de a se apropia de carul regal.

— Bine, zise regele, doi dintre voi să urce pe cai trupurile acestor oameni viteji care mi-au salvat viața, iar unul să-mi dea calul său.

Tonul nu îngăduia vreun răspuns, așa că trei nobili descălecară pentru a-i da ascultare, deși le era silă să atingă leșurile.

Mai-marele vânătorii se repezi să-l ajute pe rege să încalece.

— Nu, nu mă atinge! strigă monarhul. Ajută-mă tu! zise el către Thutu.

Afrontul era public. Mai-marele vânătorii se trase înapoi, înspăimântat. Sfetnicul își împreună mâinile pentru a-i servi drept scară monarhului. Odată suit pe cal, acesta privi din nou în zare și toată lumea îl imită. Undeva departe, mult prea departe, un nor de praf se îndrepta spre apus.

— Călărețul! strigă un nobil. Am să…

— Nu, spuse regele, e prea departe deja. Să ne întoarcem.

Mergeau la pas, ca un cortegiu funerar. Nimeni nu rosti o vorbă în cele trei ore cât ținu drumul înapoi până în oraș.

În curtea palatului, cu ajutorul străjilor, cadavrele fură coborâte de pe cai.

Tutankhamon ordonă să fie arestat mai-marele vânătorii.

— Tu ai pus totul la cale, îi zise.

— Maiestate, eu…

— Să i se taie capul, porunci regele de față cu condamnatul, să fie pus într-o lădiță și trimis fără întârziere regentului Ay împreună cu scrisoarea pe care am să v-o dau!

Apoi se îndreptă spre odăile sale, urmat de șambelan și de un Thutu de-a dreptul îngrozit.

♀

Tutankhamon merse el însuși să-i dea vestea soției sale. De altfel nici nu trebui să rostească vreo vorbă, deoarece înfățișarea sa grăia de la sine.

Spaima crescu în ochii lui Ankhensepamon pe măsură ce clipele se scurgeau și atinse punctul culminant când Tutankhamon o cuprinse în brațe. Un gest de tandrețe cu totul neobișnuit.

— Pasar?… șopti ea.

El încuviință ușor din cap.

Ankhensepamon se prăbuși.

Sati scoase un țipăt. O doamnă de la Curte veni în goană și amândouă o întinseră pe regină în pat.

Thutu se ivi în cadrul ușii.

Regele îl apucă de braț, căci nu știa unde îi este bastonul, și-l conduse în odaia sa de lucru.

Se așeză și-și chemă secretarul. Îi dictă un mesaj ce-l făcu pe scrib să cască ochii de uimire. Întrucât ajunsese la vârsta majoratului, regele îl demitea pe regent și-l ruga, cu acest prilej, să primească darul alăturat documentului. Apoi pecetlui înscrisul și-l însărcină pe secretar să-l înmâneze curierilor pentru a-l duce lui Ay împreună cu lădița aflată în grija străjilor.

Odată treaba isprăvită, Tutankhamon îl privi pe Thutu.

— Maiestate, ai neapărată nevoie să-ți asiguri sprijinul lui Horemheb, înainte chiar ca acest mesaj să părăsească palatul.

Tutankhamon chibzui o clipă și încuviință.

— Ai dreptate. Spune-le curierilor să mai aștepte și roagă-l pe secretarul meu să-l cheme aici pe general. Și poruncește să ni se aducă bere.

♀ Capitolul 33

LECȚIA

Era aproape ora șapte seara când însuși secretarul regelui fu condus în marea sală unde Horemheb, Khnumose și Mutnejmet luau cina. Generalul, soția sa și ofițerul rămaseră uimiți. Piticul Menei se holbă și mai abitir ca de

obicei. În mod obișnuit, palatul folosea un mesager, dar acum trimisese un scrib de rang înalt. Pe deasupra, o înțelegere tacită cerea ca treburile regatului să fie lăsate deoparte după ce soarele asfințea. Mesagerii nocturni erau adevărate raritați. Doar un eveniment ieșit din comun îndreptățea venirea secretarului regal. Și, unde mai pui că acesta sosise călare!

— Ce se petrece? întrebă Horemheb.

— Înălțimea Ta, niște întâmplări ciudate și triste…

— Ce anume?

Mâhnirea din ochii scribului îi alarmă și mai tare pe cei trei meseni.

— Regele a pățit ceva? se neliniști Horemheb.

— A fost cât pe ce. Maiestatea Sa îți cere sfatul și vrea să-ți vorbească neîntârziat.

Legăturile lui Horemheb cu monarhul fuseseră întâmplătoare și câtuși de puțin călduroase. Însă un rege rămânea un rege și, oricum, viceregentul nu putea trece cu vederea un eveniment ce amenințase tronul, adică regatul, și, în definitiv, propriile ambiții. Horemheb se ridică de la masă, se îndreptă spre grajduri, încălecă pe armăsarul său și se alătură secretarului, ce-l aștepta în fața casei. Apoi luară împreună drumul palatului, însoțiți de o mică escortă.

Generalul nu văzuse niciodată o asemenea expresie pe chipul monarhului. Tutankhamon stătea încremenit într-un jilț, cu o privire atât de întunecată, că părea să mediteze la toate relele infernului. În fața lui se găsea fostul vizir, Thutu, la fel de abătut. Acesta din urmă se ridică să-l întâmpine pe viceregent, iar secretarul îi aduse oaspetelui un scaun.

— Să rămân, maiestate? întrebă secretarul.

— Da. Închide ușa.

Regele îi povesti lui Horemheb tot ce trebuia pentru ca generalul să înțeleagă ce se petrecuse la vânătoare. Odată depășite surpriza și consternarea, Horemheb se întoarse spre Thutu.

— Vasăzică am văzut bine.

Thutu încuviință din cap.

— Șacalul a trecut la fapte.

— Se temea că voi atinge majoratul. Graba lui funestă îl va costa regența, spuse regele.

Horemheb se uită la el, nedumerit.

— Am pregătit un înscris prin care-l demit, îl lămuri monarhul.

Horemheb nu putea căsca ochii mai mult de atât.

— Pentru asta e de dorit să am consimțământul tău.

De dorit? Neapărat necesar, mai bine zis. Horemheb cântări iute situația, întorcând-o pe toate fețele. Pe de-o parte, regele era hotărât să nu ierte încercarea de asasinat. Pe de altă parte, dacă era demis, Ay va încerca o lovitură în forță, probabil cu sprijinul armatei aflate la ordinele lui Nakhtmin, ca să-și recapete regența, dacă nu chiar mai mult. Doar Amon știe unde s-ar ajunge. Probabil la un haos în toată legea. În orice caz, Ay s-ar apropia și mai mult de tron, iar Nakhtmin ar avea la dispoziție armata. Horemheb nu putea îngădui una ca asta. Așa că trebuia să-l protejeze pe rege cu ajutorul armatei și să-l sfătuiască pe Nakhtmin să nu se amestece în conflict, deoarece o înfruntare între trupele comandate de cei doi generali n-ar fi decât păgubitoare pentru amândoi.

De bună seamă, interesele tronului și ale lui Horemheb coincideau. Trebuia cu orice preț să spulbere ambițiile bătrânului șacal.

Ah! Dacă Sosenbal ar fi izbutit să-i implânte pumnalul în inimă! gândi generalul.

— Nu e suficient ca Ay să fie demis, va trebui și judecat, grăi el.

— Asta ar da naștere la urmări incontrolabile, se împotrivi Thutu.

Horemheb încuviință din cap. Marele preot Nefertep îl prevenise: nu avea însă destui susținători ca să înfrunte banda Sudului. Era mai bine, deocamdată, să se mărginească la a-l sprijini pe rege și să se folosească de liniștea astfel dobândită pentru a întemeia o bandă a Nordului.

— Maiestate, rosti generalul, ai sprijinul meu.

Regele îi făcu semn secretarului și-i porunci să trimită lădița și înscrisul.

— Lădița? se miră Horemheb.

— Capul mai-marelui vânătorii, îl lămuri scurt Tutankhamon.

Generalul tresări, surprins. Iată că micul rege era în stare de violență. Se uită întrebător la Thutu. Acesta îi răspunse că venise momentul să li se dea un avertisment fățiș regentului și celor devotați lui.

— Ay, spuse Horemheb, o să încerce cu siguranță o manevră militară împotriva Memphisului.

— Și ce propui? întrebă regele.

— Cele mai bune bătălii sunt cele care nu au loc, maiestate. Am să-i explic lui Nakhtmin că lupta despre care vorbim nu-i în interesul lui.

Întrevederea se încheiase. Horemheb își luă rămas-bun de la rege și-i sărută mâna. Se minună că niște degete atât de fine dovedeau atâta energie,

iar masca netulburată, atâta ferocitate. Thutu și secretarul îl conduseră până la ușă.

Regele cină târziu împreună cu Thutu. Fu mai degrabă o gustare decât o cină: două bucățele de carne, câte o plăcintă și curmale.

Câteva bărci cu opaițe aprinse pluteau pe fluviu ca niște licurici. Zeii păreau să doarmă. Și atunci cine veghea asupra lumii?

Tutankhamon îl chemă pe mai-marele garderobei, iar Thutu, la fel de ostenit ca și regele de întâmplările de peste zi, se bucură că se putea duce la culcare.

♀

Furia lui Ay, când primi lădița cu capul mai-marelui vânătorii și înscrisul regal cu sigiliul lui Tutankhamon, fu una dintre cele mai înfricoșătoare urgii la care Shabaka asistase vreodată.

Bătrânul se ridică în picioare și urlă. Urlă din toți rărunchii.

Străjile ce păzeau odăile de lucru ale regenței de la Theba îndrăzniră să crape ușa și să arunce o privire înăuntru ca să verifice dacă nu cumva stăpânul lor era ucis.

Într-un fel, așa și era. Iar un asemenea gând se dovedea greu de îndurat.

În primul rând, complotul pus la cale cu complicitatea mai-marelui vânătorii, un vechi tovarăș de nădejde de pe vremea lui Akhenaton, dăduse greș. Tutankhamon supraviețuise.

Iar el, Ay, se pomenise decăzut din rangul de regent.

În al doilea rând, planurile lui ieșiseră la iveală.

Mai-marele vânătorii fusese executat, iar capul său, deja scofâlcit și răspândind o duhoare grea, zăcea în lădița de pe masă. Buzele începeau să dezvelească dinții.

— E război! Război! răcni Ay. O să-i vin eu de hac acestui vierme nemernic, ieșit din scârna putregăită a lui Apopis!

Când umorile pe care, vreo treizeci și cinci de secole mai târziu, învățații din alte Case ale Vieții le vor numi adrenalină secară în trupul vârstnic al lui Ay, Shabaka se duse, cu de la sine putere, să-l cheme pe Usermon.

Intrând în vasta odaie de lucru a regentului, noul vizir descoperi o fiară cu chip de om, prăbușită într-un jilț. Fiara îi aruncă în silă o privire. Apoi Usermon tresări de scârbă când ochii îi picară însă pe lădița deschisă. Shabaka îi arătă înscrisul regal de pe masă. Usermon îl citi. Nu știa nimic despre complotul de la vânătoarea de gazele. Negreșit exista o legătură între cumplitul trofeu și document, dar care? se întrebă el. Shabaka îi povesti pe

scurt faptele așa cum credea el că s-au petrecut, fără a stărui asupra complotului.

— Să desființeze regența? se miră vizirul. Poate s-o facă?

— Peste câteva zile devine major, reuși în sfârșit Ay să rostească.

— Trebuie că se consideră îndeajuns de puternic dacă a dictat un asemenea document, observă Usermon.

— Trimiteți după Nakhtmin, porunci Ay.

O oră mai târziu, generalul intră în încăpere, cu un aer mohorât. Tocmai isprăvise de citit mesajul pe care i-l trimisese Horemheb. Știa tot. Se uita la capul mai-marelui vânătorii și la înscrisul regal fără să pară surprins.

— Putem să încercuim Memphisul? îl întrebă fără ocolișuri Ay.

— Nu, răspunse Nakhtmin, sec.

Ay se îndreptă brusc în jilț.

— De ce?

— E apărat de garnizoana orașului și de trupele de întărire care se află pe drum ori au sosit deja, din ordinul lui Horemheb.

Ay clipi iute de câteva ori, nevenindu-i a crede.

— Adică sunt demis și nu pot face nimic? Eu? Nimeni nu poate face nimic?

Vocea i se stinse într-o pițigăială îngrijorătoare.

— Tutankhamon a acționat astfel pentru că e sigur de sprijinul lui Horemheb, răspunse generalul. Ar fi o nebunie să aruncăm o jumătate din trupele regatului împotriva celorlalte.

— Nu poți să-l convingi pe Horemheb?

Nakhtmin se uită la Ay de parcă acesta bătea câmpii. Ce întrebare! Să-l convingă pe cel mai înverșunat dușman al fostului regent să treacă de partea lui! Nici măcar nu se osteni să răspundă.

Ay se rezemă de spătarul jilțului.

— Cel mai bun lucru pe care îl putem face acum este să ducem tratative, rosti Nakhtmin.

Usermon își împinse bărbia înainte.

— Să ducem tratative? repetă Ay.

— Pune-l pe Humose să intervină ca să capeți rangul de vizir al Pământului de Sus.

Asta ar însemna ca fostul regent să asculte de ordinele lui Usermon, pe care chiar el îl numise de curând vizir.

Ay scoase un sunet ce aducea a mormăit. Nu mai avea putere nici să strige.

— La ora aceasta Memphisul fierbe de zvonuri uimitoare, începu Nakhtmin. Cincizeci de nobili au luat parte la vânătoare. Un călăreț necunoscut a răsturnat carul regal. Două persoane aflate în el au murit, însă regele a scăpat teafăr. Prin urmare, zeii îl ocrotesc. Oamenii se întreabă cine e acel dușman viclean care a pus la cale mârșavul atac. Iar dacă nu și-au dat seama singuri, străjile palatului, în limbuția lor, cu siguranță le-au dezvăluit deja secretul: dușmanul e cel căruia regele i-a trimis capul mai-marelui vânătorii…

— Destul! țipă Ay.

— … Așa că momentul ar fi tare prost ales pentru o manevră în forță, continuă Nakhtmin, netulburat. Ar sfârși jalnic, așa cum s-a întâmplat cu

cea a lui Api-hetep.

Generalul se îndreptă spre ușă și se opri în prag.

— Pune să fie îngropată grozăvia asta, îi zise el lui Shabaka.

Apoi ieși, lăsându-i pe cei trei bărbați din cale-afară de abătuți.

Șacalul primise o lecție.

♀ Capitolul 34

ORDINUL DAT DE UN LEU

Mutnejmet, Sati și moașa vegheau la căpătâiul lui Ankhensepamon. Cu ochii întredeschiși, regina respira slab.

Pierduse copilul în zori.

Sati auzise prima gemetele și sărise din pat. Văzuse dezastrul. Luase copilul lepădat, îi dăduse ei toate îngrijirile și strigase după ajutor. O slujitoare venise în fugă și împreună ridicaseră trupul țeapăn al reginei și-l întinseseră pe pat.

Apoi Sati trimisese după Seferhor și după moașă. Medicul împărțise numaidecât poruncile necesare și cu mâna lui îi făcuse bolnavei o spălătură vaginală cu apa lui Thueris, adică macerat de pletele-muierii, de viorele și de salcie albă în apă distilată. Apoi îi dăduse reginei să bea o licoare din hamei și mac, care liniștea sufletul și inima și aducea somnul.

Tremurăturile și sudorile ce-o chinuiseră pe bolnavă în primele ore ale dimineții se mai domoliseră. Respirația sacadată deveni mai ușoară. Însă regina rămânea foarte palidă. Inima putea în orice clipă să-și piardă forța.

Mutnejmet, care venise să-i mărturisească regelui credința și indignarea ei după groaznica încercare de asasinat, aflase abia atunci că regina, nepoata ei, era suferindă. Urcase s-o vadă și descoperise nenorocirea.

Ankhensepamon se uită la cele trei chipuri ce-o înconjurau. Nimeni nu-și putea închipui durerea ei. Își retrase mâna dintre palmele lui Mutnejmet și spuse cu un zâmbet pierdut că vrea să doarmă.

La drept vorbind, își dorea din tot sufletul somnul veșnic.

Sati le conduse pe Mutnejmet și pe moașă până la ușă. Aici dădu cu ochii de prințesele care așteptau pe coridor, întrebând dacă pot să-și vadă sora.

— Mai târziu. Acum se odihnește.

I-ar trebui, își zise Sati, o odihnă îndelungată, foarte îndelungată ca să se pună pe picioare. Ea, una, știa.

Doica se duse în odaia sa și deschise coșul cu cobre. Unul dintre șerpii cei mari o fixă cu privirea-i curioasă.

— V-am cerut s-o ocrotiți, zise ea. N-ați înțeles că trebuia să ocrotiți și ceea ce purta în pântece și ceea ce iubea. E o nenorocire, rosti Sati cu lacrimi în ochi. O mare nenorocire.

Lacrimile picurară pe trupul reptilelor care o priveau de parcă se simțeau adânc mâhnite.

Nu, nu înțeleseseră.

♀

Sala cea mare de la intrarea în palat și sala de audiențe gemeau de nobili, demnitari și emisari străini veniți să-și arate tulburarea. Secretarii și scribii nu mai știau unde să pună mesajele și darurile, iar când regele apăru pentru scurtă vreme ca să le mulțumească, sprijinindu-se într-un baston bogat ornamentat, fu copleșit de jurăminte de credință, de strigăte de durere și revoltă și de cereri privind pedepsirea vinovaților. Îi sărutau necontenit mâinile și veșmintele. Urmat de întâiul șambelan, Uadj Menekh, mai trist ca niciodată, de Thutu, de secretarul său, de Itchan și de purtătorii de evantai, monarhul împărți vorbe liniștitoare, mulțumiri și asigurări.

Putea fi considerat un prilej potrivit pentru proclamarea majoratului.

Însă Tutankhamon ar fi dorit s-o facă în împrejurări mai plăcute. Urcă la etaj și stătu de vorbă cu Seferhor.

— Maiestate, îi spuse medicul, regina doarme acum și mă voi strădui s-o ajut să doarmă cât mai mult. Somnul e pentru suflet ca apa pentru trup. Socot că nu se va înzdrăveni decât peste câteva zile.

Regele se duse apoi la harem. O tăcere dureroasă domnea aici. Sălașul plăcerilor trupești devenise unul al doliului. Când Tutankhamon păși înăuntru, concubinele se ridicară și se prosternară, sărutându-i picioarele și cuprinzându-i-le cu brațele. Se pierdură în tânguieli despre mârșăvia celor întâmplate și în laude aduse puterii divine pentru că-l cruțase pe monarh.

— Unde e Taemuadjisy? întrebă el.

— Lângă răposat.

Tutankhamon străbătu palatul ca să ajungă în aripa unde se găseau odăile mai-marelui peste cai. Încăperile erau pline de lume, rude și prieteni înlăcrimați, adunați în jurul patului pe care zăcea trupul lui Pasar, înainte de a fi dat în grija îmbălsămătorilor. Oamenii se traseră în lături ca să-i facă loc

regelui să intre. Supraveghetoarea haremului se căzni să se ridice, dar se clătină, abia ținându-se pe picioare.

— Stai jos, îi spuse regele.

Ea se lăsă să cadă pe scaun și apucă mâna pe care el i-o întinse, o sărută și o acoperi de lacrimi. Monarhul se așeză în jilțul ce-i fusese adus și rosti:

— Parcă-aș fi pierdut un frate.

— Onoarea, maiestate…

Taemuadjisy nu reuși să-și încheie fraza, căci izbucni în plâns. Oare știa că era de două ori în doliu? În fapt, pierduse și un nepot, un băiețel. Însă nu se cădea ca regele să-i spună asta.

Tutankhamon privi îndelung chipul lui Pasar.

Dacă soția sa îl iubise, și el la rândul lui era dator să-l iubească și să sufere. Dar n-o făcea silit. Băiatul îi fusese tovarăș în zilele fericite. Îl invidiase adesea, dar nu-l urâse niciodată.

Era atât de tânăr. Osiris va continua să cadă neîncetat sub loviturile lui Seth.

— Voi porunci să i se construiască un templu, grăi Tutankhamon.

Taemuadjisy încuviință din cap. Un templu. Trupul unuia dintre cei doi fii ai ei va fi încredințat peste două zile îmbălsămătorilor. Tutankhamon părăsi odaia.

Simțea că, în afară de capul mai-marelui vânătorii, ar fi vrut să-l pună într-o lădiță și pe cel al regentului decăzut.

♀

Serile se dovediră lungi în lipsa lui Ankhensepamon și a lui Pasar. În afară de rarele ospețe la care avea oaspeți, Tutankhamon lua ultima masă a zilei în tovărășia lui Itchan, singura persoană apropiată ce-i mai rămăsese, și a prințeselor. După un joc sau două de dame, însoțit de discuții neutre despre întâmplările de peste zi, despre cum mergeau lucrările la cutare sau cutare templu, despre talentele unui sculptor, ale unui bijutier sau ale altcuiva sau despre cumpărarea de cai și de ogari, regele se retrăgea, mergea să ceară vești despre Ankhensepamon și se culca.

Uneori Itchan îl observa pe furiș. Îi scruta masca, întotdeauna binevoitoare față de el, dar mereu de nepătruns. Oare acest rege era preot? se întreba Itchan. Dormea singur și nu intra în harem decât din datorie. Nu mai pusese piciorul acolo după atacul de la vânătoarea de gazele. Într-o singură seară, regele rosti câteva vorbe despre sine:

— Zeii mi-au răpit familia și mi-au înlocuit-o cu a lor.

Totuși, tristețea stăruitoare din privirea regescului său tovarăș îl convinse pe Itchan că Tutankhamon suferea, deși n-o arăta, din pricina încercărilor prin care trecea Ankhensepamon.

Cele trei prințese ar fi trebuit să-i țină locul reginei. Însă singurul lucru ce-l lega pe Tutankhamon de ele era amintirea plimbărilor de odinioară la bordul *Gloriei lui Aton.* De altfel, ele nici nu aveau o viață a lor. După ce isprăveau de sporovăit cu fiicele nobililor, se găteau și se parfumau. Starea surorii lor nu făcuse decât să le mai potolească un pic enervanta frivolitate. Tutankhamon încercă să descopere în viețile lor pe cineva precum Pasar, dar nu află pe nimeni. Prințesele așteptau însă ca, în interesul regatului – și cine să-l cunoască de-acum dacă nu însuși regele – să li se aranjeze căsătoria cu un slujitor al coroanei. Tutankhamon pândi să vadă dacă Itchan dă vreun semn de interes față de vreuna dintre ele. Neferneru-Aton-Tashery, cea mai mare dintre surori, mergea pe cincisprezece ani și frumusețea ei un pic cam trufașă amintea de cea a mamei sale. O dată sau de două ori, Itchan o privise cu ceva mai multă căldură decât cerea curtoazia.

Regele s-ar fi bucurat să-l aibă pe Itchan drept cumnat. Așa că îi vorbi prințesei. Ea îl ascultă cu o expresie de surprindere zugrăvită pe chip.

— Surorile mele s-au măritat cu regi, îi răspunse. Eu de ce m-aș mulțumi cu un om de rând?

— Nu există decât un rege în această țară.

— Dar peste hotare nu există alții? i-o întoarse ea. Cere-i unuia dintre emisarii tăi sau mai bine solilor străini să-mi găsească un soț care să-mi placă.

Tutankhamon nu mai stărui.

♀

Poți muri pe dinăuntru cât încă ești viu. În fapt, doliul e o destrămare a ființei.

În negurile amestecate ale hameiului și macului, unde leacurile lui Seferhor o țineau adâncită, Ankhensepamon era precum o înecată cu mintea trează, care privește suprafața apei fără dorința de a ajunge acolo.

Ce exista acolo, sus? Pasar plecase. Iar viitorul cuibărit în pântece îi scăpase. Așa că se lăsa purtată de somn, dorindu-și ca el să fie și mai adânc și niciodată întrerupt.

Însă Seferhor își păzea cu strășnicie lădița cu leacuri.

Fel de fel de imagini îi copleșiră mintea încețoșată. O revăzu pe Meritaton pe terasa palatului din Ankhetaton. Pe Nefer Heru în barca lui. Pe

Pasar întinzându-i mesajul de avertisment. Pe Pasar gol, pe câmpuri. Îi simți chiar și răsuflarea dulceagă. I se arătă aidoma înmormântarea lui Semenkhere și plânse, crezând, în tulburarea ei, că e cea a lui Pasar.

Nu-și părăsea patul decât pentru a merge, pe jumătate adormită și sprijinită de Sati, să-și facă nevoile și să se spele puțin.

Apoi, în timpul toropelii ei chinuite, o spaimă surdă o cuprinse: dacă ea murea, Pasar murea în ea.

— Nu! strigă îngrozită.

Deschise ochii și văzu fața neliniștită a lui Sati, aplecată deasupra ei.

După o discuție cu Seferhor, doica luă o hotărâre neobișnuită. Se duse la îngrijitorul menajeriei și-l rugă să aducă un leu la picioarele patului reginei.

— N-am s-o fac fără consimțământul regelui, răspunse bărbatul.

Sati îi vorbi lui Tutankhamon. Regele nu cunoștea secretele doicii, însă cobrele ei îl scăpaseră de ucigași. Ea îl asigură că urma sfatul lui Seferhor. Tutankhamon încuviință.

Așa se face că leul stătea acum de veghe, supus, la picioarele patului. Năucit și cu un dram de neliniște în suflet, îngrijitorul menajeriei îi aducea de mâncare pe terasă. Într-o dimineață, Ankhensepamon deschise ochii și văzu animalul care-o privea, de parcă îi dădea un ordin. Ochii lui galbeni îi vorbeau. Întinse mâna spre el, iar leul i-o linse. Regina zâmbi și își lăsă mâna pe botul lui. Felina părea să-i arate ceva. Dar ce? Își tot mișca în sus și-n jos capul.

— Ce zici? murmură ea.

Animalul puse cu autoritate o labă pe pat, așteptând nu se știe ce. Sati și Seferhor supravegheau scena de la depărtare.

— Ce zice? o întrebă Ankhensepamon pe Sati.

— Zice să te ridici, răspunse Seferhor.

Ea se strădui să se salte și doica se grăbi s-o sprijine. Fiara o privea și mai stăruitor. Regina zâmbi din nou, pentru întâia oară de când căzuse bolnavă. Coborî și încercă să pășească. Însă capul i se învârtea și picioarele n-o țineau. Sati o ajută să iasă pe terasă și să se așeze într-un jilț. Leul veni după ele și se culcă la picioarele lui Ankhensepamon.

Pentru prima dată regina simți senzația de foame. I se aduseră numaidecât plăcinte și smochine. Leul se uită la ea cum mănâncă.

— E un adevărat duh ocrotitor! exclamă Ankhensepamon a doua zi.

— Da, îi răspunse în șoaptă Seferhor, care tocmai sosise pentru vizita de dimineață. El e tămăduitorul. Insuflă forță. De aceea bunicul tău i-a dedicat

o sumedenie de efigii[46]. Găsești vreo șase sute în întregul regat. Eu sunt unul dintre preoții săi.

Și astfel Ankhensepamon află că medicul se număra printre preoții lui Sekhmet, cea mai veche confrerie de medici din Regat.

Dar cum anume vindecau leii și leoaicele?

♀ Capitolul 35

MORMÂNTUL COPILULUI LEPĂDAT

La douăsprezece zile după dimineața în care pierduse copilul, imediat după ce-l pierduse și pe tatăl acestuia, Ankhensepamon își veni în fire. Sati, care n-o părăsise nici zi, nici noapte, o observa cu atenție. La fel și leul. Îngrijitorul menajeriei venise cu o oră în urmă să-l hrănească. Fiara părea să considere că odaia reginei îi aparținea.

Prima dorință a lui Ankhensepamon fu să se spele pe-ndelete. Sati se bucură: îngrijirea trupului păstra sufletul sănătos. Ajutată de două servitoare, se ocupă o dimineață întreagă să curețe pielea reginei de urmele de sudoare și de sare, rămășițele trecerii ei prin infern. Ankhensepamon își redescoperi cu surprindere mădularele și-și privi picioarele și sânii de parcă le pusese la păstrare într-un cufăr timp îndelungat.

Cea mai anevoioasă se dovedi toaleta sexului. Ce căuta acolo deschizătura aceea?

Leul supraveghea baia reginei, stârnind râsetele servitoarelor.

Frizerul veni să radă țeasta reginei, cu o expresie lacomă așternută pe față. În sfârșit, Ankhensepamon putea să poarte iar perucă.

După ce îmbrăcă veșminte curate, regina ieși să se așeze pe terasă. Aburii pe care soarele îi smulgea din pământul îmbibat de apă, căci inundația începuse deja, acopereau cu văluri argintii împrejurimile Memphisului. Spre miazănoapte, dincolo de plantațiile de palmieri, de-abia se zăreau marile piramide și sfinxul veșnic neclintit. Am să-i cer lui Tutankhamon, își zise regina, să construiască o piramidă pentru noi. Servitoarele îi aduseră o gustare.

— Ce s-a întâmplat cu pruncul pe care l-am pierdut? o întrebă ea pe Sati.

— Se află în mâinile îmbălsămătorilor, stăpână. Însuși regele l-a dat în grija lor.

O numise „stăpână”, ca odinioară.

Ankhensepamon se miră de atenția pe care soțul ei o arătase pruncului lepădat, el, care dovedise atâta indiferență față de ai săi.

— Peste o săptămână va fi gata de înmormântare, adăugă Sati.

Înmormântare? Unde? Ankhensepamon întoarse spre doică o privire rătăcită.

— La Akhetaton? întrebă ea.

Dar în care criptă? Cea a lui Akhenaton? Se gândi cât de neomenos și fără rost era să faci o călătorie până acolo ca să îngropi o ființă sărmană și atât de mică lângă un rege și o regină înconjurați de tot fastul funerar. Să se redeschidă mormântul? Dar Tutankhamon unde-și îngropase propriii copii avortați de concubinele lui? Ankhensepamon se învinui că nu-i trecuse niciodată prin minte să-l întrebe.

— Stăpână, regele va construi la Memphis un templu pentru mai-marele peste cai. I-a mărturisit-o mamei acestuia.

Mai-marele peste cai. Mușchii îl scoaseră din răbdări pe leu care își întoarse brusc capul, clănțănind din dinți.

Sati își cântărea cuvintele, urmărindu-le efectul pe măsură ce le rostea. Câteva clipe, regina nu scoase nicio vorbă, adâncită în gândurile sale. Nu plângea, poate pentru că nu-i mai rămăseseră lacrimi. Ori își dăduse seama de zădărnicia lor. Căci până și lacrimile erau deșertăciune. Îi veni iarăși în minte masca lui Tutankhamon. Și el trebuie să fi suferit mult pentru ca ochii să-i sece.

Doica îndrăzni să-i sugereze:

— Pentru că înmormântarea va avea loc la Memphis, am putea să așezăm copilul alături de tatăl său.

Ankhensepamon încuviință din cap.

— Când va fi gata mumia mai-marelui peste cai?

— Peste șaizeci și două de zile, stăpână.

— Și-atunci eu de câte zile…

Nu-și încheie fraza pentru că nu-și găsea cuvintele. Era cât pe ce să spună: „De câte zile sunt moartă?”, dar Sati o cruță de rostirea unor astfel de vorbe cumplite.

— De douăsprezece zile, stăpână.

Ankhensepamon încercă să-și închipuie cum aveau să fie funeraliile, cu rudele în jur și cu un mic sarcofag în plus. Vom vedea. Gândurile acestea funebre o istoveau.

— Să trimit veste Maiestății Sale și prințeselor că regina s-a întremat?

— Nu acum. Mâine.

Nu se simțea pregătită să dea ochii nici cu gâsculițele ei de surori, nici cu sfinxul de bărbatu-său.

Când veni s-o vadă, ca în fiecare dimineață, Seferhor se arătă încântat de rezultatele îngrijirilor sale. Ai fi zis că e un grădinar care se bucură de cum îi merge unui măr. O sfătui să caute tovărășia oamenilor, însă regina nu părea convinsă. Medicul îi aminti că nu va putea să fugă la nesfârșit de atenția persoanelor apropiate, chiar dacă în această atenție se amesteca și un dram de curiozitate.

— Nu e bine să stai retrasă, Maiestate. Singurătatea e ca umbra jilavă: face sufletul să prindă mucegai.

Leul căscă. Ea încercă să-și imagineze cum era un *Ka* mucegăit, dar nu reuși, așa că încuviință din cap. Seferhor își lăsă sfatul să se aștearnă în urechea reginei precum o mână de pulbere aruncată în apă și mângâie coama fiarei, acest frate a lui Sekhmet cea Milostivă. Fie, atunci mâine, se învoi Ankhensepamon.

În dimineața următoare, întâia doamnă a Curții merse să-i dea regelui de știre că regina se ridicase din pat, înzdrăvenită.

Era chiar ziua proclamării majoratului. Tutankhamon poruncise să se împartă grâu și bere supușilor. Cânturile de sărbătoare pătrundeau până în odăile palatului. În piața cea mare se desfășura o pantomimă a meșterilor, ce-l înfățișa pe zeul Ptah, în veșmântul său strâns pe trup, zămislind rasa omenească. Bărbatul ce-l întruchipa pe zeu turna bronz topit într-o matriță de pământ, iar preoții înălțau cântece de slavă zeului și regelui. După ce bronzul se întărea, Ptah spărgea matrița și vântura deasupra capului statuia regelui, iar uralele izbucneau.

Tutankhamon se ridică, întrerupându-și discuția cu Thutu și Nefertep, și urcă la etaj. Ankhensepamon stătea pe terasă, cu leul la picioare. Văzându-și soțul, se strădui să zâmbească și să se salte din jilț. Era foarte slăbită și îngrijorător de palidă. Tutankhamon se aplecă spre ea, îi cuprinse fața în palme și o sărută.

Primul gest de tandrețe după multă vreme, de când o ceruse în căsătorie pe terasa palatului din Akhetaton. Ankhensepamon își aminti că rămăseseră singuri și începu să plângă.

— Gândește-te la ziua de mâine, îi spuse el privind-o îndelung.

Oare ce aștepta el de la ziua de mâine? Ea arătă spre leu:

— Dă-i bineţe tămăduitorului meu.

— Vezi şi tu acum ce putere au zeii, îi răspunse el surâzând.

Şi se aplecă să mângâie ceafa animalului, care-şi înălţă capul spre palma monarhului, ca o pisică uriaşă.

— O să construieşti un templu… zise ea.

Nu se hotăra să rostească numele lui Pasar.

El încuviinţă din cap.

— Va fi gata în curând, îi răspunse. Acolo vom ţine ceremoniile cuvenite pentru tată şi fiu.

— Şi… funeraliile?

— La sfârşitul inundaţiei.

— De unde va porni cortegiul?

— De la palat, bineînţeles.

— Şi… pruncii tăi?

— În munte, aproape de-aici.

Ea se întrebă dacă el îşi alesese propriul loc de îngropăciune.

— Dar noi? vru ea să ştie.

— Nu m-am gândit încă. Avem timp, îi răspunse Tutankhamon zâmbind.

După care îşi luă bastonul şi coborî să-l caute pe Nefertep.

Puţin mai târziu, Ankhensepamon primi un buchet de lotuşi albaştri. De unul dintre ei era agăţat un inel împodobit cu un scarabeu de aur, care avea gravate pe carapace cartuşul regelui şi cel al reginei, unite. Simbolul devenirii.

Prinţesele, care ieşiseră şi ele pe terasă, se strânseră roată în jurul surorii lor, spunându-i vorbe de alint şi mângâind-o. Îi propuseră chiar şi o plimbare cu barca. Nefericită idee: Ankhensepamon se luptă din răsputeri să alunge amintirile ce-i sfâşiau inima.

♀ Capitolul 36

DESCHIDEREA GURII

Proclamarea majoratului ridica anumite probleme. În primul rând, se cuvenea ca regele, luând asupra sa de-atunci înainte cârmuirea regatului, să locuiască la Theba, în capitală. În al doilea rând, trebuia să găsească noi

slujbe pentru dușmanul său Ay, dar și pentru aliatul său Horemheb, al cărui titlu de viceregent nu-și mai avea rostul.

În ajun, Humose, marele preot al lui Amon, îi trimisese regelui un mesaj, arătându-i că pacea regatului ar avea de suferit din pricina unei dizgrații prea bătătoare la ochi a lui Ay și rugându-l să-i găsească fostului regent un titlu demn de rangul său.

Thutu îl chemă pe Nefertep să-i ceară sfatul.

— Cred că e bine să menținem pacea dobândită cu atâta trudă, zise marele preot. Memphisul e de partea ta, trebuie acum să câștigi și Theba, pe care umbra lui Ay a acoperit-o în toți acești ani.

Thutu încuviință din cap. Erau vorbe pline de înțelepciune.

— Cât despre Ay, continuă Nefertep, împărtășesc părerea vrednicului meu coleg Humose. Îi trebuie un titlu demn de rangul său.

Ptah și Amon căzuseră la învoială. Ce-i drept, cei doi zei dețineau, într-o egalitate ambiguă, titlul de creator al lumii.

— Propun să-i dai un titlu care să se potrivească puterii sale adevărate: vizir al Pământului de Sus. Asta nu va schimba nimic.

Tutankhamon încuviință din cap.

— Iar Horemheb, vizir al Pământului de Jos, adăugă el.

Veni rândul lui Nefertep să încuviințeze din cap.

— Maiestate, mai presus de orice țara are nevoie de pace. Și apoi de micșorarea dărilor.

Tutankhamon chibzui la rezolvarea prezentată de marele preot. Cu siguranță, ea chezășuia armonia regatului și, neîndoielnic, pacea.

— Întrezăresc totuși o piedică: Theba e capitala Pământului de Sus, așa cum Memphisul e cea a Pământului de Jos. Nu cred că fostul regent ar putea sta la Theba în același timp cu mine.

— Firește, Maiestate, recunoscu Nefertep. În privința asta ajutorul dat de colegul Humose se va dovedi prețios.

— Ce-o să facă el?

— Îl va convinge pe Ay să părăsească Theba, unde va veni doar atunci când îl vei chema, răspunse Nefertep zâmbind. Mi s-a spus că are o locuință somptuoasă la Akhmim. Un surghiun fastuos.

Tutankhamon consimți. La fel și Thutu. Regele îl opri pe marele preot la masa de prânz.

În sfârșit, cerul se înseninа. Regele se arătă neobișnuit de binedispus.

♀

Mai rămânea însă o problemă pe care Thutu o aduse în discuție după-amiază: cine să facă parte din consiliu?

Vizirul Usermon? Era unul dintre favoriții lui Ay. Însă deocamdată putea fi păstrat, chiar dacă nu i se va da nimic de făcut, pentru a-i contracara orice influență.

Vistiernicul Maya? Nu se amestecase în niciun complot și, în plus, muncea cu pricepere. Fostul ibovnic al lui Nefertiti învățase că puterea e doar vremelnică și o slujea cu devotament pe cea aflată acum la cârmă.

Mahu? Credincios și de nădejde. Însă trebuia scos de sub comanda lui Nakhtmin. Acesta din urmă avea să fie trimis să supravegheze străjile de la hotarele regatului. Cât mai departe cu putință de mai-marele său, Ay. Dacă fostul regent ar vrea să-i trimită un mesaj, Nakhtmin nu l-ar primi decât în câteva zile.

Pentju? Delicată treabă! Simpla pomenire a numelui său îl tulbura pe rege, care aflase de la fratele său că fostul medic al lui Akhenaton se făcea vinovat de moartea acestuia și a soției sale, Nefertiti.

— Dar nu și de cea a lui Semenkhere, maiestate, îl asigură Thutu.

Și îi povesti despre mărturisirile făcute de Pentju în fața fostului monarh.

— Așadar Ay singur l-a ucis pe Semenkhere? întrebă Tutankhamon.

— Tot ce se poate, maiestate. Pentju fusese îndepărtat de la palat pe atunci. Fratele tău îl mutase la arhive. Din câte știu, Pentju nu avea cum să ajungă la regele Semenkhere.

— Dar e un ucigaș!

— Negreșit. Însă trăiește. Ay i-a închis gura oferindu-i un rang înalt. Putem să-l câștigăm de partea noastră cruțându-l de o nouă dizgrație. Altminteri se va pune iarăși în slujba lui Ay.

Câtă bătaie de cap stârnea acest sac de mărturii criminale pe care și-l disputau amândouă taberele. Până și ideea în sine îl dezgusta pe Tutankhamon.

— Să-l câștigăm de partea noastră în ce scop?

— Horemheb și cu mine ne-am folosit de mărturiile lui ca de-o armă, când a trebuit să-l silim pe Ay să accepte procesul lui Api-hetep. Putem s-o facem iarăși, dacă Ay se arată prea îndărătnic.

Regele consimți, dar fără nicio tragere de inimă.

Cât despre viceregele Huy, chiar dacă la drept vorbind făcea parte din banda Sudului, se afla departe, tocmai în Țara Kush, și nu i-ar fi putut fi de mare ajutor lui Ay, în cazul unui nou conflict.

Thutu porni degrabă spre Theba, ca sfetnic de taină, pentru a pune la cale împreună cu Humose plecarea lui Ay.

Veștile despre încercarea de a-l ucide pe rege se răspândiră în toată Theba, mult înflorite, desigur. Se vorbea despre lupte nemaipomenite, în care zeul Amon, drept răsplată pentru pioșenia regelui, înarmase brațul lui Tutankhamon, ajutându-l să doboare un călăreț ce încercase să-l decapiteze, după care regele însuși retezase capul dușmanului. Nobilii șopteau că asasinul fusese trimis de către regent.

Destul pentru ca Thutu să-l poată convinge pe Humose că situația nu-i era prielnică lui Ay, care nu mai avea nici regența. Dacă marele preot se învoia să intervină pentru a-l îndupleca pe Ay să renunțe, regele ar consimți să-i acorde dizgrațiatului titlul de vizir al Pământului de Sus. Însă ar aștepta, în schimb, ca Înălțimea Sa Ay să binevoiască a-și duce zilele în liniște pe pământurile sale.

Ay nu sperase la atât. Încercă să-și protejeze aliații, mai ales pe Nakhtmin și Pentju. Dar Humose îl lămuri că nu era în măsură să mai tărăgăneze lucrurile. Theba și Memphisul îl bănuiau de crima supremă, aceea de a fi vrut să curme viața zeului viu. Fostul regent își înghiți vorbele de ocară și-și luă tălpășița, urmat de Shabaka.

După trei săptămâni, cât ținuse misiunea, Thutu se întoarse la Memphis să-l înștiințeze pe rege că Theba era liberă. Tutankhamon porunci mutarea Curții acolo. Trei luni nu se dovediră îndeajuns pentru o atare muncă, întrucât regele dorea să ia cu el întregul mobilier strâns în palat. Astfel, vremea se scurse și începu anotimpul semănăturilor.

Ankhensepamon primi fără tristețe vestea plecării. Memphisul fusese al doilea oraș al dragostei ei cu Pasar. Pentru a duce de-aici înainte o viață lipsită de suferințe prea mari, trebuia să scape de povara amintirilor.

Căci între timp avusese loc înmormântarea fiului pierdut și a lui Pasar.

♀

Cortegiul porni de la palat. Putea să pară ciudat, însă aici locuise Pasar, ca mai-mare peste caii regelui.

Două sarcofage, unul mare și unul mic, se aflau în carul tras de doi cai albi. Și lucrul acesta putea să pară ciudat, căci Pasar n-avusese soție. Părinții săi, viceregele Huy și Taemuadjisy, aflaseră despre legătura fiului lor, însă avuseseră buna-cuviință să nu discute despre ea. Onoarea fără pereche de a-i avea în cortegiu pe rege și pe regină le domolea spaima de ce va crede lumea. Și o asemenea prezență putea să-i surprindă pe mulți, însă

se știa că mai-marele peste cai îi salvase viața monarhului. Așa că era un gest îndreptățit și nobil ca acesta să-și însoțească salvatorul și slujitorul spre locașul de veci.

De altfel, un al doilea cortegiu venea în urma primului. Cel al ofițerului care îl protejase pe rege în cădere, cuprinzându-l în brațe. Înmormântarea sa avea să se desfășoare imediat după cealaltă.

Așezată în lectică lângă Tutankhamon, purtată spre necropolă și în larma bocitoarelor ce-i împresura, Ankhensepamon retrăi drumul despărțirii pe care-l bătuse atât de des. Akhenaton. Nefertiti. Semenkhere. Maketaton. Iar acum Pasar și fiul său. Fără să plângă, întărită de poțiunea pe care i-o dăduse Seferhor, își zise că viața ei fusese un lung cortegiu funerar. Chiar și atunci când trăiesc, se gândi ea, îi însoțim spre moarte.

Ajunseră la templul construit din ordinul regelui și care tocmai fusese terminat. Un pavilion spre care dădea o singură ușă, flancată de două statui. Osiris și Isis. Ankhensepamon rămase încremenită. Osiris avea trăsăturile lui Pasar, iar Isis, pe ale ei.

Coborâră sarcofagele din car. Ankhensepamon îl văzu pe cel micuț, alb, acoperit cu inscripții aurite și dădu să se apropie și să se aplece deasupra lui, însă Tutankhamon o prinse de mână, împiedicând-o. Huy și Taemuadjisy, precum și fratele lui Pasar, înconjurați de familie, se aflau în rândul din față.

Trei preoți oficiau slujba. Doi dintre ei tămâiau sarcofagul, iar al treilea, ținând într-o mână o furcă din silex, iar în cealaltă o teslă, atinse chipul sarcofagului. Era ritualul de deschidere a gurii[47].

Mama lui Pasar împlini pentru Ankhensepamon ritualul refuzului despărțirii. Îngenunche lângă sarcofag, cuprinzându-l strâns cu brațele. Cu lacrimi în ochi, Huy se aplecă și-o ridică. Ankhensepamon izbucni și ea în plâns. De altfel, multe femei plângeau. Un alt preot recită un text pentru morți:

> *Eu, scrib al lui Ptah, îți spun ție, ești purificat. Am săvârșit ritualurile sub ochii zeului, ești purificat și renumele tău strălucește. I-ai dat zeului ceea ce el ți-a dat…*

Vântul îi risipea cuvintele ori, poate, simțurile lui Ankhensepamon erau acoperite de un văl. Cărăușii săltară sarcofagul și intrară în templu. Huy se întoarse spre rege și-l pofti să păsească înaintea lui. Fumul de tămâie și de rășină și parfumurile cununilor de trandafiri și iasomie umpleau încăperea.

O groapă adâncă se deschidea în pământ. Patru oameni așteptau lângă ea. Tutankhamon îi făcu un semn secretarului său și doi slujitori aduseră o statuetă placată cu aur înfățișând un cal, ce avea să fie coborâtă în groapă.

— Ți-ai dat viața în lupta împotriva lui Seth, zise regele. Viața ta e acum veșnică, Pasar, mai-mare peste cai, căci Osiris, Horus și Ptah te primesc printre ei.

Începură să coboare sarcofagul. Familia aruncă flori. Ankhensepamon intră și aruncă o cunună de rezedă și iasomie. Coborâră apoi calul aurit, statuetele *ushebti,* ofrandele, statuile slugilor ce-l vor sluji pe defunct în lumea de dincolo, alimentele…

Tutankhamon se întoarse către soția sa. Acum ea era cea care avea o mască în loc de chip.

Un cărăuș așeză pe suportul de lemn micul sarcofag alb. Ankhensepamon se repezi înainte. Tutankhamon o strânse de încheietura mâinii. Ea îl ascultă, cu privirea pierdută, pe unul dintre preoți recitând formule pentru deschiderea gurii. Taemuadjisy se răsuci spre ea și-i întinse cădelnița pe care o luase de la un preot. Gestul era cu totul în afara ritualului. Ankhensepamon apucă numaidecât cădelnița, însă rămase împietrită, ținând-o cu vârful degetelor în fața sarcofagului. Dându-și seama de buimăceala ei, preotul i-o luă cu blândețe și recită rugăciunea pentru pruncii morți.

Ai trecut cele două praguri înainte ca floarea vieții tale să se veștejească. Bucură-te, căci tu ești drept și pur și n-ai cunoscut nici nedreptatea, nici murdăria. Ptah te cuprinde în brațe…

Ankhensepamon înțelese brusc că niciodată nu va mai avea un copil cu Pasar și hohote cu neputință de stăpânit îi zdruncinară trupul. Tutankhamon și Sati, căreia nu-i păsa de protocol, se grăbiră s-o sprijine.

Coborâră și al doilea sarcofag în groapă. Întrucât Ankhensepamon nu avea pregătite alte flori, Taemuadjisy îi întinse o cunună de crini. Însă regina nu reuși să găsească puterea s-o arunce, așa că o făcu Tutankhamon pentru ea. Încălcând încă o dată protocolul, Mutnejmet, care-și supraveghea din ochi nepoata, și Sati o scoaseră afară și o conduseră până la lectică.

Oricum, n-ar fi avut tăria să asiste și la înmormântarea ofițerului, zise în șoaptă Sati. Era de-ajuns o regină moartă la funeralii. Nu trebuia ca deschiderea unei guri să închidă o alta. Nici cobrele, nici leii nu erau destul de puternici pentru a-i proteja pe oameni împotriva durerilor fără margini.

♀ Capitolul 37

SPLENDOARE ȘI JOSNICIE

Între două dansuri, un povestitor înaintă spre mijlocul stabilimentului doamnei Nes-Hathor. Aceasta le oferea uneori mușteriilor mici pauze distractive câtă vreme dansatoarele își refăceau machiajul ochilor și al sfârcurilor.

Omul era întrucâtva pântecos, cu o privire piezișă și gură lacomă.

— Cunoașteți povestea oului și a vasului de lut? îi întrebă el pe cei de față.

Firește, nimeni n-o știa.

— Un ou se sfădise cu un vas de lut. Acesta îi rănise mândria, bătându-și joc de fragilitatea lui. „La prima lovitură, te crăpi și-ți pierzi apa ca o femeie ce stă să nască”, zise povestitorul, cu accentul aspru al locuitorilor Pământului de Sus. „Dar tu – de data asta vorbind ascuțit și pe nas – cine te crezi? N-ai nimic în cap. Ești tot timpul mânjit de grăsime și, după ce s-au folosit de tine, oamenii te aruncă într-un colț, iar gândacii vin să se înfrupte din rămășițele ce se preling pe pereții tăi!” Vasul de lut se mânie: „Ia uitați-vă la oul ăsta cum mă jignește! Ai uitat că ai ieșit din fundul unei găini?” „Iar tu, din fundul pământului!” i-o întoarse oul.

Ascultătorii începeau să se veselească. Urcioarele cu vin și bere treceau din mână în mână.

— Oul se simțea în primejdie. Așa că se duse să stea de vorbă cu un vas de aramă. Cum îl văzu, îi zise: „Salut, prietene! Ce roșu ești azi!” „Pentru că am fost lustruit.”

Pentru vasul de aramă, povestitorul întrebuință o a treia voce, una care să vădească o fire energică.

„— Tu măcar arăți bine când te lustruiește. Și știi să te porți. Nu ca alții.

— Despre cine vorbești?

— Închipuie-ți că m-am întâlnit deunăzi cu vasul de lut care a vorbit de rău pe toată lumea.

— Pe toată lumea? Chiar și pe mine?

— Chiar și pe tine.

— Dar ce-a găsit de spus despre mine țărănoiul ăla?

— Că dacă nu te-ar lustrui ai fi mai urât decât o gaură-n pământ. Și că, oricât te-ai grozăvi tu, te scâlciezi la cea mai mică izbitură și faci un zgomot asurzitor ca să atragi atenția asupra ta.

— A zis el asta?

— Jur pe Onuris. Mi-a mai spus că sunt plăpând ca un pântec de femeie însărcinată și că am ieșit dintr-un fund de găină. Ți-am spus că e un necioplit.”

Doamna Nes-Hathor nu cunoștea povestea, așa că se așeză s-o urmărească, sorbind dintr-un pahar cu bere. Începea să se împace cu ideea pierderii ibovnicului. Povestitorul își depănă istorioara mai departe:

— Înfuriat, vasul de aramă plecă în căutarea vasului de lut. Îl găsi curând și-l luă la rost:

„— Ia ascultă, țărănoiule, mă vorbești de rău?

— Ia ascultă tu, lăudărosule, cu ce drept mă faci țărănoi?

— Te fac cum vreau, oală hodorogită!” Și iată că de la ceartă se ajunse la bătaie. Firește, la început vasul de aramă se deformă puțin, dar, în scurtă vreme, îi veni de hac vasului de lut, care se sparse în zeci de țăndări.

Ascultătorii așteptau morala.

— Vreți să v-o spun, oameni buni? Să nu aveți încredere în ouă. Adesea au aliați puternici!

Mușteriii se dezlănțuiră. Râsete deșucheate izbucniră, culminând cu hohote stridente. Până și harpistul cel orb râdea. Și muzicanții. Pe Amon, pricepeau cu toții ce voia să spună povestioara. Oul era regele, vasul de pământ, Ay, iar vasul de aramă, Horemheb. Râse și doamna Nes-Hathor, căci buna dispoziție îi îndemna pe mușterii să mănânce și să bea. Îi aruncară câteva inele povestitorului. Tobele *kemkem* bătură măsura. Numărul de dans era gata să înceapă. Povestitorul se așeză la o masă și Nes-Hathor porunci să i se aducă vin.

♀

Theba se bucura să fie iarăși reședința regalității. Nebăgată în seamă de vreo douăzeci de ani încoace, găzduindu-l doar în treacăt pe Semenkhere, ajunsă abia la rangul de reședință a regenței pe vremea lui Ay, ea îl adăpostea, în sfârșit, între zidurile sale, pe rege.

În primele săptămâni după instalarea familiei regale în palat, nobilii și demnitarii cercetară cu atenție mulțimea de mobile, de statui și de obiecte pe care monarhul le adusese cu el de la Memphis. Nu văzuseră niciodată ceva asemănător. Mobilierul ultimului rege ce locuise la Theba, Amenhotep

al III-lea, era demn, firește, de un monarh, însă părea grosolan pe lângă cel lucrat pentru Tutankhamon. Ce bogăție! Abanos, cedru, fildeș, mărgean, electrum! Ce incrustații! Ce finețe! Ce taburet de abanos împodobit cu rozete de fildeș! Ce jilțuri din lemn de cedru cu spătare placate cu aur! Și nu doar cu aur, ci și cu pietre ornamentale colorate, prinse în metalul modelat cu măiestrie!

Crezură că o să leșine de admirație la vederea unei mese din abanos cu tăblia din fildeș cloazonat cu argint, așezat pe picioare de forma labelor de leu, puse la rândul lor pe cilindri din aur ornați cu caneluri. De jur împrejur pe brâul mesei se înșirau hieroglife de aur! Și toate astea pentru un simplu joc de zaruri!

Tronul îi făcu să amuțească de uimire și pe cei mai nesimțitori. Acoperit cu foiță de aur, avea brațele terminate cu capete de leu și picioarele, precum labele aceleiași feline, iar spătarul era decorat cu un basorelief incrustat cu pietre semiprețioase și pastă de sticlă, ce-i înfățișa pe rege șezând și pe regină ungându-i umărul cu o pomadă. Însă, firește, nu-l puteai vedea în timpul audiențelor. Dar cei care se bucurau de privilegiul de a fi primiți, așteptau ca monarhul să se ridice, apoi se îngrămădeau spre podiumul tronului ca să admire minunăția.

Un cufăr din lemn placat cu fildeș și gravat cu hieroglife trasate cu negru, aflat în sala de audiențe, trezi el singur tot atâtea comentarii cât surghiunul fostului regent. Era ajurat cu semne *ankh* și *uas* împletite, însemnând „Toată viața divină”.

Dar paharele de sticlă albastră de Siria din care erau serviți oaspeții palatului!

La drept vorbind, susțineau sus și tare cei cu gusturi alese, chiar și aceste obiecte erau divine!

Stilul cucerise cu atât mai multă lume, cu cât nu prezenta acele exagerări, niciodată apreciate, din vremea lui Akhenaton și pe care bunul-simț le respingea. Stilul de acum idealiza fără a se îndepărta prea mult de realitate și vădea o mare finețe, fără a-și pierde strălucirea. Și era atât de somptuos!

Locuitorii Thebei, oraș la fel de bogat ca Memphis, se aflau pe punctul de a se ruina, încercând să imite toate aceste minunății. Cine nu-și putea permite abanos se mulțumea cu cedru, iar în lipsă de cedru se folosea sicomor. N-aveai aur? Era bună și arama. N-aveai fildeș? Atunci îl înlocuiai cu os! Ca și locuitorii Memphisului înaintea lor, și cei ai Thebei luară

obiceiul să-și atârne în case draperii de lână vopsite și brodate, să-și aștearnă pe jos piei de animale și să mănânce stând la mese înalte.

Femeile priveau iscoditor fiecare detaliu al ținutelor reginei, de la perucă până la noile sandale cu vârful întors, ce împiedicau praful să se ridice la fiecare pas și să înnegrească degetele de la picioare. Tocmai când se credeau elegante cu perucile lor nubiene, modă impusă de Nefertiti, rămaseră uluite s-o vadă pe regină, la prima ei apariție în public, cu o somptuoasă perucă lungă, încadrată de două cozi groase, strânse la spate și terminate cu mărgele albastre. Începură și ele numaidecât să poarte rochii cu talia înaltă, cingători foarte lungi, brodate cu fir de aur pentru cele mai înstărite, plase de aur și argint presărate cu mărgele colorate înfășurate peste mijloc, mâneci coborâte până la încheietura mâinii și șaluri cu franjuri, garnisite cu aur sau mărgele, după cum le îngăduiau averile soților.

Aceștia își smulgeau părul din cap în fața unor asemenea cheltuieli smintite, însă, deoarece nu voiau să se lase mai prejos, umblau și ei cu brățări de aur la încheieturile ambelor mâini, așa cum făceau regele și demnitarii de la Curte.

De bună seamă, prezența lui Tutankhamon la Theba trezise iar în locuitorii capitalei grija de a avea o înfățișare plăcută.

♀

Întrevederea cu Pentju fu amânată cât de mult posibil, pentru a-i arăta acestuia câtă plăcere îi făcea regelui să-l vadă.

Cu Thutu alături, Tutankhamon îi primi pe rând pe Usermon, pe Maya, pe Mahu și pe alți dregători.

Pe Usermon pentru a-i da de înțeles că de-aici înainte voința regelui cârmuia destinul țării și că, la primele semne de credință față de fostul regent, vizirul risca să stârnească furia monarhului.

Pe Maya pentru a-l felicita că se îngrijea cu atâta răbdare de îndatoririle sale și pentru a-l ruga să vegheze ca dările să fie strânse corect de la cei bogați, fapt ce însemna că vistiernicul era însărcinat să pună stavilă înșelătoriilor și favorurilor. Totodată, Tutankhamon îl îndemnă să lucreze umăr la umăr cu Mahu pentru a cerceta, cu fereală sau în secret, după cum găsea de cuviință, complicitatea ticăloasă dintre marii stăpâni de pământuri și perceptori.

În sfârșit, regele îl primi pe Mahu pentru a-l informa că nu se mai află la ordinele lui Nakhtmin și că fusese ridicat la rangul de mare comandant al tuturor gărzilor regatului. Îi revenea de-acum sarcina să prindă bandele de

tâlhari, unele bănuite a fi plătite de marii proprietari de pământuri. Trupele pe care aceștia le întrețineau, chipurile pentru propria pază, dar care numărau peste cincizeci de oameni, aveau să fie desființate, iar mercenarii trecuți în slujba prefecților, și nu a primarilor, mult prea delăsători.

Horemheb, chemat la Theba, fu numit comandantul întregii armate, lucru ce avea să-i îngăduie să-și întindă autoritatea asupra garnizoanelor din Pământul de Sus, lipsind astfel viziratul acestuia de orice putere.

În sfârșit, fu primit și Pentju. Tutankhamon de-abia dacă-i cunoștea chipul, căci îl zărise doar în treacăt pe când trăia Semenkhere. Thutu, în schimb, îl știa bine. Se uită cu atenție la semnele lăsate de ani și de umilințe pe fața acestui om care se transformase într-o unealtă a puterii. Aceleași semne pe care le găseai și pe picioarele mobilelor vechi. Obrajii îi căzuseră și mai tare, iar privirea căpătase întunecimea proprie celor care se tem de ochii gărzilor.

Intră în odaia de lucru a regelui cu un aer de oboseală amestecată cu obrăznicie. Aceasta din urmă se reflecta în încetineala măsurată a pașilor, iar cealaltă în felul în care-și ținea capul. De parcă devenise prea greu.

La simpla vedere a lui Thutu, înțelese ce avea să i se spună.

Îngenunche înaintea regelui și-i sărută mâna. Apoi se ridică și privirea îi alunecă spre fostul vizir. În ea licăreau urmele slabe ale unei vechi complicități.

— Pentju, zise Tutankhamon, prevenit de către Thutu în legătură cu trecutul acestui bărbat ce fusese cel care se apropie de trupul regelui, fostul regent te-a numit responsabil peste arhivele corespondenței cu străinătatea.

Pentju păstră tăcerea. Vorbele monarhului nu cereau vreun răspuns.

— Ay, continuă regele, avea totuși anumite motive să nu te numere printre apropiații săi.

Pentju clipi nedumerit. Fără îndoială nu se aștepta la un rezumat atât de precis al situației sale.

— Așadar, din motive mai puternice decât ura ce ți-o purta, te-a ridicat la rangul pe care-l ai acum. Ca atare, numirea ta reprezenta un jurământ de credință față de Ay, încheie regele.

Thutu se neliniști. Îl sfătuise pe Tutankhamon să nu-și urmărească niciodată potrivnicul până în pânzele albe. Își drese încetișor glasul.

Aidoma unui om căzut în dizgrație, căci tocmai ce fusese descris în acest fel, Pentju înfruntă privirea măștii tinere și, totuși, neîndurătoare a regelui. Oare își va petrece întreaga viață făcând mărturisiri ticăloase? Puțin lipsise

să nu-și piardă viața după ce i se destăinuise monarhului precedent. Își căută cu grijă cuvintele.

— Maiestate, răspunse el după ce oftă adânc, divina ta înțelepciune a observat că, în sferele auguste ale tronului, ajungi uneori să slujești doi stăpâni și se întâmplă să nu-i fii pe plac unuia sau altuia.

Și el e un slujbaș desăvârșit, se gândi Thutu, amintindu-și o discuție mai veche cu Maya: un cameleon ce-și schimbă culoarea după împrejurări. Puterea îi corupea pe cei care-o serveau. Le strecura în inimi secrete care putrezeau și le păta mâinile cu sângele unor crime pe care fuseseră siliți să le săvârșească și ale căror stigmate le purtau pe veci. Și astfel, cu inima descompusă și mâinile înroșite de sânge, se înfățișau înaintea lui Anubis. Fostul vizir se întrebă cum de scăpase de josnicia slujitorilor tronului.

— Îți dai seama că de-acum înțelegerea ta cu Ay nu mai există, zise regele către Pentju.

— Maiestate, puterea ta e ca soarele. Deschide florile de lotus și inimile oamenilor.

— Iar noaptea le închide, adăugă Tutankhamon.

Avertismentul fusese rostit.

— Poți pleca, îi spuse regele.

Pentju îngenunche iarăși și sărută mâna monarhului.

După ce Pentju ieși, Thutu rămase cu ochii pironiți pe mobilele regale luxoase și simți deosebirea izbitoare dintre ele și ticăloșia resemnată a omului care tocmai părăsise încăperea. Oare pentru a uita priveliștea mocirlei se înconjura monarhul cu atâta aur?

♀

Însă fostul vizir nu văzuse tot.

În lunile care urmară, Tutankhamon se apucă, lucru cu totul neobișnuit, să mai adauge câte ceva la mormântul lui Semenkhere. Potrivit părerii sale, îi explică el lui Thutu, regele dispărut atât de timpuriu fusese adevăratul făptuitor al îndreptării regatului. Însă, aidoma lui Osiris, căzuse jertfă lui Seth. Și se cuvenea cinstit cu mijloacele potrivite, chiar și după moartea sa.

Pentru început trebuiau aduse unele îmbunătățiri mormântului. Ce-i drept, i se făcuse onoarea de a avea trei sarcofage. Însă mobilierul funerar nu era complet.

— Știu că te-ai îngrijit de funeraliile sale, îi mărturisi Tutankhamon lui Thutu. Și îți mulțumesc pentru asta. Dar un asemenea rege merită dovezi mult mai mari de prețuire.

Regele se gândise la o capelă care să adăpostească sarcofagele.

— O capelă! se miră Thutu.

— O capelă cvadruplă, preciză Tutankhamon.

— Dar cum o să încapă în mormânt? se îngrijoră Thutu care-și amintea că mormântul lui Semenkhere fusese umplut până sus.

— Voi lărgi cripta, răspunse liniștit Tutankhamon.

Thutu nu îndrăzni să pună în discuție hotărârea monarhului, însă asta însemna să se scoată din mormânt, câtă vreme aveau să dureze săpăturile, tot ce se găsea în el. Va fi nevoie de un detașament de cel puțin o sută de soldați pentru a păzi comorile.

Însă ordinele fuseseră date și arhitecții se apucară de treabă. O lună mai târziu, îi prezentară regelui planul unei capele cvadruple, adică patru capele din lemn acoperit cu foiță de aur ce intrau una în cealaltă și întruchipau palatele de nord și de sud. Capela exterioară măsura unsprezece coți lungime, șapte coți și un sfert lățime și zece coți înălțime[48]. Cele patru zeițe protectoare ale viscerelor morților, Isis, Nephthys, Neith și Selket, urmau să străjuiască întregul ansamblu.

Un plan monumental. Thutu rămase fără cuvinte. Cum vor fi cărate aceste căsuțe până la Lăcașul lui Maât?

Totuși, peste cinci luni, ansamblul era terminat. Regele îi duse pe regină și pe sfetnicul său să-l admire.

Thutu cercetă pereții capelelor ce nu fuseseră încă îmbinate una înăuntrul alteia. Pe panourile interioare ale capelei ce reprezenta palatul de nord descoperi fragmente întregi din Cartea Morților, precum cel în care Amon vorbea despre facerea lumii și despre propria sa natură divină, și din Cartea despre Amduat[49]. În schimb, nu reuși să descifreze inscripțiile exterioare. Îl întrebă pe rege din ce pricină.

— Pentru ca un neinițiat să nu poată afla taina lumii de dincolo, răspunse Tutankhamon, ridicând solemn un deget, aidoma unui preot.

Thutu încuviință din cap.

— Cele șapte *hekau,* rosti fostul vizir.

Cele șapte cuvinte ce îngăduiau sufletului unui mort să ia pe celălalt tărâm orice formă dorea: pasăre, animal sau om. Ele constituiau adevăratul motiv al ritualului deschiderii gurii: dacă nu i se reda darul vorbirii, cel mort nu putea trece într-o altă făptură.

— Da, zise regele, surprins că și sfetnicul său le cunoștea.

Thutu nu înceta să se minuneze. Ankhensepamon se uită cu atenție la cele patru zeițe, înalte cât un stat de om, ce-și întindeau brațele peste pereții capelei exterioare, într-un gest protector, ținându-și capul întors spre stânga. Regina rămase cu gura căscată de uimire.

— Dar…, șopti ea, toate patru au trăsăturile lui Meritaton. Cred că visez…

Tutankhamon zâmbi. Așadar, el plănuise și asta.

— Dar cum ai făcut? îl întrebă ea.

— Avem basoreliefuri cu chipul surorii tale, o lămuri el. Și l-am dus pe sculptor s-o privească pe Nefernere, apoi i-am arătat micile deosebiri ce există între ele.

Ankhensepamon căzu pe gânduri în fața dovezilor unei amintiri atât de fidele. Pentru Tutankhamon, Semenkhere nu murise, Meritaton nu dispăruse, din zilele fericite de odinioară nu se schimbase nimic. Totul era încremenit într-o splendoare ireală și veșnică.

Sărbătoarea lui Osiris, desfășurată în cea de-a patra și ultima lună a iernii, luna *khoiak,* îi oferi regelui prilejul să celebreze a doua și glorioasa înmormântare a lui Semenkhere, în prezența întregii familii regale.

La început, Humose își mărturisise nedumerirea, însă Thutu îi smulse consimțământul, arătându-i că, în ochii regelui, Semenkhere începuse reintroducerea vechilor culte, iar el, Tutankhamon, se socotea doar urmașul său în această privință.

Mormântul, aflat în necropola din Theba, fusese redeschis și golit sub paza strașnică a armatei. Apoi muncitorii lucraseră cu sârg pentru a-l lărgi, mărindu-i de patru ori suprafața. Capelele fuseseră încărcate pe o corabie mare și acoperite cu pânze pentru ca tot acest aur scânteind în soare să nu atâțe lăcomia hoților.

Mai multe cufere cu mobile și obiecte funerare, încă și mai somptuoase decât cele de care se îngrijise Thutu la prima înmormântare, umpleau o altă corabie.

Familia regală călătorea pe *Gloria lui Amon.* Apele se retrăseseră și fluviul curgea domol. Ajunseră în sfârșit la Lăcașul lui Maât. Cărăușii descărcară capelele, urcând-o pe fiecare într-un car tras de patru boi. Apoi cortegiul porni spre mormânt. Trei preoți, un ofițer de armată, un detașament de o sută de soldați și guvernatorul orașului așteptau în fața deschizăturii tăiate de curând în piatra roșie a muntelui. Începură noile

ritualuri. Regele porunci să se citească un text pentru morți pe care îl scrisese el însuși:

> *Zeii au vrut ca destinul tău, fiu al lui Osiris, de trei ori purificat, să-i lumineze pe oameni așa cum luminează și răsăritul întru gloria lui Amon. Ritualul tău nu se va încheia niciodată, ci va dăinui un milion de ani în capela ta cvadruplă. În felul acesta, Isis îți va călăuzi drumul spre răsărit, Nephthys, drumul spre miazăzi, Neith, drumul spre apus, iar Selket, drumul spre miazănoapte, căci așa veghează zeii la veșnica renaștere a lui Osiris…*

Vântul învolbura poalele veșmintelor. Din văzduh, uliii supravegheau ceremonia. O armată de muncitori duseră prima capelă, cea mai mare, în mormântul lărgit. Apoi pe a doua, pe a treia și, în sfârșit, capela a patra. Sarcofagul fu coborât, la rândul său, în cea din urmă. Cele două ajutoare ale preotului închiseră ușile unele după altele și monarhul le sigilă. La sfatul scribilor, așezară cele patru statui ale zeițelor în ordinea pomenită în textul regal. Apoi rânduiră mobilierul depus la primele funeralii și-l adăugară și pe cel adus de rege. Din nou, mormântul era plin până sus.

Ankhensepamon se întrebă o clipă la ce folosea grămada aceea de obiecte zidite pe veci în munte.

Ceremonia, începută la ora zece a dimineții, luă sfârșit la patru după-amiaza. Locașul funebru fusese sigilat. Schimbul de vorbe curtenitoare între guvernator, ofițer, marele preot și familia regală se încheie, de asemenea.

Regele și suita sa se întoarseră pe *Gloria lui Amon* la ora când aurul lui Ra căpăta culoarea aramei.

Călătorii mâncară de seară la lumina torțelor, apoi se întinseră în paturile aflate la bord.

Ankhensepamon rămase multă vreme trează, cu toată oboseala acumulată peste zi. Regatul avea mai multe morminte decât palate. Atâtea splendori pentru moarte! se gândi ea. Și în viață atât de puține bucurii! Și-atât de scurte! Pentru întâia dată se simți singură, în ciuda prezenței atâtor oameni în jurul ei.

♀

— *Bin tchao*!

Iscoada ridică o privire jignită spre papagal, ascuns printre crengile înalte, apoi își continuă raportul:

— … o capelă de aur cvadruplă, cu statui înalte cât niște fete tinere, înfățișându-le pe zeițele Isis, Nephthys, Neith și Selket, care să o păzească… Era tare frumos… vechiul mormânt a trebuit lărgit…

Ay și Shabaka ascultau, curioși, povestea celei de-a doua înmormântări a lui Semenkhere.

— La fel ca frații lui! rosti Ay. Se cred preoți! Atât aur închis într-o groapă!

♀ Capitolul 38

FURIA LUI APOPIS

Anotimpurile treceau unul după altul.

Viața își regăsise curgerea domoală și Ay părea să fi renunțat la uneltirile lui tenebroase. Masca regelui își găsise liniștea.

Ankhensepamon petrecea zile întregi în grădină, alături de prințese și de câteva doamne de la Curte care îi povesteau ce se mai întâmpla în capitală. Uneori însă rămânea singură și gândul îi zbura atunci către cei doi mari dispăruți: Pasar și Meritaton.

Dragostea ei pentru Pasar fusese atât de împlinită și de pură, încât nu găsea nicio imperfecțiune de care memoria ei să se agațe. Nu putea decât să-și amintească privirea, brațele și răsuflarea lui. Zburaseră împreună spre înaltul cerului ca doi șoimi.

Însă unul din ei fusese răpus de o săgeată. Iar oul pe care-l cloceau căzuse din cuib și se spărsese.

Amintirea lui Meritaton, în schimb, se lovea de misterul ce-i învăluia dispariția. Oare mai trăia? Și, în acest caz, sora ei nu putea să-i trimită un mesaj? Câteodată, Ankhensepamon se ducea să caute tăblița de scris din fildeș, singurul obiect ce aparținuse reginei dispărute pe care Ankhensepamon reușise să-l ia dintre lucrurile surorii sale. Și-o așeza pe genunchi și o mângâia de parcă spera ca un mesaj să apară ca prin farmec. Ori poate Meritaton se temea că li s-ar da de urmă, ei, lui Nefer Heru și fiului lor, moștenitorul tronului, din cauza unui mesaj? De bună seamă, un moștenitor al tronului l-ar alerta pe Ay.

Însă Meritaton n-avea de unde să știe că lui Ay îi fuseseră smulși colții. Demonii se întorseseră în grotele lor.

Apopis părea să fi adormit.

Dar într-o dimineață, cu câteva zile înaintea Sărbătorii lui Osiris, în cel de-al nouălea an al domniei lui Tutankhamon, Sati intră în odaia lui Ankhensepamon și îi zise pe un ton îngrozit:

— Stăpână, se pregătește ceva cumplit.

— Ce anume?

— Vânzătorii veniți de la câmpie spun că șerpii ies din pământ. E semnul furiei lui Apopis!

Dacă șarpele fioros dormea, pesemne că visa urât. Și, într-adevăr, cu o oră înaintea miezului zilei și la aproape trei după avertismentul lui Sati, un cutremur violent zgudui nordul regatului.

La palatul din Theba, cornișele se desprinseră, statuile se răsturnară, de pe ziduri și din tavane căzu moloz, lămpile se rostogoliră de pe polițe, iar cele atârnate de tavan începură să se legene amenințător. Însă trosnetele care urmară se dovediră mult mai puțin înspăimântătoare decât vuietul ce urca din adâncul pământului.

Leul lui Ankhensepamon sări brusc în picioare, zbârlindu-și coama. Stăpâna lui se albi la față. Țipetele slugilor, ale sclavilor și ale slujbașilor se amestecară, ștergând diferențele de rang.

Regele se pomeni târât afară din sala de audiențe de către secretarii săi și de Thutu. Ajunse în marea curte interioară în același timp cu o mulțime de înalți demnitari, bucătari și străji. Pământul se unduia sub tălpile lor. Chiar și zidurile păreau să se legene într-o mișcare șerpească.

Zarva cuprinse întregul oraș, înlocuită curând de urlete. Bărbați, femei, copii, câini. Strigăte de durere izbucneau de pretutindeni. Casele se prăbușiseră și oamenii zăceau sub dărâmături.

După ce urgia se potoli, toată lumea se apucă să socotească pagubele. Se alcătuiră fără întârziere echipe de ajutor care să-i scoată pe supraviețuitori de sub ruine.

Lucrul era în toi când, pe înserat, un al doilea cutremur spori groaza trezită de primul și nărui o parte din clădirile ce mai rămăseseră încă în picioare.

Sati alergă spre odaia lui Ankhensepamon și-i strigă:

— Stăpână, nu trebuie să mai rămânem aici! Adună-le pe prințese și spune-le să vină după mine.

Strângând în brațe coșul cu cobre, doica se repezi în jos pe scări, urmată de Ankhensepamon și de prințesele care țipau și plângeau. Leul o luase înainte. Toată lumea se strânse în grădinile create odinioară din porunca lui Semenkhere, unde se găseau bănci și scaune. Hotărâră să-și petreacă noaptea aici și trimiseră slugile să le aducă de la etaj niște învelitori. La căderea nopții, apăru un cortegiu cu purtători de torțe. Era regele, însoțit de Thutu și de Usermon, care aducea hrană și băutură.

Tutankhamon și Ankhensepamon se priviră la lumina torțelor. Ea își spuse că, pesemne, morții din lumea de dincolo se priveau la fel. Căci moartea îi atinsese în treacăt pe toți. Nu, nu moartea obișnuită, ci aceea care ștergea tot, astfel încât nimeni să nu supraviețuiască pentru a păstra amintirile. El o luă în brațe. Toropeala îi cuprinse pe amândoi, iar frigul nopții le amorți trupurile.

Până la ivirea zorilor nu mai avu loc niciun cutremur. Grupul din grădină începu să umble încolo și-ncoace. Tutankhamon ridică ochii și cercetă fațada palatului. Se vedea bine, după crăpăturile ivite ici și colo în zugrăveală, că zguduitura fusese de o mare violență. Însă zidurile grele de piatră și stâlpii rezistaseră. Usermon plecă să-l aducă pe mai-marele arhitecților ca să verifice dacă structura clădirilor fusese afectată.

Regina, prințesele și suitele lor se întoarseră în odăile din palat, călcând peste grămezi de moloz. O pulbere fină li se așternea neîncetat pe umeri și pe cap, ca pentru a le îndemna la doliu. Ankhensepamon își găsi obiectele de toaletă împrăștiate pe jos și sparte. Statuia lui Tutankhamon stând în picioare într-o barcă și pregătindu-se să-l străpungă pe Apopis cu lancea căzuse de pe postamentul ei. Lucrul o impresionă neplăcut pe regină.

Doamnele de la Curte sosiră și ele palide și se apucară să facă ordine pentru ca locul să-și recapete înfățișarea liniștitoare de mai înainte.

Zile la rând o echipă de arhitecți ciocăni zidurile și tavanele ca să le verifice trăinicia. Pictorii veniră să dreagă frescele din care se desprinseseră bucăți mari.

În oraș, vaietele bocitoarelor răsunară zile în șir, de dimineața până seara.

Nu doar palatul fusese amenințat, ci întregul regat.

Apopis avusese un coșmar cu adevărat înfiorător.

♀

De la o vreme, Ankhensepamon vedea cum Sati devine tot mai posomorâtă.

— Ce ai?

— Nimic, stăpână.

Dialogul se repetă fără să ducă la alt răspuns, până în ziua când doica mărturisi că una dintre cobre murise, iar ea considera asta un semn rău-prevestitor.

— Și șerpii mor, observă Ankhensepamon.

— Adevărat, stăpână. Însă acesta a murit în noaptea când am văzut dublul reginei.

Uimită, Ankhensepamon amuți preț de câteva clipe.

— Ce vrei să spui?

— Că am văzut dublul reginei.

Nu *ka*-ul, ci dublul, cel care rătăcește veșnic în preajma locuinței sale.

— Ce regină?

— Regina, mama ta, stăpână.

Ankhensepamon vru să ridice din umeri cu nepăsare, însă își aduse aminte că Sati poruncea cobrelor, că salvase viața regelui într-o noapte anume la Ankhetaton și că tot ea îi grăbise, cu siguranță, vindecarea, aducându-i leul la căpătâi.

— Ai văzut dublul mamei mele?

— Da, stăpână. Era tare tristă.

— De ce?

O întrebare fără noimă. Un dublu nu vorbea. De altfel, Sati nici nu răspunse, pironind-o cu privirea pe regină.

— De unde știi că era tristă? stărui Ankhensepamon.

— Se vedea pe fața ei.

Regina se îndoia că, dincolo de măștile cu care erau acoperiți, morții ar fi avut fețe vesele.

— Și, după ce-a plecat, am găsit fașa asta mortuară pe jos.

Și scoase obiectul cu pricina din buzunarul rochiei. O bucată de pânză murdară, scârboasă chiar. Regina refuză s-o atingă.

— Citește ce scrie pe ea, stăpână.

— Nu vreau să pun mâna pe spurcăciunea asta.

Sati desfăcu pânza între degete pentru ca stăpâna ei să poată descifra presupusul mesaj. Ankhensepamon se întinse puțin spre ea. La început nu zări decât niște urme de murdărie. Însă uitându-se mai atent, deslușì ceva ce părea să semene cu o frază așternută în scriere cursivă. Se apropie ca să vadă mai bine.

— Păzitorii… regatului… citi ea, sunt slabi. Apopis se va dezlănțui.

Își ridică ochii temători spre doică.

— Ai găsit asta pe jos?

— Da, stăpână.

— O fi pierdut-o careva… Ori se afla undeva pe tavan și a căzut la cutremur.

— Niciun om nu lipește fețe mortuare pe tavan, stăpână, și nici nu le poartă la el. Iar textul nu-i o formulă sacră. Nici vorbă. N-are cum să fie.

Adevărat. Un astfel de text era o sfidare a puterilor regale. Niciun scrib nu l-ar fi scris vreodată, niciun îmbălsămător n-ar fi folosit o asemenea fâșie de pânză. Lui Ankhensepamon i se strânse inima de groază.

— Ai găsit-o înainte de cutremur?

— Nu, acum opt zile. Când a murit cobra. Ocrotitorul n-a reușit să-i țină piept lui Apopis. Regina a venit să mă prevină.

Ankhensepamon se adânci în gânduri. *Păzitorii regatului sunt slabi*… Oare cineva plănuia să-i facă rău lui Tutankhamon?

— Dar ce poate să însemne?

— Nu știu, stăpână.

— Ascunde pânza aceasta cumplită și nu vorbi nimănui despre ea.

— Da, stăpână.

♀

O lună mai târziu, Setepenre căzu grav bolnavă. După ce vomită în neștire, rămase țintuită la pat, zdruncinată de fierbințeli puternice. Așa cum spuse Neferneru-Aton-Tashery, mâncase curmale impure, adică murdare de pământ. Chemat degrabă, Seferhor folosi toate rețetele pe care le știa și toate descântecele, încercă orice, de la praful cenușiu la formulele pentru alungarea demonilor, de la fierturile pentru domolirea fierbințelii la felurite leacuri preparate din flori pentru întărirea inimii.

Însă nimic nu se dovedi de vreun folos. Setepenre începu să aiureze, apoi își pierdu cunoștința. Muri după cinci zile.

Ankhensepamon plânse până ce îi secară lacrimile.

— Când se va isprăvi odată? strigă ea. Când?

Sati o privea încremenită și dusă pe gânduri.

Doliul. Îmbălsămătorii. Sarcofagul. Cortegiul funerar. Bocitoarele. Călătoria spre Lăcașul lui Maât. Mormântul, preoții, incantațiile, mobilierul…

Apoi veni rândul reginei să aibă nevoie de îngrijiri, întrucât căzu iarăși pradă tristeții.

♀

Într-o seară, după ce se retrăsese în camera sa, cu leul credincios la căpătâiul patului, Ankhensepamon se trezi. O durea glezna pe care și-o scrântise, așa că se duse să-i ceară lui Sati o pomadă pe care doica o păstra într-un sipet de-al ei.

Când intră în odaia lui Sati, aceasta, aplecată deasupra unei lăzi, strecură în pripă ceva, aparent o tăbliță, sub o pânză.

— Ce-ai ascuns?

— Nimic, stăpână, nimic.

— Pentru ce stăteai aplecată?

— Cercetam lada…

Ankhensepamon se apropie de mobilă și, dând la o parte brațul doicii și pânza, descoperi o tăbliță din lemn vopsită în alb și gravată cu cifre negre. O luă în mâini și o studie la lumina lămpilor, dar nu înțelese nimic.

— Ce e asta?

Sati zăbovi o clipă înainte de a răspunde fără tragere de inimă:

— O tablă de socotit.

Ankhensepamon privi cu luare aminte obiectul și observă niște coloane de numere:

---

1 10 19
2 11 20
3 13 23
4 14 25
7 16 26
9 17 27

---

5 15 22
6 18 28
8 21 29
12 24 30

Păreau să n-aibă niciun înțeles. Ankhensepamon nu se pricepea la matematică, dar era suficientă o simplă privire ca să-ți dai seama că cifrele

nu se înlănțuiau logic nici într-un dreptunghi, nici în celălalt. În plus, avea îndoieli că Sati se îndeletnicea cu socoteli în timpul liber.

— La ce folosește tăblița asta? întrebă regina.

Doica oftă.

— E un mijloc magic de a prezice destinul.

— De a prezice destinul? Cum anume?

— Se ia data nașterii unui om și numele pe care l-a primit la naștere. Apoi se socotește numărul de luni lunare pe care le-a trăit și numărul de zile rămase până la sfârșitul lunii lunare în curs. Dacă prima cifră a numărului de luni pe care le-a trăit se află în căsuța de sus, omul va trăi. Dacă se află în cea de jos, va muri. Dacă numărul de zile rămase din luna lunară se află în căsuța de sus, omul va trăi. Dacă se află în cea de jos, va muri[50].

Ankhensepamon se încruntă.

— Pentru cine faci socotelile astea? întrebă ea.

— Pentru nimeni.

— Pentru mine?

— Nu, stăpână, jur.

— Atunci pentru cine?

Sati ridică spre stăpâna ei un chip pe care se citeau tristețea, dar și îndărătnicia. Cuprinsă de furie și teamă, Ankhensepamon o zgâlțâi pe doica ghemuită lângă ladă.

— Răspunde-mi! Nu plec de aici până nu-mi răspunzi!

Sati își trecu palmele peste față.

— Le făceam pentru un bărbat, grăi ea într-un târziu.

Ankhensepamon se trase un pas înapoi.

— Ce bărbat?

Sati clătină din cap.

— Un bărbat.

De ce refuza să-i spună numele? Asta însemna că bărbatul era cineva important.

— Un bărbat, se încăpățână ea.

— Regele? rosti Ankhensepamon cu glas pierit.

Sati se ridică atât de greu de parcă ar fi avut o sută de ani și-și încrucișă brațele peste piept.

— Regele? repetă Ankhensepamon ca pentru sine.

Atitudinea lui Sati dovedea că într-adevăr el era. Cele două femei se priviră în ochi. Chipul doicii părea atât de înnegurat, încât Ankhensepamon

se repezi spre ea și o apucă de braț într-o întrebare mută de astă-dată. În lumina roșiatică a lămpilor, chipul lui Sati părea cel al unei statui de zeiță în noapte. Ankhensepamon se cutremură.

— Și el?

Își aminti de fâșia blestemată de pânză și de faptul că mama ei i se arătase nu de mult doicii.

— Câte zile? întrebă regina cu voce răgușită.

— Douăzeci și una.

Ankhensepamon se lipi cu spatele de perete. Trei săptămâni.

— O să mor, șopti ea.

— Nu, tu nu. Cobrele te protejează.

— Să trăiesc cu o astfel de suferință e mai rău decât să mor.

— Să știi că e o povară.

— Nu se poate să te fi înșelat? întrebă Ankhensepamon, luând iarăși tăblița în mâini.

— A trăit cinci sute șaptezeci de luni lunare. Cinci se află în căsuța de jos. Și au mai rămas douăzeci și una de zile până la sfârșitul lunii în curs.

— Dar poate că nu-i vorba de el!

— Ce alt păzitor al regatului mai există? El e singurul. La el s-a referit regina. Crezi că ea ar fi venit până aici pentru un demnitar oarecare?

Cum voi putea de-acum să-l mai privesc în față? se întrebă Ankhensepamon. Îi ceru doicii pomada și-și masă glezna. Însă n-o ajută deloc. După ce-i trecu durerea, nu mai izbuti să adoarmă.

♀

O mare harababură domnea la Curte cu prilejul apropiatei vizite la Theba a unui prinț străin, urmașul pe tron al lui Aziru, regele amoriților. Acest Aziru avusese, în vremea lui Ankhenaton, o soartă nefericită, demnă de pretențiile sale de a pune la îndoială puterea regatului în Asia. Începuse prin a se război cu regele din Byblos, Ribaddi, un aliat al Celor Două Pământuri. Apoi se unise cu tâlharii beduini, care încercaseră chiar și să atace Memphisul. După ce armatele regale îl biruiseră, fusese silit să meargă la Theba unde rămăsese prizonier. Întrucât se răzvrătise cu violență împotriva condiției sale și proferase amenințări, Horemheb pusese să i se scoată ochii. În cele din urmă, Ay, considerând că Aziru nu mai reprezenta un pericol, îl trimisese înapoi în regatul său dintre nisipuri, unde și murise.

Așa că o vreme nu mai avură niciun fel de vești de la amoriți. Apoi iată că un prinț, dându-se drept moștenitorul lui Aziru, venea el însuși să ceară

favorurile regelui.

Dar era cu adevărat moștenitorul lui Aziru? Oamenii aceștia aveau mulți copii și doar anevoie se putea stabili care e cel mai mare și dacă dispunea de puterea necesară ca să pretindă coroana poporului său. Doar n-o să se apuce acum Maiestatea Sa să semneze tratate cu primul venit!

Cădea în sarcina lui Mahu, a lui Khnumose și, firește, a lui Pentju să verifice dacă oaspetele chiar era conducătorul amoriților, lucru de care depindeau fastul cu care va fi primit și darurile ce i se vor face, ca și termenii tratatului de alianță.

De dimineață, Pentju trebuia să-i aducă la cunoștință regelui cele mai noi informații, culese de iscoadele sale din Asia și de ofițerii generalului Nakhtmin. Fusese chemat în odaia de lucru a lui Tutankhamon, de la etaj, și-acum îl urma pe scări, spre sala de audiențe, unde așteptau Usermon și Thutu.

— Părerea noastră, zise Pentju mergând cu un pas în spatele regelui, așa cum cerea protocolul, este că amoriții au în continuare legături de alianță cu beduinii și împart cu ei tot ce jefuiesc…

Și-atunci, dintr-un motiv nevăzut și misterios, bastonul în care se sprijinea regele alunecă pe piatra lustruită a treptelor și-i scăpă din mână. Tutankhamon își pierdu echilibrul și se prăbuși pe scara cu pantă abruptă. Căzu cu pieptul înainte, încercă să se agațe de ceva, dar se rostogoli, fără a-și mai putea controla căderea, până în sala cea mare de la parter. Capul i se lovi de muchia piedestalului unei coloane.

Rămase acolo, nemișcat.

Pentju era deja lângă el.

— Maiestate? Maiestate?

Un freamăt de voci se înălță din piepturile oamenilor care se găseau în sala cea mare. Freamătul crescu și cuprinse întregul palat.

Regele murise.

♀ Capitolul 39

DOUĂZECI ȘI PATRU DE ORE DIN VIAȚA UNUI PALAT CUPRINS DE SPAIMĂ

Ankhensepamon se afla în odaia ei, la etaj, împreună cu două dintre doamnele de la Curte și cu Sati, când Uadj Menekh veni să-i aducă vestea. Expresia de pe chipul șambelanului grăia de la sine. Regina păli.

— Maiestate…, zise Uadj Menekh.

Ea se uită la el cu o privire înfricoșător de fixă. Dormea puțin din noaptea când Sati îi împărtășise ce spuneau socotelile ei. Cu douăzeci și una de zile în urmă.

— Regele a murit.

Sati se grăbi s-o sprijine.

— Când?

— A căzut pe scări acum câteva clipe.

Zarva se apropia de etaj. Erau servitorii care duceau trupul regelui în camera lui.

Ankhensepamon ieși și se luă după ei. Se aflau acolo Usermon, Pentju, Thutu, Maya, scribi, slugi, sclavi. Ca niște șerpi goniți de cutremur din găurile lor. Servitorii întinseră pe pat trupul regelui, îi traseră veșmântul în jos ca să-i acopere picioarele și-i puseră la loc sandalele pe care le pierduse în cădere. Apoi mai-marele garderobei vru să-i potrivească peruca, dar Thutu îl opri căci ar fi ascuns vederii rana. La rândul lor, doamnele de la Curte, prințesele, doicile și slugile se adunară în fața ușii.

Regina se aplecă deasupra soțului ei. Avea ochii deschiși, de parcă se mira. Își pusese pentru ultima oară masca. Ea îi luă mâna și lacrimile începură să-i curgă pe obraji.

Încă o dată Osiris fusese ucis.

Rămase în picioare lângă pat, fără să poată spune cât timp, și plânse în tăcere. Apoi sosi Seferhor. Apucă încheietura mâinii monarhului pentru a-i căuta pulsul, apoi îi dădu drumul.

— Vreți s-o fac eu sau o face Maiestatea Voastră?

Ankhensepamon se răsuci spre el fără să înțeleagă.

— Vreți să-i închideți ochii?

Ea se apropie de chipul blând și visător și-i coborî pleoapele, pentru ca el să poată dormi. Apoi părăsi încăperea.

♀

Îndată după moartea regelui, un mesager călare părăsi palatul, o luă pe drumul spre miazănoapte și galopă mâncând pământul, astfel încât pe înserat ajunse la Akhmim[51]. Fu imediat condus înaintea celui pe care venise să-l informeze.

La vederea lui, Ay tresări alarmat în jilț. Îl privi întrebător pe mesager.

— Stăpâne, Tutankhamon a murit.

Ay se ridică.

— Când?

— Azi-dimineață.

Shabaka lăsă paharul cu bere din care se pregătea să soarbă. Ay se întoarse spre el.

— Să fie aduși trei cai de la grajduri. Cei mai iuți, porunci Ay. Mâine cel târziu trebuie să fiu la Theba.

Shabaka șovăi o clipă. Cel puțin zece ore de călărit în galop, pe timp de noapte. Și fără lună. O încercare grea pentru un bărbat de vârsta stăpânului său. Ay îi ghici temerile.

— Trebuie. Înaintea lui Horemheb.

Shabaka înțelese: înainte ca Horemheb, înștiințat de asemenea, să ajungă la Theba, și înainte ca trupele lui să-l împiedice pe el, care era rivalul său, să intre în oraș. Ieși fără să mai stea la discuții.

În mai puțin de-o oră, Ay, secretarul său și Shabaka apucau spre miazăzi pe cei mai buni armăsari. Cu toate că se apropia de șaizeci de ani, fostul comandant al carelor de luptă nu uitase nimic din anii petrecuți călare. Importanța mizei îl însuflețea.

Porniseră în galop și o ținură tot așa câtă vreme mai stărui o geană de lumină pe cer. Apoi, până în zori, Ay, deși ardea de nerăbdare, trebui să se mulțumească să înainteze la trap. Shabaka adusese cu el o torță pe care-o aprinse și o ținu cât putea de sus, mergând înaintea celorlalți doi călăreți când bezna nopții se adânci. Totuși, cum se crăpă de ziua, își îmboldiră armăsarii la galop. Curând, în auriul blând al dimineții văzură conturându-se în zare templele din Karnak.

Primul surprins se dovedi a fi Humose. Primise abia în ajun vestea morții regelui. Se minună de forța fizică a oaspetelui său. Cu siguranță, răposatul rege n-ar fi putut săvârși o asemenea ispravă. Îi primi pe cei trei bărbați sub umbrarul locuinței sale și le oferi lapte și plăcinte. Apoi schimbă o privire lungă cu Ay. Nu aveau nevoie de cuvinte. Scopul vizitei era clar: pregătirea succesiunii lui Tutankhamon.

— Lucrul cel mai important, rosti fără ocolișuri marele preot, va fi ca tu să conduci doliul.

— Dar armata?

— În ținutul Thebei ea se află oficial sub comanda lui Horemheb. Însă vechile jurăminte de credință se șterg anevoie. Ai la dispoziție șaptezeci de zile ca să le reînnoiești.

Șaptezeci de zile! Timpul necesar îmbălsămării regelui.

— E prea mult. Horemheb va avea răgaz să-și rânduiască oamenii, astfel încât nici măcar să nu pot trece fluviul.

— Acesta e totuși timpul cerut de ritual, observă Humose cu uimire.

— Și nu te-ai învoi să schimbăm puțin ritualul în funcție de nevoile regatului?

Humose chibzui. Scurtarea timpului de îmbălsămare a unui rege era aproape o profanare. Oare banda din Sud o să-i ofere un avantaj căpeteniei bandei din Nord doar pentru o simplă problemă legată de ritualuri? Spinoasă întrebare.

— Însă ar trebui să te afli la locul cuvenit pentru asta, răspunse el prevăzător.

— Usermon mai e vizir? întrebă Ay.

Humose încuviință din cap. Ay aflase ce voia, așa că se ridică.

— Mă duc acolo, îi spuse marelui preot.

Călăreții și armăsarii lor fură urcați pe prima corabie ce traversa Marele Fluviu. Cam peste o oră, cei trei bărbați se găseau la porțile palatului. Shabaka se gândi să verifice dacă stăpânul său se mai bucura de vreo autoritate în capitală și se duse să dea caii în grija supraveghetorului grajdurilor. Primirea călduroasă pe care i-o făcu acesta îl liniști.

— Shabaka! Înălțimea Ta! Să-ți fie ziua plăcută! Ce minunății te-au ținut atâta vreme departe de Theba?

Shabaka invocă niște treburi de-ale stăpânului său. Vasăzică zvonurile apărute după întâmplarea de la vânătoarea de gazele nu lăsaseră urme.

— Ai aflat ce mare doliu ne-a lovit? îl întrebă supraveghetorul grajdurilor.

Shabaka îl lămuri că aceasta era și pricina ce-l adusese pe fostul regent la Theba. Celălalt mirosi o răsturnare de situație.

— Pacea lui Amon fie cu el! Te rog să-l asiguri de întreaga mea supunere.

Shabaka se alătură lui Ay și secretarului său în sala cea mare a palatului. Nobilii se înghesuiau deja în jurul lui Uadj Menekh prezentându-i tot soiul de plângeri. Însă șambelanul, zărindu-l pe fostul regent, îi părăsi și se grăbi să-l întâmpine. Nobilii remarcară și ei atunci prezența lui Ay. Uitară bârfele

de odinioară și se repeziră spre el. Un văl de formule de doliu și felicitări se țesu în câteva clipe.

Însă Ay venise să-l vadă pe Usermon. Fiecare minut conta, iar clepsidra de bronz le măsura, scurgându-se fără milă într-un colț al sălii. Câteva clipe mai târziu sosi și vizirul, însoțit de Pentju. Îi luă pe oaspeți în odaia sa de lucru.

— Să lăsăm vorbele curtenitoare, începu Ay. Timpul ne zorește. Cine e în Consiliul regal?

— Eu, Maya, Mahu, Thutu și Horemheb, răspunse Usermon. Și regina.

Ay îi aruncă o privire lui Pentju. Regele îl ținuse departe de cercul consilierilor regali. Fără îndoială, Thutu îl prevenise pe Tutankhamon despre trecutul medicului.

— Thutu face parte acum din Consiliul regal? întrebă Ay.

— Regele l-a impus.

Așadar Ay avea de partea lui doi oameni din șase, Usermon și Maya. Ceilalți trebuiau câștigați cât mai iute.

— Avem de ales între două căi, zise Usermon. Ori eu te numesc vizir, ori Consiliul regal te numește regent.

Ay chibzui. Doar regența i-ar da rangul necesar pentru a conduce doliul.

— Regența, rosti el.

— Asta depinde de regină.

♀

Ay se sili să pășească încet și istovit când intră în odăile lui Ankhensepamon. O găsi șezând între doamnele de la Curte și Sati, cu leul culcat la picioarele ei. Fiara își întoarse capul și-l adulmecă pe noul-venit. Regina se aplecă să-l mângâie pentru a-l liniști.

— Fiica mea…, începu Ay, lăsând dinadins fraza neterminată.

Ultima oară când o văzuse, era o tânără fermecătoare și încăpățânată. Însă pe atunci avea șaisprezece ani. Acum număra douăzeci și unu. Tristețea și durerea ce-o măcinau pe dinăuntru dădeau frumuseții ei un aer înduioșător. Cele două riduri fine care se conturau de-o parte și de alta a gurii îi aminteau lui Ay de fiica lui, Nefertiti, spre sfârșitul vieții. Se pregătise să se prefacă emoționat, dar nu fu nevoit să facă asta. Se simțea cu adevărat mișcat, lucru ce-l tulbură și pe el însuși.

— Intră, tată.

Regina îi aruncă o privire ce venea parcă de undeva, de departe. Așadar, el câștigase. Oare el era apărătorul puternic pe care-l aștepta dublul lui

Nefertiti? Femeile îi aduseră oaspetelui un scaun și se retraseră. Leul continua să-l cerceteze pe necunoscut.

Ankhensepamon se ridică, iar Ay o cuprinse în brațe cu atâta însuflețire, încât ea rămase mirată. Dacă voia să pară afectuos, atunci era un actor desăvârșit. O sărută.

— Pierderea unui soț e o încercare la fel de crudă ca și cea a unui tată.

Ea îl privi fără să răspundă. Se făcea vinovat de moartea lui Pasar. Însă Ankhensepamon renunțase să ceară dreptate. Știa de-acum că în ochii zeilor regatul era mai presus de dreptate.

— Îți înțeleg durerea, fiica mea.

Nu venise să-i vorbească despre sentimente, ci despre regat, își zise ea. De altfel, leul nu părea să se fi împăcat cu prezența oaspetelui. Își întinse gâtul spre picioarele lui. Ay și le trase înapoi.

— Trebuie să-ți aduni forțele, reîncepu el, în clipa de față primejdia e mare și regatul se află în mâinile tale.

Ankhensepamon se găsea în aceeași situație ca mama ei și ca Meritaton după moartea acesteia. Și nu se întrezărea niciun bărbat care să ia coroana, în afară de cel din fața ei.

— Cum adică regatul se află în mâinile mele? întrebă ea într-un târziu. Erau primele cuvinte pe care reușise să le rostească.

— Știi bine, fiica mea, că Horemheb jinduiește la coroană. L-ai vrea ca rege?

— Dar cu ce titlu ar pretinde tronul?

Ay zâmbi silit.

— Cu niciun titlu. L-ar lua pur și simplu.

S-ar fi putut. Gândul de a-l vedea pe Horemheb pe tron nu-i surâdea deloc lui Ankhensepamon, deși soția generalului era propria ei mătușă. Îi cunoștea ura și disprețul pe care el le purtase lui Nefertiti, lui Semenkhere, lui Tutankhamon. Uneori, doamnele de la Curte făceau tot felul de mărturisiri.

Ankhensepamon se îndreptă în jilț.

— Ce vrei?

— Faci parte din Consiliul regal. Hotărăște să fiu numit regent. E singura ta pavăză împotriva urcării pe tron a lui Horemheb. Căci el ar distruge tot. Cu el s-ar sfârși ordinea succesiunii dinastice.

Ankhensepamon presimțise asta, însă adevărul i se dezvălui brusc în toată cruzimea lui: Horemheb nici măcar nu și-ar da osteneala să ia de soție o

femeie din familia regală. Ar însemna sfârșitul neamului Tuthmosis.

— Dar armata?

Bunicul observă că nepoata sa cunoștea mai bine treburile regatului decât își închipuise el.

— Majoritatea trupelor sunt la ordinele lui Nakhtmin, care îmi este devotat. Restul sunt sub comanda lui Horemheb. Ca atare, se impune să trecem degrabă la fapte. În orele următoare Horemheb va ajunge la Theba.

Avea de îndurat nu doar doliul și durerea, ci și graba. Oricâtă neîncredere simțea față de bunicul său, regina recunoscu adevărul spuselor lui.

— Reunește numaidecât Consiliul regal.

— Câți te susțin?

— Trei, cu tine. Însă vreau să sper că Thutu și Maya vor împărtăși părerea ta.

Regina nu asistase niciodată la adunările consiliului. În ultimii ani de domnie a soțului ei, hotărârile cârmuirii se luau fără ajutorul acestei instanțe supreme. Însă Ankhensepamon știa cum se iau deciziile acolo: cu încuviințarea a două treimi dintre consilieri.

— Și Horemheb? întrebă ea.

— Nu va fi chemat. Soțul tău a avut nechibzuința de a-l numi vizir al Pământului de Jos. Consiliul va trebui să desființeze acest rang. De vreme ce eu nu voi mai fi vizir al Pământului de Sus, și titlul lui Horemheb va dispărea.

Ea se întrebă cum să facă să adune consiliul. Ay îi propuse să-și trimită secretarul să-l prevină pe Usermon. O oră mai târziu, consiliul se reunise în sala de audiențe.

♀

O adunare ținută așa în pripă nu-l surprinse, totuși, pe niciunul dintre membrii consiliului. Pe de-o parte, fiecare îl aștepta pe Horemheb să sosească la Theba așa cum șoarecele așteaptă atacul unui motan. Pe de altă parte, întregul palat aflase despre sosirea lui Ay.

Ankhensepamon se feri să privească jilțul de lângă ea, cel care fusese al lui Tutankhamon.

— Propunerea pe care-o vom discuta, grăi ea, este numirea Înălțimii Sale Ay ca regent al regatului. Asta dacă nu cumva suntem dispuși să-i încredințăm coroana generalului Horemheb.

Se miră că-și aude propriul glas vorbind despre regat. Însă nu mai era ea însăși, ci urmașa lui Nefertiti.

— Nu i-o vom încredința, Maiestate, zise Thutu pe un ton sarcastic. O va lua singur, cu forța.

Ankhensepamon încuviință din cap.

— Tocmai de aceea eu sunt în favoarea acestei numiri. Vizire? îl întrebă ea pe Usermon.

— Sunt din tot sufletul în favoarea ei.

— Vistiernice?

— Înălțimea Sa Ay, răspunse Maya, are experiența regenței și-l cred pe deplin în stare să și-o asume. Totuși, dacă-mi îngăduiți să-mi spun părerea, socot că, de data aceasta, nu se va mulțumi doar cu regența și va cere coroana.

— Ar fi în interesul regatului, sări Usermon. Nu putem lăsa multă vreme Cele Două Pământuri fără un rege.

— Tu ce zici, comandant al gărzilor?

— Maiestatea Sa a rezumat cu înțelepciune situația. Ultimele informații pe care le-am primit arată că generalul Horemheb a pus trei garnizoane din Pământul de Jos pe picior de luptă ca să le aibă pregătite să înconjoare Theba.

O tăcere plină de îngrijorare se lăsă după vorbele lui Mahu.

— Garnizoanelor le-ar trebui pe puțin trei zile ca să ajungă aici, continuă comandantul gărzilor. Iar, până atunci, hotărârea noastră va fi fost deja luată. Sunt de părere că regența Înălțimii Sale Ay e de dorit.

— Sfetnicul regelui ce crede?

Thutu nu se grăbea să răspundă. Vedea năruindu-se toate strădaniile ce păstraseră armonia între Cele Două Pământuri vreme de patru ani. Încercase să cumpănească balanța între banda Sudului și cea a Nordului. Mersese până într-acolo încât îl amenințase personal pe Ay și, culmea ironiei cu sprijinul lui Horemheb, pentru a obține un asemenea echilibru. Această imagine a regatului era de-acum spulberată. Și se vedea nevoit să recunoască el însuși că regența și, la drept vorbind, urcarea pe tron a lui Ay reprezenta o tulburare mai mică decât preluarea brutală a puterii de către Horemheb. Era la fel ca toți acești oameni cuprinși brusc de teamă în fața unei furtuni.

Oare cutremurul ce zguduise regatul fusese un semn prevestitor?

Zise simplu:

— Sunt pentru regența Înălțimii Sale Ay.

Scribul întocmi actul de numire, întărit apoi cu sigiliul regal și cu cele ale membrilor consiliului.

— O a doua hotărâre mi se pare, de asemenea, că nu suferă amânare, spuse Ankhensepamon. Noul regent era vizirul Pământului de Sus. Nu mai este. Găsesc de cuviință să fie desființat și viziratul Pământului de Jos.

Toți îi împărtășiră părerea. Se întocmi și al doilea act. Apoi Usermon propuse să i se smulgă lui Horemheb cea mai temută dintre gheare: comanda întregii armate. Decizia fu numaidecât aprobată. Al treilea act, semnat de toți.

Thutu își privi propria mână desfăcând ceea ce făcuse. Regele era mort și nici el însuși nu mai exista.

Ankhensepamon zise că, având în vedere situația, generalul nu mai putea face parte din Consiliul regal.

Al patrulea act.

— În aceste împrejurări, adăugă Usermon, consider că trebuie să numim neîntârziat un nou comandant al armatei. Propun să fie generalul Nakhtmin.

Al cincilea și ultimul act. Scribului aproape că i se împăienjeniseră ochii.

Abia apucase cerneala să se usuce, că Usermon părăsi sala și merse să-i dea vestea noului stăpân al regatului, care aștepta în odaia de lucru a șambelanului, împreună cu acesta. Ay veni în sala de audiențe, îngenunche înaintea reginei, îi sărută mâna, o privi îndelung și, în văzul tuturor, se aplecă și-o sărută pe amândoi obrajii. Apoi îi mulțumi fiecărui membru al consiliului. În fața lui Thutu zăbovi mai mult.

— Sfetnice, știu că m-ai susținut. Îți mulțumesc. Însă deplâng timpul pierdut.

Cei zece ani de domnie a lui Tutankhamon.

— Am fost credincios regalității de sorginte divină, răspunse Thutu.

— Să trecem numaidecât la treabă, zise Ay întorcându-se spre Usermon și înalții demnitari.

Thutu nu se mai număra printre aceștia. Sfetnic al regelui, rămăsese de-acum fără slujbă. Hotărî că se va întoarce acasă.

♀

Consiliul se încheie la ora prânzului. Membrii săi luară doar o gustare pe fugă în vechea odaie de lucru unde regentul se instalase iarăși.

După-amiază o mare agitație se stârni la palat. Douăzeci de lăncieri străini se postaseră la porți și-i controlau pe toți cei care intrau. Horemheb tocmai sosise. Escortat de patru ofițeri, pătrunse cu pas apăsat în sala cea

mare, provocând uimirea, apoi spaima slujbașilor ce forfoteau încolo și-ncoace. N-avea câtuși de puțin înfățișarea unui om venit să prezinte condoleanțe. Ceru s-o vadă pe regină, dar șambelanul îi spuse că Maiestatea Sa se odihnea. Ceru atunci să-l vadă pe vizir. De bună seamă, nu știa nimic despre adunarea ce se încheiase cu câteva ore înainte.

Indiferența lui Usermon îl surprinse.

— Vizire, ca membru al Consiliului regal, cer ca acesta să se reunească de îndată.

— Generale, îi răspunse Usermon cu glas mieros, adunarea s-a încheiat la ora prânzului. Te înștiințez cu părere de rău că nu mai ești membru al consiliului.

Horemheb rămase ca lovit de fulger.

— Adunarea s-a ținut deja? întrebă el, nevenindu-i a crede.

Usermon încuviință din cap.

— Consiliul a hotărât, cu consimțământul tuturor membrilor, numirea imediată a Înălțimii Sale Ay ca regent al regatului.

Chipul lui Horemheb căpătă o culoare purpurie dintre cele mai neliniștitoare, iar fețele celor patru ofițeri din spatele său se crispară. Usermon se bucură că vreo treizeci de străji patrulau în spatele ușilor. Într-adevăr, era posibil ca militarul să se arunce asupra vizirului ca să-i zdrobească oasele.

— Îți bați joc de mine?

— Nici nu mi-ar trece prin minte o asemenea lipsă de curtoazie, generale.

— Dar Ay… este la Akhmim… cum poate să…?

— A sosit azi-dimineață, generale.

Horemheb uitase de sfatul piticului său: puterea se cucerește noaptea. Goana călare pe timp de noapte a rivalului său se dovedise mai iute decât a sa.

În ciuda a ceea ce susțineau ofițerii, Usermon se gândi că generalul plănuise, fără îndoială, să-i bareze regentului intrarea în oraș.

— În calitatea mea de comandant al armatei…

Oare ce voia să ordone în atare calitate? Usermon înălță din sprâncene și, cu un aer nepăsător, îi aruncă:

— Generale, acest titlu ți-a fost retras de dimineață, odată cu cel de vizir al Pământului de Jos.

Horemheb îl privi pe vizir ca și cum acesta s-ar fi preschimbat brusc într-un vultur sau într-un crocodil.

— Și cine-i noul comandant?

— Generalul Nakhtmin.

Horemheb strânse din dinți. Ay ridicase toate stavilele posibile ca să-i taie calea.

Usermon recurse atunci la un șiretlic ce avea să cunoască mult mai târziu un succes universal sub numele de cacealma:

— Știu, generale, că ai pus trei garnizoane în stare de alertă. Însă alte cinci garnizoane sunt, de asemenea, pe picior de luptă.

De fapt, era un ordin pe care-și propusese să-l dea îndată după plecarea aprigului său interlocutor.

— Te rog, încheie vizirul, să binevoiești a-i lua cu tine și pe lăncierii pe care i-ai postat la porțile palatului.

Horemheb îl sfâșie din priviri pe vizir. Apoi se răsuci pe călcâie, fără să rostească nici cea mai neînsemnată vorbă de curtoazie și, urmat de cei patru locotenenți ai săi, se îndreptă spre ușă.

În douăzeci și patru de ore lumea își schimbase axa. Până și Apopis trebuie să fi rămas surprins. Însă e-adevărat că reptilele cele mari au mai puțină judecată decât cele mici, care au o mai mare experiență în privința oamenilor.

♀ Capitolul 40

COPIII LUI ISIS

Ankhensepamon, în rochie de doliu albastru-închis, se uită cu tristețe la alimentele înșirate pe masă: veșnicul prânz de doliu – plăcinte, castraveți, pepeni, smochine – gustări reci, căci era interzis să gătești mâncăruri în primele trei zile după moartea unui rege. Oare toate femeile sunt veșnice văduve? se întrebă ea. Apoi ridică ochii spre Ay care se găsea în fața ei. Regentul îi ceruse stăruitor să ia masa împreună. Ea l-ar fi refuzat bucuroasă. Se simțea atât de obosită! Însă gesturile de afecțiune pe care el i le arătase o surprinseseră. Erau, oare, sincere? Și, în acest caz, de ce bătrânul șacal își schimbase atitudinea în privința ei? Pentru că avea de gând să urce pe tron și s-o ia de soție? Sau din vreun alt motiv ascuns?

— Mănâncă puțin, îi zise el. Ai trecut prin clipe îngrozitoare.

— Horemheb a plecat? întrebă ea luând o ceapă cu oțet.

— Da. Deocamdată nu cred că mai reprezintă o amenințare. Însă e un animal care nu renunță ușor. Când mă gândesc că tocmai din această pricină l-am ales ca ginere!

Clătină din cap, parcă nevenindu-i a crede.

— Va încerca iarăși să atragă de partea sa trupele din Pământul de Sus, continuă Ay. De aceea trebuie să acționăm repede!

Trebuie să acționăm, repetă Ankhensepamon în sinea ei. Vasăzică Ay o făcea părtașă la planul lui.

Regentul bău un pic de vin și continuă:

— Fiica mea, e ultima șansă de a evita un dezastru. Dacă Horemheb pune mâna pe tron, lumea noastră s-ar sfârși. Îl cunosc bine.

Câteva cuvinte răsunau în mintea lui Ankhensepamon: *Să acționăm repede.*

— Ce înțelegi prin „să acționăm repede”?

— Cele șaptezeci de zile ale îmbălsămării sunt un răgaz prea lung. Tronul nu poate rămâne gol atâta vreme în actualele împrejurări. I-ar oferi lui Horemheb prea multe oportunități de a trece la fapte.

Pe Ankhensepamon o cuprinse brusc o spaimă cumplită. Nu la gândul că Ay s-ar încorona, ci la acela că ar face-o Horemheb. Vedea limpede ce s-ar întâmpla atunci: ea și surorile ei ar ajunge să-și implore mătușa să nu fie alungate din palat, să nu fie tratate drept urmașele unui neam decăzut, să nu le fie distrusă lumea atât de familiară, o lume ce fusese a lor în toți acești ani. Amintirile. Nenumăratele basoreliefuri ce păstrau amintirea regilor morți. Statuile. Totul.

Se pomeni părtașă la planul omului pe care odinioară îl urâse.

— Se poate scurta perioada de îmbălsămare? întrebă ea.

— M-am sfătuit și cu Humose. N-a găsit niciun motiv de împotrivire.

— La câte zile vrei s-o scurtezi?

— La cât mai puține. O să stau de vorbă mâine și cu meșterul îmbălsămător.

Ei i se păru aproape necuviincios să discute asemenea subiecte în timp ce mâncau brânză și castraveți. Însă ceremoniile morții deveniseră un subiect mai familiar decât nașterile.

— Și… funeraliile? Drumul până la Lăcașul lui Maât?

— Trebuie să rânduim totul dinainte, astfel încât ceremoniile să se desfășoare cât mai curând cu putință.

— O lună?

— Cel mult.

Această goană spre criptă semăna cu un rămășag, se gândi ea. Și brusc își aduse aminte că soțul ei nu-și alesese un loc pentru mormânt. Spusese că avea suficient timp pentru asta.

Dar cine cunoaște oare timpul pe care i-l îngăduie clepsidra propriei vieți?

♀

În timp ce-l asculta cu dovezile de respect cuvenite, Asekhem, meșterul îmbălsămător, îl privea pe Ay cu o profundă curiozitate. Era pentru a doua oară când împielițatul ăsta de om îi succeda unui rege. Oare cum reușea?

Ca ațâți alții, meșterul Asekhem părăsise Akhetatonul cu mulți ani în urmă. Acolo nu mai rămăsese aproape nimeni, căci puterea e pentru oameni precum mierea pentru muște. Când ea se mută, oamenii o urmează. Totuși, faima pe care-o dobândise deja îl însoțise. Devenise îmbălsămătorul recunoscut al palatului și Tutankhamon era al cincilea cadavru regal de care se îngrijea.

După ce regentul își isprăvi de înșirat cererile, meșterul îmbălsămător îi răspunse:

— Prea Augustă Alteță, mă pot supune dorinței tale de a scurta perioada de îmbălsămare, deși n-am mai făcut-o niciodată și nu știu ce urmări va avea în timp. Însă există anumiți pași legați de pregătirea divinului trup asupra cărora n-am nicio putere.

Ay încuviință din cap.

— Sarcofagul, rosti el, mișcându-și apărătoarea de muște cu un gest ce-i trăda nerăbdarea.

— Nu doar sarcofagul, Prea Augustă Alteță. Fețele de pânză în care se înfășoară mumia. Înscrisurile de pe ele cer mult timp. Când l-am pregătit pe divinul rege Semenkhere, scribii nu ne-au putut trimite fețele mai devreme de șaizeci de zile.

— Voi da ordinele necesare în această privință, răspunse regentul.

În ciuda siguranței arătate, Ay strâmbă din nas. Sarcofagele deveneau deja o problemă. Să făurești într-o lună cele trei sicrie demne de un rege și măștile lor de aur împodobite cu migală părea pur și simplu o minune, însă puteai oricând să-i zorești pe ebeniști și pe aurari. Dar fețele erau o treabă mai delicată, deoarece scribii din Casele Vieții nu acceptau să fie grăbiți și să lucreze în pripă, așa că scrierea textelor sacre pe fâșiile de pânză…

O să rezolve această problemă cu Humose. Se întoarse spre Usermon, prezent la întâlnire:

— Vizire, hotărăște cu meșterul Asekhem măsurile necesare pentru sarcofage, ca să le putem comanda chiar azi.

— Sunt aceleași ca pentru divinul său frate, zise meșterul îmbălsămător.

— Atunci comandă neîntârziat sarcofagul exterior din lemn.

După ce îmbălsămătorul plecă, regentul îi zise lui Usermon:

— S-ar putea să existe mult adevăr în spusele meșterului Asekhem. Nu vom avea răgaz să facem toate obiectele funerare obișnuite. Prin urmare, trimite un scrib la Lăcașul lui Maât să deschidă mormântul lui Semenkhere. Mi s-a spus că răposatul l-a umplut peste măsură. Să ia o parte din ele ca să le consacrăm lui Tutankhamon. Dă-i un permis de trecere ca să nu întâmpine greutăți.

♀

Doamna Nes-Hathor avusese grijă să nu-și deschidă casa de dansuri în cele trei zile de doliu ordonate de gărzile din Theba și din întregul regat. Cartierul Marii Străzi a lui Amon era supravegheat de patrule de arcași și muzica le-ar fi atras, cu siguranță, atenția. Fie c-ar primi vreo amendă ori ar fi nevoită să mituiască vreun slujbaș, tot în propriul buzunar ar trebui să bage mâna.

Însă în a patra zi deschise cu băgare de seamă, sperând să nu ducă lipsă de mușterii. De obicei, perioadele de doliu regal atrăgeau în capitală numeroși locuitori din provincii, iar cei mai înstăriți dintre ei căutau, la sfârșitul zilei, vreo tavernă sau un alt loc, mai mult sau mai puțin legal, unde să se distreze. Doamna Nes-Hathor își preveni clienții să nu se aștepte la obișnuitele numere de dans. Îl vor vedea doar pe povestitor. Mulți fură dezamăgiți, dar, dacă tot se aflau acolo, se așezară la mese. De pe podium, harpistul orb, singurul muzicant prezent, înșiră câteva note visătoare.

Povestitorul se postă în mijlocul încăperii, după cum îi era obiceiul.

— Ați aflat, prieteni, că de câteva zile s-au împuținat simțitor șobolanii din regat?

Ascultătorii se prefăcură mirați. Omul tăcu preț de câteva clipe, apoi continuă.

— Și asta din pricina marii petreceri a șoimilor. Dar trebuie să vă spun că petrecerea șoimilor a început cu o petrecere a șobolanilor. Nici de asta n-ați aflat? E-adevărat că nu-i prea ascultați pe șobolani. Însă mai deunăzi au dat o mare petrecere. Toți șobolanii din regat prinseseră de veste că regele

pisicilor, atins de bătrânețe, își pierduse dinții. Scăpați de vajnicul lor dușman, au pus la cale cea mai strașnică petrecere din istoria șobolanilor, care nu-i deloc scurtă, după cum știți. Se strânseseră cu duiumul, nici nu puteai să-i numeri. Am primit asigurări că erau acolo vreo zece mii. Aduseseră mai multă brânză decât văzuse vreodată un șobolan. Existau chiar și bucăți de brânză sculptate în formă de pisică, pentru că șobolanilor le place să râdă. Aveau vin și bere. O trupă de greieri cânta, iar șoarecii dansau. Dansau foarte frumos.

Povestitorul își legăna șoldurile. Ascultătorii izbucniră în râs.

— Un prieten șobolan mi-a mărturisit că semenii lui se apucaseră să-și facă o sumedenie de planuri. Urmau să ocupe cutare ogor, cutare lăptărie, cutare hambar. Erau încredințați că sosise, în sfârșit, Vremea Fericirii Șobolanilor. Au benchetuit până în zori. Chiar și soarele s-a minunat văzând atâția șobolani. Dar asta nu explică de ce acum există mai puține rozătoare în regat. S-a întâmplat ca un șoim să treacă în zbor pe deasupra petrecerii. I-a observat pe cumetrii adunați laolaltă și s-a dus să-și cheme tovarășii. „Veniți repede! Aveți cu ce vă ospăta mai abitir ca oricând!” La început, șoimii nu l-au crezut, dar s-au gândit, totuși, să-i verifice spusele. Ah, ce mai zaiafet au tras!

Povestitorul se frecă pe burtă.

— Și așa petrecerea șobolanilor s-a preschimbat în petrecerea șoimilor.

Hohote vesele izbucniră printre clienții tavernei.

— Și vreți să vă mai spun ceva, prieteni? Când vedeți o petrecere, întrebați-vă cine vor fi ultimii meseni.

Oamenii râseră pe înfundate. Pricepeau că era vorba nu de o petrecere, ci de funeralii. Și de faptul că Ay îi succeda iarăși unui rege.

Devenea deja un obicei.

După ce râse și ea, ascultând alte câteva istorioare obraznice, doamna Nes-Hathor închise mai devreme decât se așteptase. Era dezamăgită. Doliul regal nu-i mai aducea câștigurile de odinioară. Regii mureau cam des de la o vreme încoace. Iar ultimul nu fusese din cale-afară de iubit. Oamenii de rând preferau spectacolul funeraliilor care, firește, nu costa nimic.

Gândul îi zbură la ibovnicul ei osândit la moarte. Ah, ce rege frumos ar fi fost!

♀

Părăsind palatul pentru, spera el, ultima dată, Thutu uitase să-și ia din fosta sa odaie de lucru tăblița de scris, primită în dar de la Semenkhere. Un

obiect somptuos, din fildeș garnisit cu aur și având în mijloc, gravat și conturat cu aur, cartușul regelui. Thutu se întristă brusc, întrebându-se dacă o s-o mai găsească. Poate că, în harababura ultimelor zile, vreun slujbaș necinstit o furase. Urcă la etaj, ca un suflet mort strecurându-se prin lumea celor vii. Totuși, secretarul regelui îl liniști. Zărise obiectul pe o poliță și-l pusese la loc sigur. Acum i-l întinse, dimpreună cu suportul din aur pentru calamusuri și călimara de alabastru. Ba chiar îi oferi și o traistă din piele ca să le care mai ușor.

Coborând scara ce ducea în marea sală de la parter, Thutu observă treptele lustruite și se gândi la felul în care murise regele. Oare, într-adevăr, bastonul îi alunecase? Ori fusese împins? Cine va ști vreodată?

La baza scării dădu nas în nas cu Pentju. Coincidența îl buimăci pe Thutu. Regele își găsise sfârșitul în urma unei căzături exact când cobora treptele împreună cu Pentju. Cei doi bărbați se priviră țintă câteva clipe înainte de a schimba saluturile cerute de buna-cuviință.

— Ce slujbă vei avea de-acum? întrebă Pentju.

— Niciuna.

Celălalt se arătă surprins.

— Erai sfetnicul regelui. Ai putea fi cel al reginei.

Thutu scutură din cap.

— Un titlu onorific și, la urma urmei, caraghios. Puterea se află de-acum în mâinile viitorului rege. Sfaturile mele nu și-ar avea rostul.

— Așadar, vizirul Thutu se îndepărtează de putere? zise Pentju cu un dram de răutate în glas.

Thutu se uită la el calm, dar stăruitor.

— Treptele ei sunt alunecoase, Pentju.

Chipul fostului medic se crispă brusc. Păli și căută, buimăcit, un răspuns.

— Capeți anumite obiceiuri, adăugă Thutu, cu viclenie.

— Ai grijă!

— Eu nu mă sprijin într-un baston, Pentju.

Și, fără să mai aștepte, Thutu se îndreptă spre ieșire. Acum înțelegea. Ce înceată e mintea omului! Pentju răscumpărase în ochii lui Ay otrăvirea lui Nefertiti. O nouă crimă ca să ți se ierte una veche!

Se simți ușurat când ajunse în stradă și redescoperi strigătele vânzătorilor și zarva cărucioarelor încărcate cu pepeni galbeni. Se săturase pentru totdeauna de fast, de aur și de gâlceava divinităților. Sarcina unui vizir nu se cădea să fie aidoma celei a îmbălsămătorului, nici celei a ucigașului.

♀

Dimineață, Sati intră ca de obicei în odaia reginei pentru a-i aduce o gustare. Apoi rămase uitându-se țintă la stăpâna ei. Ankhensepamon cunoștea bine această privire.

— Ce e?

Sati clipi de câteva ori, după care scoase de la brâu un toc mic, de felul celor folosite pentru a purta un papirus menit unei călătorii îndelungate, și i-l întinse stăpânei.

— În zori un mesager a adus asta pentru tine. Ankhensepamon scoase capacul tocului, își strecură înăuntru arătătorul și trase afară papirusul. Era micuț și cuprindea doar câteva rânduri:

> *Am aflat vestea de la un negustor. Inima mea sângerează pentru tine. Când vei merge la mormântul lui, să depui din partea-mi, printre daruri, tăblița mea de scris. Poartă pe ea numele meu. Noi suntem bine, toți trei. Fie ca Isis să-ți reverse în inimă pacea.*

— Cine l-a adus?

— Un străin.

— Nu putem să dăm de el?

Sati scutură din cap.

— Nici nu știu cum arată la față. I-a înmânat papirusul comandantului străjilor.

— Tu ai citit mesajul?

— Bineînțeles că nu, stăpână.

Ankhensepamon începu să plângă. Căci se poate plânge și de bucurie. Știa de la cine era mesajul: o singură persoană pe lume i-ar fi cerut să depună tăblița ei de scris în mormântul regelui[52]. Sati luă papirusul și-l citi.

— Trăiește, izbuti să rostească Ankhensepamon.

— Toți trei trăiesc.

— Cât aș vrea să fie aici cu mine!

— Atunci, povara ei ar fi și mai grea.

Regina ridică ochii spre doică.

— Aurul vostru arde mâinile, zise Sati.

♀

— E unul dintre cele mai firave trupuri de care ne-am îngrijit vreodată, zise ajutorul meșterului Asekhem.

Trupul neînsuflețit zăcea pe o masă din lemn de cedru, într-o sală a palatului folosită anume pentru îmbălsămare. Moartea subțiase încă și mai tare formele tinerești și plăpânde. După tăietura făcută de *paraskyte* și golirea de măruntaie, așezate separat în vase de alabastru, cadavrul amintea de un duh de-abia întrupat.

— Bun, înseamnă că nu va fi atât de greu să grăbim uscarea cu natron, spuse meșterul Asekhem.

Ebeniștii și aurarii veniseră în zori să ia măsurile pentru sarcofage. Cât despre portretele cu trăsăturile regelui defunct, nu duceau lipsă de modele. În ținutul Thebei găseai cu nemiluita. Îl aleseră pe cel din templul de la Karnak, aflat între statuile lui Amon și Mut. Vizirul Usermon în persoană supraveghea toate aceste lucrări. E o problemă de stat, îi explicase el secretarului său.

— Țeasta are o gaură, zise ajutorul meșterului. Iar sternul e rupt.

— Din pricina căzăturii.

Un ucenic trase lângă masa de cedru un bazin cu o pulbere cenușie și puțin lipicioasă. Era natronul, acea sare impură și incomplet uscată, scoasă din fundul lacurilor de Nord. Meșterul Asekhem luă natron cu o lopățică din lemn și se apucă să acopere cu el cadavrul regal.

Regii ăștia, își zise, încep să dispară tot mai des. Iar cel de aici a fost, oare, cu adevărat, sălașul puterii divine?

♀

— Stăpână, exclamă Sati, nu mai suport să te văd chinuindu-te astfel.

— De două ori văduvă. Și-acum măritată cu un leu, zise Ankhensepamon privind spre felina de la picioarele sale.

— Ia-ți un ibovnic!

Numai afecțiunea sălbatică și veche pe care doica i-o purta reginei îi îngăduia să rostească această supremă necuviință. Ankhensepamon se uită la Sati, surprinsă de sugestia ei. Apoi își aminti de mesajul lui Meritaton. Doica o îndemna să urmeze pilda surorii sale.

— Trupul trebuie distrat, continuă cu convingere doica.

— Dar sufletul?

— Unul nu trăiește fără celălalt. Ține-o tot așa și ai să te mumifici de vie. Și cui ar folosi?

— Unde să găsesc un ibovnic?

O întrebare plină de fățărnicie, Ankhensepamon știa. O sută de bărbați s-ar îngrămădi să câștige onoarea fără pereche de a fi ibovnicul reginei.

— E nevoie să merg eu să-l caut?

Gândul că bătrâna ei doică s-ar preschimba în codoașă o făcu pe Ankhensepamon să râdă. Sati râse și ea sau, mai bine zis, scoase niște sughițuri ascuțite.

— Mi-ar trebui un bărbat în care să am încredere. Cei mai mulți nu vor vedea în mine decât o regină.

— Itchan, zise doica.

Ideea o surprinse pe Ankhensepamon. Vechiul tovarăș de lecții al lui Tutankhamon. Prezența lui Pasar îl pusese în umbră. Însă era un tânăr plăcut și cu purtări reținute.

— Itchan, repetă doica. Și-ți vei ostoi durerea.

— Și l-aș îngropa a doua oară pe Pasar.

— Preferi să te îngropi tu de vie?

Precum una din acele semințe ce se răspândesc prin aer, numele lui Itchan se ținu scai de Ankhensepamon. Dacă nu voi rămâne credincioasă amintirii, se gândi ea, am să mă simt veșnic vinovată. Însă, dacă voi rămâne, îmi voi îmbălsăma inima.

Și ce-ar zice Isis?

♀

La două săptămâni după moartea regelui, îngrijorarea îl cuprinse iarăși pe Ay. Cum se desfășura îmbălsămarea? Dar lucrul la sarcofage? La mobilierul funerar? La mormânt? Usermon intră în odaia sa de lucru ca să-i dea raportul.

— Scribul pe care l-am trimis la Lăcașul lui Maât s-a întors ieri, alteță. L-au uluit sumedenia de obiecte prețioase pe care le-a depus regele în mormântul lui Semenkhere.

— Mânca-l-ar Apopis necopt pe Semenkhere! se oțărî Ay. Ce-a adus scribul tău?

— Din porunca mea, n-a adus nimic, alteță, pentru că nu există nicăieri un loc unde să ținem în siguranță asemenea comori. A întocmit, doar, o listă a obiectelor și apoi a închis provizoriu mormântul, lăsându-l în paza unor *medjayus*[53] și a câinilor lor. Vom alege noi înșine obiectele de care avem mare nevoie, ținând cont de cum înaintează lucrul aurarilor. Sau, mai bine zis, de cum întârzie, adăugă Usermon. Pentru că aurarii sunt în întârziere. Doar lucrul la sarcofagul exterior, cel din lemn, e pe cale să se încheie. Poate că și sarcofagul de piatră va fi gata la timp.

Ay își flutură nemulțumit apărătoarea de muște. Așezat pe un scăunel jos pe care-l găsise în odăile regelui și pe care, judecând după stil, îl recunoscuse a fi fost lucrat în țara lui de baștină, Shabaka urmărea scena cu ochii săi de șobolan.

— Luați tot ce puteți din mormântul lui Semenkhere, dacă asta ajută la grăbirea pregătirilor! se răsti Ay. A fost un rege închipuit. Măcar s-a terminat de săpat mormântul?

— Va fi gata înaintea aurarilor, alteță.

— Înțelegi că trebuie să conduc doliul ca să ajung pe tron? Funeraliile trebuie să aibă loc cât mai repede cu putință. Demonul de Horemheb se tot agită. Nakhtmin m-a înștiințat că gărzile au arestat mai mulți emisari ce încercau să îndemne la răzvrătire garnizoanele din Ombos și Gebtyu[54]. Nakhtmin are de furcă și cu alți trimiși ce recrutează mercenari dintre evreii din Pământul de Jos. Oamenii ăia erau aliații hicsoșilor și sunt gata să pornească oricând într-o aventură împotriva tronului Celor Două Pământuri. E necesar ca totul să se încheie în două săptămâni.

— N-o să-mi cruț puterile, alteță, pentru a-ți împlini dorințele. Dar nu sunt aurar.

Ay încuviință din cap, cu un aer morocănos. După ce Usermon plecă, Shabaka zise:

— Stăpâne, nimic nu va fi gata la timp. N-o să isprăvim. Mereu va rămâne un amănunt nerezolvat, pe urmă un altul și tot așa. Usermon e scrib, nu un om cu simțul cârmuirii. Vom îngădui ca morții să-i îngroape pe cei vii? Crezi că Horemheb și-ar bate capul cu tot felul de mărunțișuri? Pregătește-ți încoronarea.

Ay își mușcă buzele. De fapt, pe Shabaka ar fi trebuit să-l numească vizir. Nubianul nu s-ar împiedica de orice fleac.

— Ai dreptate. O să merg să discut despre asta cu Humose.

Privi afară prin ușa deschisă a terasei. Începea inundația, iar fluviul creștea până la dimensiunile unei mări. Atâta forță! Iar el se lovea de atâtea amânări!

♀

Cum se cucerește un bărbat?

Aventura îi punea asemenea probleme, de parcă ar fi fost o fecioară nătângă.

Itchan, invitat să cineze singur cu regina, se purta cu un respect desăvârșit. Vorbea despre înțelepciunea regelui, de care-și dăduse

întotdeauna seama, despre onoarea ce i se acordase atunci când fusese chemat să-l însoțească pe suveran în exilul său la Akhetaton, despre evlavia arătată de Tutankhamon față de zei, pe care o dovedise prin monumente splendide și daruri către temple…

Doar ascultându-l, leul căscă. Un curtean perfect. Ankhensepamon îl privi cu atenție. Avea un chip blând și care vădea aplecarea spre studiu. Curând va deveni un slujbaș fără cusur.

Se îndrăgostise de vreo femeie? întrebă ea. Tânărul se zăpăci. Maiestatea Sa, răposatul rege, plănuise să i-o dea de soție pe Neferneru-Aton-Tashery, însă nu avusese onoarea de a-i reține atenția prințesei. Fusese mâhnit. Dar durerea doliului îl umplea de o mâhnire încă și mai mare… Acum nu-l trăgea inima la astfel de lucruri…

Slugile se apucară să strângă masa. Regina le făcu semn să plece. Rămase singură cu Itchan în lumina lămpilor cu ulei care-i înnebunea, ucigându-i, pe fluturi. Ici și colo pe pardoseală începeau să se aștearnă fulgii aproape imateriali ai acelor insecte fără rost, mistuite de dragostea pentru foc.

Afară, broaștele își recitau litaniile sub strălucirea lunii.

Ankhensepamon se uită la băiat. Era descumpănit. Neîndoielnic, se întreba ce căuta el acolo, singur cu regina, la o oră așa de târzie. Nu putea să se retragă înainte ca ea să-i dea voie. Ankhensepamon savură stânjeneala lui, ba chiar i-o spori turnându-i vin. Curând tânărul ajunse în culmea chinului. Pe frunte îi apăruseră picături fine de sudoare.

Dar ea nu astfel îl dorea. Voia mai cu seamă să-și aducă aminte de cei deveniți Osiris.

Itchan scotea tot mai rar câte o vorbă.

— Vrei să dormi? îl întrebă Ankhensepamon într-un târziu.

— Aștept ca Maiestatea Sa să-mi îngăduie să mă retrag.

— Să dormi aici? precizează ea.

L-ar fi biciuit doar-doar l-o face să-și vină în fire mai repede.

El nu pricepea nimic.

— Nu ți-am auzit răspunsul, rosti ea blând.

— Unde?

Regina se ridică.

— Urmează-mă.

♀

Nu vor isprăvi niciodată! Shabaka avusese dreptate. Aurarii terminaseră abia prima mască a sarcofagului și cereau încă treizeci de zile ca s-o

incrusteze cu pastă de sticlă pe cea de-a doua și s-o făurească pe cea de-a treia. Treizeci de zile! Ay își pierdu răbdarea. Porunci să se ia o mască de la unul din sarcofagele lui Semenkhere. Pe Usermon îl îngroziră în aceeași măsură nerăbdarea lui Ay și sacrilegiul pe cale de a fi săvârșit.

— Trimite chiar acum pe cineva. Să plece într-o oră și să ne aducă o mască!

— Dar o să se vadă, alteță, că e făcută să-i semene lui Semenkhere!

— Cine-o să vadă? Apopis? O s-o așezăm între prima, care e gata, și cea de-a treia. Sarcofagul din lemn va fi închis.

— Dar cea de-a treia, alteță, nu-i încă împodobită cu incrustații!

— Ei bine, nu va mai fi împodobită! Iar faimoasele capele din aur să fie luate și ele din mormântul lui Semenkhere. Vor adăposti sarcofagele lui Tutankhamon.

— Dar au deja înscrise pe ele, alteță, numele lui Semenkhere!

— Trimite niște meșteri acolo care să înlocuiască inscripțiile cu numele lui Tutankhamon.

Usermon căscă niște ochi înspăimântați. Nu-și închipuise vreodată o atare prădăciune, nicio asemenea ofensă, nicio astfel de nenorocire. Să jefuiești efigia veșnică a unui rege ca s-o acoperi pe-a altuia! Însă simțea că se apropie furtuna și făcu să se răsfrângă asupra oamenilor săi proasta dispoziție a lui Ay. Scribii și emisarii avură impresia că le suflă în ceafă toți demonii dintre lumi. Patru zile mai târziu se întoarseră din Sud, livizi la față, de parcă fuseseră la cumpărături în țara morților. Aduseseră cu ei nu doar o mască a lui Semenkhere, ci multe alte obiecte, menite a fi gravate din nou în atelierele din Theba. Se atinseseră de identitatea veșnică a unui mort, și rege pe deasupra. Încă se cutremurau de sacrilegiul pe care-l săvârșiseră.

Ay în persoană asistă la fixarea măștii lui Semenkhere pe cel de-al doilea sarcofag. Ce-i drept, portretul nu semăna câtuși de puțin cu Tutankhamon, orice slujbaș de la palat ar fi recunoscut trăsăturile lui Semenkhere. Însă, după cum Ay însuși spusese, nimeni n-o să-l vadă, întrucât sarcofagele vor fi închise unul într-altul înainte de înmormântare. Și lui îi sufla cineva în ceafă: Horemheb.

De-abia părea că se rezolvase problema sarcofagelor și a mobilierului, că apăru cea a feșelor. Humose refuzase să se amestece. Scribii nu se grăbeau să înscrie pe ele formulele sacre și cereau un răgaz de trei-patru săptămâni. Susțineau că asemenea texte nu se întocmesc la fel de iute ca și când ai frige

o gâscă! Și apoi, răgazul cuvenit era de șaptezeci de zile și șaptezeci de zile vor fi! Îl înștiințară pe meșterul Asekhem, care îl înștiință pe Usermon care tremura numai la gândul de a-l înștiința pe regent.

— Câte fețe ai până acum? îl întrebă vizirul pe îmbălsămător.

— Destule fețe înguste pentru a înfășura și lega trupul. Însă n-am mai deloc fețe late pentru învelișul exterior.

— Dar mumificarea cum merge?

— E aproape încheiată. Nu-i un trup care s-atârne greu.

Usermon chibzui câteva clipe și, imediat după plecarea lui Asekhem, îl chemă pe scribul trimis nu de mult la mormântul lui Semenkhere cu misiunea de a-l jefui.

— Ascultă: ai să te întorci acolo și ai să scoți fețele exterioare ale mumiei lui Semenkhere.

Scribul se holbă la el speriat.

— Dar asta ar însemna distrugerea mumiei, vizire!

— Preferi să distrugi o mumie ori să ne distrugi pe amândoi, pe mine și pe tine?

Scribul căzu adânc pe gânduri.

— Dar voi rămâne spurcat pe veci, vizire!

— Îl voi ruga pe însuși marele preot să te purifice.

— Trebuie să iau toate fețele?

— Doar pe cele late.

— Sunt prinse cu ceară.

— Descurcă-te. Și pornește numaidecât la drum.

Peste patru zile scribul se întoarse cu un aer rătăcit, îngrozit și posac. Îi întinse lui Usermon o traistă. Vizirul îi desfăcu baierele și-i cercetă conținutul: o grămadă de fețe late.

— Sarcofagul era pecetluit, zise scribul cu glas cavernos. S-a fărâmat. A trebuit să-l las așa, deschis. Furiile infernului mă vor urmări veșnic.

Usermon îi dictă secretarului său o scrisoare în care-l ruga pe marele preot din templul lui Amon să binevoiască a împlini ritualurile de purificare pentru scribul cu pricina, vinovat fără voie de sacrilegiu, apoi îi dădu nefericitului misiva și-l trimise la Humose. Odată încheiată treaba aceasta, apucă traista și se îndreptă spre sala de îmbălsămare[55].

Se scurseseră deja patruzeci și trei de zile de la moartea lui Tutankhamon. Nerăbdarea lui Ay prevestea o catastrofă.

Usermon aruncă un ochi spre mumie. Înfășurarea în fețe înguste era pe sfârșite. Un miros puternic de mirodenii, amestecat cu izul grețos al natronului, umplea aerul. Asekhem se întoarse spre noul-venit și privirea îi căzu pe traista din mâna acestuia. Vizirul i-o întinse fără să scoată un cuvânt. După ce-i cercetă conținutul, Asekhem întrebă cu voce nesigură:

— De unde provin?

— Nu știi. Isprăvește înfășurarea mumiei. Mâine.

Îmbălsămătorul înghiți în sec. Oricum, înscrisurile de pe fețe îi vor dezvălui cui aparținuseră.

♀

Ankhensepamon deschise ochii. Era singură. Vrăbiile ciripeau pe terasa unde leul se învârtea de colo-colo așteptând ca îngrijitorul menajeriei să-i aducă mâncarea.

Îi veni în minte amintirea unui sărut pe picior. Itchan. Uimirea lui. Teama lui. Stângăcia lui. Emoțiile lui. Recunoștința lui. Gura lui. Trupul lui.

Își aminti că, într-o sală a aceluiași palat, trupul soțului ei era îmbălsămat. Și, la câteva sute de pași depărtare, ea și-l dăruise pe-al său unui alt bărbat. Însă adevăratul ei soț era mort de luni întregi. Oare se născuse să fie văduvă? Și cum putea să trăiască fără trupul unui bărbat?

Oare cum supraviețuise Isis după moartea lui Osiris?

Eu nu sunt Isis, hotărî ea.

Sati veni să-i servească lapte și fructe. Îngrijitorul menajeriei îi aduse leului ciozvârta de carne și un castron cu apă, apoi așteptă ca animalul să termine de înfulecat pentru a-l duce în lesă, pe malul fluviului, ca să-și facă nevoile.

Doica își iscodi stăpâna din priviri.

— Îmbălsămarea se va încheia curând, o înștiință ea.

— Atât de repede?

— Patruzeci și patru de zile cu cea de azi. Regentul e grăbit.

Cum se întâmpla de obicei, servitorii palatului erau primii informați.

— Din cauza lui Horemheb, îi veni cu lămuriri Ankhensepamon.

Sati continuă să se uite stăruitor la ea. Aștepta să audă o vorbă despre noaptea trecută.

— Trupul a fost răsfățat, spuse Ankhensepamon. Aștept ca și inima să fie.

♀

Trei zile mai târziu, era pregătită încă din zori. Rochie albastră de doliu. Legătură albă pe frunte. Sandale albe. Marea ținută de doliu.

Uadj Menekh veni s-o înștiințeze solemn pe regină de vizita regentului. Ay sosi, urmat de purtătorii de evantai, de secretarul său și de Usermon. Îngenunche, sărută mâna reginei, apoi se ridică.

— Maiestate, grăi el, trupul soțului tău, regele, e gata să pornească spre Apus. Îți așteaptă vizita înainte ca sarcofagele să fie închise.

Tradiția cerea ca ea să depună flori. Fusese prevenită încă din ajun. Întâia doamnă a Curții îi întinse o cunună din flori de mandragoră și albăstrele. Regina ținea lângă ea săculețul cu tăblița de scris a lui Meritaton. Ieși din odăile sale. În urmă pășeau purtătorii de evantai, cele două surori ale ei, două doamne de la Curte, apoi regentul, vizirul și suita lor. Pleca într-o călătorie de mai multe zile, însă înainte se îndreptă spre sala de îmbălsămare.

Meșterul Asekhem, ajutoarele lui și ucenicii stăteau înșirați lângă perete. La vederea reginei se prosternară până la pământ. Humose și slujitorul *ka*-ului, ca și mulți alți preoți, erau, de asemenea, prezenți.

Regina făcu cei câțiva pași ce-o despărțeau de mumia așezată pe un pat aurit. Jur-împrejur fuseseră îngrămădite nenumărate mobile, scaune, sipete, vase canope, statui, urcioare cu vin, figurine și diverse ofrande. După cum se cuvenea, Neferneferure se așeză la căpătâiul patului ca să joace rolul lui Nephthys, sora lui Osiris, care o ajutase pe Isis să-l înfășoare pe zeu în giulgiu.

Ankhensepamon contemplă trupul firav, nemișcat întru vecie, cu degetele acoperite cu aur și cu masca de aur pe față. Aceeași mască pe care o purtase în timpul vieții, acum eternizată în metal, împodobită cu colierele impuse de ritual și cu nestemate atârnate la gât de fire din aur, sub ocrotirea cobrei și a vulturului. Mumia aproape că nici nu se mai vedea sub puzderia de bijuterii, coliere, brățări, pumnalul cu teacă din aur și mâner din cristal de stâncă…

Osiris, se gândi iarăși Ankhensepamon.

Depuse pe fruntea mumiei cununa din flori de mandragoră și albăstrele.

Ay rosti cuvântarea rituală de rămas-bun. Grăind limpede și răspicat, pentru ca preoții să-l audă bine, îl salută pe regele care pleca spre tărâmul părintelui său Amon. Ankhensepamon rosti și ea formulele rituale ale despărțirii de rege.

După care, trupul regal fu ridicat de preoți și așezat în primul sarcofag ce aștepta alături pe suporți de lemn. Puseră deasupra capacul și-l sigilară.

Ankhensepamon tresări. În fața ochilor avea portretul lui Semenkhere. Îi căută privirea lui Ay, dar nu izbuti s-o prindă. Era atât de profund uimită,

încât nu-și veni în fire decât prea târziu. Dar ce-ar fi putut ea să facă? se întrebă. Încă o dată, un sarcofag regal slujea drept înșelătorie. Numai că, de astă dată, prin mijlocirea unei trădări, cei doi frați se întâlneau în moarte. Poate că zeii au vrut așa.

Primul sicriu fu săltat și, cu mare băgare de seamă, potrivit la rândul său în cel de-al doilea sarcofag căruia i se puse de asemenea capacul. Apoi îl așezară și pe acesta în cel de-al treilea.

Cărăușii ridicară pe umeri al treilea sarcofag și îl depuseră în sarcofagul de piatră, așezat pe un fel de sanie. Ansamblul va fi urcat în cele din urmă într-un car ce aștepta în curte. Începu numaidecât și mutarea mobilierului funerar. Oare câte care pregătiseră? se întrebă Ankhensepamon. Corurile bocitoarelor se auzeau până în interiorul palatului.

Precedat de marele preot, Ay preluă conducerea cortegiului. Străbătură sala cea mare, apoi curtea, înțesată de slujbași și servitori și, în sfârșit, trecură de poarta monumentală a palatului. O sută de oameni urcară sarcofagul de piatră în carul tras de boi roșcați. Când ajunse și ea la poarta palatului, Ankhensepamon descoperi o mulțime imensă, strânsă în stradă. În spatele reginei se îngrămădeau prințese, dregători, înalți demnitari, toți în sandale albe. În inevitabila dezordine a formării cortegiului, regina se întoarse, căutându-l din ochi pe Itchan, dar nu-l zări. Nu avu răgaz să-l mai caute, căci, condus de Humose și Ay, cortegiul se urni din loc în larma trompetelor și a bocitoarelor. Un detașament militar avea să-l însoțească până la suirea pe corabie pentru călătoria spre Lăcașul lui Maât, iar un altul încheia convoiul de nouă care ce purtau sarcofagul și mobilierul funerar. În urma lor venea poporul.

Ankhensepamon merse o vreme, alături de toți acești oameni, gândindu-se la singurătatea soțului ei înăuntrul sarcofagelor lui. În sfârșit, ajunseră pe țărmul Marelui Fluviu. O flotă de corăbii de ceremonie, printre care regina recunoscu *Gloria lui Amon,* era legată de stâlpii pontonului. Alți numeroși supuși se îmbulzeau pe maluri.

Dar nu o mulțime alcătuită doar din oameni obișnuiți. Ankhensepamon observă o pădure de lănci care scânteiau în soarele orbitor și panașul ofițerilor. Deodată izbucniră strigăte. Militarii barau trecerea. Smulsă brusc din toropeala ei, regina îl văzu pe regent discutând aprins cu un ofițer, un locotenent după cum arăta pana de struț de pe capul său. Așadar, aceasta era temuta piedică.

Humose înaintă spre ofițer.

— Orice om care vrea să-l oprească pe zeul viu din drumul spre lăcașul său de veci va fi blestemat până la a treia generație! rosti el cu glas răsunător.

Buimăcit, ofițerul se trase un pas îndărăt.

— Toți cei care se află aici și comandanții lor care zăgăzuiesc calea vieții veșnice nu vor cunoaște niciodată odihna, nici pe lumea cealaltă, nici altundeva în acest regat, de la nord la sud! încheie marele preot.

Era blestemul cel mai crunt. Și rostit de față cu toată lumea. Niciun om n-ar mai cuteza vreodată să dea ochii cu ai săi, dacă l-ar apăsa o asemenea ocară.

Soldații începură să cârtească, dintr-odată speriați, și-și pierdură îndârjirea. Locotenentul se întoarse spre ei și întinse brațul. O doamnă de la curte își înăbuși un țipăt. Cu inima bătând să-i spargă pieptul, Ankhensepamon se temea de o încăierare.

Însă soldații se codeau, dându-se în lături.

După ce șovăi câteva clipe, Ay dădu ordinul de urcare la bord și făcu primul pas pe pasarela ce ducea pe corabia regală. Locotenenții gărzii o ajutară pe soția zeului să suie și ea, apoi pe prințese și pe doamnele de la Curte. Urmară preoții, cu excepția lui Humose, care avea să rămână la Karnak. În timp ce erau încărcate cuferele de călătorie, pasagerii așteptau pe punte ca îmbarcarea sarcofagului și a mobilierului funerar să se încheie cu bine. Restul cortegiului regal, demnitari, înalți slujbași, emisari străini, va face călătoria pe alte corăbii, începând cu *Înțelepciunea lui Horus*.

Așadar, Ay reușise să ducă doliul până la capăt. Avea să fie rege, toți o știau de-acum.

După ce se vor sfârși cele patru zile de ceremonii la Lăcașul lui Maât, iar peretele încăperilor funerare, apoi intrarea în mormânt vor fi sigilate, toată lumea se va întoarce la Theba.

În bezna criptei, sub ochiul atent al tuturor zeilor ce-l înconjurau, ultimul vlăstar al dinastiei Thutmosis va cugeta la acest paradox: pacea regatului a depins de victoria dușmanului său.

Viața lui răscumpărase Ordinea. Întocmai ca viața lui Osiris.

Era, cu adevărat, un fiu al lui Isis.

• EPILOG •

Isis nu fusese decât dragoste. Însă Osiris și ea alcătuiau un cuplu celest. După ce el murise, iar ea îi adunase părțile trupului ciopârțit și le îngropase cu ajutorul lui Nephthys, Isis își dedicase viața tămăduirii copiilor înțepați de scorpioni.

Ankhensepamon nu avea de gând să străbată regatul în căutarea copiilor înțepați de scorpioni și, de altfel, nici nu era înzestrată cu puterile lui Isis.

Privea cum asfințitul așterne o nuanță arămie pe chipul lui Itchan care mânca, îngândurat, niște smochine.

— La ce te gândești?

— Mă gândesc că un ibovnic e întotdeauna un servitor, răspunse el zâmbind, însă un soț e întotdeauna un stăpân.

— Îl compătimești?

— Nu, pentru că un soț poartă povara amândurora.

Ea se gândi, la rândul ei, la povara suferințelor pe care le îndurase. Băiatul spunea adevărul: avea nevoie de un servitor. El îi susținea *ka*-ul. Și, din acea clipă, ea îl numi servitorul lui Kâ.

DESPRE EVENIMENTELE DIN ACEST ROMAN

Principalele personaje istorice sunt aceleași din *Ochiul lui Nefertiti,* primul volum al acestei trilogii. Lor li se adaugă Usermon, vizirul ce-i va urma lui Thutu, și Huy, vicerege al Țării Kush, teritoriu corespunzând aproximativ Sudanului actual. Huy a avut doi fii, dintre care unul purta chiar numele de Pasar. Huy a fost principalul furnizor de aur și de sclavi, ca și de alte produse rare, în decursul ultimelor domnii ale dinastiei a XVIII-a.

În ceea ce privește evenimentele, se cuvine să facem următoarele precizări.

Regența lui Ay

Contextul istoriei Egiptului antic oferă motive serioase pentru a concluziona că stăpânul din Akhmim, bunicul lui Ankhensepamon, și-a asumat regența în două rânduri. Când s-a urcat pe tron în anul 1332 î.Hr., Tutankhaton avea în jur de nouă ani, iar „soția” lui, numită încă Ankhensepaton, cu doi ani mai mult. Simplul titlu de vizir, atribuit adesea lui Ay, ar fi asigurat cu greu autoritatea regală până la majoratul regelui. Când acesta din urmă devine major la vârsta de cincisprezece ani, regența lui Ay nu mai are motive să existe. Ay o va exercita din nou, pentru o scurtă perioadă intermediară, cel mult câteva săptămâni, după moartea lui Tutankhamon și înainte de a urca el însuși pe tron.

Rivalitatea dintre Ay și Horemheb

Este un fapt de necontestat. Ea a fost dublată de rivalitatea dintre clerul lui Ptah din Memphis, a cărui putere se întindea în tot Egiptul de Jos și care se aliase cu Horemheb, și clerul lui Amon din Theba, capitala oficială a regatului, dar și a Egiptului de Sus. Armata a jucat un rol dublu, participând activ sau acționând ca mijlocitor în această rivalitate.

Infirmitatea lui Tutankhamon

General admisă de către istorici – Christiane Desroches-Noblecourt îl califică drept „debil” din punct de vedere fizic –, infirmitatea lui Tutankhamon mi se pare a fi confirmată de reprezentări cât se poate de respectabile: a) pe spătarul bogat ornamentat al tronului placat cu aur (aflat la Muzeul Egiptean din Cairo), regina Ankhensepamon e înfățișată aplicând un unguent pe umărul regelui. Imaginea e neobișnuită. În primul rând, gestul tradițional al reginei era să-i ofere soțului o floare, iar, în al doilea rând, ceea ce face Ankhensepamon presupune că regele era suferind; b) pe sipetul din fildeș de la Muzeul din Cairo, îl vedem pe rege sprijinindu-se în baston, bastonul de comandament, reluând, de altfel, postura neobișnuită a fratelui său Semenkhere (basorelieful de la Staatliche Museen din Berlin); c) pe lângă bastoanele ceremoniale din aur și argint, un număr nefiresc de alte bastoane au fost descoperite în mormântul său.

Toate aceste aspecte sugerează o diformitate fizică accentuată.

Să mai adăugăm că, la fel ca fratele său vitreg Semenkhere, Tutankhamon n-a avut copii, lucru surprinzător dacă ne gândim că amândoi au fost căsătoriți, în floarea tinereții, cu fete pe care reprezentările iconografice și ascendența – Nefertiti – le înfățișează drept foarte grațioase.

Nu putem trece cu vedere nici în cazul lui Tutankhamon, nici în cel al fratelui său o anumită deficiență de ordin sexual care confirmă starea de istovire fizică a familiei lor, rezultat al incesturilor repetate.

Moartea deloc accidentală a lui Tutankhamon

În anul 1968, radiografia scheletului lui Tutankhamon efectuată de către profesorul George Harrison, de la Universitatea din Liverpool, scotea la iveală prezența unui fragment de os în cutia craniană, subțierea caracteristică a peretelui cranian din spatele urechii, ca și absența sternului și a unei părți din cutia toracică. Trei egiptologi, Bob Brier, Cyril Aldred și Aidan Dodson, au emis atunci ipoteza potrivit căreia respectivele anomalii puteau dovedi că tânărul rege fusese asasinat. Evident, suspectul ar fi fost bunicul său Ay, care i-a urmat, de altfel, la tron.

Firește că au fost formulate și alte ipoteze. Potrivit uneia dintre ele, foarte amănunțită, Tutankhamon ar fi suferit de o maladie evolutivă fatală, ce duce la decalcifiere, cunoscută sub numele de „boala oaselor de sticlă”. Conform unei alte teorii, anomaliile ar fi rezultatul îmbălsămării în grabă a faraonului, lucru ce a pricinuit carbonizarea corpului și, deci, a scheletului.

Acesta ar fi fost însă deteriorat în timpul manipulării ulterioare îmbălsămării.

Pe lângă prezența în cutia craniană a fragmentului de os, cert e că Tutankhamon a murit foarte tânăr, în jurul vârstei de nouăsprezece ani. Pentru a oferi o explicație s-a invocat faptul că pe atunci media de viață era scăzută, ceea ce e plauzibil. Însă diverse indicii ne fac să credem că speranța medie de viață se situa în jurul vârstei de patruzeci de ani și se știe, de asemenea, că putea fi depășită cu mult: Ramses I și Ramses al II-lea au atins vârste înaintate (cel din urmă a domnit șaizeci și cinci de ani).

Lista bolilor din pricina cărora Tutankhamon ar fi putut muri atât de tânăr este, cu siguranță, vastă, mergând de la tifos și friguri până la poliomielită, meningită și septicemie. Dar asta nu schimbă cu nimic faptul că Ay a beneficiat de pe urma morții sale și nici nu înlătură bănuiala că același Ay i-ar fi grăbit sfârșitul. Bănuială întărită și de dezordinea ce pare să fi domnit la funeraliile lui Tutankhamon.

Funeraliile dezordonate și afacerea măștilor

Extraordinara și curioasa dezordine ce domnea în siturile KV55, KV62, KV65 din Valea Regilor le e bine cunoscută arheologilor și celor interesați de Egiptul antic. În aceste camere mortuare s-a găsit un talmeș-balmeș de sarcofage și mobilier, a căror istorie oamenii de știință se străduiesc și-acum s-o reconstituie. Multe morminte din Valea Regilor par să fi servit mai ales drept depozite unde era strâns conținutul mormintelor regale pentru a-l pune la adăpost de lăcomia jefuitorilor. În felul acesta s-au găsit în situl KV62, unde Carter și Carnarvon au făcut memorabila descoperire a sarcofagului și a mobilierului funerar ale lui Tutankhamon, o mulțime de elemente ce nu aparțin domniei sale.

De altfel, mai multe detalii puse în evidență de numeroși egiptologi, începând cu Carter și, o dată în plus, cu Christiane Desroches-Noblecourt, arată incredibila grabă, ba chiar neglijență, cu care s-au desfășurat ceremoniile funerare ale lui Tutankhamon. Mumificarea s-a făcut în grabă, ceea ce a dus la cvasicarbonizarea trupului. Or, asemenea grabă e total incompatibilă cu realizarea capelelor și a măștilor.

Cele patru capele funerare, placate cu aur, dintre care prima măsoară 5 metri lungime, 3,30 metri lățime și 2,73 metri înălțime, necesită un volum

considerabil de muncă. Nici chiar artizanii moderni, cu toate mijloacele tehnice de care dispun, n-ar putea încheia lucrul în mai puțin de trei luni.

În plus, capelele au suferit anumite stricăciuni înainte de a fi descoperite de Carter și Carnarvon. Ușile primeia fuseseră forțate, după cum dovedește dispariția obișnuitului sigiliu de lut. Oare hoții au făcut asta? Așa s-a presupus inițial, la vederea găurilor astupate cu tencuială din zidul ce închide mormântul. Dar de ce și-ar fi dat osteneala jefuitorii să forțeze mormântul și prima capelă, lăsând însă intacte celelalte trei capele și faimoasele sarcofage?

Efracția a avut, deci, alte cauze decât furtul. Ea se explică mai degrabă prin adăugirile și împrumuturile ulterioare înmormântării regelui.

Astfel de împrumuturi par să reflecte, prin ele însele, întâmplări până acum obscure, din istoria Egiptului antic. Două dintre adăugirile care dau cel mai mult de gândit au fost găsite în mormântul lui Tutankhamon. Pe prima, care nu pare să fi reținut suficient atenția specialiștilor, o regăsim chiar în sarcofagele sale. Mumia regală, al cărei chip fusese deja acoperit cu o mască, a fost așezată în trei sarcofage, închise unul într-altul, fiecare purtând o mască menită să-l reprezinte pe rege. Pentru o expunere mai clară, o voi numi masca I pe cea care a fost depusă pe mumie, masca II, pe cea care se găsea pe sarcofagul al doilea, masca III, pe aceea de pe sarcofagul al treilea, cel exterior, și masca IV, pe cea de pe sicriul din lemn aurit care le cuprinde pe toate celelalte.

Or, e imposibil să nu te frapeze diferențele dintre aceste măști.

Masca I, din aur masiv, cu incrustații de cornalină și pastă de sticlă, e cu siguranță una dintre cele mai celebre imagini din lume. Ea reprezintă un băiat în floarea adolescenței, de o delicatețe aproape feminină, cu o expresie îngândurată, dacă nu chiar tristă. Sprâncenele sunt subțiri. Modelul pare să fi avut între doisprezece și paisprezece ani.

Masca II e surprinzător de diferită. Fața indică o vârstă de peste douăzeci de ani, gura are o expresie mai autoritară, e mai mare, tristă și încadrată de două riduri nazo-labiale, „leonine”, bine marcate. Sprâncenele sunt mai groase. Masca II prezintă, în plus, o importantă diferență fizionomică în raport cu măștile I, III și IV. La acestea din urmă se observă că maxilarul inferior este retras față de cel superior și cu bărbia teșită, fapt care arată că dantura de sus era proeminentă. Masca II, în schimb, prezintă un maxilar inferior ușor ieșit în afară. Analizele antropometrice nu constituie o dovadă irefutabilă, însă această diferență suplimentară pare semnificativă.

Masca III se apropie de prima, dar fața e rotundă, mai matură, gura exprimă trufie, iar sprâncenele sunt, iarăși, subțiri. Detaliu frapant: dungile de pastă de sticlă și de cornalină ce împodobesc la măștile I și II acoperământul de cap *nemes* lipsesc cu desăvârșire în cazul măștii III. De asemenea, lipsesc și ochii, prezenți la măștile I și II, ceea ce-i conferă măștii III o profunzime misterioasă.

Masca IV e și mai derutantă. Din expresia visătoare sau trufașă a celorlalte trei n-a rămas aproape nimic. E portretul unui tânăr suferind și plăpând, cu capul înfundat între umeri și cu o expresie nefericită. Din toate cele patru măști, aceasta pare să corespundă cel mai bine cu ceea ce știm despre persoana fizică a lui Tutankhamon, din datele istorice și din radiografiile scheletului: vârsta între optsprezece și nouăsprezece ani și o înălțime de un metru șaizeci și șapte. Absolut nimic în comun cu masca II. Evident, aceasta din urmă nu poate să corespundă cu chipurile reprezentate de celelalte două.

E greu să nu ne întrebăm dacă măștile II și III sunt, într-adevăr, imagini ale lui Tutankhamon.

Încă o bizarerie inexplicabilă: protocolul regal cerea ca suveranul să poarte un colier ritual din trei șiraguri de mărgele în formă de disc, lucru valabil pentru masca I, dar nu și pentru masca III, oricum neterminată și care nu are decât două șiraguri. Asta ar însemna că personajului i s-au retras o parte din prerogativele regale…

Cele trei măști mai uimesc prin ceva. Pe lângă faimoasa și fabuloasa lor strălucire, ele necesită totodată un volum colosal de muncă: sute de ore, cu echipe de aurari experimentați. Și tocmai lipsa incrustațiilor de pe masca III dovedește că n-a fost terminată.

Dar graba care explică de ce masca III nu a fost finalizată nu se potrivește deloc cu fastul meticulos al măștilor I și II. Prin urmare, ne este permis să tragem concluzia, în mod logic, că una dintre ele, dacă nu chiar amândouă, au fost „împrumutate” din zestrea funerară a unui alt faraon, cel mai probabil masca II.

De la cine s-ar putea să fi fost „împrumutată” masca II, cea mai derutantă dintre toate? Cu siguranță nu de la Ay și nici de la Horemheb, care la data respectivă încă trăiau și ale căror figuri le cunoaștem din alte opere de artă. Mai rămâne Semenkhere, cel care a domnit chiar înaintea lui Tutankhamon. Ridurile de care am pomenit și expresia tristă a gurii se potrivesc, de altfel,

cu misteriosul „rege șezând” din steatit galben, aflat la Muzeul Luvru, a cărui identitate rămâne incertă.

Și n-a fost singurul împrumut. Încă de la descoperirea sarcofagului și a mumiei, Carter a observat că unele accesorii din aur ale mumiei fuseseră utilizate pentru o altă mumie, probabil cea a lui Semenkhere.

Pe de altă parte, studiul interiorului sarcofagului în miniatură – treizeci și nouă de centimetri înălțime – de la Muzeul din Cairo, acoperit cu foiță de aur, a dezvăluit că numele lui Tutankhamon din cartușul regal l-a înlocuit pe cel al lui Neferneferure, adică Semenkhere, faraonul care a domnit înaintea lui Tutankhamon.

Semnificația celor trei „împrumuturi” e tulburătoare: mormântul lui Semenkhere a fost deposedat de cel puțin una dintre măștile sarcofagelor, de unele accesorii de aur ale mumiei, de statueta sarcofagului și, fără îndoială, de numeroase alte obiecte. Potrivit tradiției egiptene, lucrul acesta reprezenta o profanare de maximă gravitate. Sarcofagele unui faraon trebuiau să-l protejeze veșnic și să garanteze că va renaște intact în lumea de dincolo. Avem de-a face cu omorul absolut. „Cineva” a vrut, așadar, să-l distrugă, spiritual vorbind, pe Semenkhere. De fapt, sarcofagul lui Semenkhere n-a fost găsit; poate a fost distrus, iar profanatorii au cruțat doar mumia, descoperită tot în mormântul KV62 și care-și doarme somnul de veci într-o vitrină a Muzeului din Cairo, sub ochii nedumeriți ai egiptologilor.

Ca atare, „afacerea celor trei măști” nu este deloc un aspect secundar, care să prezinte interes doar pentru egiptologii minuțioși sau pentru amatorii de enigme polițiste. Ea este de o importanță capitală, întrucât reflectă o luptă feroce pentru putere, ce întrece cu mult uzurpările de monumente cu care civilizația faraonică ne-a obișnuit de multă vreme. Și dezvăluie, totodată, un Egipt foarte diferit de viziunile idealizate, având în centru înțelepciunea și respectul, care au hrănit atâtea fantasme.

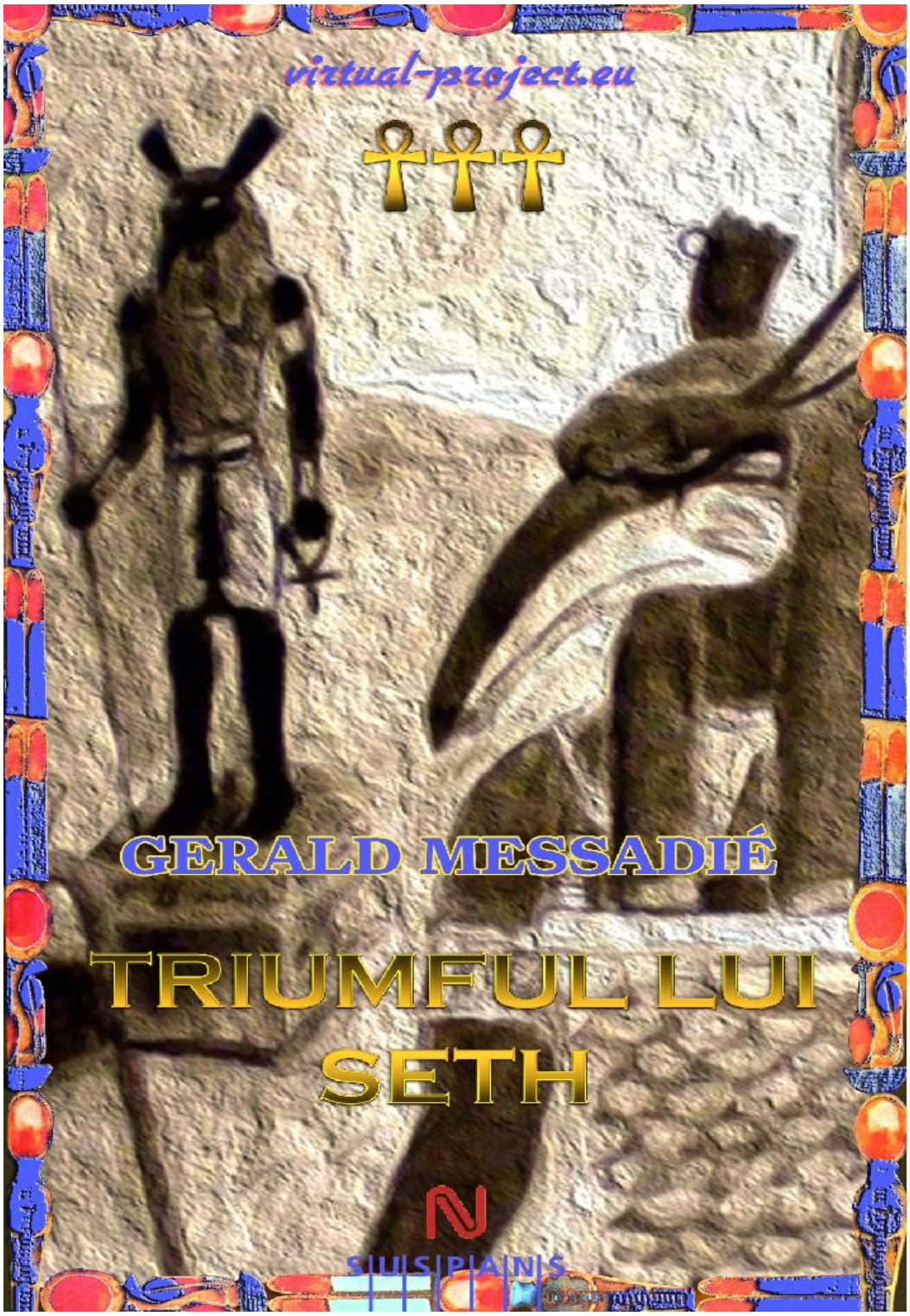
virtual-project.eu
GERALD MESSADIÉ
TRIUMFUL LUI
SETH
SUSPANS

GERALD MESSADIÉ
Furtuni pe Nil

TRIUMFUL LUI SETH

Original: *Orages sur le Nil*
Tome 3: *Le Triomphe de Seth* (2004)
Traducere din franceză: Mihaela Stan

NEMIRA

PRIMA PARTE

PUTEREA LUI SETH

♀ Capitolul 1

SCANDALUL FUNEBRU

Cuprins de o bruscă stare de bine, leul se întinse pe spate și se răsuci într-o parte și-ntr-alta, frecându-și coama de picioarele regalei sale stăpâne, Ankhensepamon. Cu capul dat pe spate și fălcile deschise, își îndreptă spre ea ochii plini de dragoste. Bătu aerul cu labele și scoase un mârâit de plăcere.

Cerul era senin și briza ca o răsuflare de tânără fecioară se zbenguia pe terasa palatului din Theba, înfoind în joacă rochiile celor patru femei care se aflau acolo, trei doamne de onoare și regina Ankhensepamon. Beau suc de rodie din cupe albastre de Siria, ajurate cu aur și înșirau bârfe de la Curte și din oraș.

Ankhensepamon se aplecă zâmbind și mângâie ușor botul animalului. Leul îi linse mâna fină și păru că limba i se gâdilă în inelul gros de aur, un dar de la Tutankhamon, ce înfățișa un scarabeu de turcoaz având pe el cartușul dublu al regelui și al reginei.

— Animalul acesta îți este devotat ca un câine, observă întâia doamnă de onoare.

— Cândva m-a tămăduit, răspunse Ankhensepamon.

Regina făcea aluzie la cumplita slăbiciune ce pusese stăpânire pe ea după ce, aflând că singura sa iubire, Pasar, murise în timpul unei partide de vânătoare aranjate, pierduse copilul pe care-l purta în pântece.[56]

Disperată și cu încuviințarea medicului Seferhor, bătrâna doică Sati, adoratoare a Cobrei, îl adusese la căpătâiul reginei pe unul dintre leii din menajeria palatului. Toți curtenii cunoșteau întâmplarea, pe care le-o povestise chiar Sati. Oricum, nimeni nu vorbea despre asta în fața reginei, ca să nu-i trezească amintiri dureroase.

— Bunătatea lui Sekhmet e fără margini, zise o doamnă de onoare.

La auzul acestui nume, zâmbetul lui Ankhensepamon se șterse. Începu să cugete la misterele zeilor. Sekhmet, leoaica, era zeița răzbunării. Or, în ultimii ani, Ankhensepamon văzuse cu propriii ochi atâtea răzbunări răvășind regatul, încât i se făcuse silă. Oare Sekhmet le inspirase? Și tot ea i-l trimisese pe unul dintre fiii săi ca s-o consoleze?

Era oare cu putință să uiți atâtea suferințe?

Preoții vechilor culte se răzbunaseră pe tatăl ei, Akhenaton, care voise să-i arunce în uitare, așteptând ca nisipul deșertului să-i înghită, pe ei și pe zeii lor. Acum, el era mort. Răzbunarea clerului? A armatei? A lui Sekhmet însăși? Mama ei, Nefertiti, se răzbunase pe Semenkhere, frate vitreg și favorit al soțului său, înlăturându-l de la putere. Și ea era moartă, cu siguranță otrăvită. Iar Semenkhere o urmase în mormânt după șaptesprezece luni de domnie, răpus și el de otravă. Oare la mijloc fusese răzbunarea surorii ei mai mari, Maketaton? Căci aceasta căzuse pradă urii față de propria sa soră, Meritaton, pe care o bănuia a avea un amestec în otrăvirea lui Nefertiti. Cert e că Meritaton dispăruse.[57] Cine se răzbunase, așadar, pe Semenkhere? Ankhensepamon o știa prea bine: propriul ei bunic, Ay, nerăbdător să urce pe tron. Lui Semenkhere îi succedase Tutankhamon. Și pe acesta din urmă cine se mai răzbunase? Ay, din nou Ay.

Sekhmet era, oare, cu adevărat protectoarea ei?

Își aduse aminte de furia lui Meritaton când, la întoarcerea în Aketaton, descoperise anumite semne ale vrăjilor pe care le făcuse Maketaton împotriva ei și, firește, a soțului ei, Semenkhere.

Vrăjile își dovediseră însă tăria, de vreme ce Meritaton și ibovnicul ei scăpaseră de moarte doar prin fugă.

Ankhensepamon era pe atunci prea tânără ca să conștientizeze groaza ce domnea în palatele din Cele Două Pământuri. Puterea îi transforma pe oameni în fiare. Orice conflict devenea o încleștare pe viață și pe moarte. Toate astea le înțelegea acum, când era văduva lui Tutankhamon. Și nu doar a lui, ci și a mai-marelui peste cai, prietenul ei din copilărie și apoi iubit. Pasar. Preaiubite Pasar, fie-ți veșnicia liniștită.

Sunt văduvă după mine însămi, își zise ea.

Ay dobândise, în sfârșit, tronul la care jinduise atât de mult.

Ankhensepamon încercă în zadar să-și alunge din minte imaginile de la încoronarea la care trebuise să asiste, încremenită pe tron ca viitoare soție a propriului său bunic. Era pentru a doua oară când stătuse în jilțul ceremonial. Întâia dată fusese soția victimei, iar a doua oară, a asasinului.

Înaintea ceremoniei, Sati se străduise să capete de la Seferhor o poțiune pe bază de ierburi amare, pe care i-o dăduse stăpânei sale:

— Bea. Vei avea nevoie.

De la moartea lui Pasar, doica era singura persoană în care Ankhensepamon mai avea încredere.

— Ce e asta?

— Extract de khat[58]. Îți va da putere și te va face îndeajuns de nesimțitoare ca să poți suporta încercarea.

Prin urmare, băuse. Însă nesfârșitele ritualuri din templul de la Karnak i se păruseră un vis urât. Cel mai cumplit fusese atunci când nemilosul și bătrânul rege dăduse ocol clădirilor, luându-și în stăpânire în mod simbolic domeniul. Era însoțit de preoți purtând măști cu chipurile zeilor. Ea, regina, aștepta pe tron ca mascarada să se termine.

Pe Amon, ce coșmar! Când cortegiul își încheiase periplul și revenise în templu, înaintând solemn pe lângă șirul preoților ce-și agitau cădelnițele, al notabilităților și solilor străini, ea îl văzuse pe Anubis, cu botul lui ascuțit și negru de șacal, aruncându-se asupra lui Ay și sfâșiindu-l! Ar fi jurat că sub ochii ei fusese târât pe alee un picior al noului faraon, rupt în bucăți ca o oaie.

Cuprinsă de-o bucurie răutăcioasă, își împinsese bărbia înainte și-și încleștase degetele pe brațele jilțului. Ce fantasmă nebunească! Ay, purtând pe cap dubla coroană, se întorsese și se așezase lângă ea. Ankhensepamon înțelesese ca prin ceață că viziunea era rodul poțiunii pe care i-o dăduse Sati.

Ultima dintre cele trei soții regale, Ankhensepamon era regină pentru a doua oară. Cea mai mare dintre ele, Meritaton, fugise împreună cu Nefer Heru, ibovnicul și tatăl fiului său, iar cealaltă soră, Maketaton, își curmase zilele fără să vrea, victimă a satisfacției dușmănoase pe care-o resimțise când aflase de moartea lui Semenkhere[59].

Ankhensepamon privi în zare, spre răsărit, spre Marele Fluviu, gândindu-se la priveliștea pe care-o contempla în copilărie, cea a grădinilor de trandafiri ce se întindeau la temelia palatelor de pe malurile Nilului.

Revăzu aievea zmeul pe care Pasar îl înălța pentru ea și i se păru că adulmecă izul de mâl ce se răspândea când el pescuia ca s-o distreze. Văzu iarăși zbătându-se în coș peștii pe care el îi scotea din apă.

Ankhensepamon avea acum douăzeci și unu de ani, nu mai mulți, însă o apăsau de parcă ar fi fost o sută.

O regină fără rege. Fără copii. Fără nimic. Nimic. O statuie decorativă, aproape.

Retrăi și oroarea funeraliilor lui Tutankhamon, de care Ay nu știuse cum să scape mai repede.

Când intrase în camera mortuară a soțului ei, la Lăcașul lui Maât, recunoscuse, uluită, piese din mobilierul funerar al tatălui ei, Akhenaton, al mamei sale, Nefertiti, și al cumnatului ei, Semenkhere!

Într-adevăr, din lipsă de timp, oamenii lui Ay jefuiseră trei morminte regale, chiar și pe cele din necropola de la Akhetaton, unde se aflau sarcofagele lui Akhenaton și Nefertiti. Neavând de unde să ia mobilele cerute în mare grabă, înhățaseră la nimereală sculpturi din lemn și alabastru, felurite vase și câte și mai câte, inclusiv obiecte destinate lăcașului de veci al răposatei regine. Iar acum poftim de află, în aceste depozite funerare care erau mormintele, cui aparținuse fiecare obiect!

Îi prădaseră pe morții de alaltăieri ca să-l așeze la locul cuvenit pe mortul din ajun! Supremă blasfemie.

Din lipsă de timp, da, căci Ay era înfiorător de grăbit să se încoroneze. Și se temea ca nu cumva rivalul său Horemheb, care jinduia și el cu patimă la tron, să i-o ia înainte. Doliul ritual de șaptezeci de zile fusese redus la patruzeci, scandalizându-i pe toți slujbașii de la Curte.

Culmea: Ay nu dispusese nici măcar de răgazul necesar pentru a i se făuri un sigiliu regal a cărui amprentă trebuia pusă pe ușile capelei funerare, așa că fusese folosit sigiliul lui Tutankhamon însuși. Un mort pecetluindu-și propriul mormânt, nimeni nu și-ar fi închipuit vreodată una ca asta!

Ankhensepamon își aminti și de ospățul funebru, încheiat în pripă deoarece Ay era nerăbdător să se întoarcă la Theba.

Și, deși ea n-ar fi trebuit să afle nimic, noul ei ibovnic, Itchan, tovarășul fidel de odinioară al lui Tutankhamon, îi povestise că în momentul în care urma să fie așezat capacul peste sarcofagul răposatului rege, muncitorii, mișcându-se cu stângăcie, îl spărseseră, iar Ay poruncise să fie reparat și pictat pentru a ascunde crăpătura! Nici pomeneală, firește, să aștepte să se meșterească un nou capac.

Itchan îi povestise, de asemeni, furia lui Ay când aflase, prea târziu, că oamenii lui jefuiseră mormântul propriei lui fiice pentru a-l mobila pe cel al lui Tutankhamon.

Își aminti că o mai uimise ceva când vizitase mormântul. Fusese însoțită de Sati și de o doamnă de onoare, pe lângă Ay, vizirul Usermon, vistiernicul

Maya, comandantul gărzilor regatului Mahu, mai-marele Arhivelor Pentju, viceregele Huy și mulți alții, veniți să aducă ofrande.

Își ridicase ochii spre tavan: neterminat. Tencuiala nici nu fusese fățuită! Apoi cercetase frescele: zeițele Isis și Hathor aveau trăsăturile ei. Ceva mai încolo își recunoscu chipul în cel al lui Uadjet, zeița-cobră și în cel al lui Nekbet, zeița-vultur, iar puțin mai departe apărea înfățișată ca zeița Ueret-Hikau, stăpâna Palatului ceresc! Care era rostul unor asemenea complimente, în mod clar niște lingușeli? Și pe deasupra, legate de un delir de o grandoare ieșită din comun?

Într-adevăr, în interiorul camerei mortuare, Sati se oprise în fața unei imagini zugrăvite și strânsese ușor cotul stăpânei sale. Ay pusese să fie reprezentat, culmea culmilor, ca zeul Amon!

— Graba o înțeleg, îi mărturisise mai târziu Ankhensepamon lui Itchan. Dar de ce atât de mult mobilier pentru răposatul rege? De ce atâtea dovezi de atenție?

— Ay a vrut să arate Curții respectul pe care-l poartă dinastiei. Știi bine că mulți oameni, nu doar de la Curte și din rândul preoților, ci de pe tot cuprinsul țării, consideră moartea lui Tutankhamon prea timpurie și, prin urmare, dubioasă. Devotamentul arătat de Ay încearcă să înlăture orice bănuială.

Ankhensepamon tresări și se îndreptă brusc de spate, cuprinsă de o furie îndelung stăpânită. Acest bărbat, propriul ei bunic, provocase moartea lui Pasar în accidentul de vânătoare pus anume la cale pentru a pricinui moartea lui Tutankhamon. Complotul dăduse greș. Însă Ay era tenace. Nu mult după aceea, Ankhensepamon nu știa exact cum, Tutankhamon își pierduse viața după ce căzuse pe scara palatului. Fără s-o mărturisească, ea, una, era convinsă că Ay nu era străin de acest accident.

Pe scurt, bătrânul fusese artizanul nenorocirii ei. De ce n-avea nicio putere împotriva lui? De ani întregi, ea îndura urmările luptelor pentru putere și veninul lor, ambițiile violente și ucigașe ale acestui uneltitor josnic. Dacă Sekhmet îi voia într-atât binele încât îl trimisese pe unul dintre fiii săi ca s-o tămăduiască și s-o protejeze, ar trebui acum să-i acorde dreptul la răzbunare.

Își făgădui să se ducă la templul lui Maât ca să aducă o jertfă zeiței.

Așteptă cu nerăbdare amurgul. Era ora când, de obicei, Itchan venea la ea pentru cină. Și pentru noapte.

Din cinism sau din dorința de a-și duce de nas regina, Ay îl numise pe Itchan succesor al lui Pasar în funcția de mai-mare peste cai. Căci în cercurile restrânse ale palatului, toți știau că Itchan era noul ibovnic al lui Ankhensepamon.

Tânărul sosi proaspăt spălat, ras și cu trupul uns cu uleiuri. Se înclină ceremonios înaintea ei. Ea admiră ușurința și eleganța gestului și privirea scăpărătoare a tânărului când se îndreptă. Itchan era cu adevărat chipeș, mai chipeș chiar decât Pasar. Dar nu era Pasar.

— Trag nădejde că ziua reginei mele s-a dovedit fastă.

Ea încuviință din cap fără tragere de inimă. Acest ritual al Curții era destinat mai ales doamnelor de onoare care rămâneau alături de regină până la ora cinei, apoi se retrăgeau, dacă Maiestatea Sa nu le cerea să rămână.

Ankhensepamon observă coșul împodobit pe care îl adusese tânărul.

— Ce-i acolo?

— Niște plăcinte pe care mi le-a trimis regele.

Ea se încruntă.

— Să văd.

El îi puse coșul la picioare. Regina smulse pânza ce-l învelea și descoperi trei mormane de plăcinte îmbietoare, șiroind de miere. Le aruncă o privire ca de gospodină ce găsește șoareci în cratița cu tocană pe care tocmai a preparat-o pentru ai săi.

— Nu le atinge!

Tânărul se uită la ea, alarmat.

— Crezi că…, rosti în șoaptă.

— Nu cred, sunt sigură. Un dar! Plăcinte! Vezi să nu!

Chemă un servitor.

— Pune plăcintele astea undeva. Nimeni să nu se atingă de ele.

— Doar nu vrea să…, bâigui Itchan.

— Primele nu vor fi primejdioase. Apoi, treptat te vei obișnui cu ele. Și nu se știe în care va piti otrava. Dacă nu cumva chiar acestea o ascund deja.

A doua zi, regina porunci bucătarului să-i dea unui porc o plăcintă. Animalul trăi până seara, fără să pară deranjat de ceva. În ziua următoare, la fel. Ankhensepamon ceru să-i fie aruncate și celelalte, iar porcul le înfulecă lacom. Fără să i se întâmple nici de data asta ceva rău.

Bine, fusese o alarmă falsă, dar, oricum, plăcintele regelui erau bune, nu-i așa, pentru porci.

♀

Mai târziu, în noapte, Itchan revărsă asupra ei dezmierdări ca niște balsamuri pentru trup. Consolări delicioase, dar trecătoare. Cei doi ibovnici o știau prea bine: situația era nesigură.

Tronul nu avea moștenitor.

♀ Capitolul 2

LUNA ÎN LOCUL SOARELUI

Să porți în pântece un copil și să vezi cum ți-l smulge durerea…

Copilul lui Pasar. Copilul bărbatului pe care-l iubise ca pe ea însăși. Primul copil pe care-l zămislise.

Și-l pierduse când îi fusese anunțată moartea tatălui său.

Își aminti acele momente cumplite și pe moașă scoțându-i dintre picioare o masă informă, un trupușor neformat căruia zeul zeilor, creatorul lumii, Amon, îi refuzase existența.

Uneori, amintirea acelor zile teribile se abătea asupra ei așa cum un stol de corbi tabără pe un lan de grâu, clămpănind sumbru din ciocuri și bătând din aripi, purtați de nu se știe ce capriciu al vântului ori de propria lor dispoziție. Și atunci rămânea adâncită în tristețe ore sau zile în șir, până când Sati ori Itchan începeau s-o dojenească.

O regină! Iată ce însemna o regină.

Într-o asemenea stare de apatie, când deznădejdea o învăluise ca niște miasme ale morții, a găsit-o Itchan într-una din seri.

De obicei, el o copleșea cu vorbe dulci și mângâieri, însă de data asta nu se străduí în niciun fel.

— Melancolia ta e fără temei, îi zise.

El, care se dovedise atât de înțelegător înainte! Ea îl privi surprinsă.

— Tocmai tu îmi spui una ca asta? Cunoști doar motivele tristeții mele.

— Le cunosc, adevărat. Te crezi o victimă lipsită de putere, o statuie. Greșești. O bună parte din curteni și din notabilitățile de la Theba și Memphis te consideră ultima deținătoare a divinității regale întrupate.

Ea făcu ochii mari.

— Ce vrea să însemne cuvântarea asta? îl întrebă. De când sunt ceea ce susții tu?

Vechi tovarăș de studii și de joacă al lui Tutankhamon, noul mai-mare peste cai era, totodată, unul dintre fiii guvernatorului militar al regiunii Theba. Fratele său mai mare era întâiul scrib al Vistieriei și al doilea al vistiernicului Maya. Familia sa era una dintre cele mai bogate din țară și conducea unul dintre clanurile cele mai influente din Pământul de Sus[60], mai prejos doar decât cel al lui Ay însuși. Așadar, Itchan nu vorbea în dodii.

— Nu ești rege, dar puterea ta e reală. Ay n-o poate folosi pe-a lui decât cu încuviințarea ta. Tu n-ai avut până acum habar de asta. Însă e timpul să-ți dai seama. Dovadă că Humose, marele preot din templul de la Karnak, l-a întrebat pe ocolite pe tata cum te înțelegi cu Ay.

Toropeala în care se cufundase toată după-amiaza pieri ca prin farmec. Ankhensepamon se ridică.

— Iar Ay știe foarte bine toate astea, încheie Itchan. Știe perfect ce prestigiu are dinastia în țară. Ăsta e și motivul pentru care se arată atât de atent în privința a orice are legătură cu imaginea regală. Tu nu reprezinți o amenințare pentru el, ci, dimpotrivă, chezășia legitimității sale. Prin urmare, greșești purtându-te ca și când ai fi lipsită de arme.

Ea se gândi la frescele din mormântul lui Tutankhamon care-o înfățișau sub chipul unor divinități.

— Ce-mi poate oferi această putere, dacă-i adevărat că o dețin? murmură ea.

♀

Două zile mai târziu, Ankhensepamon află dintr-o cuvântare pompoasă a întâiului șambelan că omologul său din casa regelui Ay, bătrânul Uadj-Menekh, mumie vie după câte monstruozități văzuse, anunța vizita regelui.

Ankhensepamon se ridică. Dacă Ay venea anume ca s-o vadă însemna că la mijloc era o treabă serioasă. De trei săptămâni de când el urcase pe tron, nu se văzuseră decât cu prilejul serbărilor de la palat și nu schimbaseră mai mult de câteva cuvinte reci, cel puțin din partea ei.

Hotărî să-l primească pe terasă, locul ei preferat. Îl privi pe bătrân înaintând prin șirul de uși, urmat de secretarul său, de purtătorii de evantaie și de două gărzi simbolice. La ușa anticamerei se întoarse, dădu un ordin și-și continuă drumul singur. Cele două doamne de onoare observau și ele mersul regelui pe dalele sălii și lunecarea prudentă a sandalelor de aur, ritmată de bastonul vizitatorului.

Când se apropie la treizeci, apoi la douăzeci și curând la zece pași, Ankhensepamon îi cercetă înfățișarea. Pasul greu. Cele două zbârcituri ce-i

coborau de la aripile nasului până la colțurile gurii îi săpaseră adânc în carne de-abia în ultima vreme? Cea care-i brăzda fruntea între sprâncene părea mai veche pentru că-i ajungea aproape până la os. Gura subțire, ca tăiată cu sabia. Nici urmă de ochi. Nu, omul ăsta n-avea ochi, doar două găuri care, pitite ca niște șobolani, pândeau lumea din afară.

Un om numai bun să-l distrugi, se gândi ea. Și cu câtă plăcere!

La cinci pași de ea, se opri și surâse, desfăcându-și larg brațele:

— Regină Ankhensepamon! Nepoată!

Fie și numai pentru asta, l-ar fi dat de mâncare leului, care, de altfel, se proțăpise lângă vizitator.

Ay renunță să mai facă vreun pas, sub privirea vigilentă a fiarei.

— Chiar trebuie ca animalul ăsta să stea mereu aici? întrebă mieros.

— Niciun suflet curat n-are a se teme de el. Cuvinte bine cântărite ca să tulbure această imitație de rege. Oricum, mi s-a spus că tu ții gheparzi în palatul de la Akhmim, adăugă ea.

El încuviință din cap și scoase de pe un deget un inel gros pe care i-l întinse așa cum oferi dulciuri unui elefant, apoi făcu încă un pas, zâmbind lingușitor.

Ea nu se clinti și lăsă privirea să-i alunece pe deasupra darului.

— Un inel pentru tine, zise el, dând glas unui lucru de la sine înțeles. Uită-te.

Ea catadicsi să-și coboare ochii spre obiect: un inel aidoma celui pe care-l purta pe deget, primit cândva în dar de la Tutankhamon, doar că scarabeul acestuia era roșu.

— Are gravate pe el cartușele noastre, grăi Ay, hotărându-se în sfârșit să treacă de bariera ultimului pas ce-l despărțea de ea.

Ankhensepamon se ridică, el își întinse fața sau mai precis mutra, ea îi oferi obrazul. El îi prezentă iarăși inelul, iar ea întinse palma pentru a-l primi. Se prefăcu a-l cerceta. El se uită la cele două doamne de onoare.

— Asta este o discuție privată, zise pe un ton destul de amenințător.

Regina se răsuci spre doamne și dădu ușor din cap, așa că ele se retraseră. Ay privi spre leu, însă Ankhensepamon se așezase într-un jilț și-și pusese mâna pe coama animalului ca să arate că de el nu se desparte.

— Cărui fapt datorez onoarea vizitei tale? întrebă ea.

— Păi… plăcerii de a te vedea, răspunse Ay fără să renunțe la zâmbet. Sarcinile mele sunt copleșitoare. Atâtea documente zac în așteptare! Atâtea

hotărâri de luat! N-am avut o clipă liberă.

Ea îl servi cu suc de rodie. El luă paharul și-și pironi ochii asupra lui un moment.

— Destinul acestei țări, Ankhensepamon, se află în mâinile noastre, continuă. Trebuie neapărat să păstrăm armonia între noi.

La ultima lor întrevedere, înaintea încoronării, el o asigurase că viitorul regatului se găsea în mâinile ei. Acum era în mâinile lor, ale amândurora. Ea sesiză nuanța. Ce-i drept, data trecută Ay voia să-i obțină sprijinul pentru a fi desemnat pretendent la coroană. Și-acum, vorbea de armonie? De unde până unde?

— Dinastia a fost puternic zdruncinată de la moartea părinților tăi, știi doar, rosti Ay. Nefericita moarte a lui Tutankhamon a reprezentat o lovitură crudă pentru regat.

Ea se sufocă de indignare: Ay se aflase în spatele acestei morți bruște după ce așa-zisul accident de vânătoare dăduse greș. Cum îndrăznea s-o numească o lovitură crudă? Simți cum i se înroșesc obrajii. Oare el observase? Bătrânul își opri asupra ei privirea și-și întrerupse cuvântarea pentru o clipă.

— Pavăza lui Amon a vrut ca eu să mai fiu în viață ca să pot lua frâiele puterii.

Monstrul ăsta o credea proastă? El grăbise moartea lui Tutankhamon pentru că Horemheb era o amenințare tot mai mare și risca să-i răpească tronul printr-o lovitură de stat militară!

— Nu spui nimic, remarcă Ay.

— Te ascult.

El încuviință din cap.

— Sunt sigur că ți-a ajuns la ureche că Horemheb jinduiește la tron, adăugă el.

Vasăzică asta era! Ea dădu din cap în semn că da.

— Nu se poate să nu-ți dai seama ce urmări ar avea asupra regatului preluarea puterii de către acest om, grăi el amenințător. Pentru început, dinastia ar fi înlăturată. N-ar rămâne nimic din ea! Tu și surorile tale ați fi, dacă nu izgonite din palat, cel puțin reduse la condiția de femei obișnuite. În cel mai bun caz. Toate inscripțiile, statuile, frescele, monumentele, pe scurt, tot ce asigură veșnicia părinților și a strămoșilor tăi ar fi spart cu ciocanul, distrus, nimicit.

— Dar e soțul mătușii mele, îi aminti imediat Ankhensepamon.

— Mutnejmet n-a avut niciodată vreo influență asupra lui. Iar acum, e îndoielnic că ar avea măcar prilejul să se facă ascultată.

— Doar n-a murit, nu? strigă Ankhensepamon, foarte alarmată.

— Nu, fiica mea n-a murit, însă Horemheb și-a luat o altă soție, mai tânără. O artistă dintr-o casă de dansuri. Mutnejmet a plecat să trăiască pe o proprietate dăruită de tatăl tău, lângă Memphis. Așa că nu poate face nimic ca să te protejeze.

Ankhensepamon rămase înmărmurită. Da, trebuia să-și mărturisească în sinea ei că, pradă durerii, dar și urii față de Ay, nu se gândise la posibilele urmări ale urcării pe tron a lui Horemheb. Bănuia că acest soldățoi lacom de putere ar fi încă și mai brutal decât fusese Ay însuși.

Bătrânul înțelese că a spart, în sfârșit, cochilia de dispreț în care Ankhensepamon se închisese cu bună știință. Catadicsi într-un târziu să guste sucul de rodie.

— Deocamdată, continuă el, tronul e asigurat. Dar e șubred. Lăsă cuvântul să capete greutate. Apoi repetă: Foarte șubred. Ochii lui de șobolan – ori poate de dihor? – o sfredeliră pe regină, nepoata sa. Nu există niciun descendent de parte bărbătească. Își aplecă spre ea chipul, mai degrabă o mască, de o duritate înspăimântătoare: Dacă eu mor mâine, ce se va întâmpla? Horemheb te va forța, chiar și sub tortură, să-l iei de soț. El și copilul pe care o să ți-l facă vor stăpâni tronul!

Ankhensepamon se îngrozi. O mie de situații, unele mai rele ca altele, i se perindară prin minte. Se văzu siluită de Horemheb. Apoi un lucru și mai rău: Ay își propunea, oare, să-i facă un copil, ca să înlăture această amenințare? Se holbă la el.

Leul își ridică ochii spre ea.

Sekhmet, ajută-mă!

— Trebuie să faci un copil, continuă Ay. Mai mulți.

Ea se trase fără să vrea înapoi, scârbită.

— Nu cu mine, știu că mă detești, adăugă el, zâmbind amar. Mă detești din atâtea motive! Și fără să cunoști adevăratele pricini! Dar nu-i vremea acum să vorbim despre asta.

Ea înghiți în sec.

— Dacă aduci pe lume un copil, poate vom avea timp să-l creștem și să-l impunem ca moștenitor. Se aplecă iarăși spre ea: Altminteri, Horemheb va înhăța tronul! exclamă cu violență.

La tunetul vocii lui, leul își înălță capul, pândind. Se așternu tăcerea. Doi șoimi pluteau în văzduhul Thebei. Marele Fluviu scânteia. Bărcile lunecau de-a lungul său, pânzele lor părând că sărută apa.

Ankhensepamon nu mai știa nici ce să gândească, nici ce să simtă.

— De pe urma a ceea ce fac eu, tu câștigi, continuă el cu glas obosit. Dinastia ta câștigă. E greu să accepți asta, dar e adevărat.

Ankhensepamon era răvășită. Să simți cum ura piere din tine e la fel de neplăcut ca atunci când o dragoste se destramă. Pasiunile susțin sufletul ca un corset, dacă ele se prăbușesc și acesta își pierde forma. Nordul ia locul sudului și luna pe al soarelui.

— Itchan ce face? o iscodi el.

Ankhensepamon înlemni.

— De ce nu ești însărcinată? Dacă ați zămisli un copil, l-aș recunoaște. Ne trebuie un moștenitor. Sau o moștenitoare.

Ankhensepamon respira sacadat. Era prea de tot.

— Mai sunt și surorile tale. Dacă tu nu dai regatului un moștenitor, ar putea-o face ele. Cu condiția ca tatăl pruncului să fie un bărbat puternic.

Nu-i rămăseseră decât două surori, Neferneru-Aton-Taschery și Neferneferure. Ankhensepamon nu știa nimic despre viețile lor. O să li se impună și lor ibovnici? Soți? Ultimele cuvinte rostite de Ay îi răsunau în minte: dacă ea nu putea să asigure descendența dinastiei, trebuia să cedeze locul uneia dintre surori.

Vasăzică asta era o regină. Întâi de toate, o femelă.

— Dar fiii tăi? întrebă ea cu un glas pe care nu și-l mai recunoștea.

Ay avea, de la soțiile din haremul său de la Akhmim, șase sau șapte băieți și tot atâtea fete, Ankhensepamon nu știa exact. Și, fără îndoială, de două sau de trei ori pe-atâția nepoți.

— Ar trebui ca un fiu de-al meu să ia în căsătorie o soră de-a ta. E ultima șansă. Nu știu cum ar fi privită în regat o asemenea soluție.

Din nou se așternu tăcerea.

După câteva clipe, Ay vorbi.

— Trebuia să-ți spun toate astea. Mai există o mulțime de lucruri de discutat, firește, însă pari să ai limba legată. O să ne revedem curând, căci treburile acestea nu suferă amânare. Fie ca Thoth să-ți ofere sfatul său.

Se ridică în picioare. De parcă ar fi cunoscut curtoazia oamenilor, leul se ridică și el.

Ankhensepamon îl privi pe rege cum străbate singur spațiul ce ducea în sala cea mare unde purtătorii de evantai, întâiul scrib regal și escorta i se alăturară, pornind în urma sa.

Ea se pomeni singură pe terasa palatului din Theba, adânc tulburată.

Așadar era protejată de ucigașul soțului ei. Erau legați unul de celălalt. Ba chiar trebuia să devină complicea lui.

Se văzu nevoită să-și înfrâneze ura. Era cea mai perfidă lovitură a lui Sekhmet. Da, zeița o proteja, dar în ce mod!

♀ Capitolul 3

O AFACERE SUMBRĂ A CASELOR DE DANS

Din negura veacurilor, otrava e arma preferată a oamenilor ce respectă convenienţele, pe care unii îi numesc și ipocriți. Ea îți îngăduie să eviți scandalul iscat de asasinat, precum și disputele, acuzațiile și tăgăduirile care urmează. Ea pune, într-adevăr, pe seama fatalității responsabilitatea celui ce o folosește. Cu excepția îmbălsămătorilor, care adesea, după starea viscerelor victimei, recunosc ciumăfaia, mătrăguna, măselarița, cucuta, veninul de șarpe sau de broască râioasă, otrava nu tulbură ordinea socială și lasă intactă onorabilitatea soțului răposatului și a ucigașului său.

Otrăvurile sunt supuse unei ierarhii. În vârf tronează sucurile anumitor plante și veninurile de animale. Acestea sunt suverane și mai mult sau mai puțin rapide. Victima nu ghicește niciodată cine i-a strecurat otrava, oricât de puțină îndemânare ar dovedi făptașul. Astfel, un trandafir ai cărui spini au fost înmuiați în venin de viperă ori în urină de șobolan îl trimite degrabă în infern pe cel care s-ar înțepa în ei.

Apoi urmează otrăvurile aducătoare de boală. Sunt mai puțin sigure, pentru că se dovedesc mai greu de mânuit, dar și pentru că victima poate să se bucure de-o sănătate îndeajuns de bună încât să le reziste. Scuipatul unui tuberculos, uscat pe o plăcintă, de pildă, este un mijloc care aparent nu dă greș, însă s-au văzut destui oameni a căror existență îi deranja pe dușmanii lor, înghițind asemenea scârboșenie fără să se aleagă nici cu cea mai mică suferință. De aceea, cunoscătorii nu propuneau astfel de stratageme decât ca ultimă soluție.

Magia, invocarea puterilor răzbunătoare ale divinităților, e tot o otravă, deși imaterială. Prezintă totuși neajunsurile ei: se dovedește eficace doar dacă solicitantul e sigur că are dreptate și sunt rare cazurile în care un om cu oarecare inteligență poate să jure, cu mâna pe inimă, că toate relele i-au fost într-adevăr pricinuite de o persoană anume. Or, divinitatea știe bine cum stau lucrurile și poate să-și piardă răbdarea dacă e deranjată cu rea-credință. Așa se face că s-au văzut, nu de puține ori, vrăji care se întorc împotriva celor care le-au pus la cale.

Lista otrăvurilor se încheie cu cea mai des întâlnită dintre toate: bârfa.

Doamna Nes-Hathor, stăpâna Casei Primitoare, un stabiliment de dans aflat în vecinătatea Marii Străzi a lui Amon[61], o simțise pe pielea ei. Acum își masa picioarele gândindu-se la cel mai bun mijloc de a se răzbuna pe unul dintre vechii săi mușterii, care de curând răspândise o asemenea otravă.

Bărbatul, pe nume Ptah Pesedj, „Lumina lui Ptah”, nici mai mult, nici mai puțin, era un bogat stăpân de pământuri și obișnuia să vină la Casa Primitoare până în ziua când ajunsese la intimități cu o dansatoare în clădirea alăturată. Apoi se întorsese în seara următoare, în care era îmbulzeală mai mare, și făcuse scandal pe motiv că după legătura trupească pe care-o avusese cu fata se procopsise cu o inflamație a membrului. Scandalul se transformase într-un tărăboi în toată regula când fata răspunsese fără rușine că neobrăzatul bătea câmpii, întrucât, neavând membru, nu putea să-i apară nicio inflamație. Strigătele izbucniră și mai abitir, însoțite de astă dată și de pumni. Nes-Hathor se străduise din răsputeri să potolească zarva, să-l dea afară pe certăreț și să restabilească ordinea.

Totuși, de atunci mușteriii se împuținaseră. Specificul bârfei este, într-adevăr, că lasă mereu murdărie în urmă, iar paguba era mare pentru doamna Nes-Hathor.

Așa că hotărî să-și spună păsul unuia dintre mușteriii fideli, dar discreți, nubianul Shabaka. Nes-Hathor știa de-acum ce învârte acesta la palat: era confidentul regelui. Ay avusese înțelepciunea de a nu-i încredința nicio responsabilitate oficială, prin urmare puterea lui Shabaka era mai mare decât a oricărui demnitar de rang înalt.

Din fericire, Shabaka veni la Casa Primitoare chiar în acea seară. Auzise de cele întâmplate, dar nu cunoștea numele celui care iscase scandalul. Femeia i-l spuse.

— Ptah Pesedj? Sună a nume din Memphis, observă el.

Ptah era zeul tutelar al capitalei Pământului de Jos și puțini oameni din Theba, ce-i drept, s-ar fi gândit să-i dea unui copil un astfel de nume.

— Da, cred că e din Memphis, răspunse Nes-Hathor. Vine la Theba de două ori pe lună, cu treburi.

— Ce fel de treburi, știi?

— Mi se pare că vinde fire de in.

Shabaka încuviință din cap:

— O să mă interesez.

Nes-Hathor îi mulțumi călduros pentru atenția pe care o arăta necazurilor sale.

Shabaka reveni peste trei zile, cu un aer poznaș. Căpătase de la zbirii lui Mahu informații demne de interes.

— Mușteriul tău, îi zise el matroanei, îți e mai degrabă rival. E stăpânul unui stabiliment asemănător cu al tău, la Memphis, lângă templul lui Astarte. Se numește Grădina Lotușilor Roșii. Ptah Pesedj nu vinde doar fire de in! Și începu să râdă. Grădina Lotușilor Roșii! chicoti. Bine a mai nimerit-o!

Nes-Hathor îi dădu o cupă mare cu vin rece. Însă ce nu spusese bărbatul era că proaspăta soție a lui Horemheb fusese dansatoare în respectivul stabiliment din Memphis și că povestea asta îl privea din cu totul alte motive decât interesele unei codoașe.

— Dar de ce a venit să facă scandal la mine? se indignă ea.

— Pentru că intenționează să deschidă un stabiliment la Theba. A aruncat deja o momeală nu departe de aici. E vorba de o corabie mare pe care va da spectacole deocheate cu fete, dar și cu băieți și se va numi Lotușii lui Min.

Nes-Hathor făcu ochii mari.

— Cu băieți?

Shabaka încuviință din cap, părând să se amuze pe cinste. Mirosea un prilej de a folosi această situație în defavoarea lui Horemheb, deși încă nu știa prea bine cum anume și-și propuse să-i strecoare o vorbă lui Ay.

— Și ce pot să fac? gemu Nes-Hathor. Ticălosul pare pe cât de bogat pe atât de puternic, iar eu…

— Lasă totul în seama mea, o liniști Shabaka.

Acest Ptah Pesedj trebuie că avea legături cu Horemheb. Ar fi de-ajuns, fără îndoială, să-l atragă în capcană ca să vadă dacă e adevărat.

O săptămână mai târziu, o mână de tineri și tinere își legănau trupurile aproape goale, în acordurile unei trupe de muzicanți înfocați, sub tenda ridicată peste puntea ambarcațiunii numite Lotușii lui Min. Băncile erau înțesate de bărbați. Deodată, o capră țâșni pe ringul de dans. Animalul părea din cale-afară de agitat. Se învârti pe scenă, în timp ce dansatoarele se traseră în lături țipând. Un bărbat încercă s-o prindă, dar o lovitură sălbatică de copită îl descurajă. Ptah Pesedj însuși sări să pună mâna pe animal când un zdrahon apăru la intrarea în lupanarul plutitor.

— Ei, Ptah Pesedj, trag nădejde că ești mulțumit! Ți-am adus nevasta! Te căuta peste tot!

Cei de față izbucniră în hohote de râs. Capra alerga înnebunită de jur împrejurul scenei, împungând aerul.

— Înțeleg că ți s-a încins mădularul, după cum aud că te plângi! strigă zdrahonul.

În ciuda învălmășelii iscate, oamenii se strâmbară iarăși de râs. Servitorii din lupanar se aruncară asupra nemernicului ca să-l dea afară. Fără a avea habar că mulți complici ai acestuia se găseau răspândiți printre cei prezenți. În câteva clipe, se porni încăierarea. Un dansator căzu în apă, fetele începură să țipe, și, printr-o întâmplare miraculoasă, gărzile din patrula fluvială treceau pe-acolo. În pofida orei târzii, îi întocmiră lui Ptah Pesedj un raport pentru neplata dărilor fluviale și responsabilitatea ce-i revenea ca stăpân al locului unde se stârnise scandalul. Shabaka asistă la toate de la depărtare. Lotușii lui Min fu închis.

Ascultând a doua zi povestea celor petrecute, chiar din gura celui ce le iscase, omul cu capra, doamna Nes-Hathor se desfătă cu dulcele fruct al răzbunării și-l tratã pe bărbat pe cheltuiala ei. Când Shabaka se întoarse la rândul său, fu răsplătit cu cea mai lungă înșiruire de complimente auzită vreodată și se pomeni scutit pe viață de plată pentru băutura și favorurile fetelor din Casa Primitoare.

Ay, care nu avea prea des prilejul să râdă, se amuză de întreaga daraveră. Bine-a mai pățit-o codoșul lui Horemheb, își spuse în sinea lui.

După cum prevăzuse Shabaka, lucrurile nu se opriră, totuși, aici. Întorcându-se la Memphis, Ptah Pesedj se duse să se plângă noii soții a lui Horemheb, care nu era, la urma urmei, decât o fostă angajată a Grădinii Lotușilor Roșii. Cu siguranță, trase el concluzia, scandalul nu putea fi pus la cale fără complicitatea gărzilor din Theba, adică a lui Mahu, dacă nu cumva chiar cu a celor mai înalte autorități. Tânăra soție se plânse bărbatului ei.

Generalii nu se ocupau prea des de casele dansului, ca să ne exprimăm elegant, însă Horemheb socoti că trebuia să-i ia apărarea lui Ptah Pesedj, un bărbat înstărit, ce aparținea clanului său. Pe deasupra, chiar dacă nu era codoș de meserie, păgubitul i-o prezentase pe încântătoarea făptură cu care se căsătorise și asta merita oarece recunoștință.

— Du-te și deschide-ți corabia, îl îndemnă el pe Ptah Pesedj. N-o să mai primești vizita caprelor.

Așa se face că Lotușii lui Min fu redeschis câteva zile mai târziu și doi mercenari aflați în solda lui Horemheb se postară de pază la intrare.

Vestea redeschiderii, trâmbițată în oraș de crainici, ajunse, firește, la urechile lui Nes-Hathor, Shabaka și Mahu. Lucrurile se înrăutățeau căci zbirilor lui Mahu nu le trebui mult ca să-i observe pe cei doi mercenari de la intrare. Doar un ofițer ar fi putut trimite doi soldați din trupele sale să se îngrijească de asemenea treburi și cine altul decât Horemheb? Nici vorbă acum să strici distracția spectatorilor prin apariția unei capre. Trebuia găsit ceva mai bun.

Mahu fu cel care se ocupă de asta. Însărcină un înotător să rezolve problema la scurtă vreme după deschiderea Lotușilor lui Min, atunci când muzica era în toi. Îndată ce auzi sunetul tamburinelor *kemkem* și al perlelor *minot,* al flautelor și lăutelor, înotătorul, înarmat cu o coarbă și o daltă, se apucă de lucru. Bătăile din palme și loviturile de călcâi în scândurile punții acopereau zgomotul uneltelor. După ce făcu o gaură destul de mare, se îndepărtă lunecând pe sub apă și ieși pe mal undeva mai departe.

Apa pătrunse puțin câte puțin în coca vasului și spectatorii, a căror vigilență era slăbită din pricina băuturii și a veseliei, nu-și dădură seama că barca începea să se încline. Apoi, deodată, urcioarele se rostogoliră la tribord, iar dansatorii și dansatoarele își pierdură echilibrul. Se auziră țipete de spaimă și toată lumea se repezi spre pasarelă ca să coboare. Prea târziu: dezechilibrat de greutatea tuturor pasagerilor strânși într-o parte, vasul se scufundă cât ai clipi. În afara norocoșilor ce ajunseseră deja pe mal, ceilalți căzură în apa care, fiind luna lui Athyr[62], era rece. Doar printr-o minune nu s-a înecat nimeni. Trei sau patru duzini de soți și fii ușuratici se întoarseră acasă în noaptea aceea uzi leoarcă și plini de ciudă.

Casa doamnei Nes-Hathor avu parte de câștiguri frumușele în săptămânile următoare.

Ptah Pesedj scăpase doar de pești și de crocodili. A doua zi, gărzile îl arestară pentru că își expusese angajații și clienții primejdiei înecului și, pe

lângă faptul că i se interzise să mai folosească pe viitor o corabie drept casă a dansului, primi și o amendă usturătoare. Procesul se desfășură la repezeală, așa că Ptah Pesedj trebui să se supună.

Ay află despre incident de la Shabaka și se bucură pentru condamnare, care era, implicit, și a lui Horemheb. Cercurile bine informate din capitală știau de-acum că Ptah Pesedj îi găsise o soție generalului și făceau haz de naufragiul a ceea ce ei numeau barca lui Apopis. Nevestele din oraș nu erau nici ele mai puțin mulțumite de modul în care se încheiase întreaga poveste, casele dansului reprezentând în ochii lor ruina armoniei conjugale și pierzania fiilor.

Ptah Pesedj ghici lesne cauza naufragiului său, însă vasul se dezmembrase în vâltoarea apelor și nu putea dovedi că fusese ținta unui fărădelegi. Nebun de furie, se întoarse la Memphis și se apucă să tune și să fulgere în fața lui Horemheb.

Generalul bănui că zbirii lui Mahu voiau să-l scoată din minți cu complicitatea lui Ay însuși, fără îndoială. Însă el nu era omul care să se dea bătut.

— Nu mi-ai zis tu că mai există o casă a dansului în Theba? Cumpăr-o, îl sfătui pe Ptah Pesedj.

— Cu ce? Sunt aproape ruinat!

— O să-ți dau eu cât îți trebuie.

Sătul de necazuri, bărbatul ar fi renunțat bucuros să se mai lupte cu Nes-Hathor pentru câștigul pe care-l aducea desfrâul thebanilor. Nici nu ardea de dorință s-o revadă pe aceasta din urmă, după ce se certaseră atât de aprig. Oricum, una peste alta, era sprijinit de nimeni altul decât cel mai mare stăpân din Pământul de Jos, un ilustru bărbat din armata Celor Două Pământuri, și, pe deasupra, setea de răzbunare îi clocotea în suflet. Neputând să i se înfățișeze el însuși lui Nes-Hathor, îl trimise la ea pe unul dintre oamenii săi de încredere. Un secretar îndeajuns de șiret ca să știe să-și dea aere și să joace comedia unei persoane cu influență.

Vicleșugurile bărbaților sunt, negreșit, redutabile, însă flerul codoașelor le întrece. De la naufragiul Lotușilor lui Min, Nes-Hathor pricepuse că miza rivalității ei cu Ptah Pesedj era mult mai mare decât plăcerile trupești ale câtorva thebani libidinoși și distracția lui Shabaka. Auzise totodată și zvonurile despre legăturile lui Ptah Pesedj cu puternicul Horemheb. Îl primi curtenitoare pe emisar, prefăcându-se interesată de propunerea lui și dornică să se retragă în casa ei de la țară. El îi oferi o sumă uluitoare, cinci mii de

inele de aur. Nes-Hathor nu-și închipuise vreodată că lupanarul său prețuia atât, dar, urmând sfaturile lui Shabaka, ceru timp de gândire și-l rugă pe emisar să revină a doua zi. Cum plecă bărbatul, trimise numaidecât un mesager la Shabaka.

Nubianul sosi degrabă, din ce în ce mai aţâţat de poveste. Se simțea în largul lui. Cei douăzeci de ani petrecuți în slujba lui Ay îi dezvoltaseră un talent fără pereche pentru uneltiri, comploturi și tertipuri dintre cele mai ascunse și întortocheate. O ascultă pe Nes-Hathor, apoi îi spuse:

— Încearcă să crești puțin suma, dar acceptă.

— Cum? întrebă ea, surprinsă.

— Cum ai auzit. Vinde.

— Și după aia? Să rămân fără îndeletnicire?

Shabaka scutură din cap.

— Nu pentru mult timp, îi zise pe un ton misterios.

De la naufragiul Lotușilor lui Min, Nes-Hathor începuse să-l cunoască: era nu doar puternic, ci și viclean ca un șarpe. I se păru că zărește pe chipul lui un zâmbet stăpânit.

— Spune-i doar cumpărătorului tău că vrei cincisprezece zile ca să-i dai în primire clădirea și că dorești să găsească un alt nume pentru stabiliment.

Femeia se învoi, uimită și curioasă.

Shabaka îi istorisi tot lui Ay.

— Asta mai lipsea! Horemheb să țină o casă a dansului lângă palat! se indignă bătrânul.

Însă Shabaka îi mărturisi planul pe care-l pusese la cale. Ay îl ascultă, apoi izbucni în râs și-l numi pe confidentul său fiu al lui Apopis, vulpoi desfrânat și alte asemenea complimente. Cei doi bărbați se despărțiră într-o dispoziție minunată.

Îndată ce încheie târgul, Nes-Hathor îi dădu de știre nubianului. Numaidecât apăru o armată de muncitori care săpară în spatele Casei Primitoare o groapă mare și se băgară în ea. Shabaka o povățui pe codoașă să pună pe ușă un anunț cum că stabilimentul era închis în vederea vânzării, dar că se va redeschide curând.

În ziua hotărâtă, emisarul apăru însoțit de un scrib. Actul de vânzare fu semnat. Nes-Hathor se prefăcu că abia știe să citească și să scrie, însă descifră pe papirus numele adevăratului cumpărător: Ptah Pesedj, așa cum bănuise. Luă cele cinci mii cinci sute de inele de aur – într-adevăr, reușise

să urce puțin prețul – și cu un zâmbet încântător, plecă. Una peste alta, această avere îi aparținea de-acum ei și numai ei, iar Shabaka nu i-o va lua.

În seara următoare, Casa Primitoare se redeschise sub numele de Lotușii lui Min. Lumea se înghesui să vină. Ce-i drept, iubitorii de plăceri nocturne își amintiseră că, sub acest nume, își puteau desfăta ochii și cu farmecele unor băiețandri, iar amatori de așa ceva erau destui în Theba.

La miezul nopții, mușteriii fură poftiți să danseze cu dansatorii.

Și-atunci, podeaua stabilimentului, o crustă subțire deasupra hrubei adânci săpate de muncitorii lui Shabaka, se prăbuși.

De data aceasta, existară morți.

Ca și în cazul naufragiului, gărzile erau, ca prin minune, prezente. Îl arestară pe proprietarul localului, Ptah Pesedj, și-l trimiseră într-o altă hrubă, cea a temniței.

Gărzile răspândiră zvonul că în anul din urmă cutremurul șubrezise temelia și că Ptah Pesedj, ca stăpân al stabilimentului, ar fi trebuit să se asigure de buna stare a clădirii. Peste câteva zile, Casa Primitoare își redeschise porțile pe o altă stradă. Doamna Nes-Hathor se socoti consolată pentru toate nefericirile din viața ei. Câștigase cinci mii cinci sute de inele de aur și noua construcție o costase doar cinci sute. De bucurie l-ar fi luat și de soț pe Shabaka.

Povestea acestor peripeții îi smulseră lui Ay câteva râsete domoale. În schimb, la Memphis, când află cum se încheiase afacerea, Horemheb spumegă de furie.

Mai-marii lumii se luptă uneori prin mijlocitori, dar cum în împrejurările de față mijlocitorii erau codoși, Horemheb își înghiți răzbunarea.

Aceasta era starea de spirit a puternicilor regatului la începutul domniei regelui Ay.

Poate că zeii cei măreți făceau și ei haz de asta. La urma urmei, Seth se folosise de răutăți asemănătoare ca să-l închidă pe Osiris într-o cutie.

♀ Capitolul 4

FECIOARELE TRUFAȘE

Ankhensepamon n-o recunoscu la început pe femeia în vârstă a cărei vizită i-o anunțase șambelanul. Mutnejmet să fie? Chiar ea? Nu se văzuseră

decât cu prilejul funeraliilor, când fardurile și ceremoniile mascau realitatea. Acum se găseau sub stăpânirea adevăratei dureri. Din vechea frumusețe, rivală a surorii sale Nefertiti și trofeu al faimosului general Horemheb, nu mai rămăsese decât o umbră gârbovită. Doar bijuteriile somptuoase te mai trimiteau cu gândul la splendoarea apusă.

Femeia își întinse brațele și Ankhensepamon făcu la fel. Mătușa și nepoata se îmbrățișară, apoi plânseră, firește. O femeie nu-și deschide cu adevărat sufletul decât în brațele unei alte femei. Regine ori brutărese, destinul tuturor femeilor este, oare, să se pomenească singure, mai devreme sau mai târziu? În mod vădit ele două erau singure, una văduvă, cealaltă repudiată.

Lacrimile lor nu-și aveau izvorul doar în singurătate. Doliurile și ranchiuna înăbușită erau alte pricini de suferință.

Doamnele de onoare ghiciră că asistau la o reuniune de familie și se retraseră. Leul, care tocmai își isprăvise masa de dimineață, adusă de mai-marele menajeriei, stătea tolănit într-o rână. Catadicsi să deschidă un ochi ca s-o cerceteze pe vizitatoare, apoi îl închise.

— Unde sunt surorile tale? întrebă Mutnejmet.

Regina trimise după Neferneferure și Neferneru-Aton-Taschery. Efuziunile reîncepură.

Fosta soție a lui Horemheb venise cu corabia și având o singură însoțitoare. Ankhensepamon porunci să li se pregătească odăi, iar servitorii cărară sus cufărul de călătorie.

— Trebuia să te văd, rosti grav Mutnejmet, când cele patru femei luară loc pe terasă. Dinastia e în primejdie.

Bun, își zise Ankhensepamon, dacă a bătut atâta drum ca să-mi spună asta…

— Ay îmbătrânește, continuă Mutnejmet. Dacă s-ar întâmpla ca el să dispară azi, ați fi alungate! Știu, pentru că l-am auzit adesea urlând că s-a săturat de oamenii de paie ai acestei seminții vlăguite: Semenkhere, Tutankhamon și voi! Că puțin îi pasă de Consiliul regal, că va lua puterea și n-o să aibă nevoie să și-o legitimeze printr-o căsătorie cu una din voi!

Neferneferure și Neferneru-Aton-Taschery făcură ochii mari. Nici dacă le-ar fi anunțat cineva că le aruncă la crocodili pe chipurile lor nu s-ar fi citit o mai mare buimăceală. Mutrișoarele delicate se schimonosiră, buzele colorate în roșu cu cârmâz se întredeschiseră, mâinile parfumate se agitară prin aer.

— N-ar putea! strigă Neferneferure cu glas ascuțit. Țara nu l-ar accepta! Preoții…

Mutnejmet înălță din umeri și-i întrerupse jelania:

— Cei care i s-ar opune ar fi trecuți prin tăișul săbiilor. Simplu. Cunoașteți un argument mai bun?

Uimirea făcu să se aștearnă tăcerea. Ankhensepamon mânca îngândurată o smochină și cugeta la asemănarea dintre cuvintele lui Ay și cele ale lui Mutnejmet.

— Tocmai pentru că m-am arătat împotriva părerilor sale m-a repudiat, adăugă ea. Singura voastră protecție ar fi copiii și niște soți destul de puternici ca să-i reziste lui Horemheb. Trebuie să vă măritați, și încă repede.

— Să ne măritățm? Cu cine? sări Neferneru-Aton-Taschery, scandalizată.

— Curtea nu duce lipsă de bărbați, i-o întoarse mătușa ei.

— Oameni de rând vrei să zici? exclamă foarte disprețuitoare Neferneferure.

— Ori așa ori moartea, răspunse Mutnejmet pe un ton amenințător.

Un fior le străbătu pe cele două prințese, ale căror piepturi tresăriră amintind de un marabu[63] ce înghite un pește. După câte se vedea, nu se gândiseră până atunci la căsătorie.

— Nu mă credeți? stărui Mutnejmet, luând-o pe Ankhensepamon drept martoră.

— Eu, una, te cred, zise aceasta.

Cele două fetișcane îi aruncară surorii lor o privire bănuitoare. Cum adică, și ea susținea ideea asta?

— Problema e să găsim un bărbat puternic, adăugă Ankhensepamon.

— M-am gândit la asta, răspunse Mutnejmet. Există mai mulți. Generalul Nakhtmin, pentru început. E militar și bărbat cu experiență și o voință fermă. Acestea sunt, de altfel, și motivele pentru care Horemheb nu-l suferă.

Prințesele își ascultau, îngrozite, sora și mătușa discutând despre viitorul lor. Numele lui Nakhtmin băgă spaima în ele. Un militar! Să fii soția unui militar!

— Nu mă simt bine, gemu Neferneferure. Vă rog să mă iertați… Mă duc să mă odihnesc…, adăugă ridicându-se.

— Rămâi aici! îi porunci Ankhensepamon cu una din rarele manifestări de autoritate față de surorile ei.

Zăpăcită, întrucât nu era obișnuită cu asemenea ton, prințesa se așeză la loc.

— N-o să mă căsătoresc niciodată cu un militar, rosti ea printre dinți. E murdar și grosolan, sunt sigură!

— Nu e vorba de plăcerile nasului tău, nici de gingășiile tale de nufăr, strigă Mutnejmet indignată, ci de supraviețuirea ta! De supraviețuirea dinastiei noastre!

— Puțin îmi pasă mie de dinastie! i-o întoarse Neferneferure pe același ton.

Ankhensepamon, sătulă de câte auzise, îi arse o palmă. Cealaltă începu să urle.

— Taci! se răsti la ea regina, în culmea furiei. Te-nvăț eu să mai rostești blasfemii! Nu-ți pasă de dinastia noastră, nemernico? Dacă te-ar fi auzit mama, te-ar fi biciuit până la sânge, proasto! Acum, ascultă-mă bine, Neferneferure, și tu la fel, Neferneru-Aton. Regina e cea care vă vorbește. Și una, și alta o să vă căsătoriți cu cine vă voi spune eu să vă căsătoriți, ați înțeles? Chiar de-ar trebui să vă duc la templu legate de mâini și de picioare!

— Ești un călău! țipă Neferneferure. N-ai dreptul să dispui de trupul meu!

— Mai bine să dispun eu de el, decât îmbălsămătorul, creier de mangustă!

— O să fug!

— N-o să fugi. Începând din clipa asta, îți interzic să părăsești palatul. Și-acum, întoarceți-vă în odăile voastre, v-am văzut destul pe ziua de azi!

Plecară amândouă, jignite, smiorcăindu-se și târșâindu-și picioarele. Mutnejmet părea descurajată.

— Ce vrei, îi zise Ankhensepamon, de la moartea mamei nu s-au supus nici unei autorități. Au făcut doar ce-au vrut.

— Dar nu… nu s-au simțit niciodată atrase de vreun bărbat?

— Nu. Nici măcar n-au habar cum e alcătuit unul.

Mutnejmet râse scurt.

— Nu va fi ușor să le măriți, remarcă ea.

— Ei bine, asta e, vor ajunge să fie siluite de soții lor! exclamă Ankhensepamon. Oricum, ai dreptate, Nakhtmin ar fi o partidă minunată. Mai c-aș regreta că nu-l pot lua eu însămi de bărbat.

Mutnejmet îi aruncă o privire amuzată.

— Dacă una dintre ele se căsătorește cu Nakhtmin, rosti ea, va trebui să găsim pe cineva și pentru cealaltă. Mahu, de pildă. Mă gândesc și la fostul

vizir al lui Semenkhere, Thutu. E un bărbat cu experiență.

— A părăsit jocul puterii.

— De ce?

— Nu știu.

— Dar tu n-ai rămas încă însărcinată?

— Va trebui să rămân.

Șambelanul veni să le înștiințeze că prânzul e gata. Regina și mătușa ei se ridicară.

Leul, ghiftuit, dormea cufundat într-un somn fericit.

♀ Capitolul 5

O SEARĂ FURTUNOASĂ ÎN CASA GENERALULUI HOREMHEB

Cerul acoperit și atmosfera apăsătoare prevesteau o izbucnire de furie din partea zeilor, lucru rar deasupra Celor Două Pământuri, chiar și la sfârșitul anotimpului secerăturilor. Poate că o apariție neașteptată a lui Apopis îl supărase pe Ra în timpul călătoriei sale noptatice spre Apus.

Într-adevăr, tunetul bubui tocmai când Horemheb și devotatul său Khnumose, fostul comandant al iscoadelor militare, soseau la reședința generalului de lângă Memphis. Slugile alergară să așeze taburete lângă armăsari și cei doi bărbați descălecară. Ploaia porni brusc să răpăie pe frunzișul sicomorilor. Se grăbiră să intre în casă, iar slugile duseră caii la grajduri. Un fulger spintecă cerul undeva în apropiere și, o clipă mai târziu, un vuiet înspăimântător umplu noaptea.

Acum nu mai încăpea niciun fel de îndoială că Ra sau Amon era pe cale să se încaiere cu neobositul Apopis, Șarpele Tenebrelor.

— Unde e stăpâna? îl întrebă Horemheb pe intendent, care, deloc liniștit, își întoarse privirea de la cer ca să răspundă:

— În odăile sale, slăvite stăpâne.

Horemheb o luă pe sub umbrar și ajunse în aripa rezervată proaspetei sale soții. O găsi ghemuită într-un colț, înfofolită într-o pătură, cu ochii măriți de groază, în tovărășia primei sale slujitoare și a două sclave, la fel de speriate.

— Să-ți fie seara plăcută, stăpână, rosti generalul, solemn. Dar ce ai?

Ea alergă să i se arunce în brațe. Tunetul răsună cu o așa putere de parcă fulgerul țintise casa. Femeia țipă. El o mângâie pe cap.

— Nu-i nimic, stăpână. O furtună, atât.

— Trăsnetul o să cadă pe casă!

— Da de unde! Lasă copilăriile. Ai mâncat de seară?

În clipa aceea, un alt fulger își revărsă peste lume strălucirea înfricoșătoare și lividă, iar bravul general tresări și el. Soția lui urlă și mai abitir, iar alte strigăte disperate răsunară în toată locuința. Lovit de trăsnet, un sicomor ardea în fața casei.

Se scurse astfel un sfert de oră.

— Bun, zise generalul revenindu-și din emoții, mie mi-e foame.

Își lăsă soția plângând, ieși din odaie și-l zări pe intendent, ce părea încremenit de spaimă, în celălalt capăt al umbrarului.

— Masa de seară e gata?

— Da, slăvite stăpâne, scânci nefericitul, făcându-se nevăzut în interiorul acareturilor, sortite, negreșit, distrugerii, ca tot restul lumii.

Horemheb i se alătură lui Khnumose în sala mare unde-l lăsase. Roiuri de musculițe gonite de ploaie zburau năuce de la o lampă la alta și podeaua se acoperea treptat cu leșurile lor.

— Să ni se aducă vin, tună generalul nerăbdător. Vin de-al evreilor!

Cei doi bărbați se așezară față în față, de-o parte și de alta a unei mese ce se umplu îndată de tăvi, cupe, linguri, grămezi de plăcinte și un urcior cu vin.

— Ăștia-s oamenii, grăi generalul gustând din vin. E de-ajuns să vină o furtună și par niște șobolani care fug din fața șacalului!

Khnumose râse înfundat.

— După mine, țara asta ar trebui băgată la cazarmă, crede-mă. I s-ar face astfel cel mai mare bine. Nimic nu se aseamănă cu autoritatea militară când e vorba să călești firea omului.

— O să mai curgă multă apă pe gârlă până atunci, rosti cu amărăciune Horemheb. În tot cazul, asta nu se va întâmpla cât îl avem la cârmă pe nătărăul ăsta de Ay. Ce avem de mâncare? strigă generalul în gura mare, întorcându-și capul într-o parte. Mi-e foame!

— Este, stăpâne, este, răspunse cu glas tremurat intendentul. O halcă de berbec friptă. Vine numaidecât.

Un servitor puse degrabă pe masă o tavă cu castraveți și o alta cu praz în ulei.

— Crezi că un soldat mănâncă praz și castraveți? Unde e carnea? zbieră Horemheb.

Doi servitori sosiră într-un suflet ducând o tavă pe care trona o pulpă de berbec.

— Aha, uite asta numesc eu mâncare. Taie! îi ordonă generalul intendentului. Și servește-ne!

— Da, slăvite stăpâne.

Împărți pulpa în niște porții ca pentru uriași, după care puse două dintre ele în tava stăpânului său.

— Și vinul? Urciorul e gol.

Servitorii dădură fuga să caute alte urcioare.

— Da, ce-i drept, Ay nu le ațâță curajul! observă Khnumose. Și e tare ca stânca, bătrânul șacal.

Horemheb înhăță o ciozvârtă și mușcă din ea cu multă poftă.

— Necazul, zise el scoțând o bucățică ațoasă de carne dintre incisivii întăriți cu mare artă de către dentistul Curții, necazul e că, în acest răstimp, neisprăvita de nepoată-mea poate să nască unul sau doi plozi care să ducă mai departe dinastia.

— A lepădat deja unul. Semn rău.

— Da, însă atunci trecuse printr-o mare emoție. Acum ar putea să ducă la capăt o altă sarcină. Și cele două surori ale ei i-ar putea urma exemplul.

— Te gândești la un prunc cu ibovnicul său?

— Da, cu numitul Itchan, răspunse Horemheb turnându-și iar vin, nu cu Ay, firește. Nu cred că ar merge până acolo încât să-și lase grea nepoata. Oricum, ea îl urăște.

— Fără îndoială. Dar când Ay va muri, Ankhensepamon și un biet copilandru n-ar ține piept armatei.

— Hm, făcu Horemheb, deloc convins. Ar fi de preferat, în orice caz, să nu existe un moștenitor.

— Preoții ce zic?

— Sunt mulțumiți. Tutankhamon și Ay au făcut totul ca să le intre în voie. Prin urmare, nu crâcnesc. Părerea mea e că în prezent n-ar privi cu ochi buni o schimbare brutală. Nici măcar Nefertep, presupun, care totuși era aliatul meu, nu m-ar susține, cu excepția cazului în care n-ar exista niciun moștenitor dinastic al tronului, desigur.

— Așadar depindem de pântecele a trei femei, concluzionă Khnumose.

Horemheb râgâi și atacă a doua ciozvârtă de berbec.

— Depindem și de zei.

— De zei? repetă Khnumose, surprins.

— Da, de zei. Locuitorii țării ăsteia trăiesc cu zeii de parcă ar fi membrii auguști ai familiilor lor. Tocmai din această pricină n-au suportat multă vreme ca unul dintre zei să fie privilegiat în defavoarea celorlalți. Regele fiind întruparea lui Amon, n-ai cum să pui mâna pe tron decât atunci când acesta e gol. Le trebuie în permanență un zeu pe tron.

Ploaia se oprise. Un miros de pământ reavăn se strecura prin ferestrele înalte și prin ușile deschise spre grădina din jurul umbrarului. Horemheb îl chemă pe intendent:

— Stăpâna a cinat?

— Nu, slăvite stăpâne.

— Spune-i că furtuna a trecut, iar noaptea va fi liniștită și servește-i masa.

— Da, slăvite stăpâne.

— Acum vezi de ce, îi spuse Horemheb lui Khnumose, e în interesul nostru să nu existe urmași.

— Dar cum să facem?

— Tocmai asta așteptam de la tine, să-mi propui o cale.

Khnumose schiță un zâmbet. Putea Ay mult și bine să-i retragă privilegiul de a supraveghea iscoadele militare din Pământul de Jos, căci Khnumose își păstrase destule legături de prietenie acolo unde trebuia. Dintotdeauna întâia trăsătură a iscoadelor a fost să sugă la două oi.

Iar Khnumose se gândise la o cale prin care să lase sterp pântecele femeilor regale.

♀

O săptămână întreagă îi trebui lui Ankhensepamon ca să dea de urma lui Thutu, fostul vizir al lui Semenkhere, și să facă în așa fel încât să ajungă la el un mesaj prin care-l ruga s-o viziteze la Theba.

Pe când îl aștepta pe Thutu la palat, primi vizita unui băiețandru care nu voise să spună gărzilor sau șambelanului reginei nimic altceva decât că purta un mesaj prin viu grai pentru Maiestatea Sa. Oricât l-au luat la întrebări, nu i-au smuls niciun cuvânt despre conținutul mesajului ori despre cine îl trimisese. Întrucât părea prea tânăr ca să fie bănuit de gânduri ascunse, șambelanul și două gărzi îl conduseră, nu fără a-l controla mai întâi până la piele, în odăile reginei. Aici îl întâmpină Sati. Doica fu mișcată

de înfățișarea vizitatorului: avea nouă sau zece ani și chipul neliniștit și grav.

— Cine ești?

Băiatul scutură din cap.

— Ce-am de spus e doar pentru urechile reginei.

Sati merse s-o înștiințeze pe Ankhensepamon care sosi nedumerită. Băiatul o privi, speriat parcă de propria-i îndrăzneală, apoi se uită spre Sati.

— Lasă-ne singuri, îi zise Ankhensepamon doicii.

Acest mesager îi aducea aminte de Pasar, care odinioară se apropiase de ea ca să-i încredințeze un mesaj de-o mare importanță.

— Cel pe care-l aștepți nu va veni la palat, rosti, într-un târziu, băiatul.

— Ești fiul său?

El încuviință energic din cap.

— De ce nu vrea să vină?

— Palatul e înțesat de iscoade. Te roagă să alegi o zi și un loc pe care doar tu să le știi și să te duci acolo singură, în straiele unei femei de rând.

Pe Ankhensepamon asemenea măsuri de prevedere o alarmară. Știa însă că bărbatul care-și trimisese aici fiul era un om deprins cu mersul treburilor în palat. Într-adevăr, și ea bănuia că locul colcăia de iscoade ce-i supravegheau toate gesturile și faptele pentru a-i da apoi raportul lui Ay.

Totuși se simțea încurcată, căci nu cunoștea aproape deloc orașul, dat fiind că nu părăsea palatul decât pentru a se duce la templele de pe celălalt mal ori pentru a lua parte la paradele oficiale care urmau întotdeauna același drum: strada lui Amon până la marea piață aflată de-a lungul Nilului.

— Îți propune, adăugă băiatul, să vă întâlniți în piața de legume, peste trei zile, la cea de-a unsprezecea oră după miezul nopții.

Încă o dată se vedea cât era de bine să aibă de-a face cu cineva care cunoștea palatul și rânduiala orelor. Ora unsprezece era ora când slujitorii mergeau să ia masa de la jumătatea zilei, și până pe la ora treisprezece paza slăbea.

— Voi veni împreună cu doica, răspunse Ankhensepamon. Nu știu orașul și nu vreau să mă rătăcesc.

Băiatul își coborî pleoapele în semn că a înțeles. Ea se gândi că Thutu nu ținuse seama de curiozitatea pe care-o va trezi acest vizitator neobișnuit. Pesemne că iscoadele își frământau acum mintea să afle ce mesaj tainic venise să-i transmită băiatul. O strigă pe Sati.

— Condu-l pe băiat până la poarta exterioară a palatului și, când va fi departe, povestește oricui vrea să asculte că fiul fostei doici a lui Meritaton a venit să mă înștiințeze că sora lui se mărită.

Dintr-o singură privire pe care-o schimbă cu Sati, Ankhensepamon se asigură că doica pricepuse cum stăteau lucrurile. Apoi regina se duse să caute în garderoba ei o lădiță pentru farduri pe care n-o mai folosea și i-o înmână băiatului.

— Acesta e darul meu de nuntă pentru sora ta, așa să spui.

Un zâmbet abia schițat lumină chipul băiatului. Luă lădița.

— Cum te cheamă? îl întrebă Ankhensepamon.

— Imamon.

„Blândețea lui Amon.” Ea îl privi plecând, înduioșată, gândindu-se la Pasar.

♀ Capitolul 6

„ISIS, HĂRĂZITĂ VEȘNIC DURERII…”

Trei zile mai târziu, două femei cu înfățișare modestă, având capul acoperit cu un văl pentru a se feri de soare, lipăiau cu sandalele tocite pe dalele de piatră din curtea cea mare, ducând fiecare câte un coș pe braț. Trecură de porțile înalte ale palatului, sub privirea nepăsătoare a gărzilor ce stăteau cu lancea la picior. Erau Ankhensepamon și Sati. Prima se străduia să nu se uite prea stăruitor în jur, având în vedere că se scursese multă vreme de când nu mai păși pe o stradă din regatul său. Domnea, ce-i drept, peste Cele Două Pământuri, însă nu știa mai nimic despre ele. Cealaltă femeie își aruncă de vreo două-trei ori ochii înapoi ca să se încredințeze că nu le urmărea nimeni.

Ankhensepamon încerca să cuprindă cu privirea casele cu unul sau două etaje, femeile care-și cărau pe cap coșurile, oamenii înstăriți ce călătoreau pe spinarea măgarilor, două gărzi călare ce înaintau țanțoșe, niște zidari ce ridicau o clădire, rufele puse la uscat pe acoperișuri. Liniștite și curate în preajma palatului, străzile se însuflețeau ceva mai departe. Oamenii vorbeau cu glas tare, copiii râdeau, zoaiele umpleau canalele de scurgere.

Peste o jumătate de oră, cele două femei ajunseră la piață. Pe un teren vast lângă malurile Marelui Fluviu, prăvălii arătoase și mici dughene

vindeau bere, vin, ulei sau lapte, în urcioare de toate mărimile, saci cu grâu, făină, bob, năut, linte, șofran, sare, mirodenii din Punt și din Kush, vase cu măsline, castraveciori și miere. Ici și colo, tăvi de răchită îi îmbiau pe trecători cu brânzeturi proaspete sau fermentate, plăcinte, pâinișoare, ouă… Grătaragiii în aer liber ofereau rațe, ciozvârte de antilopă, de capră, de oaie, de porc, fripte ori prăjite.

Ankhensepamon rătăci printre grămezile de bucate crude sau gătite, inspirând aromele cu lăcomie ca un om hămesit ce a scăpat din deșert. Un iz puturos vestea intrarea în partea unde se aflau măcelarii, iar puțin mai încolo, se înșirau tarabe lucind de pești. Muștele veniseră să-și facă și ele târguielile, le zăreai pretutindeni, iar copilandrii vânturau evantaie grosolane ca să le alunge. Lângă măcelării, fumul gros ce se ridica din frunzele de eucalipt, care ardeau în căldările puse pe jos, părea să le țină departe. Larma asurzitoare a vânzătorilor ce-și lăudau mărfurile umplea aerul.

Sati era o obișnuită a locurilor, de aceea Ankhensepamon se agăță de brațul ei. Apoi o cuprinse întrucâtva neliniștea: cum o să le găsească Thutu în îmbulzeala asta? Se opriră în fața unei tarabe cu lăptuci și ceapă.

În scurt timp, un băiat se proțăpi înaintea lor. Ankhensepamon ridică ochii și-l recunoscu pe Imamon, care zâmbea. Apoi simți privirea stăruitoare a unui bărbat prost ras, cu veșminte ponosite, aflat la trei pași de ea. Pricepu că era Thutu, chiar și-așa deghizat. Bărbatul se îndreptă spre cele două femei cu un pas domol, cu două legături de ceapă și un mănunchi de usturoi în mână. Însă ținuta lui și agerimea privirii l-ar fi dat de gol, la o cercetare mai atentă, că nu era țăran.

— Vino cu mine, îi șopti lui Ankhensepamon. În spatele acestei case, pe mal, e un loc pe unde nu trece nimeni.

Sati se târguia zgomotos pentru câțiva castraveți și dovlecei, dar își aruncă ochii spre stăpâna ei să vadă încotro o lua.

— La porunca ta, maiestate, zise Thutu când poposiră pe malul fluviului, în dosul magaziilor ce răspândeau o duhoare de ulei și saramură.

Ea se uită țintă la el, surprinsă, și i se păru că-i citește în privire o tristețe amară și o oarecare distanțare de lume.

— De ce atâtea măsuri de prevedere?

— Ți-a spus fiul meu, maiestate. Palatul e înțesat de iscoade. Vizita mea i-ar fi alarmat pe Ay și pe zbirii lui. S-ar fi întrebat ce-ar putea să vrea regina de la mine. Eu cunosc prea multe secrete. Asta te-ar fi pus în

primejdie. Cât despre mine, îmi datorez viața doar faptului că m-am retras la țară și nu mă văd cu nimeni de la palat.

— Nu te-ai gândit că fiul tău ar putea trezi curiozitatea unora?

— Mi-am spus că va născoci Maiestatea Ta un motiv pentru vizita lui. Îți mulțumesc pentru darul pe care i l-ai încredințat, e somptuos. Cu ce-ți pot fi de folos, maiestate?

— Cum a murit soțul meu? întrebă ea brusc.

Thutu ridică spre regină o privire plină de neliniște.

— De ce dorești să știi? răspunse cu glas obosit. Acum ești protejată de către cel care a avut de câștigat de pe urma morții regelui nostru. Tu ești ultima lui apărare. La ce bun să zgândărim niște secrete de temut? Răspunsul e cuprins în întrebarea ta, maiestate.

— Dar Ay nu se afla în preajmă atunci, stărui Ankhensepamon. Mi s-au dat asigurări că i-a trebuit un sfert de oră să ajungă lângă rege.

— Eu nu eram de față, maiestate, răspunse Thutu după ce oftă adânc. Însă Pentju era. Pășea în urma regelui. Scara ce duce din odăile faraonului în sala cea mare e abruptă, cu trepte alunecoase. Regele se sprijinea în cârjă. Și-a pierdut echilibrul. Pentju ar fi putut să-l sprijine, dar n-a făcut-o. Cel puțin așa cred.

— Pentju l-a împins? întrebă ea.

Thutu ridică din umeri.

— Nu știu, maiestate. Nu pot să acuz fără dovezi. Vinovatul le va da socoteală lui Maât[64] și Anubis. N-o să iau eu locul acestor judecători.

— Pentju acționa la ordinele lui Ay?

— La ale cui altcuiva? Dar hai să zicem mai bine că Pentju se gândea la interesul lui Ay. Presupun, dar nu-i decât o presupunere, că s-a folosit de prilejul care s-a ivit când cobora scara cu o treaptă în urma regelui.

Ea pricepu insinuarea, încercă să-și închipuie întreaga scenă și amuți pentru o clipă.

— Dar de ce? strigă ea, stăpânită de indignare. Avusese deja loc acel așa-zis accident de vânătoare…

Fostul vizir nu se grăbi să răspundă, ci se uită la hamalii care descărcau o barcă, opintindu-se să poarte sacii grei în spinare.

— Există un motiv evident și unul ceva mai ascuns, maiestate. Pricina imediată e că Ay și Horemheb erau prinși într-o cursă strânsă pentru putere. Ay se grăbea să ocupe tronul înainte ca generalul să pună la cale o lovitură de stat. Existase deja o încercare stângace și nebunească de cucerire a

Memphisului, condusă de un vechi complice al lui Ay, pe nume Api-Hetep. Întâmplător, eu și Mahu am rezolvat situația chiar cu ajutorul lui Horemheb. Ay, care era pe atunci regent, s-a temut de reînnoirea tentativei, numai că de data asta în folosul lui Horemheb. Ți-am spus, nu sunt judecător, dar ne putem întreba dacă nu cumva Ay a salvat astfel dinastia de la o înlăturare brutală de pe tron. Altminteri, maiestate, n-am mai sta la discuții așa cum o facem acum.

Dinastia! Ankhensepamon n-auzise niciodată acest cuvânt rostit atât de des ca în ultima vreme.

— Și motivul ascuns?

Thutu șovăi.

— Maiestate, regele era ca un porumbel pe care se băteau doi șoimi. Nu avea putere să se apere nici împotriva unuia, nici a celuilalt.

Ea clipi, nedumerită.

— Nu înțeleg…

— Tronul trebuie să fie ocupat de un bărbat puternic, maiestate. În ultimii ani de domnie, tatăl tău, regele, era slăbit. La fel și regatul. Moartea a sosit la momentul potrivit. Soția lui, mama ta, i-a luat locul pentru scurtă vreme, dar și ea a fost răpusă. Apoi Semenkhere, apoi Tutankhamon…

Lacrimile țâșniră din ochii lui Ankhensepamon.

— Dar cine a ucis-o pe mama? întrebă ea cu glasul gata să se frângă.

— Preoții și armata, maiestate. Intenționa să cârmuiască aidoma soțului ei. Iar asta nu mai era cu putință.

— Înseamnă că nu suntem regi! strigă Ankhensepamon. Suntem niște vite bune de sacrificiu!

Thutu privi în jur, alarmat. Dar nimeni nu le dădea vreo atenție. Totuși, ridică mâna, făcându-i reginei semn să vorbească mai încet.

— Ți-am spus, maiestate. Coroana nu poate sta pe un cap care se clatină.

Ea se lipi cu spatele de zidul magaziei, răvășită de asemenea dezvăluiri.

— De ce ai părăsit de bună voie palatul? îl întrebă. Și puterea?

Thutu zâmbi cu amărăciune.

— Un om trebuie să-și păstreze demnitatea, maiestate. L-am apărat mai întâi pe regele Semenkhere de Ay și de mama ta, Nefertiti. După care a trebuit să mă aliez cu Horemheb pentru a-l apăra pe rege de Ay. Apoi, dacă rămâneam la palat, ar fi trebuit să-l apăr pe Ay de Horemheb. Eram devotat Coroanei. Strădaniile mele s-au dovedit zadarnice. Cei pe care i-am apărat

au pierit. Am slujit onoarea. În prezent, cred că în palat asta a devenit o slujbă de prisos. Onoarea e un lux refuzat servitorilor.

Stătură amândoi câteva clipe fără să scoată un cuvânt. Ankhensepamon chibzuia la concluziile triste ale fostului vizir. Propunerea lui Mutnejmet de a o mărita pe Neferneru-Aton sau pe Neferneferure cu Thutu nu avea cum să se înfăptuiască. Omul acesta nu mai voia puterea. Fusese zdrobit de ea.

Un pic mai încolo izbucni o ceartă între un hamal și mai-marele său care găsea că bietul om se mișcă prea încet.

— Și-acum? întrebă regina.

Thutu o privi îndelung.

— Ay e la putere, nu? Știe să se apere singur.

— Îmbătrânește.

— Maiestatea Ta nu se poate căsători cu alt bărbat câtă vreme Ay trăiește. Una dintre surorile tale să-l ia de soț pe Nakhtmin, e singurul pe care-l cred capabil să-i reziste lui Horemheb și să apere dinastia. Asta și era întrebarea ta, maiestate, nu-i așa?

Ea încuviință din cap și oftă. Vasăzică toate aceste omoruri fuseseră săvârșite pentru binele dinastiei. Până și ideea i se părea greu de îndurat.

— Dar Nakhtmin nu e însurat?

Thutu înălță din umeri.

— Asta nu contează când se pune problema Coroanei.

— N-aș putea să te văd mai des? îl întrebă ea.

— Dacă ai nevoie de mine, trimite-ți doica să-i dea de știre zarzavagiului Sennedj. Mă țin departe de oraș așa cum muritorii au tot interesul să se țină la distanță de zei. Și, pe de altă parte, găsesc că viața departe de aur și de sceptru e mult mai plăcută.

Spusele lui o surprinseră.

— Ce vrei să zici?

El îi zâmbi blând.

— Închipuiește-ți, maiestate, că un muritor îi era credincios lui Seth sau Osiris înainte de cearta lor. I-ar fi luat partea unuia sau altuia și, după uciderea lui Osiris, s-ar fi războit pentru sau împotriva credincioșilor acestuia. Acum știm că Seth și Osiris s-au împăcat și împart lumea. Susținătorii lor, odinioară înverșunați, s-au pomenit renegați prin această faptă. Ți-am spus doar, zadarnic îi slujești. Iar regii sunt zei vii, nu-i așa? Când își schimbă alianțele, oamenii se trezesc reduși la natura lor de robi.

Apărură Imamon și Sati.

— Și eu? întrebă Ankhensepamon pe un ton înduioșător. Ce sunt eu în toate astea?

— Tu, maiestate, tu ești zeița Isis, hărăzită veșnic durerii. Pasar e mort. Tutankhamon e mort. Tu ești o văduvă, maiestate. Toate femeile sunt văduve încă din ziua căsătoriei.

Regina îl apucă de braț. Lacrimile stăteau să-i curgă. El își ridică ochii spre ea, zâmbind întruna dus pe gânduri și trist.

De s-ar fi căsătorit cu Thutu! Brusc, mintea îi zbură la fuga lui Meritaton și Nefer Heru și-și zise că sora sa avusese dreptate să părăsească o lume în care puterile se aflau într-o neîncetată luptă. Acum își creștea fiul în pace și dragoste, poate chiar mai zămislise unul.

— Maiestate, șopti Sati, e timpul să mergem.

Doica puse în coșul reginei un săculeț cu bob, unul cu migdale și trei lăptuci.

Ankhensepamon îi aruncă o ultimă privire lui Thutu și-și coborî vălul peste față. Apoi porni în urma doicii, ce căra un coș cu legume. Cele două femei se amestecară în mulțime.

Vorbele lui Thutu continuau să răsune în mintea reginei:

Tu ești zeița Isis, hărăzită veșnic durerii.

♀ Capitolul 7

FOCUL

Țipetele izbucniră în toiul nopții. Oamenii alergaseră într-un suflet în curtea palatului. Imediat se împărțiseră ordine răstite. Câteva clipe mai târziu, lovituri violente răsunară în ușa lui Itchan. În noaptea aceasta, mai-marele peste cai dormea în odăile sale din aripa de vest a palatului.

Itchan merse să deschidă și dădu peste unul din grăjdari, ce de-abia răsufla.

— Stăpâne, grajdurile sunt în flăcări!

Itchan își strânse pânza în jurul șoldurilor, își trase sandalele și, fără să mai piardă vremea, se năpusti pe scări în urma grăjdarului.

— Slujbașii însărcinați cu stingerea focului au fost chemați deja?

— Da!

Cei doi bărbați o rupseră la fugă spre grajduri, aflate lângă palat, la sud. Văpaia colora cerul într-un roșu întunecat, iar fumul gros se ridica în vălătuci. Judecând după aceste două semne, Itchan ghici că ardeau paiele.

— Caii?

— Nu știu!

În grajduri existau vreo treizeci de animale de preț, mândria călărimii. Pierderea lor ar fi fost de neînchipuit și în plus, Itchan ținea cu adevărat la ei. Cei care n-ar fi pierit arși de vii riscau să se sufoce din pricina fumului. Ori poate reușiseră să rupă drugii care blocau ușile grajdurilor?

Când ajunse în fața clădirilor, i se strânse inima. Văzu, prin fum, că mai multe uși erau închise. Nechezaturi sfâșietoare răzbăteau prin larma din jur. Itchan se repezi și ridică drugul unei despărțituri. Cât pe ce să fie trântit la pământ de caii care țâșniră afară, înnebuniți de spaimă, cu fire de paie arzând agățate în coamă, în coadă și în acoperămintele de pe spinare.

Alergă la despărțitura următoare. Din mormanele de paie începeau deja să se înalțe flăcări. Caii dinăuntru izbeau furioși cu copitele în uși. Itchan se strădui din răsputeri să ridice drugul și, după ce reuși, se adăposti iute în spatele ușii. Animalele ieșiră în galop, nechezând asurzitor.

Acum trebuiau prinse și adunate. Dar oare cum luaseră foc paiele alea?

Prin fumul tot mai vârtos, Itchan aproape că nu mai deslușea clădirile. Începu să tușească și alergă la cea de-a treia ușă. De ce neisprăviții ăștia de grăjdari nu trăseseră până acum drugii? Opintindu-se și icnind, reuși într-un târziu să-i scoată.

Numaidecât însă doi bărbați cu fețele ascunse sub o pânză se aruncară asupra lui și-l îmbrânciră înăuntru, pe paiele ce începuseră să se aprindă.

Itchan învățase să lupte, atât corp la corp, cât și cu reteveiul. Atacatorii tocmai se pregăteau să ferece ușa, când Itchan se ridică, izbuti să împingă un canat, îl apucă pe unul dintre bărbați de părțile intime și le strânse cu o asemenea forță, încât mai-mai să i le smulgă. Un urlet păru să sfâșie masca. Itchan îl izbi cu pumnul drept în față. Bărbatul se încovoie și căzu. Celălalt, înarmat cu o bâtă, era gata să-l doboare pe Itchan, dar, pentru că nu vedea nimic, șovăi o clipă înainte să țintească. Mai-marele peste cai se aplecă și, după ce lovitura îi trecu pe deasupra capului, îi trase un pumn năprasnic în ficat atacatorului. Acesta își pierdu echilibrul și se prăbuși. Itchan sări pe el, îl țintui la pământ, cu burta în jos, și-i răsuci mâna la spate cu un scop precis: să-i rupă osul. Auzi un trosnet, apoi un alt urlet de durere îl înștiință că reușise. Primul atacator vru să înhațe bâta. Itchan se dovedi mai iute și,

cu toate că de abia mai putea să respire și aproape că nu-și mai putea ține ochii deschiși, îl izbi peste piept. Bărbatul căzu și el. Itchan îl târî departe de flăcări și de fum și-i cără la pumni peste față până când omul rămase nemișcat. Apoi se întoarse spre celălalt, care încerca să fugă, în ciuda brațului rupt, și-i puse piedică. Bărbatul se întinse pe pământ cât era de lung. Itchan îl apucă de un picior și-l trase și pe el departe de dogoarea focului.

Prin fumul ce se mai împrăștiase puțin, îl zări apropiindu-se pe un locotenent de-al său. Făcea și acesta parte din complot? Continuând să-și țină mâna încleștată pe piciorul atacatorului cu brațul rupt, Itchan scrută chipul nou-venitului de parcă ar fi putut să descifreze loialitatea ori trădarea pe trăsăturile mânjite de funingine.

— Stăpâne? strigă locotenentul. Ce se întâmplă?

Itchan gâfâia.

— Ești de-al lor? rosti cu glas răgușit.

— Cum? întrebă locotenentul buimac, neînțelegând, în mod vădit, nimic din ceea ce vedea.

— Păzește-i pe oamenii ăștia doi cât mă ocup eu de pârjol. Răspunzi de ei cu viața ta și a familiei tale! răcni Itchan.

Tuși, scuipă salivă neagră, trase un șut furios în tâmpla bărbatului cu brațul rupt și porni în fugă spre grajduri.

Slujitorii le inundaseră mai întâi pe cele neatinse de flăcări, iar acum stingeau focul din celelalte.

Aerul devenise aproape irespirabil.

La ora patru dimineața, pârjolul fu înăbușit.

Itchan era gol, întrucât își pierduse pânza din jurul șoldurilor și sandalele în învălmășeală.

Se întoarse la locotenentul său, care găsise o funie și-i legase pe cei doi atacatori de glezne. Cu mare greutate își recunoscu comandantul în omul mânjit de pământ și funingine din cap până-n picioare.

— Dă-mi veșmântul tău, îi porunci Itchan.

Celălalt se supuse fără să crâcnească, desfăcându-și pânza ce-i încingea mijlocul. Itchan o luă și și-o prinse pe șale. Apoi se aplecă spre primul atacator ce-și venise în simțiri și se holba înspăimântat. Bun, vasăzică nu era mort, o să vorbească.

Pe esplanada din dreptul grajdurilor, Itchan observă apropiindu-se un grup de bărbați. În fruntea lor pășea Ay. În spatele acestuia veneau vizirul

Usermon și comandantul gărzilor din regat, Mahu. Itchan se îndreptă spre ei. Ay, cu chipul crispat, îl recunoscu și-l apucă de braț.

— Itchan! Ce s-a…

— Maiestate, focul a fost pus intenționat. Am prins doi bărbați ce-au luat parte la acest complot. Au încercat să mă arunce în flăcări!

Scuipă un jet lung de salivă neagră. Ay răcni.

— Și unde sunt?

Se duse să-i cerceteze pe cei doi prizonieri. După ce arătă cu degetul spre ei, se răsuci către Mahu:

— Comandante, vreau să fie supuși la cazne până mărturisesc tot. La cazne! urlă. Vreau numele complicilor și al căpeteniei lor! Își trase sufletul, apoi îl luă iar de braț pe Itchan: Mai-mare al grajdurilor, Amon te-a apărat. Acum o să aibă grijă Sekhmet de ei!

Itchan nu-l mai văzuse niciodată atât de furios.

Pe terenurile din preajma grajdurilor se strânsese puzderie de lume. Grăjdarii prinseseră câțiva dintre caii fugiți. Alți doi muriseră sufocați.

♀

La început pe Mahu îl miră înverșunarea lui Ay. O zi de chibzuială îl ajută totuși să găsească explicația: ținta atacului nu fuseseră grajdurile, ci ibovnicul reginei. Adică speranța unui urmaș la tron. Pricepând importanța mizei, se alătură regelui fără să dovedească pic de milă și cu aceeași ferocitate cu care Ay în persoană conducea cercetările.

Cei doi prizonieri fuseseră duși într-o carceră din cazarma gărzilor regale, învecinată cu palatul. Un călău milostiv sau poate doar sătul de văicăreli îi pusese o atelă grosolană celui cu brațul rupt.

Ay și Mahu merseră să-i vadă. Îi însoțeau doi scribi și două gărzi înarmate cu securi.

Prizonierii sloboziră strigăte surde la vederea securilor. Ay începu să le vorbească:

— V-ați atins de bunurile Coroanei. Ați încercat să-l ucideți pe mai-marele grajdurilor regale. Pedeapsa pentru fiecare dintre aceste fărădelegi e moartea. Și n-o să scăpați de ea. Nu vă pot executa de două ori la rând, însă o să înlocuiesc cea de-a doua moarte cu suferința caznelor. Pe deasupra, veți fi lipsiți de mormânt. Să nu credeți totuși că o să scăpați așa ușor. Am pus să vă fie arestate familiile, tații, mamele, soțiile, frații, surorile, copiii. Voi porunci să fie torturați sub ochii voștri până veți mărturisi cine a pus la cale complotul și care v-au fost complicii. Voi da ordin să li se reteze rudelor

voastre nasul, urechile, apoi să li se scoată ochii, unul câte unul. Voi pune ca bărbații să fie castrați, iar femeilor să li se taie sânii. Apoi să li se reteze mâinile și după aceea picioarele.

Prizonierii gemură.

Cei doi scribi prezenți ca să aștearnă pe papirus doar mărturiile prizonierilor păreau la fel de îngroziți.

Mahu ordonă să intre familiile vinovaților, care sloboziră țipete cumplite. Toți ai lor erau acolo, legați, înspăimântați, așteptându-și moartea.

Ay ținea în mână un bici. Îi plesni cu el pe prizonierii aproape goi.

— Liniște! le porunci. Nu vreau să vă aud glasul decât atunci când răspundeți întrebărilor mele. Cine era căpetenia voastră?

Răspunsul întârzia. Una dintre gărzile înarmate cu securi înhăță un bătrân. Era tatăl unui prizonier care-i strigă fiului să cruțe viețile alor săi.

Acuzatul își pierdu cunoștința, dar apa rece azvârlită peste el și două palme îl readuseră în simțiri. Până la urmă vorbi.

Mărturisirile se dovediră scurte: învinuiții erau slugi la grajduri. Avuseseră și un al treilea complice, care fugise, însă gărzile îl căutau deja. Un militar pe care nu-l cunoșteau și care răspundea la numele de Khnumose le oferise fiecăruia dintre ei câte cinci inele de aur ca să pună foc la grajduri și, în dezordinea iscată, să-l arunce pe mai-marele peste cai în flăcări.

Ay încuviință din cap.

— Vor fi trași în țeapă, ordonă Mahu.

Regele îi șopti ceva la ureche, iar comandantul gărzilor făcu semn că a înțeles.

Țepile, înalte de șase coți, fură ridicate pe șantierul grajdurilor, unde începuseră deja reparațiile.

Spre mirarea lui Itchan, erau patru țepe. Or, el știa că există doar doi condamnați. Însă Ankhensepamon, care cunoștea îndeaproape mersul cercetărilor, îi dezvălui dedesubturile complotului.

Din noaptea pârjolului, regina nu mai reușise să adoarmă. Atunci vacarmul din palat le trezise pe ea și pe Mutnejmet. Și stătuseră cu sufletul la gură până când întâiul șambelan Uadj-Menekh, tremurând din toate încheieturile, venise să le asigure că mai-marele peste cai era viu și nevătămat.

— Dușmanul a pornit la drum, zisese pe un ton sumbru Mutnejmet.

Ankhensepamon îi arătă ibovnicului ei mai multă tandrețe ca oricând. Prin el voiau s-o lovească pe ea. Acum își dădea prea bine seama. Amantul

reginei era persoana cea mai ușor de atins din cercurile regale. Se gândi iarăși la fuga lui Meritaton cu Nefer Heru.

Thebanii, care aflaseră, firește, despre pârjol, veniră să cerceteze curioși uneltele de tortură.

♀ Capitolul 8

UN FOARTE SCURT DISCURS FUNEBRU PENTRU UN OFIȚER DEVOTAT, DAR PREA TEMERAR

În curtea cazărmii din Memphis, Horemheb bătea pasul pe loc, nerăbdător. Îl aștepta de aproape o jumătate de oră pe fostul comandant al iscoadelor militare din oraș, Khnumose, acum mutat, cel puțin oficial, la intendența clădirilor garnizoanei. Într-adevăr, ultima furtună scosese la iveală destule crăpături în acoperișuri, iar apa ce pătrunsese pe acolo amenința soliditatea construcției. Cei doi bărbați hotărâseră să discute problema în dimineața aceasta la ora opt.

În mod obișnuit, Horemheb nu se ocupa de treburile care țineau de intendență, însă găsise că e un bun prilej de a cerceta împreună cu locotenentul posibilitatea de a-și mai construi câteva odăi.

— L-a văzut cineva pe Khnumose în dimineața asta? îl întrebă Horemheb pe aghiotantul său.

— Nu, generale. De obicei la ora șapte e aici, dar azi nu l-am zărit.

Horemheb se încruntă. Dacă era bolnav, Khnumose l-ar fi înștiințat cu siguranță.

— Să meargă cineva să-l caute acasă, ordonă el după care intră în odaia sa de lucru.

O oră mai târziu, mesagerul se întoarse, cu un aer abătut.

— Generale, în zori, patru militari veniți de la Theba l-au legat de mâini pe locotenentul Khnumose și l-au luat cu ei.

— Ce? strigă Horemheb, cu ochii gata să-i iasă din orbite.

— Așa mi-a spus soția lui care, în culmea deznădejdii, se pregătea să vină la tine. Crede că tu ai poruncit să fie arestat.

Chipul lui Horemheb căpătă o culoare alarmantă, undeva între o smochină coaptă și o floare de rezedă.

O femeie se auzi intrând în camera alăturată.

— Mi se pare că-i recunosc vocea, zise mesagerul. Până la urmă, a venit.

— Spune-i să intre.

Soția lui Khnumose păși înăuntru cu lacrimile lucindu-i încă pe obraji. Cum îl zări pe Horemheb i se aruncă la picioare.

— Generale, te implor, orice greșeală ar fi săvârșit, te conjur, omul ăsta îți este credincios ca un câine! Rogu-te, iartă-l.

Năucit, Horemheb îi ceru să se ridice.

— Femeie, gândește-te puțin! Dacă ar fi fost arestat din ordinul meu e de la sine înțeles că n-am mai fi trimis după el acasă!

O expresie de teamă luă locul durerii pe chipul ei.

— Păi, și-atunci…? bălmăji.

— I-ai spus mesagerului meu că patru bărbați au venit de la Theba și l-au arestat. De unde știi că erau din Theba?

— Așa ziceau, că-l duc acolo… Iar el a strigat că nu vrea să meargă la Theba…

Horemheb dădu un pumn strașnic în masa din fața lui. Un sul de papirus sări și se rostogoli pe jos. Cei doi locotenenți care se aflau în odaie încremeniră.

— La Theba? tună Horemheb. Cum de-ți închipui că eu l-aș fi trimis pe soțul tău la Theba!

— Păi… nu l-ai trimis și săptămâna trecută? protestă ea.

Uimirea lui Horemheb nu înceta să crească.

— Eu? L-am trimis la Theba?

— Mi-a spus că se duce acolo cu o misiune din partea ta. A luat cu el cincisprezece inele de aur…

— Cincisprezece inele de aur?

Suma era măricică, însă, evident, nu putea fi menită unei plăți oficiale, căci de socotelile și plățile armatei se îngrijeau doar scribii.

— De unde le-a luat? întrebă Horemheb.

Nimeni nu știa.

O tăcere stânjenitoare domni câteva clipe în cameră. Se auzeau strigătele sergentului care conducea antrenamentul recruților în curtea din spate. Erau aleși pe sprânceană: mașauași, la fel de prețuiți ca libienii.

— Ce înseamnă povestea asta? mârâi Horemheb. Voi știați că Khnumose s-a dus la Theba săptămâna trecută? îi întrebă pe ofițeri.

— Mie mi-a spus, recunosc, că pleacă să îndeplinească o misiune pentru tine, generale, în zilele de odihnă ce se cuvin, răspunse unul dintre ei.

Femeia părea mulțumită că vorbele i se adevereau. Horemheb scutură din cap.

— Nu l-am însărcinat cu nicio misiune la Theba. V-a zis ce urma să facă în Capitală?

— Nu, generale.

— Dar ție?

— Nu-mi dezvăluie niciodată nimic legat de slujba sa. O explicație evidentă începea să se impună: Khnumose se dusese cu de la sine putere în Capitală. Pesemne pusese la cale vreo faptă necurată ce luase, după câte se părea, o întorsătură urâtă care să îndreptățească arestarea lui de către patru militari veniți anume de la Theba.

Femeia începu iarăși să se jeluiască.

— A fost arestat din ordinul regelui! strigă. E în mare primejdie! Te implor…

— Încetează cu rugămințile! i-o reteză Horemheb. Habar n-am ce-i cu povestea asta și, prin urmare, nu pot face nimic pentru el.

— Dar ce i s-o fi întâmplat?

— Nu știu.

Generalul începu să bată darabana în masă.

— Unul din voi trebuie să pornească spre Theba să afle pricinile pentru care Khnumose a fost arestat și soarta care îl așteaptă. Meri-Kay, se adresă Horemheb unui ofițer, o să-ți dau o scrisoare pentru generalul Nakhtmin.

După urcarea lui Ay pe tron, Nakhtmin ajunsese comandantul armatelor regatului. Văr cu Ay și membru al clanului acestuia, îi era dușman pe față lui Horemheb. Prin urmare, celui din urmă îi displăcea acest demers, însă nu se putea preface că nu-l interesează ce se întâmplă, de teamă să nu treacă drept complice la misterioasa greșeală pe care se părea că o săvârșise Khnumose.

Chemă un scrib și-i dictă următorul mesaj:

> Vrednice generale Nakhtmin, comandant al armatelor regatului.
>
> Azi-dimineață, patru bărbați, care s-au prezentat ca fiind militari trimiși de autoritățile din Theba, au venit să-l aresteze în propria casă pe locotenentul Khnumose, mai-marele intendenței de la garnizoana din Memphis. Ți-aș fi îndatorat dacă i-ai dezvălui

mesagerului meu, locotenentul Meri-Kay, motivele arestării despre care eu nu am fost înștiințat.

Primește, preavrednice generale, respectul – *adăugase și* supunerea, *dar apoi șterse* – și urările de bunăstare și glorie ale generalului Horemheb, comandant al garnizoanei din Memphis și al armatelor Pământului de Jos.

Cea de-a șaptea zi a lunii Chemu din anul I al domniei iubitului rege Ay.

Iubitul rege Ay! Cuvintele îi arseseră ochii! Își puse sigiliul și, când se uscă cerneala, papirusul fu rulat și încredințat locotenentului Meri-Kay.

Femeia plecă și ea, după nesfârșite stăruințe ca Horemheb să-i vină în ajutor soțului ei. Generalul rămase singur, pradă unor negre presimțiri.

♀

Trei zile mai târziu locotenentul Meri-Kay se întoarse din călătorie.

Cum intră în odaia de lucru a lui Horemheb, scoase din tașcă un sul de papirus și i-l întinse mai-marelui său. Acesta își privi întrebător emisarul și, judecând după expresia lui, înțelese că veștile erau proaste. Desfășură papirusul:

Preavrednicului Horemheb, general comandant al garnizoanei din Memphis și al trupelor din Pământul de Jos.

L-am primit pe emisarul tău, locotenentul Meri-Kay, și i-am arătat prin viu grai pricinile pentru care locotenentul Khnumose a fost arestat din ordinul meu de către patru gărzi militare ale regatului.

Pus față-n față cu cei trei complici ai săi, cărora le făgăduise cincisprezece inele de aur, locotenentul Khnumose a mărturisit că a săvârșit un atac dintre cele mai josnice împotriva bunurilor Coroanei și a vieții unui ofițer al casei regale, mai-marele peste caii regelui. A fost judecat de către un tribunal anume reunit și condus de rege, condamnat la moarte și tras în țeapă chiar în dimineața aceasta în prezența locotenentului Meri-Kay.

I-am spus emisarului cât sunt de indignat că unul dintre locotenenții tăi a putut să se gândească la o asemenea trădare și mă întreb care i-au fost adevăratele motive. Îți ordon să faci în așa

fel încât în rândul trupelor tale să domnească spiritul de loialitate față de Coroană.

Îți trimit prin emisarul tău douăsprezece din cele cincisprezece inele de aur luate din vistieria intendenței garnizoanei și descoperite asupra criminalilor. Oamenii mei n-au găsit celelalte trei inele. Te rog să faci să domnească mai multă ordine în administrația armatei.

A unsprezecea zi a lunii Chemu din anul I al domniei iubitului nostru rege Ay.

Niciun cuvânt de salut, nicio formulă de politețe. Horemheb își ridică privirea spre Meri-Kay.

— Vasăzică a tras în țeapă un ofițer de-al meu! strigă.

— Am fost nevoit să asist. Cumplită pedeapsă! Am încercat să-i conving să-l decapiteze, așa cum se cuvine ofițerilor, spuse locotenentul Meri-Kay scoțând din tașcă cele douăsprezece inele de aur și așezându-le pe masă, sub ochii comandantului său. Însă Nakhtmin s-a dovedit de neclintit. Fără îndoială, primise ordine clare de la Ay.

— Ce-a făcut Khnumose?

Meri-Kay își plecă fruntea.

— Multe, generale. A pus să se dea foc grajdurilor regale în toiul nopții. Pagubele au fost însemnate. Doi servitori fuseseră însărcinați să-l arunce în flăcări pe mai-marele peste cai, însă tânărul fiind puternic, i-a biruit. Gărzile au descoperit și un al treilea complice. I-au pus pe tustrei față în față cu Khnumose. Iar ieri-dimineață au fost cu toții trași în țeapă pe esplanada de lângă grajduri.

Horemheb își aminti discuția pe care-o avusese cu Khnumose cu vreo două săptămâni în urmă. Ghici cum se petrecuseră lucrurile. Locotenentul încercase să scape de ibovnicul reginei pentru că acesta putea să ofere tronului urmașii pe care Ay era incapabil să-i asigure. Și Khnumose trecuse la fapte fără să-și înștiințeze comandantul. Asta pentru a-l feri să fie învinuit în cazul în care complotul ar fi eșuat? Ori, mai degrabă, pentru a pretinde o glorie spectaculoasă dacă reușea? Oricum, planul dăduse greș. Horemheb trase concluzia că era riscant de-acum să caute să slăbească tronul lovind în părinți.

— Khnumose și-a mărturisit motivele? întrebă generalul, brusc îngrijorat.

Meri-Kay îi era devotat, însă nu se număra printre oamenii săi de încredere și nu-i cunoștea deloc planurile tainice.

— Da.

Horemheb se cutremură.

— Un ofițer apropiat de-al lui Nakhtmin mi-a raportat că Khnumose a recunoscut că-i ura pe falșii militari de la Theba, care n-au adus regatului decât înfrângeri și rușine. Prin urmare a vrut să distrugă grajdurile cu care ei se făleau și pe care nu le meritau.

Horemheb răsuflă ușurat: Khnumose își ținuse gura, chiar și în fața morții. Mai rămânea de aflat dacă Ay, Mahu, Nakhtmin și ceilalți înghițiseră această minciună. Știau că Khnumose fusese comandantul gărzilor militare din Pământul de Jos și nu putea să confunde caii regelui cu cei ai armatei. Pesemne că nu aveau deloc îndoieli în privința originilor complotului. Cuvintele lui Nakhtmin o arătau limpede: „Mă întreb care i-au fost motivele.”

— Nakhtmin era din cale afară de furios, adăugă Meri-Kay uitându-se spre comandantul său. Oare ce l-o fi apucat pe Khnumose?

Ghicise Meri-Kay adevăratele intenții ale răposatului său coleg? Nu era cu neputință. La Memphis destui ofițeri bănuiau că generalul și regele se aflau pe poziții potrivnice. Iar Khnumose se dovedise lipsit de prevedere când spusese că pleacă la Theba cu o misiune de la comandantul său. Horemheb clătină din cap.

— Nu știu ce l-a apucat, însă am pierdut un ofițer fără pereche.

A fost singurul discurs funebru pentru locotenentul Khnumose. Petrecuseră adesea împreună, goliseră multe urcioare și se culcaseră cu multe fete, iar acum Khnumose era mort. Așa cum observase Thutu, să-i aperi pe cei puternici e o slujbă fără rost și primejdioasă.

♀ Capitolul 9

REGINA CARE CĂUTA UN REGE

Când agitația iscată de incendiu se stinse, pricina lui adevărată apăru încă și mai clar, precum acele pete de mucegai care se ivesc pe ziduri ca niște spectre strivite și care nu pot fi șterse decât refăcând tencuiala: descendența regală.

Spre propria-i surprindere, Ankhensepamon se pomeni stăpânită de grija dinastiei. Făcu tot ce-i stătea în puteri ca să rămână însărcinată. Acum pricepuse însă că nici măcar un copil de parte bărbătească nu ar fi putut s-o protejeze de atacurile neîncetate cu care Horemheb va ținti tronul la moartea lui Ay. Trebuia să-și mărite surorile.

Și era nevoie de bărbați puternici.

Pentru prima oară în viața ei, imaginea acestui personaj ideal îi copleși mintea, alungând orice alte preocupări legate de toaletă, stările sufletești, discuțiile despre farduri și despre leacurile împotriva constipației, părerile despre rochii și bârfele doamnelor de onoare.

Era nevoie de un bărbat care, doar prin meritele sale și nu prin autoritatea regalității, să le poată ține piept generalilor și prefecților și a cărui simplă privire să-i îndemne la supunere pe înalții demnitari și pe marii preoți.

Îi ceru lui Ay o întrevedere, care se desfășură în odaia de lucru regală. Ankhensepamon intra aici pentru întâia dată de la moartea lui Tutankhamon. Căută să-și înăbușe melancolia. Ay nu schimbase nimic prin încăpere, înlocuind doar statuia răposatului rege cu a sa. Ai fi crezut că, dintr-o clipă în alta, Tutankhamon avea să apară, grav și fragil, și să se așeze într-unul din jilțurile bogat ornamentate care rămăseseră încă acolo.

Shabaka, prezent și el, făcu o plecăciune adâncă înaintea reginei, îi aduse un scaun și, la un semn abia schițat al stăpânului său, se retrase.

Ankhensepamon luă loc și-și potrivi cutele rochiei.

— Nici măcar un copil de parte bărbătească ieșit din pântecele meu n-ar putea să protejeze tronul dacă tu dispari, zise fără ocolișuri.

Ay înălță din sprâncene, apoi zâmbi.

— Îl crezi în stare pe vreunul dintre fiii tăi să-ți urmeze la tron? întrebă regina.

— Drept să spun, habar n-am.

Sinceritatea lui o surprinse pe Ankhensepamon.

— Am doi fii, Sebamon și Sahor, de douăzeci și șase și douăzeci de ani, continuă Ay. Sunt băieți învățați și înțelepți. Dar nu i-am pus la încercare. În ultimii ani am fost prea absorbit de treburile regatului ca să am vreme pentru așa ceva. Și oricum, nu poți transforma mielul în șacal.

Neobișnuită comparație, își spuse regina. Vasăzică trebuia ca toți bărbații să fie șacali? Ay tăcu brusc de parcă o idee pusese stăpânire dintr-odată pe mintea sa. Ankhensepamon și-i aminti pe cei doi tineri, Sebamon și Sahor, unchii ei la urma urmelor, care participaseră la funeraliile lui Akhenaton și

Nefertiti. Două făpturi de-o frumusețe egală cu cea a faimoasei lor surori, dar ciudat de ineficace. Erau remarcabili ca niște obiecte, ca și când întreaga lor existență și rațiune de a fi se reduceau la seducție. Ea se gândi că excesul de frumusețe reprezenta un dezavantaj la un bărbat. Îl transforma din pasăre de pradă în obiect al dorinței, adică în pradă. În ochii ei, Pasar nu avusese acest soi de frumusețe, ci pe cea a candorii și voinței.

— Uneori mă întreb, începu iar Ay să vorbească, dacă virtuțile bărbătești ale spiței mele n-au trecut cumva asupra femeilor. Ty, sora mea. Nefertiti, mama ta. Mutnejmet.

Oftă și-și mângâie bărbia. E adevărat că mama lor fusese o femeie deosebită.

Își privi nepoata.

— Și tu, adăugă zâmbind.

Ankhensepamon era sigură că bunicul ei avusese și alți copii. Aflase de la mama sa și din bârfele doicilor la Akhetaton că Ay avea la Akhmim un harem de concubine, alese pe sprânceană. O bună parte din ele îl urmaseră, de altfel, la Theba, unde ocupau un etaj al palatului. Așa că trebuia să aibă cel puțin douăzeci de fii și fiice și atunci de ce nu pomenea decât de acești patru copii?

— Să revenim la ale noastre, zise Ay. Vorbeam de Sebamon și Sahor. Sunt căsătoriți, firește, dar asta nu-i o piedică de netrecut. Te gândești la tine ori la surorile tale?

Ea păru să chibzuiască o clipă.

— Primul dintre bărbații puternici ai acestui regat e Nakhtmin, rosti. Îți este credincios și aparține clanului tău.

Ay zâmbi din nou.

— L-am rugat pe Thoth să-ți sporească înțelepciunea, răspunse. Mi-a împlinit dorința.

— Și Mutnejmet s-a dovedit o bună sfătuitoare, recunoscu Ankhensepamon. Mi se pare nimerit ca Nakhtmin s-o ia de soție pe Neferneferure.

— Așa mă gândisem și eu, zise Ay. Nakhtmin e căsătorit și are patru copii, însă nici asta nu-i o problemă. Poate să-și repudieze soția ajungând la o înțelegere cu ea, și apoi s-o ia drept concubină. Găsesc însă că firea surorii tale pune probleme.

— O s-o cuminţesc eu, zise imediat Ankhensepamon foarte hotărâtă.

— Bine. Ne mai rămâne să discutăm cu Nakhtmin.

— E o treabă care nu suferă amânare.

— Îmi dau seama mai bine ca oricine.

— Mai trebuie să-i găsim un soț lui Neferneru-Aton.

— Nu mi se pare mai dornică de măritiș decât sora ei.

— Ți-am spus doar, iau asupra mea sarcina asta, chiar de-ar trebui să le duc legate de mâini și de picioare în patul de nuntă.

Ay își înăbuși un chicotit.

— Sper că nu vom fi nevoiți să ajungem la astfel de măsuri severe!

Trase între ei o măsuță de abanos incrustat cu aur, pe care trona un vas plin de curmale însiropate, umplute cu migdale. Își îndemnă cu un gest nepoata să guste, apoi se servi și el. Ankhensepamon simți un soi de amețeală gândindu-se la schimbarea de situație survenită în mai puțin de două luni.

— Sahor, grăi Ay, ar fi un succesor mai bun decât fratele lui mai mare. Îl cred mai dârz și mai prevăzător.

— Dar Mahu?

Ay zâmbi încă o dată. Regina chibzuise, într-adevăr, la toate partidele posibile.

— Ar fi fost un succesor grozav, însă are aproape vârsta mea și mă tem că sănătatea lui nu mai e cea de odinioară. E nevoie de un bărbat tânăr care să apere tronul până când Horemheb se va duce să-și întâlnească strămoșii. De fapt, niciunul dintre bărbații cu experiență și autoritate la care te-ai gândit nu se mai află la prima tinerețe. Pe deasupra, puterea pe care au slujit-o atâția ani i-a vlăguit, ca pe dragul de Thutu, care cultivă acum praz și lăptuci!

— Și Maya?

La auzul acestui nume, trăsăturile lui Ay își pierdură blândețea șăgalnică pe care-o arătaseră până atunci.

— Nu mi se pare deloc a avea firea potrivită, răspunse cu un dram de ironie. Își mușcă buza de jos, iar Ankhensepamon se uită la el mirată. Nu sunt sigur de loialitatea lui, mărturisi Ay.

Ea așteptă lămuririle care se impuneau.

— Maya ține legătura în taină cu Horemheb.

— Ce-și spun?

— Nu știu. Schimbă mesaje prin viu grai, uneori prin mijlocirea unor oameni de încredere, uneori în timpul vizitelor lui Maya la Memphis. Însă un lucru e limpede: nu suntem singurii care fac raționamentul ce te-a adus

aici. Eu îmbătrânesc. Destui oameni, printre care și Maya, se întreabă ce-o să se întâmple după moartea mea. Unii țes planuri și au ales deja pe cine să susțină. Pe Horemheb, întrucât noi nu avem urmași. Maya a săvârșit o greșeală gravă: i-a destăinuit preferințele sale lui Huy, viceregele din Kush, care mi-a raportat apoi totul mie. Nu-l pot alunga pe Maya, pentru că ar trece în mod fățiș în tabăra lui Horemheb. Prefer să-l am sub ochi. În orice caz, nu-i o partidă pentru niciuna dintre surorile tale.

Iarăși uneltitori și uneltiri, gândi Ankhensepamon. La urma urmelor, devenea ceva obișnuit. Mușcă dintr-o altă curmală și-și aminti de întâlnirea cu Thutu, un om vlăguit, într-adevăr. Situația era lipsită de noimă: nu se găsea un soț pentru o prințesă din Misr, frumoasă ca un lotus la amiază ori un trandafir noaptea! Și proastă ca un păianjen, adăugă Ankhensepamon în sinea ei. De fapt nu se căuta un soț, ci un viitor rege.

— La drept vorbind, Ankhen, dacă e să-ți mărturisesc convingerea mea adâncă, Shabaka mi-ar fi cel mai potrivit succesor.

Fu rândul lui Ankhensepamon să rămână surprinsă. Îl privea pe nubian ca pe un soi de animal domestic cu înfățișare omenească.

— Shabaka?

— Cunoaște treburile regatului și dedesubturile lor la fel de bine ca mine. Are forța unei fiare și viclenia unui șarpe. El e adevăratul meu fiu spiritual.

— Ai vedea un nubian pe tron?

Ankhensepamon îi socotea pe toți negrii sclavi.

Ay izbucni în râs.

— Nu-i cu mult mai negru decât răposata ta bunică Ty, sora mea.

Regina se uită la el nedumerită.

— Trebuie să chibzuiesc la asta. Haide să începem însă prin a avea o întrevedere cu Nakhtmin.

El încuviință cu un aer amuzat.

— Voi aranja totul.

Ea se ridică, gândindu-se că Nakhtmin cu siguranță nu va șovăi prea mult, înainte de a accepta Coroana Regatului Celor Două Pământuri, dar că partida cea mai anevoioasă avea să se joace cu Neferneferure.

Îl găsi pe Shabaka în odaia de alături, flecărind cu un ofițer și așteptând, fără îndoială, terminarea discuției regale. Nubianul se ploconi iarăși, cu un respect neprefăcut, și păru uimit că privirea reginei întârzie asupra lui. Nuanțele acestea țin doar o clipă, însă importanța lor n-avea legătură cu durata. Se știe că destinul lumii atârnă uneori de-un fir de praf. Regina se

îndreptă spre ieșire, precedată de Uadj-Menekh și urmată de purtătorii de evantaie.

♀

Surpriza zugrăvită pe chipul lui Nakhtmin când o văzu pe Ankhensepamon intrând în sala cea mare ar fi stârnit râsete dacă așa ceva ar fi fost îngăduit.

Ankhensepamon îi observă uimirea de la douăzeci de pași depărtare. Era splendid gătită. Purta peste perucă o diademă de electrum ornată cu peruzele, la gât un pectoral de perle și peruzele, brățări la încheieturile mâinilor și sandale de aur în picioare. Rochia din pânză fină de in plisată și cu franjuri de aur era prinsă cu o cingătoare lată, brodată cu perle mărunte și atât de strânsă, încât ai fi crezut că torsul îi e unit doar simbolic cu șoldurile. Tânăra regină aducea mai degrabă a imagine divină decât a făptură pământeană.

Nakhtmin rămase cu gura căscată. O mai văzuse pe regină la nenumărate ceremonii, însă niciodată așa de frumoasă. O întrecea în eleganță și seducție chiar și pe neasemuita Nefertiti, mama ei.

Pe măsură ce Ankhensepamon se apropia, generalul îi deslușI mai clar chipul, ovalul fără cusur, bărbia delicată, gura mică, de culoarea carminului, ochii imenși al căror contur de antimoniu se întindea până la tâmple.

Și Ay gustă spectacolul. Regina își dăduse toată osteneala ca să-l cucerească pe general. Îi veni să zâmbească, dar se abținu.

Până și șambelanul Uadj-Menekh și ceilalți servitori încremeniseră.

Ajunsă în fața regelui, Ankhensepamon îi zâmbi și spuse:

— Seara să reverse asupra ta numai parfumuri și bucurii, regele meu.

— Regina mea, frumusețea ta e demnă de Isis și-mi umple inima precum muzica născută din lăuta lui Mut pentru a-l desfăta pe Ra.

Nakhtmin nici nu apucase să-și revină după spectacolul ce-i copleșise privirea că-l izbi încă un lucru. Pentru că nu trăia în preajma cuplului regal, își păstrase convingerea că Ankhensepamon îi purta lui Ay o ură cunoscută de toți și izvor de nesfârșite bârfe la Curte. După ce la început nu crezuse ce-i vedeau ochii, acum se îndoia și de ceea ce-i auzeau urechile.

Ankhensepamon se întoarse spre Nakhtmin. Un bărbat tânăr și chipeș, cu capul masiv, fălci puternice, trăsături ascuțite și o expresie dârză.

— Generalul ne luminează seara cu gloria sa, zise regina. Fii bine-venit.

Bărbatul se înclină până la pământ și sărută mâna pe care ea i-o întinsese.

Regina se așează și-l îndemnă cu un gest pe oaspete să facă la fel.

Ay luă loc și el.

În afara intendentului, a mai-marelui bucătăriilor, a paharnicului și a degustătorului, douăzeci de servitori așteptau la zece pași depărtare cel mai mic semn din partea stăpânilor. Ankhensepamon ridică ușor mâna.

— Paharnice!

Acesta dădu fuga.

— Aș vrea o cupă cu suc de rodie și vin în părți egale, porunci regina.

— Voi încerca și eu acest amestec, zise Ay.

Generalul nu putea decât să aleagă aceeași băutură.

Ankhensepamon se întoarse iarăși spre general. Se schimbară alte vorbe de curtoazie despre binecuvântarea zeilor, gloria regatului, sănătatea și bucuria cuplului regal. Lui Nakhtmin îi încolți ideea că strădaniile reginei de a-l fermeca, bunăvoința, omagiile mieroase care i se aduceau și fastul ce înconjura cina ascundeau o realitate simplă: gazdele sale voiau să-i ceară o favoare. Se înșela foarte puțin: nu o favoare, ci un târg.

În sfârșit se așezară să mănânce. Aveau să ia cina stând pe scaune, nu pe podea. Trei jilțuri, dintre care două minunat ornamentate, fuseseră rânduite în jurul unei uriașe tăvi rotunde sprijinite pe niște suporturi anume și acoperită cu o țesătură purpurie brodată cu aur. Poziția îi era necunoscută lui Nakhtmin. Deși acoperit de glorie și văr cu Ay, era obișnuit, chiar și când cina cu înalți demnitari, să se ghemuiască pe jos lângă o tavă, fără atâta pompă. Se simți încurcat și se puse și mai strașnic în gardă.

Servitorii așezară înaintea mesenilor talgere de alabastru, linguri și cupe albastre de Siria, ajurate cu aur. Toată lumea se uită la degustătorul, aflat lângă masă, care se întinse spre tava de ceramică pictată, ținută de doi servitori, luă câte un dumicat din fiecare fel misterios de mâncare ce se găsea pe ea și, după ce înghiți, se arătă mulțumit. Apoi intendentul anunță, la rândul său, că Maiestățile Lor sunt servite. Servitorii potriviră la mijlocul mesei tava încărcată cu porumbei umpluți cu grâu și migdale, înveliți în foi de viță-de-vie și fripți. Nakhtmin îl observă pe rege servindu-se, apoi pe regină și întinse, în sfârșit, și el mâna spre tavă. Paharnicul aduse o carafă uriașă de argint, ce scânteia în lumina lămpilor, și turnă într-o cupă pe care i-o întinse un servitor. Gustă băutura, își ridică ochii spre tavan, plescăi, după care spuse că vinul era demn de niște zei vii. Numaidecât servitorii umplură cupele mesenilor. Apoi se retraseră cu toții la zece pași depărtare.

— Nakhtmin, începu să vorbească Ay în timp ce desfăcea un porumbel din frunzele de viță-de-vie, prezența ta astă-seară printre noi e un semn bun.

Îl rog pe Anubis, stăpânul Viselor și al Viziunilor, să te ajute să întrezărești ziua când vei sta pe scaunul meu, alături de o soție, de asemeni divină, și, ți-o doresc din toată inima, tată al unui fiu ce se va strădui să-ți deprindă înțelepciunea și să-ți ducă mai departe puterea și gloria.

Generalul tocmai savura finețea cărnii de porumbel și a umpluturii, așa că spusele lui Ay îl luară pe nepregătite, tulburându-l. Se uită la rege, la regină și văzu două măști zâmbitoare.

— Ce trebuie să înțeleg din asemenea vorbe minunate? întrebă.

— După ce voi pleca spre lăcașul meu de veci, zise Ay, țara va avea nevoie de un stăpân cu minte luminată și mână fermă. Știi doar, nu? Îți cunosc prea bine agerimea gândirii ca să-mi închipui că ai chibzuit deja la asta. Or, regina și cu mine am căzut de acord că nu există nimeni altcineva care să se potrivească așa de bine ca tine imaginii acestui stăpân.

Cu o bucată de porumbel în mână, Nakhtmin reacționă cât ai clipi.

— Maiestate, sunt copleșit de o asemenea onoare. Dar cum aș reuși vreodată să ajung la acest titlu măreț?

— Prin căsătoria cu o prințesă, răspunse imediat Ankhensepamon.

Nakhtmin pricepu pe dată cum stăteau lucrurile. Se lăsă pe spătarul jilțului. Un servitor se grăbi să-i aducă o pânză ca să-și șteargă degetele. Generalul se felicită că-și amintise la timp de acest obicei rar. Își muta privirea de la rege la regină.

— Maiestățile Voastre, mă supun poruncilor. Cine sunt eu să pun la îndoială această cinste fără pereche?

Ay încuviință din cap și rosti cu un zâmbet:

— Asta nu trebuie să-ți taie pofta de mâncare.

Și luă încă un porumbel. Ankhensepamon făcu la fel, apoi Nakhtmin.

— Așadar sora mea Neferneferure îți va fi soție, zise regina.

— Sunt copleșit…

— Și te voi numi oficial fiul meu, adăugă Ay.

— Credeam că asemenea fericire se întâlnește doar în lumea de dincolo, spuse Nakhtmin. Iată-mă însă nu doar stând la masa zeilor, ci și poftit să mă alătur lor.

Trăise destul în preajma celor puternici ca să știe să încropească un compliment. Ankhensepamon își înclină cu grație capul, întinse degetele să și le clătească sub apa parfumată pe care un servitor o turna într-un castron, apoi bău puțin vin și luă două bucăți de praz cu ulei.

— Cunoști primejdia ce amenință tronul dacă mor, reîncepu Ay.

— Horemheb, zise Nakhtmin.

— De ani întregi jinduiește să pună mâna pe putere și să calce în picioare însemnele regalității divine. Vreau să sper că atunci când vei urca pe tron, Mahu, Pentju, Huy și Usermon vor mai fi încă în viață. Sunt oameni cu experiență și devotați.

La numele lui Pentju, Ankhensepamon se scutură ușor. Băgă de seamă că Ay nu pomenise numele lui Maya.

— Horemheb e un dușman plin de îndrăzneală, continuă Ay. A încercat, după cum știi și tu, să mă împiedice să urc pe corabie pentru a conduce funeraliile răposatului rege. Nu vei obține prea mult sprijin din partea preoților ca să-l ții la respect.

— Dar el îl are pe cel al lui Nefertep, comentă apoi Nakhtmin.

— Cât de curând o să-l fac pe Nefertep să înțeleagă că și-a ales greșit aliatul, pentru că, dacă Horemheb ia puterea, preoții n-o vor duce prea bine.

— De la nelegiuitul ăsta a pornit ideea de a pune foc grajdurilor, adăugă Ankhensepamon. Nu se dă în lături de la nicio ticăloșie.

Nakhtmin părea dus pe gânduri.

— Ar fi trebuit să-l supunem la cazne pe Khnumose ca să-i smulgem adevărul, rosti.

— Se știa osândit oricum la moarte. N-ar fi mărturisit, spuse Ay.

— Atunci ar fi trebuit să-i făgăduim viața.

— Nu, îl contrazise Ay. Armata Pământului de Jos n-ar fi îngăduit ca faimosul ei comandant să fie acuzat din pricina denunțului unui ofițer din subordinea sa. Ne-am fi trezit prinși într-o luptă fără sfârșit. Execuția lui Khnumose a servit drept pildă. L-am prevenit în felul acesta pe Horemheb că nu-i vom ierta nicio necuviință.

— Numai că se bucură de sprijinul armatei Pământului de Jos, observă Nakhtmin.

— Aștept ca tu să-i verifici pe ofițeri și să alegi grâul de neghină. Mahu o să te ajute.

Generalul încuviință din cap.

— Treaba se va desfășura așa cum trebuie.

— Timpul ne presează, zise Ay.

Nakhtmin își goli cupa și paharnicul sări să i-o umple din nou. Servitorii așezară pe masă o tavă încă și mai mare decât prima, pe care trona o pulpă de miel împănată cu usturoi. Un iz mai picant îmbogățea aroma bucatelor și Ankhensepamon recunoscu mirosul cuișoarelor. Mai-marele bucătăriilor

tăie carnea, degustătorul își îndeplini sarcina, iar colegul său îi servi pe rege, pe regină și apoi pe Nakhtmin.

— Părerea mea, maiestate, rosti generalul după ce servitorii se îndepărtară, este că nu vom cunoaște pacea până când Apopis nu va fi străpuns de lancea lui Seth.

Se așternu tăcerea. Ankhensepamon făcu ochii mari. Încă o dată, crima era invocată ca mod de a cârmui.

— Dar cum să facem?

— Apopis al nostru nu și-a repudiat prima soție, fiica ta, ca să-și ia alta?

— O dansatoare, zise Ay.

— O femeie ușoară. N-ar fi o văduvă frumoasă? întrebă Nakhtmin cu nepăsare în glas.

— Ar trebui să ne apropiem de el.

— Poate că vrednica Mutnejmet ne va da informații despre cum am putea reuși.

Ankhensepamon se uită iscoditor la Nakhtmin. Da, era un bărbat de temut. Da, va fi un rege puternic.

— O să discutăm despre asta cu Mahu, spuse Ay. Oricum, trebuie să începem cu începutul. Ești gata să te căsătorești cu Neferneferure?

— Da, răspunse Nakhtmin.

Cina își atinsese scopul. Regina zâmbi și încuviință din cap.

♀ Capitolul 10

„SCLIVISITUL ĂLA!”

— Generalul Nakhtmin vine la cină diseară, zise Ankhensepamon și aștept să fii prezentă și grațioasă.

Așezată în fața ei pe terasă, Neferneferure rămase, cu îndărătnicie, mută.

— N-am chef, rosti într-un târziu.

— Nu-i vorba de chef. Este chiar o obligație. Ți-am spus-o deunăzi.

Cu o privire posomorâtă, Ankhensepamon își observa sora: regăsea la ea aceleași toane nesuferite ca la sora lor mai mare Maketaton: capricii tiranice, încăpățânare, egoism înverșunat, trufie. Se întrebă dacă ea însăși era diferită datorită întâlnirii cu Pasar și faptului că descoperise sexualitatea îndată ce atât a ei, cât și cea a iubitului său, înmugurise. Plăcerile trupului

erau precum o rouă pentru suflet: îl îmbogățeau, îl linișteau și-l înflăcărau totodată, așa cum noaptea invită iasomia să-și răspândească parfumul. Își țintui sora cu ochi ca de erete. Nu, Neferneferure nu avea niciun ibovnic secret. O anume asprime în colțul buzelor și încordarea vădită în gesturi trădau o fecioară răscoaptă.

— Nu mă simt bine, n-am chef să văd lume, se împotrivi Neferneferure.

— Te simți cum nu se poate mai bine îndată ce ai prilejul să discuți tot soiul de fleacuri. În orice caz, pentru mine e același lucru dacă o să fii adusă târâș la cină de către doamnele mele de onoare, de către servitori sau de către gărzi. Să știi că nu glumesc.

— Nu văd de ce vrei neapărat să mă căsătoresc cu acest om pe care nu-l cunosc.

— Pentru că e în interesul dinastiei.

De data aceasta, Neferneferure se abținu să strige că puțin îi păsa de dinastie.

— Să se mărite Neferneru-Aton în locul meu.

— O să vă măritați amândouă. Ai să vezi, e o mare mângâiere în viață să ai un bărbat care să te strângă noaptea în brațe. Nu te-ai simțit niciodată atrasă de un bărbat?

Neferneferure o privi de parcă tocmai rostise o prostie fără pereche.

— Da, știu, zise Ankhensepamon sec. Te distrezi cu sclavele. Deși primi încă o privire scandalizată, continuă: Nu vreau să sfârșești fată bătrână. Ai douăzeci de ani împliniți. Ar trebui să fii măritată de cinci ani. Toată Curtea ar vrea să știe dacă n-ai vreun beteșug.

Lovitura își atinse ținta. Neferneferure tresări și-i aruncă surorii sale o căutătură jignită. Poate că mândria va fi un imbold mai puternic decât sexul.

— Asta ai născocit-o acum.

— Nu născocesc nimic. Soția prefectului din Theba se întreabă dacă nu suferi de vreo meteahnă a trupului.

— Cucuveaua aia bătrână! N-am s-o mai salut!

— Asta nu va înăbuși bârfele. Oamenii din Akhmim l-au chestionat de curând pe Ay de ce n-au fost înștiințați de funeraliile tale și din ce pricină ai murit. Neferneferure țipă ca mușcată de șarpe. Ne aduci necazuri, rosti Ankhensepamon acuzatoare.

— Pentru că nu vreau să-mi desfac picioarele în fața unui bărbat? strigă Neferneferure.

— Câtă grosolănie! Câtă grosolănie! Unde ai fost crescută? Cu porcarii? Crezi că asta înseamnă legătura cu un bărbat? Pesemne că ai inima de piatră și vaginul de papirus uscat! Oamenii au dreptate. Ești anormală. Oricum, n-ai de ales. O să te căsătorești cu Nakhtmin.

Neferneferure îi aruncă o privire plină de ură.

— Du-te să te odihnești, zise Ankhensepamon. Vreau ca diseară să arăți proaspătă. O să ți-o trimit pe mai-marea garderobei mele ca să te îmbrace și să te fardeze.

♀

Să nu fi existat muzica, dansatoarele și larma veselă pe care o sută de meseni o făceau să domnească în marea sală a palatului, ospățul de nuntă ar fi fost sinistru.

Neferneferure, încântătoare și gătită ca statuia lui Osiris la zi de sărbătoare, părea lipsită de simțuri. Nu rostise nici trei cuvinte. Alături de ea, Nakhtmin radia. Cu ochii fardați și peruca lustruită, răspundea voios la complimentele demnitarilor, ale locotenenților săi apropiați, ale înalților slujbași și ale soțiilor acestora și, cu toate că remarcase îmbufnarea soției sale, se apleca din când în când spre ea și-i șoptea vorbe dulci.

Așezați în fața lor, Ay și Ankhensepamon pândeau fiecare gest al miresei cu ochi de erete.

— Uită-te la ea, nătânga! zise Ay cu glas scăzut către regină, pierzându-și răbdarea. Ai zice că e trimisă la cazne!

— Nu contează. Lucrul cel mai important se va petrece în pat, răspunse cu răceală Ankhensepamon, iar regele chicoti.

Sărbătorile prilejuite de căsătoria prințesei regale ținură o săptămână.

Veni și noaptea nunții, care trebuia să se consume în micul palat din nordul Thebei.

În ajun, la ultima cină la care se adunaseră cei mai înalți demnitari, vizirul Usermon, Maya, Mahu, Pentju, Sebamon și Sahor, cei doi fii ai lui Ay, și soțiile lor, Ankhensepamon îl luă pe Nakhtmin deoparte.

— Sora mea e o fecioară neîmblânzită.

Generalul se uită la ea cu o undă de ironie.

— Am observat, maiestate, că nu mă copleșește cu priviri drăgăstoase.

— În suita voastră se va afla și o sclavă.

Nakhtmin păru surprins.

— Din ordinul meu, adăugă regina.

Surpriza crescu.

— Înainte să intri în odaia de nuntă, trimite-o pe sclavă. Ea îți va sluji drept solie.

Nakhtmin nu-și putu stăpâni un râset scurt.

— Când puiul de potârniche e gata pregătit, tu îl tragi în frigare ca să isprăvești mâncarea. Odată treaba încheiată, împiedic-o să se spele până a doua zi dimineața. Și va trebui să te arăți foarte atent ca să te asiguri că nu folosește vreun mijloc de a nu rămâne însărcinată.

Se așternu tăcerea. Dintr-odată, generalul nu-și mai găsea cuvintele.

— Ține minte, generale, că scopul e un copil.

— Da, maiestate.

— Să-mi dai raportul.

— Da, maiestate.

Zarva lăutelor și a flautelor puse capăt discuției. Dansatoarele își făcuseră apariția. Ankhensepamon se întoarse lângă Ay, iar Nakhtmin lângă proaspăta sa soție. Regina își privi sora. Aceeași mutră de înmormântare. Cealaltă soră, Neferneru-Aton-Taschery, încadrată de două dintre doamnele sale de onoare, stătea țeapănă ca o păpușă.

Te întrebi, de bună seamă, când îți va veni și ție rândul. N-o să mai întârzie mult, păsăruica mea! N-o să mai întârzie mult, își zise în sinea ei Ankhensepamon.

Apoi strecură o privire complice spre Itchan, care radia aproape tot atât de mult ca Ay. În sfârșit, se răsuci către Sati, iscodind-o din priviri. Doica îi răspunse printr-un zâmbet.

Doamnele de la Curte și oaspeții șușoteau despre rotunjimile pe care le căpătase regina.

Ankhensepamon purta în pântece un copil.

Prin bunăvoința zeiței Thueris, protectoarea femeilor însărcinate și a nașterilor, palatul va celebra, peste puține luni, două fericite evenimente.

Era și timpul. Regele își începea cel de-al doilea an de domnie.

♀

Cincisprezece zile mai târziu, cam pe vremea când regatul intra în anotimpul semănăturilor, un înscris regal dădea de veste poporului că Maiestatea Sa regele Ay îl numea pe generalul Nakhtmin fiul și urmașul său.

Generalul și soția sa se întorseseră din călătorie.

Un fast ieșit din comun înconjură ceremonia publică a desemnării unui moștenitor al tronului. O trupă de lăncieri, o alta de arcași și încă una de

pedestrași erau strânse în curtea palatului. Toți dregătorii, înalții demnitari și emisarii străini, marele preot al lui Amon, Humose, și clerul de rang superior din templele lui Amon, Sekhmet și Mut de la Karnak stăteau înșirați în fața palatului, cu ochii la poarta cea mare flancată de coloșii răposatului rege Amenhotep al III-lea.

La ora prânzului, soarele făcu să scânteieze orbitor vârfurile de aur ale obeliscurilor din fața palatului și trompetele răsunară. Precedați de întâiul șambelan Uadj-Menekh, care le strigă numele, Ay și Nakhtmin ieșiră pe poarta cea mare a palatului și se opriră înaintea mulțimii. Ankhensepamon și cele două surori ale sale stăteau ceva mai în spate, păstrând distanța impusă de protocol. Prima era regina, cu purtătorii ei de evantai și patru doamne de onoare, în urma ei la trei pași venea soția prințului moștenitor, Neferneferure, cu un purtător de evantai și două doamne de onoare, apoi Neferneru-Aton-Taschery, cu două doamne de onoare, dar fără purtători de evantai, având-o alături pe Mutnejmet.

Crainicul palatului dădu citire decretului regal: generalul Nakhtmin era de-acum fiul Divinei Sale Maiestăți și urmaș la tronul Celor Două Pământuri. Cu același prilej, era ridicat la rangul de prinț.

Trompetele puseră capăt proclamației cu acorduri pe cât de triumfătoare, pe atât de ascuțite. Cornurile încă le purtau mai departe ecoul când pe străzi izbucniră urale în onoarea moștenitorului.

Oaspeții fură poftiți la ospăț. Ankhensepamon profită de ocazie ca să stea de vorbă cu proaspăta căsătorită, pe care n-o mai văzuse din noaptea nunții.

— Cum se simte mult iubita mea soră? o întrebă înainte ca mesenii să-și ocupe locurile.

— Ca o femeie înjunghiată, șuieră Neferneferure.

Ankhensepamon se bucură că doamnele de onoare nu ajunseseră destul de aproape încât s-o audă.

„Înjunghiată.” Vasăzică așa trăise unirea trupească și așa o simțea și acum.

— E un lucru plin de cruzime! adăugă Neferneferure pe același ton. Și a început iar! Nu se mai oprește!

Bun, își zise Ankhensepamon, important e să rămână însărcinată. Cu-atât mai rău dacă nu găsește în asta niciun pic de plăcere. Își făgădui în sinea ei să-l ia la întrebări pe Nakhtmin îndată ce se va ivi ocazia.

Sosi clipa ca lumea să se așeze la masă și surorile se despărțiră.

Muzici mai puțin solemne umplură curând străzile Thebei. Ay poruncise să se împartă grâu, carne de porc și de oaie, vin și bere poporului, fericit să se ghiftuiască și să se îmbete încă o dată pe cheltuiala mai-marilor săi. Fiecare cartier se făIea cu muzicanții și micile trupe de cântărețe și dansatoare. Abia târziu de tot în noapte liniștea pogorî peste oraș. Doamna Nes-Hathor, care oferea spectacole mai de soi, se bucură de un câștig frumușel.

A doua zi, curierii plecară să ducă vestea cea mare în provincii.

♀

— Sclivisitul ăla!

A fost singurul comentariu făcut de Horemheb când a aflat de înnobilarea lui Nakhtmin. Maya și propriile sale iscoade îi aduseseră la cunoștință restul.

Cuvântul dezvăluia o ură atât de puternică încât avea să reverbereze de-a lungul veacurilor.

♀ Capitolul 11

SPERANȚE MARI ȘI UNELTIRI MĂRUNTE

În partea de nord a palatului din Theba fusese construită încă o aripă pentru a-i găzdui pe prințul moștenitor și pe soția sa.

Într-o dimineață, Ankhensepamon porni într-acolo, însoțită de două doamne de onoare, ca să stea de vorbă cu Neferneferure și să afle dacă existau semnele unei sarcini, deși era cam devreme pentru așa ceva. Noaptea nunții avusese loc abia în urmă cu patruzeci de zile.

Ce-i mărturisise Nakhtmin nu era îmbucurător.

— Unirea trupească a fost anevoioasă, maiestate, răspunsese generalul. În ciuda prevederilor mele și a dovezilor de afecțiune, fără a mai pune la socoteală mângâierile de la început de care, potrivit sfaturilor tale, s-a îngrijit sclava, unirea trupească a pricinuit multe țipete și nu cred că toate au fost prefăcute. Calea spre plăcere e îngustă.

Ankhensepamon strâmbase din nas. Da, cunoștea această trăsătură aparte a surorilor sale Neferneferure și Maketaton de pe vremea când făceau baie împreună în palatul din Akhetaton. Sperase însă că, odată cu vârsta, lucrurile se vor îmbunătăți.

— Oricum, săgeata și-a atins ținta, maiestate, adăugase apoi militarul.

Ținând cont de informația dinainte, gândise regina, Neferneferure nu avusese cum să se simtă în culmea fericirii.

— Așadar a existat doar o singură unire trupească? mai dorise să știe Ankhensepamon.

— Nu, maiestate. S-a repetat de unsprezece ori în douăzeci și trei de zile.

De unsprezece ori. Numai printr-un mare ghinion s-ar fi putut ca în niciuna dintre dăți, Neferneferure să nu fi zămislit.

— Și acestea s-au dovedit la fel de… anevoioase?

Generalul zâmbise.

— Nu, maiestate. Himenul fusese rupt. Dar în nopțile de după, soția mea prințesa era totuși foarte încordată. Medicul Seferhor mi-a dat o licoare să i-o torn în vin la cină, de preferință la sfârșitul ei.

— Și?

— Înclin să cred că dățile următoare, țipetele n-au fost de durere, ci mai degrabă de emoție.

Poftim și deosebește, dacă poți, adevărul de iluziile mândriei unui bărbat. Însă cei doi interlocutori își zâmbiseră.

— Bine, încheiase discuția Ankhensepamon. Poartă-te mereu blând cu ea.

Regina și suita sa ajunseră la ușa camerelor lui Neferneferure. Aceasta se afla în tovărășia lui Neferneru-Aton. Ankhensepamon le ceru doamnelor de onoare, ale sale și ale prințesei, să binevoiască a aștepta în odaia de alături. Cele două prințese își priviră sora fără prea mare bucurie. Pentru că nu i se oferise nimic de băut, Ankhensepamon le aminti de buna-cuviință, zicând:

— Aș vrea puțin lapte de migdale cu suc de rodie.

Fu chemată o servitoare și trimisă să-i îndeplinească dorința.

— Ai venit să vezi ce-ți face vita de sacrificiu, grăi Neferneferure.

— Un limbaj cu totul nepotrivit și caraghios, răspunse Ankhensepamon. Nu ești diferită de zecile de mii de femei din țara asta care se mărită, fără a se crede victime, ba dimpotrivă.

— Nu sunt ca zecile de mii de femei! i-o întoarse Neferneferure. Sunt fiica regelui divin Akhenaton.

— Păi atunci nu ești diferită de mama ta regina, nici de bunica ta regina. Obârșia regală nu-i scutește nici pe bărbați, nici pe femei de la a face copii. Nu mai vreau să aud vorbe de-astea. Ți-am arătat care sunt motivele căsătoriei tale cu generalul Nakhtmin și n-am s-o iau de la capăt. Am venit să mă interesez de starea ta.

Neferneferure își întoarse capul, nemulțumită.

— După ce soldățoiul ăla m-a pătruns de nici nu mai știu câte ori, bănuiesc că scopul e atins și sper să nu mai văd mădularul ăla monstruos. Iar acum, pântecele va începe să mi se umfle până ce am să semăn cu un hipopotam.

— Multe femei s-ar bucura în locul tău. Ai avut sângerarea lunară?

— Nu! răspunse furioasă Neferneferure.

— Câte zile a întârziat?

— Șase.

Semn bun, gândi Ankhensepamon.

— E necuviincios să-l consideri pe generalul Nakhtmin un soldățoi. E soțul tău și moștenitor al tronului acum. Vorbele tale despre el sunt cele ale unei precupețe de cea mai joasă speță deși te pretinzi deasupra oamenilor de rând. În plus, s-a purtat foarte blând cu tine.

Neferneferure se holbă la regină.

— Ai pus iscoade și lângă patul meu?

— Dacă trebuie, o s-o fac. Dezgustul tău față de plăcerile trupului nu-i doar un lucru împotriva firii, Neferneferure, ci e și înșelător. În prima noapte, deflorarea a fost, poate, o încercare grea, așa cum e pentru toate femeile, însă dățile următoare nu ți s-au mai părut la fel de neplăcute.

Să mai zică cineva că meseria de regină e ușoară! cugetă Ankhensepamon, sastisită.

Neferneferure scoase un strigăt de indignare, sări de pe scaun, apoi își ridică brațele spre cer.

— Dar asta-i sminteală curată! Sunt spionată până și în vagin!

Ankhensepamon și Neferneru-Aton, care nu suflase o vorbă până atunci, nu-și putură înăbuși un hohot de râs.

— Vaginul tău e un izvor al regalității divine, o lămuri Ankhensepamon. Așa că e obiectul unei atenții îndreptățite. Nu doar din partea mea, ci și din a întregii țări.

— Dar tu ce faci cu-al tău? țipă Neferneferure.

— Îl folosesc. Sunt însărcinată.

Ar fi fost o minune ca doamnele de onoare să nu fi auzit strigătele.

♀

Propunerea făcută de Nakhtmin în timpul cinei cu Ay și Ankhensepamon nu fusese uitată. De altfel, ea încolțise înainte și în mintea lui Ay. Dacă era forțată puțin mâna destinului și Horemheb dispărea, palatul din Theba ar fi dormit ceva mai liniștit. Pe de altă parte, asta ar fi însemnat să i se plătească odiosului general cu aceeași măsură, de vreme ce câinele său credincios, Khnumose, încercase să dea foc grajdurilor pentru a-l ucide pe Itchan.

Mai rămânea de hotărât calea cea mai potrivită de a trece la fapte. Ca să scapi de o persoană ale cărei obiceiuri le cunoșteai, era mult mai simplu să cumperi un complice dintre slujitorii săi decât să găsești, într-un ținut străin, asasini plătiți care să ucidă un om despre care nu știau mare lucru. Or, Memphisul era un oraș pe care locuitorii Thebei nu-l cunoșteau deloc și, în

ciuda rapoartelor trimise de iscoadele lui Mahu, existau prea puține informații despre viața lui Horemheb.

Acesta era și motivul pentru care Ay aranjă o întrevedere cu soția repudiată a generalului, fiica sa Mutnejmet. O luă cu binișorul, vorbindu-i pe ocolite, ba chiar cu șiretenie.

— Mult iubita mea fiică, zise Ay după ce ea intră în odaia de lucru regală și schimbară îmbrățișările cuvenite între tată și fiică, după cum știi, grijile domniei sunt mari. Nu mi-au lăsat o clipă de răgaz ca să discut cu tine și să aflu cum te simți după ce ți-ai părăsit și soțul și Memphisul. Îmi pare rău.

Mutnejmet îi aruncă o privire lui Shabaka, pironit lângă ușă într-o atitudine plină de respect. Îl cunoștea pe nubian, câinele credincios al tatălui ei, și-și cunoștea și tatăl. Întrevederea avea un scop ascuns. Nu se îndoia de dragostea părintească, dar nici de aplecarea fără pereche spre uneltiri a părintelui ei.

Servitorii îi aduseră un jilț fiicei regelui. Ay se așeză și fiica îi urmă pilda. Shabaka rămase în picioare. Servitorii le turnară vin îndoit cu suc de caise.

— Am nevoie de sfatul tău, Mutnejmet. Când l-ai văzut pe Horemheb ultima oară?

Vasăzică Horemheb îl interesa cu adevărat.

— Acum șase luni, în fața judecătorului, pentru împărțirea bunurilor.

— Ce sentimente ai în privința lui?

— Tată! zise ea încet, pe un ton aproape dojenitor.

El ridică din sprâncene, uimit.

— Ce e, fiica mea?

— Tată, ne cunoaștem destul de bine, tu și cu mine. Să vorbim pe șleau. Horemheb e dușmanul tău de moarte și puțin îți pasă ce sentimente am eu față de el. Trebuie să spun că, deși e tatăl celor doi copii ai mei, omul ăsta e un șoim turbat. Nu-i doar dușmanul tău, ci și al dinastiei, deopotrivă. Vrei să-l distrugi, nu-i așa?

Ay se uită iscoditor la fiica sa, apoi își înghiți un râset tușind ușor și-și goli paharul. Îi aruncă o privire lui Shabaka, apoi își drese glasul.

— Cum îi spuneam și lui Ankhensepamon, uneori mi se pare că virtuțile stirpei noastre au trecut asupra femeilor.

Mutnejmet se arătă nedumerită. Asupra femeilor? Ay se gândea fără îndoială la Ty și la Nefertiti. Ty fusese, ce-i drept, o adevărată stăpână, însă Nefertiti… Mutnejmet nu fusese niciodată convinsă că Nefertiti avea vreun har. Ea și ciudatul ei soț cu trup de femeie își închipuiseră că vor schimba

lumea, dar nu făcuseră decât s-o tulbure. Harul, își zise Mutnejmet, presupunea bun-simț.

— Da, răspunse Ay, vreau să-l distrug. Dar nu știu cum să fac. Ce crezi despre noua lui soție?

— Dansatoarea? O neroadă. De când a adus-o acasă, se teme până și de propria ei umbră. E îngrozită de Horemheb. Nu te bizui pe complicitatea ei. O să zică „da" acum și „nu" a doua zi.

— Otravă?

Mutnejmet se uită lung la tatăl său. Otravă. Se folosise destul de ea!

— Toți servitorii casei sunt recrutați din rândurile armatei. Horemheb e pentru ei un zeu. Așteaptă toți cu nerăbdare ca el să ia puterea pentru că până și bucătarii visează să ajungă generali. Clătină din cap. Nu, otrava nu-i de folos, niciunul nu poate fi cumpărat.

— Trebuie să existe un mijloc, stărui Ay. Orice armură are o slăbiciune. N-am putea împinge la răzvrătire niște militari? Un grup de ofițeri care să se hotărască a-i veni de hac unui dușman al tronului?

— Putem să ne gândim la asta, răspunse Mutnejmet. Însă doar atât, să ne gândim. Toți ofițerii pe care i-am văzut perindându-se pe la noi pe acasă îi sunt devotați trup și suflet lui Horemheb.

Shabaka se amestecă în discuție:

— Dar evreii? Sunt aproape douăzeci de mii. Soarta lor nu-i de invidiat. Am putea isca o răzmeriță în rândurile lor. Horemheb ar fi însărcinat s-o înăbușe. Și cu acest prilej ar primi o lovitură mortală în timpul unei lupte oarecare.

Mutnejmet își întoarse capul spre nubian. Hotărât lucru, Shabaka se dovedea de-o nesecată viclenie.

— Nu mă pricep la treburi de-astea, rosti ea.

Însă ideea părea să-l fi cucerit pe Ay.

— Da, zise el într-un târziu, poate că-n asta stă rezolvarea noastră. Evreii.

Își opri fiica să ia împreună masa de prânz, dar trimise după Mahu și Nakhtmin imediat după aceea.

♀ Capitolul 12

ÎMBLÂNZITORII DE ȘOBOLANI

Mahu, Nakhtmin și, firește, Shabaka ascultară fără să scoată o vorbă până ce Ay termină să le prezinte propunerea sa.

După-amiaza thebană își răspândea dogoarea, norii de praf și roiurile de muște. Era ora obișnuită a siestei, iar faptul că Ay nu ținea seama de ea îi dovedea nerăbdarea, dacă nu chiar îngrijorarea adâncă.

— E o idee minunată, rosti Nakhtmin. De teamă ca lucrurile să nu degenereze, am putea trimite acolo trupe și…

— Dar cum să facem? întrebă Ay. Din câte am auzit, evreii ăștia nu sunt niște oameni ușor de păcălit.

Nu pusese piciorul în Pământul de Jos decât o singură dată în viața lui, cu suita lui Akhenaton. Și călătorise până acolo pe corabie, ca și restul cortegiului regal, așa că atât el, cât și ceilalți văzuseră din această jumătate a regatului doar ceremoniile fastuoase de la deschiderea templului închinat lui Aton, la Avaris, vechea capitală a prinților străini.[65]

Nu-și amintea să fi văzut vreodată în viața lui un evreu. Nu-i cunoștea decât din rapoartele gărzilor și acuzațiile guvernatorilor provinciilor. Oamenii aceștia se dovedeau, ce-i drept, îndărătnici când venea vorba de dări și strângerea acestora se lăsa adesea cu încăierări. În plus, nu arătau decât dispreț pentru cultele din regat și refuzau să recunoască alți zei în afară de ai lor: un zeu-lună pe care-l numeau Sin sau Suen, nu se știa prea bine, și pe care, culmea nebuniei, îl socoteau drept părintele soarelui, Shamash. Pe scurt, niște zăltați puși pe harță.

Acești nomazi ajunseseră aici însoțindu-i pe năvălitori, a căror limbă o vorbeau și cu care se aflau în relații de bună înțelegere. După ce năvălitorii fuseseră alungați, evreii își păstraseră obiceiul de a-și duce turmele să pască în Pământul de Jos, însă nu toți plecau după aceea. Unii mergeau pe ascuns să se alăture acelor triburi ale lor rămase pe loc după izgonirea străinilor. Se credea că numărul lor se ridica la douăzeci de mii. Cei mai mulți trăiau din cultivarea pământului, dar uneori erau folosiți ca sclavi la drenarea canalelor sau la construirea clădirilor administrative.

— Putem reuși, spuse Mahu, dar trebuie să umblăm cu mare grijă. Vom strecura printre evrei câțiva oameni de-ai noștri care îi vor face să creadă că vor fi puși să muncească la înălțarea unui nou templu și că dacă refuză li se vor lua turmele și casele. Evreii or să se agite și, cu doi, trei conducători pricepuți, îi putem împinge să se răzvrătească. Garnizoana din Memphis nu va sta pe gânduri pentru că nu-i are la inimă de când evreii au luat parte la

răzmerița lui Api-Hetep[66]. Iar nouă nu ne rămâne decât să trimitem trupe de întărire și să profităm de învălmășeală.

— Cât timp ne ia ca planul să prindă viață, întrebă Ay.

— Avem nevoie de vreo zece, cincisprezece zile. O săptămână ca să ne alegem oamenii, căci trebuie să vorbească ebraica și să știe să răspândească zvonuri, și încă una pentru ca ei să ațâțe spiritele și să pună la cale răzmerița.

— Purcedeți numaidecât la lucru. Și nu suflați o vorbă nimănui din afara acestei încăperi, porunci Ay.

— Va trebui să avem grijă și ca Horemheb să nu întoarcă răzmerița în favoarea lui și să pună stăpânire pe Memphis, zise Nakhtmin.

— Asta-i treaba ta, răspunse Ay.

Shabaka zâmbea ca un cotoi care tocmai i-a întins o capcană unui șobolan.

♀

Hem-Ptah, ce stăpânea pământuri întinse în împrejurimile Avarisului, semăna cu un prunc foarte, foarte gras. Un prunc dezlănțuit. Flutura dinaintea prefectului orașului, personaj impunător de altfel, un pumn uriaș și dolofan:

— Cer, zise spumegând de furie, ca oamenii ăștia să fie goniți din preajma pământurilor mele. Ei atrag șobolanii! Ba mai rău: îi prind și le dau drumul noaptea pe ogoarele mele!

Acuzația era surprinzătoare, dacă nu de-a dreptul o aiureală. Prefectul ridică din sprâncene și întrebă:

— Chiar așa?

— Știu ce spun! Trimit intenționat șobolanii să-mi distrugă mie recoltele!

Ideea că evreii ar fi atât de iscusiți încât să îmblânzească niște rozătoare pentru a le trimite să pustiască ogoarele falnicului lor vecin era atât de lipsită de noimă că nici nu merita discutată. Însă nici măcar prefectul Avarisului nu-și permitea să trateze cu dispreț o persoană de importanța lui Hem-Ptah, care avea prieteni influenți în oraș și la Memphis.

— De ce ar avea evreii vreun interes să-ți vadă recoltele nimicite de șobolani?

— Pentru că ei sunt săraci, iar eu sunt bogat, de-aia! Din ură și invidie! Sunt niște sărăntoci, tu nu știi? Cine-a pomenit vreodată un evreu bogat? Îți cer să-i alungi de lângă casa mea!

— Ca să-ți îndeplinesc dorința, răspunse prefectul, ar trebui dați în judecată. Și pentru asta e nevoie de dovezi. Dacă le aduci, un tribunal va lua o hotărâre în favoarea ta și eu aș putea să-i silesc să-și mute satul mai departe.

— Cum vrei să aduc eu dovezi? Ar trebui să trimit niște oameni de-ai mei în sat, dar atunci evreii s-ar feri să-și săvârșească pe față mârșăviile!

— În acest caz nu pot să fac nimic, răspunse prefectul.

— Cuvântul meu nu-i de-ajuns?

— Mă tem că nu.

— Și atunci tu ce putere mai ai? întrebă Hem-Ptah, scandalizat de-a binelea.

— Puterea mea se află sub înrâurirea autorității regale și a legii, nu la cheremul dorințelor unor locuitori din regat. Dacă iau măsuri nedrepte împotriva evreilor, bunăoară să le distrug casele, ei ar avea motive temeinice să mă dea în judecată și ar putea obține înlăturarea mea din slujbă sau m-ar putea sili să le reconstruiesc casele în același loc.

— Vrei să spui că evreii l-ar da în judecată pe prefectul Avarisului? strigă Hem-Ptah, tot mai indignat.

— Chiar asta spun. S-au mai văzut cazuri.

— Dar sunt niște străini, niște prăpădiți!

— Poate, dar au dreptul să ceară ajutor justiției noastre, îl lămuri prefectul care începea să-și piardă răbdarea.

Avea și așa destulă bătaie de cap cu cetele de tâlhari care bântuiau ținutul ca să se mai ocupe și de pretențiile smintite ale acestui bărbat nebun de legat. Celălalt își pironi asupra prefectului privirea verde-albăstruie a ochilor săi holbați. Demnitarul îi susținu privirea întrebându-se în sinea lui de cât timp ar fi nevoie pentru a îmbălsăma atâta osânză.

— Prea bine, rosti cu aroganță Hem-Ptah, dacă-i pe-așa, o să rezolv eu însumi problema.

Prefectul se gândi că în această parte a Pământului de Jos, aflată hăt departe de restul țării și de puterea regală, anumiți oameni, precum cel din fața lui, își închipuiau că ei fac legea. Păi nu se întâmplase ca anul trecut un stăpân de pământuri, faimosul Api-Hetep, să pună la cale o expediție militară, având-i și pe evrei drept aliați mercenari, cu scopul bizar de a asedia Memphisul și de a se proclama rege al Pământului de Jos?

— Și cum plănuiești s-o rezolvi?

— O s-o rezolv eu, repetă Hem-Ptah ridicându-se de pe scaun. Doar n-o să las niște lepădături ca astea să-mi prăpădească ogoarele cu șobolanii lor! Și o să mă duc la Memphis să-i cer generalului Horemheb să trimită o trupă de soldați ca să le distrugă casele.

Ar fi cel mai bun mijloc de a stârni o bătaie pe cinste, gândi prefectul. În împrejurimile Avarisului existau cam douăzeci de mii de evrei și nu încăpea îndoială că vor sări să-și ajute semenii. Singura speranță era ca generalul să-l trimită cu binișorul la plimbare pe zbuciumatul Hem-Ptah.

Acesta din urmă se îndreptă spre ușă cu un aer jignit și mergând ca o rață, pentru că nu-și putea apropia picioarele, într-atât erau de groase.

Prefectul trăgea nădejde că noaptea îi va domoli umflatului delirul. Se înșela însă. Două zile mai târziu, comandantul gărzilor din Avaris veni să-l înștiințeze că oamenii lui Hem-Ptah încercaseră, în toiul nopții, să dea foc caselor unui sat evreiesc, aflat în apropierea vilei stăpânului lor, însă lătratul câinilor îi trezise la timp pe câțiva locuitori. Văzându-i pe oaspeții nepoftiți cu torțele în mâini, aceștia ridicaseră în picioare tot satul. Oamenii lui Hem-Ptah, în frunte cu el însuși, fuseseră ciomăgiți zdravăn și unul dintre ei rămăsese lat, mai mult mort decât viu. În urma acestei întâmplări, evreii s-au plâns și comandantul gărzilor trebuise să-l aresteze pe Hem-Ptah și să-l arunce în temniță pentru punerea de foc cu bună știință.

Prefectul se holbă la el.

— L-ai aruncat pe Hem-Ptah în temniță?

— M-am dus la el acasă în zori, luând cu mine destui oameni. Servitorii săi au încercat să reziste, însă le-am venit de hac cu lovituri de retevei.

Treaba devenea supărătoare.

— De altfel, Hem-Ptah a trimis un mesager la Memphis, la generalul Horemheb, după cum mi s-a spus.

Prefectul strâmbă din nas. Comandantul gărzilor își făcuse datoria, dar să arunci în temniță un bărbat de vază ca Hem-Ptah putea să-ți provoace neplăceri.

— În ce stare e el?

— Are vânătăi pe tot trupul și un ochi înnegrit și umflat. Se plânge și că un câine de-al evreilor l-ar fi mușcat de fese. I-am îngăduit medicului să-l viziteze în temniță.

— Ai făcut bine. Dar și mai bine i-ai da drumul.

— Crezi?

— O să întărâte întregul oraș și Memphisul.

— Dar omul ăsta e nebun!

— Fără îndoială. Însă are prieteni sus-puși.

A doua zi, Avarisul fierbea de zvonuri potrivit cărora Hem-Ptah, eliberat din temniță, își dovedise recunoștința cerându-i generalului Horemheb să-l schimbe din slujbă pe prefect pentru că a refuzat să protejeze un stăpân de pământuri împotriva unor evrei care-l sfidau.

Prefectul dădu din umeri: generalul Horemheb era comandantul garnizoanei Pământului de Jos și nu avea puterea de a schimba un slujbaș al administrației. Toată lumea o știa, în afară de Hem-Ptah, desigur. Dar monstrul ăsta umflat putea să stăruie pe lângă viceregele Pământului de Jos și să obțină răzbunarea visată împotriva unui prefect care nu arătase respect pentru delirul său de potentat de provincie. Nici nu bănuia prefectul ce avea să urmeze.

♀ Capitolul 13

PROVOCAREA, DEZORDINEA ȘI ÎNCĂIERAREA

Când ajunseră în Pământul de Jos, dându-se drept șefi de echipă și cărămidari veniți din Memphis, iscoadele lui Mahu nici nu visau la un teren așa prielnic pentru răzmerița pe care-o puneau la cale. Satele evreilor, sau mai degrabă taberele din jurul Avarisului, fierbeau de istorisiri, mai mult sau mai puțin înflorite, despre servitorii unui anume Hem-Ptah care încercaseră să dea foc caselor din vecinătatea pământurilor sale. Prin urmare, iscoadele încinseră lesne spiritele, povestind că mai-marii lor, arhitecții regali, plănuiau să încoloneze toți evreii și să-i ducă să muncească la construirea unui templu închinat lui Amon. Evreii, firește, scoaseră țipete ascuțite de indignare, însă iscoadele lui Mahu îi asigurară că, dacă refuzau, puținele lor bunuri vor fi confiscate de către autoritățile din Avaris.

Evreii își pierdură somnul. De zeci de ani erau tratați ca niște sclavi de către stăpânirea din Pământul de Jos. Se umpluse paharul. Discutară toată noaptea, în tavernele lor sărăcăcioase, cum să se apere. Ca să-i întărâte, oamenii lui Mahu le arătară că treaba nu va fi deloc ușoară, întrucât trupele garnizoanei din Memphis, comandate de vestitul general Horemheb, nu vor pregeta să înăbușe răzmerița. Stratagema se dovedi eficace și vorbele evreilor începură numaidecât să sune a fanfaronadă.

— Din generalul ăsta o să fac mâncare pentru câinii mei!

— Lăncierii generalului nu știu să ucidă nici măcar niște șobolani!

Și alte bravade. Cei mai cumpătați îi sfătuiră să se înarmeze în vederea unei înfruntări. Dar cu ce? Evreii nu puteau, de la sine înțeles, să cumpere arme din bronz care ar fi trebuit comandate la armurierii sirieni, care ar fi costat o sumă exorbitantă și care, oricum, n-ar fi ajuns la ei decât peste câteva săptămâni. Cel mai bun lucru la care puteau să spere era să mestereasc arcuri. Mai rămânea de văzut dacă aveau destul răgaz pentru asta și cum să facă săgețile. Hotărâră de asemeni să pregătească și niște sulițe din lemn cu vârful întărit în foc ce le-ar sluji ca să spintece câțiva soldați.

Iscoadele lui Mahu gemură cu fățărnicie.

În cea de-a doua noapte de discuții la fel de aprinse, un evreu cu experiență propuse atacarea magaziei cu arme a cazărmii din Avaris. Ideea îi cuceri pe toți. Încă o dată iscoadele se prefăcură indignate la gândul unei răzmerițe împotriva puterii regale, deși ei chiar asta urmăreau. Fură reduși la tăcere cu tot soiul de amenințări, apoi potențialii răzvrătiți se duseră la culcare mulțumiți.

A doua zi își trimiseră mesageri să alerteze satele evreiești vecine, cerând ca bărbații destoinici să se strângă de bunăvoie și să alcătuiască o trupă de cinci sute de oameni în stare să ia cu asalt magazia cu arme din Avaris. Cu astfel de planuri trecu o săptămână și iscoadele lui Mahu începură să-și piardă răbdarea. Oamenii ăștia nu mai isprăveau cu discuțiile. Își închipuiseră că vor stârni o răzmeriță în trei zile și iată că se scurseseră două decade[67] fără alt rezultat decât niște trăncăneli.

Dar în sfârșit, trupa se rândui, se aleseră căpeteniile și, într-o bună seară, oamenii lui Mahu se pomeniră prizonieri în sat. Ironie a sorții, evreii se temeau ca ei să nu-i trădeze și să alerteze autoritățile din Avaris. Le făgăduiseră că-i vor elibera după ce vor pune mâna pe magazia cu arme.

Rămaseră în așteptare, bând bere ca să le treacă timpul, supravegheați de câteva femei trupețe și copilandri înarmați cu pumnale și ciomege.

În zori îi văzură pe jefuitori întorcându-se purtând în mâini lănci, arcuri, săgeți și câteva scuturi pe care le luaseră din magazia armatei lăsată în paza câtorva soldați somnoroși. Profitând de bucuria generală, iscoadele izbutiră să fugă. În cele din urmă, planul lor reușise. Săriră numaidecât într-o barcă și porniră în sus pe Marele Fluviu, spre Theba.

Prefectul Avarisului fu sculat din pat la ora șapte de către un scrib ce lucra la cazarmă și care-i spuse îngrozit că peste noapte tâlharii prădaseră magazia cu arme. Ce tâlhari? Scribul nu știa, firește, iar soldații, luați prin surprindere, nu putură să ofere o descriere cât de cât precisă a atacatorilor. Situația era de-a dreptul îngrijorătoare: se furaseră cincizeci și una de lănci, un număr însemnat de tolbe cu săgeți, douăzeci și șase de săbii încovoiate, patruzeci și două de pumnale și unsprezece scuturi. Cui și pentru ce erau menite aceste arme? Ca măsură de prevedere, prefectul trimise un mesager la Memphis ca să le dea de știre viceregelui și generalului Horemheb. Nu încăpea îndoială, se puneau la cale mișcări de mare amploare și cutezanța de a jefui magazia cu arme prevestea tot ce era mai rău.

Două zile și jumătate mai târziu sosiră de la Memphis un detașament de pedestrași, un altul de lăncieri și un al treilea de arcași, comandați de un ofițer îmbătrânit în meserie, un anume Saudj. Doar nu era să fie trimise trupe călări pentru o răzmeriță măruntă de provincie, despre care de altfel nici nu se știa mare lucru.

Mahu își întâmpină cu răceală iscoadele. Plecaseră de douăzeci și trei de zile și de-abia acum aduceau vești! Și de ce, mă rog, se întorseseră tustrei? Unul singur ar fi fost de-ajuns ca mesager. Prin urmare îi trimise îndărăt la Avaris, cu ordinul de a veni pe rând cu informații la Theba din douăzeci și patru în douăzeci și patru de ore.

Iscoadele ajunseră la Avaris aproape în același timp cu detașamentele trimise de Horemheb. Aflând că întăririle erau comandate de Saudj, încercară o mare dezamăgire. Toate aceste manevre trebuiau să-l momească pe general, nu pe un locotenent oarecare.

În plus, situația se vădea neclară. Autoritățile de la Avaris ori de la Memphis nu știau cine furase armele, nici în ce fel aveau de gând să le folosească tâlharii și cu atât mai puțin când și unde anume. În ciuda hotărârii lor și a avântului pe care li-l dăduse înzestrarea cu niște arme adevărate, evreii nu știau nici ei împotriva cui sau unde trebuiau să se lupte.

Se scurse încă o săptămână fără să se întâmple nimic. Iscoadele lui Mahu nu prinseseră nici cel mai mărunt zvon de care să se agațe sau pe care să-l raporteze la Theba.

Și tocmai atunci intră în scenă jalnicul Hem-Ptah.

Vestea jefuirii magaziei cu arme îi înghețase sângele în vene. Nici nu mai dormea, convins că armele furate se aflau în mâinile evreilor, însă aici, măcar, nu greșea. Se vedea măcelărit în somn cu armele regelui mânuite de

străini. Se căia amarnic că nu urmase pilda altor stăpâni de pământuri din ținut care-și alcătuiseră trupe militare ca să se apere de cetele de tâlhari. Însoțit de intendentul său, porni să cutreiere pe la toți acești stăpâni și-și dădu întreaga silință să bage spaima în ei. Evreii, îi asigura Hem-Ptah, plănuiau să-i atace noaptea, cât de curând. Cât despre prefect, nu trebuiau să se aștepte la nimic bun, căci nu era decât o paiață lipsită de orice putere. Împrumutând de aici zece oameni, de colo cinci, de dincolo doisprezece, își adună un soi de trupă de apărare proprie, alcătuită din vreo cincizeci de vlăjgani gata să sară la bătaie.

Mai puțin de o mie de pași despărțea domeniul său de satul evreilor pe care-l ura și pe care nu reușise să-l mute. Altfel spus, vecinilor, care-l pândeau cu mare atenție de când îi atacase noaptea, nu le scăpase nicio mișcare de-a sa. Când îl văzură întorcându-se cu o ceată de cincizeci de bărbați își spuseră că vremea luptei se apropia.

Și într-adevăr, inevitabilul se petrecu: într-o noapte, Hem-Ptah își trimise oamenii să atace. Satul, socotise el, număra doar vreo trei, patru sute de suflete, cu tot cu femei și bătrâni. Cincizeci de bărbați vajnici vor putea să-l șteargă de pe fața pământului, reușind să dea lovitura ce dăduse greș cu câteva săptămâni în urmă. De data asta, totuși, Hem-Ptah rămase acasă la adăpost, așteptând să vadă cum se încheie expediția de pedepsire a evreilor.

Planul era îndrăzneț, însă când cei cincizeci de bătăuși ai grăsanului ajunseră aproape de sat cu torțe și ciomege în mâini, evreii se năpustiră asupra lor înarmați nu doar cu bâte, ci și cu lăncile și săbiile furate din magazia cazărmii. Atacatorii încremeniră. Hem-Ptah nu-i prevenise că vor avea de-a face cu oameni înarmați. Își închipuiseră că urmau să cotonogească fără greutate câțiva străini, pe nevestele și copiii acestora, după care să dea foc caselor. Acum pricepură numaidecât că ciomegele lor nu vor rezista lăncilor și săbiilor.

Așa că nu stătură prea mult pe gânduri. După câteva clipe, când evreii se aflau la doar o sută de pași, făcură cale-ntoarsă și-și luară picioarele la spinare. În fuga lor, scăpară torțele în lanurile de pe ogoare, care se aprinseră cât ai clipi. Evreii îi urmăriră până la casa stăpânului lor unde netrebnicii socoteau că o să-și găsească adăpost.

De la fereastra sa, Hem-Ptah privi întreaga harababură, apoi văzu dezastrul: holdele sale ardeau, iar evreii îi încercuiseră casa. Alergă la grajduri, încălecă pe un armăsar și porni în galop pe drumul Avarisului.

Când sosi la cazarma cufundată în somn, strigătele lui puseră pe jar nu doar străjile, ci și pe comandantul Saudj, ale cărui odăi dădeau spre curte.

— Război! Război! urla Hem-Ptah.

Din povestea lui dezlânată, rostită cu sufletul la gură, Saudj trase concluzia că se petrecea, într-adevăr, ceva și că trebuia să ia măsuri. De altfel, începuse să se plictisească și să se întrebe ce căuta el la Avaris. Însă avu nevoie de aproape o oră ca să-și trezească soldații și să-i rânduiască în formație de plecare. După ce alese câțiva ofițeri și le dădu ordinele cuvenite, hotărî ca el însuși să pornească înainte, alături de doi ofițeri și de Hem-Ptah, spre locul înfruntării.

Zece minute mai târziu, dunga de foc ce mijea în zare îi dovedi amploarea dezastrului: nu doar ogoarele ardeau, flăcările se apropiaseră de casă. Hem-Ptah fu cât pe ce să-și rupă șira spinării când descălecă și, icnind de groază, alergă spre reședința sa. În timp ce slujitorii așezați în șir se străduiau să stingă pârjolul trecând din mână în mână căldări umplute cu apă din canal, familia sa, speriată la culme, se adunase pe malul apei, iar zdrahonii din trupa de apărare se răspândiseră, descumpăniți, pe câmp.

Nimeni altcineva nu se mai afla acolo. În orice caz, de văzut nu se vedea nimeni, căci era încă noapte și fumul gros ascundea lumina flăcărilor. Nimic nu semăna cu ceea ce lăsaseră să se-nțeleagă strigătele lui Hem-Ptah, însă cine să se apuce acum să-l ia la întrebări pe sărmanul om care-și pierduse mare parte din bunuri în această întâmplare nefericită? Comandantul Saudj era și el nedumerit, dar, întrucât nu zărise nici urmă de dușman, hotărî să aștepte sosirea soldaților săi.

După vreo oră, trupele ajunseră la fața locului și, în scurtă vreme, zorii se iviră peste o privelițe tristă, în care domnea dezordinea.

— Dar cum au început toate astea? îl întrebă Saudj pe unul dintre oamenii lui Hem-Ptah, ce se învârteau fără rost de colo-colo, cărându-și jalnic după ei ciomegele, prin mirosul puternic de paie arse.

— Ne-am dus în toiul nopții să încheiem socotelile cu acești fii ai lui Apopis, însă ei ne-au întâmpinat cu niște arme groaznice și a trebuit s-o rupem la fugă. S-au ținut după noi până la casa stăpânului nostru și au încercuit-o, apoi flăcările s-au întins până aici…

— Vasăzică voi i-ați atacat pe evrei?

— Păi… da, mărturisiră oamenii, de parcă a te duce noaptea să te iei la harță cu evreii era cel mai firesc lucru din lume.

— Și focul cum s-a aprins? întrebă Saudj.

— De la torțe, răspunse bărbatul. Au căzut când am luat-o la goană.

— Dar de ce purtați torțe cu voi?

— Ca să dăm foc satului evreilor, comandante!

Povestea îi năuci pe Saudj și pe locotenenții săi.

— Așadar propriile voastre torțe au aprins ogoarele și casa stăpânului vostru?

Hem-Ptah băgă de seamă că Saudj îi luase la întrebări pe oamenii săi și se grăbi să li se alăture.

— Dacă pricep eu bine cum stau lucrurile, îi zise comandantul cu lehamite, tu ți-ai trimis bătăușii să dea foc satului evreilor, aceștia s-au apărat și-au pornit în urmărirea oamenilor tăi, care au scăpat torțele pe câmp. Deci propriile tale torțe au iscat pârjolul! Și, peste toate astea, tu ai venit să mă trezești în plină noapte urlând: „Război!” Păi, evreii sunt cei care ar fi trebuit să mă cheme în ajutor! Bine că nu faci parte dintre ofițerii mei. Te-ai dus să dai foc unui sat, însă ți-ai aprins ogoarele și casa!

Hem-Ptah se simțea din cale-afară de nenorocit. Iată că și-i pusese-n cap până și pe propriii aliați.

— Evreii mi-au urmărit oamenii până pe câmpurile mele! scânci el.

— Bineînțeles! V-ați dus să le aprindeți satul! Și eu aș fi făcut la fel ca ei!

— Au dat la iveală niște arme înspăimântătoare, comandante! strigă Hem-Ptah. Întreabă-i pe oamenii mei.

— Ce fel de arme înspăimântătoare?

— Săbii uite-așa de mari, lănci…

Era singura informație demnă de atenție din toată harababura asta. Dacă evreii îi amenințaseră într-adevăr pe atacatori cu astfel de arme însemna că ei jefuiseră magazia cazărmii. Și de vreme ce tot se afla aici cu soldații săi, Saudj hotărî să controleze satele evreiești din împrejurimi, începând cu cel mai apropiat, cel pe care Hem-Ptah încercase să-l incendieze.

Evreii pândiseră de la depărtare tot ce se întâmpla și, oricum, prevăzuseră vizita militarilor. Așa că îngropaseră cu grijă armele ori le ascunseseră, lăsând la vedere doar ciomegele. Sătenii priviră nepăsători cum soldații le scotocesc prin case și grajduri. În acest răstimp, femeile își continuau liniștite treburile: coceau pâine, curățau ceapă, frigeau pești și jumuleau păsări.

— Ce s-a petrecut astă-noapte? le întrebă comandantul pe căpeteniile satului.

— Cam la două ore după miezul nopții, i-am zărit pe oamenii stăpânului Hem-Ptah venind spre noi cu torțe. Așa ceva nu semăna a vizită pașnică, grăi fără tulburare un bătrân. Mai încercaseră și acum câteva săptămâni să ne dea foc la case. I-am pus pe fugă. Au scăpat torțele pe câmpurile stăpânului lor.

— Cu ce i-ați pus pe fugă?

— Cu asta, vrednice comandante, răspunse bătrânul apucând un ciomag sprijinit într-un ungher.

Saudj îl răsuci pe toate părțile. Neîndoielnic, nu provenea din magazia cazărmii, ci dintr-o cracă de sicomor cioplită cu pricepere.

Militarii răscoliseră satul, fără a descoperi nici săbii, nici lănci. Căutările din alte trei sate evreiești se dovediseră la fel de zadarnice. Sătul și obosit, încredințat că stăpânii ăștia din Pământul de Jos erau cu toții niște smintiți, comandantul hotărî să se întoarcă la Memphis dimpreună cu cele trei detașamente.

Poposind la Avaris, primi vizita prefectului, față de care nu-și ascunse mânia.

— O țară de nebuni, prefectule! Să aduci trei detașamente de la Memphis ca să se ocupe de un stăpân de pământuri ce are gărgăuni în cap și care a vrut să dea foc unui sat de evrei!

— Nu pentru stăpânul ăsta ai venit, comandante, i-o reteză prefectul. Ci pentru că magazia de arme a cazărmii a fost prădată.

Saudj reacționă ca un armăsar căruia i se smucește brusc frâul.

— N-am găsit armele cu pricina, răspunse dintr-odată potolit.

— Asta mă și îngrijorează.

După ce comandantul plecă, liniștea se reinstală în Avaris. Locuitorii orașului se strâmbară de râs la gândul că Hem-Ptah, care nu avea decât prieteni, își făcuse scrum recoltele și bunurile din dorința de a distruge un sat de evrei.

Iscoadele lui Mahu trebuiră să recunoască, rușinați, că minunatele lor manevre duseseră la un eșec răsunător. Și se apucară să se certe cu privire la mesagerul care să ducă la Theba dezastruoasa veste.

Hem-Ptah, în delirul său, nu greșise chiar de tot: evreii știau într-adevăr să îmblânzească șobolani, cel puțin la figurat. Își păstrară armele. Când începură să-și pună întrebări despre zvonurile că vor fi duși la muncă forțată, zvonuri de la care pornise toată spaima lor, iscoadele lui Mahu își luară iute tălpășița.

Va exista însă cu siguranță un alt stăpân din Pământul de Jos care, pentru a sfida puterea regală, va avea într-o bună zi nevoie de ei, ca mercenari, și de armele lor. De o grămadă de vreme, domnie după domnie, stăpânii de provincii năzuiau să se elibereze de sub tutela Thebei.

♀ Capitolul 14

„UN TRON ARE ÎNTOTDEAUNA DOAR TREI PICIOARE”

Dezamăgirea se citea pe chipurile lui Ay, Nakhtmin și Mahu când aflară că planul lor dăduse greș. Pierduseră aproape două luni pentru mai nimic.

Erau adunați în odaia regală de lucru și tocmai ascultaseră istorisirea mesagerului când vizirul Usermon, căruia Ay sfârșise prin a-i acorda toată încrederea, intră. Când i se aduseră la cunoștință rezultatele, scoase un geamăt înăbușit.

— V-am spus eu, bodogăni Ay. Evreii ăștia nu sunt ușor de păcălit.

Shabaka zise că lucrurile fuseseră făcute doar pe jumătate: odată evreii aflați pe picior de război, ar fi trebuit trimiși la fața locului arhitecți și șefi de echipă care să fi întocmit de-adevărat planuri pentru un templu și să-i fi pus pe evrei la săpat șanțuri și făcut cărămizi. Pe când așa, singurul dușman pe care l-au avut de înfruntat a fost un stăpân de pământuri cu mintea rătăcită. Însă nu era totul pierdut. Mai aveau șanse s-o ia de la capăt. Dar Ay nu voia să mai audă nimic. Renunțase să-i întindă o capcană lui Horemheb.

Vârsta își spunea cuvântul. Timpul care trece sădește încăpățânări tenace în unele părți din mintea bătrânilor, iar în altele, o silă adâncă față de schimbarea profundă a lumii din jurul lor. Iar Ay împlinea șaizeci de ani și nu era într-o stare prea bună.

Altfel spus, ura pentru Horemheb îi ținea de cald și chiar îl însuflețea în secret.

Mesagerul ieși și cei patru cârmuitori ai regatului se uitară înmărmuriți unul la altul. Shabaka îi privi la rându-i, dându-și pentru întâia oară seama de fragilitatea oamenilor ce sunt la putere prin comparație cu cei care nu sunt.

Un tron, își zise nubianul în sinea lui, are întotdeauna doar trei picioare.

♀

Ankhensepamon intra în cea de-a patra lună de sarcină, Neferneferure o încheia pe cea de-a treia și se întreba dacă trebuia să se bucure sau să se întristeze că starea în care se afla oprise asalturile erotice ale soțului ei. Într-adevăr, Seferhor îl sfătuise pe Nakhtmin să-și înceteze asediul, scopul fiind atins.

Cuvintele lui Thutu despre veșnica jale a lui Isis se pierduseră în vâltoarea zilelor. Ankhensepamon se simțea cuprinsă iarăși de acel sentiment de plenitudine pe care-l încercase și la prima sarcină. Dar acum se simțea mai regină ca oricând. Purta în pântece viitorul regatului. Ea era însăși regalitatea pe care-o hrănea din trupul ei. Era mai importantă decât regele însuși. Tradițiile poporului său nu greșeau: regalitatea nu-și putea avea obârșia decât în femei.

Lăsase în grija lui Sati toate vrăjile și descântecele potrivite pentru a duce sarcina cu bine până la capăt. Doica se dedicase cu mare însuflețire aducerii de jertfe, publice și particulare, ca să-i asigure stăpânei sale o naștere ușoară și fără probleme. Respectase sfaturile preoților lui Thueris, zeița nașterilor, dar și pe ale confreriei secrete din care făcea parte, cea a slujitorilor Cobrei.

Un minunat semn prevestitor după Sati era faptul că trei pui de cobră ieșiseră din ou.

Ca să afle dacă va aduce pe lume un băiat sau o fată, Ankhensepamon îndeplinise și străvechiul obicei al celor doi saci, unul plin cu orz, celălalt cu grâu. În fiecare zi urina deasupra lor, așteptând să vadă care va încolți primul. Orzul fu acela. Potrivit semnului avea să dea naștere unui băiat.

Se apucă să-i caute un nume.

Ea și Neferneferure își petreceau acum împreună o bună parte din zi, în tovărășia surorii lor Neferneru-Aton și a doamnelor de onoare. Îndată ce arșița soarelui se mai domolea, pe la ora cinci după-amiaza, se instalau pe terasă, unde servitorii le aduceau băuturi reci, fructe și plăcinte.

Din ce în ce mai apropiat de stăpâna lui, leul moțăia cu botul sub rochia ei pentru că-l apăra, fără îndoială, de muște.

— Cum te simți acum? o întrebă regina pe sora sa într-una din rarele lor clipe de intimitate, când doamnele de onoare se îndeletniceau cu diferite treburi, născocind noi amestecuri de băuturi sau discutând despre tot soiul de fleacuri, despre farduri, peruci și creme parfumate cu mai-marea garderobelor.

Se vedea cu ochiul liber că multe lucruri se schimbaseră în Neferneferure. O plenitudine și o strălucire necunoscute până atunci i se

citeau pe față. Și mersul îi era altul: nu-și mai târa picioarele cu un aer trist și ușor adusă de spate, ci pășea maiestuoasă și liniștită. Chiar dacă uneori se mai lăsa pradă acceselor de aroganță capricioasă, acestea erau mult mai rare decât clipele când vădea o neobișnuită blândețe. Se purta cu oarecare bunăvoință, chiar dacă păstrase și un dram de ironie care ar fi putut trece drept spirit de glumă.

— M-am schimbat, deși nu știu cum anume, recunoscu Neferneferure.

— Îl urăști la fel de tare pe Nakhtmin?

Neferneferure îi aruncă o privire zeflemitoare.

— Nu, mărturisi într-un târziu. Îmi lipsește când nu doarme cu mine. Îmi place când pune mâna pe sânii sau pe pântecele meu. De ce ai nevoie de un bărbat?

— Pentru că un bărbat e o mamă.

Răspunsul o surprinse pe Neferneferure.

— În ce fel?

— Te încălzește, îți trezește trupul și-l ocrotește de primejdii. Apoi dăruiește viață. Se gândi la Pasar și adăugă: Sugem mereu câte ceva…

Neferneferure chibzui la cele auzite cu o figură scandalizată. După ce-și mai veni în fire, întrebă:

— Dar el de ce are nevoie de o femeie?

— Din același motiv. Și pentru că noi păstrăm și creștem viața pe care bărbatul o dă.

Prințesa oftă.

— Asta vrea să însemne că ne regretăm fără încetare mama?

Ankhensepamon nu răspunse imediat.

— O mamă, da.

— Nu pe a noastră? o iscodi Neferneferure, care pricepuse diferența.

Ankhensepamon își privi sora.

— Mama noastră era regină înainte de a fi femeie. Când eu aveam zece ani, a încetat să mai fie mamă.

— Atunci când s-a mutat în Palatul de Nord?

Ankhensepamon încuviință din cap.

— Chiar în vremea în care Semenkhere a intrat în viața tatălui nostru, nu-i așa? Dar ia spune-mi ce-a găsit tata la Semenkhere? Că Semenkhere doar nu era o mamă!

— Nu. Adesea mi-am pus și eu aceeași întrebare și am ajuns la concluzia că Semenkhere îi era deopotrivă fiu și soție!

Încă o dată Neferneferure păru scandalizată.

— Cum? exclamă ea.

Un râset înăbușit făcu să tresalte ușor sânii lui Ankhensepamon.

— Trebuie să ținem seama de natura oamenilor, scumpa mea soră. Și bărbații au un vagin. Numai că nu pot să nască.

Văzând expresia jignită a lui Neferneferure, izbucni în hohote. Până la urmă, Neferneferure își îngădui și ea un zâmbet.

Tocmai atunci Neferneru-Aton și doamnele de onoare se apropiară de ele și le întrerupseră discuția.

♀

Maya se ducea la Memphis o dată pe lună cu scopul oficial de a ridica dările agricole și fluviale strânse. Nu știa, dar nici nu-i păsa, dacă Ay și nesuferitul de Mahu cunoșteau și latura tainică a acestor vizite: mergea de fiecare dată să-l vadă pe dușmanul lor de moarte, Horemheb. Dacă Ay ori necioplitul de Usermon îi vor atrage vreodată atenția o să susțină că e nevoit să discute regulat despre cheltuielile garnizoanei Pământului de Jos cu comandantul acesteia.

Sosi așadar la cazarma cea mare din Memphis și fu întâmpinat de străji cu toate dovezile de respect cuvenite, apoi condus în odaia de lucru a lui Horemheb. Generalul îl primi ca de obicei, cu îmbrățișări călduroase și complimente.

— Ce vești aduci? îl întrebă Horemheb imediat după ce se așezară.

— Eu credeam că tu ai noutăți să-mi spui. Ce-i cu povestea asta a jefuirii unei magazii de arme din Avaris?

Horemheb se arătă surprins.

— De unde știi de asta?

— Ay ține de la o vreme în odaia sa de lucru întruniri cu Mahu și Nakhtmin, la care pe mine nu mă cheamă și care sunt, așadar, secrete. În plus, se desfășoară fără scrib și, prin urmare, fără înscrisuri, cu alte cuvinte nimeni, chiar dac-ar scotoci prin documente, nu poate afla ce s-a discutat. Însă am găsit în arhivele lui Mahu un raport sosit de curând de la prefectul din Avaris, despre jefuirea magaziei cazărmii. S-a furat un mare număr de arme.

— Știu, răspunse Horemheb. L-am trimis pe comandantul Saudj la fața locului, dar n-a găsit armele. Un stăpân de pământuri din ținut jură că evreii le-ar fi furat, dar omul ăla bate câmpii și nimic nu mă face să cred că evreii

ar fi implicați în vreun fel. Oricum, nu văd legătura cu întrunirile secrete ale lui Ay. Ele nu dovedesc decât un lucru: că regele nu are încredere în tine.

Asta Maya o știa deja. Însă explicația interlocutorului său nu suna deloc convingător.

— Păi și-atunci cine să fi furat armele?

— Aproape toți marii stăpâni din ținuturile răsăritene ale Pământului de Jos întrețin trupe proprii de luptători ca să se apere de atacurile tâlharilor veniți din Siria. Nu m-ar mira ca tocmai unul dintre aceste detașamente să fi dat lovitura.

— N-ai început să le cauți?

Horemheb înălță din umeri.

— Armele pot fi ascunse foarte bine în pământ. Pe de-o parte, n-am autoritatea să scotocesc prin casele acestor stăpâni de pământuri dintre care mulți îmi sunt prieteni, iar pe de altă parte nu cred că asta contează prea mult. Cincizeci de săbii, câteva lănci și scuturi nu vor schimba foarte mult situația.

— Dar iscoadele tale?

— De la moartea lui Khnumose nu m-am mai îngrijit de ele.

Cu un aer mândru și poruncitor învârti apărătoarea de muște, descriind cercuri largi.

— Regina și sora ei sunt tot însărcinate? se interesă.

— Da.

— Nici asta nu va schimba mare lucru.

Te ducea cu gândul la un hipopotam care așteaptă momentul să atace. Maya îl considera însă prea delăsător. Omul ăsta chiar credea că lucrurile erau deja hotărâte și că nimeni nu se va împotrivi urcării lui pe tron?

Își luă rămas-bun de la general cu un sentiment de neputință. Știa că siguranța de sine e un cusur obișnuit al celor puternici, un cusur adesea mortal.

♀ Capitolul 15

BĂTAIA DE LA CINCI PURCEI

Răutatea lui Shabaka nu cunoștea odihnă. Nubianul nu se împăca deloc cu gândul nereușitei de la Avaris și își frământa întruna mintea să găsească

un mijloc de a îndrepta lucrurile.

La scurtă vreme după ce mesagerul însărcinat să-i întărâte pe evrei venise să-și spună jalnica poveste, Ay vru să discute cu nubianul o problemă care-i stătea pe suflet.

— Shabaka, ar trebui s-o cucerești pe prințesa Neferneru-Aton.

— Maiestate, stăpâne, eu am un plan mai grabnic să-ți propun.

— Despre ce?

— Să-l facem pe Horemheb să iasă din bârlog.

— Iarăși!

— Maiestate, stăpâne, e o cale mult mai sigură decât să legăm viitorul regatului de niște prunci.

— Ah, te îngrijorează viitorul tău când eu n-am să mai fiu aici, netrebnicule. Și cum te-ai gândit să facem?

— Să trimitem un om la Horemheb care să-i dezvăluie că evreii au furat armele de la magazia din Avaris la îndemnul nostru, ca să le folosească împotriva lui. De data asta, n-o să mai lase treaba în seama unui ofițer. Va sări ca ars și se va duce el însuși să vadă dacă informația e adevărată. După cum bine știi, generalul lovește fără milă și evreii se vor răzvrăti. Nakhtmin va avea atunci toate motivele să intervină.

Ay rămase o clipă fără glas. Doar Shabaka putea să urzească un plan atât de primejdios. Apoi zâmbi.

— E un plan nebunesc. Du-te totuși și cheamă-l pe Mahu ca să-i cerem și lui părerea.

Mahu se arătă la fel de uimit, dar socoti planul demn de atenție.

— Propun să-i aducem o mică schimbare. Să-i strecurăm lui Horemheb informația prin Maya.

Shabaka izbucni în râs.

— Și cum să facem asta? întrebă Ay.

— Există mai multe căi. Una dintre ele ar fi ca informația să ajungă la secretarul lui Maya într-un mod, la prima vedere, întâmplător.

— Secretarul merge adesea la doamna Nes-Hathor, la Casa Primitoare, zise Shabaka. Dacă Maiestatea Sa, stăpânul meu, binevoiește a-mi îngădui să…

— Fără documente scrise! îl sfătui Ay.

— Nimic altceva decât niște vorbe șoptite la ureche! făgădui nubianul.

♀

Trei zile mai târziu, secretarul lui Maya intră în Casa Primitoare, așa cum făcea de trei, patru ori pe lună, mai ales când își primea simbria. Inspiră cu plăcere mirosul de santal ce plutea în sala mare, mult mai frumos decorată decât aceea din vechiul stabiliment, cu stâlpi în formă de lotus, fresce sugestive și pereți zugrăviți în stacojiu. Își plimbă ochii peste mulțimea de mușterii și i se păru că recunoaște un chip oarecum familiar. Într-adevăr, bărbatul cu pricina îi făcu un semn din cap și-i zâmbi. Secretarul se îndreptă spre el.

— Iartă-mă, dar nu știu unde te-am mai văzut, zise.

— Sunt intendentul dregătorului Mahu. Noi doi ne întâlnim adesea pe holurile administrației. Pot să te invit să guști acest vin?

Secretarul primi și se așeză alături de colegul său. Își turnară vin. Ronțăiră plăcinte cu migdale. Schimbară păreri despre dansatoare. Apoi despre fetele din stabilimentul învecinat. Odată ce câștigară încredere unul în altul, începură să-și facă destăinuiri despre slujbă.

— Sper că stăpânul tău e mai îngăduitor decât al meu, zise intendentul lui Mahu. La ce chinuri ne supune omul ăsta!

— Toți sunt la fel. Al meu nu mă lasă o clipă să-mi trag sufletul. Suntem cinci scribi și de-abia găsim timp să ne ducem să ne ușurăm.

— Al meu pare ocupat din cale-afară de Horemheb, deși mă întreb de ce. Generalul e la Memphis și n-are nicio treabă cu noi.

Secretarul lui Maya ciuli urechea.

— Sunt ocupați cu Horemheb? întrebă.

— Uneori am impresia că vor să-l demită. Ei bine, n-au decât să-l demită și să nu mai aud vorbindu-se de el!

— Ce te face să crezi asta?

— Fii atent… Mai deunăzi… Dar rămâne între noi, da?

— Mă leg cu jurământ.

— Deunăzi, evreii au jefuit magazia de arme din Avaris. Ei bine…

Secretarul lui Mahu îi sorbea cuvintele.

— Evreii au jefuit-o?

— Bineînțeles! Nu știai? Ei bine, Usermon a refuzat să trimită trupe ca să recupereze armele! A venit și i-a zis lui Mahu: „Să le păstreze. O să se folosească de ele împotriva lui Horemheb.” Ah, ia uită-te la fetișcana aia! Privește-o cum se arcuiește…

— Ești sigur de ce spui? întrebă intendentul lui Maya.

— Ce anume? C-o să mă culc cu ea? Pe zeul Min…

— Nu, mă referam la ce mi-ai povestit despre evrei.

— Cum adică dacă sunt sigur? Mă aflam în odaia de lucru a lui Mahu ca să-i ajut pe scribi să-și rânduiască rapoartele în arhivă.

— Există un raport despre asta?

— Nu chiar cu tot ce ți-am spus eu, firește. Dar ascultă, nu sufli o vorbă, da?

— Ți-am făgăduit.

— Însă ia zi-mi, ce să aibă ei cu Horemheb? întrebă intendentul lui Mahu cu prefăcută naivitate.

— Își închipuie că generalul vrea să ia puterea.

— Horemheb să ia puterea? repetă intendentul lui Mahu holbându-se la el.

Continuă să joace aceeași comedie până când chefliul care umplea răgazul dintre dansuri cu obrăzniciile și glumele sale deșucheate le întrerupse discuția. Marea clepsidră a palatului arătase miezul nopții când cei doi bărbați se despărțiră, intendentul lui Mahu prefăcându-se amețit de băutură. Secretarul lui Maya se întoarse acasă, iar celălalt ciocăni la ușa stabilimentului învecinat, râzându-și în barbă.

♀

A doua zi dimineață, Ay și Shabaka se abținură cu greu să nu zâmbească: Maya urcase de cu zori pe o corabie și pornise spre Memphis. Stratagema dăduse roade. Mai rămânea de văzut ce urmări va avea.

Îndată ce debarcă, Maya merse direct la Horemheb într-o stare de mare agitație.

— Uite! îi zise generalului, care se miră să-l vadă întorcându-se atât de curând. Aveam dreptate!

Îi împărtăși cele aflate de secretarul său de la intendentul lui Mahu. Horemheb se albi la față. Chibzui în tăcere câteva clipe.

— Nătărăii ăștia își închipuie că o să mă înlăture cu câțiva țărănoi înarmați cu săbii!

— Cel mai bun lucru pe care-l poți face e să te duci să găsești armele.

— O să-l trimit pe Saudj.

— L-ai mai trimis o dată și l-au păcălit.

— Bine. Atunci o să merg eu însumi.

♀

În ziua următoare, evreii din satul căruia i se spunea Cinci Purcei, în bătaie de joc fără îndoială, dat fiind că evreii socoteau porcul spurcat, își

duceau vitele la adăpat când văzură nori de praf ridicându-se pe drumul Avarisului. Curând deslușiră călăreți, apoi, în spatele lor lăncieri și, după aceștia, puzderie de soldați. Pe puțin cinci sute. Trupa coti și o luă pe drumul ce se întindea în lungul canalului.

— Dezgropați armele! strigă unul dintre evrei.

— Nu! ordonă un altul, mai bătrân. O să dăm la iveală armele doar dacă nu avem încotro. Să vedem mai întâi ce vor.

Ieșiră cu toții din case și-i priviră pe soldați cum se apropiau.

Comandantul trupei se opri în fața primelor case ale satului. Evreii nu-l cunoșteau. Era însuși Horemheb, ținând în mână un bici. Vreo doisprezece călăreți îl înconjurau.

— Unde sunt armele pe care le-ați furat de la magazia cazărmii din Avaris? strigă generalul.

Bătrânul care dăduse ordinul să nu fie dezgropate făcu un pas în față.

— Un ofițer de-al tău, stăpâne, a venit acum câteva zile după ele. A scotocit toate casele din sat, însă nu le-a găsit.

Biciul pocni și bătrânul căzu la pământ.

— Armele! țipă Horemheb.

— N-avem arme! îi răspunse pe același ton evreul care voise să le dezgroape.

Biciul pocni din nou, însă evreul acesta era mai voinic. Înhăță din zbor fâșiile din piele de bivol împletite și trase atât de tare, încât îi smulse lui Horemheb biciul din mână. Generalul fu cât pe ce să cadă de pe cal. Apucă sabia pe care-o purta la brâu. Evreul plesni cu biciul armăsarul care se cabră și, din nou, puțin lipsi ca Horemheb să nu se prăbușească. Lăncierii se apropiară. Evreul, cu multă îndrăzneală, le biciui caii. Se iscă o mare învălmășeală, însoțită de zbierete și nechezaturi, fără a mai pune la socoteală urletele femeilor și ale copiilor. Lăncierii încercară să pătrundă în sat împresurându-l. O sută de evrei se înșirară să le țină piept, înarmați deocamdată cu pari ascuțiți capabili să spintece burțile armăsarilor. Recăpătându-și echilibrul, Horemheb se năpusti spre bărbatul care-i smulsese biciul și încercă să-l lovească cu sabia. Omul se aplecă și lama nimeri trunchiul unui palmier. Apoi se îndreptă de spate, plesni iarăși calul și de data asta Horemheb căzu.

— Lăncierii! răcni generalul, înțelegând că armăsarii nu erau de niciun folos pe ulițele înguste ale satului.

Lăncierii erau deja prinși într-o luptă corp la corp cu evreii. De fiecare dată când încercau să străpungă un evreu, acesta prindea lancea cu amândouă mâinile, iar un tovarăș de-al său îl înțepa pe lăncier cu un par ascuțit.

Neputând să încalece din nou, Horemheb se repezi după bărbatul cu biciul. Acesta se răsuci brusc și în clipa când atacatorul se aruncă asupra lui, îl plesni, făcându-l pe militar să urle de durere. Acum, Horemheb fu cât pe ce să-și piardă sabia.

— Foc! zbieră el, nebun de furie. Dați foc!

Însă niciunul din oamenii săi nu avea la el cele de trebuință pentru aprinderea focului. Un lăncier vru să intre într-o casă ca să ia de acolo un tăciune, dar o femeie tăbărî asupra lui, izbindu-l cu reteveiul până-l doborî.

Lăncierii erau stânjeniți de propriile arme, prea lungi pentru ulițele satului, și singura speranță a forțelor regatului de a stăpâni situația era ca, prin sprijinul pedestrașilor, să reușească să-i strivească, pur și simplu, pe evrei. Dar, pedestrașii nu izbutiră să-și croiască drum prin învălmășeală și mai mulți evrei se urcaseră pe acoperișurile caselor, de unde azvârleau cu pietre în atacatori. Trei lăncieri zăceau deja la pământ, morți sau vii, nu se știa. Călărețiii făcuseră cale întoarsă și descălecaseră.

Horemheb îl zări pe primul bătrân cu care vorbise, înarmat cu un par. Se repezi spre el și-l străpunse cu sabia. Bătrânul se prăbuși într-o rână. Ajutorul bătrânului, care se găsea alături de el, îl plesni cu biciul pe Horemheb peste față. Aproape orbit de sângele ce i se prelingea de pe frunte, generalul scăpă cu viață doar datorită a doi călărețiii ce făcură scut din trupurile lor ca să-l acopere.

— Pedestrașii! strigă Horemheb.

— Încearcă să ajungă până aici, generale.

Se străduiau, într-adevăr. Numai că tocmai atunci se auzi un tumult despre care Horemheb n-ar fi putut spune dincotro venea. Își șterse sângele lipicios din ochi și înțelegând că intervenise o schimbare, căută să afle în ce consta aceasta.

— Generale! Sosesc alți evrei! Suntem prinși în capcană! Trebuie să fugim.

Evreii din satul vecin, alertați de mesageri, veneau într-un suflet. Forțele regale se pomeniseră strânse ca-n menghină, iar pedestrașii, ajunși ultimii la fața locului, erau descoperiți. Câți evrei să fi fost? Greu de spus având în vedere terenul plat. Horemheb alergă spre câmpurile alăturate. Își văzu

pedestrașii trecuți prin tăișul săbiilor de către nou-sosiți. Căci aceștia aveau, într-adevăr, săbii. Și lănci. Era un măcel. Forțele regale numărau doar cinci sute de oameni împotriva a peste o mie. Trebuiau să înceapă retragerea.

— Pe aici! îi strigă lui Saudj.

Își găsi armăsarul care fugise din învălmășeală și izbuti anevoie să încalece. Călăreții îl urmară. Horemheb își conduse forțele în semicerc spre noii atacatori ca să le acopere pedestrașilor și lăncierilor retragerea.

Soarele asfințea când ultimii soldați din trupele regale fugeau pe drumul către Memphis.

Horemheb ajunse la Memphis livid de furie.

Luat pe nepregătite! El! Și biciuit! Peste față! Simțea că se sufocă.

♀ Capitolul 16

UMILIREA ȘI URA

Evreii trimiseră o delegație la Theba. Aceasta ajunse în capitală odată cu o iscoadă de-a lui Nakhtmin care luase parte la atacul împotriva evreilor și scăpase din măcelul de la Cinci Purcei.

Forțele regale pierduseră optzeci și doi de oameni din cinci sute.

În ochii lui Ay și ai lui Nakhtmin, Horemheb căzuse într-o capcană. Cu-atât mai rău că ieșise teafăr din ea, însă cu-atât mai bine că fusese umilit. Oricum, renumele armatelor regale era acum în joc.

Evreii cereau protecția regală împotriva prigonirilor și a distrugerii modestelor lor bunuri din motive neîntemeiate, care se repetau de câteva săptămâni.

Trebuia acționat repede și în așa fel încât să nu se piardă șansele celei de-a doua lupte în care, potrivit dorințelor lui Ay, Nakhtmin, Usermon și Mahu, exista posibilitatea să i se dea lui Horemheb lovitura fatală. Trebuia, de asemeni, preîntâmpinat un nou atac al generalului, pe de-o parte pentru că exista posibilitatea să iasă învingător sporindu-și faima, iar pe de alta pentru că Nakhtmin ar pierde prilejul ca în vârtejul luptei să-l ucidă pe dușmanul tronului.

Reușita planului presupunea o desăvârșită iscusință, prudență și viclenie fără margini. Destinul monarhiei depindea, poate, de modul în care se va rezolva această problemă spinoasă. Nakhtmin, Usermon, Mahu și Shabaka

se strânseră în odaia de lucru a regelui pentru o discuție ce nu suferea amânare.

Evreii fură îndepărtați sub așa-zisul motiv că erau încă bănuiți de furtul armelor din magazia de la Avaris, iar cercetările aflate în desfășurare nu le dovediseră nevinovăția.

Nakhtmin plecă dis-de-dimineață, în fruntea a trei mii de oameni, cu o scrisoare a regelui către generalul Horemheb. Misiva susținea, în principiu, că pe monarh îl îngrijora faptul că generalul declanșase un atac împotriva satelor de evrei fără un motiv întemeiat și cu forțe insuficiente, de unde și eșecul usturător cu care se încheiase. De aceea, regele și căpetenia armatei, prințul-general Nakhtmin, socoteau că se impune restabilirea ordinii în Pământul de Jos, la fel ca și a prestigiului armatelor regale. În acest scop, trimiteau fără întârziere întăriri comandate de însuși prințul-general Nakhtmin.

Nakhtmin și o trupă de șase sute de lăncieri călări porniră la drum. Șase sute de lăncieri și opt sute de pedestrași urcară pe corăbii ca să coboare pe Marele Fluviu până la Memphis. Toate ambarcațiunile libere fuseseră folosite, chiar și *Gloria lui Amon,* vechiul vas regal, căruia i se aduseseră schimbările cerute de împrejurări pentru a putea transporta trupe. Nakhtmin se frământa la gândul ca Horemheb să nu se fi aruncat deja într-un alt atac nesăbuit.

Însă nu era cazul. Retras în cazarma din Memphis, generalul fierbea de o ură ce aducea a venin. Tot chibzuia la greșeala de tactică pe care-o făcuse crezând că o manevră în forță asupra unui sat evreiesc se va desfășura la fel ca într-un război. Nu cunoștea însă terenul și nu prevăzuse că nici călărimea, nici lăncierii nu-i vor servi acolo la nimic. Fapt neobișnuit, își pierduse aproape a șasea parte din trupe și cam tot pe-atât din faimă. Pe deasupra, ura față de evrei îi fusese stârnită de către caraghiosul de Hem-Ptah, care acum, firește, triumfa. Umflatul asistase la dezastruoasa încăierare de lângă ruinele casei sale pe jumătate arse și venise apoi la Memphis pretinzând că vrea să-l consoleze pe Horemheb pentru eșecul suferit. În realitate, Hem-Ptah aținâ furia generalului, susținând că acesta fusese greșit informat și prost sfătuit și ceru, o dată în plus, capul prefectului.

Horemheb punea la cale un nou atac care să rezolve o dată pentru totdeauna problema evreilor. Necazul era că numărul acestora se ridica la douăzeci de mii, iar el nu dispunea decât de zece mii de oameni ce trebuiau

să acopere întreg cuprinsul Pământului de Jos. În plus, evreii nu aveau o cetate întărită a cărei cădere răsunătoare să le pecetluiască înfrângerea. Trăiau risipiți de la Buto la Athribis și Mendes în vreo treizeci de sate, precum cel de la Cinci Purcei, unde înfruntările riscau să se întoarcă în favoarea lor. Mai rău încă: multe dintre așezările lor erau lipite de cele ale unor supuși buni și devotați ai regelui. Orice manevră risca să ucidă oameni nevinovați și să stârnească o răzmeriță de altă natură și de mare amploare.

Sosirea la Memphis a lui Nakhtmin în car, în sunet de trompetă și corn și primit cu urale de mulțimea strânsă de-a lungul străzii principale, nu domoli câtuși de puțin furia lui Horemheb. „Sclivisitul", cum îi spunea el, merse mai întâi să-l viziteze pe viceregele Pământului de Jos ca să-i aducă la cunoștință hotărârea puterii regale, apoi se îndreptă spre cazarmă.

— Ah, bine c-a venit, în sfârșit, căpetenia armatei ca să facă ordine, spuse un locotenent pe care încă îl durea umilirea suferită la Cinci Purcei.

Santinela postată la ușa odăii de lucru a lui Horemheb abia dacă avu timp să anunțe vizita prințului-general Nakhtmin, comandantul armatelor regale, că Nakhtmin și intră.

Cei doi bărbați se măsurară din priviri o clipă: Nakhtmin, tânăr și viguros, respirând autoritate prin toți porii, Horemheb, subordonatul lui, mai vârstnic, greoi, cu un început de burtă și pe deasupra prost ras, deoarece crestăturile pe care propriul bici i le pricinuiseră pe frunte, obraji și gât nu se vindecaseră încă. Așa că nu lăsa lama briciului să-i atingă pielea decât din două în două zile, deși regulamentul cerea obrajii netezi. Nakhtmin observă și el urmele specifice ale biciului, dar nu se coborî să-i pună vreo întrebare despre ele.

Horemheb se ridică în fața mai-marelui său.

— Bine ai venit pe domeniile tale, generale, mormăi pe un ton sumbru și înclinându-se.

— Să ai o zi fastă, răspunse Nakhtmin cu răceală în glas.

După care se întoarse și porunci să se închidă ușa. Horemheb avu timp să zărească dincolo de ea șase gărzi thebane. De bună seamă, Nakhtmin își lua măsuri de prevedere. Un scrib se grăbi să-i aducă oaspetelui un scaun și Nakhtmin se așeză.

— Ia loc, îi zise apoi lui Horemheb.

Era un fleac, însă prevestea umilirea: mai-marele îngăduia subordonatului său să se așeze.

— Ce s-a întâmplat, generale? întrebă Nakhtmin, ținând în mână scrisoarea regală.

Horemheb văzu sulul de papirus și bănui că era pentru el.

— Anumite informații secrete, răspunse, mi-au dezvăluit că evreii erau cei care jefuiseră magazia de arme din Avaris. Mi-am luat oamenii…

— Cinci sute de oameni, ținu să sublinieze Nakhtmin. Informațiile erau întemeiate?

— Datele secrete sunt întotdeauna nesigure. Însă acestea s-au dovedit adevărate, căci am văzut cu ochii mei armele în mâinile evreilor din primul sat, precum și la cei care-au sărit să-i ajute. Pe scurt, am condus cinci sute de oameni, e-adevărat, până în satul Cinci Purcei. Evreii au rezistat. Noi eram stingheriți de ulițele prea înguste și nu puteam folosi nici călărimea, nici lăncierii. Luptele au ținut mai bine de-o oră. Alte sute de evrei au sosit din satul vecin și i-au încolțit din spate pe pedestrași. A trebuit să ne retragem.

— Și am pierdut optzeci și doi de oameni.

Horemheb înălță din sprâncene: hotărât lucru, sclivisitul era bine informat.

— Așadar nu cunoșteai locul unde plănuiai să te bați, observă Nakhtmin.

Generalul își încleștă maxilarele. Oare neisprăvitul ăsta avea de gând să-i dea lecții de tactică? Da, făcuse o greșeală, ar fi trebuit să trimită pândari să cerceteze terenul.

— Nu mă așteptam ca evreii să ne atace cu atât de multă violență.

— Trebuia mai întâi să împresori satul, zise Nakhtmin. Așa vom face noi acum. Apoi îi preveneai pe evrei pentru ultima dată și, dacă amenințarea nu dădea roade, îi puneai pe arcași să-și facă datoria.

Îi întinse lui Horemheb scrisoarea regală.

— Sunt demis? întrebă generalul.

— Citește.

Horemheb abia dacă știa carte, însă nu voia să cheme scribul să-i citească mesajul, ceea ce i-ar fi adus o umilință în plus. Desfășură papirusul și încercă să-l descifreze cu prețul multor strădanii. După ce isprăvi, ridică ochii. Scrisoarea era un avertisment, încă unul după cel ce urmase complotului eșuat al lui Khnumose, dar nimic altceva. Puterea de la Theba refuza deocamdată o înfruntare pe față.

Chibzui repede ce șanse ar avea să se descotorosească de Nakhtmin chiar acum, pe loc. Ar putea să se arunce asupra lui și să-i taie beregata, după

care să le spună trupelor că prințul-general Nakhtmin murise pentru că-i stătuse inima. Însă stratagema era bătătoare la ochi. În primul rând, locotenenții prințului ar cere să vadă trupul neînsuflețit al comandantului lor și s-ar dezlănțui haosul, în al doilea rând și cel mai important, Nakhtmin, prudent, postase la ușă șase gărzi care i-ar sări în ajutor la cel dintâi strigăt. Un gest atât de îndrăzneț l-ar putea costa pe Horemheb viața. Își înghiți așadar furia, așteptând alt prilej să-i dea frâu liber.

De-abia în ziua următoare Nakhtmin reuși să-și adune cei două mii de oameni pe care-i comanda, după ce pedestrașii și arcașii debarcaseră cu toții de pe corăbii. Se așeză în fruntea detașamentului, urmat de Horemheb și de forțele refăcute ale acestuia. Aproape două mii patru sute de oameni se puseră în mișcare ca să asedieze un sat cu patru, cinci sute de suflete.

Evreii priviră îngrijorați sosirea noului detașament, aproape de trei ori mai numeros decât cel dinainte. Vasăzică forțele regale erau hotărâte să recupereze armele. Cât despre evrei, nu-i trăgea deloc inima să se arunce într-o altă luptă. Ultima pricinuise moartea căpeteniei lor, Nahum, un bătrân foarte respectat, și a treisprezece semeni de-ai lor. Că ei uciseseră mult mai mulți soldați din trupele regale era doar o slabă consolare. Nu puteau trăi într-o răscoală nesfârșită.

Manevrele trupelor se dovediră, de astă dată, foarte diferite. După ce încercuiră satul, călăreții se înșirară la douăzeci de pași depărtare de el și se opriră. Apoi un ofițer veni singur, pe jos, până în sat, ceru să stea de vorbă cu căpetenia și-i spuse că stăpânul său, prințul-general Nakhtmin, îi oferea un răgaz de o jumătate de oră, cât se scurgea nisipul dintr-o clepsidră mică, pentru a înapoia armele furate de la Avaris. Dacă nu, trupele regale vor face satul una cu pământul și pe toți locuitorii lui sclavi. După ce transmise mesajul, ofițerul se întoarse la ai săi.

Nakhtmin spera la o răzmeriță.

La fel și Horemheb. Își dorea asta cu atât mai mult cu cât urzise același plan ca și dușmanul său: să-l ucidă pe acesta în toiul luptei. Pe deasupra, s-ar răzbuna, în sfârșit, pe bărbatul care-l biciuise peste față, pe el, bravul erou al armatelor regale! O să dea de netrebnic oriunde s-ar afla, chiar și în infern, și o să-i împlânte cu o plăcere fără de margini sabia în măruntaie!

Evreii se sfătuiră.

După vreo zece minute, chiar bărbatul care-i sfâșiase lui Horemheb pielea cu propriul bici înaintă împreună cu alți doi, cărând partea ce revenise satului din armele furate.

Horemheb stătea alături de Nakhtmin când îl recunoscu pe evreu. Așadar tocmai ticălosul ăla îi luase locul bătrânului înjunghiat. Militarul slobozi o înjurătură cumplită și se agită pe calul său, apoi îl fulgeră pe evreu cu privirea. Bărbatul nu-și plecă ochii.

— Generale, bubui Horemheb pe când cei trei evrei încredințau armele pedestrașilor aleși de Nakhtmin, generale, repetă cu glas tunător, arătând cu degetul spre evreu, cer ca omul acesta să fie neapărat trimis la moarte!

Nakhtmin întoarse către el o privire tăioasă.

— Generale, suntem aici ca să recuperăm armele, nu ca să-i răzbunăm, fără luptă, pe morți.

Din nou, Horemheb își înghiți furia.

Bărbatul porni spre sat fără ca măcar să se uite o dată îndărăt.

În două zile, cele nouă sate evreiești din ținutul Avarisului înapoiară aproape toate armele. Nu lipseau decât două lănci, un scut, cinci pumnale și două săbii. Nakhtmin socoti că n-avea rost să facă din asta un motiv de război.

Situația nici că putea fi mai rea. Pe de-o parte, Nakhtmin fusese lipsit de răzmerița pe care contase, pe de alta, Horemheb fusese umilit în fața tuturor de către sclivisit, care-i dăduse o lecție de tactică în ochii propriilor sale trupe, recuperase armele pe care Saudj nu reușise să le găsească și refuzase să-l răzbune.

Povestea de la Cinci Purcei se încheiase. Nu făcuse însă altceva decât să sporească ura.

♀

Cum era de așteptat, încăierarea răscoli vechile ranchiune în satele și locurile învecinate. Se auzeau ocări împotriva evreilor, a armatei, a prefectului, a lui Hem-Ptah, a altor stăpâni de pământuri și a dușmanilor personali ai cutărui sau cutărui om, oprindu-se doar la rege. După cum se știe, adesea e SUFICIENT ca doi bărbați să se ia la bătaie pe stradă pentru ca în scurt timp să se ajungă la o păruială generală.

A doua zi, un țăran care mergea pe drumul dintre două cătune, numite Berbecul lui Ptah și Smochinul Roditor, descoperi leșul lui Bube, pisica-talisman din Berbecul lui Ptah, neîntrecută în lupta cu șobolanii, șoarecii, șoarecii-de-câmp și alte rozătoare. Bărbatul rămase nu doar înmărmurit, ci de-a dreptul scandalizat. În loc să-și vadă de drum, culese trupul neînsuflețit al lui Bube și-l duse în sat. Lumea se strânse în jurul său. Femeile se văicăreau, copiii plângeau.

— Dar cine a putut să-l omoare pe Bube?

— Nici nu merită osteneala să-ți pui o astfel de întrebare. Oamenii din Smochinul Roditor. Erau invidioși.

— Pesemne că au încercat să-l răpească și s-a zbătut.

— Sărmanul Bube, n-o să mai găsim niciodată un altul ca el!

— De când avea doar un an vâna șoareci. Și nu s-a oprit nicio zi vreme de șaisprezece ani!

— Oamenii ăștia de la Smochinul Roditor sunt niște criminali!

— Au ucis un zeu! Lucrurile nu vor rămâne așa!

— Ia haideți să le arătăm noi!

Numaidecât, cinci bărbați înarmați cu ciomege porniră spre Smochinul Roditor, puși pe harță.

— Voi l-ați omorât pe Bube?

— Pe cine?

— Pe motanul nostru!

— Ce să avem noi cu motanul vostru?

— Erați invidioși!

— Credeți că am putea fi invidioși pe un motan?

— Firește că n-o s-o recunoașteți! Nu doar criminali, ci și lași!

În piața satului se iscă îmbulzeală.

— Ce vor oamenii ăștia? întrebă o localnică mai în vârstă din Smochinul Roditor.

— Pretind că noi le-am omorât motanul!

— Fir-ar ei să fie cu animalul lor! Să plece acasă!

Un bărbat îl îmbrânci pe un altul care nu se lăsă nici el mai prejos și-l împinse cât colo. Își aruncară ocări grele și încăierarea se porni. Oamenii din Berbecul lui Ptah erau pe cale să fie copleșiți, când vlăjganii din cătunul lor sosiră să le dea o mână de ajutor. Toată lumea se bătea, chiar și bătrânele, chiar și copiii. Ciomegele erau folosite cu mare tragere de inimă. Doi bărbați se prăbușiră la pământ. Femeile țipau, știind că strigătele lor îi ațâțau pe bărbați. Două femei se tăvăleau pe jos, zgâriind pe cine apucau.

O mică trupă de gărzi care trecea întâmplător pe acolo îi zări pe bătăuși și alergă spre ei. Loviturile de bici le înlocuiră pe cele de ciomag și strigătele gărzilor pe cele ale femeilor. Liniștea reveni, dar cu ce preț! Oase rupte, cucuie, buze sparte, ochi învinețiți.

Din ordinul gărzilor, oamenii din Berbecul lui Ptah se întoarseră, în sfârșit, la casele lor.

Leșul lui Bube fu încredințat unui îmbălsămător care îl tratã cu tot respectul cuvenit acestor animale fermecate. I se fãcu o înmormântare frumoasă și i se așeză mumia într-o criptă micuță, cu o inscripție emoționantă: „Lui Bube, divinul binefăcător din Berbecul lui Ptah, care și-a dedicat viața pentru salvarea hambarelor oamenilor.”

Nu-i trecuse nimănui prin minte ideea că nefericitul erou ar fi putut muri de bătrânețe ori mușcat de o viperă pe care-o luase drept coada unui șobolan-de-câmp.

♀ Capitolul 17

SEDUCEREA UNEI PRINȚESE

Viclenia dăduse greș. Horemheb era de neînlăturat. Însă expediția lui Nakhtmin reușise să-i arate măcar îndărătnicului din Memphis că puterea încăpuse de-acum pe mâini ferme.

Temerile lui Ay se îndreptau acum spre sarcina reginei și cea a prințesei. Potrivit socotelilor, prima avea să nască la începutul anotimpului semănăturilor, iar cealaltă – două, trei săptămâni mai târziu.

Se ceru părerea astrologilor care mărturisiră că regina va naște sub cele mai bune auspicii, însă pentru prințesă va fi nevoie de o anumită grijă.

Ankhensepamon îi ceru lui Sati să-și cerceteze propriile tăblițe ca să afle ce va fi cu nașterea surorii sale. Doica refuză.

— Nu-i vorba de ceva care să depindă de voința noastră sau care să atârne de vreo hotărâre, stăpână. Sarcina surorii tale nu s-a încheiat încă și dacă am afla că tăblițele nu sunt faste, ar fi și a ta în primejdie.

Ca să îndure mai ușor așteptarea, Ankhensepamon organiză o plimbare pe Marele Fluviu, ca odinioară, la bordul *Gloriei lui Amon,* într-una din zilele în care Itchan era liber. Le luă pe surorile sale și pe Sati, firește, dar nu reuși să-i convingă nici pe Nakhtmin, nici pe Ay să se abată de la sarcinile lor, fie chiar și pentru o singură zi. Ay îl trimise în locul său pe Shabaka.

— E un bărbat descurcăreț, zise el, și știe să te distreze când trebuie.

Neferneferure îl privi la-nceput cu dispreț pe nubian, iar Neferneru-Aton cu o curiozitate reținută. Ce căuta omul bun la toate al regelui într-o plimbare de familie?

Totuși, Shabaka reuși să-i înveselească pe călători agățând de corabie, la capătul unor sforicele lungi, două zmeie, unul în formă de cobră, cu coada încolăcindu-i-se caraghios în vânt, celălalt în formă de vultur. Până și corăbierii se puseră pe râs.

Înșiră apoi fel de fel de istorioare, printre care și povestea motanului care îi învățase pe șoareci să-i cânte osanale pentru a nu fi mâncați. Însă când motanul se certase cu nevastă-sa, aceasta, sătulă să tot audă laudele aduse soțului necredincios, îi înfulecă ea însăși pe cântăreți.

Sati începu să râdă și, ușor amețită de vânt și de legănarea vasului, Ankhensepamon se pomeni gândindu-se: ce păcat că Pasar nu e aici cu noi, i-ar fi plăcut povestea aceasta.

Apoi își veni brusc în fire și-și aminti că din nefericire Pasar era mort.

Revăzu parcă aievea plimbările pe apă de odinioară și pe tânărul Tutankhamon întrebându-l pe Semenkhere unde se sfârșește întinderea Verde. Ochii i se umplură de lacrimi. Itchan băgă de seamă și se aplecă spre ea.

— Trăim mai mult cu morții decât cu viii, șopti Ankhensepamon.

La drept vorbind copilăria era cea care-i lipsea, a ei și a altora. Nu mai existau alți copii în jurul ei decât cei pe care ea și sora sa îi așteptau. Oamenii mari ucideau copilăria. Era sătulă de această lume de bătrâni și de militari ahtiați după putere. Pentru întâia oară îi fu dor de tatăl ei, care își găsise scăpare în contemplarea lui Aton, și de tânărul ce-i succedase și care nu știuse să biruie otrava vârstnicilor. Aceștia își închipuiau că stăpânesc înțelepciunea când, de fapt, erau doar cuprinși de nebunie.

Se bucură să audă râsul neașteptat al lui Neferneru-Aton, căreia Shabaka tocmai îi spusese o glumă. În ciuda toanelor, a capriciilor nesuferite și a aroganței de copil răsfățat, tânăra ei soră păstrase urme ale veseliei de odinioară, când își imagina povești cu păpuși și căței de lemn.

Așadar Shabaka reușise s-o îmblânzească. Dar o va și seduce?

Se puteau întâmpla lucruri și mai rele.

Când se întoarseră la Memphis, Ankhensepamon îi porunci intendentului să-l pună pe cel mai iscusit meșter din capitală să cioplească o statuie înfățișându-l pe Horus copil, cu degetul arătător lipit de buzele zâmbitoare, statuie pe care și-o dorea în odăile ei.

Zece zile mai târziu, intendentul îi prezentă o efigie a zeului, fiul lui Isis și Osiris, din alabastru, înaltă cât antebrațul, cu ochii incrustați din hematit. Foarte mulțumită, Ankhensepamon îl plăti gras pe sculptor și ceru să se

aranjeze în camera ei o nișă unde zeul avea să stea cu o lampă aprinsă veșnic la picioarele lui.

Sati îl admiră și ea.

— E nepotul lui Seth, zise doica visătoare.

— Seth? repetă Ankhensepamon.

— Seth, fratele lui Osiris. Cândva se povestea că Horus a fost nevoit să se ascundă prin mlaștini și prin casele țăranilor din Pământul de Jos pentru că unchiul său îl căuta să-l omoare. Uneori Seth îl găsea și cei doi zei se luptau, însă nu reușea niciodată să-și ucidă nepotul. Până la urmă, Horus, cuprins de mânie, s-a dus să se plângă la tribunalul zeilor…

Ankhensepamon asculta vrăjită. Sati cunoștea istoriile tuturor zeilor. Era un izvor nesecat de asemenea povești și stăpâna ei se întreba dacă nu cumva Sati era și preoteasă, nu doar o adoratoare a cobrei.

— Și după aceea?

— Horus s-a plâns că Seth i-a furat regatul. Tribunalul zeilor i-a dat dreptate, oferindu-i drept despăgubire Pământul de Jos, în vreme ce Seth a rămas zeul Pământului de Sus.

— Dar nu-i drept! exclamă Ankhensepamon.

— Așa au socotit și preoții. Prin urmare au schimbat povestea. Horus a devenit moștenitorul întregului regat. Preoții spun acum că Seth domnește doar peste vânturi și că el face să răsune tunetul.

— Seth n-ar trebui să fie deloc zeu, zise răspicat Ankhensepamon.

— Este totuși, observă Sati. Iar forța lui e imensă. El e zeul care-i înlătură pe cei care sunt prea puternici și tulbură lumea, precum șarpele Apopis, și pe cei care se dovedesc prea încrezători, ca propriul lui frate, Osiris. Înțelepciunea lui Seth e crudă, dar necesară.

Ankhensepamon căzu pe gânduri. Exista un simbol ascuns în faptul că Ay era de fel din Pământul de Sus, regatul lui Seth? Și că el le-a grăbit sfârșitul lui Akhenaton, Semenkhere și Tutankhamon? Și de ce credea Sati că înțelepciunea lui Seth era necesară?

Întrebările acestea îi dădură amețeli. Din fericire, sosi ora abluțiunilor, apoi cea a cinei.

♀

Toată numai zâmbete, bijuterii și parfumuri, doamna Nes-Hathor ieși să-l întâmpine pe cel mai de vază oaspete al ei, Shabaka, însoțit acum de un băiat. Un tânăr încântător, socoti stăpâna Casei Primitoare, întrebându-se dacă nubianul nu și-o fi schimbat brusc preferințele. Unde găsise un tânăr

atât de frumos și delicat? Apoi, pe când îșI conducea oaspeții spre locurile privilegiate ale stabilimentului, într-un alcov ceva mai ferit, îi încolți o bănuială privind adevăratul sex al tovarășului nubianului.

Instinctul de codoașă n-o înșelase. Misteriosul însoțitor nu era nimeni altcineva decât Neferneru-Aton.

După ce reușise s-o distreze pe prințesă, în timpul plimbării cu corabia, ceea ce nu era puțin lucru, Shabaka continuase să urmeze o cale pe care pășise cu dreptul. Ghicind că prințesa se plictisea la Curte, văzând mereu aceleași decoruri și aceleași fețe, o convinsese să purceadă la descoperirea propriului regat. Chiar și ideea în sine o mirase: prințesele nu părăseau palatul decât înconjurate de fastul și suita cerute de etichetă, tocmai pentru a le ține departe de realitate. Însă latura ascunsă și interzisă a aventurii îi stârnea curiozitatea.

— Îmbracă-te ca o femeie de rând fără nicio bijuterie și o să ieșim pe furiș din palat, prin aripa servitorilor, o sfătuise Shabaka.

Neferneru-Aton împrumutase o rochie de la una dintre slujnicele ei și, arzând de nerăbdare, îl urmase pe nubian afară din încăperile solemne. Plimbarea începuse cu un drum la piața orașului. Spectacolul prăvăliilor și al tarabelor, mirosurile și oamenii obișnuiți o făcuseră să se simtă pe altă lume.

Vorbele grosolane, strigătele, glumele ce se țineau lanț, gesturile deșucheate și mai ales râsetele, nerușinate ori strengărești, care zdruncinau burțile bărbaților și sânii femeilor, o umpluseră de uimire pe prințesă. Nu mai auzise așa ceva niciodată. În palat nu se râdea în felul acesta, zâmbeai cu superioritate sau reținut și asta numai cu condiția să aparții celor mai înalte cercuri ale casei regale. Iar orice servitor care s-ar fi încumetat să rostească vreo glumă ori vreo sudalmă la fel de spurcată precum cele ce-i ajungeau acum la urechi ar fi fost bătut cu bastoanele pentru crimă împotriva regelui.

— Ei, țărănoiule, n-am loc să trec de bucile tale de hipopotam! Nu suntem într-o mlaștină aici!

Sau:

— Cu mine vorbești, rahat de șobolan? Tu, care te-ai născut dintr-o bășină puturoasă?

Neferneru-Aton făcuse ochii mari și Shabaka chicotise vesel.

— Așa vorbesc tot timpul? întrebă ea.

— Prințesă, nu sunt zei, ci oameni simpli.

Neferneru-Aton amuțise. La piața de pește, se opriseră în fața tarabei unui grataragiu care vindea bucățele de carne crocante. Shabaka cumpără o porție și i-o oferi pe o frunză mare de smochin. Neferneru-Aton gustase din pește, apoi îl mâncă pe tot lingându-se pe buze ca o mâță. Grataragiul îi zisese lui Shabaka:

— Prietene, cu o frumusețe ca asta inima ta nu mai are nevoie de nimic!

Nubianul îi zâmbise complice, iar prințesa izbucnise în râs.

— O floare căzută din cer! adăugase bărbatul. I-ar face și pe lotuși să se rușineze.

Pe drumul de întoarcere, o vânzătoare îi întinse lui Neferneru-Aton un lotus, surâzându-i generos.

— Ți-l dăruiesc, frumusețe cerească. Mi-ai luminat cu adevărat ziua.

Shabaka i-l plăti totuși.

— Crezi că m-a recunoscut? îl întrebă Neferneru-Aton.

— Nu te-a văzut niciodată, prințesă. A fost un omagiu sincer adus frumuseții tale.

Și astfel, în zilele ce-au urmat, Shabaka a dus-o în cartierul bijutierilor, apoi în cel al sculptorilor. În cel dintâi i-a dăruit o brățară din fildeș incrustată cu pietre ce luau toate culorile curcubeului în funcție de unghiul din care le priveai. În cel de-l doilea, un sculptor s-a oferit să-i facă portretul, spunând în chip de explicație:

— E frumoasă ca o prințesă!

Și într-adevăr, Shabaka venise la atelier a doua zi și luă un bust micuț din pământ ars, portret desăvârșit ca asemănare și finețe, pe care-l duse prințesei. Încântată la culme, Neferneru-Aton îl așezase în odaia sa și nu se mai sătura să-l privească.

Lui Ankhensepamon nu-i scăpaseră aceste ieșiri tot mai dese, mai ales după ce observase brățara care nu mai părăsea brațul surorii sale și micul bust ce trona în odaia prințesei. Ghicise că totul se trăgea de la Shabaka, dar se ferise să-i facă vreun reproș lui Neferneru-Aton. În situația în care se aflau ea și surorile sale, nicio protecție nu era de prisos, iar cea a lui Shabaka s-ar dovedi, la o adică, printre cele mai eficace. Pe deasupra, un copil al cărui tată să fie Shabaka ar însemna un scut în plus împotriva…

Împotriva cui? Teama nelămurită ce-i bântuia uneori nopțile nu lua doar înfățișarea ticăloasă a lui Horemheb, ci și pe cea a lui Seth. Căci regina nu uitase discuția ei cu Sati despre dușmanul ceresc al celor prea puternici ori prea slabi.

Neferneru-Aton ajunsese să nu se mai poată lipsi de Shabaka care devenise pentru ea întruchiparea distracției, duhul șiret ce ridicase vălul care acoperea lumea. El nu cutezase să schițeze vreun gest obraznic, însă pe când hoinăreau împreună, întâmplarea îi adusese uneori mult mai aproape decât ar fi făcut-o împrejurările de la palat. O dată, în mulțimea care se îmbulzea, nubianul se pomenise lipit de Neferneru-Aton, față în față, iar cu alt prilej, trebuise s-o prindă de mijloc și s-o tragă spre el ca să n-o răstoarne o cotigă ce înainta cu iuțeală. Se simțise întrucâtva tulburat, deși se hârjonise cu destule fete în cei treizeci și patru de ani ai săi. Iar ea nu schițase niciun gest de respingere.

Dacă în unele clipe, chipul său de abanos cu luciri roșietice te ducea cu gândul la o maimuță, în alte dăți trăsăturile aspre, aproape ascetice, îi dădeau o putere de seducție misterioasă. El însă nu se sinchisea de astfel de fleacuri și nu se uita niciodată în oglindă, doar bărbierul îngrijindu-se de fața lui. Oricum, faptele vorbeau de la sine: nu-i displăcea lui Neferneru-Aton.

Inevitabila intimitate ce se născuse între ei, dar și faptul că în curând aveau să se isprăvească locurile cu care el putea mulțumi curiozitatea prințesei îl făcuseră la un moment dat s-o întrebe:

— Prințesă, ți-ai cunoscut regatul la lumina zilei. Vrei să-l vezi și noaptea?

— Noaptea? se mirase ea. Atunci toată lumea doarme.

— Nu chiar toată lumea, îi răspunsese el zâmbind, există oameni care n-o pot face decât după ce se distrează puțin.

— În ce fel?

— Cu muzică, dansuri, desfătându-și ochii cu lucruri grațioase ori voluptuoase, sau amândouă.

— Dar cum să ies noaptea pe stradă? Numai prostituatele ies noaptea.

— Te poți îmbrăca în bărbat.

— În bărbat! exclamase ea, râzând neîncrezătoare și deja cucerită de ideea acestei schimbări supreme. Și pieptul meu?

— Prințesă, strâns bine cu o fâșie lată de pânză va deveni aproape plat și vei duce de nas pe oricine, ca să zic așa.

Ea rămăsese încremenită la auzul propunerii.

— Și unde am merge?

— Într-un loc unde se distrează bărbații.

Așa se face că Neferneru-Aton, fără alt fard decât o dungă de antimoniu în jurul ochilor și o umbră albăstruie pe bărbie și obraji, care să dea impresia de barbă proaspăt rasă, se găsea acum în Casa Primitoare.

♀ Capitolul 18

VICLENIA ȘI ZEII

Din spatele alcovului, prințesa cuprindea într-o singură privire lacomă atât publicul masculin, cât și dansatoarele. Vinul cu ghimbir, de două ori fermentat, păstrat de doamna Nes-Hathor pentru mușteriii de vază, îi ațâța simțurile.

Ațâți bărbați cu ochii aprinși de dorință!

Și dansatoarele subțiri și delicate ca niște libelule, ce executau acrobații nebunești! Cu o desăvârșită lipsă de rușine! Desigur și sclavele din palat umblau goale, dar nu se răsuceau așa decât în brațele stăpânelor lor, când somnul le ocolea pe lenețele acelea fără pereche. Și la marile serbări de la palat dansatoarele își arătau talentul, însă șmecherele erau mult mai reținute când se mlădiau în fața demnitarilor. Aici însă mimau sub ochii tuturor frenezia dragostei trupești, își mișcau cu neastâmpăr fesele înguste în sunetul tobelor *kemkem* și al tamburinelor și își scuturau sânii micuți cu sfârcurile vopsite în roșu, zâmbind galeș…

Neferneru-Aton nu auzise niciodată tobe *kemkem,* care nu și-ar fi găsit locul alături de suavitatea lirelor și a lăutelor îngăduite la palat. Îi înfierbântau sângele, iar la crescendourile lor furtunoase ce însoțeau ultimele figuri ale acrobatelor își simțea gâtul arzând ca de la ardeiul roșu. Așa că mai lua o gură din vinul acela înnebunitor ca să-și recapete suflarea.

Nubianul cântărea efectul spectacolului asupra tovarășei sale. La fel și doamna Nes-Hathor care rar văzuse un chip atât de vrăjit de spectacolul ei, în afara câtorva băiețandri din provincii pe care tații lor îi aduceau aici ca să-i dezmorțească ori, mai degrabă, să-i amorțească de tot.

— Ce seară! exclamă prințesa sprijinindu-se de perne. Noi la palat habar n-avem ce-i pe lume! Și adăugă întorcându-se spre Shabaka: Mama bănuia existența unui asemenea loc?

— Nu știu, prințesă, dar mi se pare puțin probabil.

— Dar tata? Venea aici?

— Prințesă, respectul mă oprește să cred așa ceva.

— Ar trebui să le aducem pe sclavele noastre aici, propuse Neferneru-Aton râzând poznaș.

— Prințesă, mă îndoiesc că intendența ar accepta așa ceva, iar regele și regina nici atât.

— De ce?

— Nu e indicat să-i stârnești pe zeul viu și pe familia sa la prea multe plăceri.

Ațâțarea pe care-o încercase la început Neferneru-Aton se domoli pe măsura curgerii timpului. Se cufunda în gânduri.

— Până când ține? întrebă ea la un moment dat.

— Uneori până în zori.

— Până în zori! se minună prințesa.

— De fapt, stabilimentul învecinat nu se închide aproape niciodată.

— Ce stabiliment învecinat? îl iscodi ea, curiozitatea trezindu-i-se iarăși.

Shabaka se codi să i-l descrie. Însă avea încuviințarea regelui: fusese însărcinat s-o seducă pe ultima fecioară dintre nepoatele lui. Ay voia să aibă cât de mulți moștenitori și, pe cât posibil, de parte bărbătească.

Ea repetă întrebarea arzând de nerăbdare, el o făcu pe rușinosul.

— Un stabiliment al dragostei, prințesă. Nu ți-ai dori să-l vezi.

— De ce nu? Vreau să merg acolo!

El izbucni în râs, mai degrabă pentru a-și ascunde tulburarea. Bătrânul vulpoi o cruțase până atunci pe rățușca pe care spera s-o devoreze. Dintr-odată însă, nu mai era sigur de sine. Se ridicară amândoi și Shabaka îi făcu, în trecere, un semn din ochi doamnei Nes-Hathor.

„Stabilimentul” învecinat nu se deosebea de altele de același soi din regat decât printr-un oarecare lux. O sală vastă, luminată de câteva lămpi și plină de miresme amețitoare, ce pluteau de colo-colo, ducea spre alcovuri, unele cu perdelele trase, altele nu. Din încăperile ce nu erau ascunse vederii, angajatele stabilimentului, majoritatea tinere, goale cu desăvârșire sau doar pe jumătate, stând în poziții languroase, îi pândeau pe nou-veniți.

La intrarea lui Shabaka, pe care, firește, îl cunoșteau, se ridicară și se strânseră roată în jurul perechii.

— Oh, ce tânăr încântător! exclamară.

Una dintre ele, o siriană cu piele atât de palidă c-ai fi crezut-o fardată cu ceruză, puse mâna pe pieptul lui Neferneru-Aton. Cu greu își înăbuși un strigăt de surpriză.

— Dar…

Privirea lui Shabaka o sili să tacă. Celelalte îl admirau pe băiatul cu trăsături delicate și o fată îl apucă de mână. Aburii vinului cu ghimbir se răspândiseră deja în trupul și mintea lui Neferneru-Aton.

— Vino să bei un pahar cu vin în alcov, zise siriana, cea care pricepuse înșelătoria cu straiele bărbătești.

Neferneru-Aton o urmă. Un gest de seducție ori de teamă? Întoarse capul spre Shabaka. Venea în spatele ei. Aproape că o împingea spre alcov.

Nubianul trase perdeaua după el.

Siriana turnă de băut, apoi se întinse lângă Neferneru-Aton și-i mângâie obrazul. Apoi torsul și în sfârșit, pântecele. Shabaka, rezemat de unul dintre cei trei pereți, observa scena. Fata își strecură mâna pe sub veșmântul clientei sale, îl ridică, dădu la iveală pubisul, și începu să-l dezmierde cu pricepere. Neferneru-Aton închise ochii și suspină.

— Cu voia doamnei Nes-Hathor…, zise siriana pe un ton zeflemitor.

Fără îndoială, stăpâna nu îngăduia cliente în casa ei.

Siriana își înteți mângâierile folosindu-și buzele și limba. Neferneru-Aton nu mai părea conștientă de prezența lui Shabaka. În orice caz, nu dădea semne că i-ar păsa. În scurt timp, fetele se îmbrățișară fără rețineri și se sărutară. Cu degete agere, siriana desfăcu pânza ce strângea pieptul clientei sale și începu să-i sugă un sân. Neferneru-Aton era obișnuită cu fetele, din câte se vedea, căci se dezbrăcă de tot și întoarse favorurile pe care le primise din belșug.

Nubianul continua să privească scena. O lampă cu un singur braț clipea deasupra capetelor.

Își lepădă și el degrabă îmbrăcămintea.

Cu ochii închiși, lăsând să-i scape când și când gemete lămuritoare, Neferneru-Aton, în genunchi, se abandona asalturilor sirienei. Brusc, simți încă unul, de natură necunoscută. Un trup, și care altul decât cel al lui Shabaka, se lipise de spatele ei. Gura sirienei îi înăbuși strigătul de durere.

Acest din urmă asalt fusese atât de neașteptat și de violent încât durerea se pierdu sub valurile de plăcere cu care siriana își copleșea, pătimașă, clienta. Neferneru-Aton nu se împotrivi. Ba chiar se lăsă în voia îmbrățișării nubianului. Apoi îi urmă ritmul mișcărilor. Era neobosit. Ea scoase un țipăt înăbușit iarăși de sărutul sirienei. Își dăduse aceasta seama de miza violului? Cert e că, întocmai ca o slujitoare smerită, se supunea cu sârguință pretențiilor tăcute ale ilustrului client nubian.

La al doilea strigăt și la spasmele mădularului în ea, Neferneru-Aton se știu posedată cu totul acum și pe viitor. În genunchi, cu spatele lipit de pieptul cuceritorului ei, se lăsă moale în brațele lui Shabaka, deși siriana așezată în fața ei continua să-i aprindă simțurile. Bărbatul îi înlănțuise pântecele cu o centură din mușchi ca abanosul. Voia să-l urască, dar nu reuși. I se agăță cu mâinile de un braț, pe când celălalt braț al nubianului îi mângâia sânul și-l oferea buzelor sirienei.

El rămase uimit de atare supunere. Ea își înălță capul spre lampă, de parcă se pregătea să-și dea duhul. Apoi simți trupul bărbatului încremenind dintr-odată. Furtuna luase sfârșit. Ea alunecă ușor peste siriană, în sfârșit domolită.

Se răsuci pe spate și se uită la trupul negru și musculos, aflat alături, în genunchi, peste care lampa arunca fărâme de aramă încinsă. Îl găsi frumos. La rândul său, el privi trupul emoționant de plăpând care se odihnea la pieptul unei prostituate, sânii sumeți ca mugurii după ploaie, chipul transfigurat de plăcere. Se sperie, tocmai el care nu cunoștea un astfel de sentiment. Privirile li se încrucișară. Ea îi surâse.

Surpriza îl răvăși.

Neferneru-Aton își puse din nou mâna pe brațul lui Shabaka.

— Tu, îi zise în șoaptă. A trebuit să fii tu.

Îl trase spre ea și-i apropie capul de al său. După care îl sărută.

Siriana încerca să priceapă ce se petrece. Habar n-avea că soarta unui regat se juca, poate, sub ochii ei.

La sfârșit primi trei inele de aur, o plată din cale afară de generoasă.

♀

Fostul vizir Thutu îl vizita când și când pe Humose, marele preot din templul lui Amon de la Karnak, oficial, pentru a-i oferi câteva coșuri cu roade din recoltele sale, în realitate, ca dovadă de credință față de cel ce-i fusese la început dușman, apoi aliat politic și care nu mai era acum decât un conducător religios. Între ei, orice pată de sânge se uscase căci și sângele se usucă până la urmă, iar cuvintele scrise cu roșu sfârșesc acoperite de praf în aceeași măsură ca și cele trasate cu negru.

Însoțit de servitori, Thutu îi aducea marelui preot fructe proaspete, mere și pere din livezile sale, curmale roșii târzii din plantațiile de palmieri, saci cu bob, măsline și năut, pepeni, toate culese de pe ogoarele și din grădinile sale de zarzavat… Humose îi mulțumi călduros. Preoții veniră să care

darurile și să le împartă între Casa Vieții, locuința marelui preot, hambare și proviziile menite săracilor.

— Vasăzică nu te mai ocupi decât de cultivarea pământului, observă Humose, pe un ton binevoitor.

— Generozitatea lui se schimbă, însă nu e niciodată nerecunoscător, răspunse Thutu zâmbind cu subînțeles.

Humose păru să chibzuiască la cele auzite.

— Vrei să zici că ai fost dezamăgit de cauza pe care-i slujit-o. Aș vrea să-ți spun un lucru: Noi doi am servit cândva cauze diferite, însă tu nu știai că, în ciuda faptului că ne aflam pe poziții potrivnice, amândoi eram în slujba aceleiași.

Era pentru întâia dată când marele preot pomenea de trecut. Thutu realiză că nu înțelegea tot adevărul cuprins în vorbele marelui preot.

— Tu apărai întrupările zeului, eu pe zeul însuși, îl lămuri Humose.

— Adică întrupările acestea nu erau lipsite de cusururi? îl iscodi Thutu, cu un surâs viclean.

— Zeii, vizire, sălășluiesc veșnic în Marele Tot. Noi zărim doar o fărâmă din acesta înainte ca îmbălsămătorul să ne așeze viscerele în vase, iar Thoth, prin mâna preotului, să ne deschidă gurile pentru a ne înzestra cu o vorbire care nu poate fi auzită de urechile muritorilor. Zeii *sunt* Marele Tot. De aici și greșeala lui Akhenaton când a pretins să-i reducă doar la discul solar, de parcă luna nu era și ea tot o manifestare a lor. Akhenaton sărăcea divinitatea.

— Ceea ce a dus la moartea lui timpurie, rosti Thutu.

— De unde și moartea lui timpurie, într-adevăr.

Cinismul mărturisirii merita respect. Doar firile călite își recunoșteau crimele fără vorbărie de prisos. Cei doi bărbați se măsurară din priviri, cu o ironie vădită.

— Slăbea spiritul divin care trebuie să sălășluiască în tron. Asta este o crimă, nu în fața oamenilor, ci a zeilor. Văduva lui, dar asta o știi deja, stăruia în greșeală. Tu însuși ai spus că ea făcea să se clatine barca lui Osiris.

Thutu încuviință din cap, tocmai din această pricină îl apărase pe Semenkhere.

— Dar urmașul ei începuse să îndrepte barca, spuse fostul vizir.

Humose încuviință, la rândul său, din cap.

— Și atunci a început lupta finală. Semenkhere își dăduse seama că e neapărată nevoie să întărească armata. Dar nu putea s-o facă decât cu sprijinul celui mai mare dușman al lui Ay, Horemheb. Acesta din urmă ar fi câștigat astfel o poziție importantă și de neatacat. Or, Ay nu putea să îngăduie așa ceva. Otrava și-a împlinit lucrarea.

Făcură câțiva pași în grădina marelui preot, printre trandafirii și straturile de crini de Kush, cu miezul violaceu. Cu greu ți-ai fi închipuit un contrast mai izbitor între discuția presărată cu orori și un decor de o asemenea frumusețe.

— Restul a venit de la sine, continuă Humose. Când Tutankhamon a atins vârsta majoratului, Ay și-a văzut spulberate șansele de a ajunge pe tron. Regele era mult mai tânăr ca el. Ay putea fi nevoit să aștepte o grămadă de vreme, iar Horemheb se agita. Lovitura de stat eșuată a lui Api-Hetep arătase cât de fragil era regatul.

— Dar tu n-ai spus nimic atunci, observă Thutu pe un ton de reproș.

— Ce să fi spus? Și cu ce ar fi schimbat situația? Cel mai puternic trebuia să învingă pentru a salva tronul. Nici tu însuți n-ai văzut atunci lucrurile prea clar, vizire. Credeai că Tutankhamon era în stare să reziste atacurilor fiarelor ce se încăierau în jurul tronului. Tu te-ai aliat cu Horemheb ca să zădărnicești planurile lui Ay. Adu-ți aminte! Voiai chiar ca Ay să fie judecat de tribunalul suprem! Thutu încuviință din cap, copleșit; știa asta prea bine. Când mă gândesc, reîncepu marele preot, că l-ai trimis în arest pe generalul Nakhtmin! El va rămâne singurul om cu putere din Theba după moartea lui Ay! Singurul părător al dinastiei! Culmea e că l-ai eliberat doar la stăruințele lui Horemheb![68]

Humose începu să râdă, iar Thutu se simți de data aceasta ofensat.

— Nu-mi închipuiam că viața regelui Tutankhamon va fi atât de scurtă! Moartea lui era greu de prevăzut, susținu Thutu.

— Haide, vizire! îl contrazise Humose. Doar ești un om cu minte ageră! Nimic nu era mai lesne de prevăzut ca moartea lui Tutankhamon! Aproape că era scrisă pe ziduri!

— N-am înțeles decât prea târziu, recunoscu Thutu cu amărăciune.

Servitorii aduseră o tavă mare încărcată cu tot felul de fructe din cele dăruite de fostul vizir. Humose întinse mâna și luă o curmală, își înfipse dinții în ea și o desfăcu în două ca să-i scoată sâmburele. Apoi mestecă pulpa.

— Gustoasă, spuse. Vizire, ceea ce ai priceput cu siguranță până la urmă este că monarhii și demnitarii nu pot întrezări niciodată destinele pe care zeii le ursesc. Niciodată. Încheie alianțe, le rup și numesc „noroc” faptul că, fără știrea lor, cel mai adesea, se înscriu în planurile zeilor, și numesc „curaj” încăpățânarea de a-și apăra propriile interese.

— Așadar pentru tine noi suntem orbi?

— Toți oamenii sunt orbi, răspunse Humose.

— Și tu? întrebă Thutu, cu o undă de obrăznicie. Când ți s-au deschis ochii?

— Ochii se deschid prin contemplarea zeilor, vizire, după multe strădanii de a te apropia de ei și a le înțelege vrerea. Doar atunci nu te mai indignezi că șoimul se repede asupra potârnichii ascunse în lanul de grâu. Prada atrage prădătorul.

Tăcerea se așternu între ei. Thutu se gândi la zădărnicia și la lipsa de noimă a strădaniilor sale de atâția ani. Devotamentul său și loialitatea nu duseră la altceva decât la o situație pe care o considera acum dezastruoasă.

— Ce-ar fi trebuit să fac?

— Ceea ce ai făcut, vizire, nimic mai mult. Nimic mai mult. Alungă-ți din suflet părerile de rău și remușcările. Erai jucăria puterilor cerești și înțelepciunea îți cere să te împaci cu asta. Te-ai retras din sferele puterii pentru că ai un suflet delicat. Oricum, nu toți înalții demnitari ai regelui pot face la fel. Zeii nu se pot lipsi de jucării. Acum cere-i lui Amon să-ți dăruiască pacea inimii.

La fel gândise odinioară și Thutu într-o clipă de amărăciune: să lucrezi pentru tron era o slujbă fără rost.

— Acum, continuă Humose, cred că aceste lupte s-au încheiat. Ne așteaptă altele.

Ce voia să spună cu asta? se întrebă Thutu. Se uită cercetător la marele preot. Humose ridică din umeri cu un zâmbet nepăsător.

— Cine a mai rămas în palat? Un bătrân și două femei însărcinate.

— Dar Nakhtmin? sări Thutu.

— Da, Nakhtmin, recunoscu marele preot. Ar fi făcut mai bine să-l ucidă pe Horemheb cu ceva vreme în urmă. N-a îndrăznit. Păcat. Acum Horemheb și-a întărit poziția la Memphis, cu sprijinul lui Nefertep, care tot speră că generalul îi va îngădui să mute capitala la Memphis.

Tulburat, fostul vizir rămase tăcut câteva clipe.

— Vrei să zici că Ay a pierdut lupta?

— A pierdut-o de mult. De pe timpul lui Akhenaton. Numai că era prea ocupat să câștige favorurile regelui. Să nu uităm că a fost unul dintre cei mai înflăcărați susținători ai cultului lui Aton. Nu dintr-o convingere personală, cum era cazul regelui, ci din interes. Vezi tu, Ay a vrut mereu să domnească prin mijlocirea femeilor. Ty, sora lui. Nefertiti, fiica sa. Cealaltă fiică, Mutnejmet, pe care i-a dat-o de soție lui Horemheb, crezând că-l scoate astfel pe general din joc. Nepoata lui, Maketaton, singura care ținea la el și pe care plănuia să i-o dea în căsătorie lui Tutankhamon. În șaptesprezece ani, n-a susținut niciun bărbat, până la Nakhtmin. Îi era prea frică. A greșit. Luă încă o curmală și-i rezervă aceeași soartă. Viclenia e o formă de slăbiciune, vizire. Zeii se distrează uneori o vreme pe socoteala ei, dar n-o apără mult timp.

♀ Capitolul 19

ADORMIREA RĂULUI

Pentru că descoperise plăcerile trupului atât de târziu și atât de impetuos, Neferneru-Aton se aruncă în vâltoarea lor cu patimă.

În cea de-a doua seară, îl adusese pe furiș în odăile ei pe Shabaka. Îmbrățișările cu primul ei ibovnic se dovediră mai îndelungate decât întâia dată.

Noaptea următoare lucrurile se petrecură la fel.

Ankhensepamon și Neferneferure se mirară văzându-i ochii încercănați, aerul blajin ori somnoros și mersul ușor schimbat. Se legăna cu o încetineală necunoscută până atunci, lipăindu-și sandalele pe dalele palatului și își mângâia din când în când fesele sau sânii.

— I s-a întâmplat ceva, șopti Neferneferure.

— Nu poate să i se fi întâmplat decât un lucru, știi tu care, răspunse Ankhensepamon.

Chicotiră amândouă.

— Dar cu cine?

— Cu Shabaka, sunt aproape sigură.

— Shabaka? exclamă Neferneferure scandalizată.

— Era dorința lui Ay și cred că toate cele trei persoane interesate sunt mulțumite.

— Dar e sluga lui Ay! se indignă Neferneferure.

— Fără îndoială. Însă e mai puternic decât vizirul însuși.

Mutnejmet veni să se așeze lângă nepoatele ei. Primirea pe care i-o făcuse regina o încurajase să se stabilească în palat în loc să se plictisească în casa de la țară. O dușmănie ce plutea parcă în aer unea astfel ceea ce mai rămăsese din familie.

Fosta soție a lui Horemheb îl adusese cu ea pe piticul Menei, iar acesta se înțelegea surprinzător de bine cu leul. Era un spectacol de-a dreptul inedit să vezi fiara și piticul rostogolindu-se îmbrățișați pe terasă sau să-l privești pe Menei călărindu-și cu o mutră zeflemitoare noul tovarăș de joacă.

— Ce ziceați? se interesă Mutnejmet.

— Că Neferneru-Aton are niște nopți zbuciumate, răspunse Ankhensepamon.

— De când?

— De vreo trei, patru zile.

— Știm cu cine? se îngrijoră Mutnejmet.

Când Ankhensepamon îi mărturisi bănuielile sale, exclamă:

— Nu-i o partidă pentru ea!

— Tatăl tău e de altă părere, i-o reteză Ankhensepamon. Ba chiar consideră că, la o adică, ar fi un succesor demn de el.

— Și soțul meu? sări Neferneferure, alarmată.

— Ay n-a murit încă, iar eu nici atât. N-are rost să-ți faci griji în zori pentru cântul de seară al broaștelor.

— Dar de ce nu ni se spune ce se va întâmpla când Ay va dispărea? stărui Neferneferure.

— Nakhtmin va fi numit regent, firește.

— Și Consiliul regal?

Ankhensepamon ridică din umeri. Consiliul regal nu mai exista de la moartea lui Tutankhamon și urcarea pe tron a lui Ay.

Mutnejmet părea dusă pe gânduri.

— Cea mai bună veste care mi-ar putea ajunge mie la urechi ar fi moartea lui Horemheb, șopti ea.

Ankhensepamon se prefăcu că nu-i auzise dorința. Era sătulă de moarte și de violență.

— Mi se pare că simt copilul mișcându-se în mine, le spuse celorlalte.

Cunoștea senzația. O mai încercase cu copilul lui Pasar. Încă o dată purta în pântece un rege. Un vlăstar al spiței sale.

♀

Shabaka se ducea noapte de noapte în odaia lui Neferneru-Aton.

Întâia lui ispravă fusese rodul vicleniei, din porunca stăpânului său. Apoi intră cu totul în pielea personajului pe care-l jucase.

De-a lungul întregii sale existențe de om matur, nu fusese decât o unealtă în mâinile unui cârmuitor de provincie, ajuns rege. Știa că i se spune „câine credincios", „călău", „slugă". Se împăcase cu acest dispreț.

Apoi stăpânul său îi alesese o pradă neobișnuită: o prințesă și, pe deasupra, propria-i nepoată. Și o misiune la fel de neobișnuită: s-o seducă și s-o facă femeie.

Însă un lucru neprevăzut se întâmplase: reacția prințesei îl spălase brusc de tot disprețul. Se îndrăgostise de bărbatul care nu doar c-o deflorase, dar îi și dezvăluise latura sa de femeie. Îl chemase la ea în mod imperios. Îl copleșise cu mângâieri, îl ridicase la rangul de amant regal.

În plus, Neferneru-Aton era de-o rară frumusețe.

Și de-acum îi aparținea lui Shabaka.

Sentimentul care crescuse în el căpătă rapid violența unui cutremur. Se îndrăgosti nebunește de prințesa lui.

Iar posibilitatea, ba nu, convingerea că o va lăsa grea pe Neferneru-Aton îi ațâța pasiunea. El, „o slugă", va zămisli un prinț sau o prințesă care va urca, poate, pe tron.

Iar asta îi înfierbânta sângele în vene.

Îndată ce ajungeau în pat, își copleșea iubita cu dezmierdări pe care nu le oferise niciodată vreunei alte femei sau vreunei prostituate. El singur făcea cât zece sclave pricepute în arta dragostei. Era deopotrivă sclav și stăpân.

La sfârșitul celei de-a zecea nopți, Shabaka încerca să se strecoare nevăzut, tocmai când Menei simți nevoia să urineze. Pe coridor, în drum spre sala de baie, piticul îl zări pe nubian ieșind din odaia lui Neferneru-Aton.

A doua zi, strigă în gura mare cu vocea sa fonfăită, de față cu regina, surorile acesteia, Mutnejmet și doamnele de onoare:

— Ăsta chiar că e palatul lui Amon-Ra! Umbra neagră îl părăsește în zori.

Ankhensepamon își mușcă buzele ca să nu râdă, Neferneferure clipi iute de câteva ori, Neferneru-Aton zâmbi, iar Mutnejmet făcu ochii mari.

Indiscreția nu întârzie să se răspândească. La puțină vreme, regina își înștiință sora că avea de gând să discute cu regele despre cea mai bună cale

de a oficializa relația ei cu Shabaka.

Neferneru-Aton nu suflă un cuvânt.

— Foarte bine, zise Ay.

Rămase uitându-se țintă la Shabaka o vreme. Nubianul îi susținu privirea fără să clipească.

— Dacă e însărcinată, adăugă Ay, va trebui s-o iei de soție.

Șambelanul Uadj-Menekh anunță sosirea reginei. Ay se ridică s-o întâmpine.

— Regina mea e de două ori bine-venită, rosti Ay. Discutam cu Shabaka despre o situație pe care poate o cunoști…

— O cunosc, răspunse ea privindu-l pe nubian și schițând un zâmbet.

Shabaka se înclină adânc și îngenunche.

— Ridică-te, zise ea.

O clipă rămaseră tustrei tăcuți. În sfârșit, Ankhensepamon spuse:

— Cred că e de preferat s-o chemăm pe Neferneru-Aton.

Ay îi dădu poruncă lui Uadj-Menekh.

Câteva minute mai târziu, prințesa intra răsuflând greu, neliniștită, iscodindu-i din priviri pe cei de față.

— Să ne așezăm, propuse Ay.

Shabaka aduse jilțuri pentru regină și prințesă.

— Așază-te și tu, îi porunci Ay.

Era prima dată când nubianul stătea jos în prezența reginei.

— Vrei să-l iei de soț pe Shabaka? o întrebă Ay pe Neferneru-Aton.

Chipul prințesei se împurpură de emoție. Deschise gura, dar niciun sunet nu-i ieși de pe buze. Până la urmă izbucni în râs.

— E cea mai arzătoare dorință a mea! reuși într-un târziu să rostească.

— Bine. Shabaka e un bărbat cu experiență, de vreme ce a fost mereu lângă mine. E descurcăreț și de multe ori m-am bizuit pe el. De foarte mulți ani îmi e sfătuitor. Îți va fi devotat așa cum este și Coroanei. Făcu o pauză. Așadar vom da de veste Curții și regatului despre nunta prințesei Neferneru-Aton cu prințul Shabaka.

Nubianul tresări. Prințesa se uită la el, radioasă.

— Titlul ți se pare potrivit, regina mea? o întrebă Ay pe Ankhensepamon.

— Mi se pare necesar, răspunse ea, deși se temea de ce vor zice unii dintre curteni.

— Am să-l înștiințez pe Nakhtmin, puse Ay capăt discuției.

Nunta stârni agitație la Theba. Ce-i drept, toți își puneau aceeași întrebare care-i scăpase și lui Neferneferure când aflase că Shabaka intrase în viața surorii sale mai mici: cine îi va urma lui Ay la tron când acesta nu va mai fi? Nakhtmin sau nubianul? Din mulțimea de curteni care trăiau de pe urma favorurilor regale, oricare-ar fi fost ele, destui îl tratau cu superioritate pe proaspătul prinț, întrebându-se totodată cum să smulgă anumite avantaje de la el, acum că intrase oficial în cercurile înalte ale puterii. Alții care îi dădeau deja șperț se jeluiau că vor fi nevoiți să dea și mai mult.

Oamenii se înghesuiră puzderie în jurul templului lui Amon când se celebră căsătoria: toți voiau să-l vadă pe acela despre care limbile ascuțite ziceau că e fosta slugă a regelui, susținând că isprăvile sexuale îl ridicaseră la rangul de prinț și de posibil moștenitor al tronului. Cu cât poziția bârfitorilor era mai înaltă, cu atât vorbele lor erau mai deșucheate.

Mulți se mirau să-l vadă acolo pe viceregele din Kush, Huy, dar nu și pe comandantul trupelor Pământului de Jos, Horemheb. Schimbară din belșug păreri despre sarcina reginei: era rodul unirii cu bunicul ei? Discutară, atotștiutori, despre sămânța bătrânilor. Unii presupuseră că sămânța ce prinsese viață în pântecele reginei era a generalului Nakhtmin. Observară totul, răstălmăciră totul strâmb, firește, și, în lipsa informațiilor sigure, născociră.

La Sărbătoarea Văii, care se desfășură în necropola de la Theba, nici Ankhensepamon, nici Neferneferure nu luară parte întrucât, potrivit medicului Seferhor, nu era indicat să stea în picioare atât de mult cât impuneau ceremoniile din templul strămoșului lor, Amenhotep al III-lea. Doar Ay, Nakhtmin, Shabaka și Neferneru-Aton, însărcinată desigur, însă abia în trei luni, asistară alături de înalții demnitari.

Itchan se afla lângă Ankhensepamon, mai atent chiar decât Sati, dacă așa ceva era cu putință.

Maya participă și el la sărbătoare, observând totul cu ochi de coțofană. Curtenii îl primiseră cu răceală.

La ospățul ce urmă după ritualul jertfelor și împodobirea statuii regelui cu trandafiri, bijuterii și lotuși, plus fumul de rășină și tămâie, unora nu le scapă faptul că pe lângă Usermon, Mahu, Pentju și Nakhtmin se adunase multă lume, în timp ce doar câțiva îl înconjurau pe trezorierul regal.

Că Maya își făcea griji era prea puțin spus. Lunile treceau, anii treceau și, putea să se încredințeze cu propriii ochi, regele era popular și înfloritor, iar frumosul Nakhtmin încă și mai și, suita de ofițeri care se îngrămădeau în

preajma lui dovedind-o cu vârf și îndesat. Vulpoiul de Shabaka dobândise rangul de prinț și deci de protector al tronului. Cele trei fiice ale lui Akhenaton erau însărcinate și fiecare copil avea să ducă mai departe dinastia. Ay putea să mai trăiască încă mulți ani. Și Horemheb nu întinerea. Iar chipurile viclene și, în același timp, distante ale oamenilor de la Curte, începând cu regele, îi arătau lui Maya că lumea îi pricepuse jocul și complicitatea sa cu Horemheb era cunoscută. De-acum risca să cadă în dizgrație și dintr-un simplu capriciu regal.

Dar ce făcea, oare, Horemheb? Maya începea să-și piardă speranța. În cursul ultimei sale vizite lunare la Memphis, Horemheb i se păruse din cale afară de nepăsător. Se vedea că bivolul nu voia să-l atace pe bătrânul șacal, căci risca să-și rupă dinții.

Maya se întorsese așadar la Theba întrebându-se dacă, la urma urmei, făcuse o alegere bună și fiind cu atât mai abătut cu cât nu mai putea să treacă în tabăra cealaltă.

La două zile după începerea semănăturilor, pe la șase dimineața, Ankhensepamon simți primele dureri. O așezară în scaunul pentru nașteri, născocit de bunica ei dinspre mamă, Ty, și Sati le chemă pe cele două moașe care de câteva zile dormeau la trei odăi depărtare de camera reginei.

Itchan încălcă rânduielile și asistă la naștere, ținând-o de mână pe Ankhensepamon. Neferneferure privi doar o clipă, apoi fugi îngrozită la gândul a ceea ce urma și ea să îndure și trebui să înghită niște poțiuni liniștitoare ca să aibă tăria de a vedea capul pruncului trecând prin vaginul surorii sale.

Puțin după ora nouă, regina dădu naștere unui băiețel. Sărbători uriașe se porniră în Theba și chiar în Memphis, ca și în alte orașe ale regatului. Regele porunci să se împartă supușilor vin și mâncare, iar petrecerile, la care luau parte ca de obicei cântărețe și dansatoare, nu se mai sfârșeau.

Poporul află din gura crainicilor numele pe care regina îl dăduse prințului: Horenet, „Cel pe care Horus l-a hrănit”.

Amon ocrotea de-acum această familie? se tângui Maya.

Avea să-i vină și lui în scurt timp rândul să se bucure, deși nu prea tare.

Anotimpul semănăturilor înaintase cu două decade când soarta lovi: după ce aduse pe lume o fetiță, prințesa Neferneferure muri la naștere, din pricina unei sângerări puternice pe care nici Seferhor, nici moașele nu reușiseră s-o oprească.

În orice caz, își zise Maya, n-o să mai ofere urmași acestei familii blestemate.

Curtea intră în doliu pentru treizeci de zile.

Eram șase, nu mai suntem decât două, se gândea Ankhensepamon. Uitase de regat și de tot restul lumii. Nu mai știa de nimic în afară de fiul ei, de Itchan și de Sati. Și de propria-i durere.

Își alungă din minte imaginea îmbălsămătorilor hăcuind trupul fermecător al unei surori care se dovedise prea fragilă pentru realitățile vieții.

Într-o seară, șezând pe terasă cu Neferneru-Aton, începu să plângă. Se miră când leul îi linse mâna.

— Faci parte așadar din familia mea? îi zise ea mângâindu-l.

Doamnele de onoare, tulburate, se întrebară dacă nu cumva regina își pierduse mințile.

Dar nu, Ankhensepamon nu înnebunise. Conduse cortegiul funebru cu solemnitatea cuvenită și, când Nakhtmin și ea se găsiră de-o parte și de alta a sarcofagului, în criptă, și când ea depuse pe masca de aur a surorii sale o cunună de nuferi, iar el una de trandafiri, se priviră îndelung.

Nakhtmin avea ochii umezi. Se obișnuise cu firea soției sale și sfârșise prin a o iubi.

— Seth a ucis-o, îi zise ea. Fii tare ca să-i aperi pe cei rămași.

Seth, cel care nu-i iubea pe oamenii slabi. Ankhensepamon se gândi la cuvintele lui Thutu: „Isis, veșnic în doliu.”

♀

La vreo cincisprezece zile după moartea lui Neferneferure, un mesager aduse la palat un sul de papirus pentru regină. Gărzile încercară să-l rețină, însă omul se făcu iute nevăzut.

Scrisoarea ajunse la Ankhensepamon.

> Iubita mea soră, doliul ne lovește iarăși și ce mângâiere aș putea să-ți ofer de vreme ce eu însămi sunt la fel de îndurerată? Nu-ți pot spune decât că plâng împreună cu tine și cu Neferneru-Aton, despre care am aflat că l-a luat de soț pe Shabaka, prin voia neclintită a bunicului nostru, fără îndoială. Nu trece zi să nu mă gândesc la tine, la voi și inima îmi arde de dor să vă văd, pe tine și pe Neferneru-Aton, și să vă strâng în brațe. Dar știu că dacă aș face-o, aș cădea iarăși în cumplita închisoare din care Nefer Heru

a avut nesfârșita înțelepciune să mă smulgă. Am doi fii sănătoși și întoarcerea noastră ne-ar pune viețile într-o primejdie încă și mai mare decât odinioară, în acest regat al otrăvurilor. Lui Nefer Heru îi merge bine și ducem cu toții un trai îndestulat.

Fie ca Amon și toți zeii pe care-i cârmuiește să-ți aducă pace în suflet și sănătate.

Sora ta iubitoare

Ankhensepamon rămase multă vreme dusă pe gânduri. Așadar Meritaton nu regreta că părăsise Cele Două Pământuri, deși depărtarea părea s-o doară. Alesese soarta unei femei, nu pe cea a unei regine.

Părea să creadă că nu puteai fi și femeie și regină. Regalitatea dezumaniza o femeie, care sfârșea prin a nu-și mai aparține. Devenea victima uneltirilor unor puteri întunecate pe care zeii le stârneau după bunul lor plac.

Isis, hărăzită veșnic durerii! Cuvintele lui Thutu îi reveniră în minte. Thutu înțelesese prețul puterii și se retrăsese.

Un fapt însă era mai presus de orice îndoială: surorile rămâneau unite chiar și despărțite pentru totdeauna. Poate că aveau să fie unite și în lumea de dincolo.

Regina nu s-ar fi mirat să primească mesaje asemănătoare și de la cele plecate pe celălalt tărâm: Maketaton, Neferneferure și Setepenre.

Dar cum de știa Meritaton atât de bine ce se petrecea la Curtea din Theba?

♀ Capitolul 20

MESAJUL NETERMINAT

Neferneru-Aton născu pe când anotimpul secerișului era în toi.

Spaima o făcuse aproape să-și piardă mințile de când sora ei murise la naștere. Fusese nevoie de întreaga autoritate a lui Sati, Mutnejmet, Ankhensepamon și Shabaka pentru a o liniști asigurând-o că, dacă toate femeile ar muri în chinurile facerii, nimeni n-ar mai avea mamă.

Ankhensepamon alergă lângă ea încă de la primele dureri. Purtarea lui Shabaka o surprinse. Cum se schimbase acest maimuțoi, acest sac plin cu

răutăți într-un tânăr ce tremura de îngrijorare? Îi observă neliniștea, atenția cu care-și înconjura soția și disperarea ce punea stăpânire pe el de fiecare dată când Neferneru-Aton țipa.

— Așa e întotdeauna, nu știai? zise regina punându-i mâna pe braț. Prima naștere e cea mai grea.

Dar și ea însăși se temea de tot ce putea fi mai rău și se străduia să-și păstreze expresia senină.

Însă nașterea se încheie cu bine.

Venise pe lume un băiețel.

Moașa îi tăie buricul și i-l înnodă, spălă pruncul care scâncea și-l înfășă.

Shabaka tremura de-a binelea. Și dacă o iubea cu adevărat pe Neferneru-Aton? se întrebă regina, tulburată.

Slujitoarele o spălară pe lăuză.

Capetele lui Ankhensepamon și Shabaka se ciocniră deasupra nou-născutului. Râseră amândoi. Primul râset după multe ore. Nubianul luă pruncul în brațe și se uită la regină, cu chipul scăldat de-o fericire aproape nepământeană, apoi merse la patul soției sale, se lăsă pe vine și-i șopti:

— Nefer. Un băiat. Privește!

Lăuza întoarse capul și se uită, parcă nevenindu-i a crede, la făptura zbârcită și roșie care ieșise din ea. Zâmbi și luă în brațe copilul care-și spărgea pieptul plângând. Ca prin minune, țipetele se răriră, apoi pierdură din putere și încetară. Pruncul adormi.

Trei copii, așadar, gândi Ankhensepamon.

Trei doici tinere așteptau în odaie. Sati se dezlipi de peretele de care stătuse sprijinită până atunci, nemișcată și mută, și înaintă spre una din ele.

— Tu, zise ea arătând-o cu degetul.

Seferhor ținea în mână un vas cu lapte fiert, amestecat cu apă distilată și cu un elixir al cărui secret nu-l dezvăluia nimănui. Se lăsă la rândul său pe vine lângă lăuză, turnă băutura într-un pahar și i-l întinse.

Liniștea domnea de-acum în odaie. Sati le făcu semn celorlalte două doici, moașelor și servitoarelor să iasă. Neferneru-Aton și fiul ei adormiseră. Ankhensepamon luă cu blândețe pruncul din brațele mamei sale și i-l încredință doicii, apoi îi zise lui Shabaka:

— Du-te să dormi puțin.

Iar ea se întoarse să se îngrijească de Horenet.

Pe fiica lui Neferneferure o chema Neferib-Amon. Era numele ales de răposata prințesă, mama ei, le explică Nakhtmin.

♀

Pe fiul lui Neferneru-Aton îl chema Amenhotep, numele impus de Ay. Preferința arătată de rege îi dădu reginei de gândit: Amenhotep era numele întemeietorului dinastiei. Chiar și la Curte se stârni o tulburare al cărei ecou, prin mijlocirea doamnelor de onoare, ajunse la urechea reginei: să-i fie, oare, sortit acestui fiu al nubianului să ducă mai departe augusta și îndelungata istorie ce păruse să se întrerupă atunci când Amenhotep al IV-lea își schimbase numele în Akhenaton?

Ankhensepamon hotărî să nu răspundă la astfel de întrebări. Unii curteni se dovedeau, fără îndoială, mai regaliști decât regele.

La sfârșitul fiecărei după-amiezi, după ce vântul uscat al deșertului slăbise, iar briza se mai domolea, cele două mame, Mutnejmet și cele trei doici se așezau pe terasă. Cei doi copii mai mici nu părăseau brațele doicilor, însă Horenet încerca să meargă de-a bușilea, sub ochii vigilenți ai mamei sale. Menei ducea atunci leul la plimbare prin grădini, apoi îl lăsa în seama mai-marelui menajeriei, care-i dădea să mănânce de seară și-l închidea în cușcă să doarmă, alături de leoaica sa. Ce-i drept, o dată sau de două ori, leul îl linsese pe tânărul prinț, dar nu strica niciodată să fii prevăzător.

Ankhensepamon regăsea atmosfera copilăriei sale: doici și copii. Jucăriile pe care Itchan i le oferi fiului său îi aduseră lacrimi în ochi. Erau primele jucării pe care le vedea după multă vreme.

În ciuda acestei proaspete bucurii, o întrebare din ce în ce mai stăruitoare hrănea bârfele de la Curte. Ca regină, Ankhensepamon n-o mai putea trece cu vederea. Cu-atât mai mult cu cât o privea în primul rând pe ea: când Ay va porni în călătoria spre celălalt tărâm, care băiat dintre cei doi tineri prinți va fi numit moștenitor al tronului? Fiul ei Horenet părea cel mai îndreptățit, de vreme ce oficial fusese zămislit de rege. Însă numele răsunător pe care-l alesese Ay pentru fiul lui Shabaka arăta pe undeva că plănuia să restaureze dinastia cu el.

În plus, Ankhensepamon se întreba cine avea să fie regent. Ultima oară când discutase despre asta cu regele, urma să fie Nakhtmin. Însă iarăși se punea problema numelui de Amenhotep: tatăl unui prinț ales în mod tacit drept înnoitor al dinastiei va consimți să rămână în umbră?

Veniră luna lui Khoiak și Sărbătoarea lui Osiris.

La marea paradă ce trecea, potrivit tradiției, prin fața palatului luă parte o mulțime din cale afară de numeroasă. Familia regală se arătă lângă

balustradele terasei ce dădea spre strada lui Amon. La dreapta lui Ay stătea regina purtându-l în brațe pe tânărul Horenet, la stânga se aflau Nakhtmin și Shabaka ținându-i în brațe pe Neferib și Amenhotep. Văzduhul se umplu de urale asurzitoare. Puzderie de flori zburau prin aer. Poporul nu mai văzuse copii lângă balustrada palatului de o grămadă de ani. Seva bătrânului arbore dinastic părea să-și fi recăpătat vigoarea. Așa că thebanii și alți supuși ai Coroanei, veniți din toate ținuturile Celor Două Pământuri, de la Ombos, de la Yeb, de la Nekhen, celebrau renașterea și pe noile vlăstare cu o însuflețire fără margini.

Sosi ora când bărbații din cercul regal trebuiau să pornească în fruntea cortegiului. Ankhensepamon, care se afla în sala cea mare de la parter, îi observă pe Uadj-Menekh și pe al doilea șambelan discutând îndelung și pe un ton îngrijorat cu Shabaka. Acesta din urmă se îndepărtă nemulțumit.

— Ce se întâmplă? îl întrebă regina pe Uadj-Menekh.

— O problemă de întâietate, maiestate.

Însă nu era o problemă, ci de-a dreptul o ceartă între Nakhtmin și Shabaka, legată de înalții demnitari ai casei regale care trebuiau să-l însoțească pe rege. Shabaka voia să păsească în același rând cu Nakhtmin. Ay fu acela care puse capăt neînțelegerilor: ca prinț al familiei regale și comandant al armatelor regatului, Nakhtmin urma să aibă întâietate.

A doua zi, Ankhensepamon se duse să-i ceară lămuriri regelui.

— Cred că e nimerit să-mi aduci și mie la cunoștință pe cine ai ales să fie regent după moartea ta.

— Știi deja pe cine. Nu mi-am schimbat părerea. Pe Nakhtmin. Fiind comandantul armatei, e respectat de militari și de întreg regatul. E bătăios și puternic.

— Shabaka pare să-i pună la îndoială întâietatea.

— Face și el pe grozavul, răspunse Ay zâmbind.

— De ce-ai ales numele de Amenhotep pentru fiul lui? Asta i-a dat mari speranțe.

Ay oftă.

— Aveam impresia că ne trezim dintr-un vis urât. După atâția ani de certuri și după acei așa-ziși regi!

„Așa-ziși regi”, expresia o izbi pe Ankhensepamon. Era adevărat că Semenkhere și Tutankhamon fuseseră niște oameni slabi. Dar totuși… „așa-ziși regi”!

— Voiam să readuc la viață gloriosul nume de Amenhotep. Când mi s-a oferit prilejul, l-am folosit. Shabaka se trage dintr-o spiță viguroasă. Fiul său va fi la fel, precum erau odinioară întemeietorii dinastiei.

— Și cine va fi prinț moștenitor? întrebă ea.

— Dacă dorințele mele se vor împlini, fiul tău Horenet ar trebui s-o ia de soție pe Neferib, fiica răposatei tale surori. Vor alcătui cuplul regal perfect sub regența lui Nakhtmin.

— Și Amenhotep?

— Abundența de bunuri nu face rău, regina mea. Prefer să avem doi prinți în loc de unul. Nu pot să prevăd ce se va petrece după dispariția mea. Important e să avem bărbați puternici.

Poate că spunea adevărul.

Săptămânile trecură fără alte întâmplări de seamă decât sărbătorile tradiționale.

Poate pentru că devenise mamă ori pentru că se maturizase brusc, firea lui Neferneru-Aton se schimba de la o zi la alta. Tânăra zăpăcită și ciudată de anul trecut lăsase locul unei mame atente clipă de clipă la viața copilului ei. Lungile discuții cu sora sa și cu doicile arătau că ea, care altădată nu se sinchisea decât de peruci, farduri și parfumuri, se interesa acum cât lapte a supt pruncul și când ar fi vremea potrivită pentru înțărcat.

— După cel puțin un an, o lămurise Ankhensepamon.

Dar Sati clătinase din cap.

— Credeți-mă, stăpânele mele, e bine să-l înveți mai devreme pe copil să mănânce hrană obișnuită. Sfatul meu e ca înțărcatul să aibă loc la nouă luni. Asta-i face pe copii mai viguroși.

Așa că timpul pentru a-l înțărca pe tânărul Horenet venise.

Și mesele de seară reînviau atmosfera familială de odinioară. Nakhtmin sau Shabaka, însă numai foarte rar amândoi o dată, și uneori regele participau și ei.

Într-o seară, Nakhtmin veni la cină deși știa că-l va găsi acolo pe Shabaka. Părea îngrijorat. Ankhensepamon vru să afle care era pricina.

— Când l-ai văzut ultima oară pe rege? dori să afle generalul.

Regina se sperie.

— Păi… azi de dimineață…

— Adineaori m-am despărțit de el. Mi s-a părut foarte obosit.

Ankhensepamon sări în picioare.

— Nu, maiestate, o opri Nakhtmin. A cerut să fie lăsat să se odihnească până mâine în zori. Seferhor e cu el.

Nimeni din palat nu dormi cu adevărat în noaptea care urmă. Cum se crăpă de ziuă, regina, sora sa, Mutnejmet, Shabaka și Nakhtmin se postară la ușa odăilor regelui, cu toții la fel de neliniștiți. Îl văzură pe Seferhor ieșind cu un aer senin. Medicul se uită la ei o clipă și, fără să-l fi întrebat cineva ceva, spuse:

— Maiestatea Sa se simte mult mai bine în dimineața aceasta. Tocmai s-a ridicat din pat ca să-și facă abluțiunile. Atenția voastră o să-l miște, nu mă îndoiesc, dar nu intrați toți o dată.

Firește, prima care păși înăuntru fu Ankhensepamon, însoțită de Shabaka. Auziră glasul lui Ay în sala de baie împărțind porunci servitorilor. Se simțiră ușurați. Câteva clipe mai târziu, Ay apăru, fiind urmat de un servitor care-i ștergea șalele. Îi privi pe amândoi și rosti pe un ton amuzat:

— Nu azi vine clipa cu pricina.

Shabaka izbucni în râs.

— Mă bucur să aud asta, stăpâne, regele meu!

Ankhensepamon se apropie de Ay și-l sărută pe obraz. El îi puse mâna pe umăr.

— Nakhtmin v-a speriat, nu? Mi-a fost puțin cam rău ieri. Prea multă muncă, mă tem. Sau prea multe griji.

— Griji? întrebă Ankhensepamon.

— Mahu mi-a raportat că de câteva zile de la Memphis spre Zidul Prinților au loc mișcări de trupe fără nicio noimă. Mâine aștept să primesc rapoartele curierilor. Acum lăsați-mă să mă îmbrac.

Regina îi înștiință pe cei care-și așteptau rândul la ușă că regele părea pe deplin înzdrăvenit. Oftară cu toții ușurați și se întoarseră în odăile lor. Zidul Prinților, o lămuri Shabaka pe regină când ajunseră în sala cea mare, era de fapt un zid gros și înalt, ridicat în est pentru a zădărnici atacurile beduinilor. Care putea fi așadar motivul mișcărilor de trupe raportate de iscoadele lui Mahu?

Ziua trecu fără alte întâmplări neplăcute. Ankhensepamon își regăsi calmul, cel puțin în aparență.

În zorii zilei următoare, ea și Itchan fură treziți de bătăi reținute, dar stăruitoare în ușă. Ankhensepamon se ridică pentru a merge să deschidă. Crăpă încetișor ușa și zări chipul lui Uadj-Menekh. Palid. Răvășit.

— Maiestate, rosti șambelanul cu glas tremurat, iartă-mă, dar…

Vocea i se frânse. Nu era nevoie să spună mai mult.

— Așteaptă-mă. Mă îmbrac numaidecât, zise regina.

Își trase pe ea un veșmânt ușor și-l urmă pe bătrânul șambelan de-a lungul coridorului încă răcoros.

— Mai-marele garderobei l-a găsit de dimineață în pat… fără suflare…

Nu îndrăznea să spună „mort”.

— Trebuie să le dăm de știre generalului Nakhtmin și vizirului, rosti ea, nerecunoscându-și propriul glas.

PARTEA A DOUA

PRIZONIERA

♀ Capitolul 21

O REGINĂ PE UN BASORELIEF

Cunoștea prea bine această liniște mormântală, întreruptă de șoapte și de scârțâitul sandalelor pe nisipul de pe dale. O trăise la moartea tatălui ei. Apoi la cea a mamei sale. A lui Semenkhere. A lui Maketaton. A lui Pasar. A lui Setepenre. A lui Tutankhamon. A lui Neferneferure.

De ce eu? De ce mereu eu? se întrebase, răzvrătindu-se dintr-odată.

Îndată ce intră în odaia lui Ay, fu uimită la vederea lui Mutnejmet.

O siluetă singuratică, drapată în alb, aproape nemișcată, cu un lotus în mână, stând în picioare la căpătâiul patului, în vaporii de santal și de rășină ce dansau deja pe dinaintea celorlalți, Shabaka și mai-marele garderobei, aflați la picioarele patului ca niște stăpâni ai *Ka*-ului.

Ankhensepamon aproape uitase că soția lui Horemheb era fiica lui Ay. Parcă în acest palat bântuit de interese dinastice, legăturile de sânge deveneau aproape o închipuire.

Mutnejmet se gândea la tatăl pe care nu-l avusese. Își întoarse capul spre regină, care-i fusese cândva nepoată înainte de a-i fi soacră. Două priviri sticloase se încrucișară, lipsite de expresie și de lacrimi.

Deși amândouă ar fi trebuit să plângă, lacrimile nu veneau. Ankhensepamon nu-și amintea nici măcar de o emoție pe care s-o fi împărtășit cu defunctul. Doar dorința de putere îi unise în cei patru ani de domnie.

Poate că la fel stăteau lucrurile și pentru Mutnejmet. Oare o luase el vreodată în brațe pe când era copilă? Se jucase vreodată cu ea ținând-o pe genunchi?

Copilăria era însă un cu totul alt tărâm.

Mutnejmet puse lotusul pe pieptul mortului, apoi se îndepărtă ca să-i facă loc reginei.

Unde găsise un lotus la ora asta? se întrebă Ankhensepamon. Fără îndoială în bazinul cel mare de la etaj. Regina se opri în fața celui care devenea cel de pe urmă cadavru, una dintre ultimele siluete de pe o lungă frescă. Arăta nefiresc de palid, ca golit de propria substanță, mumificat din interior. Seferhor îi închisese ochii.

Ankhensepamon se uită cu atenție la trupul neînsuflețit pe care-l așteptau mâinile îmbălsămătorilor. Omul acesta îi fusese bunic, apoi dușman, apoi rege și soț. Mai rar o legătură așa de bizară ca a lor. Simți cum răzvrătirea pune iar stăpânire pe sufletul ei. El sfârșise prin a o preschimba în sclava cinismului și a conștiinței dinastice. Făcuse din ea prizoniera pe vecie a palatului. Nici măcar nu putea să fugă, ca Meritaton. Era lipită de zidul destinului familiei Tuthmosis, ca o figură dintr-un basorelief.

În timpul căsătoriei sale simbolice cu Tutankhamon fusese o regină întâmplătoare, Ay o transformase într-o regină în toată puterea cuvântului, veșnică. Îi furase tinerețea.

M-a mumificat de vie! strigă în sinea ei.

Of, de l-ar fi respins!

Ridică ochii, îi întâlni pe cei ai lui Shabaka și citi în ei groaza. Moartea lui Ay îi redase adevărata natură: un fost sclav devenit câinele credincios al unui om puternic, rămas pradă de-acum răzbunării tuturor celor pe care și-i făcuse dușmani de-a lungul vieții.

Ankhensepamon se întoarse în odăile ei, îndeplini abluțiunile zilnice și îmbrăcă straiele de doliu, aproape tocite de atâta purtat.

Mai târziu, când ieși să trimită după intendent ca să-i poruncească să nu aducă leul în dimineața aceasta, îl găsi pe Shabaka alături de Neferneru-Aton și de Mutnejmet, adunați în sala de la primul etaj, împreună cu doicile. Le deslușea neliniștea pe chipurile încremenite. Până și piticul Menei stătea împietrit, cu ochii măriți de spaimă.

Și-acum ce-o să se-ntâmple cu noi? parcă strigau cu toată forța tăcerii lor. Oare ce căutau aici? Regina își dădu seama c-o așteptau pe ea. Se mărgini să le spună:

— Trebuie să dăm dovadă de curaj.

Tocmai se pregătea să se retragă în odăile sale când Nakhtmin apăru și se îndreptă spre ea.

— Maiestate, se cuvine să proclamăm că, potrivit voinței regelui, cârmuirea treburilor regatului îmi revine mie.

Omul ăsta nu pierdea timpul! Chipul nu-i trăda nici cea mai mică urmă de durere. Ea încuviință din cap. Cunoștea și această situație, doar o trăise la moartea lui Tutankhamon, cu patru ani în urmă.

— Cheamă-i pe Usermon și pe dregători, răspunse. Vom întocmi proclamația. Cel mai bine ar fi să preiei puterea imediat.

— Iar tu reunește Consiliul regal, spuse generalul.

Ankhensepamon înălță din umeri. Oare nu știa? Nu mai exista Consiliul regal, Ay îl lipsise de orice influență. Adunase toată puterea în mâinile lui, iar urmarea era că nu mai exista în clipa de față altă autoritate în afara cuvântului reginei. Ca o ironie a sorții, Ay voise drept succesor un bărbat puternic și iată că acum destinul Celor Două Pământuri era hotărât de o femeie.

— Ce-i cu mișcările de trupe de la Zidul Prinților, care-l îngrijorau pe rege? întrebă ea.

— În dimineața asta, aștept să se întoarcă mesagerii pe care i-am trimis acolo. E vorba, negreșit, de-o manevră a lui Horemheb, dar nu-i pricep rostul.

— Să-mi dai de știre îndată ce afli ceva.

O oră mai târziu, regina intră în odaia de lucru a lui Ay, unde toți dregătorii așteptau cu un aer speriat. Ankhensepamon arboră o expresie mult mai sigură decât îi impuneau sentimentele.

— Dorința regelui era ca prințul-general Nakhtmin să-i urmeze la cârma regatului, spuse ea. Vreau să știu dacă sunteți cu toții de acord cu asta. Auzind doar da, zise: Atunci să întocmim proclamația prin care să dăm de știre țării că regele a murit și că regența va fi asigurată de generalul Nakhtmin.

Fețele demnitarilor, începând cu cea a vizirului Usermon, se destinseră ușor. Așadar exista o autoritate în regat.

— Pot să-i amintesc, cu tot respectul, Maiestății Sale că succesiunea nu poate fi anunțată înaintea încheierii doliului de șaptezeci de zile? grăi Maya.

Tăcerea se așternu preț de câteva clipe. Dregătorii se priviră surprinși, ba chiar buimăciți.

— Vistiernice Maya, zise regina pe un ton ce nu îngăduia răspuns, cunosc obiceiurile țării mele. N-am vorbit de succesiune, ci de regență. Ținând seama de primejdiile ce pândesc regatul, și pe care tu, presupun, le știi mai bine ca oricine, e neapărată nevoie să domnească ordinea în țară. Generalul

Nakhtmin va lua asupra sa această sarcină. Observația ta a fost necuviincioasă.

Maya păli.

Ankhensepamon se întoarse spre Nakhtmin, citi în ochii lui un zâmbet de încuviințare, apoi se adresă lui Usermon:

— Vizire, rosti pe un ton la fel de poruncitor, prințul regent, generalul Nakhtmin, te va ruga în scurt timp să-l trimiți neîntârziat pe vistiernicul Maya la Memphis, unde îl cheamă obligațiile sale.

Îl fulgeră pe Maya cu privirea. Buzele vistiernicului tremurau. Se ridică să părăsească adunarea. Când ajunse la ușă, Nakhtmin îl strigă:

— Vistiernice, o să pleci când am să-ți dau eu voie. Întoarce-te la locul tău.

— Întrucât regina mi-a retras încrederea, locul meu nu mai e printre voi, răspunse Maya, la fel de livid.

— Vistiernice, legăturile tale cu generalul Horemheb nu sunt un secret pentru nimeni. Regina n-a făcut altceva decât să dea glas unui fapt cunoscut de toți. În fățărnicia și naivitatea ta, ți-ai fi dorit ca puterea să nu se afle în mâinile nimănui vreme de șaptezeci de zile. Nu va fi cazul.

Maya înghiți în sec.

La fel și scribul însărcinat să întocmească rapoartele întrunirii.

Nakhtmin își mușcă buza de jos.

— Până aici, rosti. Se îndreptă valvârtej spre ușă, cât pe ce să-l răstoarne pe Maya, și strigă: Gărzi, să vină numaidecât patru oameni la mine!

— Generale! strigă Maya.

Însă Nakhtmin nu-l ascultă. Când gărzile sosiră, arătă cu degetul spre vistiernic.

— Omul ăsta e arestat. Duceți-l în temnița palatului până va fi judecat.

— E o minciună josnică! strigă Maya.

— Nu-i o minciună, Maya, i-o întoarse Nakhtmin, e doar o bârfă.

Gărzile îl luară pe vistiernic. Usermon, Mahu și Pentju păreau tulburați. Doar mai-marele tribunalelor, Perthoth, își păstrase sângele-rece. La rândul ei, regina rămăsese nepăsătoare. Ea însăși oferise o pildă de fermitate și n-avea să se plângă acum că generalul o urmase, chiar dacă dovedise oarecare brutalitate.

— Și-acum, îi zise Nakhtmin lui Mahu, vreau să-i găsești pe cei care le serveau drept mesageri lui Maya și Horemheb și să te asiguri că nu ne mai

pot face niciun rău. Nici nu se pune problema ca Horemheb să afle zi de zi ce se întâmplă în capitală.

— Îi cunosc deja, răspunse comandantul gărzilor din regat. Cu îngăduința ta, maiestate, o să mă ocup imediat de ei.

Vizirul Usermon dictă apoi proclamația privind plecarea spre Apus a regelui Kheperkheperure, numele de încoronare al lui Ay, și sigiliul regal fu pus în prezența reginei. După care, Usermon îl chemă la el pe mai-marele crainicilor și-i ordonă ca proclamația să fie citită în piețele orașului și alți crainici să plece fără întârziere pentru a o răspândi prin întreg regatul.

Ankhensepamon se bucură că putea, în sfârșit, să se întoarcă în odăile sale și să se odihnească un pic înainte de a merge să îndure condoleanțele supușilor săi. Dar, în sala cea mare de la primul etaj, Neferneru-Aton și Shabaka îi ieșiră înainte. Cele două surori se îmbrățișară.

Ea cel puțin are un soț, își zise Ankhensepamon. Itchan, începea regina să-și dea seama, nu putea să joace acest rol oficial, în orice caz nu în împrejurările actuale. Îi înștiință despre hotărârile luate în Consiliul dregătorilor. Uadj-Menekh le întrerupse discuția pentru a se sfătui cu regina despre rânduielile protocolului, care cereau ca trupul regelui să fie expus vreme de trei zile, înainte ca îmbălsămătorii să se apuce de lucru.

— Să fie expus doar două zile, porunci Ankhensepamon hotărâtă.

Cele trei zile ce aveau să urmeze erau, într-adevăr, cruciale pentru viitorul regatului. În acest răstimp Nakhtmin se va strădui să pună la adăpost Theba de manevrele lui Horemheb și să-i bareze drumul spre tron. Ar fi cu totul nepotrivit ca palatul să stea deschis pentru puhoiul de notabilități și curteni ce se revărsa de obicei înăuntru la moartea suveranilor. Din sala mare de la parter se auzea deja larma stârnită de primii vizitatori.

— Și ai grijă să pui la adăpost toate obiectele prețioase din odaia regelui.

O știa din experiență: unii vizitatori se lăsau pradă rușinoasei ispite de a fura din odăile regale obiectele de valoare pe care puteau, mai mult sau mai puțin discret, să pună mâna.

— Prințul Shabaka a făcut-o deja, maiestate, răspunse bătrânul șambelan.

Ea încuviință din cap, Uadj-Menekh se înclină și coborî.

Soarele amiezii scânteia de mai bine de-o oră în vârful obeliscurilor, însă nu-i era nimănui foame. Ankhensepamon porunci să se servească prânzul doicilor. Cât despre ea, o plăcintă, un pahar cu lapte cald și un măr aveau să-i fie de-ajuns.

Se retrase în odăile sale, împreună cu Mutnejmet, și veghe la îmbăierea și la întâia masă a lui Horenet, pregătită de Sati: terci de mere fierte în lapte și o jumătate de plăcintă.

Și așa începu îndelungata așteptare.

♀ Capitolul 22

ÎNFRUNTAREA ZEILOR

În ciuda agitației întreținute în jurul palatului de perindarea nesfârșită a vizitatorilor, cu atât mai numeroși, cu cât timpul pentru omagii fusese micșorat la două zile, părea că un văl des s-a lăsat peste oraș, răspândind o consternare tăcută.

Forfota obișnuită dispăruse de pe străzi. Trecătorii erau mai rari și păreau să șușotească între ei cu fereală. Zgomotul unei cotigi pe care în ajun nici nu l-ai fi băgat de seamă suna acum necuviincios. Lătratul unui câine îndreptățea, ai fi zis, apariția gărzilor.

Ankhensepamon nu-și amintea să fi fost tot așa la moartea tatălui său, la Akhetaton, nici la cea a lui Semenkhere ori a lui Tutankhamon la Theba. Poate nu dăduse ea atunci atenție la ce se petrecea în oraș? Oare regele Ay fusese într-atât de iubit? Sau oamenii presimțeau furtuna la fel ca și celelalte animale? Dar care furtună?

De la ora zece la douăsprezece, așezată pe tronul ei în sala de audiențe, în vârful unui podium, încadrată de gărzi cu lancea la picior, de purtătorii de evantai și de doamnele de onoare, asculta cuvintele de adâncă durere, mereu aceleași, pe care le rosteau curtenii și nobilii.

Nakhtmin, care n-avea încă dreptul să se așeze lângă regină, stătea drept la picioarele tronului și primea condoleanțele ca „fiu” al monarhului dispărut. În sfârșit, vizirul Usermon, la stânga podiumului, primea formulele impuse de protocol.

Scribul ghemuit în spatele tronului nu scria nimic. Se afla acolo doar pentru a consemna vreo întâmplare neobișnuită.

Mutnejmet renunțase să-și îndeplinească îndatoririle, simțindu-se prea greu încercată.

Privirile tuturor se mutau de la general la regină și Ankhensepamon ghici la ce se gândeau oamenii: el era văduv, ea era văduvă, se potriveau ca

vârstă, deci aveau să se căsătorească. Probabil că zvonul și începuse să umble prin oraș.

O rezolvare pe care Ay nu părea s-o fi prevăzut.

Regina urcă în odăile sale, zdrobită de oboseală.

La masa de prânz, Neferneru-Aton rosti cu glas tare ceea ce sora ei, Mutnejmet și doamnele de onoare simțeau în mod nelămurit.

— Ce se întâmplă? întrebă. Orașul a amuțit!

Însă nimeni nu putea să-i răspundă. Înainte de cină, ca să obțină mai multe informații despre misterioasele mișcări de trupe, Ankhensepamon trimise după Nakhtmin, dar i se spuse că generalul era la garnizoana din Theba și nu avea să se întoarcă decât mult mai târziu.

Îl chemă pe Mahu la ea.

— Ce-ai mai aflat de azi-dimineață și până acum, comandante?

Mahu stătu puțin în cumpănă.

— Nimic sigur, maiestate. Un ofițer din corpul de armată al lui Horemheb, Ramses, l-a asigurat pe mesagerul nostru că iscoadele lui ar fi observat mișcări ale trupelor hitite în ținutul Amki. Dar eu nu le văd rostul. Suntem legați printr-un tratat de prietenie cu regele Suppiluliuma. Și chiar dacă ar exista mișcări de trupe, ele nu pot fi îndreptate contra noastră. Nu pricep motivul acestor deplasări.

— Dar care-i părerea ta?

— Sincer vorbind, maiestate, eu mă îndoiesc că ar fi adevărat.

— Adică Horemheb să fi născocit acest motiv pentru a ascunde alte manevre.

— Înclin să cred că da, maiestate.

— I-ai mărturisit toate aceste bănuieli ale tale prințului-general Nakhtmin?

— Ni le-am împărtășit unul altuia. Acum el s-a dus la cazarma garnizoanei din Theba ca să prevină orice acțiune suspectă a trupelor din Pământul de Jos.

Ankhensepamon chibzui o clipă, apoi spuse:

— Comandante, crezi că generalul Horemheb ar avea cutezanța să arunce trupele Pământului de Jos împotriva celor ale Pământului de Sus, ce apără Theba?

— Nu știu, maiestate. E un om hotărât să pună mâna pe putere, știu asta. Însă fiind militar, îmi închipui că nu va trece cu vederea un lucru: ofițerii din armata Pământului de Jos n-ar accepta niciodată să-și arunce în luptă

soldații împotriva celor din Pământul de Sus, nici chiar sub conducerea lui Horemheb.

— Și-atunci ce urmărește cu aceste false mișcări de trupe de-a lungul Zidului Prinților? Să îndepărteze de Theba armata care o apără?

— Poate că nu armata, maiestate. Nu armata.

Regina se aplecă spre el.

— Dar ce?

— Pe prințul-general Nakhtmin. Dacă Maiestatea Ta binevoiește să-l ia de soț pe prinț, calea spre putere îi e blocată pentru totdeauna lui Horemheb.

Ankhensepamon se lăsă pe spătarul jilțului. Așadar o atare posibilitate prinsese contur.

— Prințul Nakhtmin știe?

Comandantul gărzilor regatului încuviință din cap.

Ankhensepamon ceru unui servitor să-l cheme pe marele șambelan. Când acesta se înfățișă înaintea ei, îi porunci:

— Șambelane, vreau să trimiți un curier după prințul-general Nakhtmin, la cazarma garnizoanei, ca să-l roage să vină la palat.

Apoi amână cina în așteptarea lui Nakhtmin. Generalul sosi o oră mai târziu, surprins și străduindu-se să-și ascundă nemulțumirea.

— Prințe, îi zise regina, tu ești chezașul nostru împotriva planurilor lui Horemheb. Nu te lăsa înșelat de pretinsele mișcări ale trupelor hitite la Zidul Prinților. Ele nu există. E doar un motiv născocit anume ca să te îndepărteze de Theba.

Auzindu-i cuvintele, Nakhtmin trecu de la surprindere la mirare.

— Maiestate, sunt onorat de grija pe care mi-o arăți… Însă…

— Prințe, de nimic nu se teme mai mult Horemheb decât de o căsătorie între noi doi.

Nakhtmin rămase fără glas.

— Regele n-a prevăzut așa ceva, rosti într-un sfârșit.

— Regele nu mai e aici. Tu și cu mine suntem păzitorii regatului. Nu trebuie să-ți primejduiești viața.

— Prea bine, maiestate.

Mai-marele servitorilor veni s-o înștiințeze pe regină că cina era gata.

— Nu putem decât să ne căsătorim, prințe, zise ea.

Generalul zâmbi, vădit tulburat de perspectivă.

— Maiestate, ce și-ar putea dori mai mult un muritor?

Ea se gândi că îl sacrifica astfel pe Itchan. Dar mai-marele peste cai nu era un om al puterii. Și de-acum doar puterea conta. Singurul bărbat din Theba capabil să-i țină piept lui Horemheb era Nakhtmin.

Se ridică și porni înaintea lui spre sala unde Mutnejmet, Neferneru-Aton și Shabaka îi așteptau la masă.

♀

Un miros rânced de sudoare, ceapă prăjită, usturoi și alte izuri obișnuite pentru o cazarmă domneau în sala joasă și lungă, plină de soldați ghemuiți pe jos. Capătul încăperii dădea spre bucătăria garnizoanei din Memphis. O larmă puternică se înălța spre tavan. Unii soldați aduceau vase pântecoase cu bob și năut amestecate cu bucăți de carne gătite în grăsimi de oaie sau de porc. Alții cărau urcioare cu bere, la drept vorbind, nu atât de rea cum pretindeau veșnicii cârcotași.

În sală domnea voia bună. Să fii soldat al regelui însemna să te bucuri de o situație privilegiată în Regatul Misr. Erai adăpostit, hrănit și plătit.

N-aveai a-ți bate capul cu nimic, ofițerii luau asupra lor toate grijile și, ce-i drept, primeau pentru truda lor solde mult mai mari. Tot ce trebuia să faci în armată era să te expui loviturilor de lance, de pumnal ori de spadă, dar și săgeților dușmanului când te aflai în campanie și, bineînțeles, să le hărăzești aceeași soartă pedestrașilor, lăncierilor și arcașilor din fața ta. Însă războaiele se porneau rar, ceea ce, de altfel, îi nemulțumea pe ofițeri. Se împlineau deja nouă ani de când nu mai avusese loc un război în toată puterea cuvântului, cu pradă grasă, care să umple căruțele, cum se întâmpla odinioară, cu cortegii de prizonieri sortiți sclaviei. Ah, ce frumos e la război! susțineau sus și tare ofițerii. Pacea aducea întotdeauna cu ea decăderea, lucru adeverit pe vremea lui Akhenaton: acesta nu iubea războiul și, drept urmare, regatul pierduse provinciile din Asia, dar și respectul aliaților și al dușmanilor.

Din fericire, armata era de-acum comandată de bărbați vajnici, care nu se codeau să golească de sânge trupul unui dușman, nici să-i verse măruntaiele în praf, nici să-i reteze dintr-o mișcare gâtul, un picior sau un braț. Bărbați precum Horemheb, generalul. Până și fratele lui Akhenaton, micul rege Tutankhamon, care nu fusese totuși un mare războinic, îl răsplătise cu triplul colier de aur al meritului excepțional. Un triplu colier de aur! Cât să-ți cumperi zece din cele mai înfloritoare moșii din Pământul de Jos. Dar, slavă lui Ptah, Horemheb n-avea aplecare spre cultivarea ogoarelor.

Singura înlesnire ce lipsea vieții militare era cea legată de plăcerile trupești. Dacă unii recruți aveau norocul să nu se afle prea departe de căminele lor, alții, în schimb, nu se puteau întoarce acasă decât în permisiile lunare ori chiar deloc.

Dar oricând puteai să-ți descarci energia în întrecerile de lupte corp la corp ori cu pumnii.

Locotenentul Ramses se ghemui în fața comandantului său, nu departe de colțul unde stăteau soldații mașauași, care, având în vedere faima lor de mari războinici, reușiseră să-i impună bucătarului propriile deprinderi. Nu mâncau carnea decât friptă la foc deschis. Horemheb, de altfel, sfârșise prin a le adopta obiceiurile. Carnea pregătită la flacără era crocantă pe deasupra și fragedă pe dinăuntru, mai gustoasă decât porcul fiert în apă, searbăd și chiar grețos. Însă firește nu se putea frige carnea pentru soldații din toate regimentele, ținând cont că lemnul era scump. Și-așa era prea mult că li se preparau bucatele pe un foc de turbă.

Treizeci de ani trecuți, cinci picioare înălțime și musculos, o față grosolană, mai degrabă un bolovan cu formă omenească, acesta era locotenentul Ramses, cel mai credincios tovarăș al generalului. Luptaseră amândoi la Amki și fiecare putuse să măsoare valoarea celuilalt. Când suia în carul de luptă, ofițerul de lăncieri Ramses semăna în jur moartea. Nimeni nu se pricepea mai bine ca el să spintece un pedestraș, să-i verse măruntaiele cât ai clipi, să-și scoată lancea din trupul sfârtecat și să treacă la următorul. Ba într-un rând răpusese doi oameni o dată! Doi dintr-o singură lovitură! E drept că-i fusese greu să-și scoată apoi lancea.

— Ce le-ai răspuns curierilor? îl întrebă Horemheb, turnându-și vin în paharul de lut.

— Că habar n-am care e rostul manevrelor hitite și că oricum tu îți vei ține în continuare detașamentele de-a lungul zidurilor.

Un sergent așează pe măsuța joasă o tavă mare cu bucăți de carne friptă de oaie, apoi una cu lăptuci, spălate cu apă de fântână, potrivit ordinelor precise ale medicului militar ce veghea la sănătatea corpului de ofițeri. Horemheb apucă o ciozvârtă și-și înfipse dinții în ea, ceva mai pieziș, din pricina incisivilor care se cam clătinau. Caninii și molarii însă se țineau bine, n-aveai decât să vezi cât de viguros îi jucau pe sub piele mușchii fălcilor. S-ar fi zis că mesteca însăși coapsa generalului Nakhtmin.

Cât despre Ramses, până și felul de-a mânca îi oglindea forța. Un carnivor în toată legea!

— Povestea asta stârnește îngrijorare acolo, la Theba, rosti Horemheb rupând o fâșie de carne cu vârful unghiilor. Îl neliniștește pe sclivisit. E destul de prost să-și închipuie că o să-mi conduc trupele să atace Theba. Cu puțin noroc și dacă-l tot întărâtăm, va sfârși prin a veni aici. Și atunci…

Își dădu ochii holbați peste cap și Ramses chicoti.

— Cât timp ai de gând să-l ții pe jar? întrebă ofițerul.

— Cât e nevoie, nu mă grăbesc. Potrivit protocolului, regina nu se poate căsători cu sclivisitul decât după ce se încheie cele șaptezeci de zile de doliu, înmormântarea și tot restul.

— Maya o să te-nștiințeze pas cu pas ce se întâmplă în capitală.

Chipul generalului se înnegură.

— Sclivisitul l-a arestat acum două zile. Va trebui să ne găsim altă iscoadă.

— L-au arestat pe Maya?

Horemheb încuviință din cap.

— Pesemne a făcut vreo greșeală grosolană.

— Cred că știu la Theba pe cineva care ți-ar conveni, zise Ramses.

Horemheb își privi cu atenție interlocutorul. Nu-i găsise încă lui Khnumose un succesor demn de acest nume.

— Crezi că ai putea găsi la Theba o cale prin care să ne parvină informațiile, fără ca treaba asta să te abată de la îndatoririle tale obișnuite?

— O să-mi ia puțin timp, răspunse Ramses. Nu-i mare lucru.

— La palat, sublinie Horemheb. Tare mi-ar plăcea să avem pe cineva la palat.

Apoi își goli paharul, râgâi zdravăn, luă o jumătate de lăptucă și o rontăi dus pe gânduri.

Își aminti ce-i spusese Nefertep, cu ceva timp în urmă. Ptah era zeul Memphisului, iar Amon al Thebei. Ei bine, în prezent, cei doi zei se înfruntau. De altfel, își zise generalul, ar fi cum nu se poate mai nimerit să-i facă o vizită lui Nefertep.

♀ Capitolul 23

O FEMEIE ÎMPOTRIVA UNUI COLOS

Ceremonia de rămas-bun a regelui care pornea spre Apus avu loc în sala cea mare de la parter, folosită anume pentru asta încă din vremea lui Amenhotep al III-lea. Acolo salutase Theba cu patru ani în urmă plecarea lui Tutankhamon. Imediat după aceea, leșul regal avea să fie dus într-o altă sală, aflată mai la nord, și lăsat în grija îmbălsămătorilor. Era și timpul. Căldura făcea ca din cenușiu cadavrul să capete încet, încet o culoare verzuie. Iar muștele deveneau tot mai greu de alungat.

De data aceasta ceremonia îi strânse laolaltă pe toți demnitarii de vază, pe comandantul garnizoanei din Theba, generalul Anumes, pe comandantul gărzilor palatului, pe cei patruzeci și unu de slujbași de rang înalt ai palatului, pe mai-marele casetei regale, pe mai-marele servitorilor, pe întâiul intendent, pe mai-marea haremului, pe mai-marele peste cai, precum și secretari, scribi și ce mai rămăsese din familia regală. Usermon trimisese dis-de-dimineață mesageri călări pentru a le duce vestea la Akhmim lui Sebamon, Sahor și celorlalți copii ai lui Ay, ca și viceregelui Huy. Aceștia n-aveau să asiste la ceremonia de rămas-bun, ci doar la funeralii.

Ankhensepamon stătea în primul rând. În spatele ei se înșirau Mutnejmet și Nakhtmin, apoi Neferneru-Aton și Shabaka. Șambelanul Uadj-Menekh întâmpinase mari greutăți când trebuie să hotărască cine are întâietate și, în disperare de cauză, hotărâse să respecte vechiul protocol: soția regală, după care copiii și apoi rudele de gradul doi. Shabaka n-ar fi trebuit să se găsească în această prea aleasă adunare, însă, ca soț al unei surori de-a reginei, căpăta de la sine rangul de rudă de gradul doi.

Humose și cinci preoți veniți să rostească rugăciunile alcătuiau un grup în jurul patului de ceremonie, acoperit cu o țesătură de aur și purpură.

Din curtea cea mare răzbătea corul bocitoarelor. Unul dintre preoți intonă:

> Faraonul vine la tine, Amon-Ra, stăpân peste Karnak. El zice că tu zămislești toate lucrurile bune, că tu alungi toate lucrurile rele și nefaste…

Se auzi un soi de sughiț. Ankhensepamon întoarse capul și-l văzu pe Shabaka, cu gâtul întins și chipul răvășit. Nubianul tocmai își înăbușise un hohot de plâns.

> … El vine să-ți contemple frumusețea. El se află acum în barca ta, Sakti, ca să treacă peste piedicile lumii inferioare și să urce

spre tine. Când își va fi încheiat călătoria spre Apus, Maât și Anubis, după ce-l vor fi purificat, îl vor călăuzi spre tine ca el să se pătrundă de splendoarea și forța ta…

Rugăciunile ținură o oră. Apoi trebuiră iarăși ascultate condoleanțele în sala de audiențe. De data aceasta se petrecu ceva neobișnuit: și Shabaka primi condoleanțe. Nimic însă nu te făcea să bănuiești că nubianul ar fi sesizat ironia situației. Părea buimac și așa rămase și în timpul mesei de seară.

Itchan, care lua parte și el la cină, simți neliniștea ce-o stăpânea pe Ankhensepamon. După ce restul mesenilor se retraseră, o întrebă:

— Pot să-l văd pe Horenet?

Vorbele lui o uimiră. De obicei Itchan se ducea să vadă copilul fără să-i ceară voie.

— Desigur, îi răspunse. De ce mă întrebi?

— Știi și tu la fel de bine ca mine. Totul s-a schimbat odată cu moartea lui Ay. Nu mai există niciun bărbat puternic care să apere tronul în afară de Nakhtmin. Întreg palatul așteaptă ca, la încheierea doliului, să te căsătorești cu el. Chiar s-ar mira dacă n-o faci. E cea mai înțeleaptă alegere în împrejurările de față. Prin urmare, copilul îți aparține, doar ție. Dinastiei.

Iarăși dinastia! se gândi ea. O să-i răpească și ultima bucurie măruntă ce-i rămăsese? Grija dinastică o lipsise deja de o viață firească. Și iată că făcea acum dintr-un copilaș și tatăl său doar niște efigii, nimic mai mult.

Itchan avea, neîndoielnic, o minte ageră. Ankhensepamon îi ghici tristețea, amărăciunea, ascunsă în spatele vorbelor. Îi puse o mână pe umăr.

— Sufăr la fel de mult ca tine. Haide să vedem copilul, adăugă ea scoțându-și sandalele. El o imită.

Horenet dormea în pătuțul lui. Sati, lungită într-un colț din odaia doicii, lângă coșul cu cobre, se prefăcu că nu-i aude, deși, după cum bine știa stăpâna ei, avea auzul ascuțit ca de șoarece. Doica pruncului dormea cu adevărat, judecând după sforăit, și Ankhensepamon se bucură că Sati e acolo.

Itchan se aplecă deasupra copilului și-i mângâie cu un deget mânuța ce se odihnea pe așternuturi.

Ieșiră din odaie așa cum intraseră, cu un foșnet ușor.

— Vino să dormi, îi zise Ankhensepamon lui Itchan. Dacă nu ești păzitorul tronului, fii măcar al somnului meu.

Îi dărui cu pasiune puținul ce-i mai rămăsese din propria ființă. El o copleși cu dezmierdări. Ea se gândi în treacăt la Meritaton, apoi adormi cu obrazul pe brațul lui Itchan.

♀

Ofițerii morții – cum altfel să-i numești? – comandați de meșterul îmbălsămător Asekhem, erau deja în palat, dădu de știre a doua zi întâiul șambelan.

Se instalaseră cu uneltele lor – cuțite de silex, răzuitoare, cârlige, rogojini, vase, saci de natron și mirodenii, ață de cusut – într-o veche magazie, una dintre construcțiile cele mai îndepărtate de clădirile regale.

Celor care locuiau la primul etaj al palatului le venea greu să nu se gândească la treburile funebre ce se desfășurau la parter. Singurul refugiu era terasa. Puțin lipsi ca Ankhensepamon să nu poruncească să-i fie așezat patul acolo. Când se răcorea, briza îi alunga gândurile sumbre și imaginea unui cadavru pe care îmbălsămătorii îl sărau ca pe-o scrumbie prinsă în mare. Shabaka era primul care se alătura reginei pe terasă. O dată, acesta îi trezi chiar mila lui Ankhensepamon.

— De-abia ajunsesem, datorită lui, pe culmile vieții mele, că el a și plecat și totul acum se năruie! se jelui nubianul.

— Ai o soție la care nici n-ai fi îndrăznit să visezi și un copil sănătos.

— Asta nu face decât să-mi sporească suferința, bâigui Shabaka.

Zece zile se scurseră astfel. O toropeală bolnăvicioasă, tulburată când și când de neliniști puternice, îi cuprinse pe locuitorii palatului.

Într-o după-amiază, pe când picotea întinsă în pat, Ankhensepamon auzi zvon de glasuri dincolo de ușa odăii ei. Recunoscu vocea lui Itchan și sări să deschidă. Într-adevăr, el era, însă cu greu ai fi zis asta văzându-i chipul. Shabaka stătea în spatele lui, ca un spectru negru.

Cu ochii măriți de spaimă, cu gura deschisă, dar nereușind la început să scoată niciun sunet, Ankhensepamon șopti într-un târziu:

— Ce-i?

— *Înțelepciunea lui Horus*…, începu Itchan.

Corabia viziratului.

— Nakhtmin? strigă regina.

— *Înțelepciunea lui Horus* s-a scufundat cu Nakhtmin la bord.

Ankhensepamon dădu ușa de perete. Neferneru-Aton venea după Shabaka.

— Când?

— Acum vreo două ore.

Doicile se îngrămădeau și ele în spatele lui Itchan, al lui Shabaka și al lui Neferneru-Aton. Curând apăru și Uadj-Menekh.

— N-a putut să se salveze?

Era anotimpul revărsării apelor, Ankhensepamon cunoștea violența curenților.

— A fost găsit?

Itchan clătină din cap. În această perioadă a anului, trupul unui om înecat la Memphis putea să ajungă până la Avaris. Așadar, prințul-general Nakhtmin nu va avea mormânt.

Eternitatea îi va fi refuzată. O umbră pe veci mută.

— Dar unde se ducea? întrebă Ankhensepamon.

— După câte am înțeles, răspunse Itchan, mergea să inspecteze o garnizoană la nord de Theba.

Regina intră o clipă în odaia sa, își potrivi peruca și ieși pe coridor.

— Înștiințează-i numaidecât pe dregători, îi porunci lui Uadj-Menekh. Ne vedem în odaia de lucru regală.

Dregătorii își făceau siesta în casele lor. Fu nevoie de mai bine de-o oră până să se adune. Niciunul dintre ei nu aflase de moartea lui Nakhtmin și, pe lângă că le fusese tulburată odihna de după prânz, se întrebau de ce trebuia să se adune așa în grabă.

Când Ankhensepamon le dădu vestea, parcă le pică cerul în cap.

Regina chemă un scrib, apoi îi zise lui Usermon:

— Vizire, te rog să dictezi o proclamație prin care să se aducă la cunoștință poporului că, din pricina morții prințului-general Nakhtmin, regentul ales de răposatul monarh, regina își asumă regența.

Usermon, încă năucit de vestea aflată, se întoarse spre dregători.

— E cea mai înțeleaptă hotărâre, grăi Mahu.

Înlocuitorul vistiernicului Maya, Hapon, rămăsese fără glas. Pentju, livid, spuse că împărtășește părerea lui Mahu. Mai-marele tribunalelor, Perthoth, socoti hotărârea întrutotul legitimă. Prin urmare, Usermon dictă declarația.

— Trimiteți imediat după generalul Anumes, porunci Ankhensepamon.

Acesta era comandantul garnizoanei din Theba și prieten cu Nakhtmin.

Așteptară sosirea lui în tăcere. Mahu scrută pe furiș chipul reginei, surprins de această bruscă dovadă de autoritate. Și deodată gândul îi zbură la un alt naufragiu, neînsemnat pe lângă cel al *Înțelepciunii lui Horus,* cel al lupanarului plutitor Lotușii lui Min, ce aparținea unui om devotat lui

Horemheb. Corabia viziratului să se fi scufundat din întâmplare? Cu neputință. Era un vas nou pe care Mahu urcase de multe ori. Dacă s-ar recupera epava, s-ar găsi probabil o gaură dată cu coarba. Probabil că Nakhtmin își mărturisise în ajun dorința de a vizita garnizoana din nord și o iscoadă a lui Horemheb pusese la cale lovitura.

În sfârșit, Anumes veni, abătut, căci aflase vestea pe drum. Nakhtmin îi fusese prieten din tinerețe și tovarăș de arme. Luaseră parte împreună la două campanii în Țara Kush. Aruncă o privire stinsă și lipsită de speranță spre dregători și regină. O asigură pe aceasta de supunerea sa deplină, însă de-abia termină de vorbit că Ankhensepamon îi zise:

— Generale, te numesc comandant al armatelor regatului, în locul prințului-general Nakhtmin. Ca deținător al acestui rang, te însărcinez să împiedici orice răzvrătire și amenințare îndreptată împotriva tronului, de orice fel, pe întreg cuprinsul Celor Două Pământuri.

Anumes își înăbuși un oftat și-și declară încă o dată devotamentul profund față de tron și de unitatea regatului. Cunoștea situația. Repetă, totuși, niște formule goale. Știa că Horemheb nu va încerca nicio răzvrătire căci ținea prea mult la unitatea armatei. Va înainta spre Theba calm, dar de neoprit, precum unul dintre acei coloși care împodobesc porțile templelor și, odată ajuns aici, vor trebui duse tratative cu el.

După ce plecă generalul, regina și dregătorii schimbară între ei priviri posomorâte.

— Maiestate, zise într-un târziu Mahu, adevăratul zid de apărare al tronului nu e Anumes, ci tu însăți.

Ankhensepamon răspunse doar printr-o ușoară coborâre a pleoapelor. Știa deja.

O femeie singură împotriva unui colos.

♀ Capitolul 24

DISPREȚUL

Vestea morții prin înec a lui Nakhtmin se răspândi în oraș cu iuțeala unei invazii de șoareci. Până la trei după-amiaza, orice om demn de a fi informat o aflase.

Theba și palatul așteptară în orele următoare năvala trupelor lui Horemheb sau măcar sosirea cercetașilor săi. Nu se întâmplă nimic. Nici cea mai slabă mișcare de trupe pe uscat sau pe apă.

Cina la palat se desfășură într-o atmosferă sinistră. Singurele cuvinte schimbate fură legate de înfierea de către regină a tinerei Neferib, fiica lui Neferneferure și a lui Nakhtmin, orfană de-acum.

Stabilimentul lui Nes-Hathor rămase pustiu.

Nici a doua zi nu se zări vreo urmă de trupe.

Mahu însuși cercetă epava *Înțelepciunii lui Horus* descoperită de gărzile fluviului. Exista într-adevăr o gaură mare în coca vasului.

— N-o fi fost un nod în lemn care să fi sărit? întrebă un luntraș aflat acolo.

— N-am văzut niciodată un nod de lemn atât de drept, îl repezi Mahu.

Comandantul gărzilor își imagină cum se petrecuseră lucrurile: gaura fusese astupată cu un dop firav care sărise din pricina greutății când Nakhtmin și însoțitorii săi urcaseră la bord.

După numai două zile, Ankhensepamon îl chemă pe Mahu ca să afle mai multe despre înaintarea trupelor lui Horemheb.

— După veștile pe care mi le-au adus dimineață curierii mei, trupele generalului Nakhtmin sunt încă la Memphis, maiestate. Totuși, intendența a primit ordin să pregătească mutarea a trei mii de oameni pentru o dată ce n-a fost încă hotărâtă.

— Trei mii de oameni? se miră Ankhensepamon. Vasăzică pune la cale o acțiune militară.

La opt zile după moartea lui Nakhtmin, Mahu veni să-i dea reginei de știre că generalul Horemheb sosise într-un car, în fruntea unui detașament de călăreți și a două sute de lăncieri și că se dusese la cazarma garnizoanei din Theba unde îl primise generalul Anumes. La trecerea prin cartierele nordice mărginașe fusese întâmpinat cu urale. Mai important era însă faptul că soldații din cazărmi sărbătoriseră venirea lui Horemheb cu strigăte de bucurie. În cinstea lui Horemheb și a ofițerilor săi, Anumes dăduse un mare ospăț care încă nu se încheiase.

— Un detașament de călăreți și două sute de lăncieri? Nu arată a atac militar, observă regina.

— Așa este, maiestate. Eu mi-am mărturisit de mult îndoielile cu privire la planurile războinice ale generalului Horemheb.

— Și Anumes dă un ospăț pentru el?

— Nu putea să n-o facă, maiestate. Horemheb e comandantul trupelor din Pământul de Jos și un erou al armatei.

— De ce-a venit la Theba?

— A fost invitat de corpul ofițerilor.

— Al ofițerilor din Theba? se miră regina.

Mahu încuviință din cap.

— Ei cred că după moartea lui Nakhtmin, doar lui Horemheb i se cuvine titlul de comandant al armatelor regatului.

Neliniștitor lucru. Ankhensepamon crezuse, ca toată lumea, că garnizoana din Theba era de partea lui Nakhtmin și împotriva lui Horemheb. Însă armata avea propriul cod de onoare și loialitățile ei, care nu erau aceleași cu cele ale palatului.

Dacă Horemheb se afla în cazarmă, asta însemna că nu va întârzia să intre în oraș. Deja palatul și cu atât mai mult notabilitățile și restul populației thebane nu vorbeau decât de sosirea sa. Oamenii de rând habar n-aveau care e pricina venirii lui, însă discuțiile arătau limpede că, în ochii lor, Horemheb dorea să-și asume responsabilitatea treburilor regatului, dacă nu chiar coroana.

După-amiaza se scurse totuși fără cel mai mărunt semn că Horemheb ar fi avut de gând să intre în oraș. Plănuia, oare, să împresoare palatul noaptea? Gărzile rămaseră în stare de alertă. Însă noaptea trecu în liniște.

A doua zi, spre prânz, Mahu o înștiință pe regină că Horemheb și oamenii săi își petrecuseră noaptea în cazarmă, după care generalii Anumes și Horemheb merseseră la Karnak să-i aducă o jertfă lui Amon-Ra, căpetenia armatelor regatului. Apoi stătuseră îndelung de vorbă cu marele preot Humose.

În acest răstimp, îmbălsămătorii își continuau munca. Scoaseră viscerele și le puseră în vase de alabastru. Se comandaseră sarcofagele. Aurarii se și apucaseră de treabă. Iar la Lăcașul lui Maât se pregătea mormântul regelui.

Mutnejmet era pe cale de a-și pierde mințile. Simplul fapt că se afla în palat o făcea ostatica fostului ei soț. Seferhor fu chemat pentru a-i da o poțiune care s-o liniștească. Shabaka părea amorțit de spaimă și reușise s-o molipsească și pe Neferneru-Aton.

— De ce vă temeți, la urma urmelor? le zise Ankhensepamon, pierzându-și răbdarea. Doar n-o să ne ucidă!

— Nu pricepi ce arată indiferența lui față de palat? i-o întoarse Mutnejmet. Horemheb consideră că tu nu contezi! Sosește la cazarma

garnizoanei în car, se lasă aclamat și se poartă de parcă palatul nici n-ar exista! Ne disprețuiește!

Ankhensepamon recunoscu că era ceva adevăr în vorbele ei, însă n-avea de gând să se agite pentru atâta lucru ca o muscă prinsă sub un pahar.

Încă o săptămână se scurse la fel, dar la capătul ei, Horemheb îl trimise pe locotenentul Ramses la vizirul Usermon. Acesta, surprins, nu avu încotro și-l primi cu onorurile cuvenite rangului său. De bună seamă, un ofițer superior era cu totul îndreptățit să ceară o audiență la vizir, cu-atât mai mult cu cât Ramses se prezentase drept emisar al căpeteniei trupelor din Pământul de Jos.

— Comandantul meu, generalul Horemheb, rosti Ramses, m-a trimis să-ți aduc la cunoștință că diseară se va instala în palat, în odăile răposatului general Nakhtmin, pentru toată durata șederii sale în capitală.

Usermon încremeni, uluit. Horemheb cerea să aibă propriile odăi în palat? Lupul pretindea să locuiască în grajdul vitelor? O asemenea obrăznicie întrecea orice închipuire și cele mai rele temeri ale cercurilor regale. Însă vizirul era prins în capcană. De fapt, odăile cu pricina, care alcătuiau un corp de clădiri separate, nu depindeau de intendența regală. Ele aparțineau armatei și, având în vedere că Anumes era comandantul ei, avea dreptul să instaleze acolo pe cine voia. În afara destituirii lui Anumes, și pentru așa ceva nu era cu siguranță momentul, lui Usermon nu-i rămânea altă cale decât să respecte dorința generalului.

— Dar acele clădiri îi revin generalului Anumes, se împotrivi el.

— Generalul Anumes le lasă spre folosință generalului Horemheb, i-o reteză Ramses, privindu-l pe vizir drept în ochi cu un aer zeflemitor. Mă aflu aici doar pentru că generalul Horemheb a socotit că se cuvine din curtoazie să te înștiințeze.

Altfel spus, Anumes trecuse de partea lui Horemheb. Nu puteai însă nici măcar să-l învinuiești că-și schimbase atitudinea. El fusese însărcinat să cârmuiască armatele și să înăbușe orice încercare de răzvrătire. Or, până acum, nu existase nicio răzvrătire. Dar purtarea lui Anumes nu era mai puțin îngrijorătoare. Ca mare comandant al armatei avea rang de înalt dregător. Cât despre curtoazia lui Horemheb, nu era decât praf în ochi. Palatul și demnitarii erau puși în fața unui fapt împlinit.

— Și după aceea? vru să știe Usermon.

— Nu-ți înțeleg întrebarea, vizire.

— Ce are de gând generalul să facă după aceea?

— Va trebui să-l întrebi pe el, vizire, răspunse locotenentul Ramses ridicându-se de pe scaun. Îți doresc o seară plăcută.

Ieși pe ușă și cei patru sublocotenenți ce așteptau îl escortară de-a lungul coridorului larg. Toți cei cinci bărbați coborâră scara călcând hotărât zăngănindu-și spadele și făcând să răsune treptele sub apăsarea sandalelor lor. Usermon ieși în scurt timp și el, cu pas grăbit, dar apucă în altă direcție. Se îndreptă spre odaia reginei.

Ankhensepamon îl ascultă la început fără să-i vină a crede.

— Dar e curată nebunie! exclamă. Horemheb să locuiască în palat? Cum de i-ai îngăduit?

— Maiestate, nu puteam face altfel. Regele Ay a despărțit clădirile comandantului armatei de intendența palatului. Singurul care are vreun drept asupra lor e generalul Anumes.

Ankhensepamon se învârtea ca un leu în cușcă, gâfâind de furie.

— Îți dai seama! strigă ea. Horemheb în palat!

Strigătele sale o alarmară curând pe Neferneru-Aton, care sosi numaidecât, neliniștită. Aflând ce se petrecea, își înăbuși cu greu un țipăt de spaimă. Însă Mutnejmet, care dăduse fuga în urma ei, rămase ciudat de nepăsătoare. Fără îndoială, era efectul poțiunii lui Seferhor.

— Clădirile cu pricina nu fac totuși parte din palat, explică Usermon.

— Cum adică nu fac parte? strigă iarăși Ankhensepamon. Sunt lipite de palat!

Tocmai atunci apăru și Shabaka, iar soția sa îi dădu numaidecât vestea. Nubianul se holbă îngrozit.

— Chemați-l pe generalul Anumes! porunci rapid Ankhensepamon.

Usermon nu răspunse. Își plecă ochii și după câteva clipe rosti.

— O rog pe Maiestatea Sa să binevoiască a-și recăpăta seninătatea. Nu cred că o înfruntare ne-ar folosi la ceva. Ba chiar ne-ar slăbi forțele. E limpede că Anumes a îmbrățișat cauza lui Horemheb. N-avem nici cea mai mică șansă de a ne împotrivi instalării lui Horemheb în niște clădiri ce aparțin armatei.

Calmul lui Usermon o înlemni pe regină. Se lăsă o tăcere grea ca plumbul.

— Pune-i în gardă pe dregători, zise regina.

Toată seara se auzi cum erau târâte pe dalele din curte cuferele cu mobile pe care Horemheb le adusese cu el.

Nu se dormi prea mult în palat în noaptea aceea.

Ar fi fost totuși de preferat ca ocupanții augustei locuințe să-și refacă puterile pentru ceea ce îi aștepta a doua zi.

♀ Capitolul 25

PRINCIPIUL DIVIN ȘI PUTEREA MILITARĂ

Mai-marea fardurilor întâmpină ceva greutăți până să-i redea chipului reginei prospețimea. Avu nevoie de o mască de castraveți, apoi de o alta cu albuș. Cearcănele fură meșteșugit ascunse cu antimoniu. În sfârșit, chipul regal își recăpătă întrucâtva fermitatea. Fardurile reușiră să mascheze semnele fine lăsate de nemulțumire și de lipsa somnului.

La ora zece, Usermon ceru o audiență la regină.

— Maiestate, îi spuse, generalul Anumes cere să se adune consiliul regal.

— Ce vrea trădătorul ăla?

— Nu știu. A zis că nu va vorbi decât în fața Maiestății Sale și a dregătorilor.

— Ei bine, atunci adună-i.

— Cu îngăduința ta o voi face, maiestate. Îndată ce se vor strânge voi trimite un mesager s-o înștiințeze pe Maiestatea Ta.

Ea bănui că de fapt dregătorii erau deja adunați pentru că, după doar douăzeci de minute, un mesager veni să-i dea de știre că n-o mai așteptau decât pe Maiestatea Sa.

Ankhensepamon își părăsi odăile împreună cu purtătorii de evantai și secretarul său. Când intră în odaia de lucru regală, dregătorii se înclinară adânc și rostiră urările și formulele de supunere cuvenite reginei. Ea se așeză și-și plimbă privirea peste adunare, întârziind asupra lui Anumes. În afară de acesta, toți ceilalți erau trași la față. Fără îndoială nici ei nu dormiseră mai mult ca regina. Acesta și era, pesemne, motivul pentru care veniseră atât de repede. Usermon vorbi primul.

— Cu îngăduința Maiestății Sale, să-l ascultăm pe comandantul armatei care a cerut această reuniune.

— Motivul pentru care am solicitat-o e simplu, zise Anumes. Doresc să-mi desemnez succesorul, cu consimțământul Maiestății Sale.

Rostise cuvintele fără tragere de inimă, pe un ton care trăda resemnarea.

— Căpetenia armatelor este aleasă de Maiestatea Sa la sfatul dregătorilor, îl contrazise Usermon.

— De aceea am și zis: cu consimțământul Maiestății Sale, răspunse Anumes, împăciuitor.

— Cine ar fi acest succesor? întrebă Ankhensepamon.

— Generalul Horemheb.

Câteva clipe nimeni nu scoase o vorbă. Cererea lui Anumes era un afront. Însă din atitudinea și tonul său nu răzbătea deloc sfidarea, ci mai degrabă lehamitea.

— L-ai pus să stea în odăile generalului Nakhtmin și acum vrei să-i oferi locul tău în fruntea trupelor regatului, zise Usermon.

— N-am inima ușoară. Nu m-am gândit decât la unitatea armatei, răspunse Anumes. O delegație de ofițeri mi-a adus ieri la cunoștință că, după moartea generalului Nakhtmin, rangul de comandant al armatelor ar trebui să-i revină celei mai valoroase căpetenii, adică generalului Horemheb. Cu tot respectul pe care mi-l poartă, m-au asigurat ei, consideră că numirea mea seamănă a manevră menită să-l îndepărteze pe Horemheb.

— Ofițeri de la Memphis, firește, spuse Usermon.

— Nu, vizire. Ofițeri din Theba. Aceiași care l-au invitat aici pe generalul Horemheb. Maiestatea Sa mi-a încredințat cârmuirea armatelor Regatului Misr ca să alung primejdia unor tulburări. Cred că-mi îndeplinesc întocmai sarcina, cerând puterii regale să nu înlesnească o dezbinare în sânul armatei.

— Ți se pare că ar putea interveni o dezbinare?

— Maiestate, e deja un lucru nemaipomenit ca ofițerii să ceară, cu de la sine putere, alegerea unui comandant cu rang atât de înalt. Ofițerii din Theba sunt de partea lui Horemheb în aceeași măsură în care sunt, negreșit, și cei din Memphis. Nimeni nu poate trece cu vederea importanța acestui fapt, nici convingerile lor. Dacă vor fi dezamăgiți, cred că o ruptură nu va întârzia să apară. Și pe deasupra mă tem că autoritatea îmi va fi pusă la îndoială atunci. Ceea ce n-ar fi bine deloc pentru unitatea armatei.

Nu erau cuvintele unui răzvrătit. Anumes vorbea pe un ton liniștit, întrucâtva obosit și sătul, fără îndoială, iar argumentele sale păreau întemeiate. Numai că ele îi înlesneau lui Horemheb accesul la puterea absolută.

— Niciun ofițer nu s-a mirat de naufragiul generalului Nakhtmin? întrebă Mahu.

— Din câte știu eu, nu, răspunse Anumes.

— Dar tu?

— De ce-ar trebui să mă mir?

— Eu însumi am cercetat epava corăbiei. În cocă exista o gaură care n-avea niciun motiv să se afle acolo.

— Comandante al gărzilor, zise Anumes după ce chibzui puțin, nu pun la îndoială cele ce-mi spui, dar știi bine că un asemenea fapt nu poate fi folosit împotriva lui Horemheb. Ar provoca doar scandal și bănuiala că dușmanii generalului încearcă să-l compromită. Nakhtmin îmi era vechi prieten, cel mai drag sufletului meu. Vorbele tale îmi înfig un spin în inimă. Dar nici măcar Nakhtmin n-ar fi vrut să fie dat în vileag ceea ce tu mi-ai dezvăluit acum.

Ca în atâtea alte cazuri, își zise Ankhensepamon. Scandalul nu făcea rău decât celor care-l stârneau. Se uită la Pentju, care părea adâncit în gânduri.

— Cred, grăi Usermon, că e în interesul dinastiei să cercetăm cu atenție și bunăvoință propunerea generalului Anumes.

Dinastia, se gândi Ankhensepamon. Dinastia mă îndeamnă așadar să-i deschid porțile palatului bărbatului care-o va distruge. Asta-i cu adevărat dinastia? Ori mai degrabă interesul acestei țări?

În orice caz, Usermon, deși educat de către Ay, ardea de nerăbdare să scape dintr-o situație în care primejdia pândea. Dintr-un minut în altul, trupele, de-acum devotate lui Horemheb, puteau să năvălească în palat, să-i ucidă pe dregători și chiar pe regină și să impună țării propria lor voință. N-o făcuseră până în prezent pentru că se temeau de preoți. De bună seamă, blestemul acestora ar cădea asupra lor și a rudelor apropiate, iar populația dezlănțuită le-ar veni de hac. Și lașul ăsta refuza să se gândească la un asemenea risc.

— Ce crede comandantul gărzilor Mahu? întrebă apoi regina.

— Cred că datoria noastră, a tuturor, e să evităm o înfruntare ce-ar amenința stabilitatea regatului, pe care glorioasa dinastie s-a străduit atât s-o întărească.

Lui Ankhensepamon nu-i scăpă nuanța: Mahu voia să spună că dinastia se afla în slujba țării. Măcar avea meritul de a fi fost sincer.

— Aliații și dușmanii noștri, continuă Mahu, vor prinde de veste mai devreme ori mai târziu de cele ce se petrec în valea Marelui Fluviu. Mă tem că, dacă am refuza să îndeplinim dorința generalului Anumes, ei ar profita de asta ca să ne atace.

— Ce crede mai-marele tribunalelor?

Om reținut în vorbă și faptă, Perthoth, care avea vreo patruzeci de ani și un chip cu trăsături regulate și expresie preocupată, își înclină puțin capul, de parcă unghiul pe care-l forma craniul cu vertebrele era prielnic unei gândiri clare, apoi îl ridică.

— Aș vrea doar să atrag atenția că situația nu mi se pare a se potrivi cu tradițiile noastre. S-ar zice că puterea militară, prin forța împrejurărilor, tinde să-și impună hotărârile în fața puterii divine întruchipate aici de Maiestatea Sa. Puterea divină, iertați-mă că v-o amintesc, e inspiratoarea principiilor justiției pe care puterea militară are menirea doar să le ducă la îndeplinire.

Făcu o pauză, se uită apoi la cei prezenți și zâmbi melancolic.

— Având în vedere împrejurările – ori cer cumva prea mult, generale? – zise întorcându-se spre Anumes, trebuie ca Horemheb să binevoiască, după ce va fi numit de Maiestatea Sa, s-o asigure, prin jurământ, de supunerea lui deplină.

Tăcerea, de astă dată stânjenită, se așternu iarăși în toată încăperea. Dregătorii se priviră descumpăniți. Perthoth le adusese aminte de principiile cele mai sacre ale cârmuirii regale: soldatul era la ordinele Coroanei și nu invers. Îngrijorați la culme, grăbiți să înlăture primejdia pe care-o reprezenta Horemheb, se arătaseră dispuși să treacă orice cu vederea.

— Sper din tot sufletul, răspunse Anumes tulburat, că generalul Horemheb nici nu privește cu alți ochi noul său rang.

Mahu încuviință din cap.

— Prin urmare, jurământul de credință va fi rostit în fața tuturor dregătorilor, zise cu tărie.

Dar cât putea să valoreze jurământul unui asemenea om? se întrebă Ankhensepamon. Ea, una, înțelegea un singur lucru: Horemheb va avea, de fapt și de drept, odăile sale în palat și va fi primit în consiliul regal.

Scribul întocmi actul prin care generalul Anumes renunța la comanda armatelor în favoarea generalului Horemheb.

♀

Seara, urale însuflețite și care parcă nu se mai sfârșeau făcură să se cutremure clădirile garnizoanei. A doua zi, vânzătorii care aprovizionau intendența aflară vestea, care nu întârzie astfel să ajungă în toate colțurile Thebei. Nimic nu se compară cu zarzavagiii când e vorba de răspândit noutăți.

Mușteriii veniți să petreacă la Casa Primitoare găsiră ușile închise în noaptea aceea. Și în următoarea. Și tot așa. Stabilimentul se deschise peste o săptămână sub numele deja cunoscut de Lotușii lui Min. Simțind că vântul bate în favoarea stăpânului din Memphis, Ptah Pesedj, fostul proprietar al bărcii scufundate în mod misterios, alergase la Theba ca să-și ia revanșa în fața rivalei sale. Găsind clădirea goală, pusese stăpânire pe ea fără să stea pe gânduri.

Mirosind primejdia și sătulă să ia parte la zbuciumul palatului, doamna Nes-Hathor își strânsese lucrurile și părăsise capitala, luând cu sine averea pe care-o agonisise grație lui Shabaka. Destui mușterii încercaseră să afle încotro plecase, însă nimeni nu știa nimic, nici măcar fostele ei dansatoare.

Călătorise pe o corabie până la Avaris și acolo se îmbarcase pe un vas de mărfuri, urcând pe Marele Fluviu spre nord. Câteva săptămâni mai târziu, o femeie cu experiență deschidea la Byblos, pe pământ hitit, o casă de dansuri numită Zâmbetul lui Astarte. Zeița îi zâmbea, într-adevăr.

Femeia era, firește, Nes-Hathor.

♀

L-ai fi crezut pe Horemheb nerăbdător să-și ia în primire sarcinile. Nici gând. De când se instalase în odăile din clădirea militară alăturată palatului, mai-marele peste cai îl vedea în fiecare dimineață pe scutierul generalului venind la grajduri ca să ia calul stăpânului său și pe cel al locotenentului Ramses. Cei doi militari încălecau și porneau apoi spre garnizoană. Horemheb nu-și schimbă obiceiurile nici după ce fusese numit comandant al armatelor regatului.

Încă o dată, generalul îi trata pe cârmuitorii țării ca pe niște slugi.

Deși jigniți de o asemenea indiferență, dregătorii se fereau să-și arate nemulțumirea. Mutnejmet, care-și cunoștea îndeaproape fostul soț, avusese dreptate: Horemheb se purta de parcă numirea sa nu era decât o formalitate lipsită de importanță, dându-le astfel de înțeles dregătorilor că se aflau de-acum la bunul lui plac. La întrunirile consiliului nu participa niciun general care să răspundă de armată? Ei și ce? Oricum, învestit, el era cel care poruncea.

Treizeci de zile se scurseseră de când trupul neînsuflețit al lui Ay intrase pe mâinile îmbălsămătorilor. În cercurile regale, toți se întrebau ce-o să se întâmple peste patru decade, când îmbălsămătorii își vor fi isprăvit treaba, iar sarcofagele vor fi pregătite. Cine va conduce atunci doliul? Cu alte cuvinte, cine își va asuma public succesiunea spirituală a răposatului

monarh? Și existau destui, începând cu Usermon, care se gândeau că Horemheb nu făcea altceva decât să amăgească pe toată lumea până în acel moment și să dea atunci o lovitură care să schimbe totul din temelii.

Însă lucrurile nu se petrecură deloc așa. La opt zile după ce renunțase la rangul său, generalul Anumes îi aduse la cunoștință lui Usermon că Horemheb dorea să aibă loc ceremonia de numire a sa ca mai-mare al armatei. Vizirul o înștiință pe regină și aceasta porunci să se reunească dregătorii consiliului.

Înlemniți de groază, slujbașii palatului îl priviră pe general, escortat de doi locotenenți, unul fiind Ramses, trecând de marea poartă a palatului. Al doilea șambelan alergă să-l prevină pe Uadj-Menekh, care îl întâmpină pe vizitator și-l conduse pe scara uriașă ce ducea spre odaia de lucru regală. Apoi șambelanul intră să-i vestească pe Maiestatea Sa și pe dregătorii adunați înăuntru că generalul Horemheb aștepta să fie primit.

Usermon îi reamintise cu asprime lui Anumes că Horemheb nu va fi învestit decât dacă respecta întrutotul protocolul. Trebuia să îngenuncheze în fața reginei, să-și mărturisească devotamentul deplin și să nu se ridice înainte ca ea să i-o îngăduie.

Horemheb intră, greoi și zâmbitor, îi cuprinse pe toți cei de față cu privirea, se îndreptă spre regină și îngenunche înaintea ei, apoi rosti formulele de supunere și, la invitația acesteia, se ridică. I se rezervase un scaun între Mahu și Perthoth. Se așeză, la fel de calm pe cât erau ceilalți de încordați.

Ankhensepamon îl privi cercetător. Totul la el o dezgusta: trupul de țăran, chipul grosolan și viclean, mâinile păroase și aspre, picioarele butucănoase, sfidătoarea siguranță de sine. Pe scurt, imaginea forței brutale cu totul și cu totul diferită de finețea nobilă pe care ea o cunoscuse încă din tinerețe. Horemheb aparținea unei alte rase.

Și încercase să-l ardă de viu pe Itchan și-l înecase pe Nakhtmin!

— Generale, zise Usermon, Maiestatea Sa consideră potrivită numirea ta drept comandant al armatelor, cu rang de dregător împuternicit să participe la întrunirile Consiliului regal. Dorința Maiestății Sale, la care noi consimțim cu toții, este ca tu să juri credință tronului, așa cum cere tradiția.

— Cunosc această tradiție și mi se pare pe deplin îndreptățită, răspunse generalul.

Se ridică și merse să îngenuncheze iar în fața reginei.

— Jur pe Amon să slujesc cu adânc devotament tronul și să-l apăr cu toate puterile trupului și sufletului meu.

Dregătorii erau încurcați. Oare își făcuseră o impresie greșită despre acest militar? Părea dintr-o plămadă foarte bună. Ankhensepamon îl rugă să se ridice. Generalul se duse să se așeze la loc pe scaun și începu să vorbească din nou:

— Aș fi onorat și fericit să le prezint Maiestății Sale și dregătorilor măsurile pe care îmi propun să le iau pentru a întări trupele pe care le comand. Acestea sunt chezașul unității și măreției Celor Două Pământuri. Bănuiesc că nimeni dintre cei prezenți aici nu mai vrea să le vadă umilite, sau cum vrăjmașii și aliații pe care i-am părăsit ne smulg ținuturi pe care cândva noi le stăpâneam.

Era o condamnare fățișă a politicii începute pe vremea lui Akhenaton și pe care domniile următoare n-o schimbaseră. Ankhensepamon nu voia s-o audă pusă iarăși la îndoială.

— Nimeni nu vrea asta, zise ea. Vei discuta despre asta cu vizirul și cu vistiernicul.

Horemheb se uită la ea cu o impertinență ascunsă sub masca nevinovăției.

— Că tot veni vorba de vistiernic, maiestate, rosti pe un ton zeflemitor, n-ar fi ciudat ca Maya să rămână în temniță sub simpla învinuire că are legături de prietenie cu comandantul armatei?

Toți resimțiră puternic lovitura.

Ceea ce spunea Horemheb era de la sine înțeles. Ar fi fost de-ajuns să apară la proces ca să-i facă de râs pe judecători. Și-acum, că era mare dregător, nu prea aveai cum să-l acuzi de răzvrătire. Ar fi putut răspunde: „Dacă mă socotiți un trădător, de ce m-ați numit comandantul armatei? Pentru că vă e frică?”

Chipul lui Usermon căpătă culoarea unui praz fiert. Cel al lui Mahu, înfățișarea unei lăptuci gătite. Pentju își mușca buza: încuviințase tacit arestarea lui Maya, ceea ce nu avea să-i atragă, firește, recunoștința acestuia din urmă. Numai Perthoth își păstră calmul.

— Generale, zise el, știi bine că mulți oameni din Theba te bănuiau că intenționai să asediezi orașul. Desigur, erau prost informați, iar prezența ta aici, la această adunare, o dovedește. Totuși, ei au reușit să strecoare îndoiala în inima generalului Nakhtmin, care a cerut arestarea lui Maya. Ne bucurăm cu toții acum că bănuielile în privința ta s-au dovedit a fi

neîntemeiate. Și socot, într-adevăr, că întemnițarea vistiernicului Maya nu-și mai află rostul. Supun atenției Maiestății Sale propunerea de a-l elibera fără proces.

Ankhensepamon aprecie iscusința lui Perthoth de a ocoli problema păstrând aparența bunei-credințe și rosti:

— Îl las pe vizir să hotărască.

Chipul lui Usermon nu oferea deloc o priveliște plăcută ochiului.

— Cred că argumentul mai-marelui tribunalelor e bine cumpănit. Voi da ordin ca vistiernicul Maya să fie eliberat.

Horemheb se uita la ei așa cum un geambaș cântărește din priviri o vită de vânzare.

Ankhensepamon se simțea scârbită la culme. Nici măcar Isis nu trebuise să înfrunte josniciile unei atari infamii.

Generalul Horemheb câștigase pe toată linia.

Înalții demnitari înghițiră în sec: răzbunarea lui Maya avea să fie cumplită.

♀ Capitolul 26

CIOBURI DE STICLĂ ÎMPRĂȘTIATE DE UN PORC LA PICIOARELE UNUI LEU

La baza situației bizare ce se statornicise sub aparențele celei mai riguroase legalități se afla o mizăr lipsită de orice noimă: cadavrul unui bătrân, cântărind acum cât jumătate dintr-un săcotei cu bob, cât două legături de ceapă sau trei potârnichi, pe scurt, o coajă de ființă omenească întărită în natron și burdușită cu mirodenii scumpe, ce avea să fie depusă, potrivit tradiției, în trei sarcofage încă și mai scumpe, băgate unul într-altul și așezate în cel de-al patrulea sarcofag din granit trandafiriu. Apoi, cu un fast nemaipomenit, mobilizând cortegii de preoți, detașamente de soldați și notabilitățile Curții, un fast al cărui preț ar fi acoperit hrana celui aproximativ un milion de locuitori ai Văii[69] vreme de un an. Apoi aceste obiecte găunoase conținând un cadavru găunos aveau să fie pornite spre Lăcașul lui Maât și adăpostite într-un mormânt bogat decorat.

Încă o avere în tămâie și rășini avea să fie arsă în timpul rostirii formulelor ce asigurau intrarea *Ka*-ului regelui Ay în eternitate, după

felurite tratative cu zeii Thoth și Anubis și cu temuta zeiță Maât.

Până și cel mai sărman țăran din Vale muncea întreaga viață doar cu speranța că-și va oferi măcar rudimentele acestui lux nebun, veșnicia. De la vârsta de cincisprezece ani, locuitorii înstăriți își pregăteau cu și mai mare grijă ultima călătorie, care avea să-i poarte spre Apusul unde, în fiecare seară, din ce în ce mai bătrân, Ra înainta spre reînvierea din zori. Îndată ce puneau ceva deoparte, își cumpărau un petic de pământ unde se apucau să-și construiască lăcașul de pe urmă, apoi începeau să-l decoreze cu mai mult lux decât aveau sau vor avea vreodată în casa lor pământească. Lăcașul de veci merita toate sacrificiile.

În ceea ce-l privea pe Ay, numele său va dăinui astfel un milion de ani, eternizat în frescele din mormântul său, în basoreliefurile templului ce avea să fie ridicat lângă acesta și în nenumăratele reprezentări ale divinei sale făpturi din vremea când viețuia pe pământ cu muritorii.

Din târgurile Sudului până la cele din Deltă, acolo unde Marele Fluviu se pierdea în brațele ca niște tentacule, aceeași întrebare stârnea nesfârșite discuții: cine va conduce doliul? Regina ori Horemheb?

În neostoita lor speranță de armonie terestră, supușii Maiestății Sale regina Ankhensepamon nădăjduiau din tot sufletul că ea va conduce ceremoniile dimpreună cu bravul erou Horemheb. Războinicul și-ar legitima puterea prin căsătoria cu descendenta unei dinastii de zei întrupați. Frumoasa regină, deținătoare a principiului regal, ar înflori astfel în brațele celui mai vrednic apărător al tronului.

Chiar și Nefertep, marele preot al lui Ptah din Memphis, nădăjduia să se întâmple așa.

Chiar și Humose, marele preot al zeului rival Amon din Theba.

În sfârșit, chiar și Nesaton, bătrânul mare preot al zeului Aton din orașul părăsit Akhetaton, își dorea același lucru.

Ce să mai zicem de marii preoți ai cultelor mai puțin importante ale lui Sekhmet, Hathor, Thueris, Thoth, Montu, Geb, Bes, Nephtys, Harmakis, Min?…

Cine va conduce doliul?

Mai rămăseseră puține zile până la funeralii și nici măcar slujbașii și demnitarii cel mai bine informați de la palat nu știau. Uadj-Menekh și mai-marele protocolului își frângeau mâinile de îngrijorare.

Însă ar fi fost necuviincios s-o întrebe pe principala interesată.

Și tocmai atunci Horemheb ceru o audiență particulară la regină.

♀

Ankhensepamon îl primi pe terasă, cu leul stând la picioarele ei.

Orice s-ar fi întâmplat, un lucru nu se va schimba în veci: ea avea sânge regal și era de două ori regină. Acest țărănoi ucigaș n-o va face să se abată de la convingerile ei, nici să renunțe la tradițiile dinastiei sale.

El sosi cu nelipsita escortă și ea recunoscu vag acel chip grosolan care-l urma ca o umbră, Ramses ăla. Trebuie că amândoi duhneau la fel de tare a ceapă.

El se închină și-și mărturisi iar devotamentul față de Coroană.

Servitorii îi aduseră un scaun.

În odăile alăturate, Mutnejmet, Neferneru-Aton, Shabaka, Sati și doicile așteptau cu sufletul la gură, gustând caise uscate și boabe de lupin înmuiate în apă pentru a le spăla de otravă.

El se așeză. Ea îi observă urechile de om din popor.

— Maiestate, rosti generalul, înțelepciunea ta cuprinde cerul și pământul.

Cineva trebuie să-l fi învățat astfel de formule. Dar cine?

— Cerul și pământul, continuă el, sunt făcute să se unească.

Hotărât lucru, avusese un profesor iscusit, își zise ea.

Un servitor aduse un urcior cu suc de rodie și turnă în două pahare.

Regina nu rosti niciun cuvânt.

Azuriul greu de îndurat al cerului de deasupra văii căpătase sclipiri ca de argint, iar ereții se agitau în văzduh în căutarea prăzii.

— Dacă Nakhtmin ar mai fi trăit, rosti el, n-ar fi fost protectorul cel mai nimerit al tronului?

Mare greșeală să pomenești de Nakhtmin, generale, se gândi ea. În primul rând, el era din cu totul alt aluat decât tine, iar în al doilea rând, tu l-ai ucis. L-ai lipsit și de viața veșnică, iar asta e crima supremă, de neiertat. Când o să mori, sper ca Maât și Anubis să te dea spre a fi sfâșiat de către demonii lacomi ce mișună în preajma lui Apopis, în smârcurile scârnave ale haosului.

Ea luă o înghițitură de suc de rodie, băutură pe care multe veacuri mai târziu, popoarele de pe celălalt mal al Întinderii Verzi o vor interzice preoților pentru că rodia va fi devenit atunci fructul simbolic al zeiței infernului.

Nici până acum regina nu scosese vreo vorbă.

— Unirea destinelor noastre, adăugă el, ar desăvârși splendoarea dinastiei tale.

Ea și-l închipui pe soldățoiul ăsta pătrunzând-o și umplându-i pântecele cu scurgerile lui murdare, iar liniștea nopții cu gâfâieli de opinteală și extaz. Mirosul! Mirosul! Pe Amon și Hathor, mirosul usturoiat al acestui animal cu înfățișare de om! S-ar fi împreunat mai degrabă cu leul de la picioarele ei!

El o privi întrebător. Ar fi putut la fel de bine să contemple chipul de piatră al lui Isis din templul de la Karnak. Nu văzu altceva decât o expresie de plictiseală, amestecată cu un ușor dispreț ce i se citea în colțul buzelor.

Generalul Horemheb sări în picioare și azvârli jos paharul. Cioburile căzură peste leu, care mârâi. Sucul de rodie înnegrea deja dalele.

Generalul părăsi valvârtej terasa. Regina nu rostise un singur cuvânt.

Ankhensepamon mângâie leul și chemă o slugă să șteargă licoarea și să adune cioburile de sticlă înainte ca vreunul din ele să rănească labele delicate ale fiarei.

Mutnejmet sosi într-un suflet și-i văzu pe servitori măturând rămășițele neplăcutei întâmplări. Ankhensepamon ridică spre ea o privire nepăsătoare.

— Ai fost măritată cu omul ăsta? îi aruncă.

Era, firește, o întrebare ce nu aștepta vreun răspuns.

— Nu sunt o vită de sacrificiu.

Neferneru-Aton, care pândea zgomotele palatului precum o cârtiță în bârlog pasul vânătorului, veni și ea, încordată la culme.

— Ce s-a întâmplat?

— Horemheb a venit să-mi ceară să-l iau de soț.

Neferneru-Aton își ținu răsuflarea.

— Nu, zise sora ei cu un zâmbet compătimitor, nu i-am acceptat propunerea. O regină din Misr nu se căsătorește cu un porc sălbatic.

Tustrele rămaseră tăcute pe terasă, chinuite de sentimente contradictorii și deloc prielnice armoniei. Mutnejmet se gândea că regina îl numise porc sălbatic pe bărbatul căruia ea, fiica lui Ay, se învoise cândva să-i fie soție și care, totuși, o repudiase. Neferneru-Aton se întreba dacă porcul sălbatic n-o să-și îndrepte acum ochii spre ea, întrucât era prințesă regală, caz în care Shabaka avea să fie cu siguranță trimis pe lumea cealaltă cu ajutorul pumnalului sau al otrăvii. În sfârșit, Ankhensepamon își punea întrebări despre manevrele pe care porcul sălbatic avea să le folosească pentru a cuceri tronul pe care ea era hotărâtă să nu i-l cedeze niciodată.

Visă chiar să-l cheme și să-i înfigă un pumnal în pântece. Doar era regină, nu? Niciun tribunal n-ar judeca-o pe ea.

Simpla idee a apropierii trupești de acest om îi dădea mâncărimi. Își scărpină coapsa, apoi pântecele, apoi capul și, nemaiputând să se stăpânească, merse în odaia sa, își scoase rochia, chemă o servitoare și-i porunci să verifice dacă veșmântul nu adăpostea purici. Servitoarea își chemă o surată și amândouă se apucară să cerceteze cu grijă fiecare cusătură. De altfel, era o sarcină pe care o îndeplineau dimineață de dimineață, înainte de a-i încredința mai-marii garderobei straiele reginei.

În acest răstimp, Ankhensepamon se plimba nervoasă dintr-un capăt în altul al încăperii.

— Nici urmă de purici, maiestate, zise, în sfârșit, una dintre servitoare.

Ankhensepamon hotărî atunci să-și frece pielea cu o pomadă cu smirnă.

Hotărât lucru, doar gândul la acest om îi trezea nevoia de a se scărpina.

♀ Capitolul 27

ȘAH LA REGINĂ

Drugul de lemn ce fereca ușa temniței scârțâi lunecând pe scânduri și se izbi cu toată greutatea de tocul ușii. Înăuntru, cei trei bărbați ghemuiți pe jos ridicară ochii: un hoț ce furase bijuteriile unei văduve și care fusese surprins de fiul acesteia, întors pe neașteptate acasă, un negustor care nu-și plătise dările și un dregător.

— Prizonier Maya, strigă mai-marele temnicerilor, încadrat de două străji, poți să pleci. Ești liber.

Maya făcu ochii mari, se ridică și se repezi afară ca o fiară scăpată din cușcă. Nu cunoștea motivul eliberării sale. Să fi fost, oare, o capcană?

— Ordinul marelui dregător Perthoth, se mărgini să-i explice temnicerul.

După paisprezece zile de închisoare, veșmântul îi era murdar, iar peruca prăfuită, așa că Maya se duse drept acasă ca să se spele și să alunge din nări duhorile obișnuite ale temniței: excremente și sudoare omenească, urină de șobolan, paie putrede. Fu întâmpinat de țipetele de bucurie și lacrimile soției și ale celorlalți din casă. Încă nu avea habar cărei minuni i se datora grațierea sa.

— Horemheb e la palat, îl lămuri soția.

Ajunsese rege? Nu, însă ea nu știa mai multe. Maya află noutățile de la locotenentul Ramses care sosi puțin mai târziu.

— Am venit după tine la închisoare, dar ieșiseși deja, zise ofițerul zâmbind. Libertatea să-ți fie plină de bucurii.

— Ce s-a întâmplat?

— Horemheb e de-acum comandantul armatelor regatului. El a obținut eliberarea ta.

— Comandantul armatelor?

— După ce te îmbraci mergem să-i facem o vizită. Am adus un cal pentru tine.

Regăsirea fu zgomotoasă: generalul și vistiernicul scoaseră exclamații de bucurie, se îmbrățișară și se bătură îndelung pe umăr. Ramses și alți câțiva ofițeri asistară zâmbind la întreaga scenă. Horemheb comandă un adevărat ospăț pentru prânz întrucât acum avea la dispoziție bucătăriile regale.

— Dar… ceilalți? întrebă Maya, după ce se așezară dinaintea tăvilor încărcate cu de-ale gurii.

— Par să fi priceput cum stau lucrurile și anume că ei nu mai înseamnă nimic. O să-i înlocuim treptat.

— Cum?

Horemheb înfulecă pe nerăsuflate o bucată de pește în saramură cu usturoi, apoi se întoarse spre comeseanul său:

— Maya, puterea e cea care hotărăște, iar eu o dețin. Pe ici pe colo ne vor da bătăi de cap, nu mă îndoiesc. Însă fii fără grijă: vor înțelege repede că nu mai pot să schimbe situația așa cum muștele nu pot să abată un cal din drumul lui.

Vistiernicul chibzui la aceste vorbe, apoi întrebă:

— Și regina?

— Se crede încă regină!

Și generalul izbucni într-un hohot nestăvilit de râs care-i molipsi pe toți mesenii.

— Va trebui s-o iei de soție…

— Deocamdată asta nu e și dorința ei, dar va sfârși prin a se târî la picioarele mele. Dacă nu…

— Dacă nu? repetă Maya, îngrijorat.

— Dacă nu, voi urca singur pe tron.

Ideea îl încremeni pe vistiernic. Să urce singur pe tron? Fără a se căsători cu o deținătoare a regalității? Așa ceva nu se mai pomenise! Nu zise nimic, însă tulburarea i se citea clar pe chip.

— Vreau să respect tradiția, rosti generalul, dar cu condiția să-mi fie de folos.

Nicicând nu întâlnise Maya atâta hotărâre amestecată cu atâta simplitate, dacă nu chiar simplism. Îl cunoștea pe Horemheb de mulți ani și legături ce aduceau a prietenie se țesuseră până la urmă între ei. Apoi, în timpul frământărilor de la sfârșitul domniei lui Tutankhamon și începutul celei a lui Ay, apăruse și complicitatea. Amândoi dezaprobau în aceeași măsură cârmuirile în care ambițiile personale absorbeau cea mai mare parte din energii, în dauna treburilor țării.

— De pe vremea lui Akhenaton, îi spusese cândva Horemheb lui Maya, palatul trăiește într-o lume de intrigi și năluciri, în timp ce vrăjmașii noștri din afară stau la pândă, așteptând prilejul să ne atace și să ne subjuge. La fel și înăuntrul hotarelor. Când au văzut că autoritatea monarhiei slăbește, stăpânii din provincii au început să viseze cum să scape cu totul de ea.

Cei doi bărbați căzuseră încă o dată de acord. Încercarea unui stăpân din provincie, precum Api-Hetep[70], de a cuceri Theba prin forță dovedea cât de șubredă devenise monarhia. Și conveniseră încă un lucru: cârdășia dintre Ay și Api-Hetep stătea mărturie pentru decăderea morală a cârmuirii.

Oricum, Maya nu-și închipuise niciodată că Horemheb va sfida cârmuirea cu atâta sânge rece. Îl privi pe general în așa fel încât acesta izbucni în râs.

— Ce-ai de te uiți la mine ca un iepure la un șacal?

— Îți admiram îndrăzneala.

Horemheb încuviință din cap.

— Învață de la mine. Mâine vom lua parte la o adunare a dregătorilor.

♀

Intrarea lui Maya alături de Horemheb în odaia regală de lucru avu efectul apariției unui spectru la un ospăț. Desigur, toți știau că fusese eliberat ca urmare a hotărârii luate de Perthoth la ultima întrunire. Însă toată lumea își închipuise că, mulțumit de grațiere, Maya se va ține departe de treburile cârmuirii măcar pentru o vreme.

Cu un chip pe care nu se citea nici pic de tulburare, îngenunche respectuos la picioarele reginei. Ea îl privi uimită. Îl învinuise de obrăznicie, jignirea supremă. Și iată-l din nou înaintea ei! În plus, Ankhensepamon dădea pentru întâia dată ochii cu Horemheb după oribila propunere de căsătorie.

— Maya, îi zise cu glas ascuțit și aplecându-se spre el, ai fost grațiat, nu și repus în slujbă. Ce cauți aici?

Înlocuitorul lui Maya, Hapon, era verde la față. Usermon, alb. Mahu, roșu.

— Maiestate, răspunse el, tot în genunchi, grațierea nu-i o dovadă a nevinovăției mele? N-am fost supus nici unei judecăți. Care să fie greșeala de care mă fac vinovat în ochii înțelepciunii tale supreme?

Era prinsă în capcană. Iarăși.

— Vizire, cere părerea mai-marelui tribunalelor.

Usermon se supuse.

— Dacă nu mă înșel, răspunse Perthoth, afectat, vistiernicul a fost acuzat de complicitate cu generalul Horemheb, în prezent comandant al armatelor, bănuială a cărei lipsă de temei e dovedită chiar de faptul că generalul se află printre noi. Așa că ori generalul e vinovat și în acest caz nu și-ar mai putea păstra rangul, iar vistiernicul trebuie trimis înapoi în temniță, ori nu este și atunci demiterea lui Maya nu are motiv și vistiernicul trebuie repus în slujbă.

Și Perthoth se uită curtenitor la întreaga adunare.

Regina îl fulgeră cu privirea.

Horemheb își miji ochii.

— Așadar Hapon nu mai e vistiernic? întrebă Usermon doar ca să spună ceva.

— Cunoștințele vrednicului meu coleg Hapon vor da, negreșit, roade într-o altă slujbă.

— Ridică-te, vistiernice, zise regina către Maya, sătulă de privirea lui răutăcioasă.

Lucrurile erau clare și nu mai încăpeau îndoieli: de-acum Horemheb controla armata și vistieria. Maya se așeză pe scaunul său și-l aținti cu o privire ironică și amenințătoare pe cel care-l arestase, Mahu. Acesta din urmă nu mai putu să rabde și se sculă în picioare.

— Maiestate, întrucât priceperea mea e pusă astfel la îndoială, te rog să binevoiești a-mi îngădui să mă retrag din slujbă.

— Așază-te, comandante al gărzilor. Dacă vrei să te retragi, trebuie să-i propui vizirului pe cineva care să-ți ia locul.

— Oamenii pe care i-am pregătit eu, maiestate, n-ar mai fi de folos în ziua de azi puterii.

Vorbe arogante și cinice, care voiau să arate că regina nu mai deținea puterea. Încă unul scârbit, se gândi ea. Mai întâi Thutu și acum Mahu. Amândoi slujiseră sub trei regi, asta îi storsese de toată vlaga. Fără îndoială, Mahu va sfârși prin a se apuca de cultivat castraveți și lăptuci.

Cu mâinile împreunate sub pântecele bombat, Horemheb observase până atunci scena fără să zică nimic.

— Pot să propun un înlocuitor pentru dregătorul Mahu. Gărzile militare nu se deosebesc prea mult de cele civile, socot eu.

Ca să vezi, se gândi Ankhensepamon.

— Pe cine propui? întrebă Usermon.

— Pe locotenentul Ramses.

— Se înțelege de la sine, generale, că, dacă va fi numit, locotenentul Ramses se va supune autorității vizirului și nu celei a comandantului armatei și, ca atare, va fi scos din armată.

— Se înțelege de la sine, vizire, răspunse Horemheb, dar nu strică să mai fie spus o dată.

Vorbe goale, toată lumea era convinsă de contrariu.

— Maiestatea Sa îmi îngăduie să plec? întrebă Mahu.

— Îți îngădui.

— Maiestatea Sa îmi îngăduie să-l chem aici și acum pe locotenentul Ramses? întrebă Horemheb.

— Îți îngădui.

Ramses nu se lăsă așteptat și aproape că-și încrucișă pașii cu cei ai predecesorului său.

De aceeași teapă cu stăpânul său, avea totuși o înfățișare întrucâtva mai distinsă. Poate că nu-l însuflețeau aceleași ambiții. Îngenunche înaintea reginei. Ea îi privi umerii netezi și lucioși și zări licărul tulbure al dorinței din ochii locotenentului. Apoi îl pofti să se ridice. El rămase în picioare lângă tron. Ea simți izul de sudoare pe care-l răspândea militarul și strâmbă din nas. Pentju și Perthoth se uitau stăruitor la nou-venit.

Horemheb îl lămuri că fusese propus ca succesor al dregătorului care tocmai plecase.

— Ce experiență ai în privința gărzilor militare? îl întrebă Usermon.

— De doi ani strâng dovezi ale încălcării regulamentelor în cazărmi, în taberele armatei și-n afara lor. Disciplina unui soldat al Maiestății Sale trebuie să fie fără cusur.

Oare după același principiu se judecă și pe sine? se întrebă Ankhensepamon. Avusese vreun amestec în naufragiul corăbiei lui Nakhtmin?

Usermon îi atrase atenția că va trebui să renunțe la aceste sarcini pentru a se dedica total gărzilor civile și celor fluviale.

— Sunt la ordinele Maiestății Sale, răspunse locotenentul prompt.

La urma urmelor, acești oameni de arme se vădeau a fi mai puțin înspăimântători decât se temuseră toți.

— Așază-te, comandante al gărzilor Ramses, îi zise Usermon arătând spre scaunul lui Mahu.

Locotenentul se așeză cu naturalețe și le zâmbi lui Pentju, aflat la dreapta sa, și lui Perthoth, aflat la stânga. Scribul întocmi actul de numire al lui Ramses drept comandant al gărzilor regatului, și pecetea regală fu pusă.

Înconjurată de toate semnele de respect cuvenite, regina părăsi consiliul regal în care nu se mai aflau decât trei dregători ai lui Ay. Dar nu se îndoia câtuși de puțin că în curând nu va mai rămâne niciunul. Totuși, dacă Horemheb o credea lipsită de orice sprijin, se înșela. Avea să i-o dovedească ea nu peste mult timp.

♀ Capitolul 28

„MARGUI”

Pe când străbătea curtea ca să ajungă la odăile sale, discutând cu Ramses și un alt ofițer, Horemheb se întâlni cu Shabaka. Nubianul se întorcea de la grajduri. Cei doi bărbați se opriră și se uitară unul la altul.

Horemheb nu-l zărise pe nubian decât o dată sau de două ori, în spatele lui Ay. Însă iscoadele sale îi istorisiseră pe larg ce rol jucase Shabaka pe lângă dușmanul său, ba chiar și uneltirile la care se dedase pentru propriul interes, precum povestea cu Lotușii lui Min. Știa și că Shabaka se căsătorise cu Neferneru-Aton și fusese înălțat la rangul de prinț.

Îl măsură din priviri și-i zise pe un ton mândru:

— Prințul Shabaka, nu?

Acesta își stăpâni teama care-l cuprinsese brusc, se sili să zâmbească și făcu trei pași înspre Horemheb.

— Cinstite generale, întrucât mi se oferă acum prilejul, îngăduie-mi să te felicit pentru numirea în noua și aleasa ta slujbă.

Horemheb ar fi trebuit, potrivit rânduielilor de la Curte, să facă alți trei pași. Nu se clinti.

— Îți mulțumesc, îi răspunse de la depărtare.

Și-și văzu de drum.

Îndreptându-se spre palat, Shabaka observă că ofițerii ce-l însoțeau pe general se întorseseră și-l priveau țintă.

Intră înfrigurat în odăile pe care le ocupa împreună cu Neferneru-Aton. Prințesa se sperie văzându-l așa de tulburat.

— Dacă mor, rosti el după o vreme, Horemheb poate să te ia în căsătorie ca să ajungă la tron. Prin urmare, voi muri curând.

Neferneru-Aton lăsă să-i scape un țipăt.

— Ce vrei să zici?

— Ce-ai auzit. Tocmai l-am întâlnit pe Horemheb. Atitudinea lui mi-a dat de înțeles multe. Nu doar că am fost apropiat de regele Ay, ceea ce e de-ajuns ca să mă trimită pe lumea cealaltă, dar, pe deasupra, mai sunt și soțul tău.

Ea începu să se jeluiască.

— Nu-i mai rămâne decât să se gândească la mine după ce regina l-a respins.

Încremeniră descurajați preț de câteva clipe.

— Shabaka, zise ea, n-am să mă căsătoresc niciodată cu Horemheb.

— Asta va conta mai puțin pentru mine când voi fi mort. Lucru ce nu va întârzia să se întâmple.

Ea îl apucă de umeri.

— Isprăvește cu vorbele astea!

Însă își dădea prea bine seama că neliniștea soțului ei, chiar dacă teama o adâncise peste măsură, era oricum întemeiată. Se așeză și continuă să se tânguiască.

— Dar ce putem face? O să mă duc să discut cu sora mea…

— Sora ta n-are cum să ne-ajute. E lipsită de apărare în fața lui Horemheb.

— Și-atunci? Înseamnă că suntem condamnați?

— Nu, răspunse el. Ascultă-mă cu atenție.

Chiar fără să deschidă ochii, Ankhensepamon ghici că cineva pătrunsese în odaia sa. Cu inima zvâcnindu-i, cu urechea ciulită, căută să prindă un zgomot prevestitor de rău. Veniseră, oare, s-o asasineze în somn?

Brusc deschise ochii, se ridică în capul oaselor și o văzu pe Sati, cu spatele lipit de ușă. Judecând după chipul bătrânei doici și după faptul că intrase în odaia reginei, Ankhensepamon pricepu că se întâmplase ceva neobișnuit.

— Sati! Ce e?

Zorii se strecurau prin crăpăturile obloanelor. Perdelele de în fâlfâiau în bătaia brizei.

Sati făcu un pas înainte.

— Astă-noapte am auzit zgomote pe coridor. Voci înăbușite. Când am ieșit să văd ce se petrece, n-am găsit pe nimeni. N-am mai reușit să adorm la loc. M-am dus în camerele surorii tale. Am intrat întâi în odaia doicii. Dormea adânc. Leagănul lui Amenhotep era gol.

Ankhensepamon scoase un țipăt.

— M-am apropiat de ușa de la odaia surorii tale și a lui Shabaka. Am stat și-am ascultat. Nicio mișcare. Am intrat. În pat – nimeni. Am făcut ochii roată: multe obiecte dispăruseră. Pe una dintre lăzi se afla asta.

Îi întinse lui Ankhensepamon o bucată de papirus, pe care erau așternute următoarele cuvinte:

> Doar pentru regina Ankhensepamon.

Desfășură papirusul.

> Meritaton a avut dreptate. Shabaka e în primejdie. Amenhotep și eu la fel. Te port în inima mea.

Regina înghiți în sec.

— A plecat, zise.

Sati încuviință din cap.

— Bine a făcut.

— Dar încotro? Mă lasă singură? Singură? strigă Ankhensepamon.

Sati duse un deget la buze.

— Nu trebuie să răspândim vestea deocamdată. Dă-le răgaz să se îndepărteze de oraș.

Ankhensepamon se uită buimăcită spre doică. Însă Sati avea dreptate. Trebuia să le lase fugarilor timp să pună între ei și Theba o distanță cât mai mare.

— Și cum o să ascundem asta?

— Vei spune tuturor că s-au dus să se plimbe cu *Gloria lui Amon.* Peste câteva zile, te vei preface mirată că vasul n-a plecat și că ei nu s-au întors. Mă duc să-ți aduc niște lapte.

Ankhensepamon se învârtea de colo-colo prin odaie. Singură! De-acum era singură! Prizonieră în acest palat. Citi iarăși mesajul surorii sale: „Meritaton a avut dreptate."

Probabil că Shabaka își dăduse seama că viața îi este amenințată. Iar dacă sora ei ar fi rămas văduvă, Horemheb ar fi încercat, deoarece era prințesă regală, s-o ia în căsătorie. *Amenhotep și eu la fel.*

Sati se înapoie aducând un castron cu lapte și o tavă cu plăcinte și smochine.

— Mănâncă, îi zise. O să ai nevoie de putere. Și nu sufla o vorbă mătușii tale.

— De ce?

— Cu cât suntem mai puțini cei care știm adevărul, cu atât e mai bine pentru sora ta. Și nu uita că Mutnejmet rămâne legată de Horemheb. Bucură-te că ai fost singură în noaptea asta.

Vasăzică trebuia să păstreze taina și față de Itchan.

— Arde mesajul, o sfătui Sati.

Ankhensepamon i-l întinse și privi cum flacăra lămpii înghite cuvintele de rămas-bun ale surorii sale și cum trecutul dispare într-un firicel de fum.

Bău laptele cu înghițituri mici, adâncită în gânduri. Când își mai veni în fire, se duse în odaia lui Neferneru-Aton. Toate obiectele prețioase dispăruseră, ca și o mare parte din veșminte. Fugarii trebuie să-și fi pregătit plecarea cu cel puțin două zile înainte.

Doica încă dormea, cu siguranță fugarii îi turnaseră vreo licoare în băutură. În sfârșit, pe la ora zece țipetele ei se făcură auzite. Alergă într-un suflet în odaia reginei și-i mărturisi, înnebunită:

— Maiestate! Maiestate! Copilul a dispărut! Prințesa…

Mutnejmet, care tocmai intrase pe ușă, se îngrozi.

Ankhensepamon o măsură din priviri pe doică.

— Unde ți-e capul? Sora mea, soțul ei și copilul au plecat la Memphis, unde prințul Shabaka are treburi. Se vor întoarce peste câteva zile.

Un plan îi încolțise brusc în minte: să transforme fuga surorii sale într-o piedică pentru Horemheb.

Doica se uită la ea, năucită.

— La Memphis? Fără mine?

Regina începu să râdă.

— Neferneru-Aton nu ți-a spus? A luat o altă doică pentru călătorie. Liniștește-te și, pe viitor, nu mai dormi până târziu.

Doica ieși rușinată și abătută. Și chiar atunci Ankhensepamon își aminti că Shabaka adunase toate lucrurile de preț din odaia mortuară a lui Ay. Precis că le luase cu el.

Cu-atât mai bine, se gândi ea, Horemheb n-o să aibă parte de ele!

Însă numaidecât se ivi o problemă: funeraliile trebuiau să se desfășoare peste douăsprezece zile. Nu se putea ca Horemheb și Ramses, fără a mai vorbi de curteni, să nu observe lipsa lui Neferneru-Aton și a lui Shabaka. Așa că regina se hotărî să le lase fugarilor un avans de patru, cinci zile ca să ajungă la capătul călătoriei, oricare ar fi acesta. Abia după aceea se va arăta îngrijorată.

— Dar ce caută la Memphis? întrebă Mutnejmet.

— Habar n-am. Cineva de acolo are să-i plătească o datorie lui Shabaka, parcă așa am înțeles.

Cunoscându-l pe nubian, Ankhensepamon presupunea că pornise spre Kush și se bucură că îndreptase bănuielile într-o cu totul altă direcție, spre miazănoapte. Oare fugarul se va duce la viceregele Huy? Acesta fusese prieten bun cu Ay. Însă știindu-l prudent, nu s-ar fi mirat dacă Shabaka n-ar avea încredere nici măcar în el.

♀

Numeroși negustori treceau hotarul în ambele sensuri. Cel de față era negricios la fel ca vameșii, care stăteau cuibăriți ca niște șobolani în scobiturile din zidul înalt și crenelat ce apăra hotarul. Negustorul plăti. Ei îl lăsară să treacă împreună cu cei doi catâri, dintre care unul purta în spinare cea mai fermecătoare făptură pe care vameșii o văzuseră de o bună bucată de vreme încoace. Femeia, care ținea în brațe un prunc, îl numea pe bărbat Margui, adică „medic”. Fără îndoială, era un negustor din Theba ce cobora să cumpere aur, gumă, esență de terebint, abanos, fildeș și păsări rare.

Călătorise cu corabia până la prima cataractă și acolo cumpărase catârii. Se întorcea în țara copilăriei sale, cu un plan bine hotărât: să se stabilească pe țărmul mării, dincolo de ținuturile controlate de trupele lui Huy. El și

soția lui căzuseră de acord: nu-i mai interesau splendorile ucigașe ale palatului.

Și oricum, sub tirania lui Horemheb, Cele Două Pământuri nu aveau să mai fie aceleași Două Pământuri.

Un suflet curajos trebuie să recunoască, uneori, că viața are anotimpurile ei, cu singura deosebire că acestea se numesc toate „trecut”.

♀ Capitolul 29

ETERNITATEA PROVIZORIE

Cu nouă zile înaintea funeraliilor, regina îl chemă la ea pe Uadj-Menekh.

— Sora mea, prințesa Neferneru-Aton, a plecat acum o săptămână la Memphis, cu soțul ei și văd că întârzie. Vreau să trimiți la Memphis, la palatul unde cu siguranță locuiește, un curier care s-o roage să se întoarcă. Avem lucruri importante de discutat.

Șambelanul făcu ochii mari, speriat:

— La Memphis? Cu ce s-a dus până acolo, maiestate?

— Păi… cu *Gloria lui Amon,* fără îndoială.

— Iartă-mă, maiestate, însă de când apele au început să crească, *Gloria lui Amon* nu s-a clintit de lângă chei. O să-l întreb pe intendent, dar, din câte știu eu, nimeni n-a cerut un echipaj pentru Memphis.

Ankhensepamon se încruntă și dădu toate semnele obișnuite de îngrijorare.

— Ce înseamnă asta? bodogăni ea. Du-te să vorbești cu intendentul și întoarce-te să-mi spui ce-ai aflat.

Peste puțin timp, Uadj-Menekh se înapoie, de astă dată îngrozit de-a binelea și însoțit de intendent.

— Maiestate, grăi dregătorul, *Gloria lui Amon* e legată la chei și nici prințesa Neferneru-Aton, nici prințul Shabaka nu mi-au cerut să pregătesc un echipaj pentru Memphis. Când a plecat prințesa?

— Acum opt zile.

Ankhensepamon începu să umble încolo și-ncoace prin odaie, de parcă o mare neliniște pusese stăpânire pe ea.

— Prea bine, zise către Uadj-Menekh. Du-te și-l roagă pe comandantul gărzilor Ramses să binevoiască a veni la mine.

Se scurse o oră până când locotenentul se prezentă la intrarea în odăile regale.

— Comandante, îi spuse regina, acum opt zile, prințesa Neferneru-Aton și soțul ei, prințul Shabaka, m-au înștiințat că pleacă la Memphis unde prințul avea niște treburi. Am crezut că vor lua corabia regală, însă adineaori am aflat că *Gloria lui Amon* e la chei. Intendentul mi-a mărturisit că n-a primit poruncă să pregătească niciun echipaj. Toate astea mi se par învăluite în mister. Sora mea, soțul ei și copilul au dispărut. Te rog să faci tot ce trebuie ca să afli unde se găsesc.

Ramses se arătă tulburat. Dispariția unei prințese reprezenta oricum o problemă gravă, însă dispariția unui cuplu împreună cu un prunc, cu doar câteva zile înainte de funeralii era de-a dreptul o catastrofă. Locotenentul se temea să nu fie la mijloc vreo manevră smintită a unui susținător de-ai lui Horemheb, care-și pierduse mințile.

— Bine, maiestate.

Imediat, îi aduse la cunoștință lui Horemheb toată povestea. Generalului nu-i venea să creadă.

— Am putea, oare, să ne gândim că unul de-ai noștri a pus la cale, fără să ne dea de știre, o lovitură de felul celei pe care a încercat-o Khnumose? întrebă Ramses.

— Cade în sarcina ta să răspunzi la această întrebare. Dar nu văd printre ai noștri pe nimeni atât de nebun.

— Eu nici atât. Și există riscul ca toată Curtea să-și închipuie că cineva a vrut să-l ucidă pe fiul lui Neferneru-Aton, Amenhotep, zise Ramses, îngrijorat.

— Părerea Curții nu va schimba lucrurile în niciun fel. Dar încearcă totuși să-i dai de cap poveștii ăsteia.

Într-adevăr, a doua zi, se răspândi în Theba zvonul dispariției celui de-al doilea cuplu regal și mai ales a celui de-al doilea moștenitor prezumtiv al tronului. Cum era de așteptat, nu lipsiră presupunerile despre asasinarea prințesei, a soțului ei și a copilului lor.

Proasta dispoziție nu-l părăsi pe Horemheb până la funeralii. Între altele, pentru că misterioasa evaporare a lui Shabaka îl lipsea de răzbunarea exemplară pe care-o plănuise împotriva nubianului.

♀

Curtea, care deja fierbea de bârfe, găsi în ceremonia funebră destule subiecte pe care să le înflorească. Pentru prima dată după multă vreme,

două femei conduceau doliul: fiica și nepoata răposatului. Nu mai rămăsese niciun bărbat în familia regală, Sebamon și Sahor nefiind învestiți cu acest titlu. Demnitarii și înalții slujbași erau prezenți aproape cu toții în sala cea mare a palatului.

Cu excepția lui Horemheb.

Căzuse, oare, în dizgrație? Dar atunci, ce căutau acolo oamenii săi, Ramses și Maya? Generalul avea un loc bine rânduit de protocol: trebuia să stea alături de ceilalți dregători. De ce lipsea?

Humose ridică brațul. Se rostiră rugăciunile de purificare și invocațiile către Amon-Ra. Se arseră rășină și santal. Înainte să fie închis primul sarcofag, regina se aplecă deasupra lui și contemplă masca de aur ce-i atribuia regelui o tinerețe zâmbitoare, pe care, fără îndoială, n-o avusese niciodată, și așeză pe pieptul defunctului, acolo unde se încrucișau sceptrul și biciul, o ghirlandă de trandafiri și flori de nu-mă-uita. Mutnejmet depuse un buchet de lotuși.

Cuiele ferecară capacul primului sarcofag pentru o presupusă veșnicie. Sarcofagul fu potrivit într-un al doilea și cel de-al doilea în cel de-al treilea, apoi totul în racla de lemn, care la rândul ei fu așezată pe un palanchin acoperit cu o pânză brodată cu aur, aceeași care servise deja la atâtea alte funeralii. Zece bărbați săltară palanchinul pe umeri și porniră spre ieșire, cu capul sarcofagului înainte, după cum impunea protocolul.

Regina, Mutnejmet și frații acesteia, Sebamon și Sahor, își arătară durerea, apucând de picioarele sarcofagului, potrivit rânduielilor ceremonialului. Trebuiau să strige: „Nu pleca! Nu pleca!” Însă mintea și sufletul lui Ankhensepamon erau în altă parte, iar buzele abia i se mișcară în timp ce atingea cu degetele sarcofagul. Mutnejmet părea atât de tulburată, încât ai fi crezut că înnebunise. Chiar și jelaniile celor doi frați mai tineri se auzeau cu greu.

De altfel, bocitoarele făceau o larmă asurzitoare.

Cortegiul străbătu curtea și ajunse la poarta cea mare, străjuită de coloșii lui Amon.

Dacă cineva ar fi ridicat ochii, l-ar fi zărit pe Horemheb, care urmărea întreaga scenă de la înălțimea unei terase.

Ankhensepamon și Mutnejmet urcară fiecare în lectica sa. În urma acestora veneau celelalte lectici. Viceregele Huy, Sebamon, Sahor și soțiile lor, Usermon, dregătorii, apoi carele ce purtau mobilierul regal. Ca de

obicei, partea cea mai anevoioasă se dovedi înaintarea de-a lungul străzilor, printre șirurile de oameni care pândeau fiecare gest.

Cât ținu drumul până la Locașul lui Maât, Ankhensepamon nu încetă să se întrebe din ce pricină lipsea Horemheb. Ce prevesteau o atare obrăznicie și un astfel de dispreț față de cea mai sacră ceremonie din existența unui om, cu atât mai mult cu cât era vorba de un rege: drumul spre sălașul de veci? Ankhensepamon descifra în asta o amenințare ascunsă. Ori poate că Horemheb nu catadicsea să participe la o ceremonie pe care n-o conducea?

Cortegiul se opri înaintea unui templu de curând înălțat și se organiză potrivit ritualurilor: preoții în frunte, apoi ceea ce mai rămăsese din familia regală, iar la urmă demnitarii. O pulbere fină, aurie, se desprinsese de pământ și plutea în aer, făcând ca întreaga scenă să pară ireală.

Poate că toți oamenii ăștia sunt morți și ei, se gândi Ankhensepamon. Poate că îndeplinesc ritualurile în lumea de dincolo. Poate și eu sunt moartă…

Prin norii de praf ce scânteiau în soare observă o privire ațintită asupra ei. Era Itchan, îngrijorat, neliniștit. Protocolul îi interzicea să vină lângă ea. Ankhensepamon îi făcu un semn scurt din cap.

— Ce templu e acesta? o întrebă apoi în șoaptă pe Mutnejmet.

Oboseala drumului și încercările prin care trecuse în ultimele zile îi acoperise văzul și auzul cu un văl. Mersul îi devenise țeapăn și mecanic. Când ajunsese la templu arăta ca o somnambulă. Iar ritualurile erau departe de-a se fi încheiat. S-ar fi culcat bucuroasă chiar acolo, direct pe pământ.

— E templul tatălui meu, îi răspunse Mutnejmet.

Căci Ay își pregătise de multă vreme trecerea în regatul de dincolo. Își construise templul la mică distanță de mormânt. Patru statui cu efigia sa se găseau în capela unde avea să se săvârșească ritualul deschiderii gurii. Sarcofagul fusese depus la picioarele statuii lui Amon ce sclipea de aur, iar preoții începură purificările cu cele patru vase.

> Purificat, purificat este Amon-Ra, domnul Karnakului, Amon-Ra, Kamutef, stăpânul marelui loc. Îți ofer ochiul lui Horus pentru ca parfumul lui să vină la tine…

Țipetele bocitoarelor răsunau puternic între pereții muntelui.

Ankhensepamon se clătină. Sati, care veghea în spatele ei, o sprijini ușor cu mâna de mijloc.

În sfârșit, sosi și clipa când preotul atinse cu spatula cea mare gura măștii ce împodobea racla.

> Dăruiește-i acum cuvântul, Amon-Ra, dăruiește cuvântul fiului tău Ay, ca să-ți preamărească puterea la picioarele tale milioane de ani…

Gata. După ce-i înfruntase pe vrăjmașii înspăimântători care-l pândeau în haos, sufletul rătăcitor al regelui Ay își regăsise trupul. Putea să-și reia, pe tărâmul celălalt, activitățile pământești. Iar acum avea să se hrănească… Doi preoți așezară la picioarele sarcofagului o tavă cu carne friptă, o alta cu praz în ulei, plăcinte, fructe, o cupă și-un urcior cu vin.

La semnul unui preot, bocitoarele intonară un cânt și mai gutural decât cele de până atunci.

„El a vorbit, vorbește, va vorbi! Puterea lui Amon e nețărmurită! Regele vorbește. Regele mănâncă, va mânca!”

Servitorii palatului așternură pe jos rogojini și puseră peste ele mese joase pentru ospățul funebru, condus de Humose, regină și fiica răposatului.

Sati se aplecă spre regină și-i suflă la ureche:

— Mănâncă puțin.

Ea ciuguli dintr-o plăcintă, gustă din fructe și bău vin amestecat cu praf. Mutnejmet nu mâncă mai mult.

Apoi mesenii se ridicară, servitorii strânseră tăvile și făcură sul rogojinile. Mai rămânea ca sarcofagul să fie dus în mormânt.

Humose și preoții își ațintiră privirile asupra reginei.

— Acum! îi șopti Mutnejmet pe ton poruncitor.

Ankhensepamon își aminti ce așteptau de la ea. Se duse să îngenuncheze la picioarele sarcofagului și rosti formula bine cunoscută:

„Nu mă părăsi, nu mă părăsi, inima mea e în această raclă.”

Însă nu reuși să se mai scoale de jos. Viceregele Huy sări s-o ajute. Sati și doamnele de onoare se repeziră s-o aducă înapoi la locul ei. Apoi enormul obiect decorat fu cocoțat iarăși în palanchinul său și procesiunea își reluă mișcarea de șarpe ce se târăște prin deșert. Din fericire, drumul acesta avea să fie mai scurt.

Ajungând la mormânt, Ankhensepamon și Mutnejmet amuțiră de uimire: cripta era vastă cât o vilă din lumea de dincolo. Număra șapte încăperi legate între ele prin coridoare largi în care cortegiul funebru se răspândi. Ay pusese să se mute aici de la Akhetaton sarcofagele și mobilierul tatălui și

mamei sale. Fresce și statui împodobeau camerele funerare ale părinților săi și pe a sa. Însă nu îndrăznise să încalce dorința lui Nefertiti, care ceruse să-și doarmă somnul de veci alături de Akhenaton. Oricum exista destul loc pentru toți copiii lui Ay. Și poate și pentru Shabaka.

Ankhensepamon căzu în acea stare de toropeală ce-o cuprindea mereu în cursul nesfârșitelor ceremonii. Gândul îi zbură la Ay.

Cui i se va adresa de-acum bărbatul care-și dedicase cea mai mare parte din viață cuceririi puterii și care, îndată ce plecase, vedea, poate, cu uimire, că strădaniile sale fuseseră zadarnice și cum începe regatul pe mâinile celui mai înverșunat dușman al său? Ce-i va spune lui Amon? „Ți-am repus în drepturi cultul și iată mulțumirea pe care mi-o arăți?" Va fi trecut el de hotarele morții și de cumplitele judecăți ale lui Maât, Anubis și Thoth ca să strice acum totul printr-o jignire adusă divinității supreme?

Ankhensepamon privi imaginile zeilor răspândite pretutindeni în mormânt, pe ziduri și pe tavane. Un val de întrebări și emoții, într-un amestec năucitor, rupse zăgazurile. Întrucât gura nu-i fusese pecetluită înainte de a-i fi redeschisă, ce le-ar spune ea acestor zei dacă i-ar apărea acum în față întocmai ca în clipa morții? Ce rugăminte le-ar adresa? De ce-și risipea cu atâta furie energia împotriva lui Horemheb? De dragul neamului ei? Ca să apere această dinastie a cărei victimă se socotea doar cu câteva zile în urmă? Și Isis încercase să-și apere neamul când Osiris fusese ucis de Seth?

Pentru că și zeii se omorau între ei. La urma urmelor, asasinatul era o născocire a zeilor. La temelia lumii stătea uciderea mârșavă a unui zeu de către propriul frate.

Se cutremură de blasfemia unui asemenea gând. Privirea i se încrucișă cu cea a lui Ramses.

Își veni în fire. Locotenentul cerceta c-un aer nepăsător fastuoasele obiecte pe care servitorii le îngrămădeau în jur. Jilțuri, mese, sipete de cedru și fildeș, statuete, o trusă de scris… Da, toate acestea chezășuiau veșnicia lui Ay.

— Cum îți e? șopti lângă ea o voce.

Itchan. Se strecurase prin mulțime. Ea dădu din cap. Simțea nevoia să doarmă. O sută de ore. O sută de ani. De altfel, biruită de zgomote, de praf și de tot zbuciumul zilei, picoti în lectica ei care-o purta spre palat.

Prea mulți morți, își zise, prea mulți…

♀ Capitolul 30

SEMNĂTURA IMPOSIBILĂ

— Au fugit pur și simplu, zise Ramses. N-au cerut nici corabie, nici echipaj. Au adormit-o pe doică și, firește, femeia nu și-a dat seama de nimic.

Horemheb își trecu mâna peste țeastă. Își pusese peruca pe un raft așa cum obișnuia când se afla în odaia de lucru.

— Au fugit?

— La fel ca Meritaton și ibovnicul ei, mai-marele parfumurilor, cu cincisprezece ani în urmă.

— Ăștia de ce-au fugit?

— Am stat de vorbă cu doicile mai bătrâne. Ele cred că Meritaton se temea să n-o otrăvească Ay.

Horemheb râse înăbușit.

— Și Neferneru-Aton și Shabaka unde s-au dus?

— Cu neputință de aflat, cel puțin deocamdată. Luntrașii au remarcat că un vas, legat la mal lângă ale lor, a pornit la drum în toiul nopții. Dar încotro anume? Mister. Dispariția lor te supără?

— Nu, dimpotrivă. Înlătură încă o piedică. Mă supără însă zvonurile despre crimă pe care le răspândește regina. Chiar crede în ele, ce părere ai?

— Mă îndoiesc. Nu se poate să nu fi văzut că sora și cumnatul ei au luat multe veșminte și nenumărate obiecte de preț.

— Obiecte de preț?

— O bună parte din cele care i-au aparținut lui Ay. Mai ales statuete și marele Horus din aur masiv care se găsea în odaia regelui. Mi se pare că Neferneru-Aton avea cincisprezece mii de inele de aur, care parcă au intrat în pământ. Așa că, în privința zvonurilor, e de-ajuns să dezvăluim adevărul câtorva demnitari.

— Tu ce zici, de ce-au fugit? mai întrebă Horemheb.

— Motivul cel mai la îndemână e că Shabaka a început să se teamă.

— Avea și pentru ce, maimuțoiul! Bun, las în seama ta grija de a pune capăt zvonurilor. Și-acum la treabă. Ne mai rămâne să-l aranjăm pe prăpăditul ăla de Usermon.

— Și Pentju? Pe el îl păstrezi?

— Nu contează prea mult și oricum ne este de folos. El e întotdeauna de partea puterii. În cazul lui Usermon, Maya ne va ajuta cu informațiile pe care o să le strângi tu.

♀

Aâqued, marele stăpân din Ombos, unul dintre cei mai bogați proprietari din Pământul de Sus, era un vechi prieten al răposatului Ay. Îl sprijinise adesea când Ay trecuse prin grele încercări. Și, firește, luase parte la funeraliile lui. Acum, stând într-un jilț, în fața lui Usermon, părea nemulțumit. Încleștându-și pe brațul jilțului mâna pe care purta o brățară din aur incrustată cu nestemate și atât de grea că te întrebai fără să vrei dacă dormea cu ea, exclamă:

— Trei mii de inele de aur! Îți dai seama?

La început, Usermon nu scoase niciun cuvânt. Aâqued era al cincilea stăpân de pământuri ori negustor care venise la el în ultimele șase zile pentru a protesta împotriva modificării dărilor. Altădată veneau trei, patru pe an și lucrurile se rezolvau pe calea bunei înțelegeri, adică la capătul unor discuții aprige. Dar cinci în șase zile!

— Socotelile sunt corecte? Da sau nu? întrebă într-un târziu vizirul.

— De unde să știu! Nu eu mă ocup de treburile astea, ci intendentul. N-au decât să-i ceară lui să plătească!

— Tu răspunzi pentru el, nu el pentru tine, Aâqued, haide să vorbim cinstit.

— Și dacă el greșește, ce pot face eu? Acum mi se cer trei mii de inele de aur! Dar e curată nebunie, Usermon! Trebuie să iei măsuri.

Usermon n-avea de gând câtuși de puțin să susțină cauza lui Aâqued pe lângă Maya. Știa dinainte că ar fi pe cât de neplăcut pe atât de zadarnic. Și asemenea încurcături legate de dări nu cădeau în sarcina sa.

— Fratele tău, stărui celălalt, m-a asigurat că tu știi cum să rezolvi problema asta.

Usermon se încruntă.

— Fratele meu?

Fratele cu pricina era prefect la Ombos și Usermon se miră că dăduse o astfel de asigurare în numele său. Aâqued încuviință din cap cu un aer complice. Usermon socoti că era timpul să pună capăt întrevederii. Îi făgădui vizitatorului că se va gândi la spusele sale și-și luă rămas-bun de la el.

— Dar fă repede ceva, trebuie să plătesc cele trei mii de inele în zece zile, îl îndemnă Aâqued.

După ce acesta plecă, Usermon se plimbă încoace și-ncolo prin odaia sa de lucru, cuprins de-o mare nedumerire. Într-un sfârșit, se hotărî să-și cheme secretarul:

— Vreau să-l văd pe vistiernic. Dă-i de știre secretarului său.

Odăile de lucru ale vistieriei ocupau cea mai mare parte din etajul de jos al palatului, precum și fostele odăi de lucru ale armatei. Acesta și era motivul pentru care cele din urmă fuseseră mutate în clădirile alăturate palatului. Un sfert de oră mai târziu, Maya se prezentă la ușa vizirului. După saluturile de rigoare și după ce Maya luă loc, Usermon îl întrebă:

— Îți aduci aminte de o problemă destul de încurcată, legată de niște dări, a unui bogat proprietar din prefectura Ombos?

— Bineînțeles. Aâqued e cel despre care vorbești. Înșală vistieria de ani buni, fără îndoială cu complicitatea câtorva strângători de dări și a unor protectori. Susține că ogoarele lui sunt mai mici, iar turmele mai puțin numeroase decât în realitate. La prima vedere, oamenii mei nu și-au dat seama. Însă cineva l-a pârât gărzilor. Acestea s-au dus la fața locului să cerceteze și au descoperit înșelăciunea. Așa că oamenii mei i-au cerut lui Aâqued să plătească trei mii de inele de aur în răstimp de zece zile. E prieten cu tine?

Usermon clătină din cap.

— Nu, era un apropiat al răposatului rege. Mi-a făcut o vizită adineaori. Cere îndurare. După spusele lui, vinovat de greșeală e intendentul.

Maya începu să râdă.

— Toți spun asta! Ai crede că stăpânii nu cunosc nici cât se întind câmpurile lor, nici câte vite numără turmele pe care le au!

Usermon se abținu să propună micșorarea amenzii. La urma urmelor, Aâqued era destul de înstărit ca s-o plătească și nu se cădea ca un vizir să ceară indulgență pentru un om care înșela vistieria. Mai ales unui dregător precum cel pe care-l avea în față.

Ca atare povestea lui Aâqued îi ieși cu totul din minte, dar faptul că numele fratelui său fusese pomenit îi lăsă o impresie neplăcută.

♀

Peste aproape două decade, în timpul unei întruniri a Consiliului regal, Ramses vorbi, în prezența reginei, despre munca depusă de oamenii săi în luna ce trecuse.

— O mare dezordine domnește de multă vreme în țară, zise locotenentul. În partea de miazănoapte, numeroși stăpâni din provincii au strâns averi însemnate prin înșelăciuni de tot felul. După cum s-a văzut în ultimii ani, unii dintre ei, aflați departe de influența Thebei și a Memphisului, și-au pierdut respectul pentru autorități și s-au crezut în măsură să ia puterea în provinciile lor și să-și proclame independența față de Coroană.

Ankhensepamon asculta, surprinsă. Deși își amintea, și încă atât de limpede, de răzmerița lui Api-Hetep, când ucigași plătiți încercaseră să-l asasineze pe tânărul Tutankhamon, și deși cunoștea disputa dintre un anume Hem-Ptah, proprietar din Avaris, și vecinii săi evrei, nu știa nimic despre alte răzvrătiri de același soi. Chiar atât de multe erau?

— Din arhivele ce adăpostesc rapoartele gărzilor și care mi-au fost încredințate de Maiestatea Sa, am aflat că anul trecut forțele de ordine și slujbașii Maiestății Sale au avut de furcă de șaptesprezece ori, în împrejurări mai mult sau mai puțin grave, cu stăpânii din Pământul de Jos, continuă Ramses. Emisarii pe care i-am trimis la Memphis și Avaris au descoperit din arhivele acestor orașe că au mai existat încă șapte astfel de situații. Asta înseamnă cu totul douăzeci și patru de înfruntări din care destule au dus la moartea unor oameni, în medie doi pe lună.

Se exprima cu o grijă și-un calm care o impresionară pe Ankhensepamon. Ea nu cunoștea eficiența lui Mahu, neavând niciodată prilejul să afle, întrucât Mahu vorbea puțin, însă acest Ramses dovedea o autoritate și o pricepere fără cusur.

— Stăpânii din Pământul de Jos, adăugă Ramses, s-au folosit de o semințe străină ce trăiește de multă vreme în ținuturile din jur, e vorba de evrei, ca să-și alcătuiască propriile lor trupe de luptători. Acestea ating câteodată mărimea unei armate mai mici, întrucât numără până la două sute de oameni sau chiar mai mult. Așa-zisul motiv al înființării lor, care a fost tolerat de cârmuirile trecute, îl reprezintă atacurile cetelor de tâlhari veniți din deșerturile de la răsărit și apus. Totuși, trupele cu pricina mai servesc la ceva: îi împiedică pe slujbașii noștri să facă măsurătorile trebuincioase pentru socotitul dărilor. Grație sumelor pe care astfel nu le mai plătesc vistieriei regale, acești stăpâni întrețin de ani întregi trupe proprii de luptători.

Ankhensepamon nu scoase un cuvânt. Ramses tocmai lansase o acuzație fățișă nu doar împotriva unei situații firește intolerabile, ci și împotriva unor monarhi vinovați de o prea mare îngăduință.

— Am hotărât să pun capăt situației, grăi Ramses pe un ton ce nu admitea replică. Am desființat aceste trupe. Cu sprijinul generalului Horemheb, am mobilizat pentru asta două regimente. Au existat înfruntări și vărsare de sânge, e-adevărat, dar nu se mai putea ca stăpânii aceștia să-și bată joc de autoritatea Coroanei. Trag nădejde că într-o lună nu va mai rămâne nicio astfel de trupă pe cuprinsul Celor Două Pământuri.

— Și tâlharii? întrebă Usermon.

Horemheb răspunse în locul lui Ramses.

— Am rânduit trupe de soldați la două dintre hotarele țării ca să-i oprească pe tâlhari. Cu îngăduința Maiestății Sale, o să-i cer vistiernicului Maya suma de care e nevoie pentru construirea unor ziduri întărite cu forturi, ca să le punem tâlharilor în cale și o piedică mai trainică, nu doar câțiva soldați. Și vom menține trupe acolo în permanență.

— O să coste mult, observă Usermon.

— Vizire, o să ne coste mult mai puțin decât înșelătoriile și furtișagurile de care vorbea colegul meu Ramses, răspunse Maya. Am să-ți arăt socotelile după ce comandantul gărzilor își va încheia cuvântarea.

Un lucru sărea în ochi: Horemheb, Maya și Ramses se purtau de parcă ei trei alcătuiau un consiliu aparte. Însă rezultatul nu putea fi pus la îndoială: oamenii ăștia făceau ordine în țară. N-aveai ce să le reproșezi.

— Până acum n-am vorbit decât de Pământul de Jos, zise Ramses. În Pământul de Sus nu există tâlhari. Singurul hotar e cel de la miazăzi și e bine păzit. Totuși și aici, stăpânii din provincii au trupe. Scopul lor este doar acela de a-i împiedica pe slujbașii vistieriei să-și facă datoria. Trei slujbași își pierd repede curajul când au în față o trupă de cincizeci sau o sută de oameni. Iar dacă nu renunță și încearcă să-și vadă de munca lor, sunt uciși sau cumpărați cu diferite favoruri. De altfel, foarte rar mai e vreunul ucis astăzi, deoarece au înțeles cu toții că strădaniile lor n-au niciun rost. Cercetările făcute de trimișii mei au dovedit că aproape toți slujbașii se lasă cumpărați de stăpânii din provincii.

— De unde și scăderea veniturilor pe care le aduc Vistieriei Cele Două Pământuri, sări Maya. Dările pe care le strângem provin de la micii proprietari, care nu au mijloace să plătească trupe proprii. Maiestate, vizire! exclamă brusc. Sumele pierdute de vistieria regală în fiecare an din pricina marilor proprietari se ridică la două sute de mii de inele de aur! Mai mult decât are nevoie întreaga armată a regatului!

Ankhensepamon, scandalizată, făcu ochii mari.

— Nu putem îngădui așa ceva! rosti cu lehamite.

— Tocmai de aceea, maiestate, am hotărât să-i înlocuiesc pe toți slujbașii din provincii ai vistieriei.

— Iar eu, zise Ramses, am hotărât să-i schimb pe unii primari și prefecți prinși în acest adevărat păienjeniș de minciună și înșelătorie.

Expresia de pe chipul lui Horemheb spunea multe despre mulțumirea pe care o încerca.

Ankhensepamon era tot adâncită în gânduri.

— Și sumele care ne sunt datorate vor începe să intre în lăzile vistieriei? îl întrebă Usermon pe Maya.

— După refacerea primelor socoteli, vizire, am recuperat cam patruzeci de mii de inele de aur. Sperăm la încă șaizeci de mii în răstimp de-o lună.

— Însă adunate nu dau două sute de mii, observă vizirul, felicitându-se în sinea sa că nu intervenise în favoarea lui Aâqued.

— Sunt doar primele roade ale muncii noastre, vizire. Ceea ce am început eu e o lucrare uriașă și va trebui să mai găsesc scribi pentru a-mi întări echipele de inspectori și a recupera și cealaltă sută de mii.

Ramses își chemă secretarul. Peste câteva clipe acesta apăru cu un sul de papirus în mână.

— Vizire, spuse Ramses, schimbarea primarilor și prefecților cade în sarcina ta. Iată lista celor a căror vinovăție a fost dovedită.

Usermon luă papirusul și-l desfășură. Cuprindea treizeci și unu de nume și pe vizir îl trecură fiorii gândindu-se câtă muncă presupuneau atâtea înlocuiri.

Brusc, unul dintre nume îi atrase privirea. Numele fratelui său. Se albi la față.

— Acest prefect…, începu el.

— Care anume, vizire? îl întrebă Ramses.

— Medamon.

— Și-a convins propriii slujbași să nu crâcnească împotriva trupelor lui Aâqued care îi întâmpinaseră cu violență în două rânduri pe inspectorii vistieriei. Unul dintre inspectori a fost ucis anul trecut. Medamon se află acum în temnița din Ombos, dar înlocuirea lui cade în sarcina ta.

— E fratele meu, rosti cu glas pierit Usermon, punând papirusul pe genunchi.

Toți își ațintiră privirea spre el.

Se așternu o tăcere care părea să nu se mai sfârșească.

— Nu pot să semnez acest act, zise vizirul în cele din urmă. Și după o nouă tăcere mormântală, se uită spre regină și spuse: Maiestate, te rog să binevoiești a-mi îngădui să mă retrag din slujba pe care o am.

Amândoi se gândeau la același lucru: oricum, partida era pierdută deja.

♀ Capitolul 31

„ZEII DISTRUG PUȚIN CÂTE PUȚIN LUMEA”

Horemheb deveni vizir. Anumes îi luă locul la comanda armatei.

Regina îi acordă lui Usermon triplul colier de aur, răsplata cuvenită slujitorilor devotați. Când îl primi, Usermon avea lacrimi în ochi. Cu toate acestea, fratele său Medamon fu judecat și condamnat la închisoare, supremă dezonoare pentru un slujbaș provenit dintr-o ilustră familie de scribi. Însă în temniță dădu peste numeroși colegi de-ai săi de pe tot cuprinsul regatului, la fel de nefericiți ca el. Vremurile se schimbaseră.

La palat se dădu un mare ospăț prilejuit de numirea generalului ca vizir.

Chipul lui Mutnejmet arăta ca o mască de piatră. Era prima oară după despărțire când își revedea fostul soț. El se găsea pe culmile puterii, ea nu mai era decât o nevastă părăsită, sora unei regine ce reprezenta un cult și o lume disprețuite. Se despărțiseră fără vreuna din acele izbucniri de amărăciune și resentimente ce însoțesc de obicei moartea unei căsătorii. Istoria recentă a regatului fusese de-ajuns ca să-i convingă și pe unul, și pe celălalt că legătura lor nu mai avea niciun motiv să existe. Iar pasiunea trupească se stinsese de mult. Ea simboliza un trecut pe care destui oameni îl considerau jalnic, el întruchipa viitorul. Amândoi erau aidoma acelor actori care joacă la sărbătorile populare scene din viața zeilor și care se apropie ori se îndepărtează după cum cere firul acțiunii.

Cu treizeci de ani în urmă, pe vremea lui Akhenaton, Ay își convinsese fata că Horemheb, deja un locotenent strălucit, era o partidă de viitor. Nu-și închipuise câtă dreptate avea, neștiind pe atunci că în curând ginerele său va încerca să-i smulgă lucrul pe care-l râvnea cel mai mult pe lume: puterea. Totodată, Ay îl lămurise pe Horemheb că luând-o în căsătorie pe sora lui Nefertiti va dobândi rapid o poziție fără egal în cercurile de la Curte. Nimeni nu i-ar fi pus la îndoială spusele. Însă, în ciuda minții sale ascuțite, cel care pe atunci era doar stăpânul din Akhmin nu ținuse seama de răutatea

zeilor. Ei nu înlesneau niciodată planurile oamenilor decât pentru a-i adânci și mai mult în chinul condiției lor de muritori.

Istoria tronului oferea două astfel de pilde grăitoare: izbânda cultului lui Aton, pe care Akhenaton îl susținuse cu atâta înfocare, împinsese dinastia spre dezastru. Iar reușita îndelungatelor uneltiri ale lui Ay pentru a atinge cea mai înaltă treaptă a puterii nu dusese până la urmă decât la preschimbarea sferei regale într-o cochilie goală.

Însă înțelepciunea vine cel mai adesea prea târziu.

— Cerul să reverse asupra ta numai binefaceri, doamnă Mutnejmet, rostise Horemheb curtenitor când se apropiase de fosta sa soție.

— Zeii se bucură deja de victoriile tale, îi răspunsese Mutnejmet ascunzându-și amărăciunea și silindu-se să zâmbească.

La fel ca nepoata ei Ankhensepamon, Mutnejmet știa că trupul său își pierduse substanța încă de pe acum, înainte să ajungă pe mâinile îmbălsămătorilor. Nu mai era decât un nume în marea frescă a dinastiei.

Totuși, nepăsarea pe care și-o impusese fu pusă la grea încercare în clipele care urmară.

La masa reginei, Mutnejmet se pomeni așezată față în față cu noua soție a lui Horemheb care, toată lumea aflase, era o desfrânată culeasă dintr-o casă de dansuri din Memphis. Pe întâia doamnă a regatului după regină o chema Sudjib, „Cea care dăruiește fericire”, nume care, odinioară, îi făcea pe mulți să rânjească, deși acum nimeni nu s-ar mai fi încumetat să stârnească în felul ăsta furia lui Horemheb. Când și când, Sudjib arunca priviri îngrozite spre regină și spre Mutnejmet, așteptându-se fără îndoială să fie târâtă în mijlocul sălii, ciufulită, pălmuită și scuipată.

Pe Mutnejmet n-o interesau însă astfel de persecuții. O chinuia un alt soi de rană. Sudjib era încântătoare. Avea treizeci de ani mai puțin, sâni mici, rotunzi și tari care te îmbiau de sub rochia subțire de in, iar chipul oacheș radia de prospețime.

Pe lângă dezonoarea de a-și fi pierdut rangul, Mutnejmet trebuia să îndure și înțelegerea faptului că nu mai e dorită ca femeie.

Totuși, prezența toantei la masa regală reprezenta o jignire adusă cu bună știință. Când Ankhensepamon îi atrăsese atenția lui Uadj-Menekh, înainte de ospăț, că era necuviincios să așezi la aceeași masă o fostă soție și pe cea actuală, șambelanul îi răspunsese, încurcat, că astea erau ordinele vizirului. Or, vizirul n-avea autoritate asupra casei regale, dar reginei îi displăcuse ideea de a face din bătrânul Uadj-Menekh victima izbucnirilor mânioase ale

lui Horemheb. Ca atare se mărgini să-l ia deoparte pe acesta din urmă și să-i spună:

— Vizire, poate că nu știi, însă doar eu dau porunci șambelanilor casei regale.

Îi vorbea pentru prima dată după multă vreme. El o privi cu un aer viclean.

— Într-adevăr, maiestate, nu știam.

Și iată, gândi ea, ce-a mai rămas din poporul meu: personalul casei regale.

Se așeză alături de soția vizirului și se uită la ea cu atenție. Oricum și pe femeia aceasta își propuse Horemheb s-o repudieze atunci când venise acolo sus pe terasă să-i înșire niște formule ceremonioase, iar ea îl ascultase fără să scoată un cuvânt. Vasăzică ar fi renunțat și la neghioaba asta frumoasă ca s-o ia în căsătorie pe ea și să dobândească, în mod legitim, tronul.

Nu, nu tronul. Puterea.

Așadar, cei ambițioși nu au sentimente. Sunt gata să sacrifice totul pentru a-și atinge ținta.

De fapt, poate că n-ar fi renunțat cu totul la ea. Ar fi făcut-o stăpână peste haremul lui și s-ar fi dus s-o vadă ori de câte ori trupul său vânjos de războinic i-ar fi cerut-o.

În timp ce desfăcea un porumbel umplut, Ankhensepamon cugetă la ce însemna puterea. Ce altceva era, dacă nu suprema exaltare a omului, orgasmul sufletului, cu nimeni împărtășit? Căci în cazul celuilalt orgasm, al trupului, exista dăruire, exista un schimb. Dar când venea vorba de putere, nu împărtășeai nimic.

Puterea, își zise ea, e precum masturbarea.

Și simți o ură bruscă, neașteptat de violentă, pentru acest Horemheb care se masturba.

Pe când nelipsitele dansatoare își făceau numărul, Ankhensepamon avu impresia că e prizonieră într-un palat străin. Cei douăzeci și șase de ani ai ei i se păreau de zece ori mai numeroși.

Înțelegea destule din privirea și purtările curtenilor. I se părea că nu mai era ea ținta tuturor privirilor. Cea mai mare atenție i se dădea lui Horemheb, noul stăpân al regatului, care acorda de-acum favorurile.

Nu bănuia însă că gândurile lui Horemheb semănau foarte mult cu ale ei. Femeia asta, își zicea generalul, femeia asta care nu mai reprezintă nimic

decât în virtutea strămoșilor săi, e adevărata stăpână a locurilor. În ochii tuturor, ea domină centrul simbolic al puterii, palatul regal. Respectul desăvârșit pe care i-l arată înalții demnitari și emisarii străini o dovedește din plin.

Însă ea era prea deprinsă cu astfel de lucruri ca să le mai observe. Cât ținu ospățul nu-l văzu decât pe necioplitul de Horemheb, așa cum îți sare în ochi o muscă picată în lapte, un vierme pe un trandafir, un șobolan într-un templu. Omul ăsta era norul care-i umbrea lumea.

Pentru el, ea era o păpușă de lemn stând pe tronul zeilor.

Așadar, fiecare din ei se înșela în privința celuilalt și disprețul pe care îl resimțeau le învenina amărăciunea.

După ospăț, Ankhensepamon se retrase împreună cu Mutnejmet. Merse în odaia fiului său și se aplecă deasupra leagănului. Își contemplă îndelung copilul și-i mângâie obrăjorii. Brusc se îndreptă de spate și dădu ochii cu Mutnejmet. Un singur schimb de priviri le fu de-ajuns ca să-și împărtășească gândurile.

Horemheb ocupa locurile.

♀

Marele preot Humose se uită la oaspetele său și pieptul larg i se înălță într-un oftat. Ciuguli câteva boabe de struguri din vasul așezat în fața lui.

— E o situație grea, recunosc, zise.

Cuprins brusc de neastâmpăr, Horemheb se ridică de pe scaun și începu să umble cu pași mari încoace și-n colo prin grădina acoperită a marelui preot.

— I-am cerut o audiență. I-am arătat importanța căsătoriei noastre pentru viitorul regatului, așa cum m-ai învățat. M-a ascultat fără să zică nimic, privindu-mă ca pe un câine. Mi-am pierdut răbdarea, am azvârlit paharul și am plecat.

— Rău ai făcut.

Humose își închipuia scena. Generalul Horemheb în rol de îndrăgostit înflăcărat nu i se părea deloc convingător.

O viespe veni să dea târcoale ciorchinilor.

— Mare preot, eu am salvat țara de la dezastru. De la dezastru, știi bine!

— Știu.

— Necinstea și furtișagurile slujbașilor o rodeau așa cum viermii rod stârvul unui măgar. Dușmanii ne pândeau ca niște vulturi. I-am înlăturat. Regina o știe și ea. Ar trebui să se uite la mine ca la salvatorul acestei țări pe care bărbații din familia ei, smintitul de taică-său, jalnicul lui urmaș, Semenkhere și apoi pricăjitul și neînsemnatul de Tutankhamon, soțul ei, au fost cât pe ce s-o arunce în haos. Până și Ay! strigă generalul. În ce stare a lăsat țara cu uneltirile alea ale lui? Marii proprietari nu visau decât să-și scoată provinciile de sub autoritatea Coroanei!

Humose îl privi, uluit, pe general.

— Și-acum ce-am ajuns? tună Horemheb. Un cerșetor? Mare preot, m-am dus să-i arăt că în joc se află viitorul regatului și ea m-a alungat ca pe-o gânganie! Ce-și închipuie, că își va asuma această falsă regență până când fiul ei Horenet va atinge vârsta majoratului? Și cine, până atunci, va ține frâiele puterii? Cine va comanda armata? Cine va stârpi hoția? Cine va reprezenta autoritatea în ochii poporului? Un alt Tutankhamon?

În adierea brizei, trandafirii își clătinau cu grație petalele delicate.

Horemheb se așeză la loc pe scaun și bău o înghițitură zdravănă de bere, după care întrebă:

— Iar noi ce-o să facem?

— Generale, aș vrea în primul rând să-ți spun că moartea reginei Ankhensepamon ar însemna în clipa de față o catastrofă.

Horemheb se uită la el, cu ochii injectați. Da, se gândise s-o ucidă pe proasta asta trufașă. Dar cum de-și dăduse seama marele preot?

— O bună parte din țară ține foarte mult la legitimitatea dinastiei, continuă marele preot. Moartea timpurie a reginei n-ar face decât să atâțe dorințele războinice ale stăpânilor din provincii.

Humose îl privi țintă pe general.

— Și, în ciuda gloriei tale, n-ai fi în ochii poporului decât un uzurpator.

Un uzurpator. Horemheb încremeni la auzul cuvântului. Asta ar însemna că preoții i-ar retrage sprijinul. Și generalul înțelegea pe deplin gravitatea amenințării.

— Și atunci? întrebă.

— Ai încredere în zei.

Lui Horemheb îi pieri glasul. Dintotdeauna militarii credeau că zeii îi înzestraseră cu forță și voință ca să acționeze în locul lor.

— Nimic nu rămâne veșnic într-un loc, adăugă Humose, ciugulind iarăși dintr-un ciorchine. Fructul din copac sfârșește prin a cădea pe pământ. Aici putrezește, apoi pământul îl înghite. Viermii îl mănâncă și, în scurt timp, fructul nu mai există. Zeii distrug puțin câte puțin lumea. Ceea ce trebuie să cadă cade. Și oricum, totul trebuie să cadă.

Horemheb tăcea. Poate că ultimele cuvinte ale marelui preot nu aveau darul să-l liniștească. Da, totul sfârșește prin a cădea și acesta era motivul pentru care poporul nu trăia decât pentru a-și pregăti moartea. Ori poate că nu pricepea el pe de-a-ntregul vorbele interlocutorului său. Totuși un lucru era mai presus de orice îndoială: zeii distruseseră neamul Tuthmosis.

— Aton singur nu putea fi mai puternic decât ceilalți zei la un loc, sublinie Humose.

— Dar eu, eu ce trebuie să fac? întrebă Horemheb. Să aștept? Să am răbdare la nesfârșit?

— Ce-ai avea de pierdut? Nimic. Ei nu i-a mai rămas nicio șansă să recâștige puterea.

— Dar fiul ei?

Humose dădu din mână cu un gest care voia să-nsemne că asta nu conta.

— N-are decât un an sau puțin peste, răspunse marele preot. O să-ți bați acum capul pentru un copil atât de mic? Poate să facă ea copii cât dorește, victoria stă în forță.

Încet-încet, Horemheb recunoscu adevărul cuprins în cugetarea marelui preot. Însă oricum se simțea jignit că o femeie îi ținea piept lui, gloriosul general Horemheb.

Nu avea încredere în femei.

♀ Capitolul 32

SARCASME DIVINE ȘI AMINTIRI FERMECĂTOARE

Cel mai greu de îndurat era liniștea care domnea în palat. Parcă mai ieri glasurile și râsetele prințeselor umpleau încăperile, iar câteodată poruncile lor răstite, aidoma petalelor unor flori de migdal pe care vântul le împrăștie la sfârșitul primăverii, zoreau servitoarele și sclavele prin săli și pe scări, într-un lipăit de tălpi goale, în căutarea unui sirop, a unui fruct ori a unui

mărunt vinovat. Sporovăiala doamnelor de onoare și a doicilor dimineața și după-amiaza târziu, agitația frivolă ce se isca la ora îmbăierii și miresmele jilave ce răzbăteau până pe holuri, înfrigurarea zgomotoasă ce se făcea simțită când veneau croitoresele cu brațele încărcate de rochii noi sau mai-marele parfumurilor cu sipetul plin de mirosuri necunoscute, toate acestea dispăruseră.

Ankhensepamon încă își amintea parfumul preferat al lui Neferneferure, un amestec de mosc și bergamotă. Depusese o sticluță în mormântul ei, alături de celelalte daruri pentru defunctă.

Iar acum nu se mai auzea nimic, în afară de strigătele îndepărtate ale luntrașilor pe Marele Fluviu și țipetele păsărilor în văzduh.

Chiar și leul părea că se plictisește. Sati spusese că niște șoricei l-ar mai înviora. Așa că mai-marele menajeriei adusese trei, patru asemenea vietăți și le dăduse drumul lângă ghearele fiarei. Însă leul le privise cu dispreț și de-abia catadicsise să-și trântească o labă peste una din ele, enervat. Din fericire, pisicile palatului vegheau și le veniseră grabnic de hac bietelor jucărioare menite leului reginei.

— Leul ăsta ar trebui să se numească Horemheb, zise piticul Menei.

Mutnejmet și nepoata sa se uitaseră una la alta surprinse, apoi izbucniseră într-un râs nebun.

Căci într-adevăr, Horemheb se purta cu femeile din palat precum leul cu șoriceii: nu le dădea pur și simplu nicio atenție.

Uneori, nevestele demnitarilor de la Curte veneau în vizită la regină. Aceasta nu se înșela deloc în privința scopului ascuns în spatele respectului pe care i-l arătau: să-i cântărească fiecare gest și să prindă orice semn de schimbare, pe care să-l dezvăluie apoi soților, făcând zvonul să se răspândească în cele patru colțuri ale Thebei și ale regatului. Horenet avusese diaree. Mutnejmet nu scosese o vorbă în timpul vizitei lor. Regina avea cearcăne adânci. Statuia regelui Ay nu mai trona în odaia reginei, ci în sala cea mare. Și așa mai departe. Imaginația lor neobosită țesea povești fără noimă despre astfel de fleacuri, prin urmare Ankhensepamon le oprea doar foarte rar la cină, ca să le ofere cât mai puține prilejuri de a îndruga după aceea prostii.

Adesea Itchan venea seara la cină împreună cu Mutnejmet. Erau aduși la masă și copiii, orfana Neferib și Horenet, și toți le ascultau gângurelile de parcă erau oracole. Se fereau însă cu grijă să pomenească de prințul dispărut, Amenhotep. Apoi Menei juca șarpele[71] cu Sati. În unele seri, un

scrib citea cu glas tare fragmente din *Dialogul unui deznădăjduit cu sufletul său, Jelaniile lui Ipu-Ur* sau *Învățăturile lui Khakhaper-reseneb*[72], întărindu-le ascultătorilor convingerea că viața nu era un șir de bucurii. Apoi copiii erau duși la culcare și Mutnejmet se retrăgea. Itchan o urma pe Ankhensepamon în odăile ei.

Însă intimitatea ibovnicilor aducea tot mai mult cu o legătură între doi prizonieri.

Într-una din nopți Ankhensepamon avu un vis urât. Se făcea că în mormântul tatălui ei, siluetele zugrăvite pe ziduri se desprinseseră de acolo și se plimbau prin labirintul de încăperi mângâind alte chipuri din fresce. Tresări în somn, speriată. Itchan, care fără îndoială nu putea dormi, era aplecat deasupra ei și-o observa.

Chiar și cu ochii închiși îi simțea privirea iscoditoare cu care el o fixa adesea când ea stătea întinsă în pat.

„Și-acum?" zicea el fără cuvinte, cu acel glas pe care-l auzi chiar și în vis ori în singurătate.

Desigur, Itchan se întreba ce loc ocupa el în teatrul de umbre în care se preschimbase viața reginei. Ibovnic secret și tată neștiut al unui prinț, ajunsese el însuși o umbră.

Ea nu-i spunea nimic, căci nu cunoștea răspunsul. Nu, situația aceasta nu putea dura la nesfârșit.

♀

Trecuse un an de la moartea lui Ay.

Veniră luna Khoiak și anotimpul revărsării apelor.

Horemheb conduse Sărbătoarea lui Osiris.

De-abia se încheiase aceasta când Ramses se prezentă la palat și ceru să fie primit fără întârziere de regină.

— Maiestate, îmi pare rău să-ți aduc așa o veste tristă. Mormântul regelui Ay a fost jefuit ieri.

Șocul o amuți preț de câteva clipe. Oricâtă distanță păstrase, sufletește vorbind, față de bunicul ei, simțea jaful ca pe un atac asupra imaginii familiei sale. A dinastiei. Orice ființă umană trebuia să aibă asigurat un lăcaș de veci, indiferent ce soartă îi hărăzeau zeii în lumea de dincolo. Acest lăcaș era sanctuarul suprem. Să pătrunzi cu forța într-un mormânt era o crimă fără seamăn, o nelegiuire la care doar Apopis s-ar fi putut gândi, căci îi răpea mortului veșnicia.

— Azi, în zori, străjile au descoperit zidul de la intrare spart, adăugă Ramses.

Sati, stând în picioare în spatele reginei, îl asculta cu o expresie mohorâtă.

— Dar mormintele nu sunt păzite zi și noapte? întrebă Ankhensepamon.

— Sunt, Maiestate. Dar nu putem posta o patrulă în fața fiecăruia dintre ele. Pe deasupra, astă-noapte s-a iscat o furtună de nisip, care a silit străjile să se adăpostească într-un templu funerar. Iar hoții s-au folosit de asta.

Regina chibzui o clipă.

— Ce-au furat?

— Măștile de aur de pe sarcofagele regelui, bijuteriile ce împodobeau mumia și numeroase obiecte de aur. Alcătuiesc acum lista împreună cu intendentul. Lucru mult mai greu de făcut pentru sarcofagul mamei regelui.

Ankhensepamon își aminti că Ay poruncise ca sarcofagul mamei sale să fie pus laolaltă cu al său.

— Adică au deschis sarcofagul de piatră?

— Întocmai, maiestate.

— Au pângărit sarcofagul regelui?

— Din păcate, maiestate, nu-i primul sacrilegiu de acest fel.

Da, știa. Menite să adăpostească adevăratele comori, mormintele erau uneori prădate. Dar, ca și în cazul omorurilor, îți închipuiai că asemenea crime li se întâmplă doar altora.

— Credeam că de aceea au fost rânduite trupe la hotare, ca să-i oprească pe tâlhari.

— Nu-i vorba de tâlhari veniți din afară, maiestate, ci de unii răsăriți din rândurile poporului. Mormintele regale ațâță multe lăcomii, pricină pentru care și există pază, pe care de altfel generalul Anumes a întărit-o la ordinul generalului Horemheb. Vizirul mi-a poruncit să pornesc neîntârziat în căutarea hoților și când îi găsesc, să fie trași în țeapă.

Ankhensepamon se înfioră.

Însă important era că Horemheb apăra totuși mormintele regale.

Vestea stârnise mare tulburare la Curte. Demnitarii se grăbiră să-și mărturisească reginei indignarea și furia. Așa că ea trebui să îndure și mai multe vizite ale soțiilor acestora, care sperau să mai culeagă ceva informații.

Ankhensepamon nu înceta să se gândească la cât de scurtă i-a fost lui Ay odihna în lăcașul de veci.

♀

Cu toate acestea, peste câteva zile, în timpul unei întruniri a consiliului desfășurată în prezența sa, Ankhensepamon avu parte de încă un șoc.

Horemheb spuse că, potrivit părerii marelui preot Humose, profanarea lăcașului de veci al lui Ay impunea o nouă înmormântare.

— Sarcofagele vor fi refăcute? întrebă regina.

— Maiestate, e anevoios să refaci sarcofagele când mumia a dispărut.

— A dispărut?

— Când te-a înștiințat despre jaf, comandantul Ramses a vrut s-o ferească pe Maiestatea Ta de o durere în plus. În graba lor, hoții au scos mumia din sarcofag. Fără îndoială, ca să-i smulgă podoabele de la încheieturile mâinilor și să ajungă la bijuteriile ascunse sub fețe au făcut-o fărâme.

Ankhensepamon scoase un țipăt.

— Gărzile, continuă Horemheb privind-o pe regină fără pic de emoție, au găsit bucăți din mumia regală împrăștiate pe jos în criptă și în fața intrării. De aceeași soartă a avut parte și mumia mamei regelui. Rămășițele au fost adunate. Însă marele preot consideră că este cu neputință, ritualic vorbind, să se refacă mumiile ori sarcofagele. Ceremonia deschiderii gurii nu se poate săvârși încă o dată. El spune că e mai bine ca mumiile să fie îngropate în alt loc și doar în câte un sarcofag fiecare.

— În alt loc?

— Mormântul de aici nu trebuie să mai adăpostească nimic. A fost profanat.

— Și unde să fie duse rămășițele? strigă ea, înăsprindu-și brusc glasul.

— Regele își construise un mormânt la Akhetaton, lângă cel al reginei Nefertiti. Acolo, zice marele preot, trebuie să-și afle odihna. Necropola e păzită.

Oricum, gândi Ankhensepamon, n-a mai rămas nimic de furat.

Așadar regele Ay nu mai exista decât în lumea de dincolo și pe frescele vremelnicului său mormânt.

♀

Profund întristate, Ankhensepamon și Mutnejmet cerură să însoțească sarcofagele la Akhetaton. Transportul acestora avea să se desfășoare sub supravegherea marelui intendent al domeniilor regale și sub protecția a douăzeci de soldați. Trei doamne de onoare, Sati și douăsprezece servitoare alcătuiau suita reginei și a mătușii sale. O a doua îngropăciune nefiind deloc

glorioasă, mai ales în actualele împrejurări, Ankhensepamon hotărâse să nu stârnească vâlvă în jurul ei.

Cele două sarcofage exterioare de piatră, dintre care unul, cel al lui Ay, fusese spart, porneau și ele la drum.

Regina, mătușa sa și suita lor călătoriră pe *Gloria lui Amon.*

Se împlineau aproape doisprezece ani de când Ankhensepamon nu mai văzuse Akhetatonul. Dacă orașul ar fi rămas cum îl știa ea, emoțiile ar fi copleșit-o. Însă se simți adânc zdruncinată când își dădu seama încă de la debarcader, că fosta capitală regală era aproape o așezare-fantomă. Părăsită de curteni și de slujitori odată cu mutarea Curții la Theba, decăzuse până ajunsese să arate ca un biet târgușor.

Tencuiala picase de pe zidurile palatului. Grădinile fuseseră lăsate în paragină. Trandafirii creșteau de-a valma, iar buruienile năpădiseră iasomia. O grămadă de pisici leneveau ori se zbenguiau prin tufele de tuia.

În oraș rămăseseră doar câțiva slujbași însărcinați să vegheze ca nu cumva țăranii, pescarii ori negustorii ce locuiau prin preajmă să pună stăpânire pe vechile clădiri regale. Mai-marele slujbașilor, înștiințat de intendent, se pierdu cu totul când află de sosirea înalților oaspeți. Trebuia să găsească paturi, să schimbe așternuturile, să măture încăperile ce-i vor găzdui pe vizitatorii regali…

Ankhensepamon hotărî ca, împreună cu Mutnejmet și suita, să aștepte în grădină până ce li se vor pregăti odăile. Intendentul porunci să li se aducă de băut. Nu exista decât bere care fu servită în pahare grosolane de lut ars.

În timpul domniei sale, Ay, la fel ca și Tutankhamon, dăduse uitării orașul înălțat de Akhenaton. Și-l șterse din minte. Fără îndoială, îi trezea amintiri neplăcute din vremea când fusese un înfocat apărător al cultului zeului Aton și cântase:

> Slavă ție, o, Disc viu ce te ivești pe cer
> Tu copleșești inimile și întreg pământul e în sărbătoare mulțumită freamătului tău aducător de bucurie…

Îl celebrase și pe regele care întemeiase cultul:

> Aton se bucură de fiul său,
> Îl cuprinde cu razele sale
> Și-i dăruiește veșnicia
> Lui, regelui care e aidoma Discului!

Însă când înțelesese că respectivul cult risca să zdruncine tronul și regatul, precum și planurile sale de a prelua puterea, Ay își schimbase brusc convingerile. Akhenaton îi scăpase din mână.

Ciudată răsturnare de situație, se gândi Ankhensepamon: Ay se-ntorsese până la urmă aici sau cel puțin sarcofagul său, fie el și gol.[73] Dacă asta era rodul unei ironii divine, aducea mai degrabă a sarcasm. Din partea cărui zeu? A lui Aton, drept răzbunare că fusese părăsit? Sau a lui Amon, supărat că regele trădase una dintre formele sale de manifestare?

În sfârșit, slugile scoaseră din magazii paturile și jilțurile trebuincioase străluciților oaspeți. Ankhensepamon urcă pentru întâia oară după mulți ani scara ce ducea la etaj. Marele bazin de piatră împodobit cândva cu lotuși se afla tot acolo, dar lipsit de flori; apa secase și ea. Anubis nu va mai face semn lotușilor să se închidă.

Oaspeții putură să se odihnească puțin și să se spele. Apoi, în locul mâncării de bob, bucătarii se străduiră din răsputeri să încropească o cină cât de cât regală. Găsiră chiar și vin.

Soarele asfinți într-o revărsare de aramă topită. De pe terasa încă plină de praf, Ankhensepamon contemplă pajiștile unde odinioară, în vremuri demult apuse, zburdase cu Pasar.

Alese să doarmă în fosta ei odaie și se adânci zâmbind în somn. Își regăsise copilăria.

♀ Capitolul 33

A DOUA ÎNMORMÂNTARE A MAI NIMIC

Îngropăciunea rămășițelor lui Ay și ale mamei sale se dovedi haotică. Mai rău de atât nici că se putea.

Bătrânul mare preot al lui Aton, Panesy, pe care în ajun îl smulseseră din toropeală ca să celebreze o așa-zisă ceremonie în templul lui Aton, apoi la necropolă, era ramolit. Părea să nu priceapă nimic din ce-i spunea intendentul. Că mormântul lui Ay fusese profanat, că jefuitorii distruseseră sarcofagele, că mormântul de la Lăcașul lui Maât nu mai putea fi folosit… toate acestea erau de neînchipuit pentru el. O a doua îngropăciune i se părea ceva nemaiîntâlnit.

De fapt, mintea nu i se șubrezise, ci, pur și simplu, încetase să se mai intereseze de lume. Atinsese acea înțelepciune când făptura omenească, incapabilă să mai îndure clocotul propriei lucidități, se mineralizează și se cristalizează. Ca și fostul său stăpân, regele, Panesy refuza, de când acesta murise, să privească atent ceea ce vedea. O josnicie precum profanarea mormântului regelui Ay îl azvârlea iarăși printre ororile existenței.

Chemă doi foști preoți pe care o îndelungată lipsă a mijloacelor de trai și dezinteresul față de cultul lui Aton îi trimiseseră înapoi la munca pământului. În ajunul îngropăciunii propriu-zise, cei trei bărbați înjghebară un simulacru de ceremonie în templul lui Aton unde invocațiile amestecau fără nicio noimă numele lui Aton și Amon.

Precum multe dintre acoperișurile templului, și cel din capela unde Panesy celebra slujba era pe jumătate năruit. Nimeni nu-l mai reparase de cincisprezece ani. În două rânduri, vântul se strecură înăuntru și stinse focul pentru jertfe, iar miorlăiturile sălbatice ale pisicilor care se hârjoneau pe acolo tulburară ceremonia.

În ziua următoare, când rămășițele funebre trebuiau duse în munte, până la cripta învecinată cu mormântul lui Akhenaton, vântul se dezlănțui. Deja greu de îndurat în preajma orașului, devenea de-a dreptul infernal în câmp deschis. Cu toată forța ticăloșiei sale, Apopis sufla peste lume un potop de praf, nisip și veninul răutății lui străvechi.

Încă de când plecase de la palat, Ankhensepamon părea că doarme în palanchinul său.

Mutnejmet arăta de parcă înghițise niscaiva licori care-i amorțiseră simțurile și poate că așa și făcuse. Piticul Menei mergea pe jos, pe lângă palanchinul ei, slobozind cu glasul său ascuțit înjurături cumplite.

Curând, cele două femei se văzură nevoite să-și acopere fețele cu văluri, pe care Sati avusese înțelepciunea să le aducă. Altminteri ar fi trebuit să se întoarcă din drum.

În urma lor, oamenii ce cărau sarcofagul de piatră și sarcofagele din lemn ale unui rege de care puțin le păsa și ale mamei lui gâfâiau și se opinteau, scuipând când și când jeturi de salivă devenită vâscoasă din pricina prafului.

În sfârșit, cortegiul ajunse la baza muntelui, lângă intrarea redeschisă a criptei.

Peruca marelui intendent fu cât pe ce să-și ia zborul. Fusta lui Mutnejmet se ridică și i se lipi de față tocmai în clipa când sarcofagul de lemn ce

adăpostea rămășițele tatălui ei era băgat în cripta unde cealaltă fiică a sa, Nefertiti, se odihnea alături de ciudatu-i soț. Își trase în jos fusta, mânioasă că pierduse un moment atât de important.

Luptându-se cu vârtejurile furioase, doamnele de onoare își țineau cu o mână peruca și cu cealaltă rochia.

Soldaților le-ar fi plăcut să vadă picioarele doamnelor, însă praful îi orbea.

Tocmai când Panesy rostea o ultimă rugăciune, vântul i se strecură pe sub veșmânt și i-l ridică de tot, dând la iveală trupul descărnat al unui bătrân ce nu avea să le dea prea mari bătăi de cap îmbălsămătorilor.

În cele din urmă, pecetluiră ușa criptei.

Apoi mergând aduși de spate ca să biruie vântul, oamenii se îndreptară spre palanchine ca să se înapoieze la palat sau, mă rog, la ceea ce mai rămăsese din el. Prins într-un vârtej turbat de praf, palanchinul lui Mutnejmet fu cât pe ce să răstoarne, făcând-o să scoată țipete mai sfâșietoare decât la moartea tatălui ei.

Regina, mătușa sa, doamnele de onoare, intendentul și ceilalți ajunseră la palat sufocați, tușind, sleiți de puteri și plini de praf. Ocupară băile până seara târziu, apoi își potoliră foamea cu carne de rață friptă ce scârțâia între dinți.

În ciuda întâmplărilor neplăcute, Ankhensepamon lungi cu două zile această vizită blestemată.

Cum vântul se domolise, porni a doua zi singură spre pajiștile unde odinioară cunoscuse prima ei dragoste. Smochinul care-i ascunsese de ochii tuturor desfătările trupești se afla tot acolo, încărcat cu fructe de care nimeni nu știa. Mâncă două sau trei, simțindu-se brusc înviorată.

O idee prinse să se înfiripe.

Își aduse aminte de vorbele pe care le rostise Thutu când se întâlniseră ultima oară: *E nevoie de un bărbat puternic pe tron.*

♀

După ce se întoarse la Theba, o trimise pe Sati la piață ca să-l înștiințeze pe grădinarul Senedj că regina dorea să stea de vorbă cu stăpânul lui a doua zi.

Sati și Ankhensepamon se folosiră de același șiretlic ca și prima dată: se îmbrăcară ca niște femei de rând. La ușa bucătăriilor palatului, Sati împinsese lucrurile și mai departe ocărând-o pe regină de parcă ar fi fost o slugă. Ankhensepamon râdea pe ascuns.

Recunoscu pe vizir, prost ras ca întotdeauna. El o conduse spre același loc pustiu de lângă Marele Fluviu, pe malul căruia corăbierii și cărăușii își continuau truda.

— Iată-mă, maiestate. Cu ce-ți poate fi de folos umila mea persoană?

— Vreau părerea ta. Mi-ai spus că e nevoie de un bărbat puternic pe tron.

— Adevărat, maiestate.

— Iar eu nu mai însemn nimic.

Fostul vizir se uită la ea iscoditor. Poate că-și amintea ceea ce-i prezisese: veșnica Isis.

— Nu ți-a propus să te căsătorești cu el?

— Ba da. Dar îți închipui oare că am să-l iau de soț pe soldățoiul ăla? rosti ea sfidător.

Thutu chibzui puțin înainte de a răspunde.

— Nu văd niciun alt bărbat puternic în cercurile regale, spuse șovăind.

— Poate că nici nu există, lăsă ea să-i scape cu oarecare ciudă în glas. El o privi iarăși întrebător. Poate ar trebui să caut un prinț străin, îl lămuri ea.

Thutu amuți.

— Pentru ce anume, maiestate? zise într-un târziu.

— Ca să mă căsătoresc cu el!

— Îți propui să te căsătorești cu un prinț străin? o întrebă fostul vizir, nevenindu-i a crede.

— Nu vreau să-l iau de soț pe Horemheb și n-am să-i las, pe el și pe dregătorii lui, să sfâșie în bucăți regatul părintelui meu! Și cum nu văd altă cale, mă gândesc cu ce prinț străin m-aș putea căsători.

— Ar trebui să fie un bărbat puternic, capabil să-i țină piept lui Horemheb, îi atrase el atenția.

— Dacă tatăl lui e un rege, el va dispune de toată forța acestuia.

Thutu se străduia să-și imagineze situația. Din moși-strămoși nu se pomenise așa ceva.

La zece pași mai încolo, un luntraș se ușura în apa fluviului.

— Dar asta ar însemna să oferi regatul unui străin, rosti Thutu pe un ton de blândă împotrivire.

— De vreme ce va fi soțul reginei din Misr, va înceta să mai fie străin, îl repezi ea, pierzându-și răbdarea. De fapt, vizire, n-am venit aici să te întreb dacă asta e cu putință, pentru că este. Am venit să te întreb ce prinț străin ar fi mai potrivit să domnească împreună cu mine.

Un copil în pielea goală se opri înaintea reginei și a vizirului. Ankhensepamon n-avea ce să-i dea, așa că-i făcu semn să plece.

— Ar trebui să fie un aliat, maiestate, ăsta-i primul lucru ce-mi vine în minte. Iar singurul mare aliat pe care-l avem e regele hitiților, Suppiluliuma.

Ea repetă numele, pe care-l cunoștea întrucât îl auzise pomenit în rapoartele comandantului armatei și ale lui Pentju.

Thutu părea căzut pe gânduri, dar și încurcat.

— Maiestate, zise până la urmă, răspunsul lui Horemheb la un asemenea plan s-ar putea dovedi primejdios.

— Cum adică, primejdios?

Fostul vizir se întrebă dacă nu cumva femeia asta își pierduse simțul realității.

La rândul său, ea se întreba dacă acest bărbat nu-și pierduse cumva dârzenia odată cu vârsta și cu retragerea din sfera cârmuirii.

— Horemheb deține azi puterea în Cele Două Pământuri. Tu vrei să i-o iei printr-o lovitură de forță. El însă o să se apere, dar nu-mi pot da seama în ce fel.

— Doar lașii șovăie prea mult, i-o întoarse ea. Dinastia mea e în pericol. Nu-l pot lăsa pe Horemheb să-mi smulgă regatul.

Și el să nu facă nimic când ea se căsătorea cu un prinț străin? își zise Thutu.

— Vizire, îți mulțumesc pentru sfaturi.

Ea își luă rămas-bun și se întoarse lângă Sati. Thutu se gândi că probabil nu avea s-o mai revadă niciodată. Femeia asta era nebună.

♀ Capitolul 34

O SCRISOARE FĂRĂ PRECEDENT

Itchan deveni scump la vedere. Întrevederile cu diverși ofițeri nu-i lăsau o clipă de răgaz.

La sfârșitul anotimpului inundației, și fără îndoială, la îndemnul lui Horemheb, generalul Anumes îl numi comandantul trupelor de călăreți din Memphis. Era, în fapt, o importantă ridicare în grad. Tânărul nu mai răspundea doar de grajdurile regale, ci de regimentele de cavalerie din

Pământul de Jos. În felul acesta, Horemheb dovedea public că nu avusese niciun amestec în atacul ce urmărise uciderea mai-marelui peste cai.

Itchan veni să-și ia rămas-bun de la regină.

— Așadar au găsit un mijloc să mi te răpească, zise Ankhensepamon.

Oare nu observase că se plictisea lângă ea?

— Măcar n-or să mai încerce să te omoare, adăugă regina.

— Am să mă întorc, dacă Maiestatea Ta îmi îngăduie.

Ea înălță din sprâncene ca pentru a întreba: la ce bun?

— Ca să-l văd pe Horenet.

Ankhensepamon încuviință, fără căldură, din cap.

Horenet era fiul ei. Interesul lui Itchan pentru copil, acum când se îndepărta de ea, părea necuviincios.

Se bucură în sinea ei că nu-i mărturisise nimic despre planul de a-l cere în căsătorie pe fiul lui Suppiluliuma. Dar Itchan avea o minte destul de ageră ca să priceapă că el nu era bărbatul acela vajnic, capabil să se ridice împotriva lui Horemheb.

Legătura lor intimă se rupsese. Alăturându-se lumii de afară, ba mai rău, puterii armate a dușmanului, Itchan nu mai era decât un fost ibovnic. Ankhensepamon știa prea bine că, deși întreg palatul cunoștea legătura dintre ea și mai-marele peste cai, nimeni, totuși, n-ar fi putut spune cu toată convingerea cine era tatăl tânărului prinț.

— Pot să-l văd acum? întrebă el.

— E în grădină.

Itchan se înclină și sărută mâna celei pe care, până mai deunăzi, o strânsese în brațe. Apoi plecă, cuprins de tristețe. Nu fusese iubitul lui Ankhensepamon, ci al unei regine. Or, așa ceva era lipsit de noimă: nimeni nu e iubitul unei regine. E doar o plăcere trecătoare. Pentru că o regină nu-i o femeie.

Vasăzică am rămas singură, își spuse ea pe când pașii tânărului se pierdeau pe coridorul care ducea în sala cea mare.

Se sculă din jilț și merse în odaia ce dădea spre grădină. Ieși pe terasă și-l zări pe Itchan cum se apleacă spre Horenet. Culese o crenguță de iasomie și i-o întinse copilului, apoi îl luă în brațe.

Ankhensepamon se gândi la Pasar și izbucni în plâns, după care intră înapoi în odaie.

♀

Chibzui zile în șir la planul ei, la mijloacele de a-l duce la capăt și la scrisoarea pe care avea de gând să i-o trimită lui Suppiluliuma. Până la urmă, ajunse la o concluzie: nu avea de ales. O să alcătuiască o scrisoare pe care i-o va încredința emisarului regelui, fără știrea lui Pentju și a lui Horemheb. Cât despre cum s-o alcătuiască și cum s-o scrie, se socotea pe deplin în stare.

Își făcu rost în secret de papirus, cerneală și o bucată de trestie ascuțită. Își încercă mai întâi îndemânarea pe o tăbliță de lut, apoi așternu pe papirus următorul mesaj:

> Regelui Suppiluliuma al hitiților, aliatul lui Misr
>
> Slăvite monarh, îți aduc la cunoștință un lucru. Soțul meu a murit și n-am niciun fiu. Mi s-a spus că tu ai mulți fii. Dacă îmi trimiți unul, va deveni soțul meu, căci mă dezgustă să-l iau pe unul dintre supușii mei drept soț.
>
> Zeii să-ți dea viață lungă și să se bucure de gloria ta.
>
> Ankhensepamon, regină în Misr, anul I al domniei sale[74].

Se strădui să ungă cu cerneală sigiliul regal, dovadă crucială a autenticității documentului, așteptă să se usuce urma lăsată de acesta, apoi rulă papirusul și-l băgă într-un toc de piele.

Mințise spunând că n-avea copii. Dar înscăunarea oficială a lui Horenet n-avusese loc și băiatul nu lua încă parte la sărbătorile palatului. Poporul îl văzuse o singură dată, la Sărbătoarea lui Osiris de dinaintea morții lui Ay, iar regelui hitiților, care se găsea atât de departe, îi va fi greu să afle de existența copilului.

O însărcină pe Sati să se ducă la emisarul Hasson, să-i înmâneze personal scrisoarea, să-l roage să nu pomenească nimănui de ea și s-o trimită cât mai curând stăpânului său, regele Suppiluliuma.

Regina alătură mesajului un mic bust de piatră, portretul său, în care semăna izbitor cu mama ei, Nefertiti. Asta pentru ca regele hitiților și fiii lui să fie convinși că târgul pe care ea îl propunea n-avea doar un singur avantaj.

După care Ankhensepamon se puse pe așteptat răspunsul, întrebându-se cum ar putea arăta acel prinț hitit ce va veni să împartă tronul cu ea.

Și să-l pună pe Horemheb pe jar.

♀

Îndată ce rămase singur, emisarul, deprins cu scrierea obișnuită în Misr, hieratica, vru să știe ce cuprindea mesajul, întrucât nu putea, de teamă să nu-și jignească regele, să-i trimită o misivă necuviincioasă.

Citi și nu-i veni a-și crede ochilor.

Cercetă sigiliul. Era al reginei, nu încăpea îndoială. Câteva mici greșeli ici și colo îl încredințară că persoana ce scrisese rândurile cu pricina nu era obișnuită cu o asemenea îndeletnicire. Așadar, regina nu dorise ca un scrib să întocmească scrisoarea. Oare de ce? Ca să păstreze secretul, mai mult ca sigur.

În plus, ar fi fost firesc ca o astfel de scrisoare să-i parvină prin mijlocirea mai-marelui arhivelor, Pentju, cu care Hasson se afla permanent în legătură. Faptul că regina găsise de cuviință să i-o trimită direct reprezenta încă o dovadă că mesajul trebuia să rămână secret. Din nou se punea aceeași întrebare: de ce? Explicația se impunea de la sine: o atare ispravă l-ar fi mâniat pe adevăratul stăpân al țării, Horemheb.

Hasson stătu pe gânduri o vreme. Datoria îl îndemna să alăture mesajului reginei și o scrisoare de lămurire către monarh. Chemă un scrib și-i dictă în nesită[75] următoarele:

> Prea auguste și slăvite monarh, stăpân al meu, ce domnești peste popoare fără număr
>
> Mesajul pe care îndrăznesc a ți-l trimite printr-un curier mi-a fost adus de către o slujitoare a reginei din Misr, Ankhensepamon. Am verificat sigiliul și e, într-adevăr, al ei.
>
> Ca să-i lămuresc conținutul, îmi îngădui să supun atenției tale unele informații. Regina, prin care în această țară se transmite esența și autoritatea regală, e de două ori văduvă: o dată după regele Bibhurria[76], mort acum cinci ani, și a doua oară după regele Ayit-Netcher[77]. Zice că n-a avut copii de la acești monarhi, deși e la vârsta când poate zămisli. Ar putea, firește, exista temerea că e stearpă, însă lucrurile nu stau așa. Știu că are un copil, presupus a fi al regelui Ay, care însă n-a fost deocamdată înscăunat oficial. Totuși se cuvine să nu uităm că adevăratul deținător al puterii e în clipa de față generalul Horemheb, dar se pare că regina refuză să-l privească drept soțul mult dorit, care să unească esența regală cu puterea pământească.
>
> Prea umilul și veșnic credinciosul tău slujitor, emisarul Hasson

Scrisoarea fu așezată în tocul de piele alături de cea a reginei și încredințată unui curier călare care porni a doua zi spre țara hitită.[78]

♀

Nouăsprezece zile mai târziu, după ce străbătuse drumurile ce-l purtaseră de la Theba la Memphis, apoi la Avaris, Megiddo, Byblos, Kadesh, Katna, Hama, Ebla și Alep, curierul ajunse, în sfârșit, în cartierele mărginașe din Karkemish.

După ce trecuse de hotarele Regatului Misr, cu destule zile în urmă, pătrunsese pe pământurile imperiului hitit. Văzuse felurite seminții, cananeeni, amoriți, ici și colo, triburi de păstori, apiru, care veneau de nu se știa unde și mergeau pretutindeni. Se simți adânc mișcat că-și regăsește orașul și gândul de a-și revedea familia îl tulbură și mai tare.

Soarele care apunea în spatele său revărsa peste Eufrat, peste clădirile de pe malurile fluviului și peste palatul ce le domina un potop de aur roșu, aidoma unui monarh ce-și răsplătește supușii la capătul unei zile de trudă. Vălul întunericului începuse deja să se aștearnă peste pădurile de cedru și castan. Mesagerul își îmboldi calul ca să ajungă la palat înainte de lăsarea întunericului.

În suporturile lor de bronz de pe zidurile înalte ale palatului, torțele își agitau coama de flăcări la întâia adiere a înserării. Zeii sculptați în basoreliefuri, Shatash și Innaravantash, și divinitățile Lulakhi fremătau în lumina pâlpâitoare. Sus, pe metereze, arcașii stăteau de veghe. O mândrie îndreptățită încălzi inima curierului căruia vântul rece al serii de iarnă îi înghețase mădularele. Aparținea unui mare popor.

Descălecă și se înfățișă străjilor:

— Curier de la Misr pentru rege.

Grăjdarii apucară frâiele armăsarului, un akhal-teke acoperit de spumă, și bărbatul intră în sfârșit în curtea palatului din Karkemish. Trecu de imensul portal al clădirilor regale și fu întâmpinat de mai-marele servitorilor care-l ascultă, apoi se duse să-i dea de știre intendentului. La rândul său, acesta alergă să-l înștiințeze pe șambelan.

Șambelanul îl conduse pe curier în sala de audiențe pe care regele tocmai se pregătea s-o părăsească pentru a merge la cină. Curierul îngenunche, atinse cu fruntea pământul și după ce i se îngădui să se ridice îi înmâna regelui Suppiluliuma tocul de piele cu cele două scrisori. Curios, monarhul

trimise după tălmaci, un scrib care citea și scria în trei limbi și care se înșelase crezând că ziua lui de lucru se isprăvise. Scribul traduse mesajul.

Ascultându-l, Suppiluliuma, un bărbat de vreo patruzeci de ani, scurt și îndesat, cu barba neagră ca tăciunele răsfirată pe veșmântul purpuriu brodat cu fir de aur, rămase înmărmurit.

După ce-și veni în fire, își chemă șambelanul, pe Hattu-Zittish, și-l rugă să strângă a doua zi Consiliul regal, alcătuit din conducătorii triburilor.

Aceștia sosiră în ziua următoare, toți unsprezece, în straie de ceremonie, cu încălțări strânse până sub genunchi, cu mantii groase și căciuli de blană. Pătrunseră în sala tronului, al cărei tavan din lemn de cedru migălos lucrat se sprijinea pe uriașe coloane de piatră, și, unul după altul, îi salutară cu respect pe monarh și pe fiii săi, Arnuwanda, Mursili și Zannanza, ceilalți doi, Telepinu și Pyassili[79] nefiind de față. Apoi se așezară roată, ghemuindu-se pe covoare groase și brodate, la picioarele tronului și ale celor trei jilțuri de ceremonie puse de-o parte și de alta pentru prinți. Hattu-Zittish, țeapăn și încruntat ca de obicei, se găsea cel mai aproape de rege, la dreapta sa. Servitorii aduseră vin și plăcinte cu fistic.

Căpeteniile triburilor nu citeau, nici nu înțelegeau limba din Misr. De altfel, nici nu vorbeau toți aceeași limbă, unii foloseau *hattili,* alții *hurrili, luwili* sau hitita, nesita populară fiind singurul lor grai comun. Prin urmare, regele porunci tălmaciului să le citească în nesită și scrisoarea emisarului și pe cea a lui Ankhensepamon.

Clătinară cu toții din cap, neîncrezători și câțiva se apucară să rostească vorbe necuviincioase despre acea țară fără bărbați, unde reginele dormeau singure noaptea din lipsă de soți. Unele glume mai mult sau mai puțin fără perdea stârniră râsete deșucheate.

— N-am mai pomenit așa ceva, rosti Suppiluliuma după ce obrăzniciile încetară. Voi ce părere aveți despre povestea asta?

— Mie îmi pare a fi o capcană, răspunse cel mai vârstnic dintre membrii Consiliului regal. Să dăm crezare unei femei? Oamenii din Misr oricum nu ne-au iertat că am cucerit Regatul Amki, al cărui cârmuitor le era aliat. Și-acum să ne închipuim că ne oferă regatul lor pe tavă, alegându-l pe unul dintre fiii tăi drept faraon? Pe deasupra, adăugă bătrânul cu asprime în glas și plimbându-și privirea peste chipurile celor prezenți, să nu uităm că regele Amenhotep din Misr a făcut acum vreo douăzeci și cinci de ani jurământ că nicio femeie de sânge regal din neamul lui nu se va căsători cu un străin!

Lăsă ca ultimele ecouri ale vorbelor sale să reverbereze dintre zidurile sălii, apoi încheie:

— Scrisoarea mi se pare o făcătură vicleană ori smintită de-a dreptul!

Regele încuviință din cap și i se adresă celui aflat lângă bătrân, Arasanu, un bărbat tânăr, cu ochi zâmbitori.

— Dar tu ce spui?

Arasanu își mângâie gânditor barba și răspunse:

— Scrisoarea e, într-adevăr, ciudată. Regina dă de înțeles că n-ar mai exista bărbați demni de ea în Regatul Misr. Poate că în familia ei nu mai sunt bărbați, ceea ce e posibil. Poate nu vrea să ia de soț un bărbat mai prejos ca rang decât ea. Dar dacă supraviețuirea dinastiei sale atârnă de asta, trebuie că e ușuratică de-a binelea ca să încalce jurământul strămoșului ei și să ofere țara unui prinț străin, și mai ales unui prinț venit dintr-o țară pe care generalii din Misr n-o au la inimă. Păi n-am răpit noi de la aliații lor Regatul Amki și chiar acest oraș, Karkemish?

Căpeteniile triburilor trecură din mână în mână micul bust al reginei străine și recunoscură că era o femeie plăcută, chiar dacă, judecând după chipul ei, părea cam slăbuță.

Arasanu bău puțin vin și continuă:

— Aș fi așadar ispitit să cred că e vorba de un șiretlic pentru a atrage în Misr un prinț din familia regelui și a-l lua prizonier. Sau că femeia asta e nebună.

Ceilalți se puseră pe râs și încuviințară din cap.

— Și totuși…, adăugă Arasanu.

— Și totuși ce? îl iscodi regele.

Arasanu își ridică privirea și zise:

— Maiestate, oamenii din Misr nu pot fi atât de proști încât să nu ne creadă în stare să mirosim o astfel de capcană, căci e grosolană din cale-afară.

Regele părea amuzat și cucerit de aceste observații.

— Spune mai departe.

— Așadar nu e o capcană, fără îndoială. Împrejurările prin care a ajuns mesajul la tine mi se par la fel de ciudate ca și scrisoarea în sine. În mod obișnuit, ar fi trebuit să ți-o trimită emisarul Regatului Misr, Hanis. Or, misiva a fost înmânată direct emisarului nostru la Theba, ocolind calea firească și mai ales pe mai-marele arhivelor, Pentju. Asta vrea să însemne că

regina a întocmit-o din proprie voință și că ea nu se potrivește deloc cu planurile dregătorilor acestei țări, în primul rând cu ale lui Horemheb.

— Adică tu crezi că regina e sinceră când îmi cere pe unul dintre fiii mei drept soț?

— Da, maiestate, așa cred. Dar mă tem că fiul tău va avea de suferit urmările înfruntării dintre dregători și regină.

— De ce?

— Ei vor face tot ce vor putea, astfel încât căsătoria să nu aibă loc.

— Deci regina e sinceră, dar n-ar trebui să-i trimit un fiu de-al meu? întrebă Suppiluliuma.

Unul dintre prinți, Zannanza, un voinic chipeș și bine legat, cu ochi scânteietori și barbă deasă, și care până atunci se tot foise, exclamă:

— Nu! Miza e prea mare ca s-o refuzăm. Și întorcându-se spre rege: Tată, ce dorește regina e cel puțin tot așa de important precum ceea ce nu doresc dregătorii ei. Gândește-te, am domni peste valea Marelui Fluviu, prin mijlocirea unuia dintre noi!

Desigur ultimele cuvinte se refereau la el.

— Voi ce credeți? îi întrebă regele pe ceilalți.

Cel mai vârstnic răspunse:

— Am ascultat păreri diferite. Însă socot c-ar fi înțelept, maiestate, să aflăm întâi mai multe despre neobișnuita propunere a reginei din Misr. Așa cum stau lucrurile acum mi se pare că, în augusta-ți măreție, nu trebuie să împlinești prea repede cererea acestei femei.

Rosti cuvântul „femeie” cu oarecare dispreț.

Regele se învoi.

— Hattu-Zittish, te însărcinez să faci cercetările cuvenite. Asigură-te că lucrurile stau întocmai cum ne-au fost înfățișate, că nu există în Misr un prinț demn a se însoți cu regina și că ea e în măsură a se căsători cu unul dintre fiii mei. După aceea vom lua o hotărâre.

Apoi trecură la alte probleme, printre care și pretențiile lui Shattiwaza, prințul mitanian, la tronul țării sale, Mitanni, sau cel puțin la ceea ce mai rămăsese din el.[80]

♀ Capitolul 35

UN SECRET… OFICIAL!

Trăsnetul lovi o colină din apropiere și bubuitul tunetului se răsfrânse în vale. Emisarul Regatului Misr, Hanis, n-ar fi arătat mai năucit nici dacă fulgerul l-ar fi nimerit pe el. Șambelanul Hattu-Zittish observă asta, însă nu vru să-l jignească repetând întrebarea.

Hanis luă o înghițitură zdravănă de vin, golindu-și cupa. Flacăra lămpilor scânteia pe ajurul de aur al cupei de Siria. Un servitor se repezi să i-o umple din nou. Privit prin albastrul sticlei, roșul vinului bătea în violet.

Tunetul răsună din nou deasupra palatului. Fluturi mari de noapte, aproape negri, zburau greoi prin sală.

— Nu, n-am fost înștiințat despre această scrisoare, răspunse în sfârșit Hanis.

Asta, gândi șambelanul, întărește părerea lui Arasanu: regina a trimis-o fără știrea dregătorilor. Însă Hattu-Zittish ținea cu tot dinadinsul să se asigure:

— Nu există niciun prinț în familia regală care să fie un soț potrivit pentru regină?

Emisarul resimți întrebarea ca pe-o jignire. Cu alte cuvinte, stirpea Tuthmosis se vlăguise într-atât încât nu mai dădea naștere decât la femei. Hanis știa prea bine că Suppiluliuma avea cinci fii de vârste ce le-ar fi îngăduit să domnească și alți cinci care-și așteptau rândul. Minți:

— Există bărbați, dar nu au vârsta cuvenită pentru a cârmui.

— O asemenea căsătorie e cu putință? stărui în continuare șambelanul.

Din ce în ce mai încurcat, Hanis răspunse:

— Șambelane, ceea ce regina dorește e întotdeauna cu putință.

— Dar generalul vostru Horemheb nu-i o partidă onorabilă? îi dădu înainte hititul care nu avea de gând să-și cruțe interlocutorul.

— Nu are sânge regesc.

— Așadar membrii familiei regale se căsătoresc doar cu oameni de același sânge cu ei?

Hanis se simți ispitit să răspundă că da. Dar știa că Amenhotep al III-lea luase de soție o femeie care nu era de viță regală, pe Ty, sora lui Ay, și că fiul lui, Amenhotep al IV-lea, se căsătorise cu fiica lui Ay, Nefertiti, care nici ea nu avea sânge regesc.

Primele picături de ploaie răpăiră pe frunzele din grădina ce se întindea în fața sălii unde Hattu-Zittish îl primise pe Hanis. Apoi ploaia se dezlănțui însoțită de noi tunete.

Discuția începea să-l scoată din răbdări pe emisar. Șovăia mereu, neștiind ce să spună. Nu putea nici să insinueze că planul reginei era lipsit de noimă, întrucât un emisar nu-și desconsidera regina, nici să-l susțină, deoarece propunerea lui Ankhensepamon i-ar fi înfuriat la culme pe Horemheb și mai ales pe marele dregător Pentju.

— Da, cel mai des, răspunse.

Ceea ce nu însemna nimic. Dar nu putea să mărturisească nicidecum că Ankhensepamon îl ura pe Horemheb ca pe ciumă.

— Să trimiți un fiu al regelui s-o întâlnească pe suverana voastră e o hotărâre serioasă, continuă șambelanul. Nu poate fi luată într-o doară. Și mă ierți că-ți spun, dar nouă ni se pare tare ciudat să nu existe în Misr un prinț demn de-a se căsători cu regina văduvă.

— Și totuși așa stau lucrurile, răspunse emisarul.

Niciunul, nici celălalt nu pomenise de partea cea mai importantă a acestei bizare povești: alipirea Celor Două Pământuri la imperiul hitit.

Caznele emisarului continuară încă multă vreme, căci primise invitația șambelanului la cină. Printre cuvintele schimbate, la prima vedere, din simplă curtoazie, se strecurau întrebări viclene despre durata domniei lui Tutankhamon, a lui Ay și o prefăcută mirare legată de faptul că, în paisprezece ani de domnie a celor doi monarhi, regina nu adusese pe lume niciun copil și că răposatul rege Ay nu avusese fii de la alte soții, care să-i slujească drept urmași.

De bună seamă, hitiții puneau la îndoială oferta făcută de regină.

Hanis scoase un oftat de ușurare când scăpă de șirul neîncetat al întrebărilor pe care le îndurase vreme de trei ore și se întoarse, în sfârșit, în locuința sa.

A doua zi întocmi o scrisoare către Pentju.

♀

— Târâtura! Târâtura! începu Horemheb să zbiere după ce Pentju îi citi scrisoarea lui Hanis.

Își smulse peruca și-o azvârli pe o poliță, iar mai-marele arhivelor putu să vadă că țeasta generalului avea aceeași culoare ca și fața: purpuriu cu vinișoare albe.

Pentju, șezând într-un jilț, chibzui cu un aer morocănos la viitorul care prindea contur: relații și mai încordate cu regina și anevoioase cu unul dintre principalii aliați, ba nu, cu principalul aliat al Celor Două Pământuri. Cele două țări erau oficial legate printr-un tratat de pace, pe care

Suppiluliuma deja îl încălcase uneltind cu familia regală din Mitanni. Dar simplul fapt că regele hitit luase în serios oferta bizară a lui Ankhensepamon însemna că nu ar șovăi la o adică să alipească imperiului hitit Cele Două Pământuri.

Căci adevărul trebuia privit în față: dacă regina se va căsători cu un prinț hitit, țara va încăpea pe mâna lui Suppiluliuma. Femeia asta îi oferea regatul!

— De neînchipuit! tună Horemheb. E nebună! Tatăl sclivisitului de Semenkhere, Amenhotep al III-lea, a făcut jurământ că nicio prințesă de-a noastră nu va lua vreodată de soț un rege străin!

Pentju îl îndemnă cu un semn să vorbească mai încet. Străjile ascultau adesea pe la uși și situația era și-așa destul de încurcată fără ca regina să mai aibă ocazia să-l acuze de crimă de lezmaiestate.

— Dar ce-a apucat-o? întrebă Horemheb.

— N-a apucat-o nimic, răspunse Pentju ridicându-se ca să meargă la fereastra ce dădea pe terasa dinspre clădirile armatei. Încă din copilărie a auzit spunându-se că între familiile regale se încheie alianțe. Tatăl lui Amenhotep de care ai pomenit, Tuthmosis al IV-lea, a cerut mâna unei prințese din Mitanni.

Pentju se întoarse spre general. Horemheb îl asculta abătut.

— Adevărat, însă una e să trimiți o prințesă și cu totul altceva să te oferi ca regină.

— Bineînțeles, continuă mai-marele arhivelor, dar femeia asta s-a născut la Akhetaton, într-o familie care se interesa mai mult de Aton decât de regat. Akhenaton scria imnuri închinate discului solar în timp ce țara se îndrepta spre ruină. Trăia în palatul lui doar cu Semenkhere, prințesele locuiau singure în serele lor, iar Nefertiti se retrăsese în palatul de nord. Ce știe Ankhensepamon despre această țară? Nimic. Știe măcar care e deosebirea dintre Hattu și Mitanni? Mă îndoiesc. E stăpânită de un singur sentiment: orgoliul dinastic. Îl ura pe Ay. Și totuși a trecut de partea lui, după cum s-a văzut, când el a convins-o că doar unirea lor putea să apere dinastia.

— Vasăzică țara și dinastia sunt două lucruri diferite?

— Așa sunt de douăzeci de ani, răspunse Pentju cu năduf.

O vreme, prin încăpere se auzi doar bâzâitul muștelor întărâtate de căldura amiezii.

— Și asta ne-a adus azi într-o situație ce sfidează bunul-simț: regina își oferă țara unui străin pe care nici măcar nu-l cunoaște.

— Nu putem face nimic altceva, rosti calm Pentju, decât să așteptăm să vedem ce-o să urmeze. Poate nu se va întâmpla nimic. Din câte ne scrie Hanis, hitiții par să se teamă de-o capcană. E foarte posibil ca Suppiluliuma să nu trimită pe nimeni.

— Pentju, îi zise Horemheb cu asprime, ar trebui ca Suppiluliuma să fie la fel de smintit ca ea pentru a nu cântări bine propunerea. Doar nu-ți închipui că va lăsa să-i scape o pradă precum Cele Două Pământuri. Așa că va trimite pe cineva.

— Atunci vom lua măsuri.

— Ce măsuri?

— N-o să trimită un regiment. Doar un fiu cu o suită regală.

— Și?

Pentju dădu din umeri.

— Să zicem că i-ar ataca tâlharii din deșert. Trebuie și oamenii ăia să folosească la ceva!

— Și să riscăm un război?

— Noi nu putem fi considerați răspunzători pentru faptele tâlharilor.

După câteva clipe de tăcere, Horemheb continuă:

— Ce părere ai? Ar trebui să răspândim vestea asta?

— Nu încă. Am putea fi învinuiți că vrem s-o compromitem pe regină. Ar exista cu siguranță oameni care să țină cu ea. Nu, cred c-ar fi mai bine să ne prefacem că nu știm ce i-a propus lui Suppiluliuma. Mai devreme sau mai târziu, Curtea va auzi vorbindu-se de asta.

♀

Și într-adevăr, cincisprezece zile mai târziu, Curtea află că Hattu-Zittish, șambelanul regelui hitit Suppiluliuma, sosise la Theba cu mare alai.

Regina dădu în onoarea sa o petrecere la palat. Curtenii se înghesuiră să ia parte la ospăț, curioși de pricina unei asemenea vizite. Hitiții aveau deja un emisar în capitală. Pentru ce un demnitar cu un rang atât de înalt, egalul vizirului în țara sa, bătuse drumul până aici?

Dar nu găsiră pe nimeni să-i lămurească. Îi iscodiră pe Horemheb și pe dregători, însă aceștia se mărginiră să răspundă că Suppiluliuma dorea, fără îndoială, să întărească legăturile de prietenie cu Cele Două Pământuri. Pentju, ținta celor mai multe întrebări, le oferi o explicație întortocheată despre schimbările de alianțe din regiune ca urmare a ambițiilor asiriene față de ceea ce mai rămăsese din Mitanni.

În timpul petrecerii, Ankhensepamon păru îngrijorată, dacă nu chiar nemulțumită și toată lumea băgă de seamă. Adevărul era că în ajun îl primise pe Hattu-Zittish în audiență. Șambelanul îi adusese un cadou magnific, un vas din aur incrustat cu pietre în două nuanțe de albastru, turcoaze și lapislazuli.

Ea se arătase mirată de vizita hititului. El îi răspunsese, cu o mulțime de formule curtenitoare traduse de tălmaciul personal al oaspetelui, că stăpânul său era măgulit din cale-afară de propunerea reginei din Misr, că se bucura la gândul unei uniri între divina regină și imperiul hitit și că o ruga să primească omagiul regalei sale prietenii, însă dorea să se asigure că niciun prinț din regatul Celor Două Pământuri nu s-ar împotrivi unei căsătorii cu un fiu de-al său.

— Cu alte cuvinte, i-o întorsese Ankhensepamon, regele îmi pune la îndoială spusele?

Surprins de tonul direct al reginei, șambelanul răspunsese că era greu de crezut că în marele Regat Misr nu se găsea niciun bărbat demn de splendoarea Maiestății Sale.

Ea își stăpânise enervarea.

— Înțelege, șambelane, că o regină nu ia de soț decât un bărbat de neam regesc.

— Înțeleg, maiestate. Dar pe de altă parte ce-ar trebui să înțeleg din faptul că spui în scrisoare că n-ai niciun fiu?

Căci aflase de existența tânărului prinț Horenet.

Ankhensepamon se încordase.

— Nu știi că un copil singur și plăpând nu există fără tată?

Hattu-Zittish își coborâse pleoapele în semn de încuviințare. Începea să priceapă cum stăteau lucrurile.

— Îi trebuie un tată care să fie un om puternic și care să-i dăruiască frați și surori, adăugase ea privindu-l pe șambelan drept în ochi. Nu poți tăgădui asta!

Șambelanul clătinase din cap. În sinea lui își zisese că obiceiul familiei regale din Misr de a încheia căsătorii între rude vlăguise stirpea. Nu tocmai din această pricină regii aveau haremuri?

— Să-i spui asta regelui tău.

— Am să-i spun, maiestate. Dar îmi îngădui să te întreb ce părere au dregătorii și curtenii despre planul tău.

Regina se încruntase, apoi rostise într-o doară:

— N-au fost încă înștiințați. Deocamdată n-are rost.

Hattu-Zittish se oprise aici cu întrebările. Deși cucerit atât cât se putea de mândria și hotărârea regalei sale interlocutoare, găsea totuși cu totul neobișnuit ca o căsătorie de stat să se pună la cale fără știrea nimănui.

A doua zi, înainte ca șambelanul să pornească spre țara sa, Ankhensepamon îi trimise încă un mesaj lui Suppiluliuma.

> Regelui Suppiluliuma al hitiților, fratele meu și aliat al puternicului meu Misr
>
> Vrednice frate,
>
> L-am primit pe șambelanul tău Hattu-Zittish și îți mulțumesc pentru vorbele curtenitoare și asigurările pe care mi le-a transmis, ca și pentru frumosul cadou.
>
> Dar de ce spui: ei încearcă să mă înșele? Dacă aș fi avut un fiu aș mai fi scris unei țări străine într-un mod umilitor pentru mine și regatul meu? Nu mă credeți și chiar vă îndoiți de vorbele mele! Cel care mi-a fost soț a murit și nu am fii. Ar trebui să iau pe unul dintre servitorii mei și să-l fac soț? N-am scris nici unei alte țări, în afară de a voastră. Îți repet: dă-mi un fiu de-al tău și-mi va fi soț și rege în Țara Misr…[81]

Șambelanul plecă, sedus de frumusețea și voința tinerei regine, dar destul de nedumerit. În ajun, generalul Horemheb, care era vizir, nu-i pusese nicio întrebare despre căsătoria plănuită, fapt ieșit din comun, întrucât era de neînchipuit ca vizirul să nu fi fost înștiințat despre hotărârile reginei. Hattu-Zittish știa cu siguranță cât de multe iscoade existau în marile regate și cât de bine lucrau. Niciun zid nu era suficient de gros ca să nu aibă urechi. Iar privirile ușor zeflemitoare și viclene ale lui Horemheb îi dovedeau că, mai mult ca sigur, nu se înșela. Dar atunci, ce credea oare vizirul despre toate astea?

Unui erou de război să nu-i pese că-și vede țara ajungând sub stăpânirea hitiților? Iar ceilalți dregători nu pomeniseră nici ei despre motivul vizitei șambelanului.

Ca atare, planul de căsătorie era oficial secret, oricât de stranie ar părea alăturarea acestor două cuvinte, însă cât timp va rămâne așa? Și când toți îl vor afla, ce-o să se întâmple?

Orele lungi pe care le petrecu chibzuind în vreme ce călărea spre Karkemish nu-i oferiră niciun răspuns.

♀

Șambelanul se afla încă pe drum când Horemheb încercă din nou s-o convingă pe Ankhensepamon să împartă tronul cu el. Ca o culme a ironiei, se apropie de ea folosindu-se de Mutnejmet.

— Ascultă, îi zise aceasta. Ai domnit foarte bine cu Ay fără a-i fi soție.[82] Ce te-ar costa să domnești la fel împreună cu Horemheb?

Un argument înțelept. Ankhensepamon nu-l cântări mai mult de-o clipă și cu un gest scurt din mână își arătă refuzul:

— Nu-i același lucru. Ay făcea parte din familia noastră. Horemheb nu are pentru noi decât dispreț.

— I-ai iertat părintelui meu Ay crime mult mai grave decât disprețul. A fost amestecat în moartea tatălui tău, în cea a lui Semenkhere și poate în cea a…

— Am ascultat destul, Mutnejmet! Ay apăra dinastia! Și doar nu ție trebuie să-ți explic că Horemheb vrea s-o nimicească.

Mutnejmet înălță din umeri.

— Dinastia! N-a mai rămas nimic din ea.

— Am rămas eu.

Mutnejmet își mușcă buza ca să nu-i amintească nepoatei sale că ea singură nu reprezenta o dinastie, chiar și cu un copil mic în brațe.

— Dinastia s-a distrus singură. Îl cunosc pe Horemheb, vrea puterea.

— Ei bine, nu eu am să fiu cea care să i-o dea.

— Dar ce-i reproșezi?

— Că e necioplit, pur și simplu. Și mirosul!

Prin lipsa lui de greutate, argumentul o lăsă fără grai pe Mutnejmet. Se feri însă să-i pomenească de aceste vorbe lui Horemheb. Zarurile erau aruncate. Ankhensepamon trecuse pentru totdeauna în rândurile dușmanilor generalului.

Dar ce-i dădea oare o asemenea siguranță de sine? Speranța că se va căsători cu un prinț hitit?

♀ Capitolul 36

TOANELE ZEILOR

Trupești sau sufletești, legăturile unei căsătorii pot să se rupă și să lase doar o amintire neclară ce se tot destramă și peste care se așterne pulberea uitării. Însă există un alt fel de legătură ce rezistă mult mai mult, fără îndoială pentru că e de natură animalică și, lipsită de țipetele și scandalul unei rupturi, nu e supusă capriciilor inimii sau firii. E vorba de misterioasa solidaritate ce se naște între două ființe ce împart același loc, același așternut, aceleași boli și aceleași griji. Uneori, legătura se înfiripă chiar între animale din specii diferite, un câine și o pisică, de pildă. Grăjdarii știu că unii cai nu se liniștesc decât în tovărășia unui câine anume care doarme în toate serile pe paie, la picioarele lor. Când unul din cei doi moare, celălalt e cuprins de-o tristețe adâncă și adesea ucigătoare.

Mutnejmet și Horemheb erau precum aceste animale. El era un om cu picioarele bine înfipte în pământ, cu trupul alcătuit din carne, sânge și umori, ea se trăgea dintr-o familie ce nu se mai atinsese de pământ de generații întregi, iar sucurile animale se limpeziseră în ea până se transformaseră în licori fine. Pe el efortul și căldura îl făceau să asude din greu, pe când cel mai vădit semn pe care-l dădeau glandele sudoripare ale fostei sale soții se reducea la un luciu ușor al decolteului. Era de-ajuns să-i vezi împreună la masă ca să-ți sară în ochi deosebirile dintre ei: el înfuleca lacom, înghițind cât ai clipi șase ouă deodată, ea ciugulea la nesfârșit, aparent fără poftă și fără foame, dintr-o pulpă de rață.

Și chiar la masă se aflau acum în odăile vizirului. El o invitase, iar ea, oricâte rețineri ar fi avut, venise până la urmă. Ce-i drept, situația devenise din cale-afară de tulbure și de primejdioasă. Un dezastru de neimaginat amenința regatul. Miza se ridica mult deasupra vechilor lor certuri.

— Nu ți-a vorbit niciodată despre asta?

— De când Neferneru-Aton a plecat, s-a închis în ea. S-a schimbat și nu-mi mai împărtășește gândurile ce-o frământă. Cred că nu i le mai mărturisește nici lui Sati, care este mai apropiată de ea decât oricine altcineva.

El își goli paharul dintr-o sorbitură, râgâi și apucă o bucată de rață friptă.

— Și cum îți explici atunci propunerea pe care i-a făcut-o lui Suppiluliuma?

Ea își adună gândurile, apoi își căută cu deosebită grijă cuvintele:

— Cred că de-a lungul anilor, spiritul de familie a crescut în ea. După fuga surorilor sale și moartea lui Setepenre și a lui Neferneferure, se consideră singura moștenitoare a părintelui ei și a dinastiei. Luă o gură de

vin și continuă: N-o cred la fel de nebună ca taică-su ori ca răposatul ei soț Tutankhamon, însă cred că în familia asta bântuie niște înclinații ciudate. Akhenaton se vedea pe sine drept întruparea lui Aton, Tutankhamon, cea a lui Osiris, iar ea își închipuie că e singura păzitoare a neamului din care se trage. Și e gata de orice ca să-l apere și să-l ducă mai departe. În ultima vreme, am regăsit la ea aceeași dârzenie încăpățânată pe care-a arătat-o sora mea Nefertiti după moartea lui Akhenaton.

— Vrei să spui că nu-și dă seama că o să distrugă regatul dacă se căsătorește cu fiul lui Suppiluliuma?

Mutnejmet clătină din cap și mușcă dintr-o plăcintă cu susan.

— Nu.

— Nu-i pot permite să facă asta. Ea ridică spre el o privire întrebătoare. Nu, n-am s-o ucid. Dar n-o pot lăsa să facă așa ceva. Curtea și armata m-ar învinui pe mine c-am stat cu brațele încrucișate sau chiar că i-am fost părtaș. În clipa de față lucrurile sunt clare: ori ea, ori eu.

Mutnejmet căzu pe gânduri. Cuvintele „ori ea, ori eu” stârneau ecouri sinistre. Însă nu putea să nu-i dea dreptate fostului ei soț.

— De ce-a venit șambelanul lui Suppiluliuma? vru ea să știe.

— Habar n-am. Probabil ca să se încredințeze cu ochii și cu urechile lui că propunerea reginei nu e o capcană.

— Ce zici, Suppiluliuma îl va trimite aici pe unul dintre fiii săi?

El se scobi între dinți cu unghia.

— Asta rămâne de văzut. Până atunci, te rog să-mi dai de știre dacă ceva ți se pare neobișnuit în purtările lui Ankhensepamon. E în joc interesul regatului. Și poate chiar și propriul ei interes.

Mutnejmet încuviință dând din cap și mâncă o curmală însiropată.

— Doar nu vrei să vezi strădaniile tatălui tău și ale mele năruite din pricina acestei nebune, nu?

— Nu, răspunse ea posomorâtă.

♀

În zorii cenușii, rafale de vânt rece izbeau zidurile înalte ce înconjurau orașul Karkemish. Hattu-Zittish și oamenii din suita sa își îndesară căciulile de blană pe cap. Arcașii și străjerii care patrulau băteau din picioare ca să se mai încălzească. O jumătate de oră mai târziu, micul alai al șambelanului intră pe poarta palatului regal. Descălecară cu toții, grăjdarii se grăbiră să ia caii în primire, iar Hattu-Zittish îi strigă intendentului:

— Adu repede lapte cald amestecat cu tărie pentru toată lumea! Am înghețat bocnă!

Apoi, urmat doar de secretarul său, porni spre odaia de lucru a regelui, porunci străjilor de aici să-l anunțe și i se înfățișă monarhului în sala încălzită de focul uriaș din vatră și de vasele cu jăratic așezate prin colțuri. Îngenunche dinaintea stăpânului său care îi ceru numaidecât să se ridice.

— Șambelane! strigă Suppiluliuma. Fii bine-venit. Ce vești aduci?

Un servitor îi întinse o cupă mare din argint, plină cu lapte cald amestecat cu o băutură tare preparată din ienupăr.

— Bea mai întâi, zise regele. Dezmorțește-ți mădularele. Stai aici, aproape de mine, lângă foc.

Și regele se așeză față în față cu emisarul său.

— Maiestate, grăi Hattu-Zittish, după ce-și drese glasul, propunerea e adevărată și sinceră. Regina e o femeie foarte plăcută. Are un fiu, contrar celor spuse în scrisoare, însă n-a mințit chiar cu totul ascunzându-ne existența lui. Socoate că băiatul se află în primejdie. Vizita m-a ajutat să înțeleg că ea caută nu doar un soț și un tată pentru copiii săi, ci în primul rând un bărbat puternic. De aceea ți-a scris. Totuși, așa cum bănuiam noi, ți-a făcut propunerea fără știrea dregătorilor și a Curții, întrucât nu e sigură că ei ar privi-o cu ochi buni. Aceasta e părerea mea. Și nu mă îndoiesc că generalului Horemheb îi va pica prost o atare căsătorie. Foarte prost.

Suppiluliuma izbucni în râs.

— Mi se pare și firesc! Dar la urma urmelor, n-o să ne facem jocurile după bunul plac al locuitorilor din Misr!

Șambelanul înălță din sprâncene. Ce însemna asta? Că regele o să accepte propunerea reginei din Misr?

— Nu pot, șambelane, să scap așa un prilej minunat de a ne întinde influența și de a ne apăra interesele în valea Marelui Fluviu. Pentru că tu ești acum convins că la mijloc nu este o capcană, o să-l trimit pe unul dintre fiii mei la Theba. Regina vrea un bărbat puternic? Ei bine, o să-l aibă! rosti regele cu un hohot de râs.

Hattu-Zittish se grăbi să râdă și el, deși nu-l prea trăgea inima.

— Cel mai nerăbdător s-o ia în căsătorie pe această regină frumoasă și să cârmuiască Misr, adăugă monarhul, e prințul Zannanza. Va pleca peste câteva zile. Să veghezi cu grijă la pregătirile pentru călătoria lui.

— Prea bine, maiestate. Trebuie să-l înștiințez pe emisarul Regatului Misr?

Suppiluliuma chibzui câteva clipe.

— Nu, nu-i spune nimic. Regina are negreșit motivele ei să păstreze secretul. Așa că n-are rost să răspândim vestea că i-am îndeplinit dorința. Dă-i de știre doar emisarului nostru de la Theba.

— Prea bine, maiestate.

Stomacul șambelanului Hattu-Zittish se încălzise. Însă creierul îi rămăsese amorțit. Povestea asta nu-i mirosea a bine. Regina era prea imprudentă, iar prințul, prea nestăpânit. Și, după cum spunea un proverb hitit, un pas clătinat și încă unul la fel fac un os rupt.

♀

Câteva zile mai târziu, emisarul Regatului Misr la Karkemish, Hanis, simți nevoia să-și întregească garderoba cu haine după moda hitită, mult mai potrivite să-l apere de frig decât cele din țara sa. Hotărî prin urmare să-și comande o robă de lână, lungă până la glezne, o mantie largă, căptușită cu blană, și o pereche de încălțări înalte. Se duse la cel mai bun meșter din oraș, care lucra și pentru cei mai de vază demnitari de la Curte. Meșterul îl rugă să binevoiască să aștepte până va isprăvi o comandă importantă pentru unul dintre fiii regelui și suita lui.

Auzind acestea, Hanis ciuli urechea.

— Vor fi niște veșminte minunate, nu mă îndoiesc, zise curtenitor, plimbându-și privirea prin atelier.

Locul mirosea a usuc de la pâslă și de la blănuri, a tanin și a lână proaspăt țesută. Doi ucenici coseau niște haine somptuoase, una fiind din lână vopsită într-un roșu-închis ce-ți lua ochii.

— Sunt cele mai scumpe veșminte pe care le-am croit de-o bună bucată de vreme încoace, emisare.

Și meșterul se apucă să-i descrie mantia prințului, împodobită cu nestemate albastre, roșii și verzi, și căptușită cu blană albă de hermină, aflată la mare preț.

— Dar astea-s straie de nuntă! exclamă Hanis, cu prefăcută admirație.

— Că bine zici, emisare.

— Și mie când vei putea să-mi faci hainele? Vremea se răcește.

— Peste patru zile, emisare. Și o să-mi dau toată osteneala să ți le termin cât mai repede.

Asta însemna că prințul și alaiul său aveau să plece peste cinci sau șase zile. Mai mulți oameni călătorind împreună înaintează mai încet decât un călăreț ce gonește singur.

Întors acasă, Hanis scrise un mesaj către intendentul lui Pentju. Apoi i-l încredință unuia dintre călărеții mercenari din Mitanni care se învârteau prin tavernele de lângă piață, în speranța că un bogătaș de prin partea locului le va da ceva de lucru.

Hanis îl plăti gras. Cu puțin noroc, mitanianul va ajunge la Theba mult înaintea prințului care visa s-o ia de nevastă pe regina Celor Două Pământuri.

♀

Niciun muritor n-a pătruns vreodată misterul întâmplărilor ce hotărăsc soarta a două țări. Ce zeu își impune voința? În săptămânile tulburi ce-au urmat după cererea pe care regina Ankhensepamon i-a trimis-o lui Suppiluliuma, zeul cu pricina o fi fost Amon-Ra? Horus? Osiris? Sau zeul hitit al cerului Amesh și soția sa Antum? Zeul pământului Enlil și soția sa Ninlil? Ori zeii se tocmesc între ei la câte unul din acele ospețe desfășurate acolo sus, de unde-și aruncă din când în când privirea la oamenii ce aleargă cu treburi aici, pe pământ? O fi fost cumva Seth, cel care-și ucisese propriul frate, pe Osiris? Căci Seth nu suferă dezordinea. L-a omorât pe Osiris întrucât știa că puterea nu se împarte și că el, unul, e înzestrat cu mai multă autoritate decât Osiris ca să apere lumea. Fapt pe care l-a și dovedit, venindu-i de hac lui Apopis, șarpele uriaș.

Cert e că puterile cerești păreau să nu-i privească cu ochi buni pe stăpânii din Misr, dar nici pe cei din imperiul hitit.

Pe la mijlocul anotimpului Peret, când apele se retrăgeau și începea semănatul, mai precis în cele cinci zile epagomene[83] de la sfârșitul anului, cele pe care Thoth le câștigase la o partidă de zaruri cu Luna, o epidemie de friguri se abătu peste Regatul Celor Două Pământuri. Boala începea cu oboseală și frisoane, dureri de cap și pierderea poftei de mâncare, după care continua cu un zbucium neîncetat al trupului și delir. Sute de oameni se molipsiră la Theba, apoi la Memphis. Mulți muriră, iar cei care scăpau de-abia reușeau să meargă, nefiind în stare să se țină pe picioare, să vorbească limpede sau să-și folosească membrele la fel ca înainte.

La palat, molima îi luă viața, printre alții, bătrânului șambelan Uadj-Menekh.

Dar, mai grav, îl ucise în doar cinci zile pe tânărul prinț Horenet. Avea numai doi ani.

Sati și Mutnejmet se temură că mama sa îl va urma în mormânt. Ankhensepamon plânse până căzu la pat. Itchan fu chemat la Theba ca să-i

ofere puțină mângâiere, însă era el însuși copleșit de durere.

— De ce-mi poartă zeii atâta pică? șopti Ankhensepamon. Aton nu poate să-i convingă să-mi lase și mie puțină liniște?

Itchan nu știa ce să răspundă.

Minținse când spusese că nu avea copii. Oare zeii o pedepseau potrivind realitatea cu minciuna ei?

Nu-i mai rămânea decât o speranță: apropiata sosire a prințului Zannanza, pe care emisarul hitit i-o anunțase pentru zilele următoare.

♀ Capitolul 37

INVOCAȚIA CĂTRE PAZUZU

Suita prințului Zannanza număra douăzeci și cinci de bărbați, printre care și patru arcași, toți călări. Bidiviii, cu patru în plus pentru a căra bagajele prințului, erau din rasa Ashkabad, cu pielea fină și mătăsoasă și păr auriu.

Înaintau la trap ori la galop și făceau popasuri dese căci prințul nu voia să ajungă la Theba istovit și să i se înfățișeze reginei cu obrazul lipsit de prospețime. Partea cea mai anevoioasă a călătoriei o reprezentase, firește, ținutul muntos dintre Karkemish și Kadesh, cu poteci șerpuitoare unde fuseseră nevoiți să meargă la pas, mai ales că ploile erau dese. Dar începând cu țara amoriților, adică provinciile aflate sub controlul Celor Două Pământuri, drumul urma îndeaproape țărmul mării, pe teren plat, și călăreții putură să galopeze fără încetare ore întregi. Lucrul acesta îngăduia popasuri mai lungi și mai plăcute la Babylos, Barka și Ennishashi.

Prințul era într-o dispoziție grozavă. Chiar iarnă fiind, briza mării, cu mult mai blândă decât cea a muntelui, îi punea sângele în mișcare și Zannanza, simțindu-se plin de vigoare, își făgăduia să-i dovedească viitoarei sale soții ce soi de bărbați erau hitiții. Cei voinici aidoma lui puteau să secătuiască de vlagă două femei chiar și după ce-și petrecuseră toată ziua în spinarea calului. Prințul și șambelanul său își râdeau în barbă la un asemenea gând.

Călătoreau de unsprezece zile. În ajun poposiseră la Ashkelon, iar acum se îndreptau spre hotarele propriu-zise ale Țării Misr. Mai aveau vreo două ore până în Gaza și soarele asfințea înaintea lor când văzură înălțându-se undeva în stânga un nor de praf, ca o furtună de nisip venind din deșert.

Nu le trebui mult timp ca să-și dea seama că furtuna nu avea nicio legătură cu vântul deșertului. Era o ceată de călăreți care goneau drept spre ei. Îi observară grăbind totodată pasul.

— Vin spre noi, grăi Zannanza, nedumerit și totodată ușor îngrijorat.

— Ar trebui să urcăm pe dâmbul ăla, îi zise șambelanul. Măcar acolo vom fi într-o poziție dominantă.

Își îmboldiră caii, urmărindu-i pe misterioșii călăreți. Acum se vedeau bine: purtau cu toții veșminte lungi, albe.

— Sunt vreo două sute, strigă Zannanza din ce în ce mai neliniștit. Ce vor de la noi?

Răspunsul nu întârzie să sosească. Ajungând la cinci sute de pași, necunoscuții azvârliră un stol de săgeți. Țipetele izbucniră.

— Descălecați! urlă prințul.

Însă chiar când să pună piciorul pe pământ, unul dintre oamenii din suita sa căzu lovit în pântece de o săgeată. Arcașii prințului atacară și ei. Un călăreț vrăjmaș se prăbuși. Apoi încă unul. Nici nu era greu să-i nimerești întrucât străinii alcătuiau un zid ce se apropia în galop.

Lupta dură mai puțin de-o jumătate de oră.

Din suita prințului Zannanza nu rămase nici măcar un singur supraviețuitor.

Când hitiții încetară să mai dea vreun semn de viață, căpetenia atacatorilor urcă dâmbul și întoarse cu fața în sus fiecare mort. Se uită câteva clipe la cel mai frumos îmbrăcat. Două săgeți îi străpunseseră gâtul și pieptul. Se aplecă și privi cu atenție tăblița de argint agățată de gâtul tânărului cu un șnur de piele și împodobită cu o nestemată roșie. Nu citea akkadiană, însă văzând nestemata bănui că ea era însemnul unui prinț. Îi luă colierul magnific din aur, ce înfățișa o luptă între lei și cai, precum și inelul greu ornat cu o piatră mare, verde și transparentă, ce scânteia în ultimele licăriri ale zilei.

Căpetenia era însuși dregătorul Ramses, redevenit locotenent prin forța împrejurărilor.

Informațiile își atinseseră ținta. În afara misivei emisarului Hanis, care sosise la timp, Mutnejmet îi mărturisise lui Horemheb că, după ce primise un anumit mesaj, Ankhensepamon, distrusă până atunci de moartea fiului ei Horenet, se însufleți brusc. Restul fusese simplu: iscoadele și santinelele postate de-a lungul drumului pe care în mod firesc trebuia să-l urmeze

prințul îi dăduseră pas cu pas vești lui Horemheb despre înaintarea hitiților. Atacul fusese plănuit să aibă loc înaintea popasului acestora în Gaza.

Soldații își împărțiră, ciondănindu-se între ei, celelalte bijuterii ale străinilor și prada, care se ridica la vreo mie trei sute debeni[84]. Mantia somptuoasă a lui Zannanza îi reveni lui Ramses, însă nici veșmintele și mai ales mantiile însoțitorilor lui nu erau de lepădat.

Arcașii călări ai armatei regale se gândiseră la toate, aducând cu ei și lopeți. Se apucară să-i îngroape pe hitiți în nisip. Deja se auzeau urletele șacalilor. Așa că trupa de soldați porni neîntârziat înapoi spre miazăzi, luând și cei șapte cai ce scăpaseră teferi pentru a căra trupurile neînsuflețite ale celor trei victime ale arcașilor hitiți.

Ramses îi arătă inelul lui Horemheb.

— N-am mai văzut așa o piatră, zise vizirul.

— Eu nici atât. Ai crede că e sticlă, însă n-are cum să fie judecând după montura bogată. O piatră din Asia, fără îndoială. Am adus și șapte cai. Minunați. Au părul ca aurul, sunt iuți și rezistenți. Îi păstrez pentru grajdurile regale.

Ridică privirea spre vizir:

— Te-ai răzgândit?

— Nu, răspunse Horemheb. Noi nu știm nimic. Suita prințului a fost atacată desigur de tâlhari. În felul ăsta înlăturăm primejdia unei expediții de pedepsire din partea lui Suppiluliuma.

Se scurseseră patruzeci de zile de la plecarea șambelanului Hattu-Zittish și emisarul hitit la Theba n-avea nicio veste despre prințul Zannanza. Îl cuprinse îngrijorarea și trimise un curier la Karkemish. Când curierul îl înștiință că prințul pornise la drum împreună cu suita sa de mai bine de douăzeci de zile, se sperie de-a binelea și hotărî să-i ceară lui Pentju să înceapă căutările.

Pentju se arătă surprins de o atare cerere.

— Zici că fiul regelui, prințul Zannanza, a părăsit orașul Karkemish pentru a merge la Theba. Era într-o călătorie oficială?

— Da.

— Tu aveai cunoștință de ea?

— Da.

— Dar care era scopul acestei călătorii?

Emisarul se simți încurcat, temându-se să nu facă un pas greșit.

— Am presupus că și tu știai, răspunse. Prințul venea s-o ia de soție pe regina voastră.

Pentju încercă să se arate surprins.

— Un prinț din țara ta voia s-o ia în căsătorie pe regină? Pe Amon, asta-i o treabă de cea mai mare importanță pentru alianța noastră! Cum de nu m-ai înștiințat?

— Mi-am închipuit că regina…

Pentju clătină din cap.

— Regina nu ne-a spus nimic. Dac-ar fi făcut-o, l-aș fi rugat pe comandantul Ramses să plece cu o trupă de arcași să-l întâmpine pe prinț ca să-i apere pe el și pe cei din suita lui.

Emisarul amuțise, adânc tulburat.

— Și-acum ce facem? izbucni el într-un târziu.

— Nu știu. Îți dai seama că drumul dintre Karkemish și hotarele țării noastre e lung. Se poate ca tâlharii să-l fi atacat pe prinț în ținuturi care nu se află sub controlul nostru, ci al vostru. E datoria regelui Suppiluliuma să înceapă căutările.

— Dar dacă au fost atacați în deșertul răsăritean?

Pentju clătină iarăși din cap.

— Mă îndoiesc. Măsurile luate de vizirul Horemheb pentru a ne apăra de cetele de tâlhari au dat roade. Acolo nu mai au loc atacuri. Deșertul nu le mai oferă tâlharilor o pradă pe măsura lăcomiei lor, iar caravanele ce călătoresc în vecinătatea lui sunt vegheate de garnizoanele noastre. Nu, îți spun, au fost negreșit atacați în ținuturile Niya, Nuhashe sau Amurru.[85]

Deznădejdea îl copleși pe emisar.

— Dar nu poți măcar să ceri să se facă unele cercetări în deșertul răsăritean?

— Ți-aș îndeplini dorința pentru a-ți fi pe plac, dar ce crezi că am găsi acolo? Resturi lăsate de șacali și vulturi? Așa ceva există cu prisosință în ținuturile cu pricina…

Emisarul se îngrozi.

— Pe viitor, îl sfătui Pentju pe un ton acru, te rog să binevoiești a-mi da de veste despre asemenea planuri grandioase, precum căsătoria divinei noastre regine cu augustul fiu al Maiestății Sale regele vostru.

Hasson își luă rămas-bun și plecă.

Pentju se plesni peste coapsă și izbucni într-un râs tăcut, apoi se duse să-l înștiințeze pe Horemheb despre vizita emisarului hitit.

♀

— Dar de ce întârzie prințul atât? întrebă în șoaptă Ankhensepamon.

O legăna pe micuța prințesă Neferib în brațe. De când murise Horenet, era singurul copil de-un sânge cu ea care rămăsese în palat.

Horenet fusese înmormântat în cripta bunicului său de la Lăcașul lui Maât.

Și-acum, ea nu mai putea să aibă copii, întrucât nu mai avea soț. Horenet putuse să treacă în ochii tuturor drept fiul lui Ay. Însă acum, ea era văduvă.

Îi încredință doicii copila și se forță să mănânce sub privirile mâhnite ale lui Mutnejmet. Însă toată mila pe care-o încerca pentru nepoata ei nu reușea să-i înăbușe sentimentul de ușurare la gândul că evitase un dezastru cum numai Apopis putea să fi pus la cale.

Căci Mutnejmet aflase cum se sfârșise călătoria prințului Zannanza, nesăbuit pretendent la tronul Celor Două Pământuri.

♀

A doua zi, Itchan veni anume de la Memphis ca s-o sprijine pe Ankhensepamon în greaua perioadă a doliului. Ea începu din nou să se vaite că întârzierea prințului hitit era de neînțeles. Noul comandant al călărimii din Memphis se uită lung la ea fără să scoată un cuvânt. Ea îi observă privirea stăruitoare.

— Ce ai? îl iscodi.

— Cred că prințul nu va veni, se mărgini el să îi răspundă.

— Ce?

Însă Itchan rămase cu încăpățânare mut.

— De ce spui asta? întrebă ea pe un ton de parcă era pe cale să-și iasă din minți.

— Am trecut adineaori prin fața grajdurilor regale. Am văzut acolo șapte cai dintr-o rasă ce nu există la noi. Doar hitiții și popoarele din Asia au asemenea cai și doar regii și oamenii cei mai bogați se pot bucura de ei, pentru că sunt foarte scumpi.

Ankhensepamon își înăbuși un țipăt.

— Am întrebat de câte zile se află caii aceia în grajdurile regale. De șase zile, mi s-a răspuns.

Ea îi aruncă o privire rătăcită. Apoi izbucni în lacrimi. El o cuprinse în brațe. Hohotele îi scuturau tot trupul.

— L-au omorât! L-au omorât! repetă ea.

Continuă să plângă multă vreme.

— Cum ai putut crede că-l vor lăsa să ajungă la tine? o întrebă el cu blândețe.

— Nemernicul de Horemheb… Am să-l izgonesc din slujbă! Ucigașul! strigă Ankhensepamon.

Doar cu mare greutate Itchan reuși s-o potolească.

— Să nu faci nimic, Ankhi, să nu faci nimic, o sfătui. Acum e vorba de viața ta. Stai cuminte. Te implor.

♀

Când mesajul emisarului hitit din Theba ajunse la Karkemish și evidența începu să se impună, Suppiluliuma căzu într-una din acele stări de furie violentă de care se temeau dregătorii și curtenii. Amărăciunea eșecului îi învenina durerea pricinuită de moartea fiului.

— Chiar era o capcană, la urma urmelor! grăi regele.

Se întoarse spre Hattu-Zittish.

— Aveai dreptate. De la bun început te-ai îndoit de întregul plan. Ar fi trebuit să te ascult. Iar acum mi-am pierdut fiul cel mic, lumina ochilor mei!

— A fost o capcană întinsă de zei, maiestate, zise Hattu-Zittish, abătut.

Dregătorii strânși în sală luară la cunoștință de trista întâmplare fără a-și da însă seama de amploarea ei. Dorința pătimașă de cucerire a unui bărbat și orgoliul la fel de pătimaș al unei femei provocaseră un asemenea dezastru. Însă niciunul dintre ei nu întrevedea dezastrul infinit mai mare pe care reușita planurilor strâns legate ale lui Ankhensepamon și Zannanza l-ar fi pricinuit.

— Vreau să fie adus înapoi trupul fiului meu, grăi apoi Suppiluliuma.

— De pe pământul dușmanilor? se miră șambelanul.

— Nu poți să găsești un mijloc? Și mai vreau ca ucigașii să fie pedepsiți.

— Am să încerc, maiestate. Am să încerc, răspunse șoptit Hattu-Zittish.

Femeile din palat pricepură numaidecât că frumosul prinț Zannanza murise în Misr și în curând un zvon lipsit de noimă se răspândi pe străzile din Karkemish, apoi se întinse până la Alalah, Alep, Ebla și în întreg imperiul hitit. Potrivit acestei născociri smintite, Zannanza s-ar fi îndrăgostit nebunește de regina Celor Două Pământuri. Ea îl ademenise cu invitații din ce în ce mai înfocate și chiar îi trimisese o statuetă ce-o înfățișa goală. Însă când el se dusese s-o ia de soție și s-o aducă în regatul tatălui său, ea îl înjunghiase. Oamenii, bărbați și femei deopotrivă, înfloreau, firește, zvonul, ajungându-se la tot felul de povești. Potrivit uneia dintre ele, statueta reginei din Misr avea puteri malefice și regele, în înțelepciunea lui,

o aruncase în foc. Altă poveste susținea că scrisoarea reginei fusese îmbibată cu o otravă care se răspândea încet în tot trupul și prințul, odată ajuns în fața iubitei sale, se prăbușise fără suflare.

Așa se face că femeile din Misr, începând cu regina, dobândiră în ochii hitiților, ai asirienilor, ai babilonienilor, ai mitanienilor și ai întregului Levant, faima unor seducătoare viclene și de o mare cruzime.

— Când mă gândesc, exclamă una dintre doamnele din palatul de la Karkemish, cu o vehemență ce-i zdruncina pieptul bogat și gușa, când mă gândesc că odinioară noi i-am trimis regelui din Misr, când era bolnav, statuia făcătoare de minuni a lui Ishtar. Iar ea l-a vindecat! Și uite cum ne mulțumesc netrebnicii ăștia!

Și ridicându-și brațele spre cer, chemă să se abată asupra Regatului Misr blestemele tuturor zeilor răi, începând cu înspăimântătorul Pazuzu, ale cărui nări răspândeau ciuma.

Culmea, această din urmă poveste era adevărată. De mult, Amenhotep al III-lea, care suferea de ulcerații la picioare, ceruse, în două rânduri, să i se aducă statuia binefăcătoare a lui Ishtar, iar a doua oară, regele hitit întâmpinase mari greutăți până o luase înapoi. Acesta fusese și motivul pentru care, în semn de recunoștință, Amenhotep al III-lea îngăduise construirea unui templu al lui Ishtar la Memphis.

Singură în palatul ei din Theba, Ankhensepamon nu știa de născocirile ce-și aveau adesea rădăcina în credințele religioase. La fel se explică și convingerea că zilele epagomene, când izbucnise molima ce-l ucisese pe Horenet, deschideau ușa puterilor malefice. Ankhensepamon se gândea doar la vorbele profetice ale fostului vizir Thutu: *Isis, hărăzită veșnic durerii*…

Dar care era zeul răzbunător ce se încrâncena să distrugă neamul Tuthmosis? Cine era acest zeu care ținea cu tot dinadinsul s-o zdrobească pe plăpânda regină Ankhensepamon, ultimul vlăstar al marelui arbore dinastic, de-acum doborât la pământ.

♀ Capitolul 38

SEMNUL LUI HORUS CEL ROȘU

Tânărul evreu Ephlal isprăvi de mâncat o felie de pepene.

— Strămoșii noștri au venit în țara asta pentru pământurile ei mănoase, iar acum suntem prizonieri și sclavi aici, zise. N-aveam o țară a noastră?

Se așezase direct pe jos, aproape gol, cu trupul plin de praf și fire de paie care, amestecându-se cu sudoarea, se preschimbaseră într-un noroi cleios de care numai apele fluviului aveau să-l scape, în curând, când se va scălda la o sută de pași mai încolo. Dădu la o parte o șuviță de păr ce-i tot cădea cu îndărătnicie în ochi.

Stând în fața lui, unchiul său Zabad înghiți și restul de bere din paharul de lut ars. Ziua se încheiase. Fusese tare grea. La fel ca și cea dinainte și ca toate celelalte de trei luni încoace. După bătaia de la Cinci Purcei, mâna stăpânirii din Pământul de Jos se abătuse cu putere asupra evreilor. Unul dintre ai lor, Tapuah, care avusese obrăznicia de a plesni cu biciul peste obraz un general – și ce general, Horemheb în persoană –, fusese căutat și osândit la treizeci de lovituri de bici. Apoi un decret al vizirului îi condamnase pe toți evreii aflați în deplinătatea puterilor să plămădească, pentru autoritățile regale, cărămizi. Oare ce făceau oamenii ăștia cu atâtea cărămizi?

— Odinioară aveam o țară, dincolo de un mare fluviu numit Eufrat, răspunse Zabad. Însă acum aparține hitiților. Dacă ne-am întoarce acolo, n-am fi tratați mai bine decât aici, unde măcar pământul e roditor.

— Și nu vom avea niciodată o țară a noastră?

Zabad înălță din umeri.

— Ar trebui să fim puternici, să avem arme și o căpetenie. Dar de fiecare dată când ne-am lăsat îmboldiți de marii stăpâni din provincii să ne răsculăm împotriva autorității regale, am fost snopiți în bătaie. Iar lucrurile nu dau semne că s-ar schimba.

— De ce spui asta?

— Din câte am aflat de la frații noștri veniți de la Memphis și Theba, puterea se găsește acum în mâna lui Horemheb. Un militar. Are nevoie de oameni care să muncească la fortificațiile pe care le construiește la hotare. Și nu mai vrea ca stăpânii din Pământul de Jos să se răzvrătească.

Își tăie o felie de pepene și mușcă din ea gânditor.

— Poate că zeii acestei țări sunt puternici, adăugă după un timp.

— Într-o bună zi, grăi Ephlal, vom avea și noi zei care să ne scoată de-aici.

Zabad lăsă aceste cuvinte fără răspuns. Zeii… Dibaci era cel care le înțelegea planurile. Oricum, n-aveau și ei, evreii, un zeu pe care unul dintre

patriarhii lor îl invocase și-l impusese cu zeci de ani în urmă? Și ce făcea zeul acela pentru ei?

♀

Cutremurele de pământ au uneori efecte surprinzătoare. Dărâmă case și statui, cască în pământ crăpături uriașe, ba zdruncină chiar și munții. Și după ce ți-ai biruit spaima, observi că, ici și colo, au așezat în echilibru, pe un pisc subțire și ascuțit, o stâncă enormă ce-ar fi trebuit să se rostogolească pe coasta muntelui ca un titan furios. Au distrus un edificiu care părea să înfrunte veacurile, dar i-au lăsat, ironic, în picioare porticul. Au răsturnat coloși cu chipuri de zei și ca o sfidare, nu s-au atins de obeliscurile zvelte, aidoma unor degete îndreptate spre cer.

În aceeași stare se afla și regatul după evenimentele ce-l zdruncinaseră în ultimele luni.

Curtea și poporul discutau uneori despre ele.

Ay murise de aproape doi ani și încă nu avea un succesor recunoscut.

Regina Ankhensepamon domnea fără să cârmuiască, puterea fiind în mâinile lui Horemheb.

Singurul prinț moștenitor, Horenet, pierise și neamul Tuthmosis era, așadar, lipsit de descendenți.

Regatul părea o corabie fără cârmaci.

În plus, cum și soldații luau parte la discuții, lumea aflase într-un târziu că un prinț străin și suita sa își pierduseră viața în deșert, în împrejurări nelămurite. După unii, îi atacaseră tâlharii și o trupă din armata regală pornise în ajutorul lor, însă prea târziu. După alții, se încăieraseră cu arcașii regelui. Totuși nimeni nu știa cine era prințul, nici de unde venea.

Ce voia să însemne întâmplarea aceasta? La ce anume avea să ducă?

La Lotușii lui Min, al cărui proprietar continuase tradiția doamnei Nes-Hathor de a-i înveseli pe mușterii cu istorioare hazlii, un bărbat depănă o poveste care atrase mai multă lume în stabiliment decât copilele ce dansau și băiețandrii ce-și balansau șoldurile înainte și înapoi.

— Era odată o casă cu două etaje, începu povestitorul. La etajul de sus trăia o femeie fără soț, iar la cel de jos, un bărbat fără soție. Într-o zi, vânzătorul de castraveți ce le aducea amândurora legume se încumetă să-l întrebe pe bărbat: „De ce nu te căsătorești cu femeia de deasupra? N-are soț. Ți-ar spăla castraveții pe care-i cumperi și ți-ar pregăti masa.” Iar bărbatul răspunse: „Ești nebun? Nu locuiește nimeni deasupra”. Vânzătorul de castraveți o întrebă apoi pe femeie: „Dar de ce nu te căsătorești cu bărbatul

ce stă la primul etaj, în loc să trăiești fără soț?” Și femeia îi răspunse: „Mestecă mai puțin *kat,* vânzătorule. Nu locuiește nimeni dedesubt.”

Publicul râse în hohote. Într-adevăr, o impresie asemănătoare dădea regatul.

— Într-o zi, continuă povestitorul, casa luă foc. Și bărbatul, și femeia se repeziră în stradă ca să-i cheme pe vecini în ajutor. „Stingeți mai întâi flăcările de la mine!” țipa femeia. „Ba nu, veniți la mine mai întâi!” striga și bărbatul. Vecinii nu știau pe cine să asculte, focul se întindea în acest răstimp și până la urmă casa se prăbuși!

Izbucniră aplauze. Povestitorul strânse mai multe inele de aur în seara aceea decât în toate celelalte.

În scurtă vreme, Theba întreagă cunoștea istorioara și povestitorul trebui să născocească alta. Ajunse și la urechile lui Horemheb, care râse cu poftă.

— Da, zise el, însă casa n-o să ia foc, jur.

♀

Humose îl chemase la el pe Horemheb.

Întrevederea avu loc, ca de obicei, sub umbrarul din grădina marelui preot.

Acesta îl pofti cu un gest pe vizir să se așeze. Nu părea nici mulțumit, nici nemulțumit, mai degrabă grijuliu ca un părinte. Horemheb se întreba ce voia de la el.

Humose se așeză în fața vizirului și-i zise apăsat:

— Gata, destul.

Horemheb, uluit, întrebă:

— Destul cu ce?

Însă de-abia îi ieșiră cuvintele din gură că înțelese ce voia să însemne porunca marelui preot.

— Cu situația asta, în care țara e cârmuită de un bărbat ce nu-i rege, iar regina e căsătorită cu o fantomă. Devine caraghios și chiar primejdios. O astfel de situație nu mai poate fi îngăduită. Stăpânii din provincii dau deja semne de neliniște, Mahu trebuie să-ți fi spus.

Era adevărat.

— Și ce vrei să fac eu? protestă generalul. E și-așa mult că în împrejurări neprielnice precum acestea am restabilit ordinea și am întărit armata.

— Vreau să urci pe tron.

Lui Horemheb nu-i lipsea defel îndrăzneala, însă acum rămase încă o dată ca trăsnit.

— Dar, mare preot, ți-am explicat deja că…

Humose îi tăie vorba cu un gest scurt din mână.

— Vei urca pe tron fără ea.

După câteva clipe de tăcere, Horemheb repetă:

— Fără ea?

— Noi suntem chezașii naturii sacre a Coroanei. Am să te încoronez cu sau fără consimțământul reginei.

— Și preoții celorlalte culte?

— Ne-am sfătuit deja între noi. Toți împărtășesc aceeași părere.

— Toți? Chiar și Panesy?

— Pe el nu l-am întrebat, răspunse marele preot, enervat. Socot că și așa cultul lui Aton a supraviețuit prea mult timp. Ay nu s-a dovedit îndeajuns de autoritar în privința lui. N-a cutezat să se atingă de vechea șleahtă pe care el însuși a adus-o la putere pe vremea lui Akhenaton. Dar să lăsăm asta pentru mai târziu. Nefertep a încercat să ne convingă c-ar fi mai bine să te încoronezi la Memphis, ca să întărești autoritatea regală în Pământul de Jos, însă toată lumea a căzut de acord că în centrul tradițional al puterii, adică la Theba, trebuie celebrată ceremonia.

— O învoială pe cinste, observă Humose, surprins.

— Scrisoarea reginei către prințul hitit a reprezentat deja o mare primejdie. Am fost la un pas de dezastru. Femeia asta poate s-o ia de la capăt și mâine, trimițându-i o astfel de cerere regelui din Mitanni, ori din Babylon, ori din Assiria, ori de aiurea, chiar și din Punt.

Horemheb se gândise la asta, însă își zisese că, luând aminte la ce pățise Zannanza, ceilalți regi vor refuza propunerea reginei. Acum, însă, când marele preot pomenise de riscul ca Ankhensepamon să repete isprava, socoti că nu cântărise bine lucrurile. La urma urmei, doar n-o să-și petreacă timpul pândindu-i pe pretendenții străini în deșert ca să-i umple de săgeți.

— Familia asta nu încetează să pună regatul în primejdie! exclamă marele preot înfuriat. De douăzeci de ani încoace! Ți-am spus: destul! Ne bizuim pe tine să faci ordine o dată pentru totdeauna!

Înverșunarea lui Humose îl surprinse pe Horemheb.

— Dar Ankhensepamon va rămâne totuși regină, remarcă generalul.

— Am chibzuit și la asta. Vei alcătui un Consiliu regal care îi va retrage toate drepturile moștenite și sacre. Nu va mai exista altă regină domnitoare decât soția ta, pe care-o vei numi Mare Soție regală. Nu-i nimic ieșit din comun. De vreme ce n-are urmași și n-a vrut să se căsătorească cu tine,

Ankhensepamon s-a condamnat singură să fie îndepărtată de la putere. Nu mai e decât o văduvă fără copii.

— Și cum o să locuiesc în palat?

— Păi nu-i destul de mare? Lui Ankhensepamon îi va reveni partea rezervată prințeselor, iar ție restul.

Oare Humose stătuse de vorbă cu intendentul regal sau chiar cu noul întâi șambelan? În orice caz, era a treia uriașă surpriză pentru Horemheb: marele preot, fără îndoială în înțelegere cu cei ai altor culte, prevăzuse totul. Generalul nu avea de ales decât să se supună. Preoțimea veghea asupra imperiului.

Un servitor aduse un urcior cu bere, umplu paharul stăpânului său, apoi pe al oaspetelui. Cei doi bărbați băură în tăcere.

— Încă un lucru, zise marele preot. Ia-o alături de tine pe Mutnejmet.

Horemheb se zăpăci cu totul.

— De ce?

— Are, într-o măsură mult mai mare, aerul unei regine, răspunse Humose aruncându-i o privire cu subînțeles.

Prea multă lume știa că actuala lui soție, Sudjib, fusese dansatoare la Grădina Lotusului Roșu. Horemheb se bucură în sinea lui că reînnodase legăturile cu Mutnejmet, dar strâmbă din nas.

— Nu mai e la vârsta la care poate să zămislească, obiectă imediat.

— Copiii tăi cu Sudjib vor fi recunoscuți drept urmașii tăi legitimi, poftim!

Horemheb cântări repede situația. Mutnejmet se va învoi cu siguranță să-i fie soție oficială, însă Sudjib își va ieși din minți de furie. Apucă-te să-i explici rațiuni de stat unei foste dansatoare!

— O vom invita și pe Ankhensepamon la ceremonia de încoronare?

— Da. Însă nu va veni.

— De unde știi?

— Pentru că i-am înțeles firea.

De altfel, era un lucru atât de simplu că sărea în ochi. Prezența ei la ceremonie ar fi însemnat că regina consimțea la această încoronare, ceea ce era de neînchipuit.

Horemheb își goli paharul și servitorul, care observa de la depărtare scena, se grăbi să-i toarne iar bere.

— Te-ai gândit când ar fi bine să aibă loc ceremonia?

— Înainte de Sărbătoarea Văii, răspunse marele preot.

Adică peste treizeci de zile. După câte se părea, marele preot luase hotărârea de multă vreme.

Horemheb încercă o ultimă surpriză: acum, când și ultima piedică fusese înlăturată, triumful suprem care i se oferea nu-l umplea deloc de beția care, altă dată, l-ar fi copleșit. La drept vorbind avea sentimentul că, în toate manevrele sale încă de când trăia Akhenaton, fusese condus de o putere mai presus de marele preot al lui Amon sau de cel din Memphis. Iar această putere urmărea un plan pe care el și marele preot nu puteau decât să-l întrezărească.

Dintr-odată își pierdu siguranța de sine și înțelese că atotputernicia lui era doar amăgire. Tronul i-ar fi adus mult mai multă bucurie dacă l-ar fi cucerit prin luptă pe când așa, se simțea întrucâtva obligat.

Era un pion într-o mână gigantică.

Își isprăvi berea și după ce-și arătă recunoștința în cuvinte simple, dar alese cu grijă, își luă rămas-bun de la Humose.

— Apucă-te numaidecât să pregătești ceremoniile, îl sfătui marele preot conducându-l spre ieșirea de sub umbrar.

♀

La aceeași oră, o muzică cu intonații când duioase, când vesele, răsuna în marea necropolă de la Theba. Un cântăreț din lăută și un altul din flaut înaintau în fruntea unui cortegiu. Vreo douăsprezece persoane, bărbați și femei de toate vârstele, dar și copii, se îndreptau spre un templu mic și simplu, o nimica toată, ceea ce treizeci de secole mai târziu avea să se numească, într-o țară de dincolo de întinderea Verde, apartament cu două camere.

În afară de muzicanți, aproape toți ceilalți duceau în mâini coșuri. Uitându-te mai de aproape la ele, vedeai urcioare cu bere, pahare de lut, o gâscă friptă, carne de porc tăiată mărunt, lăptuci, praz, măsline, brânză, pâinici dulci cu stafide, plăcinte cu miere, castraveți, pepeni, curmale și ceapă, multă ceapă, întrucât ea alunga spiritele rele.

Copiii țopăiau, iar cântărețul din flaut dansa. Cântărețul din lăută însă pășea ceva mai reținut, de teamă să nu greșească notele.

Era o petrecere, nu încăpea îndoială. Se împlineau exact trei sute șaizeci de zile de când scribul Apet-Su murise. De altfel, toți îi urară poftă bună, când, după ce așternură pe pământ rogojini și goliră coșurile, aleseră cele mai gustoase bucate și le depuseră pe pragul mormântului. Fără a uita de paharul cu bere.

Apoi băură, mâncară, își amintiră de vorbele frumoase ale răposatului, de necazurile și bucuriile lui în dragoste. Nu uitară nici să cânte, nițeluș cam fals, căci băuseră din greu. Pe la ora trei a după-amiezii, vesela adunare îi ură defunctului să-i priască masa și să aibă parte de o viață veșnică fericită, apoi apucă pe drumul de întoarcere.

♀

A doua zi, scribul secretar al vizirului, înștiințat de apropiata încoronare a stăpânului său, merse să-l consulte pe astrologul regal pentru a afla dacă data hotărâtă pentru o ceremonie oarecare – încă nu voia să dezvăluie secretul – era fastă sau nu.

După ce întrebă când s-a născut persoana interesată, astrologul petrecu mai bine de-o oră cu calcule din care scribul nu pricepea o iotă, dar la care privea cu respect. În sfârșit, cititorul în stele rosti pe un ton afectat că data era cum nu se poate mai potrivită întrucât marca întoarcerea lui Horus cel Roșu[86] în destinul persoanei cu pricina. Cum ea se născuse sub semnul acestei planete, însemna că avea să înceapă o nouă viață.

Scribul se grăbi să-i dea stăpânului său vestea cea bună și astrologul primi drept răsplată un inel de aur.

Nimeni nu știa dacă spusele sale erau adevărate, însă s-a pomenit vreodată un astrolog care să înapoieze plata primită?

♀ Capitolul 39

O ȚARĂ MAI DULCE DECÂT VIITORUL

Consiliul regal fu înștiințat despre hotărârea marelui preot al lui Amon.

Bucuria dregătorilor îl uimi pe Horemheb. Și ei se săturaseră de toată această stare de lucruri nefirească. Horemheb simți că prinde noi puteri și uită de sentimentul cu care plecase de la Humose, acela de a fi supusul unor forțe mai presus de el.

Ramses porunci să se servească vin pentru a sărbători o zi atât de mare. Palatul ghici numaidecât că doar o veste ieșită din comun putea să fi trezit bucuria vizirului și a dregătorilor. Iar zvonul cel mai răspândit susținea că regina acceptase să-l ia de soț pe general.

Dregătorii hotărâră cu toții că vestea trebuia adusă la cunoștința poporului. A doua zi, crainicii regelui urmau să proclame la Theba, apoi în

celelalte orașe din vale, încoronarea prințului-general Horemheb[87] ca deținător al tronului divin.

Desigur, vestea ajunse în primul rând la regină, grație noului șambelan Akhonsu.

Când acestuia i se îngădui s-o vadă, ea stătea, ca de obicei, pe terasă, sorbind vin amestecat cu suc de rodie. După ce-l ascultă, se uită la el de parcă i se spusese că soarele hotărâse să ia forma unui praz.

— Ce tot zici acolo?

— Maiestate, repetă el, prințul-general Horemheb va fi încoronat rege al Celor Două Pământuri peste douăzeci și opt de zile.

— Imposibil! Nu poate să facă asta!

Akhonsu, încurcat, nu știa ce atitudine să ia.

— Și totuși, maiestate, crainicii vor anunța poporului vestea peste o oră.

Ea îl privi adânc tulburată, apoi se răsuci spre Sati:

— Du-te și cheam-o pe Mutnejmet.

Aceasta din urmă nu se grăbi să dea ascultare dorinței nepoatei sale. Când, în sfârșit, apăru, era fardată din belșug, lucru pe care nu obișnuia să-l facă, și împodobită cu bijuterii pe care nu le purta niciodată. Ankhensepamon o măsură din cap până-n picioare, uimită.

— Mutnejmet, șambelanul îmi spune că Horemheb va fi încoronat rege al Celor Două Pământuri. Te rog, du-te la el sau la marele preot din Karnak ca să afli mai multe… Ce-i cu povestea asta smintită? N-are cum să se încoroneze! Eu sunt regina și n-o să mă căsătoresc în veci cu el!

Mutnejmet se uită lung la ea fără să răspundă.

Sati însă pricepuse totul.

— De ce mă privești așa? Ce ai? o întrebă Ankhensepamon uimită.

— Te privesc și mă întreb cum de n-ai înțeles ce se petrece, grăi Mutnejmet. E adevărat. Horemheb va fi încoronat peste douăzeci și opt de zile. Așa au hotărât marii preoți ai regatului.

— Dar eu nu vreau!

— Nu poți face nimic, îi răspunse Mutnejmet, mâhnită și deopotrivă scoasă din răbdări de încăpățânarea nepoatei sale. Îmi pare rău, dar nu poți face nimic, n-ai niciun sprijin, niciun ajutor. De legile succesiunii se îngrijește preoțimea. Iar preoțimea a hotărât astfel.

Șambelanul părea din ce în ce mai stânjenit.

— Dar cum? strigă Ankhensepamon. De ce?

— Pentru că regatul nu poate rămâne veșnic fără rege! se răsti Mutnejmet. Pricepi? Tu, o fiică de rege, ai crezut că vei putea la nesfârșit să nu ții seama de nevoile cârmuirii?

— Dar voiam un soț care să fie rege! Iar ei l-au ucis!

— Un hitit! strigă de-a dreptul Mutnejmet. Aveai de gând să oferi regatul unui hitit? Ți-ai pierdut mințile! Firește că l-au ucis! L-aș fi ucis eu însămi!

Rosti ultimele cuvinte zbierând mânioasă. De prea mult timp îndura, fără să scoată o vorbă, situațiile neclare și lipsite de noimă generate de inconștiența lui Ankhensepamon. Ajunsese la capătul răbdării.

— Și tu mă părăsești! țipă regina cu glasul înecat în lacrimi.

Sati o cuprinse în brațe.

Brusc, Ankhensepamon se răsuci spre mătușa sa, cu chipul schimonosit de furie:

— Eu sunt regina! Interzic această încoronare! Îl înlătur din slujbă pe vizirul Horemheb! Și întreg Consiliul regal! Eu…

— Nu mai ești decât o regină văduvă și fără copii, îi reteză vorba Mutnejmet. Ieri-seară, Consiliul regal ți-a retras toate puterile.

Ankhensepamon se uită la ea cu răsuflarea tăiată și ochii măriți de spaimă.

— Și atunci, cine e regină?

— Eu, răspunse Mutnejmet.

♀

Surpriza Curții se dovedi mai puțin spectaculoasă, dar nu mai puțin vie, dat fiind că era însoțită, ca în atâtea alte rânduri, de un sentiment de ușurare. În sfârșit, regatul avea un cârmuitor demn de acest nume. Curând o forfotă veselă puse stăpânire pe cele două capitale și pe orașele din provincii.

Palatul, la rândul său, era centrul unei agitații ceva mai concrete: Horemheb și soția sa se mutau în fostele odăi regale, rămase libere de la moartea lui Ay.

Din porunca regelui, numeroase statui și busturi dispăruseră din încăperi. O statuie înaltă, ce-l înfățișa pe Akhenaton stând în picioare, pe care Semenkhere o adusese de la Akhenaton, fu aruncată, fără vreo reținere, pe un teren pustiu de lângă palat, un bust al aceluiași Akhenaton fu spart cu lovituri de ciocan, o statuie reprezentându-l pe Semenkhere șezând fu luată de către șambelan, la fel ca și un bust al lui Nefertiti, căruia îi lipsea un ochi și care se găsea în odăile lui Ay. O statuie și un alt bust al reginei, neterminat, ajunseră într-o magazie de la Lăcașul lui Maât, împreună cu un

bust al lui Ay. O statuie a lui Tutankhamon fu făcută bucăți, iar un bust al său trimis la magazia de la Lăcașul lui Maât…

Și lista nu se încheiase.

O statuie a lui Ankhensepamon în picioare, ce tronase până atunci în sala cea mare de la parter, fu mutată în palatul prințeselor, unde fosta regină avea să locuiască de acum înainte.

În starea de înfrigurată nerăbdare ce se răspândea pe tot cuprinsul țării căzu ca un trăsnet vestea că la hotarul micului Regat Niya, aflat sub protecția Celor Două Pământuri, se adunaseră trupe străine. Suppiluliuma cerea răzbunare și voia, după cum spusese emisarului hitit, cu ochii scăpărători sub sprâncenele-i zbârlite, ca aceia care se făceau vinovați de moartea fiului său și a suitei acestuia să fie găsiți și pedepsiți.

Pentju îl ascultă cu un calm desăvârșit.

În fapt, regele hitit n-avea deloc îndoieli în privința vinovaților, însă spera să se folosească de prilej pentru a pune mâna pe noi teritorii, crezând că bărbații din Cele Două Pământuri, niște molâi ce nu erau în stare să lase grea o femeie, vor bate în retragere, la fel ca în bătăliile trecute, iar el se va mai apropia puțin de hotarele Regatului Misr.

Însă curând înțelese că trebuie să-și mai reducă pretențiile. Horemheb îl trimise în întâmpinarea lui pe Ramses în fruntea mercenarilor greci și mașauași bine antrenați, lăncieri călări, arcași și pedestrași. Trupele hitite, care intraseră deja în Regatul Niya, suferiră o înfrângere zdrobitoare, fiind apoi hăituite până dincolo de propriile lor hotare, după ce se văzuseră nevoite să lase pe câmpul de bătălie numeroase arme și două care de luptă.

Asta în ceea ce privește aspectul militar. Pe plan diplomatic, Pentju îi înmână emisarului hitit o fâșie din mantia prințului Zannanza, pretinzând că fusese descoperită asupra asasinilor, dar luată în realitate de la unul dintre locotenenții lui Ramses și având încă pe ea câteva nestemate. Vinovații, îl asigură Pentju pe emisar, erau tâlharii care pătrunseseră prin partea de miazănoapte, după cum bănuise el, și fuseseră cu toții trași în țeapă.

Una peste alta, Suppiluliuma se alesese de pe urma furiei sale cu o bucată de mantie, niște vorbe frumoase și o înfrângere usturătoare. Se lăsă păgubaș.

După toate acestea, Pentju îl invită, zâmbitor, pe emisar la încoronarea lui Horemheb.

— Se căsătorește cu regina voastră? întrebă hititul, din ce în ce mai plin de ciudă.

— Nu. A fost ales de preoții noștri drept cel mai potrivit să urce pe tron.

— Dar oricum se căsătorește cu ea, nu?

— Nu. Are deja o soție.

Emisarul nu mai înțelegea nimic. Oamenii din Misr susținuseră întotdeauna că un bărbat nu poate purta dubla coroană decât dacă dobândea esența divină prin căsătoria cu o femeie de sânge regal. Și acum iată că încoronau un militar fără să existe o astfel de căsătorie!

În orice caz, în toată povestea asta un lucru era limpede: praful se alesese de visurile imperiului hitit de a-și întinde stăpânirea peste Cele Două Pământuri.

Emisarul plecă, dar era într-o dispoziție dintre cele mai proaste.

♀

Nimeni, ieri, azi sau mâine, n-a reușit sau nu va reuși să numere cu precizie – sau în mod cinstit – o mulțime. Cert e că sărbătorile și ceremoniile încoronării atraseră la Theba puhoi de oameni. Trei sute de mii? Patru sute de mii? Veniseră chiar și din colțurile cele mai îndepărtate ale Pământului de Jos, ba chiar și din Kush. De zece zile hangiii îi refuzau pe nou-sosiți și fu cât pe ce să nu se mai găsească nici pâine. Locuitorii capitalei își închiriau acoperișurile și grădinile, iar cei care călătoriseră până la Theba cu bărcile dormeau noaptea în ele pe saltele de paie. Peștele, totuși marfa cea mai ieftină, întrucât Marele Fluviu îl oferea din belșug, își dublă prețul, deoarece trebuia gătit, carnea de gâscă și de rață și-l triplă, iar cea de porc deveni de patru ori mai scumpă. Carnea de vită nici nu intra în discuție. Fântânile fură luate cu asalt, iar berarii se îmbogățiră.

Toată lumea pricepuse că de-acum țara avea în fruntea ei primul bărbat puternic de la Amenhotep al III-lea încoace. Iar încoronarea lui Horemheb părea cu atât mai ieșită din comun cu cât el nu se căsătorea cu o femeie de viță regală. Chiar dacă era sora răposatei Nefertiti, Mutnejmet rămânea fiica unui bogat stăpân din provincii, fără dram de esență divină.

Iar lucrul acesta gâdila destule orgolii, pe de-o parte pentru că măgulea poporul, iar pe de alta pentru că dovedea că o schimbare profundă se petrecea în regat. De-aici înainte oricine putea să spere că va obține cele mai înalte ranguri datorită doar propriului merit, dacă știa să scrie și să citească. În schimb, magia naturii regale se pierdea. Horemheb nu dobândea esența divină prin unirea cu o femeie de viță regală, ci doar prin încoronare.

Culmea culmilor, tocmai preoții erau aceia care hotărâseră astfel.

Însă asta nu scădea cu nimic veselia poporului.

În afara celor vreo mie de invitați din templul lui Amon, nimeni nu văzu ceremonia înscăunării. O mulțime numeroasă umplea de zece zile orașul, strângându-se grămadă dinaintea grataragiilor ce-și vindeau marfa pe străzi, luând cu asalt berăriile și fântânile, îmbulzindu-se zgomotos în fața dansatoarelor ori pur și simplu hoinărind la întâmplare și privind edificiile capitalei.

Palatul regal se dovedi unul dintre principalele puncte de atracție. Strada cea mare, de obicei puțin umblată, pe care se înșirau clădirile regale, gemea acum de lume. Monumentala intrare, flancată de coloși, gărzile cu coifuri împodobite cu pene, zidurile înalte din blocuri de piatră îmbinate fără cusur și imaginea unui slujbaș care, întâmplător, străbătea chiar atunci curtea sau cea a unui grăjdar ce potrivea hamul unui cal, toate acestea îi făceau pe privitori să rămână cu gurile căscate de parcă ar fi tras cu ochiul la niscaiva viziuni celeste.

În noile sale odăi din palatul înconjurat de puhoaiele de oameni, Ankhensepamon încercă un sentiment asemănător cu neliniștea unui asediu. Ca să nu mai fie nevoită să îndure larma celor ce se perindau neîncetat prin preajmă, se adăpostise într-o odaie ce dădea doar spre o curte interioară, departe de terasă. Mai-marele menajeriei îi mărturisi că întâmpina zilnic mari greutăți să aducă leul din adăpostul său și să-l ducă înapoi, printre șirurile dese de oameni, care năvăliseră până și-n grădina din spate a palatului. Ankhensepamon se învoi să se lipsească de tovărășia fiarei până trecea nebunia. Așa că rămaseră să-i țină de urât doar doamnele de onoare, Sati și doica lui Neferib, care venea în toate diminețile cu mica prințesă. Ankhensepamon se juca mereu cu fetița, ajutând-o să-și îmbrace păpușa și s-o îngrijească.

De fapt, se juca ea însăși cu o păpușă vie, ultima din neamul ei.

Mutnejmet o vizită în două rânduri și de fiecare dată fu primită cu o rece curtoazie.

— Nu vii la încoronare?

Ankhensepamon își întoarse spre ea chipul lipsit de orice expresie.

— S-a pomenit vreodată o încoronare cu două regine?

E-adevărat, un astfel de lucru, cu totul nefiresc, sărea în ochi și întreaga finețe a marelui preot al lui Amon nu găsise altă rezolvare decât să se așeze în sală pentru Ankhensepamon un tron simetric cu cel al lui Mutnejmet pe podiumul dominat de tronul lui Horemheb. Simpla existență a acestei regine

respinse și care nu asculta de nimeni dădea peste cap toate simbolurile regale.

— Vei sta pe un tron, o asigură Mutnejmet.

— Și voi trece drept a doua soție a bărbatului tău?

O întrebare fără replică.

A doua oară când veni, Mutnejmet îi spuse:

— Mi se rupe inima să te văd așa.

— Nu poți face nimic. Istoria zeilor nu se schimbă.

Cuvinte misterioase care o nedumeriră la culme pe vizitatoare.

Ankhensepamon ridică spre mătușa sa o privire obosită și-i explică:

— Stă scris că Seth îl va ucide veșnic pe Osiris. Eu sunt păstrătoarea rămășițelor lui Osiris.

Mutnejmet rămase fără grai. Vizita se încheiase.

Ziua încoronării și cea a paradei de la Sărbătoarea lui Opet reprezentară pentru prizonieră o grea încercare. Theba cântă și dansă întreaga noapte. Cu ocazia petrecerii ce urmă după întoarcerea de la Karnak a cortegiului regal, cu Horemheb într-un car aurit și având-o alături pe Mutnejmet, palatul se preschimbă într-un stup clocotind de viață. Era cu neputință să te odihnești. Puțin lipsi ca tradiționala împărțire de merinde poporului să devină o încăierare în toată legea, cu singura deosebire că de data aceasta se desfășură într-o atmosferă veselă, însă gărzile trebuiră în câteva rânduri să potolească mulțimea. Cântărețele nu-și cruțau glasurile, iar dansatoarele își legănau șoldurile sub ferestrele palatului în sunetele flautelor.

Ankhensepamon hotărî să se întoarcă la Akhetaton.

Nu mai avea ce să caute la Theba.

Și nici n-avea nevoie ca Mutnejmet să pună o vorbă bună pentru ea pe lângă Horemheb. Știa prea bine că el ar fi mai mult decât mulțumit s-o vadă părăsind definitiv capitala.

Doar problema educației lui Neferib putea trezi, la o adică, anumite neînțelegeri. Însă Mutnejmet aranjă lucrurile cu-atât mai ușor cu cât nu știa ce să facă nici ea cu mica prințesă, fiica unui rival pe care Horemheb îl urâse, Nakhtmin. Cu zece zile înainte să înceapă anotimpul semănăturilor, Ankhensepamon urcă pe *Gloria lui Amon* având-u-le alături pe Sati și coșul ei cu cobre, pe Neferib și pe doica acesteia, două doamne de onoare și câteva servitoare și sclave.

Se întâmplă ca trecutul să fie o țară mai dulce decât orice viitor. Și pe deasupra, te pregătește mai bine pentru moarte.

♀ Capitolul 40

„MORȚII SUNT UCIȘI!”

Dovada cea mai grăitoare a legăturii dintre lumea fizică și cea spirituală e oferită persoanelor mai puțin încrezătoare de către efectul depărtării. Îndată ce-ai părăsit un loc, dispoziția ți se schimbă. Așa se întâmplă și cu Ankhensepamon.

Revăzuse Akhetatonul cu câteva săptămâni în urmă, în împrejurările neplăcute ale celei de-a doua înmormântări a lui Ay. Dar de-acum, duse erau toate. Până și umilirea de după moartea regelui, semn prevestitor al dezastrului reprezentat de urcarea pe tron a celui mai înverșunat dușman al său, aparținea trecutului.

Sau cel puțin așa își închipuia Ankhensepamon.

Începuse cu răbdare să reclădească lumea de odinioară, dinaintea funestei mutări la Theba. Mobilierul scos din magazii la precedenta ei venire nu fusese încă dus la loc, iar Ankhensepamon se apucă să golească de tot magaziile. Cu ce găsi în ele refăcu odăile așa cum și le amintea.

Puse chiar să fie iar umplut cu apă și împodobit cu flori bazinul cu lotuși din fața terasei.

Încântați să-și afle din nou un rost, slujitorii palatului nu pregetară s-o ajute să aducă la viață niște clădiri pe care le credeau blestemate. Munciră cu un zel îndoit. Cei mai bătrâni dintre servitori își aminteau și ei zilele de odinioară, când Akhetaton era capitala regatului. Regina, căci așa o numeau ei, le redase tinerețea.

Refăcură grădinile, tunseră gardurile vii și tufele de tuia, săpară pământul și smulseră buruienile, aranjară trandafirii sau îi replantară, dreseră umbrarele și băncile. Regina, doamnele de onoare, doica lui Neferib și Sati petreceau aici, pe malurile Marelui Fluviu, după-amiezi plăcute și liniștite.

Prefectul nomei Akhetaton află abia târziu, adică după vreo săptămână, că palatul era iarăși locuit. Venit să se încredințeze cu ochii lui, fu condus sub umbrar și, recunoscând-o pe regină, pe care o mai văzuse la cea de-a doua înmormântare a bunicului ei, încremeni.

Era un bărbat scund, cu picioare subțiri și față rotundă, sortit parcă veșnic unui singur sentiment: buimăcelii. Nu pricepea nimic.

— Maiestate… Sunt copleșit… Regele…

Șirul bâlbâielilor se încheie într-o stare de jalnică și profundă nedumerire.

— Prefecte, mă aflu aici doar cu nepoata mea. Regele și regina sunt la Theba. Eu nu mai domnesc decât peste locurile acestea. Iar singura ta datorie va fi să veghezi la siguranța noastră.

Prefectul nu mai contenea cu plecăciunile, deși era adânc tulburat.

Sati se abținu să râdă, însă după ce bărbatul plecă, dădu frâu liber hohotelor, iar umbrarul răsună de râsetele cristaline ale femeilor, auzindu-se chiar și ale lui Ankhensepamon.

Seara, regina de două ori văduvă află că paza fusese dublată, la fel și tainurile.

În felul acesta se scurseră una după alta săptămâni pline de farmec. Apoi începură să sosească veștile.

♀

Un înscris regal, care la prima vedere nu interesa prea tare palatul din Akhetaton, dar care ajunse totuși în vechea capitală, îi fu adus solemn la cunoștință reginei de către prefect. Înscrisul nu se referea decât la calendar, însă lăsa să se înțeleagă multe: în toate documentele oficiale, cei treizeci și patru de ani în care domniseră Akhenaton, Nefertiti, Semenkhere, Tutankhamon și Ay fuseseră tăiați cu o singură trăsătură de calamus[88]. Calendarul reîncepea de la moartea regelui Amenhotep al III-lea.

După ce isprăvi de citit înscrisul, prefectul își făcu obișnuitele-i exerciții, îndoindu-și genunchii și curbându-și spatele, rosti formulele cuvenite de respect și plecă apoi călare pe măgarul său.

Ankhensepamon rămăsese înmărmurită, la fel ca și însoțitoarele sale. Situația părea rodul unei plăsmuiri întunecate. Akhetaton nu mai exista. Întemeietorul său, nici atât. Și nici soția lui, Nefertiti. Nici, bineînțeles, fiicele lor și, desigur, nici Ankhensepamon însăși.

Stătură așa, fără să scoată o vorbă vreme îndelungată. Sati clătină din cap neîncrezătoare.

— Nici măcar Amon n-ar fi îndrăznit așa ceva, zise într-un târziu.

Însă peste câteva zile, la Akhetaton sosiră sculptori care – Ankhensepamon află de la șambelanul îngrozit – se apucară să radă cu dalta toate basoreliefurile ce stăteau mărturie pentru gloria tatălui său. Toate imaginile regelui, ale lui Nefertiti, ale prințeselor, deci și ale ei, toate cartușele erau distruse fără milă.

— Maiestate! o imploră șambelanul. Faceți ceva!

Însă ea nu avea nicio putere. Nu-i rămânea decât să asiste la nimicirea lumii. Apopis însuși n-ar fi visat la ceva asemănător.

— Șambelane, îi zise ea, află dară că tu și cu mine n-am existat niciodată.

El slujea la palat încă de pe vremea lui Akhenaton. Se uită la ea cu privirea rătăcită.

— Morții sunt uciși! strigă el tulburat. Maiestate, morții sunt uciși!

Ridică brațele spre cer, de parcă își pierdea mințile, și plecă.

După-amiază un bărbat coborî dintr-o corabie la debarcaderul palatului. Ankhensepamon îl observă străbătând grădinile și îndreptându-se spre poarta palatului. Îl recunoscu instinctiv, însă nu-i venea a-și crede ochilor. Doar când el se înfățișă dinaintea ei orice îndoială se risipi: era Thutu. Thutu! Oare fostului vizir îi fuseseră luate pământurile și nu mai avea ce mânca? Arăta nefiresc de slab, ca de pe altă lume.

— Nu m-ai chemat, maiestate, dar am venit. De la încoronarea lui Horemheb nu încetez să mă gândesc la tine.

— Vizire! strigă ea, adânc mișcată. Vizire!

Îi zâmbi, iar el îi întoarse zâmbetul.

— Vasăzică noi nu mai existăm! rosti ea cu ironie în glas.

El se înclină și-i sărută mâinile.

— Am venit să mă asigur că n-am căzut pradă unui vis urât, că frumusețea ta încă domnește peste pământ.

Ea surâse și-l pofti să se așeze. Thutu părea la capătul puterilor.

— Ce ai, vizire? Lumina soarelui de odinioară, pe care o ridicai în slăvi adineaori, nu-ți mai este de ajuns ca să fii fericit?

— Maiestate, se întâmplă ceva cumplit… Regele distruge tot. A poruncit să fie zdrobite cartușele lui Ay… Efigiile sale… Cele două statui din templul său funerar…

Ankhensepamon își amintea de ele. Făcute la comanda lui Tutankhamon, fuseseră apoi uzurpate de Ay. Și iată că erau din nou uzurpate!

— A pus să se înlocuiască toate cartușele cu al său. Chiar și cel al lui Tutankhamon.

— Chiar și al lui? exclamă ea.

El încuviință din cap.

— Statuile de la Karnak care-l înfățișau alături de Amon… Totul. Propriile tale efigii, maiestate…

Ca niște meșteri ai infernului, echipe de sculptori distrugeau temeinic, de la un capăt la altul al regatului, toate urmele lăsate de regii care domniseră

după Amenhotep al III-lea. Furia răzbunătoare a lui Horemheb nu avea respect pentru nimic.

Cum de răbda Mutnejmet să vadă spulberată amintirea propriului ei părinte? Beția de a fi regină o schimbase într-atât?

Jaful și răfuielile îi atinseră până și pe înalții demnitari ai cârmuirilor trecute. Astfel, viceregele Huy fusese chemat la Theba și înlăturat din slujbă. Numeroși ofițeri, devotați cândva lui Nakhtmin, fuseseră și ei înlocuiți.

— Iar eu, zise Ankhensepamon, eu nici nu mai exist.

Deja regină fără tron, vedea cum îi sunt răpite acum și domniile trecute. Ce sentiment ciudat să dispari când încă erai în viață! Distrugând trupurile și chipurile sculptate în piatră pentru a dăinui milioane de ani, Horemheb le refuza supraviețuirea.

— E un hoț care ne fură veșnicia, zise ea.

Thutu izbucni în lacrimi.

— Aveam dreptate să-l urăsc, adăugă regina.

Chiar atunci îl văzură venind spre ei pe marele preot Panesy, care se apropia pășind țeapăn, cu ochii ficși, urmat de un alt preot, mai tânăr. Sati, doamnele de onoare și doica se uitară la el uluite. Panesy rămase o clipă nemișcat, c-un aer rătăcit, și brațele larg desfăcute.

— Maiestate, strigă într-un târziu, oamenii ăștia îl ucid pe Aton!

Rostind numele zeului, glasul îi deveni nefiresc de ascuțit și i se stinse.

Se clătină ușor, apoi căzu la pământ. Ankhensepamon scoase un țipăt de spaimă. Slugile sosiră degrabă. Celălalt preot, ghemuit lângă bătrân, își înălță capul spre cea care fusese regină:

— Dărâmă templul lui Aton, maiestate. Marele preot n-a putut îndura să vadă asta.

♀

De zile întregi, un praf fin, ușor și alb, se adăuga celui din deșert. Provenea de la monumentele distruse din porunca lui Horemheb și peste ale căror ruine muncitorii turnau ipsos.

Picioarele mesagerului care se înfățișă la palat se albiseră de la colbul drumului. Bărbatul ceru s-o vadă pe regină.

Nu era de fel din Vale. Avea pielea deschisă la culoare, ca oamenii din Asia. Purta barbă, cum nu întâlneai deloc pe cuprinsul Celor Două Pământuri. Și îmbrăcămintea lui arăta diferit: un veșmânt lung din lână, tivit cu roșu.

Îngenunche și-i întinse lui Ankhensepamon un toc din piele.

— De unde vii? îl întrebă ea.

— Din Ugarit, maiestate.

Ugarit, un regat mic aflat la miazănoapte, pe malurile întinderii Verzi.

Ankhensepamon cercetă pecetea de lut de pe tocul din piele. N-o cunoștea. O rupse și găsi înăuntru o foaie din lemn de cedru, acoperită cu scriere hieratică.

> Iubita mea soră, maiestate, regină a Celor Două Pământuri, știu ce s-a petrecut în regatul tatălui nostru și inima mea sângerează. Sângera și mai înainte, căci Nefer Heru nu mai este printre noi. L-a răpus boala. Puțin după moartea lui, tânărul rege Niqmat a aflat de prezența mea la Akko și a venit să-mi ceară să-l iau de soț. Căsătoria noastră va fi celebrată la Ugarit peste o lună. Nimic nu mi-ar bucura mai tare inima decât să te văd. Ce faci în regatul nostru? O să locuiești într-un cimitir? Vino să stai cu mine la Ugarit. Ne-am îndulci una alteia viața. Dacă te-nvoiești, spune-i mesagerului. Urcă-te pe o corabie la Avaris. Sora ta, Meritaton.

Cu mâinile tremurându-i, Ankhensepamon își ridică ochii plini de lacrimi. Plânse așa o vreme sub privirile îngrijorate ale lui Sati și ale doamnelor de onoare, ca și ale mesagerului. După ce-și mai reveni, zise către femei:

— Nu, nu-i o veste proastă.

Apoi le lămuri despre ce era vorba.

— Vreți să mă urmați la Ugarit?

Ele nu știau unde se găsea acest regat, însă răspunseră într-un glas. Meritaton avea dreptate: nu se putea trăi într-un cimitir. Țara copilăriei lor încăpuse pe mâinile distrugătorilor.

— Maiestate, grăi mesagerul, trebuie să plec înainte și să duc vestea hotărârii tale, ca regina să aibă timp să rânduiască o primire demnă de Maiestatea Ta.

— Spune-i reginei că am să vin.

Încă o dată se îmbarcară, dar nu pe *Gloria lui Amon,* care se întorsese la Theba și pe care Ankhensepamon nu voia să i-o ceară monarhului, ci pe două corăbii micuțe, mai potrivite de altfel pentru o călătorie pe brațele Marelui Fluviu, după cum observă șambelanul.

Palatul din Akhetaton rămânea de-acum doar în voia prafului.

Când urcă, la Avaris, pe corabia cu care avea să călătorească pe mare, Ankhensepamon se strădui din răsputeri să nu privească spre țara peste care domnise. Oricum o lua cu sine, purtând-o pentru vecie în inima sa.

DESPRE PERSONAJELE ISTORICE
DIN ACEST ROMAN

Ankhensepamon

Născută în anul al cincilea al domniei tatălui ei Akhenaton, adică prin 1348 î.Hr., s-a căsătorit mai întâi cu Tutankhamon, propriul unchi, în 1336 Î.Hr., pe când ea avea doisprezece ani, iar el, nouă sau zece, apoi, peste aproximativ zece ani, cu bunicul său, Ay. Nu se știe nimic despre sfârșitul său, civilizația egipteană antică neavând cronicari și părând străină de noțiunea de biografie, așa cum va fi ilustrată aceasta, multe secole mai târziu, în Grecia, de un anume Plutarh. Totuși, chiar și cu puținele elemente de care dispunem, e dificil s-o asociem imaginii unei biete regine tinere, pierdută în frământările sfârșitului dinastiei sale. Surprinzătoarea scrisoare trimisă de ea regelui hitit Suppiluliuma dezvăluie mai degrabă o fire tenace, răzbunătoare chiar.

Pentru mai multe precizări asupra acestui ultim aspect, vezi capitolul 34.

Ay

Originar din Akhmim, unde și-a creat relații de prietenie solide, Ay este tatăl lui Nefertiti și al lui Mutnejmet, deci socru al celui mai înverșunat dușman al său, Horemheb, și bunic al celor șase prințese regale, fiicele lui Akhenaton și Nefertiti. A domnit din 1326 până în 1323 î.Hr., an în care a murit la vârsta de cel puțin șaizeci de ani.

Legăturile sale de rudenie cu dinastia Tuthmosis sunt neclare, unii autori punând titlul său de „părinte divin” pe seama faptului că ar fi fost soțul lui Ty, presupusa doică a reginei Nefertiti. S-ar părea mai degrabă însă că Ty, soția lui Amenhotep al III-lea i-a fost soră. Dar nu putem exclude o căsătorie anterioară între Ay și Ty, în ciuda aspectului ei incestuos din punctul de vedere al unui istoric modern.

În calitate de continuator al restaurării cultelor tradiționale, începută de Semenkhere, nu putea să-și aibă mormântul decât în Valea Regilor. Totuși, pare probabil ca mormântul să fi fost profanat ori jefuit la scurtă vreme după moartea sa, cum era să se întâmple și cu mormântul lui Tutankhamon,

ceea ce ar explica de ce i-a fost descoperit sarcofagul de piatră, spart, la Tell el-Amarna, dar nu și mumia.

Evreii

Nu sunt pomeniți niciodată în vestigiile arheologice, dar s-a stabilit că erau prezenți în Deltă unde serveau eventual ca mercenari pentru stăpânii de provincii dornici să se elibereze de sub tutela regală.

Horemheb

Personaj formidabil, scrib regal numit locotenent-general, apoi mare general sub Tutankhamon, acest plebeu originar din Hut-Nesut, Egiptul de Mijloc, a devenit rapid garantul stabilității armatei, esențială pentru cea a regimului. Nu i se cunoaște data nașterii, însă, având în vedere că și-a început cariera sub Amenhotep al III-lea, care a murit în 1353 î.Hr., rezultă că nu putea să aibă mai puțin de patruzeci de ani când a fost încoronat. A murit în 1293 î.Hr., septuagenar, prin urmare a domnit aproximativ treizeci de ani. Imediat ce-a ajuns la putere, data fiind nesigură, undeva între anii 1324 și 1323 î.Hr., a pus capăt corupției ce submina regatul, a eliminat cetele de tâlhari precum și trupele militare particulare și a întreprins ample schimbări administrative în rândul clerului și al armatei.

Huy

Vicerege al Nubiei. A fost demis la scurt timp după urcarea pe tron a lui Horemheb.

Maya

Vistiernic încă din vremea domniei lui Akhenaton. Pare să fi fost slujbașul perfect, devotat tuturor regimurilor, întrucât s-a numărat și printre oamenii de încredere ai lui Horemheb.

Meritaton

Sora mai mare a lui Ankhensepamon. Singurele informații ce se cunosc despre viața ei sunt data aproximativă a nașterii – înaintea celui de-al patrulea an al domniei lui Akhenaton, circa 1350-1349 î.Hr. –, și cea a căsătoriei, 1337, adică la vârsta de doisprezece ori treisprezece ani, cu

efemerul rege Semenkhere, care va domni mai puțin de doi ani. Meritaton pare apoi să fi dispărut din viața publică.

I-am atribuit o relație cu mai-marele parfumurilor, cu care am presupus că ar fi avut un copil, și fuga la Akko, într-un regat al Palestinei, aflat sub protectorat egiptean. Această intervenție romanescă se explică prin trei aspecte: faptul că Meritaton nu pare să fi avut vreun copil cu Semenkhere, dispariția ei din toate mențiunile și reprezentările de la palat după moartea acestuia din urmă și descoperirea unui vas de nuntă ce înfățișează o prințesă amarniană aducând omagiu soțului ei, Niqmat, regele din Ugarit, mic teritoriu la nord de coasta Levantului.

Evident, nimic nu arată că ar fi vorba de Meritaton și nu de una dintre surorile sale. Totuși unul dintre cele trei argumente menționate mă îndeamnă să cred că ea este prințesa cu pricina: dispariția sa din viața publică după moartea lui Semenkhere. Pe atunci încă era regină, chiar dacă văduvă. Și ar fi trebuit să-l ia în căsătorie pe succesorul lui Semenkhere, pe Tutankhamon. Or, acesta din urmă a fost căsătorit cu Ankhensepamon. De ce? Ipoteza mea e că, îngrozită de conflictele pentru putere și de amenințările, reale sau imaginare, ce-i puneau în pericol viața, Meritaton s-a autoexilat.

În ceea ce privește data căsătoriei cu regele din Ugarit, m-am bazat pe faptul că o prințesă amarniană, adică o fiică a lui Akhenaton, n-ar fi putut, evident, să ia de soț un rege străin în timpul domniei tatălui ei sau a lui Tutankhamon, din motivele explicate în capitolul 34: o prințesă se căsătorea doar cu regele unei țări suverane. Ca atare, avem de-a face cu o căsătorie târzie, celebrată într-o epocă în care regulile impuse de dinastia Tuthmosis se dezintegrau, probabil pe la sfârșitul domniei lui Ay, dar mai plauzibil în perioada scursă de la moartea lui Ay până la urcarea pe tron a lui Horemheb.

Ramses I

Locotenent, om de încredere și vizir al lui Horemheb și mai târziu rege, el este întemeietorul dinastiei a XIX-a și bunicul faimosului Ramses al II-lea. Aparținea categoriei acelor militari plebeieni care vor reda puterea Egiptului.

Suppiluliuma

Acest rege hitit s-a bucurat de oarecare interes în vremurile moderne datorită scrisorii pe care i-a trimis-o Ankhensepamon și ale cărei motive și consecințe sunt analizate în capitolul 34.

DESPRE EVENIMENTELE DIN ROMAN

Arta exercită o atracție puternică, aproape magică. Dacă am lua în considerare doar minunile artei gotice, ne-am putea închipui că Evul Mediu a fost o perioadă binecuvântată în care credința populară a înălțat monumente uimitoare și i-a înconjurat pe regi cu o fervoare deplină, urmându-i apoi în cea mai mare cucerire spirituală a istoriei, cruciadele. Documentele scrise ne permit totuși să stabilim un cu totul alt adevăr: Evul Mediu a fost o perioadă zbuciumată, sfâșiată de războaie fără sfârșit, de epidemii de ciumă care pustiau ținuturi întregi și de conflicte neîncetate între personaje cărora nicio hagiografie nu le poate răscumpăra greșelile. Cruciadele au fost un dezastru agravat de ambiții personale, incompetențe, rivalități, teamă, fanatism și cruzime.

La fel stau lucrurile și în cazul Egiptului. Nu cunoaștem decât temple magnifice, statui al căror farmec dăinuie până-n ziua de azi, chiar și în atmosfera înghețată a muzeelor, fresce, obiecte somptuoase și câteva texte, în mare parte grandilocvente sau solemne – un fel de limbaj de lemn aurit – și extrem de rar revelatoare, precum prea puțin cunoscuta stelă a lui Merneptah. Idealizându-i continuu, o anume pietate istorică a sfârșit prin a-i transforma pe egiptenii Antichității într-o rasă angelică, înzestrată cu suprema înțelepciune și stăpânitoare a toate științele. Câte nu s-au spus despre geometria lor, despre astronomia lor, despre matematica lor, sfidându-se uneori în mod absurd evidența. Au existat – și încă mai există – teoreticieni post-moderni care se încăpățânează să ne asigure că fără Egipt civilizația elenistică nu s-ar fi născut!

Cele trei volume pe care le-ați citit mi-au fost inspirate de fapte istorice, începând cu durata surprinzător de scurtă a domniilor faraonice de la sfârșitul celei de-a XVIII-a dinastii. Între 1335 și 1319 î.Hr., adică în decurs de șaisprezece ani, după moartea celebrului Amenophis al IV-lea, regele monolatru care și-a schimbat numele în Akhenaton, pe tronul Egiptului s-au succedat patru faraoni: Semenkhere, Tutankhamon, Ay și Horemheb. Și asta în circumstanțe cel puțin ciudate, mai ales dacă analizezi contextul: opoziția feroce pe care preoțimea cultelor tradiționale a manifestat-o față de cultul exclusiv al discului solar, Aton, instaurat de Akhenaton.

Semenkhere a domnit aproximativ optsprezece luni și a murit în 1335 î.Hr., la vârsta de douăzeci sau douăzeci și unu de ani, lăsând în urma sa o

văduvă de paisprezece ani, Meritaton, fiica mai mare a lui Akhenaton, adică propria nepoată. Succesorul lui, ilustrul Tutankhamon, a urcat pe tron în același an la frageda vârstă de șapte sau opt ani și a murit în 1323 î.Hr., pe când avea nouăsprezece sau douăzeci de ani. Apoi tronul a fost ocupat patru ani, până în 1319, de către un bătrân intrigant, Ay, care nu avea sânge regal, dar care luase totuși parte la guvernare, întrucât fusese regent, apoi vizir al regelui precedent. Lui i-a urmat un general, Horemheb, care a domnit treizeci de ani și cu care s-a încheiat dinastia a XVIII-a.

Precizez, sub autoritatea lui Christiane Desroches-Noblecourt, că cincisprezece arheologi susțin cincisprezece date, mai mult sau mai puțin diferite, privind urcarea pe tron a acestor regi. Dar părerile lor se deosebesc în mică măsură când e vorba de vârstele la care acești monarhi au murit, stabilite cu o mică marjă de eroare prin radiografierea scheletelor, și de durata domniilor, determinată prin confruntarea dovezilor istorice.

Deși par rezonabil de exacte, mărturiile respective prezintă însă unele incertitudini, mai ales în privința lui Semenkhere, în mod evident cel mai enigmatic personaj de la sfârșitul dinastiei a XVIII-a. Așa se face că unii istorici omit chiar să-l citeze în lista regilor, iar alții presupun că Semenkhere n-ar fi altcineva decât celebra Nefertiti, soția lui Akhenaton, care i-ar fi succedat la tron sub numele de Neferneferu-Aton. Vom vedea ceva mai încolo motivul acestor speculații, adesea exagerate.

Niște morți ciudat de timpurii

În afară de succesiunea mult prea rapidă a domniilor, vârsta protagoniștilor e de natură să dea de gândit.

Akhenaton a murit la treizeci și patru sau treizeci și cinci de ani, succesorul și fratele său vitreg Semenkhere la douăzeci, iar soția acestuia din urmă, Meritaton, fiica mai mare a cuplului Nefertiti-Akhenaton, a dispărut odată cu el, fără a lăsa vreun moștenitor. Urmașul lui Semenkhere, celălalt frate vitreg, Tutankhamon, a murit la douăzeci de ani sau cu puțin înainte, ceea ce nu poate să nu ne surprindă.

Pentru a explica morțile acestea timpurii s-a invocat o epidemie de ciumă ce bântuia în Egipt. Pe lângă faptul că respectiva epidemie ar fi durat șaisprezece ani, ceea ce nu corespunde nici duratei, nici ciclurilor epidemiilor – ele prezintă într-adevăr cicluri specifice, unsprezece ani în cazul ciumei, ca să fiu mai precis – ar fi trebuit să se arate foarte selectivă, ucigându-i doar pe ocupanții tronului. Bătrânul Ay și Horemheb au

supraviețuit epidemiei fără probleme. Incontestabil, șobolanii circulau prin palatele regale, dar pare ciudat ca puricii aduși de ei să-i fi pișcat doar pe regi într-o vreme când igiena era destul de rafinată în rândurile celor bogați. Cunoșteau săpunul și dezinfectantele, se îmbăiau și se căutau de purici în fiecare dimineață, și nu în apa Nilului cum ar vrea Exodul să ne facă să credem.

S-a invocat de asemeni speranța scăzută de viață din epocă, pretextându-se că pe atunci nu era neobișnuit ca un om să moară la douăzeci de ani. Însă antropologia arată că o societate umană în care speranța de viață s-ar situa sub patruzeci și cinci de ani ar fi precară, din rațiuni biologice, precum înlocuirea generațiilor, și culturale, respectiv transmiterea cunoștințelor. Ceea ce n-a fost cazul civilizației egiptene care a durat mai bine de treizeci de secole.

Anomalia regilor care au murit timpuriu pare deci să rămână inexplicabilă dacă nu aducem în discuție ipoteza asasinatului. Fără îndoială, asta contravine viziunii angelice asupra vechiului Egipt care, așa cum remarcam, a fost promovată în mod exagerat.

Însă, când constați ferocitatea cu care Horemheb, odată urcat pe tron, a distrus portretele și monumentele ce-i imortalizau pe predecesorii săi de după Amenhotep al III-lea, ești nevoit să admiți că pasiunile se manifestau în Egiptul antic la fel ca peste tot în lume. Folosirea sistematică a otrăvii, menționată mai ales în primele două volume ale cărții, reprezintă ceva obișnuit pentru istorici, iar cei ai epocii moderne știu cum au procedat stăpânii de la Kremlin ca să scape de rivali sau de persoanele care-i deranjau, ca și de oamenii care știau prea multe. Luptele pentru putere al căror teatru a fost Egiptul ne permit așadar să presupunem că pasiunile aveau și aici o intensitate distrugătoare.

În realitate, îndată ce privești dincolo de măști și de decorul fabulos, descoperi o lume tragică, de o violență shakespeariană.

O sterilitate surprinzătoare

Există încă un fapt bizar care nu poate să nu ne mire: în afară de cele șase fiice ale cuplului Akhenaton-Nefertiti, niciunul dintre succesorii lor, bărbat sau femeie, nu pare să fi avut copii. Căsătoria lui Semenkhere cu Meritaton apare ca sterilă. La fel și cea a lui Tutankhamon cu sora celei din urmă, Ankhensepamon. Copiii lui Ay, cu excepția lui Nefertiti și Mutnejmet, nu sunt pomeniți. Iar cei pe care Horemheb i-ar fi putut concepe cu soția sa,

nici atât. Într-adevăr, Horemheb l-a desemnat drept succesor pe coregentul său, Ramses I.

Totuși, acești regi aveau haremuri și-și recunoșteau, evident, fiii născuți de concubine, așa cum a făcut Amenhotep al III-lea cu Semenkhere, fără îndoială fiul unei prințese din Mitanni, și cu Tutankhamon, a cărui mamă nu se știe cine a fost, probabil tot o concubină. Or, pe atunci sexualitatea era precoce și nu întâmpina interdicții prea mari. Ar trebui să conchidem că Semenkhere, Tutankhamon, Ay și Horemheb sufereau de-o insuficiență genetică? Ori mai degrabă că hagiografii oficiali, căci pictorii de fresce, sculptorii și scribii regali asta erau, prin definiție, au fost, din pudoare, distrați?

Poate că, întâmplător, ar trebui să le fim recunoscători, întrucât puținul ce transpare din texte e câteodată de natură să-l oripileze pe cititorul modern, fie el chiar lipsit de pudibonderie. Astfel, faptul că Akhenaton, înfățișat cu atâta ușurință de către unii autori drept o figură cvasihristică, și-a dezvirginat trei dintre fiice, numite apoi „soții regale", te dezgustă pur și simplu.

Câțiva istorici au subliniat această absență a descendenților și au găsit rapid o explicație în „mortalitatea infantilă ridicată". Dac-ar fi să ne luăm după ei, ar trebui să conchidem totodată că mortalitatea aceasta n-a afectat decât Egiptul. După o bătălie dintr-un război îndelungat între Egipt și Mitanni, Amenhotep al II-lea le-a răpit mitannienilor două sute treizeci și doi de copii cu sânge regal și trei sute douăzeci și trei de prințese. Vârstele lor nu sunt precizate, dar cifrele sunt edificatoare.

Să fi fost oare mitannienii mai înfocați în pat? Ori micuții mitannieni imuni, ca prin minune, la bolile copilăriei? Sau vestigiile arheologice se fac vinovate de anumite omisiuni, așa cum cred eu?

Prin urmare am refuzat să păstrez tăcerea pudică, atât pe cea modernă, cât și pe cea antică, în privința sexualității persoanelor regale. Când vezi siluetele atât de seducătoare, ca să nu spunem „sexy", ale femeilor și cele ale voinicilor plini de vigoare ale căror reprezentări arta egipteană le-a multiplicat de-a lungul secolelor, nu-ți vine a crede că prințesele acestea erau frigide, iar regii impotenți, nici că descendenții lor au fost seceraţi, fără doar și poate, de crup, febră tifoidă și holeră.

Cu excepția unor cazuri particulare, tăcerea pe care-o păstrează vestigiile egiptene despre copiii „paraleli" ai regilor și ai prințeselor mi se pare

explicabilă prin următorul fapt: nu se vorbea despre ei, adică nu erau reprezentați decât atunci când se distingeau într-un mod sau altul.

De aici și libertatea pe care mi-am luat-o în privința vieților particulare ale persoanelor regale. Îmi mențin convingerea că nu poți înfățișa aceste regine încântătoare ca pe niște vestale plictisite, nici pe regi ca pe niște călugări abstinenți.

Afacerea scrisorii către Suppiluliuma

Una din temele majore ale celui de-al treilea volum o reprezintă scrisoarea lui Ankhensepamon adresată regelui hitit Suppiluliuma, pe care o cunoaștem din relatarea regelui Mursili al II-lea, fiul precedentului, descoperită în arhivele hitite din Bogazkale.

Majoritatea arheologilor citează acest document stupefiant cu o prudență aproape neîncrezătoare. Iată o regină a Egiptului, de două ori văduvă, care cere unui monarh străin, cel al regatului hitit, aliat îndoielnic al țării sale, să-i trimită un prinț dintre fiii lui ca să-i fie soț pentru că nu vrea să-l ia în căsătorie pe unul dintre supușii ei, iar dinastia riscă să se stingă odată cu ea.

Imposibil să aduni mai multe extravaganțe în atât de puține rânduri. În primul rând, disprețul arătat de regină supușilor săi, nedemni să împartă așternutul cu ea, motiv pentru care se adresează unui rege care nu urmărește decât să smulgă Egiptului cât mai multe teritorii. În al doilea rând, faptul că regina își oferă pe tavă țara unui rege hitit, ceea ce, în termeni moderni, ar reprezenta un delict de resortul Înaltei Curți de Justiție. În sfârșit, încălcarea hotărârii lui Amenhotep al III-lea, potrivit căreia nicio prințesă a Egiptului nu se va căsători cu un monarh străin. Căci, la vremea respectivă, doar regii țărilor vasale își ofereau fiicele unor prinți străini.

Am fi tentați să ne îndoim de sănătatea mintală a lui Ankhensepamon.

Totuși, privind lucrurile mai îndeaproape, acțiunea reginei se explică fără a recurge la nebunie. Dat fiind că în lumea egiptologiei domnește o intoleranță notorie față de ipoteze – reglările de conturi pot fi sângeroase – niciun arheolog, din câte știu eu, nu s-a hazardat să descifreze semnificația scrisorii. Rămâne deci în sarcina anchetatorului, respectiv a romancierului, meserie ancilară și prea puțin fiabilă după cum știe oricine, să încerce să reconstituie sensul documentului.

Prima întrebare ce trebuie lămurită e: când a fost trimisă scrisoarea? Unii autori au avansat ideea că în timpul vieții lui Ay. Însă ipoteza nu se potrivește nici cu personajele, nici cu circumstanțele:

(1) În primul rând, scrisoarea n-are cum să fi fost expediată, așa cum s-a presupus, după moartea lui Tutankhamon, după cum singurătatea reginei ne poate determina să credem. O asemenea inițiativă ar fi zădărnicit îndelungatele intrigi ale lui Ay pentru a ocupa tronul și a-l îndepărta pe Horemheb. Bătrânul potentat nu și-ar fi lăsat niciodată nepoata să aibă o asemenea inițiativă, ai cărei termeni erau, pe deasupra, dezonoranți pentru bărbații din regat și o ridiculizau pe regină. În plus, cererea lui Ankhensepamon nu se justifica, membrii dinastiei Tuthmosis alegându-și nu o dată soți din familii obișnuite, începând cu Amenhotep al III-lea care se căsătorise cu Ty, sora lui Ay, care nu era de viță regală. Dacă Ankhensepamon voia să-și perpetueze neamul, Curtea nu ducea lipsă de scribi de familie bună, viguroși și frumoși, cărora căsătoria le-ar fi conferit virtutea regală.

În realitate, termenii primei scrisori și cu-atât mai mult ai celei de-a doua, din care răzbate vizibil mâhnirea, lasă să se înțeleagă, în mod implicit, că Ankhensepamon nu se poate căsători cu singurul bărbat pe care logica l-ar impune, adică Horemheb, dușman al ultimilor membri ai dinastiei Tuthmosis și, mai ales, rival al lui Ay.

(2) În al doilea rând, misiva nu poate nici atât să fi fost expediată în timp ce Ay ocupa tronul, iar Ankhensepamon era, în ochii Curții și ai poporului, soția sa. Ce-i drept, nu știm care a fost statutul exact al lui Ankhensepamon în vremea domniei Ay. Însă două lucruri dovedesc că ea a fost într-adevăr regină alături de acesta.

Pe de altă parte, chiar dacă Ay îi era bunic, și căsătoria lor a fost – să sperăm – mistică, din cauza sistemului dinastic în vigoare până la sfârșitul dinastiei Tuthmosis, el n-ar fi putut urca pe tron fără să ia de soție o femeie cu sânge regal, respectiv ultima fiică a lui Akhenaton.

Pe de altă parte, statutul oficial al lui Ankhensepamon de soție a faraonului Ay e atestat de scarabeul numit Blanchard, care poartă pe el dubla pecete a regelui și a reginei.

Urmarea e evidentă: vrând să ia în căsătorie un prinț străin, Ankhensepamon își propunea să-l facă rege. Or, nu putea să înceapă un demers atât de excentric câtă vreme un alt rege ocupa tronul.

Rezultă că misiva către Suppiluliuma n-a putut fi scrisă decât *după* moartea lui Ay.

(3) În sfârșit, Ankhensepamon n-avea cum să conceapă o astfel de scrisoare după ce Horemheb fusese încoronat. Generalul era un bărbat

feroce, Ankhensepamon o știa prea bine și printr-o astfel de inițiativă și-ar fi riscat chiar viața. Așadar, cele două scrisori adresate lui Suppiluliuma n-au putut fi scrise decât *înainte* ca Horemheb să ajungă pe tron. Ele reprezintă strigătele disperate de ajutor ale unei regine care-și vede dinastia sfârșindu-se odată cu ea și tronul promis unui militar nemilos, și atunci e dispusă să-i ofere unui străin regatul pentru ca neamul ei să nu piară.

E un aspect important, care elucidează misterul ce înconjoară data încoronării lui Horemheb, singura din epoca respectivă care ne-a rămas necunoscută, chiar dacă generalul a avut mare grijă să rectifice calendarul. Explicația se impune de la sine: dacă Horemheb a urcat pe tron cu Mutnejmet drept soție, când Ankhensepamon era încă în viață, n-a putut s-o facă decât cu sprijinul preoților. Iar pentru a ajunge la o decizie atât de neobișnuită, precum aceea de a încorona o regină câtă vreme mai exista o alta, preoții trebuie să fi fost exasperați de încăpățânarea cu care Ankhensepamon i se opunea lui Horemheb.

Corolar: a existat după moartea lui Ay o perioadă intermediară, tulbure, în care Horemheb deținea puterea fără să fi fost încoronat. Odată urcat pe tron, a ezitat fără îndoială să-și dateze cu precizie luarea puterii. După moartea lui Ay? Sau când a fost încoronat? Întrebarea rămâne deschisă.

Al doilea aspect ce merită cercetat e următorul: de ce a scris Ankhensepamon scrisoarea? Vreau să cred că am oferit un răspuns suficient de evident în aceste pagini: Horemheb reprezenta o sfidare plebeiană la adresa lumii aristocratice de la Tell el-Amarna, căreia Ankhensepamon îi aparținea.

Și în felul acesta încăpățânarea unei femei tinere și gingașe, de două ori regină, întoarce ultima pagină a unei istorii inițial splendidă, apoi extravagantă: istoria celei de-a XVIII-a dinastii, începută prin gloria armelor și încheiată cu o periculoasă abstracție mistică și comploturi criminale.

Notes

[←1]
Egiptul de Sus și de Jos (pământ negru în valea fertilă a Nilului și pământ roșu în deșert). (n. tr.).

[←2]
Zeul fertilității, reprezentat cu falusul în erecție. (n.tr.).

[←3]

Divinitate protectoare a casei, înfățișată ca un pitic urât, cu barbă și cu picioarele crăcănate. Era, totodată, zeul dansului și veseliei. (n.tr.).

[←4]

Arbust ce crește în Africa Orientală, ale cărui frunze, mestecate îndelung, au efect euforizant, comparabil cu cel al amfetaminelor. (n.tr.).

[←5]

Papirusul era un material prețios, rezervat documentelor oficiale, astfel încât mesajele obișnuite erau scrise pe bucăți de piatră sau de ceramică, numite *ostraca.* Hieratica era scrierea egipteană curentă din epoca respectivă. (n.tr.).

[←6]

Bijuterie masivă, purtată pe piept. (n.tr.).

[←7]

Cassia fistula, specie de arbust oriental. (n.tr.).

[←8]

Prelungire fibroasă lată care continuă un mușchi. (n.tr.).

[←9]

Mic monument constituit dintr-un bloc de piatră, acoperit cu inscripții, însoțite uneori de desene. (n.tr.).

[←10]

Pagrus pagrus, pește asemănător cu *dorada.* (n.tr.).

[←11]

Anii erau numărați începând cu primul an al unei domnii. Prin urmare, în cazul de față e vorba de penultimul an al domniei lui Akhenaton. (n.a.).

[←12]

Dubla coroană a Egiptului de Sus și Egiptului de Jos. (n.tr.).

[←13]

Cantitățile de măsură variau în funcție de districte. (n.a.).

[←14]

Recipient metalic pentru încălzit. (n.tr.).

[←15]

Vechi nume pentru Abydos, „Colina Relicvariului”, unde se presupunea că e păstrat capul lui Osiris. (n.a.).

[←16]

Studiul mumiilor a dezvăluit faptul că egiptenii consumau, cu două mii de ani înaintea erei noastre, streptomicină naturală. (n.a.).

[←17]

În vremea respectivă, Lacurile Amare și Menzaleh erau legate printr-o serie de alte lacuri, fiind numite Întinderea Neagră. (n.a.).

[←18]

Egiptul de Jos, regiunea care cuprinde delta Nilului (n. tr.).

[←19]

Egiptul de Sus, regiunea care cuprinde valea Nilului (n. tr.).

[←20]

Specie de porc sălbatic (n.tr.).

[←21]

Strămoșul jocului de table (n.a.).

[←22]

Vechi nume semitic al Egiptului, folosit și azi în țările de limbă arabă. (n.a.).

[←23]

Aliaj de aur și argint. (n.a.).

[←24]

În aceeași perioadă, în Asiria fusese promulgată o legislație ce reglementa căsătoriile consangvine. (n.a.).

[←25]

Bijuterie masivă purtată pe piept. (n. tr.).

[←26]

Prelungire fibroasă lată care continuă un mușchi. (n. tr.).

[←27]

Un cot regal avea 524 milimetri, iar cotul scurt, folosit mai frecvent, 452 milimetri. (n.a.).

[←28]

În acea perioadă, șaua nu avea scări. (n.a.).

[←29]

Un khet echivala aproximativ cu 2 500 metri. (n.a.).

[←30]

Specie de cactus, Opuntia ficus-indica, cunoscută și sub numele de „limba-soacrei”. Fructele, asemănătoare smochinei, sunt comestibile. (n.tr.).

[←31]

Mic monument constituit dintr-un bloc de piatră, acoperit cu inscripții, însoțite uneori de desene. (n.tr.).

[←32]
Sală cu plafonul susținut de coloane. (n.tr.).

[←33]

Jertfă rituală adusă unei divinități, ce constă în vărsarea unui lichid (vin, lapte, ulei etc.) pe jos sau pe altar. (n.tr.).

[←34]

Siria (n.a.).

[←35]

Alt nume antic al Egiptului. (n.a.).

[←36]

Memphis (n.a.).

[←37]

E vorba, probabil, de o unitate de măsură folosită în timpul dinastiei a XII-a și care echivala aproximativ cu 26,50 centimetri. În consecință, statuia ar fi avut o înălțime de circa 3,45 metri. (n.a.).

[←38]

Hierakonpolis și Napata. (n.a.).

[←39]

Sărbătoare ce se desfășura anual, la jumătatea perioadei în care Nilul se revărsa. Ceremoniile erau prezidate de către rege. (n.tr.).

[←40]

În perioada respectivă, Luxorul se numea Haremul de Sud. (n.a.).

[←41]

În epoca respectivă, cârma nu fusese inventată. (n.a.).

[←42]

Grup de nouă divinități reprezentând forțele fundamentale ale universului, a cărui alcătuire a variat în funcție de epoci și de școlile de teologie. (n.a.).

[←43]

Măsură egipteană echivalentă cu 91 grame. (n.a.).

[←44]

E vorba de Ptah, zeul tutelar al Memphisului, considerat în regiune drept creatorul lumii prin gândire și limbaj. Inventator al meșteșugurilor, el e soțul zeiței răzbunării, Sekhmet, care i-a dăruit un fiu, pe Nefertum, „Lotus parfumat”. În complexa teogonie egipteană, Ptah este în același timp asociat și rival al lui Amon. (n.a.).

[←45]

E vorba de bumerang. (n.a.).

[←46]

Într-adevăr, Amenhotep al III-lea a înălțat în vale șase sute de statui înfățișând-o pe zeița-leoaică Sekhmet. (n.a.).

[←47]

Rit funerar, străvechi și foarte important, ce urmărea să redea defunctului posibilitatea de a-și folosi gura, ca să mănânce și să vorbească. (n.a.).

[←48]

5 metri lungime, 3,30 metri lățime și 2,73 metri înălțime. (n.a.).

[←49]

„Cartea despre ceea ce există în lumea de dincolo”. (n.a.).

[←50]

Papirusul Leyde, col. XI. (n.a.).

[←51]

Distanța dintre Theba și Akhmim este de două sute de kilometri. (n.a.).

[←52]

Tăblița de scris din fildeș a prințesei Meritaton, văduva lui Semenkhere, a fost descoperită, într-adevăr, în mormântul lui Tutankhamon. Darul e neobișnuit, mai ales din partea unei persoane încă în viață care se presupune că folosește frecvent tăblița. (n.a.).

[←53]

Corp de poliție special, de o mare eficacitate, alcătuit din nubieni care se pare că au fost primii care au folosit câinii în misiunile lor de supraveghere. (n.a.).

[←54]

Coptos (n.a.).

[←55]

Când a examinat mumia lui Tutankhamon, descoperitorul său, Howard Carter, a observat că fețele exterioare proveneau de la o altă mumie, cea a lui Semenkhere. Inscripțiile anterioare fuseseră răzuite și prezentau, într-adevăr, urme ale numelui lui Semenkhere. (n.a.).

[←56]

Vezi *Măştile lui Tutankhamon* (n.a.).

[←57]

Vezi Ochiul lui Nefertiti (n.a.).

[←58]

Vezi Măştile lui Tutankhamon (n.a.).

[←59]

Vezi Ochiul lui Nefertiti (n.a.).

[←60]
Egiptul de Sus (n.tr.).

[←61]

Vezi Măştile lui Tutankhamon (n.a.).

[←62]

Septembrie-octombrie (n.a.).

[←63]

Pasăre mare, exotică, asemănătoare cu barza (n.tr.).

[←64]

Zeița Dreptății în lumea de dincolo (n.tr.).

[←65]

Acesta e sensul cuvântului „hicsoși”, care-i desemna pe invadatorii veniți din Mesopotamia și Asia Mică, pe la 1700 î.Hr., și care au ocupat Egiptul vreme de aproape două secole. Interpretarea de „regi-păstori” pe care a dat-o Manethon cuvântului este eronată. Avaris a fost capitala înființată de ei. (n.a.).

[←66]

Vezi Măştile lui Tutankhamon (n.a.).

[←67]

Lunile se compuneau din trei decade (n.tr.).

[←68]

Vezi Măştile lui Tutankhamon (n.a.).

[←69]

Cam la atât se ridica populația Egiptului în secolul al XIV-lea î.Hr. (n.a.).

[←70]

Vezi Măştile lui Tutankhamon (n.a.).

[←71]

Strămoșul jocului de zaruri (n.a.).

[←72]

E vorba de scrieri ale moraliștilor din timpul Regatului de Mijloc, așadar anterioare epocii în care se petrece acțiunea romanului, care au fost însă foarte citite și în timpul Regatului Nou. Tonul lor, pe care unii cercetători îl consideră uimitor de „modern”, trimite cu gândul la Seneca și Epicur (n.a.).

[←73]

Nu s-au găsit nici sarcofagele de lemn, nici mumia lui Ay. Doar sarcofagul de piatră a fost descoperit, spart, însă la Tell el-Amarna, vechiul Akhetaton, lucru cu totul neobișnuit. Ca faraon cu reședința la Theba și care reinstaurase oficial cultele tradiționale, ar fi trebuit să-și aibă mormântul în Valea Regilor. Ipoteza unei mutări ulterioare la Tell el-Amarna e, așadar, întemeiată. (n.a.).

[←74]

Textul acestei scrisori istorice este aproape neschimbat (n.a.).

[←75]

Scrierea curentă hitită, akkadiana, limba oficială, era rezervată corespondenței cu țările străine (n.a.).

[←76]

Numele hitit al lui Tutankhamon (n.a.).

[←77]

Alt nume al lui Ay (n.a.).

[←78]

E vorba de-o parte din Levant, ce avea aproximativ forma unui corn, arcuit spre sud și care cuprindea sudul Turciei, mai multe insule din marea Egee, Siria și sudul Irakului actual. Hotarele s-au tot mutat de-a lungul secolelor al XIII-lea și al XII-lea î.Hr. (n.a.).

[←79]

Numele sunt istorice (n.a.).

[←80]

La mijlocul secolului al XV-lea î.Hr., Mitanni, numit și Naharina în anumite texte, era una dintre cele cinci puteri din Orientul Mijlociu, celelalte patru fiind Egiptul, Babilonul și imperiile asirian și hitit. Mitanni ocupa actualele teritorii ale Siriei, Libanului, Palestinei și o mare parte din Irak. A fost slăbit prin războaiele de cucerire duse de faraonii Tuthmosis al III-lea și fiul său, Amenhotep al II-lea, din circa 1474-1401 î.Hr. și în urma cărora a pierdut Palestina și Libanul. Mai târziu, în special la sfârșitul dinastiei a XVIII-a, conflictele cu hitiții l-au șubrezit și mai mult. Se pare că trei sute douăzeci și trei de prințese mitaniene ar fi fost luate prizoniere de către Amenhotep al II-lea în timpul campaniei acestuia în Palestina și e plauzibil ca una dintre ele să fi fost mama lui Semenkhere. Începând cu domnia lui Tuthmosis al IV-lea, fiul lui Amenhotep al II-lea, relațiile dintre Egipt și Mitanni s-au îmbunătățit și cele două țări au încheiat un tratat de pace, unindu-se împotriva amenințărilor hitită și asiriană. Pentru a pecetlui această alianță au existat încercări de căsătorie între prințese și regi care însă par să fi întâmpinat unele dificultăți. Tuthmosis al IV-lea a cerut de șapte ori mâna unei prințese mitaniene înainte să i se răspundă, iar când regii din Mitanni au cerut la rândul lor mâna unei prințese egiptene, s-au lovit de refuzul categoric al lui Amenhotep al III-lea. (n.a.).

[←81]

Text conform cu cel de care pomenește regele Mursili al II-lea, fiul lui Suppiluliuma, în analele hitite de la Bogazkale (n.a.).

[←82]

Există o singură dovadă arheologică potrivit căreia Ay și Ankhensepamon au împărțit tronul. E vorba de scarabeul Blanchard ce are gravate pe el cartușele alăturate ale celor doi. Totuși, e îndoielnic că unirea lor ar fi fost altfel decât protocolară. (n.a.).

[←83]

La vechii egipteni, anul avea trei sute șaizeci și cinci de zile, împărțite în douăsprezece luni, fiecare a câte treizeci de zile, cărora li se adăugau, la sfârșitul anului, cinci zile, zilele epagomene. (n.tr.).

[←84]

Aproximativ nouăzeci și unu de grame (n.a.).

[←85]

Regiuni ce corespund în linii mari cu Siria de actuală. (n.a.).

[←86]

Numele egiptean al planetei Marte (n.a.).

[←87]

Horemheb fusese numit „prinț” în timpul domniei lui Akhenaton (n.a.).

[←88]

Bucată de trestie ascuțită la capăt, folosită pentru scris (n.tr.).